

Alma



ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

Alma

Alma

ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΝΤΑΙ ΕΡΓΑ ΤΩΝ:

*Αθηναῖδος Ρ.
*Αλεξανδρίδου Εὐρυδίκης.
*Απολογητοῦ.
*Αποστολίδου Γεωργίου.
*Αρεντάκη Μίμη.
Βαλαβάνη Ἰωακείμ.
Βαλαλά Θωμά.
Βασιλειάδου Ν.
Βουγίδου Γ.
Βυζαντινοῦ Εὐδώρου.
Βυζαντίου Ἀν.
Γερμ.

Διπλωμάτου.
Εὐας.
Ζαλοκώστα Ε. Γ.
Ζωηροῦ Νοεμῆς.
Ἠλιάδου Β. Μ.
Hanoiaux Γ.
Θύμου.
Θώρ.
Ἰδομενέως.
Καβαλιέρου Μαρκουί-
ζου Ἑρξ.
Καράλη Ἰουλίας.

Καλλινίκου Κωνστ. Ν.
Μ. Κ. Θ.
Μακριδοπούλου Α.
Μαλακάση Μ. Α.
Μνήμονος.
Μαυρσείδου Μ.
Μελανδινῶ Ζωῆς.
Ὀνειροπόλου
Οὔλη Ν.
Παλαμά Κωστή.
Παράσχου Ἀχ.
Περίδου Μ.

Πολέμη Ἰωάν.
Σβοράνου Ἑλένης.
Σπανοῦδη Κ. Π.
Στασινοπούλου Σ.
Σταματέλου Ν.
Στρατήγη Γ.
Συνεργάτου.
Σωφρονιάδου Μ.
Τσκοκοπούλου Γ.
Φερεκύδου.
Χαλκηνῶ.
Χρηστοδασίλη Χρ.

ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑΙ ΚΑΙ ΠΙΝΑΚΕΣ

*Αντωνιάδου Σοφ.
Γκέιβελη Γ.
Δημητριάδου Φ.
Κουριώτου Γ.
Θεοδωρίδου Κ.

Ρηγοπούλου Α.
Βασνέτσωφ.
Lebrun.
Μπροῦνι.
Μπρουλάφ.

Prud'hon.
Sabattier.
Σίσκιν.
κλπ.



ΟΙΚΟΣ "ΛΟΥΒΡ"
ΑΘ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ & ΣΠ. ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ

209 - ΜΕΓΑΛΗ ΟΔΟΣ ΠΕΡΑΝ - 209

ΜΕΓΑΛΗ ΑΠΟΘΗΚΗ
ΥΦΑΣΜΑΤΩΝ ΔΙ' ΕΠΙΠΛΟΣΤΡΩΣΕΙΣ

ΣΤΟΡΙΑ, ΜΠΕΡΤΕΔΕΣ
ΠΑΝΤΟΣ ΕΙΔΟΥΣ

ΜΟΥΣΑΜΑΔΕΣ, ΧΑΡΤΙΑ ΤΑΠΕΤΣΑΡΙΑΣ

ΤΑΠΗΤΕΣ

ΤΟΥΡΚΙΚΟΙ

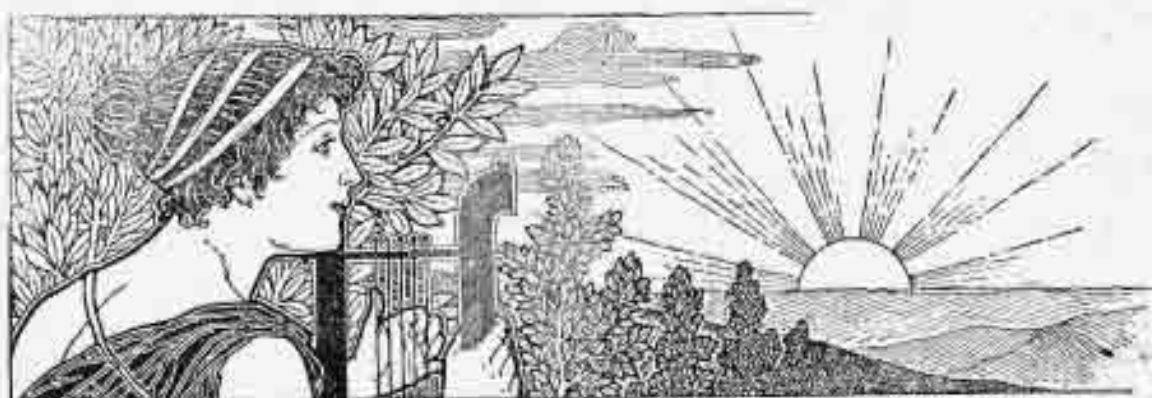
ΚΑΙ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΙ

Ύψ' Ύψα

Τὸ σῆμαλόν μας: ΔΙ' ΟΛΙΓΩΝ ΠΟΛΛΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ



✽ ΣΤΟ ΧΡΟΝΟ ✽

Κυλάει ὁ Χρόνος σάν νερό, τρέχ' ἡ ζωὴ σιμὰ του
καὶ σέρνει κάθε μας χαρὰ στὸ γοργοκύλισμά του·
σβύνουν τὰ τόσα ὀνείρατα — τοῦ ρόδου χρυσαλλίδες —
καὶ στὸν ἀγέρα χάνονται χρυσόπτερες ἐλπίδες.
Κι' ὁ θάνατος, ποῦ ἀθάνατο τὸν ἐπλασεν ἡ τύχη,
κόβει, θερίζει ἀνέσπλαγχνα ὅ,τι μπροστὰ του τύχη.

✽

Κυλάει ὁ Χρόνος σάν νερό, στὸ γοργοκύλισμά του
δὲν σέρνει μόνο τὴ χαρὰ, ποῦ βρίσκει ἐδῶ κάτω,
μὰ παίρνει κάθε λύπη μας, κάθε καὶμὸ καὶ πόνου
κι' ἡ μαυροφόρ' ἀπελπισιὰ βρίσκει γιὰτρό τὸ Χρόνο.
Κι' ὁ θάνατος καμμιά φορά, ποῦ πόνους δὲν πιστεύει,
ἐνῶ θερίζει τὴ ζωὴ, πόσους καὶμοὺς γιὰτρεῖει!

✽

Διάβαινε, Χρόνε, γρήγορα, γιὰ χάρι στὸ γυρεῦμα·
μὰ σάν ἰδῆς στὸ πλάγι μου τὴν κόρη, ποῦ λατρεῖω,
τότε νὰ κόψῃς τὰ φτερά ἀπ' τὰ γοργά σου χρόνια
καὶ σὺ σάν βράχος νὰ σταθῇς ἀκίνητος αἰώνια.
Κι' ὁ θάνατος ὅταν θάρθῃ καὶ 'δῇ τὸν ἔρωτά μας,
θὰ λυπηθῇ, θὰ σπλαγχνισθῇ θὰ φύγῃ ἀπὸ κοντὰ μας.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ



ΝΤΙΑΛΛΟΥΣΙ τὰ Σύμπαντα τὴν μεγάλην νίκην, χαιρετίζουσιν οἱ οὐρανοὶ καὶ οἱ ἄνθρωποι τὸ μέγα γεγονός, ὃ δὲ Χρόνος διακρινίζει τὴν δόξαν τοῦ θαύματος. Καὶ σήμερον, εἴκοσιν ὅλους αἰῶνας μετὰ τὴν γλυκυτάτην καὶ παρήγορον νύκτα τῆς Βηθλεέμ, εἰς τὴν φαντασίαν ὅλων ἀναπαρίσταται τὸ ὑπερφυῆς εἰδύλλιον, εἰς δὲ τὰς καρδίας εὐρίσκει ὡς θαυμασίαν ἡχὴν τὸ αἶσθημα, τὸ ὁποῖον ἄλλοτε ἐθέρ-

μανε τοὺς Μάγους καὶ τοὺς Ποιμένας.

Εἴκοσιν αἰῶνες!

Ὁ χεῖμαρρος αὐτὸς τῶν ἐτῶν, ὁ καταρράκτης οὗτος τῶν ἡμερῶν, ὁ ὁποῖος εἰς τὰ ὀρμητικὰ κύματά του παρέσυρεν ὡς κενὰ κελύφη τοὺς βράχους τῶσων δοξασιῶν καὶ ἀνέτρεφε πλειστάκις καὶ ὅ,τι ἐνομιζέτο ἀρραγὲς καὶ ἀκλόνητον, ὅμως ἐφείσθη τῆς γλυκείας παραδόσεως τῆς Βηθλεέμ, καὶ ἀντὶ τὸ θαῦμα νὰ τὸ περικαλύπτῃ ἡ λήθη, τοῦναντίον ἡ λαμπρότης καὶ ἡ αἴγλη περισσότερο τὸ περιστέφουσι. Βεβαίως δὲν πρέπει νὰ νομίζωμεν, ὅτι τὸ γεγονός τοῦτο εἶναι τυχαῖόν τι σύμπτωμα, ἢ ἀπλὴ συγκυρία. Ἡ ἀδέκαστος τοῦ Χρόνου εὐθυδικία καὶ ἡ ἀλάθητος τῶν λαῶν ἀπόφανσις, μᾶς βροντοφωνοῦσιν, ὅτι ἡ Δόξα, ἡ αἰωνία, εἶναι πάντοτε τῆς εὐγενοῦς νίκης τὸ ἀχώριστον ἐπίστεμμα.

Καὶ ἀληθῶς, διὰ τοῦ θαύματος τῆς Βηθλεέμ, διὰ τῆς συγκαταβάσεως ἐνδὲς Θεοῦ, ὁ ὁποῖος ἐδέχθη νὰ ἐξεμειωθῇ πρὸς τὸ πλάσμα Του, ἡ Ἀλήθεια ἤρε τὴν ὡραιότεραν τῆς νίκης καὶ τὸ φῶς ἐπεκράτησεν εἰς τὸν σκοτεινὸν τῶν ἀνθρωπίνων καρδιῶν οὐρανόν.

Ὁ ἀστήρ, ὁ ὁποῖος ἀνέτειλε τότε, διὰ νὰ καθοδηγήσῃ τοὺς Μάγους, δὲν ἔδυσεν, ἀλλ' οὔτε θὰ δύσῃ, διότι εἶναι ὁ ἀστήρ, ὁ συμβολίζων τὴν Ἀλήθειαν καὶ τὴν Ἐλευθερίαν.

Καὶ ὅμως, πολλοὶ ἐπέθησαν τὴν δύσιν του. Ἐκεῖνοι, τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ὁποίων τὸ φῶς τοῦ ἀστέρος τοῦτου ἠνώχλει, διότι εἶχον συνηθίσαι εἰς τὰ φηλαφητὰ ἐρέβη, ἐζήτησαν ν' ἀμαυρώσωσι τὴν λάμψιν του καὶ νὰ συντρίψωσι τὸ ἰδανικόν, τὸ ὁποῖον ἐφώτιζε. Καὶ τὸ ἐπεχείρησαν.

Τὴν στιγμὴν ἀκριβῶς, κατὰ τὴν ὁποίαν, μέσα εἰς τὸ ταπεινὸν σπήλαιον, ἐγεννᾶτο ἡ Ἀλήθεια, ὁ μισόκαλος ἐχθρὸς ἠγγρύπναι, καὶ ἡ παράδοσις ἀναφέρει, ὅτι χιλιάδες ὅλοι ἀθῶων βρεφῶν ἔπεσαν ὑπὸ τὴν μάχαιραν τοῦ φθόνου καὶ τῆς ἐχθρότητος. Τὰ βρέφη ἐκεῖνα ἦσαν οἱ πρῶτοι μάρτυρες τῆς ἀληθείας, χωρὶς νὰ εἶναι καὶ οἱ τελευταῖοι. Μετ' αὐτὰ ἔπονται τόσοι καὶ τόσοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες, παιδιὰ ἢ γέροντες, εἴτε φέροντες τὸ ράσον τοῦ ἀσκητοῦ, εἴτε τὸ ἀμπέχονον τοῦ στρα-

τιώτου, οἱ ὁποῖοι ἔπεσαν ὑπὸ τὴν ρομφαίαν ἢ τὴν μάχαιραν, θύματα τῆς Καταθλίψεως καὶ τοῦ Μίσους.

Τὸ χυθὲν ὅμως αἷμα δὲν ἐξήντλει τὴν δύναμιν τῆς Ἀληθείας, ἀλλὰ μετεβάλλετο εἰς πολύτιμον πορφύραν, ἡ ὁποία ἐπέτεινε τὴν δόξαν τῆς.

Ὁ βίος τοῦ Ναζωραίου, αἱ περιπέτειαί του καὶ ἡ τελικὴ δόξα του ἄς μᾶς χρησιμεύσουν ὡς θαυμάσια καὶ ἀψευδῆ παραδείγματα τῆς μεγάλης ἀρχῆς, ὅτι ἡ Ἀλήθεια δὲν δύνει ποτέ, δὲν ἐκπίπτει, δὲν ἀποθνήσκει. Ὅσον θέλουσιν οἱ ἐχθροὶ τῆς ἄς ἐργάζωνται καταχθονίως, ὅσον θέλουσιν ἄς θέτωσιν εἰς ἐνέργειαν μέσα ἐξοντώσεως, καταπίεσεως καὶ καταδρομῶν. Αὐτὴ θὰ ἔλθῃ στιγμὴ, καθ' ἣν θ' ἀναλάμψῃ, θ' ἀναφανῇ νικητρία, θὰ ἐπικρατήσῃ τοσοῦτον λαμπρότερον, ὅσον καὶ ἀπεινέστερον κατεδιώκετο, ὅσον ἀγριώτερον ἐπολεμεῖτο.

Μὴ τὴν ἀλήθειαν ταύτην δὲν ἐπιβεβαιώνει τὸ παρελθόν καὶ ἡ Ἱστορία; μὴ ὁ βίος τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους δὲν εἶναι μία βροντόφωνος ἐπικύρωσις αὐτῆς; Ἐγνώρισεν τοὺς φοβερωτέρους κλονισμοὺς, ἐδοκίμασε τὰς ἀγριωτέρας τρικυμίας, διήλθεν ἡμέρας πονηρὰς καὶ ἀφεγγαῖς, ὡς μαύρας νύκτας, ἐν τούτοις, παρ' ὅλα ταῦτα, ὅτε ἐνομιζέτο, ὅτι ἐνεκρώθη πλέον διὰ παντὶς, τότε ἀνίστατο, διὰ νὰ ἐθεωρεῖτο ὅτι εἶχεν ἐξαντληθῇ, τότε ἀκριβῶς ἀνέκτα νέας δυνάμεις.

Ἡ παρατήρησις αὐτὴ ἂν μᾶς χρησιμεύσῃ διὰ νὰ καθοδηγήσῃ τὰς πεποιθήσεις μας καὶ νὰ μᾶς στηρίξῃ τὰς ἐλπίδας μας. Ἄς ἀποβάλωμεν ἀπὸ τῶν καρδιῶν μας τὴν μαύρην ἀπισιοδοξίαν, ἡ ὁποία μαραίνει τὴν ζωὴν καὶ νεκρόνει τὸ ἦθος ἄς πεισθῶμεν, ὅτι ἐφ' ὅσον ἀκολουθῶμεν τὴν ἀλήθειαν, ἐφ' ὅσον τὸ ἰδανικόν μας εἶναι εὐγενὲς καὶ ἱερόν, ὅτι ἐφ' ὅσον τιθέμεθα ὑπεράνω τῶν παθῶν καὶ τῶν χυδαιότητων, πάντοτε θὰ γνωρίσωμεν τὴν ὥραίαν ἡμῶν τῆς ἀνατελλούσης δόξης, ἡ ὁποία θὰ φωτίξῃ τὰ βήματά μας καὶ θὰ ἐπιδραβεύσῃ τὴν εὐστάθειάν μας εἰς τὴν κληρονομίαν, τὴν ὁποίαν μᾶς ἔδωσαν οἱ αἰῶνες.

Τὸ ἀποκρουστικώτερον ἠθικὸν περιβάλλον ἐπεκράτει αἰῶνας ὅλους εἰς τὸν κόσμον πρὸ τῆς ἐνανθρωπίσεως τοῦ Σωτῆρος, ἡ εἰδεχθεστέρα ἰλὺς κατέπνιγε τὰς καρδίας καὶ τὰ πνεύματα, ἡ πυκνότερα ἐμίχλη ἐμπόδιζε τὴν δρασιν, καὶ ὅμως ἤρκεσε μία ἀκτίς ἐνδὲς ἀστέρος, τοῦ Ἀστέρος τῆς Ἀληθείας, ὅπως διαλύσῃ τὴν ἐμίχλην, ἐγέρνῃ τὴν ἰλὺν καὶ ἀπικαθάρῃ τὸ πᾶν, ὡς ἐπισφράγισις δὲ τῆς θείας ταύτης μεταβολῆς ὁ ἀγγελικὸς ὕμνος τῆς Δοξολογίας ἠκούσθη ἀπὸ τὰ οὐράνια.

Ἄς ἀντηχήσῃ λοιπὸν καὶ σήμερον ὁ ὡραῖος αὐτὸς ὕμνος, ἀφοῦ εἶναι ἡ ἐπισφράγισις μᾶς εὐγενοῦς νίκης καὶ ἡ ὡραιότερα ἐνίσχυσις τῶν ταλαιπωρουμένων ὑπὲρ τῆς Ἀληθείας καρδιῶν.

ΑΠΟΛΟΓΗΤΗΣ



➤ ΤΟ ΣΗΜΑΝΤΡΟ, ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΣ ➤

Εἰς τῆς αἰωνιότητος
Τὴν κρύα ἀγκαλιά
Τοῦ χρόνου ἡ βιαιότερη νυχτιά
Συνοπλὴ γλυστράει.

✽

Κί' ἀπ' ἰσχυρὸν τὸ σήμαντρο
Γλυκεῖα φωνὴ θά βγῇ.
Ὅταν τὸ φῶς τῆς ἡμέρας
Ἀρχίσῃ νὰ σκορπάῃ.

✽

Ἦλθεν ἡ ὥρα κί' ἀπλώσεν
Ὁ γέρος στὸ σχοινί,
Ὅπως δὲν ἔβγαλε φωνή
Τὸ σήμαντρο διόλου.

Ὡς σὺν στοιχειῷ, ὥς σὺν σύννεφο,
Ὡς φάντασμα ἐλαφρὸν,
Ὡς τὸ θάνατον ψυχρὸν,
Ὡς μῆνυμα διαδόλου,

✽

Αἰσθάνθηκε ἓνα φύσημα...
— Μὴν ἦταν ζαφνικὸ;
— Ὁχι, δὲν ἦτον ζαφνικὸ,
Μόν' ἦταν Θεοῦ χέρι.

✽

Τὸ σήμαντρο ἓνας ἀγγελος
Κάθε πρωτοχρονιά,
Γιὰ νέους, γέροντας καὶ παιδιὰ,
Χτυπᾷ καὶ... δῶρα φέρει.

ΓΕΡΜ.

ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗΝ

ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΤΟΥΣ 1913

Ἄσ' Ὀλα

ΕΥΡΙΣΚΕΙ ΤΗΝ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΝ ΕΥΚΑΙΡΙΑΝ ΝΑ ΕΚΔΗΛΩΣΗ

πρὸς ὅλους τοὺς φίλους του, πρὸς ὅλους τοὺς συνεργάτας του,

πρὸς τὰς εὐγενεῖς ἀναγνώστριάς καὶ ἀναγνώστας του

τὰ αἰσθήματα, τὰ ὅποια τρέφει, καὶ νὰ τοῖς ἀπευθύνῃ τὰ εἰλικρινῆ του συγχαρητήρια
μετὰ τῶν θερμότερων εὐχῶν του.



ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ



Μ' ἓν μελιχρὸν ἡμί-
φως, μὲ μίαν ριγηλὴν
θωπείαν ὀλίγων ὠχρῶν
ἀκτίνων, ποῦ μόλις κα-
τορθόνουν νὰ διασχίσουν τὰ σύν-
νεφα, σδύνει σιγὰ-σιγὰ ἡ ἡμέρα.
Ὁ ἥλιος καταβαίνει πρὸς τὸν
ὀρίζοντα, μὲ μίαν ἰδιαίτεραν μεγα-
λοπρέπειαν, μ' ἓν ἐξαιρετικὸν μυστήριον
καταβαίνει σιγὰ-σιγὰ καὶ μὲ τὴν δύσιν του
παρασύρει ἓνα κόσμον ὀλόκληρον, θέτει τὸ
τέρμα εἰς τὴν ζωὴν ἑνὸς ἔτους!

Περισσότερον καὶ ἀπὸ τὰς ἀσθενεῖς του
ἀκτίνας, αἱ ὁποῖαι δὲν κατορθόνουν νὰ θερ-
μάνουν καὶ νὰ ζωογονήσουν, ἡ δύσις αὐτὴ
σκορπίζει εἰς τὰς ψυχὰς κάποιο ἐλαφρὸν
ρίγος, μίαν ἀκράτητον συγκίνησιν, κάτι, ποῦ
ὁμοιάζει τὴν θλίψιν, χωρὶς καὶ ν' ἀπομακρύ-
νεται καὶ ἀπὸ τὴν χαρὰν.

Διὰ τί;

Εἰς τὰς τελευταίας ἐκείνας ἀκτίνας, μὲ τὴν
τρεμοσδύνουσαν ἀναλαμπὴν των, ἡ ψυχὴ βλέ-
πει τὸ ψυχorrάγημα ἑνὸς ἔτους, αἰσθάνεται
τὴν ἀπομάκρυνσιν μιᾶς ζωῆς, τὴν ὁποῖαν
ἠγάπησε τόσον περισσότερο, ὅσον αὐτὴ ἐπο-
τίσθη μὲ τὰ μελίπικρά της ποτὰ.

Ἡ ἐπαύριον, μὲ τὸν ἀνατέλλοντα ἥλιόν
της, ἡ ἐπαύριον, γεμάτη ἀπὸ τὴν ζωὴν καὶ
τὸ σφρίγος της γεννωμένης ἡμέρας, θὰ εἶναι
ἀκόμη ξένη πρὸς ἡμᾶς· δὲν θὰ μᾶς φέρῃ
τίποτε σχεδόν, ἀφ' ὅσα ἠγαπήσαμεν, κανὲν
ἀπὸ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἐτάφησαν μαζὶ μὲ τὴν
δύσιν τῆς σήμερον.

✱

Μόνος, κλεισμένος εἰς τὸ δωμάτιόν μου,
παρακολουθῶ, ὀπίσω ἀπὸ τὸ παραπέτασμα,
τὸ ψυχorrάγημα αὐτὸ τῆς ἡμέρας, τὸ ὁποῖον
εἶναι συγχρόνως καὶ ἑνὸς ἔτους ψυχorrάγημα.

Ἀπ' ἐξω φθάνουν αἱ παιδραὶ φωναὶ καὶ
ὁ θόρυβος τῶν διαβατῶν, οἱ ὁποῖοι περνοῦν
μὲ βιαστικὸν βᾶδισμα· διακρίνω εἰς τὰς φυ-
σιογνωμίας των τὰ αἰσθητά, ποῦ δοκιμά-
ζουν αὐτὴν τὴν στιγμὴν, καὶ εἰς τὰ πρόσωπά
των ἀναγινώσκω τὴν ἐντύπωσιν, τὴν ὁποῖαν
τοὺς προξενεῖ ἡ δύσις ἑνὸς ἔτους γνωσταῦ
καὶ ἡ ἀνατολὴ ἑνὸς ἔτους ἀδύλου.

Περνᾷ τὸ παιδάκι, ἀτίθασσο εἰς τὸ πρόσ-
ταγμα τῆς μαμᾶς του, μὲ τὰ χέρια του γεμά-
τα ἀθύρματα, στρέφει γύρω του ἐν ἀνήσυχῳ
βλέμμα, ἔπειτα μιὰ ματιὰ εἰς ὅ, τι κρατεῖ καὶ
ἀμέσως τὸ μειδίαμα τῆς εὐχαριστήσεως φω-
τίζει τὸ προσωπάκι του. Τὴν στιγμὴν αὐτὴν
μακαρίζει τὸν καινούργιο χρόνον, ποῦ τοῦ
φέρει τόσα ὠραία δῶρα· ἀλλὰ μαζὶ μὲ αὐτὴν
τὴν χαρὰν ποῦ αἰσθάνεται, δοκιμάζει καὶ τὸν
ἐγωισμόν, τὸν ὁποῖον τοῦ χαρίζει ἡ εὐτυχία,
καὶ τὴν ἐπαρσιν, ἡ ὁποία, ποῖός ξεύρει; ἴσως
αὐριον ἐπιδράσει εἰς τὴν ζωὴν του. Τὸ παι-
δάκι αὐτὸ δὲν ἔχει παρελθόν, ὥστε νὰ δια-
τηρῇ ἀναμνήσεις, εἶναι ἀρκετὰ εὐτυχισμένο,
ὥστε οὔτε ἐλπίδας ἀκόμη νὰ τρέφῃ.

Δὲν συμβαίνει ὅμως τὸ ἴδιο μὲ τὴν κόρην,
ἡ ὁποία τώρα περνᾷ.

Τὸ σῶμά της, μὲ τὰς καμπύλας γραμμάς
του, αἱ ὁποῖαι εἶναι τόσον χαρακτηριστικαί,
ὅσον καὶ τὸ χρῶμα εἰς τοὺς καρπούς, εἶναι
ἀνήσυχον· περὶ ἀνήσυχος ὅμως εἶναι ἡ καρ-
διά της, τῆς ὁποίας τοὺς παλμούς πολὺ δύσ-
κολα συγκρατεῖ ὁ στηθόδεσμος. Μέσα εἰς τὰ
ὠραία της μάτια βλέπω μόνον ὄνειρα ν' ἀρ-
μενίζουσιν, ὄνειρα τρυφερά, ὄνειρα γλυκασμέ-
να μὲ τὴν φαντασίαν τῆς πρώτης νεότητος,
τὰ ὄνειρα ποῦ γεννῶνται μαζὶ μὲ κάθε νέον
χρόνον. Καὶ ἡ κόρη περνᾷ ἀπὸ τὸν ἴδιον δρό-
μον τῆς ζωῆς, μὲ τὴν καρδιά της φουσκωμέ-
νην ὥσάν ἱστὶον μικροῦ πλοίου ἀπὸ τὴν ὀρμη-
τικὴν πνοὴν τῶν αἰσθημάτων. Χαιρετᾷ μὲ τὸ
μειδίαμα τὸ ἔτος, τὸ ὁποῖον γεννᾶται, μὲ τὴν
ἐλπίδα, μὲ τὴν πεποίθησιν μᾶλλον, ὅτι θὰ τῆς
χαρίσῃ τὴν πραγμάτωσιν τῶν ὁνείρων της...

Ἀκούω κατόπιν γοργὸ ποδοβολητόν· ποῖός
εἶναι; ποῖός περνᾷ; εἶναι ὁ νέος τοῦ αἰῶνός
μας· εἰς τὰ σπινθηροδόλα του μάτια διακρί-
νω πολὺ καθαρά τὴν πυρὰν, ποῦ κλείει μέσα
βαθεῖα εἰς τὴν ψυχὴν του, καὶ εἰς τὸ νευρικόν
του βᾶδισμα βλέπω ἐκδηλουμένους τοὺς πό-
θους του: Ζητεῖ νὰ προχωρήσῃ, ὀνειρεύεται
νὰ κατακτήσῃ, νὰ παλαίσῃ καὶ νὰ νικήσῃ
εἰς τὴν ζωὴν. Διασχίζει τὰς ἀποστάσεις, τὰς
ὁποίας τοῦ παραθέτει ὁ τόπος, ὑπερπηδᾷ τὰ
ἐμπόδια, τὰ ὁποῖα προβάλλονται ἐμπρὸς του,
καὶ μὲ τὴν γοργόπτερον διάνοιάν του κατα-
τρώγει τὸν χρόνον, προεξοφλεῖ τὸ μέλλον,
προτρέχει τῶν γεγονότων, ἔχει ὡς ἰδανικόν:
τὴν πάλιν καὶ τὴν δόξαν. Δι' αὐτὸ χαιρετᾷ
καὶ αὐτὸς μὲ χαρὰν τὸ ἔτος, τὸ ὁποῖον προ-
βάλλει, καὶ ἂν λυπῆται, λυπείται μόνον, διότι
ὁ χρόνος δὲν εἶναι ὅσον πρέπει ταχὺς διὰ νὰ
τὸν φέρῃ εἰς τὴν κορυφὴν, εἰς τὴν ὁποῖαν
σπεύδει νὰ φθάσῃ...

Καὶ σπεύδει ταχὺς εἰς τὸν δρόμον τῆς

ζωῆς, διὰ ν' ἀφήσῃ πολὺ πίσω του κάποιον
ἄλλον, ποῦ σιγὰ-σιγὰ προχωρεῖ. Ὡ! αὐτοῦ
δὲν ταράσσουν οἱ βίαιοι παλμοὶ τῆς στήθους,
οὔτε τὰ χειμαρρώδη ὄνειρα ἐπιταχύνουν τὸ
βᾶδισμά του· αὐτὸς ἐπέρασε τὴν περίοδον τῶν
ὀρμητικῶν πόθων καὶ τῶν ὁνείρων. Αὐτὸς
ἐπάλαισεν εἰς τὴν ζωὴν καὶ ἐδοκίμασε πολὺ
καλὰ δὲ τὰ δῶρά της, καὶ τώρα, μὲ τὸ βραδύ
του, ἀλλὰ σταθερὸν βᾶδισμα, προχωρεῖ εἰς
τὸν δρόμον αὐτὸν τῆς ζωῆς, περισσότερο βε-
βηρυμένος ἀπὸ τὰς ἀναμνήσεις, παρὰ ἀναπτε-
ρούμενος ἀπὸ τὰς ἐλπίδας· ἐν τούτοις καὶ
αὐτὸς ἐλπίζει μ' ἓνα ἄλλον ἰδιαίτερον τρόπον,
μὲ ἓνα ἰδιαίτερον ρυθμὸν καὶ τὰς ἐλπίδας
του αὐτὰς στηρίζει εἰς ἐκείνους, εἰς τοὺς
ὁποίους ἔδωκε τὴν ζωὴν, εἰς ἐκείνους, εἰς τοὺς
ὁποίους ἀφωσιώθη. Δι' αὐτὸ χαιρετᾷ, ἐπίσης
μὲ συμπάθειαν, τὸν νέον χρόνον, ἀλλὰ καὶ
ἀποχαιρετᾷ μὲ συγκίνησιν ἐκείνον, ποῦ
φεύγει...

Καὶ οἱ ἄνθρωποι περνοῦν ἀδιάκιστα ἀπὸ
τὸν δρόμον αὐτὸν τῆς ζωῆς καὶ προχωροῦν
καὶ προχωροῦν, διὰ νὰ ἐπιτύχουν ὅ, τι ἐπό-
θησαν, διὰ νὰ φθάσουν ὅ, τι ὀνειροπολοῦν.
Τί ὅμως ἐξ ὧν αὐτῶν τοὺς ἐπιφυλάσσει ἡ
Μοῖρα;

✱

Ἀφίνω τὸ παράθυρον καὶ ἀποσύρομαι εἰς
τὸ βάθος τοῦ δωματίου μου. Τώρα καὶ αἱ
τελευταῖαι ἀναλαμπαὶ τῆς ἡμέρας ἐσδέσθησαν
πλέον εἰς τὸν ὀρίζοντα καὶ τὸ σκότος ἀπλό-
νεται βαθμηδόν. Εἶναι ἡ ὥρα τοῦ μυστηρίου,
τὴν ὁποῖαν ἐφαλεν ἡ λύρα τοῦ Βύρωνος!

Μία ἡμέρα ἔβυσεν, ἐν ἔτος ὑπεχώρησεν
ὕπὸ τὸν καταρράκτην αὐτὸν τοῦ χρόνου καὶ
μία ζωὴ μετεπήδησεν εἰς τὸ κράτος τῶν ἀνα-
μνήσεων. Βεβαρυμένος ἀπὸ τὴν συγκίνησιν,
κλίνω τὴν κεφαλὴν καὶ παραδίδωμαι εἰς τὰς
σκέψεις μου, τὰς ὁποίας ὑποδοχηθεῖ τὸ σκότος
καὶ ἐπιβάλλει τὸ μυστήριον. Ἐξαφνα βλέπω
ἐμπρὸς μου νὰ ζωογονηθῇ μία μορφή. Ἐνό-
μισα κατ' ἀρχάς, ὅτι τίποτε ἄλλο δὲν ἦτο,
παρὰ ἀτμοί, ποῦ ἀναβαίνουν ἀπὸ τὰ γαλη-
νιαῖα τῆς λίμνης νερά, ἀλλὰ σιγὰ-σιγὰ οἱ
ἀτμοὶ αὐτοὶ ὑπεχώρησαν, διὰ νὰ προβάλῃ
μία κόρη μὲ χάριν καὶ καλλονὴν ἰδανικὴν:
Ὀνειρον, πλάνη, ἐπκέφθην ὅταν τὴν πα-
ρετήρησα.

Ἄλλ' ἡ νεᾶνις προχωρεῖ καὶ μὲ πλησιάζει.
— Ἐπιχειρεῖς, μοῦ λέγει, μόνος, αὐτὴν
τὴν στιγμὴν νὰ ταξιδεύσῃς εἰς τὸ πέλαγος
τῶν ἀναμνήσεών σου, ζητεῖς τώρα, ποῦ λήγει
μία περίοδος τῆς ζωῆς σου καὶ ἀρχίζει ταύ-
τοχρόνως μία ἄλλη, ἀπὸ τὸ μεταίχμιον αὐτὸ

των δύο έτων νά ρίψης έν βλέμμα είς τό παρελθόν και ν’ άντικρύσης τό μέλλον. Έλα, έν θέλεις, νά τό έπισκοπήσωμεν μαζί . . .

Είχε φωνήν, είς την όποιαν ούδέποτε έσκέφθη κανείς ν’ άρνηθῇ, είχε την γλυκύτητα, ή όποία χαρίζει την ευτυχίαν του παραδείσου· τί καλλίτερον συνοδοιπόρον έπεθύμουν νά έχω είς τό ταξίδι αυτό του παρελθόντος και είς την έπισκόπησιν του μέλλοντος; ‘Αφ’ήν λοιπόν νά την ακολουθήσω.

Εβελίσσαμεν όλίγα βήματα και έσταματήσαμεν πρό ενός μικρού περιπτέρου.

— ‘Ημδα είς τό περίπτερον αυτό, μου λέγει, και προσπάθησε νά ιδῇς καλά ό,τι περιέχει.

Είσηλθον και ήρχισα νά παρατηρῶ. ‘Ητο μία μακρά στοά, έν αρχαϊκόν περιστύλιον, όπό τό όποιον χωρίς τάξιν, χωρίς έισμόν ήσαν άνηρτημένοι πίνακες, τους όποιους έπλασιούν ωραία φυτά, παρέκει ύφούντο μερικά αγάλματα, ένῃ είς τό βάθος έπρόδαιλον άνέγλυφα, σχέδια και άνθοδέσμαι, ώστε τό περίπτερον εκείνο έδίδε ταυτοχρόνως την έντύπωσιν πινακοθήκης, μουσείου και θερμοκηπίου.

—Τί είναι αυτό; ποῦ είμεθα; την ήρώτησα.

— Μή βιάζεσαι, παρατήρει μόνον καλῶς, πλησίασε ένα-ένα όλους τους πίνακας, κύταξε όλα τά άνέγλυφα, πήγαινε κοντά σ’ όλα τά λουλούδια και ίσως-ίσως τό έννοήσης.

‘Εκαμά ό,τι μου είπεν. ‘Επῆγα κοντά είς όλους τους πίνακας. Τί είδους πράγματα παρίστανον! Σκηναί γλυκυτάτων είδυλλίων και όνειραπολήσεις, αλλά και σκηναί φρίκης, αίματηραί και άποτρόπαιαι άναπαρίσταντο επάνω είς την όθόνην των, τό δε περίεργον ήτο, ότι, άν και δέν είχαν ιδεί άλλοτε τάς εικόνας αυτές, έν τούτοις κάτι μου έλεγεν, ότι δέν μου ήσαν ξένα.

‘Επροχώρησα όλίγον· έπλησίασα τό μέρος πού ήσαν τ’ αγάλματα. ‘Η ίδια άντίθεση και έδω, τό φίλημα και τό μίσος, ή θωπεία και ή μάχη, τό πνεῦμα και ή σάρξ, είχαν λάβει μορφήν είς τά μάρμαρα. Τό παράξενον όμως εξηκολούθει· ή θέα των κάτι μου ένεθύμιζε, χωρίς νά γνωρίζω ακριβῶς τί. Θέλω νά προχωρήσω παρέκει, αλλά δέν δύναμαι νά τό κάμω εύκόλως· πρό των ποδῶν μου είναι έστρωμένα συντρίμματα από αγάλματα, τεμάχια πινάκων, και έδω και εκεί σκορπισμένα μερικά ξερριζωμένα και μαραμμένα λουλούδια.

— Αλλά ποιό κακοῦργο χέρι έκαμεν όλην αυτήν την καταστροφήν; ήρώτησα.

— Μή παραφέρεσαι, μου άπαντᾷ ή νεάνις, μ’ ένα τόνον μελαγχολικόν, αλλά προσπάθησε νά προχωρήσης.

Την ήκουσα και έτοιμάσθην νά σηκώσω ένα μισομαραμμένο λουλούδι, πού ήτο πεσμένο κατά γῆς.

— ‘Οχι! μή τό κάμης αυτό· σοῦ είναι πλέον άπηγορευμένον νά έγείσης τι άπ’ έδω μέσα.

— Μοῦ είναι πλέον άπηγορευμένον;

— Μάλιστα!

— Αλλά τότε υπῆρξε καιρός πού . . .

‘Η κόρη έφαντάσθη τί θά την ήρώτων.

— ‘Ακουσε, μου λέγει· δλο αυτό τό περίπτερον, πού ρλέπεις, σοῦ άνήκεν. Είναι μάλιστα δημιούργημά σου. Σῦ είσαι ό ζωγράφος όλων αυτών των άντιθέτων σκηνῶν, σῦ έτεχνούργησες τάς εικόνας αυτές του παραδείσου και της κολάσεως, τάς όποιας βλέπεις

έμπρός σου, σῦ έλάξευσας τά μάρμαρα και σῦ έδωσες είς αυτά τάς μορφάς, αἱ όποιαι προκαλοῦν την χαράν ή την φρίκην, τό μειδίαμα ή τό δάκρυ· αλλά και την καταστροφήν, πού βλέπεις έδω, και αυτή όφείλεται είς σέ.

— Πῶς!

— Ναί, με τό ίδιο χέρι, με τό όποιον δημιούργεις, με τό αυτό και συνέτριδες· ή σμίλη σου δέν έλάξευε μόνον αγάλματα και άνέγλυφα, αλλά και συνέτριβεν άγρίως, τό δε χέρι σου αυτό, τό όποιον έκράτει τόν δημιουργόν χρωστήρα, ξεερρίζωσε πρόωρα αυτά τά ωραία λουλούδια.

Μία βαθεια μελαγχολία ήπλώθη μέσα είς την ψυχήν μου, όταν ήκουσα τά λόγια της νεάνιδος.

— Αλλά, κόρη, δέν ένθυμοῦμαι . . ., έτόλμησα νά προσθέσω.

Και όμως αυτό, τό όποιον βλέπεις, είναι τό πλησιέστερον παρελθόν, τό όποιον εξήγησες νά ιδῇς, αυτά όλα έδω δέν είναι τίποτε άλλο, παρά αἱ σκέψεις σου, τά αίσθήματά σου, οἱ πόθοι σου, τά όνειρά σου, αἱ πράξεις σου, τέλος, αυτά. Μάθε ότι κάθε στιγμήν πού γεννᾶται μέσα είς την ψυχήν σου κάτι ευγενές ή άγενές, ύψηλόν ή χαμηρόν, άδιάφορον, ύφόνεται και έδω αναλόγως έν αγαλματάκι Νηρηίδος ή Μαινάδος, φύεται μία ροδοδάφνη ή είς κάκτος· μάθε ότι τό περίπτερον τούτο είναι ή ύλοποίησις της ψυχικής σου ζωής.

Πρό της άποκαλύψεως αυτής έμεινα κατάπληκτος· έκρυφα τό πρόσωπον και τά δάκρυα ήρχισαν νά τό βρέχουν.

‘Ολα εκείνα τά ποδοπατημένα όνειρα, όλοι εκείνοι οἱ ταπεινοί κόθοι, μοῦ έσφιγγον την ψυχήν.

— Μή κλαίεις, μου λέγει, δέν είναι τό κακόν άθεράπευτον, έλα μαζί μου.

Την ήκολούθησα με βαρείαν καρδίαν και έσταμάτησα όπου και εκείνη. Πρό ήμῶν άπλόνετο πλέον έν άλλο μακρόν επίσης περίπτερον· τό περιστύλιόν του είχε τόν ρυθμόν του άλλου περιπτέρου, αλλά τούτο ήτο κενόν· οὔδεις πίναξ, κανέν άγαλμα, κανέν λουλούδι δέν υπῆρχεν εκεί.

‘Εστρεψα και εκύτταξα την συνοδόν μου, χωρίς νά την έρωτήσω.

— ‘Ιδού τό νέον περίπτερον, τό όποιον σήμερα σοῦ άνοίγει ή Ζωή· είναι ωραίον, άλλ’ είναι κενόν· κύτταξε την φοράν αυτήν νά μή τό φορτώσης με τερατουργήματα και τό έδαφός του νά τό στρώσης με συντρίμματα των ίδιων χειρῶν σου . . .

— Καλή μου κόρη, σ’ ευχαριστῶ, δι’ όσα μοῦ άπεκάλυψες· σ’ ευχαριστῶ ακόμη και διὰ τά δάκρυα πού μοῦ έκαμες νά χύσω· πήγαινε νά εξακολουθήσης τό ωραίόν σου έργον, πήγαινε ν’ άνοίξης τό μέλλον είς τό παιδάκι, είς την νεάνιδα, είς τόν νέον και είς τόν πατέρα, πού είδα νά περνοῦν είς τόν δρόμον της ζωής. ‘Ω! μακάρι δι’ όλους αυτούς τό μέλλον, τό όποιον θά τους άνοίξης, νά είναι γεμάτο από την γλυκυτέραν ευτυχίαν και από την ευγενεστέραν χαράν.

Θ. Κ. Μ.

‘Ατυχής πρωτοχρονιά.



Πῶς έχαση ή κληρονομία της θείας.



ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΕΤΟΥΣ

1912

ΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΑΙ ΠΟΛΕΜΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ



Ο ανά χειρας 'Ημερολόγιον, όταν ίδη το ρῆς, ἐν ἔτος θά χάνεται κάτω ἀπὸ τὸν ὀρίζοντα, διὰ τὴν παραχώρησιν τὴν βασιλείαν εἰς ἕν ἄλλο. Ἄς ἐπαφελθῶμεν τῆς ἀμφιλόκης τῆς δύσεώς του, διὰ τὴν στρέψωμεν τὸ βλέμμα πρὸς τὸ ἄγγυς παρελθόν, διὰ τὴν χαρακτηρίσωμεν τὰς

ἡμέρας, τὰς ὁποίας μετ' αὐτοῦ διήλθομεν.

Ὅποιον ὑπῆρξε διὰ τὸν κόσμον τὸ 1912;

Εἶναι ἀληθές, ὅτι οὐτε οἱ θρηνοὶ, ἀλλ' οὐτε καὶ οἱ ἐπικήδειοι λόγοι, οἱ ὅποιοι ἐκφωνοῦνται πρὸ τῶν χαινόντων τάφων καὶ τῶν προκειμένων νεκρῶν, ἐλήφθησαν ποτε ὡς πηγαὶ τῆς ἱστορίας· δὲν δυνάμεθα λοιπὸν καὶ ἡμεῖς, ἐνφ' ἀκόμῃ διατρέχοντες τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ 1912, ἐνφ' πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας ὑψοῦνται οἱ καπνοὶ καὶ ἡ ὀμίχλη του, τὴν προσδιορίσωμεν τὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν θά καταλάβῃ μετὰ τῶν ἄλλων ἔτων.

Ὅπως ὅμως καὶ ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα, δὲν κινδυνεύομεν νὰ διαψευσθῶμεν, ἂν εἰπώμεν, ὅτι τὸ 1912 ὑπῆρξεν ἔτος κατ' ἐξοχὴν μεγάλων πολεμικῶν γεγονότων καὶ βιαιῶν πολιτικῶν ἀνατροπῶν.

Ἄλλ' ἄς ἀπῆσωμεν τὰ γεγονότα νὰ ὁμιλήσωσιν.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

1 Κυρ. — Ὁ Πουαγκαρέ ἐν τῇ πρώτῃ ὑπουργικῇ Συμβουλίᾳ ἐκθέτει τὸ πρόγραμμά του.

2 Δευτ. — Ἐπειδὴ ἡ Ὁθωμανικὴ Βουλὴ ἐνέφισε κατὰ τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ 35 ἀρθροῦ τοῦ Συντάγματος, ἡ Α. Μ. ὁ Σουλτάνος ἐπρότεινεν εἰς τὴν Γερουσίαν τὴν διάλυσιν τῆς Βουλῆς.

3 Τρ. — Τὸ Γαλλικὸν ὑπουργεῖον Πουαγκαρέ, ἀναγνώσας τὸ πρόγραμμά του εἰς τὴν Βουλὴν, ἐπέτυχε ψήφον ἐμπιστοσύνης διὰ 445 ψήφων.

4 Τετ. — Ἡ Ὁθωμανικὴ Γερουσία ἐδέχθη παμψηφεί σχεδὸν τὴν διάλυσιν τῆς Βουλῆς. Τοῦτο ἀποτελεῖ ἐπιτυχίαν τοῦ κομιτάτου τῆς ἑνώσεως καὶ Προόδου.

— Οἱ Ἴταλοί καταλαμβάνουσι τὰ περὶ τὴν Δέρον ὑψώματα.

— Ἰταλικὸς στρατὸς ἀναχωρεῖ ἐκ Τριπόλεως πρὸς κατάληψιν τοῦ Γκαργῆ.

6 Παρ. — Τὸ Γαλλ. πλοῖον ἀτμόπλοιοι «Μαγούμπα» συλλυμβάνεται ὑπὸ Ἰταλικῶν καταδρομικῶν καὶ ὁδηγεῖται εἰς Καγλιάρη.

8 Κυρ. — Κηρύσσεται ὑπὸ τῆς Ἰταλίας ὁ ἀποκλεισμός τῶν παραλίων τῆς Τριπολίτιδος.

15 Κυρ. — Τὸ συνδικάτον τῆς Λισαβώνας ἀποφασίζει γενικὴν ἀπεργίαν.

19 Πέμ. — Ἐπίσημος ἀνακήρυξις τῆς ἐνглиκότητος τοῦ διαδόχου τῆς Βουλγαρίας Βόριδος.

22 Κυρ. — Ὁ στρατηγὸς Κυνέβα ἐπιστρέφει εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἀφίπων τὴν γενικὴν διοίκησιν τῶν Ἰταλικῶν στρατευμάτων εἰς τὸν στρατηγὸν Φρουγόνι.

— Ἐν Κίνα, διάταγμα τῆς αὐτοκρατείας ἐπιτρέπει τὴν ἀνακήρυξιν τῆς δημοκρατίας.

— Οἱ Ἀγγλοὶ βασιλεῖς ἐπιστρέφουσιν εἰς Λονδὶνον.

23 Δευτ. — Τὸ Ἰταλικὸν πολεμικὸν «Καλαβρία» βομβαρδίζει τὰ φρούρια Σιδι Σαῖδ καὶ Βάρνερ ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ.

25 Τετ. — Ὁ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος αὐτοπροσώπως κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τοῦ Ραϊστάχ.

27 Παρ. — Ὁ λόρδος Χάλδυν, ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν τῆς Ἀγγλίας, φθίσας εἰς Βερολίνον, γίνεται δεκτὸς παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου.

29 Κυρ. — Παρατείνεται ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Κίνας. Ὁ Γιάν-Σι-Καὶ ἀναλαμβάνει τὴν προσωρινὴν κυβέρνησιν.

— Ἐν Δέρον οἱ Ἴταλοί ἀποκρούουσι τοὺς Τούρκους.

31 Τρ. — Ὁ Γιάν-Σι-Καὶ ἐν Κίνα ἀναλαμβάνει τὴν ἀρχήν.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

1 Τετ. — Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας ἀναγνώσκει εἰς τὰς Βουλὰς τὸν λόγον τοῦ θρόνου.

5 Κυρ. — Ὁ στρατηγὸς Κανέβα ἐπιστρέφει εἰς Τριπολιν.

6 Δευτ. — Ὁ κόμης Μπέρχτολδ, διάδοχος τοῦ Αἰρενταλ, ὀφθαλμολογῶν.

9 Πέμ. — Ἡ Ἰταλικὴ Βουλὴ ἀρχίζει τὰς ἐργασίας τῆς τοῦ πρώτου μετὰ τὴν ἐναρξιν τοῦ Ἰταλο-τουρκικοῦ πολέμου. Ὁ πρωθυπουργὸς Τζιολιτὶ καταθέτει νομοσχέδιον σχετικῶς πρὸς τὸ διάταγμα τῆς 18 Νοεμβρίου 1911 καὶ ἀναικηρύσσει τὴν Ἰταλικὴν κυριαρχίαν ἐπὶ τῆς Τριπολίτιδος καὶ Κυρηναϊκῆς.

11 Σαβ. — Δύο πολεμικά Ἰταλικά, τὸ «Φερνάντο» καὶ τὸ «Γαριβάλδης», βομβαρδίζουν τὸν λιμένα Βηρυτοῦ, ἀφ' οὗ προηγουμένως ἐβύθισαν τὴν κανονιοφόρον «Ἀβνιλλὰχ» καὶ τὸ «Ἀγκυρα».

— Ἡ Ἰταλικὴ Γερουσία ἐπικυροῖ τὴν κατάληψιν τῆς Τριπολίτιδος.

— Ἡ Ὁθωμανικὴ Κυβέρνησις ἀπεφάσισε τὴν ἀπέλασιν τῶν Ἰταλῶν ὑπηκόων ἐκ τῶν περιφερειῶν Χαλεπίου, Ἱερουσαλήμ, Δαμασκού καὶ Βηρυτοῦ.

14 Τρ. — Ὁ Ἰταλικὸς στρατὸς τῆς Τριπολί-

τιδος καταλαμβάνει τὰ ὑψώματα Μερκέρμα καὶ ἀπωθεῖ τοὺς Τούρκους.

— Ἐν Χανίους οἱ πρόξενοι τῶν Δυνάμεων ἐπιμένονσι παρὰ τῇ κρητικῇ κυβερνήσει εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ καθεστώτος.

16 Πέμ. — Ἐν Ἀγγλίᾳ 902,000 ἀνθρακωρυχείων ἐκήρυξαν ἀπεργίαν.

17 Παρ. — εἰς τὸ Λονδίνον συμφραζέται ἀρρέβησαν εἰς θεωρητικὴν διαδήλωσιν καὶ ἔθρανυσαν τὰς ὁδοὺς τῶν προθηκῶν.

19 Κυρ. — Εἰς Δέρον συνήφθη μάχη μετὰ τὸν Ἰταλικὸν στρατὸν καὶ Τούρκοις.

— Εἰς τὸν λόγον, τὸν ὁποῖον ἐξεκίνησεν ὁ πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδος Βενιζέλος ἐν Πάτραις, ἐξαιρεῖ τὴν πολιτικὴν, οἰκονομικὴν καὶ στρατιωτικὴν ὀργάνωσιν τῆς Ἑλλάδος.

20 Δευτ. — Οἱ Ἴταλοί ἀποκρούουσιν ἐφοδὸν τῶν Ἀράβων παρὰ τὸ φρούριον Λομβαρδία, πλησίον τῆς Δέρας.

24 Παρ. — Εἰς Λονδίνον ἐξακολουθοῦν οἱ διαπραγματεύσεις μετὰ τῶν ὑπουργῶν, τῶν ἰδιοκτητῶν τῶν ἀνθρακωρυχείων καὶ τῶν ἀπεργῶν ἀνθρακωρυχῶν.

25 Σαβ. — Οἱ ἐν Ρώμῃ πρέσβεις Γαλλίας, Γερμανίας, Ἀγγλίας, Αὐστρίας καὶ Ρωσίας προβάλλουσιν ἰδιαιτέρως ἕκαστος εἰς βολιδοσκοπήσασιν τῶν κυριωτέρων ἀπαιτήσεων τῆς Ἰταλίας σχετικῶς πρὸς τὴν Τριπολίτιδα.

27 Δευτ. — Εἰς τὸ Τομπρούκ ἐνδεκάωρος μάχη μετὰ τῶν Τούρκων καὶ Ἰταλῶν οἱ πρῶτοι ἀποκρούονται.

— Ἀνακαλεῖται ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρεσβευτὴς τῆς Ρωσίας Τσούρικοφ καὶ διορίζεται μέλος τῆς Γερουσίας. Τὸ τοιοῦτον ἐξηγεῖται ὡς ἀποδοκιμασία τῆς πρὸς τὴν Τουρκίαν πολιτικῆς του.

ΜΑΡΤΙΟΣ

1 Πέμ. — Ἀπόπειρα κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ βασιλέως τῆς Ἰταλίας ὑπὸ τοῦ ἀναρχικοῦ Ἀντωνίου Δολβα.

— Ἡ Πύλη δέχεται τὸν διορισμὸν τοῦ Γκίερς ὡς πρεσβευτῆς τῆς Ρωσίας ἐνταῦθα.

2 Παρ. — Ὁ μαρκήσιος Σάν Τζουλιάνι δίδει τὴν ἀπάντησιν τῆς Ἰταλικῆς κυβερνήσεως εἰς τὴν πρότασιν περὶ μεσολαβήσεως.

3 Σαβ. — Οἱ Τούρκοι προσβάλλουσι τὸν Ἰταλικὸν στρατὸν Γκαργῆς, ἀλλ' ἀποκρούονται.

11 Κυρ. — Ἐν Σάμφ δολοφονεῖται ὁ ἡγεμὼν Κοπίσης ὑπὸ τοῦ Σιυρρου Βαζίδου.

12 Δευτ. — Συνέντευξις τοῦ Βικτωρος Ἐμμανουὴλ καὶ τοῦ Γουλιέλμου ἐν Βενετίᾳ.

14 Τετ. — Ἀφίξις τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου ἐν Κερκύρᾳ.

15 Πέμ. — Ἡ Βουλὴ τῶν Κοινοτήτων ἀπορρίπτει διὰ ψήφον 222 κατὰ 208 τὸ νομοσχέδιον περὶ παραχωρήσεως δικαιώματος ψήφου εἰς τὰς γυναῖκας.

22 Πέμ. — Ἀφαιροῦνται ὑπὸ τῆς Οὐγγρικῆς κυβερνήσεως αἱ συνταγματικαὶ προνομίαι ἐν Κροατίᾳ.

23 Παρ. — 62.000 ἐργάται Ἀγγλοὶ τῶν ἀνθρακωρυχείων ἐπανελάβον τὰς ἐργασίας των.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

1 Κυρ. — Τὸ ὑπερωκεάνειον «Τιτανικός» προσκρούσας εἰς παγόβουνον, ἐβυθίσθη· τὰ θύματα ἀνέρχονται τὰ 1600.

3 Τρ. — Οι πρεσβευταί των πέντε μεγάλων Δυνάμεων ήρώτησαν τον ύπουργόν των Έξωτερικών Άσλή βέην επί τίνων βάσεων θα ήτο δυνατόν νά δεχθί την μεσολάβησιν των Δυνάμεων διά τον Ίταλοτουρκικόν πόλεμον.

4 Τετ. — Έκλειψις ήλική του ήλίου, όρατή έν Παρισίαις.

5 Πέμ. — Ο Ίταλικός στόλος βομβαρδίζει άνεπιτυχώς τά Δαρδανελλία. Η Όθωμανική Κυβέρνησις ειδοποιεί τας Δυνάμεις, όα τά στενά έκλείσθησαν διά τορπιλών.

— Η Όθωμανική Βουλή ποιείται έναρξιν των έργων της παρουσία της Α. Μ. του Σουλτάνου.

7 Σάβ. — Τό Φέξ επανάστατησαν κατελήφθη τελείως υπό των Γαλλών.

10 Κυρ. — Η Πύλη, απαντώσα εις τά Δυνάμεις, προτίθει τους εξής όρους: Διατήρησιν της Όθωμανικής επικυριαρχίας εις Τριπολίτιδα, άκύρωσιν της ‘Ροσαρτήσεως της Τριπολιτιδος’ άπομάκρυνσιν των Ίταλικών στρατευμάτων.

— Ο Ίταλικός στόλος καταλαμβάνει την Άστυπαλινν.

16 Δευτ. — Η Πύλη, δίδει την απάντησιν της εις τόν Ρώσον πρεσβευτήν, όσον άφορῃ τόν άποκλεισμόν των Δαρδανελλίων.

17 Τρ. — Τό ατιμότιμον ‘Τεξάς’, προσκρούσαν εις τορπίλην παρά την Σμύρνην, βυθίζεται.

— Ο Πουαγκαρέ, έν συνεντεύξει προς τόν Ριφάτ πασά, ποιεί τας βαρείας συνεπειάς του άποκλεισμού των στενών.

18 Τετ. — Η Όθωμανική κυβέρνησις άποφασίζει τή άνοιγμα των στενών.

19 Πέμ. — Άρχεται ή ανέλκυσις των τορπιλών των Δαρδανελλίων.

20 Παρ. — Ο Ίταλικός στόλος κόπτει τόν ύπουργόν τηλεγραφικών κάλων του Αιγαίου.

— Ο στρατηγός Ρεζολί καταλαμβάνει την Λίβαν επί της Τριπολιτικής παραλίας, προς άνατολάς του Κόμης.

21 Σάβ. — Ο στόλος του ναύαρχου Βιάλε άποβιβάζει εις Ρόδον 6.000 άνδρας, διοικουμένους υπό του στρατηγού Άμέλιο.

22 Κυρ. — Τουρκικός στρατός, άνερχόμενος εις Τροά πύργους, ήττάται έν Ρόδο.

23 Δευτ. — Η πόλις Ρόδος παραδίδεται.

24 Τετ. — Η Πύλη άποφασίζει την άπέλασιν των Ίταλών εκ της νομαρχίας Σμύρνης.

25 Πέμ. — Κατελήφθη υπό των Ίταλών ή Κασσέως.

26 Δευτ. — Κατελήφθησαν υπό των Ίταλών αι νήσι Αίρος, Πάτριος, Καλύμνος.

ΜΑΤΟΣ

1 Τρ. — Ο βασιλεύς της Δανίας Φρειδερίκος άποθνήσκει κίφνιδίως εις Άμβούργον.

3 Τετ. — Βασιλεύς της Δανίας άνακηρύσσεται Χρυστιανός δ Γ’.

5 Σάβ. — Τά έμπορικά άτιμόπλοια ήρχισαν διερχόμενα τά στενά.

7 Δευτ. — Αύτοκρατορικών διάταγμα διατάσσει την άπό του Όθωμ. Κράτους άπέλασιν των Ίταλών υποτελών.

— Οι Ίταλοί καταλαμβάνουν την Κω και την Σύμη.

9 Τετ. — Ο ύπουργός των Οικονομικών Ναϊλ βέην παραιτείται.

11 Παρ. — Κηδεία του βασιλέως της Δανίας Φρειδερίκου.

15 Τρ. — Παραχωρείται δεκαπενθήμηρος διορία εις τούς Ίταλους ύπηκόους διά νά καταλείψωσι τό Όθωμανικόν έδαφος.

21 Πέμ. — Ο σουλτάνος του Μαρόκου, Μουλάϊ Χαφίτ εγκαταλείπει τό Φέξ.

25 Παρ. — Εις την Ογγρικην Βουλήν ο βουλευτής Κόβαξ πυροβολεί τρίς κατά του προέδρου Τισίτς χωρίς νά τόν έπιάχη, πληγόνεταί δέ ο ίδιος σοβαρώς.

ΙΟΥΝΙΟΣ

2 Σάβ. — Φθάνουσιν εις Πάτριον οι αντιπρόσωποι των νήσων του Αιγαίου, αίτινες κατελήφθησαν υπό των Ίταλών.

4 Δευτ. — Οι αντιπρόσωποι των νήσων Ρόδου, Κω, Πάτμου, Λέρον, Καλύμνου, Σύμης, Καρπάθου, Κάσου, Άστυπαιλίας, Νισύρου, Τήλου και Μάκρης, συνεδρουντες έν Πάτμω, έλαβον άποφάσεις περί της μελλούσης τύχης των νήσων τούτων, έκδηλώσαντες τόν πόθον, όπως ένωθώσι μετά της Ελλάδος.

6 Τετ. — Εν Μαυροβουνίω σχηματίζεται Κυβέρνησις υπό τόν Μαυροβούτι.

7 Πέμ. — Ίταλικόν σόμμα έφθασε μέχρι της άσσεως Σονανίν Όσμαν έν Τριπολίτιδι.

8 Παρ. — Ταραχαί έν Λισαβώνι, εξ αίτίας των άπεργιών.

15 Παρ. — Οι Ίταλοί έν Τριπολίτιδι καταλαμβάνουν όχυράς θέσεις πρό του Σίδι-Σαΐδ.

21 Πέμ. — Συνέντευξις Τσάρου και Γουλιέλμου εις τό Πόρτ Βαλτιξ.

25 Δευτ. — Έν Πορτογαλί άπόπειρα επαναφοράς της βασιλείας.

26 Τρ. — Παραιτήσις του ύπουργού των Στρατιωτικών Μαχμούτ Σεφκέτ πασά.

ΙΟΥΛΙΟΣ

1 Κυρ. — Ο Ίταλός στρατηγός Γκαριόνι καταλαμβάνει την θέσιν Σίδι-Άλή, παρά τῃ Σίδι-Σαΐδ έν Τριπολίτιδι.

3 Τρ. — Ο Μαχμούτ Μουχτάρ πασάς άναλαμβάνει τό ύπουργείον των Στρατιωτικών.

4 Τετ. — Παραιτείται ο ύπουργός των Ναυτικών Χουράιτ πασάς.

— Παραιτήσις του ύπουργείου Σαΐτ πασά, συνεπεία της δυσπιστίας των αξιωματικών του Όθ. στρατού και της Άλβανικής επανάστασεως.

5 Πέμ. — Καλείται νά σχηματίσῃ ύπουργείον ο Τεφίκ πασάς.

— Ο Ίταλικός στόλος εμφανίζεται εκ νέου πρό των Δαρδανελλίων. Πέντε τορπιλικά κανονιοβολοῦσι τό Κούμ-Καλέ.

6 Παρ. — Ο Σουλτάνος άπευθίνει διάγγελμα εις τόν στρατόν. Σύνδεσμος εξ 150 αξιωματικών ζητεί την διαλύσιν της Βουλής και τόν σχηματισμόν ύπουργείου υπό των Κυμής πασών.

8 Κυρ. — Επειδή οι υπό του Τεφίκ πασά τεθέντες όροι δέν έγινάντο δεκτοί υπό του Σουλτάνου, καλείται νά σχηματίσῃ ύπουργείον ο Γαζή Άχμέτ Μουχτάρ πασάς.

9 Δευτ. — Το ύπουργείον σχηματίσθη ως εξής: Γαζή Άχμέτ Μουχτάρ πασάς, Μ. Βεζύρης, Δεσμαλεδδίν έφ., Σείχουλισλάμης Γαβριήλ έφ. Νομ. ραδουγκιάν, ύπουργός των Έξωτερικών Ναζιμ πασάς, των Στρατιωτικών Χουρέιν Χιλμής πασάς, της Δικαιοσύνης Ζια πασάς, των Οικονομικών Μαχμούτ Μουχτάρ πασάς (νιός του Μ. Βεζύρου), των Ναυτικών Άριστείδης πασάς Γεωργαντιζόγλου, Λισών και Μεταλλείων Κυμής πασάς, πρόεδρος του Συμβουλίου του Κράτους.

10 Τρ. — Η νέα Όθωμ. Κυβέρνησις καταργεί τόν στρατιωτικόν νόμον έν Κωνσταντινουπόλει και τά στρατοδικεία.

— Το ύπουργείον των Δημοσίων Έργων άναλαμβάνει ο Δαμάτ Σερίφ πασάς και τό της Γεωργίας ο Ρεσίτ πασάς.

12 Πέμ. — Εις την Βουλήν ο ύπουργός των Στρατιωτικών Ναζιμ πασάς υπόσχεται νά καταδιώξη τούς αξιωματικούς εκείνους, οι οποίοι απέστειλαν ήτόμημα εις τόν πρόεδρον της Βουλής.

15 Κυρ. — Ο Ζια πασάς λαμβάνει τό ύπουργείον των Έσωτερικών και ο Άβδουρραχμάν πασάς τό των Οικονομικών. Ο Φερίτ πασάς διορίζεται πρόεδρος της Γερουσίας.

17 Τρ. — Αποθνήσκει ο αύτοκράτωρ της Ταρμανίας Μουτσοχίτω. Τόν διαδέχεται εις τόν θρόνον ο Ιοσχίτω.

18 Τετ. — Η Όθ. Κυβέρνησις καταθέτει τροποποίησιν του Συντάγματος, κ.θ’ ήν ο Σουλτάνος δύναται εις έκτάκτους περιστάσεις νά διαλύσῃ την Βουλήν, άνευ της συγκατάθεσεως της Γερουσίας. Η συζητήσις διευκόλυνται έλαττωσιν απρίας.

19 Πέμ. — Η Όθωμανική Κυβέρνησις έπιτυχάνει έν τῇ Βουλῇ την παραπομπήν εις ειδικήν έπιτροπήν του 7 άρθρου του Συντάγματος.

20 Παρ. — Ο βασιλεύς της Ελλάδος έφθασεν εις Αϊξ-λε-μπαίν.

21 Σάβ. — Βουλευταί του κομ. του έπερωτώσιν τόν ύπουργόν των Στρατιωτικών διά την άνάμειν των αξιωματικών εις την πολιτικήν.

22 Κυρ. — Ήρχισαν ανταλλασσόμεναι σκέψεις περί ειρήνης υπό πολιτικών Ίταλών και Τούρκων έν Έλβετι.

23 Δευτ. — Μετά την άποδοχήν υπό της Γερουσίας όρισμένων τροποποιήσεων του Όθωμ. Συντάγματος, ή Κυβέρνησις διαλύει την Βουλήν. Τό κόμμα της ‘Ενώσεως και Προόδου’ διαμαρτύρεται σφοδρότατα.

— Εις τά Μαυροβουνιωτικά σύννοχα έγινεν

σύνκροσις Τουρκικού και Μαυροβουνιωκού στρατού. Εκ τούτου άνεφύει διπλωματικόν ζήτημα.

24 Τρ. — Το κομιτάτον άπευθίνει εις τόν λαόν διαμαρτυρίαν κατά της Βουλής, κηρύσσεται ένταῦθα ο στρατιωτικός νόμος διά 40 ήμέρας.

25 Τετ. — Έν Τριπολίτιδι οι Ίταλοί κατέλαβον την άσιν Ζουάραν.

— Τα μέλη της ‘Ενώσεως και Προόδου’ μετέφερον την έδραν των εις Θεσσαλονίκην.

— Οι Άλβανοί ήπεδέχθησαν ένθουσιωδώς την διάλυσιν της Βουλής.

26 Πέμ. — Το κομιτάτον θέλει νά συγκεντρώσῃ τούς βουλευτάς του εις Θεσσαλονίκην διά νά εξακολουθήσωσι τας συνεδριάς της Βουλής.

— Αι Δυνάμεις έπεμβαίνουν διά νά έξομαλύνωσι τό Τουρκομαυροβουνιωτικόν έπεισόδιον.

27 Παρ. — Ισχυρόταται σιομικαί δονήσεις έν Πρατοντίδι έπιφέρουσι φοβεράς ζημίας. Τα Γανόχωρα και τό Μυριόφυτον κατεστράφησαν. 1800 νεκροί, 3000 τραυματίαι, 10.000 οίκια μετεβλήθησαν εις έρείπια.

— Κλείονται ήλαι αι πολιτικαί λεισχαι ένταῦθα.

— Όμιλος αξιωματικών άνταρρασιακών της Θεσσαλονίκης, έπιχειρήσας ν’ άποσπασίῃ προς τό μέρος του και τούς λοιπούς αξιωματικούς, άποτεγγάνει, τό πλείστον δέ των αξιωματικών των διαφόρων σωμάτων δηλοῦσιν, ότι θ’ άφοσιωθώσιν εις την έκκλήρωσιν των στρατιωτικών αὐτῶν καθηκόντων, μη άναμιγνυόμενοι εις την πολιτικήν.

— Η Άλβανική επανάστασις καταπύθνεται. Το Μαυροβουνιωτικόν ζήτημα ήλθεν.

29 Κυρ. — Η Όθωμ. Κυβέρνησις άποδέχεται τά αίτήματα των Άλβανών.

30 Δευτ. — Η Όθωμ. Κυβέρνησις διατάσσει νέας εκλογάς. Τῇ προτάσει του ύπουργού των Στρατιωτικών οι αξιωματικοί όρκίζονται, ότι εις οὔδέν θ’ άνήκωσι κόμμα.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

2 Πέμ. — Ο κόμης Μπέρχτολδ, ύπουργός των Έξωτερικών της Αυστρίας, προτείνει όπως ανταλλάξωσι μεταξύ των Δυνάμεων σκέψεις περί της εξασφαλίσεως της ειρήνης έν Τουρκία και τοις Βαλκανίοις.

— Ο Σερίφ πασάς, ύπουργός των Δημοσίων Έργων, διορίζεται ύπουργός των Έσωτερικών.

— Δι’ Αύτοκρατορικού διατάγματος άγγέλλεται ή άποδοχή των αίτημάτων των Άλβανών.

4 Σάβ. — Η Όθωμ. Κυβέρνησις διὰ διαγγέλματος άπεδέχθη φιλελευθέρους και συμβιβαστικάς άρχάς.

6 Δευτ. — Ο Σερίφ πασάς παραιτείται, ή θέσις του ύπουργείου κλονίζεται.

8 Τετ. — Ο Χιλμής πασάς και ο Σείχουλισλάμης άπειλοῦσι παραιτήσιν.

— Ήρχισαν εις Αιζάνην έπίσημοι άπ’ εῤθείας διαπραγματεύσεις προς συνομολόγησιν Ίταλοτουρκικής ειρήνης μεταξύ του Ναμτῇ βέη και του Βόλητ.

9 Πέμ. — Ο Χαλίμ βέης διορίζεται ύπουργός της Δικαιοσύνης εις άντικατάστασιν του Χιλμῇ πασά.

10 Παρ. — Το Μαυροβούνιον προετοιμάζεται στρατιωτικώς. Τα έπεισόδια των συνόρων επαναλαμβάνονται. Η Τουρκία άποφασίζει νά προκαλέσῃ έπέμβασιν των Δυνάμεων εις Κεπγνήν. Το Μαυροβούνιον ή άλλου πυρκακίζει τας Δυνάμεις νά θέσωσι τέρμα εις την κατάρσιαν αυτήν.

— Έν Βουλγαρία ή πολεμικός όργασμός είναι καταρτητός.

12 Κυρ. — Ο Χαλίμ βέης διορίζεται ύπουργός της Δικαιοσύνης και ο Άλή Δανις των Έσωτερικών.

15 Τετ. — Ο Κυμής πασάς άπειλεί εκ νέου παραιτήσιν εξ αίτίας των συμπαιδιών ύπουργών τινων προς τό κομιτάτον της ‘Ενώσεως’.

17 Παρ. — Έν Ελλάδι ο Άλ. Διμηήδης διορίζεται ύπουργός των Οικονομικών, του Κορομηλά μένοντος ύπουργού των Έξωτερικών.

19 Κυρ. — Έν Βελιγραδίω ήλθεντο μεγάλη διαδήλωσης κατά των καταπιέσεων του έν Μακεδονία σερβικού πληθυσμού.

— Υπό την προεδρείαν του Χατζῇ Άδιλ βέη άρχεται των έργασιών του τό Νεοτουρκικόν συνέδριον.

29 Τρ. — Αήξιος των έργασιών του Νεοτουρκικού συνέδριου.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

7 Παρ. — Μάχη εἰς Τούζι μεταξὺ Μαυροβουνίων καὶ Ὄθωμ. στρατοῦ. Ἡ Τουρκία διαμαρτυρεῖται διὰ τὴν στάσιν τοῦ Μαυροβουνίου.

8 Σάβ. — 350 Κρητες ἀποβιβάζονται εἰς τὸ Μαραθόκαμπον τῆς Σιμων μετὰ τὴν πρόθεσιν νὰ ἐπαναστατήσωσι τὴν νῆσον. Ὁ Σοφοῦλης εἶναι ἀρχηγὸς τοῦ κινήματος.

16 Κυρ. — Ἐπιβεβαιώσεται ἡ φήμη, καθ' ἣν ἡ Βουλγαρία καὶ ἡ Σερβία ἀπεφάσισαν ν' ἀποστείλωσι ταυτόσημον διακοίνωσιν, αἰτοῦσαι τὴν αὐτονομίαν τῆς Μακεδονίας.

17 Δευτ. — Ἐν Βουλγαρίᾳ ἐκηρύχθη γενικὴ κινητοποίησης.

18 Τρ. — Ἡ Σερβία κινητοποιεῖ, ὃ ἐνταῦθα πρεσβευτὴς τῆς προφορικῶς ἀπήγγειλε παρὰ τοῦ Νουραδουγκιᾶν ἐφέντη πρὸς τῆς Τετάρτης ἐξηγήσεις διὰ τὰ γενικά παρὰ τὴν Ἀδριανούπολιν γυμνάσια καὶ διὰ τὴν ἐν Σκοπεῖσι κατάσχεσιν τῶν Σερβικῶν πολεμοφοδίων.

— Ἀυτοκρατορικὸς ἱραδὲς διατάσσει ἄμεσον κινητοποίησιν μεγάλου μέρους τοῦ Ὄθωμ. στρατοῦ κατὰσχόντων περὶ τὰ 50 Ἑλληνικά ἀτμόπλοια, εὐρισκόμενα εἰς τὰ Ὄθωμ. ὁδοὶ.

19 Τετ. — Ἡ Ἑλλάς, ἡ Βουλγαρία, ἡ Σερβία καὶ τὸ Μαυροβούνιον στέλλουσι τελεσίγραφον εἰς τὴν Τουρκίαν, αἰτοῦσαι ὀφειζόμενα μεταρρυθμίσεις.

— Κινητοποιεῖ τὸ Μαυροβούνιον.

20 Πέμ. — Ἡ Σερβικὴ Βουλὴ, ἡ ὁποία ἤνοιξε τὴν παρελθ. Τετάρτην, διεκόμισε τὰς ἐργασίας τῆς.

22 Σάβ. — Ἡ Βουλγαρικὴ Βουλὴ ψηφίζει τὰ σχετικά πρὸς τὸν πόλεμον μέτρα, μετ' ὃ διοικῶνται τὰς ἐργασίας τῆς.

23 Κυρ. — Οἱ ἐνταῦθα πρέσβεις Γαλλίας, Ρωσίας καὶ Αὐστρίας προβαίνουν εἰς διάβημα παρὰ τῷ Νουραδουγκιᾶν ἐφέντη.

24 Δευτ. — Ἡ Πύλη πληροφορεῖ τὴν Εὐρώπην, ὅτι εἶναι διατεθειμένη νὰ ἐφαρμόσῃ διὰ τὴν Εὐρ. Τουρκίαν τὰς μεταρρυθμίσεις, αἵτινες ἐξεπονήθησαν τῷ 1880.

25 Τρ. — Εἰς Ἀθήνας, Σόφιαν καὶ Βελιγράδιον οἱ πρέσβεις Αὐστρίας καὶ Ρωσίας προβαίνουν εἰς διάβημα, αἰτοῦντες τὴν διατήρησιν τῆς εἰρήνης, προσεπιδηλοῦντες, ὅτι ἡ Εὐρώπη θὰ λυβῇ ἐνεργὸν μέρος κατὰ τὰς μεταρρυθμίσεις.

— Τὸ Μαυροβούνιον κηρύσσει τὸν πόλεμον πρὸς τὴν Τουρκίαν. Ὁ ἐνταῦθα ἐπιτετραμμένος καταλείπει τὴν Κωνσταντινούπολιν. Αἱ ἐχθροπραξίαι ἀρχοῦναι αὐθημερόν. Ὁ βασιλεὺς Νικόλαος ἀναχωρεῖ διὰ Πόδγορίτσιν.

— Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ὑποδεικνύει τὸν Ρεσίτ πιασὶν καὶ Ἀσίμ βέτην νὰ ὑπογράψωσι τοὺς προκαταρκτικοὺς ὁρους τῆς Ἱταλοτουρκικῆς εἰρήνης.

26 Τετ. — Ἡ Πύλη ἀπευθύνει ἐγκύκλιον διακοίνωσιν εἰς τοὺς Δυνάμεις, δι' ἧς ἐπιρρίπτουσα πρὸς εὐθύνης τοῦ πολέμου εἰς τὰ Βαλκανικά, δηλοῖ, ὅτι εἶναι ἀποφασισμένη νὰ ὑπερασπίσῃ τὰ Ὄθωμ. συμφέροντα.

— Οἱ πρέσβεις Γερμανίας, Ἀγγλίας καὶ Αὐστρίας ἐν Κωνσταντινουπόλει λαμβάνουσι συνεντεύξεις μετὰ τοῦ Νουραδουγκιᾶν ἐφέντη.

27 Πέμ. — Νέον διήγημα τῶν πέντε μεγάλων Δυνάμεων παρὰ τῇ Πύλῃ.

28 Παρ. — Κινητοποιεῖται ὁ Ὄθωμ. στόλος.

29 Σάβ. — Ἡ Α. Μ. ὁ Σουλτάνος ἀπευθύνει προκήρυξιν εἰς τὸν στρατόν.

— Ὁ βόρειος Μαυροβουνιωτικὸς στρατὸς, ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Βούκοβιτς, καταλαμβάνει τὴν πόλιν Βιλόπολιν ἐν τῇ Παλαιᾷ Σερβίᾳ.

30 Κυρ. — Αἱ Κυβερνήσεις τῶν συμμάχων Κρατῶν ἀπήγγειλαν εἰς τὸ διάβημα τῆς Ρωσίας καὶ τῆς Αὐστρίας, αἰτοῦσαι τὴν ἀντιδιοίκησιν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας ὑπὸ χριστιανικοῦ διοικητῆς, κατὰ τὴν ἐθνολογικὴν τῶν ἐπαρχιῶν κατάστασιν. Αἱ Κυβερνήσεις Ἑλλάδος, Βουλγαρίας καὶ Σερβίας διὰ τελεσίγραφον κοινοποιοῦσι τὰς ἀπαιτήσεις τῶν εἰς τὴν Πύλιν, θέτουσαι προθεσμίαν διὰ τὴν ἐφαρμογὴν μεταρρυθμίσεων 6 μῆνας.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

1 Δευτ. — Ἡ Πύλη ἀπαντᾷ εἰς τὸ κοινὸν τῶν Δυνάμεων διάβημα.

— Καταλαμβάνεται ὑπὸ τοῦ Μαυροβουνιωτικοῦ στρατοῦ τὸ Τούζι.

Οἱ Κρητικὲς βουλευταὶ γίνονται δεκτοὶ διὰ πρώτην φορὴν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν κοινοβούλιον. Ὁ Βενιζέλος ἐν μέσῳ μεγίστου ἐνθουσιασμοῦ προβαίνει εἰς σχετικὰς δηλώσεις.

2 Τρ. — Ὑπεγράφησαν οἱ προκαταρκτικοὶ ὁροι τῆς Ἱταλοτουρκικῆς εἰρήνης εἰς Ὀδῶν.

— Ἡ Ὄθωμ. Κυβέρνησις ἀποφασίζει νὰ διακόψῃ τὰς διπλωματικὰς σχέσεις πρὸς τοὺς συμμάχους, ἀνακαλοῦσα τοὺς πρέσβεις τῆς.

3 Τετ. — Μετὰ τὰ γενόμενα ὑπὸ τῶν Δυνάμεων διαβήματα, ἡ Πύλη διαβεβαίωσεν, ὅτι θ' ἀφήσῃ ἐλευθέραν τὴν ἔξοδον εἰς τὰ κατασχεθέντα Ἑλληνικά πλοία.

— Ὁ ἐν Σόφιᾳ πρέσβυς τῆς Τουρκίας Μπουκμπίλ βέης ἀναχωρεῖ.

— Ὁ Μαυροβουνιωτικὸς στρατὸς κατέλαβε τὴν Βεράναν.

4 Πέμ. — Δημοσιεύεται εἰς τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα τῆς Ρώμης διάταγμα, διὰ τοῦ ὁποίου ἡ Τριπολίτις τίθεται ὑπὸ τὰς Ἱταλικὰς ἀρχάς.

— Ἡ Πύλη δίδει τὸ διαβατήριόν των εἰς τοὺς πρέσβεις Σερβίας καὶ Βουλγαρίας, κηρύσσουσα πρὸς τὰ Κράτη ταῦτα τὸν πόλεμον.

5 Παρ. — Ὑπογράφονται οἱ ὁριστικοὶ ὁροι τῆς Ἱταλοτουρκικῆς εἰρήνης.

— Ἡ Ἑλλάς κηρύσσει τὸν πόλεμον πρὸς τὴν Τουρκίαν. Ἀναχωρεῖς τοῦ ἐνταῦθα πρεσβευτοῦ Γρουκάρη.

6 Σάβ. — Αἱ Δυνάμεις ἀναγνωρίζουσιν ἐπίσημως τὴν κυριαρχίαν τῆς Ἱταλίας ἐπὶ τῆς Τριπολιτιδος καὶ τῆς Κυρηναϊκῆς.

— Ὁ Βουλγαρικὸς στρατὸς, διελθὼν τὰ σύνορα, καταλαμβάνει τὸ Μυσταφά Πασά.

7 Κυρ. — Κηρύσσεται ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου ὁ ἀποκλεισμός τοῦ Ἰονίου.

8 Δευτ. — Ὁ Ὄθωμανικὸς στόλος βομβαρδίζει ἐν τῇ Μαύρῃ Θάλασσῃ τὴν Καβάρναν.

9 Τρ. — Οἱ Ἕλληνες κατέλαβον τὴν Ἀἴνον.

10 Τετ. — Οἱ Σέρβοι καταλαμβάνουσι τὴν Σινίτσαν καὶ τὸ Νόβι Παζάρ.

11 Πέμ. — Ἀφίξις εἰς Χανία τοῦ Δραγούμη, Ἑλλήνος διοικητοῦ Κρήτης.

12 Σάβ. — Κατὰ τῆς τῶν Σκοπεῖων ὑπὸ τῶν Σέρβων.

13 Κυρ. — Οἱ Βούλγαροι κατέλαβον τὸ Μπαμπά Έσκη.

— Ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς ὑπὸ τὸν Διάδοχον Κωνσταντίνον καταλαμβάνει τὴν Κοζάνην. Ὁ βασιλεὺς Γεώργιος γινεται ἐνθουσιωδῶς δεκτὸς ἐν Ἑλασσόνι.

15 Δευτ. — Οἱ Σέρβοι καταλαμβάνουσι τὴν Μητροβίτσαν. Οἱ Βούλγαροι καταλαμβάνουσι τὴν γραμμὴν Βονάτ Χανσο.

— Παραίτησις τοῦ Βεζύρου Μαχμούτ Μουτάρ πιασά ἀνδρός Κι. μὴλ πιασά.

— Κηρύσσεται ὁ στρατιωτικὸς νόμος ἐνταῦθα.

16 Τρ. — Ὁ Σερβικὸς στρατὸς καταλαμβάνει τὸ Κιοπρούλι.

18 Πέμ. — Λήγει ἡ τρίτημέρος μάχη τοῦ Λουλέ Βουργῆ μ' ἀποτέλεσμα ὑπὲρ τῶν Βουλγάρων.

— Καταλαμβάνεται τὸ Ἰπὲκ ὑπὸ τῶν Μαυροβουνίων.

— Οἱ Ἕλληνες καταλαμβάνουσι τὰς νήσους Σαμοθράκην, Θάσον, Ἰμβρον.

19 Παρ. — Τὸ τορπιλικὸν 11 μὲ πλοίσροχον τὸν Βότσην βυθίζει τὸ τουρκικὸν εὐδρομον «Φέτχι Μπουλέντ» ἐν τῇ λιμένι Θεσσαλονίκης.

— Κατὰ τῆς τοῦ Διδυμοτείχου ὑπὸ τῶν Βουλγάρων.

20 Σάβ. — Ὁ Σερβικὸς στρατὸς εἰσέρχεται εἰς Πρὶζρένην.

21 Κυρ. — Ἡ Πρέβεζα παραδίδεται εἰς τὸν Ἑλλ. στρατόν.

— Αἱ Μ. Δυνάμεις ἐλαβον τὴν ἀδειαν τῆς Πύλης ὅπως ἀποστείλωσιν ἐνταῦθα πολεμικὰ χρεῖν τῆς προστασίας τῶν ὑπηκόων των.

22 Δευτ. — Ἡ Πύλη ἔκαμε διαβήματα παρὰ τῇ Γαλλικῇ Κυβερνήσει πρὸς κατάπαυσιν τῶν ἐχθροπραξιῶν.

— Ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς διήλθε τὸν Βαρθάρ.

— Οἱ Βούλγαροι διευθύνονται πρὸς τὰς Μέτρας.

— Ὁ Ἑλληνικὸς στόλος καταλαμβάνει τὴν Τεβεδον.

26 Παρ. — Ἡ Τουρκικὴ φρουρὰ τῆς Θεσσαλονίκης καὶ ἡ πόλις παραδίδονται εἰς τὸν Ἑλληνικὸν στρατὸν τοῦ Διαδόχου Κωνσταντίνου, ὅστις καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν πόλιν.

30 Τρ. — Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος εἰσέρχεται μεγαλοπρεπῶς εἰς Θεσσαλονίκην.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

1 Πέμ. — Καταλαμβάνεται ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ τὸ Μετσοβον μετὰ ἐπτάωρον μάχην.

2 Παρ. — Οἱ πρεσβευταὶ τῶν 6 Μ. Δυνάμεων ἔκαμιν διάβημα, αἰτήσαι τῆς Τουρκίας, παρὰ τῇ Ἑλληνικῇ κυβερνήσει πρὸς κατάπαυσιν τῶν ἐχθροπραξιῶν.

— Τὸ Ἅγιον Ὄρος κατελήφθη ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ.

— Ὁ Ἑλλ. στρατὸς ἐκ Θεσσαλονίκης προχωρεῖ εἰς Μοναστήριον. Οἱ Μαυροβούνιοι κατέλαβον τὸν Ἀγ. Ἰωάννην τῆς Μεδοῦσης. Οἱ Σέρβοι κατέλαβον ὁχυρὰς περὶ τὸ Μοναστήριον θέσεις. Οἱ Βούλγαροι ἐξακολουθοῦν τὰς εἰς τὴν Τσατλίζαν ἐπιθέσεις των.

3 Σαβ. — Καταλαμβάνεται ἡ Καβάλλα ὑπὸ τῶν Βουλγάρων.

6 Τρ. — Κατελήφθη ὑπὸ τοῦ Ἑλλ. στρατοῦ ἡ Φλωρίνα.

9 Παρ. — Κατὰ τῆς τῆς Μυτιλήνης ὑπὸ τοῦ Ἑλλ. στόλου.

— Ἐν ἀρχῇ τῆς Βουλγαρίας ἀντιπροσώπων εἰς Τσατλίζαν πρὸς συνάντησιν ἀναχωρεῖ.

10 Σάβ. — Ὁ Ἰσμήλ Κεμάλ ἐκήρυξεν ἐν Δουραχίῳ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἀλβανίας.

11 Κυρ. — Ἡ Ἀχρίς κατελήφθη ὑπὸ τῶν Σέρβων.

12 Δευτ. — Εἰς Τσατλίζαν ἤρχισαν αἱ πρῶται συνεννοήσεις, διὰ τὴν συνάντησιν ἀναχωρεῖ.

— Ἡ Χίος κατελήφθη ὑπὸ τοῦ Ἑλλ. στόλου.

— Ὁ διάδοχος Κωνσταντίνος ἐπέσπευσεν τὸν διάδοχον τῆς Σερβίας εἰς Μοναστήριον, ὅθεν ἀποστρεφέν εἰς Φλωρίναν.

13 Τρ. — Ὁ Πατριάρχης Ἰωακείμ ὁ Γ' ἀπέβηκεν.

— Αἱ παρὰ τὰς Μέτρας μάχαι χαλαροῦνται.

14 Τετ. — Νικη ἐν Καστορίᾳ ἑλλ. δυνάμει.

16 Παρ. — Τὸ προεδρεῖον τῆς Συμμαχικῆς Συνέλευσεως παρῴσιασθέν εἰς τὸν κ. Βενιζέλον, ἐπέδωκε τὸν ῥηφισμὸν τῆς ἐνώσεως τῆς Σάμου.

21 Τετ. — Ὑπεγράφη ἀνικαχὴ μετὰ τῆς Τουρκίας, Βουλγαρίας, Σερβίας καὶ Μαυροβουνίου. Ἡ Ἑλλάς ἡττήθη.

24 Σαβ. Κατελήφθη ὑπὸ τοῦ Ἑλλ. στρατοῦ τὸ Δουραχίον, ὃ Ἀγ. Γεώργιος καὶ τὸ Βεζικισκ.

26 Δευτ. — Ὁρισθὴ ὅπως ταῦτοχρόνως πρὸς τὴν συνδιασκεψίν τῆς εἰρήνης γίνῃ ἐν Λονδίνῳ ἐπίσης σύσκεψις τῶν πρεσβευτῶν πρὸς διακανονισμὸν τῶν σχετικῶν πρὸς τὸ ἐν Ἀνατολῇ καθεστὸς ζητημάτων.

28 Τετ. — Ὁ Ἑλλ. στόλος ἀπὸ τῆς σήμερον ἱσταται ἔξω τῶν Δαρδανελίων.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

1 Σάβ. — Ἀφίξις εἰς Λονδίνον τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἑπτοῦ ἔμειν, οἵτινες εἶναι διὰ τὴν Τουρκίαν ὁ Ρεσίτ πιασά, ὁ Ὄσμάν Νιζαμή πιασά, ὁ Ρεσίτ βέης καὶ ὁ Ἀλὴ Ριζά βέης· διὰ τὴν Ἑλλάδα Βενιζέλος, Σκουλούδης, Γεννάδιος Σριτ, Πολίτης Δωγκλῆς, Μετωξᾶς καὶ Ἐξιδάκτυλος· διὰ τὴν Βουλγαρίαν Δάνεφ, Πατριάρχης, Ματζάροφ, Ποπ βίλιεφ· διὰ τὴν Σερβίαν Στογιάν Νιβάκοβιτς, Ἀνδρεῦς Νι-ολιν, Μιλένκο, Βέσνιτς, Πέτρο Βόγιοβιτς καὶ Παύλοβιτς· διὰ τὸ Μαυροβούνιον Λαζάρ Μιωόκοβιτς, Γιόβο Πόποβιτς καὶ Λούγιο Βοϊνβιτς.

3 Δευτ. — Πρώτη συνεδρία τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐμπολέμων. Οἱ Ὄθωμανοὶ πληρεξούσιοι ἐδήλωσαν ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐλθῶσιν εἰς διαπραγματεύσεις πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ἀφοῦ ἡ Ἑλλάς δὲν ὑπέσχετο νὰ ἀναχωρήσῃ.

— Ν ἔκτακτος μετὰ τῶν Ὄθωμ. καὶ Ἑλλ. στόλου ἔξωθεν τῶν Δαρδανελίων. Τὰ Ἑλληνικά πολεμικὰ κατὰ τὴν ἐκθεσιν τοῦ ναυάρχου Κουντουριώτου οὐδενίαν ἐκθεσιν ζήτησαν.

10 Δευτ. — Οἱ Ὄθωμανοὶ πληρεξούσιοι ἐν Λονδίνῳ παρέκαμψαν τὸ ζήτημα τῶν Ἑλλήνων ἀντιπροσώπων καὶ τὸν ὅρον τοῦ ἐπισιτισμοῦ τῶν φρουρῶν.

11 Τρ. — Ἐγνώσθησαν οἱ ὁροι τῶν Βαλκανικῶν Κρατῶν, οἵτινες εἶναι: Παραχώρησις τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐπαρχιῶν πλὴν λωρίδος περὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ τῆς Χερσονήσου Καλλιπόλεως, παραχώρησις τῶν νήσων, πληρωμὴ πολεμικῆς ἀποζημιώσεως.

12 Τετ. — Ἡ Ὄθ. Κυβέρνησις ἀπέρριψε τὰς προτάσεις, ταύτας ἀντέτιθε δ' ἄλλας: Τὴν αὐτονομίαν τῆς Μακεδονίας καὶ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν νήσων εἰς τὴν Τουρκίαν ὡς καὶ τῆς Ἀδριανουπόλεως.





ΤΟ ΔΩΡΟΝ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΣ

Η τόχη τοῦς ἔκαμε νά συναντηθῶσιν: Ἐκείνη νέα, δεκαοκτὼ μολὶς ἀνοί-
ξιν, γλυκυτάτη φυσιογνωμία, μ' ἓνα
καταρράκτιν θυμαρίσιον μαύρων μαλλίων, μὲ
ῥοδα μάτια ἀνήσυχτα καὶ σπινθηροβόλα. Ἐκεί-
νος, τρία χρόνια μεγαλύτερός της, νέος μὲ
ἀρκετὴν μόρφωσιν καὶ με συμπαῆ, ἡ χαρκτη-
ριστικά. Ἡ Αἰμιλία Χαριδίου, κόρη πλου-
τοῦ μεγαλειόπου, καὶ ὁ Δημήτριος
Ἀνυδίου, ἀπλοῦς ὑπάλληλος.

Ἡ τόχη τοῦς ἔκαμε νά συναντη-
θῶσιν καὶ ἡμέλησεν ν' ἀγαπηθῶσιν τρυ-
φερά. Εἶχον γνωρισθῇ σ' ἓνα μικρὸ
χώριον τοῦ Βασπόρου, ἔπειτα παρθε-
νιστὴν ἡ οἰκογένεια τοῦ Χαριδίου,
ὁ δὲ Δημήτριος ἐφιλοξενεῖτο ἀπὸ
μῆαν θείαν του.

Πρὸ τῆς ἐξοχῆς καὶ τῆς ἀναπα-
ταμένης φύσεως, αἱ καρδίαι τῶν
νέων, ἀπηλλαγμέναι ἀπὸ τὸ προσω-
πεῖον τῶν κοινωνιῶν τῶν πόλεων,
εἰλικρινεῖς, γυμναὶ ἀπὸ κάθε ὑπό-
κρισιν, συνητηρήσαν, καὶ οἱ παλμοὶ
τῶν ὑπὸ τὰ χρινοδάκτυλα τοῦ πιε-
ριτοῦ θεοῦ ἀπετέλεσαν μίαν ἰσχυ-
ρήν, μίαν ἀφάνταστον ἁρμονίαν. Ὁ
ἔρωσ τῶν δὲν ἦτο ὁ ὀρμητικὸς ἔρωσ
τοῦ πάθους· ἦτο γαλήνιος, ὡς τὰ
νερά τοῦ μικροῦ ρυακίου, τὰ ὅποια
ὅμως δὲν ποτίζουν ὀλιγώτερον τὸ
ἐνψυχμένον φυτόν. Καὶ αἱ καρδίαι,
μ' αὐτὰ τὰ νερά, ἐποτίζοντο καὶ
ἐγίγαντόντο.



Ὅλο τὸ καλοκαίρι παρήλθε μὲ
δνειρα καὶ εἰδύλλια. Συνητηγόντο,
τυχαίως ᾤθηεν, εἰς ἓνα κήπον, εἰς
μῆαν ἐκδρομὴν, εἰς τὸ βαπόρι καί,
ὁσάκις, εὗρισκαν εὐκαιρίαν, ἀντήλ-
λασσαν φλογερὰ λογάκια τοῦ ἔρωτος
καὶ — σπανιώτερον ὅμως αὐτό —
κινεῖνα φιλή. Εἰς οὐδένα ὅμως ἀπεκά-
λυψαν τὸ μυστικόν των. Πρὸς τί,
ἄλλως τε; μήπως δὲν ἦσαν εὐτυχεῖς;

Ἡ Αἰμιλία, μὲ τὴν παρθενικὴν φαντασίαν
τῶν δεκαοκτὼ τῆς χρόνων, ἐπλαττε γλυκὰ
δνειρα εὐτυχούς μέλλοντος, παρὰ τὸ πλευ-
ρόν τοῦ Δημητρίου, τὸν ὅποιον ἡ καρδιά της
εἶχεν ἐκλέξει· ἀλλ' ἐκεῖνος, γνωρίζων περισ-
σότερον ἀπ' αὐτὴν τὸν κόσμον καὶ τὰς κοι-
νωνικὰς προλήψεις, ἐφαντάζετο τὸ τέλος τοῦ
ἔρωτος αὐτοῦ. Ὁ Χαριδίου οὐδέποτε θά
συγκατετίθετο εἰς τὸν γάμον των, ἀφοῦ ὁ νέος
εἶχε τὸ φοβερόν ἑλάττωμα νὰ εἶναι πτωχός.
Τὰς δὲ σχέσεις του αὐτὰς ἐνίσχυσεν ἀρκετά

ἡ ἐπιστροφὴ εἰς τὸ Πέραν, ἔτε δ' Δημήτριος
εὐρέθη πρὸ τοῦ ἐπιδημικοῦ, ἀλλὰ ψυχρὸ
μεγάρου τοῦ Χαριδίου, εἰς τὸ ὅποιον δὲν
ἠδύνατο βέβαια νὰ εἰσέρχεται.

Αἱ συναντήσεις των κατέστησαν ἀραιότα-
ται καὶ τὰ λόγια τοῦ ἔρωτος ἀντικατέστησαν
τὰ μικρά, τὰ κομψά, τὰ μυρωμένα γραμμα-
τάκια.



• Ἀγαπημένη μου Αἰμιλία,

Ἐλαβα τὸ γράμμα σου, εἰς τὸ ὅποιον
παραινέσεις, ὅτι δὲν μὲ βλέπεις τὸ ἐδι-
βάσα καὶ τὸ ξαναδιβάσα ἀχόρταγαν κάθε
ἄλλος στή θύρῃ μου θὰ ἦτο εὐτυχία. Καὶ
εἶμαι· διὰτί νὰ τὸ κρύψω; ἀλλ' ἀκριβῶς
ἡ μεγάλη μου εὐτυχία τῆς σημερινῆς μὲ
κάνει νὰ εἶμαι δυστυχὴς φαντάσου τὸ
τέλος τῆς ἀγάπης μας· σὺ εἶσαι πεπρωμέ-
νον μίαν ἡμέραν νὰ γίνης σύζυγος ἄλ-

λου καὶ ὁ ἄλλος πτός θὰ εἶναι ἀπὸ τὴν
τάξιν, τὴν ὁποίαν περιστοιχίζεσαι. Ἀλλ'
ἔστω! μὲ τὴν αἰμώσουςαν καρδίαν μου
δὲν θὰ κάμνω τίποτε ἄλλο, παρὰ νὰ εὖ-
χωμαι τοῦλάχιστον ὑπὲρ τῆς εὐτυχίας
σου... Τόσο μόνον σὲ παρακαλῶ: ἄρες
μὲ νὰ σ' ἀγαπῶ τρυφερά, μυστικά καὶ
χαρὶς νὰ σε βλέπω. Ἡ εἰκὼν σου ὁ ἀπο-
τελεῖ τὸ εἶδωλον τῆς λατρείας
μου...

Ἡ Αἰμιλία ἐπαινε τὰ γράμματα
αὐτά, τὰ ὅποια ἐξεδήλωνον τὸν ἀν-
εἰστολὴ τοῦ Δημητρίου ἔρωτα, καὶ
ἀπῆλθα μὲ θέρη, μὲ ἐπιίδας, μὲ
αἰώνιαν αἰσιοδοσίαν· ἀλλ' ὅταν εἶδεν,
ὅτι οἱ γονεῖς της τῆς ἡτοίμαζον
ἄλλον γαμβρόν, ἠρθάνθη πικρά τὴν
πραγματικότητά.

Κατέστη μελαγχολικὴ, ἔφθινεν
ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν καὶ περὶ τὰς
ἀρχὰς τοῦ Νοεμβρίου ἐπεσεν ἀσθενής.

Οἱ ἱατροὶ ἠναγιάστησαν ν' ἀκο-
λουθήσουν συμπτωματοκὴν θερα-
πείαν· κατεπολέμησαν τὸν ἰσχυρὸν
πυρετὸν μὲ ἀντιπυρετικά καὶ μὲ
τονωτικά τὴν νευρικὴν ἐξασθένησιν,
ἀλλὰ δὲν κατώρθωσαν νὰ διαγνώ-
σουν τὴν αἰτίαν τοῦ νοσήματος, οὔτε
τὸ νόσημα αὐτό. Εἰς δὲ τοὺς ἀνησύ-
χους γονεῖς τῆς Αἰμιλίας ἀπήντων:

— Τὸ νόσημα δὲν εἶναι ὀργανικόν,
ἡ κόρη ἔχει ἐξηντημένον τὸ νευρι-
κόν της σύστημα, ὁ πυρετὸς τὴν
ἐξάντησιν ἔχει ὡς αἰτίαν.

— Ὡστε, γιὰτρέ, φοβεῖσθε τίποτε;
ἡρώτα ἀνήσυχος ἡ μητέρα της.

— Δὲν φοβοῦμαι, εἶναι ἀληθές,
ἀν καὶ ἡ κατάστασις αὐτῆς δὲν πρέ-
πει νὰ παραταθῇ· θὰ λάβωμεν ὅλα
τὰ ἐνδεικνυμένα μέτρα.

— Καὶ τί φρονεῖτε ὡς ἀφορμὴν
τῆς ἀρρώστειας τῆς Αἰμιλίας;

— Ἐξάπαντος ἰσχυρὰν συγκίνησιν.



— Ἰσχυρὰν συγκίνησιν! ἐπανελάμβανεν ἡ
μητέρα... ἀλλὰ τὴν Αἰμιλίαν τί εἰμποροῦσε
νὰ συγκινήσῃ ἐδῶ; ἦ τόσον ἡρεμὸν βίον...

Καὶ μὲ τὰς σχέσεις αὐτάς, τοῦ αἰώνια
περιτριγύριζον τὸν ἐγκέφαλόν της, ἡ κυρία
Χαριδίου, μήτηρ ἀληθινὰ φιλόστοργος καὶ
ἀφωσιωμένη, ἐπήγαινε παρὰ τὸ προσκεφά-
λαιον τῆς ἀγαπημένης της κόρης, διὰ νὰ δια-
νυκτερεύσῃ ὡς ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς
ἀσθενείας της ἔκαμνεν.

Ἡ Αἰμιλία, ἐκείνη στὸ πάλαιον κρεββάτι της, μὲ ἀδύνατον πρόσωπο, ἀκουσθιμένον στὸ κροσσεφάκι, μὲ κλειστά μάτια, ἐφαίνετο δι' ἑκαμῆτο. Ἀλλοτε τὸ πρόσωπό της ἦτο τόσον ὡχρό, ποῦ ἐνόμιζε κανεὶς, ὅτι εἶχε πεθάνει, καὶ ἄλλοτε πάλιν ἐπλέγετο ἀπὸ τὸν ἄγριον πυρετὸν καὶ ἔμενε κατακόκκινη. Ἀ! πότὸς ὁ πυρετός! πόσον ἐδασάνιζε τὴν νύαν! Ἐπειτόχονε τὴν ἀναπνοήν της, ἤρθετε τὰ νεφρά της καὶ τὴν ἔφεραν ἕνα μακρὸ παραπονετικὸ παραλήρημα...

Ἐκείνο τὸ βράδυ τὸ παραλήρημα ἦτο περισσότερο καθαρὸν, παρὰ ἄλλοτε ἐνόμιζε κανεὶς ὅτι ἦτο μία συναχθῆς ἐξομολόγησις...

— Δημήτριέ μου, ἔλαγαν ἡ μισοδοσμένη φωνή της Αἰμιλίας, γιατί δὲν ἔρχεσαι νὰ μὲ ἴδῃς; ... ἔτσι λοιπὸν θὰ μ' ἀφήσῃς ν' ἀποθάνω; ... Ἐλα, ἔλα νὰ σὲ ἴδω τὰ μάτια μου κα' ἔτσι θὰ γιατρευθῶ...

Καὶ τὸ παραλήρημα ἐξηκολούθησεν εἰς τὸν ἴδιον τόνον, μὲ τὴν ἰδίαν καθρότητα. Ὅταν δ' ἀτελείωσεν καὶ ἡ Αἰμιλία ἔπεσε πάλιν εἰς τὸν λήθαργόν της, ἡ μητέρα της, ἡ ὁποία δὲν ἀφίκε νὰ της διαφύγῃ καμμία λέξις, ἀνεχώρησε σιγά-σιγά ἀπὸ τὸ δωμάτιον τῆς ἀσθενούς καὶ, ἀντὶ νὰ κατακλύσῃ, ἐπέστη εἰς τὰ ἴδια δωμάτια τῆς κόρης της καὶ ἤρχισεν ἐκεῖ μίαν τακτικὴν ἐρευναν. Ἦνοιξε συρταρία, εἰσάσας κιωτίδια. ἔρριψε ματιὰς εἰς διὰ χειρόγραφον εὑρίσκει καὶ δὲν ἐσταμάτησε, παρ' ὅταν εὔρε μέσα σὲ μίαν κασετίναν μερικὰ γράμματα καὶ ἕνα μακρὸν λουλούδι.

Ὅταν ἐξημέρωσε δὲν εἶχε κοιμηθῇ ἀκόμη, ἐξηκολούθει δὲ νὰ ἔχῃ ἔμπροσ της τὰ γράμματα ἐκεῖνα καὶ ἀσκαπτοτοῦ ὅταν ἐλθὴν ὁ γιατρός, τοῦ λέγει:

— Ἐξακολουθήσατε σὲς τὴν θεραπείαν σας, γιατρέ μου,

κόψατέ της τὸν πυρετὸ καὶ μὴ φοβείσθε! θὰ σας βοηθήσω καὶ ἐγὼ ἀρκετὰ! θὰ συμπληρώσω τὴν θεραπείαν σας.

Ὁ γιατρός ἔκαμιν δ,τι ἤθελαντο, ἀλλὰ καὶ ἡ κυρία Χαριδίου εἰργάσθη ἕσον οὐδέποτε. Ἐμίλησεν, ἐνήργησε, παρεκάλεσεν, ἐκάλεισεν, ἐσκέπασε πολὺ δὲ νὰ κόμψῃ τὸν ἄγριον πυρετὸν τοῦ συζύγου καὶ φαλιδεύσῃ τὰ ὄνειρα τοῦ πατρός.

Καὶ ὁ γιατρός ἀπέτυχεν δ,τι ἐπεσχέθη καὶ

τὰ εἶλη τοῦ ἀκεμήριου ἡ Αἰμιλία εὐρίσκειτο εἰς εὐχάριστον σημεῖον ἀναρρώσεως. Ἡ μήτηρ δὲ κατάρθωσε τίποτε;



31 Δεκεμβρίου...

Ὁ Δημήτριος Ἀνθίδης, μόνος εἰς τὸ δωμάτιόν του, ἔγραφε μερικὰς εὐχετικὰς ἐπιστολάς. Μία μελαγχολία τὸν ἐδάρυνεν...

Ἐξῆνα ἡ θύρα κρούεται καὶ εἰς ἄγνωστος ὁπηρετὴς τοῦ ἀφίκεν ἐντὸς φανέλλου ἐν ἐπισκεπτήριον. Ὁ Δημήτριος τὸ ἀνέγνωσεν:

«Ὁ Ἰωάννης Χαριδίου παρακαλεῖ τὸν κύριον Δημ. Ἀνθίδην, ὅπως αὐριαν πρό



διὰ τοῦ διὰ μίαν σιγὴν ἐνέμισεν, ὅτι ἔπαυσε τὸ ἔργον της.

— Τί νὰ μὲ θέλῃ ἀρὰ γε; μήπως ἡ καλὴ μένη ἡ Αἰμιλία!

Καὶ χίλια μαυραὶ σκέψεις ἐπενοῦσαν ἀπὸ τὸν νοῦν του. Διεννιτέρευσε μὲ μίαν ἀγωνίαν ἐπὶ πλέον. Ἡ ἀσθένεια τῆς Αἰμιλίας τὸν ἔ-αμνε ν' ἀνησυχῇ καὶ νὰ κλαίῃ, θύρα ἢ πρόσκλησις τοῦ πατρός της τὸν ἐτάσαντεν... Ἐν ταῦτοις, τὴν ἀπαύριον σοβαρὸς, ἀποφασισμένος ἀνέβαινε τὴν κλίμακα τοῦ μεγάρου τοῦ κυρίου Χαριδίου, διὰ τὸν παρήμενον εἰς τὸ γραφεῖόν του.

Ἐκεῖ, μόναι, κλεισμένοι, συνμιλήσαντες πολλὰς. Κανεὶς δὲν ἤκουσε τὴν συνομιλίαν των. Ἀλλ' ὅταν ὁ κώδιον τοῦ γεύματος ἐκάλει τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας εἰς τὸ γεῦμα, ὁ κύριος Χαριδίου, κρατῶν ἕκ τοῦ βραχίονος τὸν Δημήτριον Ἀνθίδην, κατήλθεν εἰς τὴν αἰθουσαν, ὅπου παρὰ τὴν ἐστρωμένην τράπεζαν διὰ πρώτην φοράν ἀπὸ τῆς ἀσθενείας της ἡ Αἰμιλία, ὡχρὰ ἀκόμη, ἀδύνατος, ἀλλὰ συμπαθητικῶς ὡραία, ἐκάθητο.



Ἡ κόρη, ὅταν εἶδε τὸν νέον, ὑψάνθη ἐρόσημα εἰς τὰς παρειάς της, ὁ Δημήτριος ἔνα νευρικὸν σπασμόν. Ὁ Χαριδίους ἐπροχώρησε πρὸς τὴν θυγατέρα του.

— Κύριε Δημήτριε, σὰς συνιστῶ τὴν κόρην μου.

Κατόπιν δὲ, μὲ μεζίδωμα ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ἐτοιμάζεται νὰ κόμῃ μίαν γυναῖκα πρᾶξιν, ἔκειθεν εἰς τὴν νέαν τὸν Ἀνθίδην καὶ προσέθεσε:

— Καὶ εἰς σέ, Αἰμιλία μου, παρουσιάζω τὸ πρωτοχρονιάτικόν ἔθροισ, ποῦ ἡ μητέρα σου καὶ ἐγὼ σοὶ ἐπεφυλάξαμεν.

ΘΑΝ.



ΤΟ ΔΑΚΤΥΛΙΔΙ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ

Τοῖς πᾶσι ἀπ' τὸ χεῖρ της μίαν μέρα

Καὶ τόσα ἐπέμνησεν ἀκταλὸς της.

— Γὰρ κόνεζε, μὲ πᾶσι, καλὸ μνηστῆρα.



Κι' ἐκείνη στὸ γιόνατο μάγουλό της

Ζωγράφει τὸ κρόσια ὄνειρό της

Ροδόχρη ἢ παρθενιά, σὺν αἰμοσύνης.



— Μὴ βιάζεσαι, φυγεθὲς μου, ἀπὸ τοῦρα,

Καὶ σὺ θὰ τὸ φορέσῃς μίαν ἡμέρα,

Ἡ ἀλλοτρίνη δὲ εἶν' ἐκείνη ἡ θύρα!



Ὅμως, στὸ λῆν μὲ πόνο, σὲ ρητῆρα

Ὅσα λευρὰ σὺ φαίνεται, δὲν εἶναι

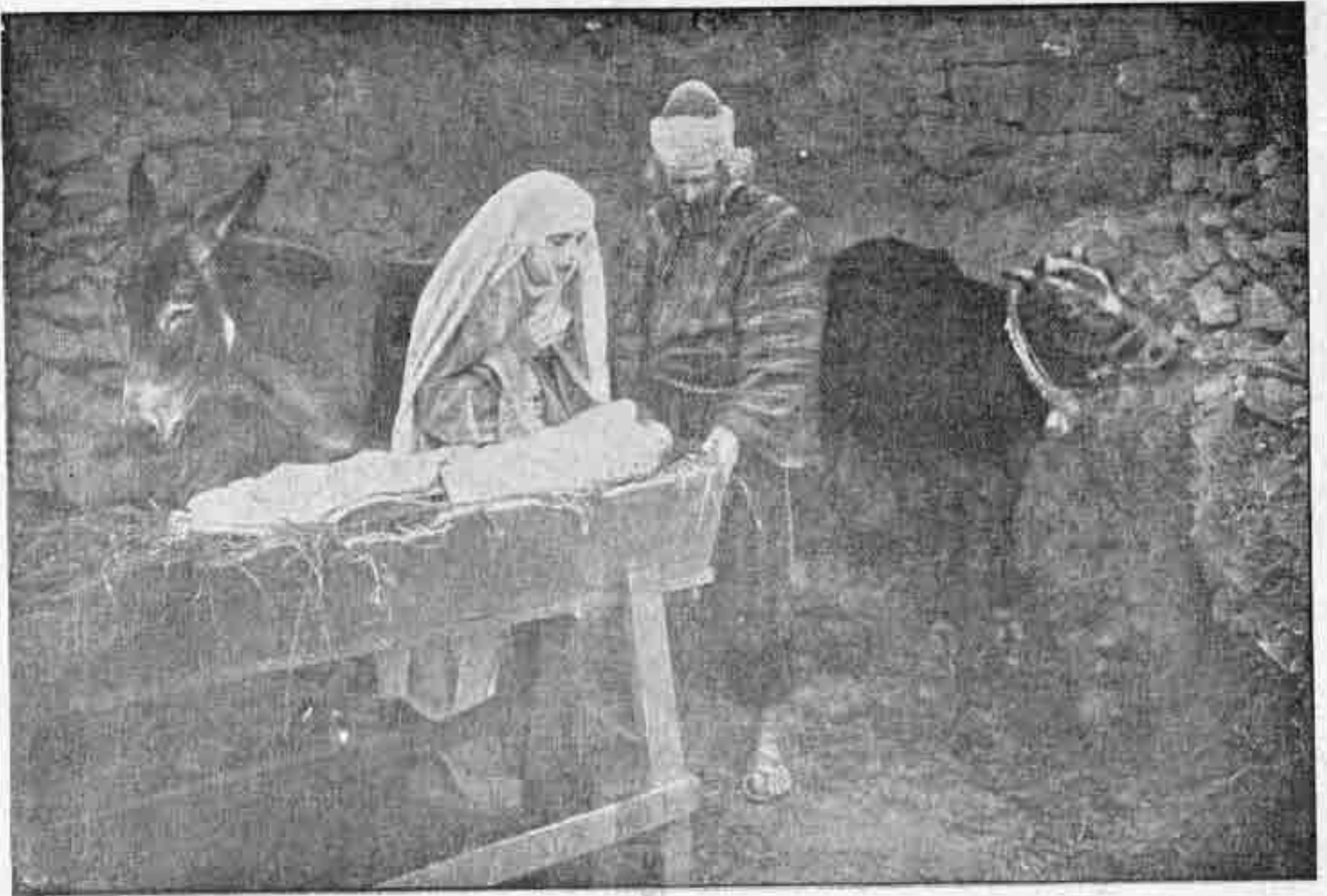
Τὸ δακτυλίδι σὲ, χρυσὸ μου κρίνε.

Μ. Α. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ



μνηστῆρας εὐφραίνεσθαι νὰ ἐλθῇ εἰς τὴν οἰκίαν του, ὁδὸς Ταξίμ...

Μόλις εἶδε τὸ ὄνομα αὐτὸ ὁ Δημήτριος, ἐταράχθη, τὸ χεῖλόν του ὡχρίσεν καὶ ἡ καρ-



Ἡ Γέννησις τοῦ Χριστοῦ.



Ἡ Προσκύνησις τῶν Μάγων.



Ο ΕΛΛΗΝ ΠΡΟ ΤΟΥ ΤΑΦΟΥ

Ως παρ' ἅπασιν τοῖς πρωτογενέσι λαοῖς, οὕτω καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαιοτάτοις Ἑλλήσι τῶν Ὀμηρικῶν ἑπῶν αἱ περὶ ψυχῆς ἰδέαι μετέχουσιν πολλῆς τῆς ἀπλάστου καὶ παιδικῆς ἀφελείας, στεροῦνται δὲ τῶν μεταγενεστέρως ἀναπτυσσθεισῶν φιλοσοφικῶν ἀποδείξεων. Ἡ πνευματικότης τῆς ψυχῆς δὲν εἶνε ἀκόμη πολὺ ἀσθηρὰ. Εἶνε μὲν λεπτόν τι καὶ αἰθέριον τὸ τὸν ἄνθρωπον ζωογονοῦν πνεῦμα, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὅλως διόλου αὐλόν. Τοῦ ἀνθρώπου ἀποθνήσκοντος θάνατον φυσικόν, ἡ ψυχὴ ἐξέρχεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ ὡς καπνὸς ἢ ἀήρ. Φονευομένου δέ, ἡ ψυχὴ ἐξέρχεται ἐκ τῆς πληγῆς του. Τὰς σάρκας καὶ τὰ ὀστέα δαπανᾷ τὸ πῆρ' ἡ δὲ ψυχὴ ἀφρίσεται ἐξ αὐτῶν ὡς ὄνειρος.

Ἄλλ' αὕτη δίκη ἐστὶ βροτῶν, ὅτε κέν τε θάνωσιν οὐ γὰρ εἶσι σάρκες τε καὶ ὀστέα ἴνες ἔχουσιν, ἀλλὰ τὰ μὲν τε πυρὸς κρατερὸν μένος αἰθομένοιο δαμνᾷ, ἐπεὶ κε πρῶτα λιπὴ λευκὴ ὀστέα θυμὸς, ψυχὴν δὲ ἥϊος ὄνειρος ἀποπταμένη πεπότηται. (Ὀδύσσεια λ, 218).

Εὐμοιρῆσας δ' Ἑλλήν φυσικῶν καλλονῶν καὶ τερπνοτάτου ὀρίζοντος, αἰσθάνεται ὑπὲρ πάντα ἄλλον προσκάλλῃσιν πρὸς τὴν ζωὴν, ἀναπλάττει δὲ τὸς κάτω χώρας ὡς δυσάρεστον τι. Ἀληθῶς δ' Ὀμηρικὸς ἄδης οὐδὲν ἔχει τὸ ἐπιφθονον. Πάντες ἐν αὐτῷ οἱ διαμένοντες πλανῶνται ὡς ἁμαυρὰ καὶ σχεδὸν ἀναίσθητα «εἰδῶλα καμόντων», καὶ ὡς σκιαὶ φευγαλέαι, διολισθαίνουσι κατὰ τὸν ἀσφοδελὴν λειμῶνα. Αὐτὸς δ' Ἀχιλλεὺς ἐν τῷ ἄδῃ ὀνειροπολεῖ τὴν γῆν, ἐν ἣ θὰ προετίμα, ὡς λέγει, νὰ θητεύῃ μᾶλλον παρ' ἀνδρὶ πένητι, παρὰ ν' ἀνάσῃ ἐν τοῖς καταχθονίοις ὅλων τῶν νεκρῶν. Καὶ οὐ μόνον τὸ ἐξωτερικὸν τῶν Ὀμηρικῶν νεκρῶν ἔχει περιπέσει εἰς ἐν ἀπλοῦν ἀποσκίασμα τῆς παλαιᾶς φυσιογνωμίας, ἀλλ' ἀτονίαν ἔχει πᾶσι καὶ ἡ ἐσωτερικὴ τῶν αἰσθησις, ἥτις εἶνε ἀνάγκη νὰ πῇ αἷμα διὰ νὰ συνέλθῃ. Ἡ δὲ θεωδίκια παρ' Ὀμήρῳ εὐρίσκεται ἀκόμη εἰς τὰ σπύργα. Μόνον οἱ μέγιστοι τῶν ἡρώων ἀνταμείβονται ὑπὸ τῶν θεῶν, καὶ μόνον οἱ χεῖριστοι τῶν κακούργων τιμωροῦνται. Εἰς τὴν δευτέραν κατηγορίαν ὑπάγονται ὁ Τυφός, ὁ Τάνταλος καὶ ὁ Σίσυφος, ἡ τρομερὰ αὕτη ἁμαρτωλὴ τριλογία, ἥς τὰς βασάνους ἀναγράφει ἡ ἐνδεκάτη ραψωδία τῆς Ὀδυσσεΐας.

Προϊόντος τοῦ χρόνου, ἡ Ἑλληνικὴ λοχατολογία καθίσταται ἀνδρικοτέρα καὶ σαφεστέρα, οὕτως ὥστε κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Μηδικῶν ἢ ἀνταπόδοσις καὶ ἡ καταδίκη τοὺς πάντας ἐναγκαλιζονται, διότι οἱ πάντες ὀφείλουσι νὰ δώσωσι λόγον τῶν πεπραγμένων, καὶ ὅχι μόνον οἱ κατὰ τοῦ θεοῦ ἱερασπίνες Τυτᾶνες, ἢ οἱ ἱεῖς καὶ αἱ Δαναΐδες, καὶ ἡ περὶ ἧς ἐρρήθη ἁμαρτωλὴ τρεῖς. Ἡ ὥραία Ἑλληνικὴ φαντασία τῶρα πλέον ἀναπλάττει τὸν ψυχοπομπὸν Χάρωνα, τὸν διὰ τοῦ σκαφιδίου του διαπορθμεύοντα διὰ τῆς Ἀχερουσίας τὰς ψυχάς, καὶ τοὺς τρεῖς δικαστὰς τῶν ὑποχθονίων Μίνωα, Αἰακὸν καὶ Ραδάμανθυον, καὶ τὰ Ἥλύσια πεδία, ἐνθα οἱ ἀγαθοὶ εὐφραίνονται,

ἐπαναβλέποντες τοὺς πρὸ αὐτῶν προπορεύοντες συγγενεῖς καὶ φίλους. Οὕτω λ.χ. παρὰ μὲν τῷ Εὐρυπίδῃ (Ἑκάβη, 422) ἡ Πολυξένη, ἐτοιμοθάνατος οὖσα, λαμβάνει παρὰ τῆς ἐπιζώσης Ἑκάβης ἐντολὰς πρὸς τοὺς ἤδη νεκροὺς Πρίαμον καὶ Ἑκτορα. Ἡ δὲ Σοφοκλείης Ἀντιγόνη, καίτοι ὡς γνησίᾳ Ἑλληνίς, θλιβομένη, ὅτι θὰ στερηθῇ τὸ ἡλιακὸν φῶς ἐν οὕτῳ τρυφερᾷ νεότητι, ἐν τούτοις εὐχαρίστως πορεύεται πρὸς τὸν θάνατον, πεποιθὺς, ὅτι θ' ἀνείρῃ καὶ πάλιν ἐκεῖ κάτω πατέρα, μητέρα καὶ ἀδελφόν, οὗς αἱ ἰδιαίτης χεῖρες εἶχον σαβανῶσαι καὶ θάψαι (στ. 896).

Κάτιμι πρὶν μοι μοῖραν ἐξήκειν βίον.
Ἐλθοῦσα μέντοι κύρ' ἐν ἐλπίσιν τρέφω
φίλη μὲν ἦεν πατρί, προσφιλὴς δὲ σοί,
μήτηρ, φίλη δὲ σοί, κασιγνήτον κάρα
ἐπεὶ θυνόντας αὐτόχειρ ὄμ' εἰς ἐγὼ
ἔλυσσι κακὸς μοῖρα καλὴ τυμβίους
χοᾶς ἔδωκα.

Πάντα ταῦτα τυγχάνουσι μεγάλαι ἠθικαὶ ἰδέαι, κεκοσμημέναι δι' ὅλων τῶν λαμπρῶν χρωμάτων τῆς ἀμμήτου Ἑλληνικῆς ποιήσεως. Ἀλλὰ πρὸς τὸν, ὅσον οἶόν τε ἀνθρωπίνως, ἐντελέστερον καθορισμὸν τοῦ σπουδαίου τούτου θέματος χωρεῖ ἡ φιλοσοφία. Πρῶτος δ' Πυθαγόρας μεταξὺ τῶν φιλοσόφων ἀπεφάνθη, ὅτι ἐν τῷ θανάτῳ τὸ μὲν σῶμα θνήσκει, ἡ δὲ ψυχὴ, ἀναπτάσα ἀπὸ τοῦ σώματος, παραμένει ἀγήρω καὶ ἀθανάτῃ. Καὶ ἂν μὲν εἶνε καθαρὰ, δὲν εἰσέρχεται πλέον εἰς τὸ σῶμα, ὅπου πρὸς τιμωρίαν ἦμενε τέως ἐγκάθειρτος· ἐάν δὲ ὄχι, μετενδύεται τὴν σάρκα ἄλλων ζώων, ὅπως συνεχίσῃ ἐν ἀνακυκλήσει βίων χαμηλοτέρων τὴν περίοδον τῆς ποινῆς της. Μετὰ τὸν μετεμψυχωτὴν Πυθαγόραν, ὁ Ἀναξαγόρας μᾶς παρέσχε τὴν τελειωτέραν ἴσως φιλοσοφικὴν ἀπόδειξιν, ἐν αἷς εἶπεν, ὅτι ὁ τὴν ὕλην κινῶν νοῦς εἶνε ἀμειβόμενος καὶ ἀπλοῦς, ἐντεῦθεν δὲ ἀμετάβλητος, αἰώνιος καὶ ἀφθαρτος. Τὴν αὐτὴν ὀντολογικὴν ἀπόδειξιν ἀπαντῶμεν ἐπὶ μᾶλλον ἀναπτυσσομένην παρὰ Πλάτωνα ἐν τῷ Φαῖδρῳ (245), ἐνθα διδάσκεται, ὅτι πᾶσα ψυχὴ κατ' ἀνάγκην ὀφείλει νὰ εἶνε ἀθάνατος, ἀφοῦ εἶνε φύσει ἀεικίνητος καὶ αὐτοκίνητος, μὴ γινώσκουσα δὲ ἀρχὴν κινήσεως ἀπὸ τῶν ἐξωθεν, κατ' ἀνάγκην δὲν γινώσκει μηδὲ κινήσεως παύσαν. Ἀλλὰ περὶ Πλάτωνα λαλοῦντες, δὲν δυνάμεθα νὰ ἀντιπαρέλθωμεν ἀμνημόνευστον τὸν Πλατωνικὸν Φαῖδωνα, τὸν θαυμάσιον δηλ. ἐκείνον διάλογον, ἐν ᾧ ὁ δαιμόνιος οὗτος νοῦς, ὑπὸ τὴν μορφήν συνεσφιγμένης διαλεκτικῆς, συνεσώρευσε πᾶν σχεδὸν τὸ ἀνθρωπίνως συλληπτὸν πρὸς ἐμπέδωσιν τῆς εἰς ἀθανασίαν πίστεως.

Πρόκειται περὶ τῶν τελευταίων στιγμῶν τοῦ Σωκράτους. Περιεστοιχισμένος ὁ μέγας οὗτος τῆς ἠθικῆς διδάσκαλος ὑπὸ τῶν μαθητῶν του Ἀντισθένης, Εὐκλείδου, Σιμμίου, Κέρητης, Αἰσχίνου καὶ Φαίδωνος, διαλέγεται πρὸς αὐτοὺς ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ περὶ θανάτου καὶ τῶν μετὰ θάνατον προσμενουσῶν τοὺς δικαίους τιμῶν. Καθορίζει τὸν θάνατον ὡς χωρισμὸν ἀπλῶς τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος

— οὐχὶ ὡς ἐκμηδένισιν — καὶ ἀποφαίνεται, ὅτι οὐ μόνον κακὸν δὲν εἶνε, ἀλλὰ μᾶλλον τυγχάνει ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τῶν ἀπὸ τοῦ σώματος περιορισμῶν, τῶν διὰ τῶν αἰσθήσεων τὴν ψυχὴν αἰχμαλωτίζοντων. Εἶτα χωρεῖ πρὸς τὰς ἀποδείξεις, περὶ τοῦ ὅτι ἡ ψυχὴ δὲν συγκαταστρέφεται μετὰ τοῦ σώματος, χωρεῖ δὲ ἀπὸ τῶν ἀτελειῶν ἐπὶ τὰς σχετικῶς τελειότητας. Ὀμιλεῖ περὶ τῆς ἀπὸ τῶν ἐναντίων μεταβάσεως ἐπὶ τὰ ἐναντία καὶ παρεκκλίνει τὴν ἀπὸ τοῦ θανάτου ἐπάνοδον εἰς τὴν ζωὴν πρὸς τὴν ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐξεγερσιν. Διαβλέπει ἐν ταῖς ἐμφύτοις ἐν ἡμῖν ἰδέαις ἀνάμνησιν γνώσεων, κηθεισῶν ἐν τῷ παρελθόντι πρὸ τῆς εἰσόδου τῶν ψυχῶν ἡμῶν εἰς τὰ παρόντα σώματα καὶ συμπεραίνει ἐντεῦθεν τὸ ἀνεξίτητον τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ ὕλικου περιβλήματος της. Ἀναφέρει τὴν περὶ τοῦ ἀσυνθέτου καὶ ἄρα ἀδιαλύτου τῆς ψυχῆς ὀντολογικὴν ἀπόδειξιν. Καὶ συμβουλεύει ὅπως ἀπέχωμεν τῶν ἀπὸ τῶν ἡδονῶν ρυπαριῶν, αἷτινες, δεσμεύσασαι τὰς πτέρυγας τῆς ψυχῆς καὶ κωλύουσιν αὐτὴν νὰ πετασθῇ πρὸς τὸ θεῖον, τὴν ἀναγκάζουν νὰ χαμαιπετῇ, πλανωμένη περὶ τὰ μνήματα δι' ἐπιθυμίαν τοῦ σώματος· εἰς τὴν παρατήρησιν τοῦ Σιμμίου, ὅτι ἡ ψυχὴ εἶνε ἀμειβόμενος, ὡς ἡ τῆς λύρας, καὶ ὅτι κατ' ἀνάγκην, τῆς λύρας ἐκλιποῦσης, θὰ συνεκλίπη καὶ ἡ ἀρμονία, ὁ Σωκράτης ἀντιπαραινέται, ὅτι τοῦτο δὲν εἶνε ὀρθόν, διότι ἡ μὲν ἀρμονία εἶνε σύνθετος ἐκ πολλῶν φθόγγων καὶ ἐπεὶ τὸ ὄργανον, ἡ δὲ ψυχὴ εἶνε ἀσύνθετος καὶ ἀσπληγῆς τοῦ σώματος· καὶ ἡ μὲν ἀρμονία μᾶς παραπέμπει εἰς εἰρήνην μετὰ τὸ ὄργανον καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ ἀναδιδόμενων ἤχων, ἐνῶ σῶμα καὶ ψυχὴ οὐχὶ σπανίως ἐρίζουσιν. Ὁμοίως ἀναιρεῖ τὴν ἐνστάσιν τοῦ Κέρητος, διατεινόμενον, ὅτι, καθὼς τὸ σῶμα ἀλλάσσει ἡμῶν, ἀλληλοδιαδόχως φθιρόμενα, ἀλλ' ἐπὶ τέλος φθιγγεται καὶ αὐτό, οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ θὰ μετενδυθῇ μὲν ἴσως τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο σῶμα, ἀλλ' ἐπὶ τέλος καὶ αὕτη θὰ παλαιωθῇ καὶ καταστραφῇ· πρὸς τὴν ὁποίαν ἐνστάσιν ὁ Σωκράτης ἀντιπροβάλλει τὸ ὅτι ἡ ψυχὴ εἶνε ἡ αὐτοῦ καὶ ὅτι, καθὼς τοιαύτη, διὰ παντὸς ἀποκλείει τὸν θάνατον τὴν πιθανότητα. Εἶτα ἐκχύνεται ὁ φιλόσοφος εἰς ποιητικὰς τῶν ἀνθρώπων περιγραφάς. Μὴ δυνάμενος ν' ἀνέλθῃ πρὸς τὰς ἑσπεῖς κεκοιμημένας ἐκείνας ἀληθείας διὰ τοῦ σκαφιδίου τοῦ νοῦ, ὅσον ὑπέρροχος καὶ ἂν εἶνε, λαμβάνει συνοδοιπόρον τὴν φαντασίαν. Περιγράφει τὸν Τάρταρον καὶ τοὺς ἐξ αὐτοῦ ρέοντας τέσσαρας ποταμούς, Ὠκεανόν, Ἀχέροντα, Πυριφλεγέθοντα καὶ Κωκυτόν, πρὸς οὓς σύρονται διὰ τῆς βίας οἱ κακοί, ἵνα ἐκτίσωσι δίκας τῶν πεπλημμελῶν. Παρητηρήθη ἤδη πῶς ὁ Πλάτων χωρίζει ἐνταῦθα αὐτοηρότητα τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ εἶδους καὶ ποιῶς τῆς τοιαύτης ἀθανασίας. Περὶ τοῦ πρώτου δ' ἀνθρώπινος νοῦς δύναται νὰ καταλήξῃ εἰς



Β. Μ. Βασνέτσκιφ: *Εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ Παραδείσου.*

σημπεύρασιμά τι. Διὰ τὸ δεύτερον ἀπλῶς θά ἐκατολογῇ, μέχρις οὗ ἔλθῃ εἰς βοήθειάν του τῆς Ἀποκαλύψεως τὸ ὄχημα.

Καὶ τώρα ἔρχεται ὁ θάνατος τοῦ φιλοσόφου, πολὺ τελειότερος ἀπὸ τὴν οὐχὶ ἐσπερημένην ἀτελείων διδασκαλίαν του. Ὁ Σωκράτης ζητεῖ νὰ λουσθῇ καὶ ἐτοιμασθῇ πρὸς θάνατον, ἵνα μὴ παρέχῃ πράγματα εἰς τὰς γυναῖκες, ἀναγκαζομένης ἀκολουθῆσαι νὰ λούσῃσι κατὰ τὰ νεκρώσιμα ἔθιμα τὸν νεκρὸν του. Ὅταν δ' ὁ Κρίτων τὸν ἰκώθησε πῶς νὰ διατίθῃ τὰ τῆς κηδείας του, «ὅπως ἂν βούλησθε, ἀπήντησεν, ἐάν περ γε λάβετέ με καὶ μὴ ἐκφύγω ὑμᾶς». Γελῶν δὲ ἡσυχῶς καὶ προσβλέπων πρὸς τοὺς ἄλλους ἐταίρους, «οὐ πείθω, εἶπεν, ἄνδρες, Κρίτων, ὡς ἐγὼ εἰμι οὗτος Σωκράτης ὁ νυνὶ διωλεγόμενος καὶ διατάττειν ἕκαστον τῶν λεγομένων, ἀλλ' αἵται με ἐκείνους εἶναι ὃν ὄφεται ὀλίγον ὑπερὸν νεκρὸν, καὶ ἐρωτᾷ δὴ πῶς με θάπτει! Ὅτι δὲ ἐγὼ πάλαι πολὺν λόγον πεποιήμεαι ὡς, ἔπειδ' ἂν πῶ τὸ φάρμακον, οὐκέτι ὑμῖν παρόμενῳ, ἀλλ' οἰχέσομαι ἀπὸ τῶν εἰς μακάριον δὴ τινος εὐδαιμονίας, ταῦτά μοι δοκῶ αὐτῷ ἄλλοις λέγειν, παρημυθούμενος ἅμα μὲν ὑμᾶς, ἅμα δ' ἑμαυτὸν!!»

Ὁ ἥλιος ἔκλινε πρὸς τὴν δύσιν του καὶ ὁ ἱσηρότης τῶν ἑνδεκα ἔρχεται διὰ νὰ τῷ προσφέρει τὸ κώνειον, παρακαλῶν συνῆμα αὐτόν, ὅπως μὴ χαλεπαίνῃ κατ' αὐτοῦ, διότι εἶνε ἀπλῶς ὄργανον τῆς ἔξουσίας. Ὁ Σωκράτης τὸν προσηγορεύει φίλικῶς καὶ τὸν ἐπαινεῖ ἀνεξικακῶς πρὸς τοὺς μαθηταίς του, κλίνοντας ἐπὶ τῷ ἐπιχειμένῳ ἀποφραγισμῷ. Μίτην ὁ Κρίτων τὸν παρακαλεῖ νὰ προσμένη τοῦλάχιστον τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου. Ὁ Σωκράτης λαμβάνει τὴν κύλικα ἀτίραχος καὶ ἐκπίνει αὐτήν. Οἱ μαθηταὶ συγκαλύπτουν τὸ πρόσωπον ὀλοφύροντες, ὁ δὲ διδάσκαλος τοὺς θερμοπιρακαλεῖ νὰ μὴ ὀδύρωνται ὡς γυναῖκες, ἀλλὰ νὰ τὸν ἀφήσουν νὰ ἀποθάνῃ ἐν εὐφημίᾳ. Τὸ δηλητήριον ἐνεργεῖ, ἀρχίσαν ἀπὸ τῶν ποδῶν καὶ προβαίνον πρὸς τὰ ἄνω. Ὅτε δὲ ἐπλησίαζε πρὸς τὴν καρδίαν, διὰ νὰ ἐπιτρέψῃ τὸ μόρσιμον τέλος, ὁ Σωκράτης ὑπέμνησε τὸν

Κρίτων, ὅτι χρηματῇ πρὸς τὸν Ἀσκληπιὸν ἀλεκτρούνα, ὡς οἱ ἀπὸ μακρᾶς ἀσθενείας ἀναρρωνύοντες ἐποίουν, ἵνα ὑποδείξῃ ἐπιχαρίτως τὴν ἀπὸ τῶν φθαρτῶν εἰς τὰ ἀφθάρτα μετάστασιν, καὶ μὴ τοὺς τελευταίους τοῦτους λόγους ἐξέπνευσεν ὁ ἡθικώτερος ἀνὴρ τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνισμοῦ.

Τὴν εἰς τὴν ἀθανάσιαν πίστιν τῶν ἡμετέρων προγόνων ὑπέβαλλεν πρὸς τὴν ὄντι φιλοσοφίᾳ (διότι ὑπῆρξε καὶ φιλοσοφία θνητόψυχος καὶ ἐπιούσης) ἀπ' ἐνὸς μὲν οἱ Ὀρφικοὶ ποιηταί, ἀπ' ἐτέρου δὲ τὰ μυστήρια καὶ δὴ τὰ τῆς Ἐλευσίνας. Καὶ οἱ μὲν Ὀρφικοὶ ποιηταὶ ἀπετέλουν σχολὴν ἀποκλειθεῖσαν οὕτως ἀπὸ τοῦ θρασυῦς μουσικοῦ Ὀρφέου τοῦ κατελθόντος εἰς τὸν Ἄδην, ὅπως ἐπαναγάγῃ τὴν προσφιλεῖ του σύζυγον Εὐρυδίκην εἰς τὴν ζωὴν, κατὰ τὴν μυθολογίαν, καὶ ἐκεῖ μαθητευθέντος τὸ ἀπόρητα. Σκοπὸς τῶν ἄρα ἦτο νὰ ἐρευνῶν τὰ βαθύτερα μυστήρια, ὅλον τὴν φύσιν τῶν θεῶν, τὰ μετακόσμια καὶ τὰ διύρρορα στάδια, δι' ὧν διέρχεται ὁ θάνατος ἐν τοῖς νεώτεροις. Ἡ ἐπιτροπὴ, ἦν τὰ Ὀρφικά ποιήματα ἠσκήσαν ἐπὶ τῶν μεγάλων διανοῶν τῆς Ἑλλάδος, ὅλον ἐπὶ τῶν τραγικῶν καὶ τοῦ Πλάτωνος, εἶνε καταφανής.

Τὰ δὲ Ἐλευσίνια μυστήρια βάσιν εἶχον τὴν λατρείαν τοῦ Πλούτωνος, τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Κόρης, τῆς ὑποχθονίου ταύτης τριάδος, σκοποῦντα ὅπως διὰ τρόπου εἰς ἄκρον ἐπιβλητικοῦ καὶ δραματικοῦ ἀναπτύξωσιν εἰς τοὺς μεμνημένους τὴν μεγάλην καὶ πανακτὴ ἀλήθειαν, ὅτι ὁ θάνατος εἶνε ἡ θύρα τῆς ζωῆς: *Mors janua vitae*. Οἱ κακοῦργοι ὡς ἀνάξιοι ἀπείργοντο ἐκ τῶν προτέρων τῆς μυστικῆς. Μέρους δ' ἑλάρβανον εἰς αὐτὰ μόνον οἱ διακεκριμένοι πολῖται, οἱ καὶ ἐν τοῖς φρονήμασι καὶ ἐν ταῖς πράξεσιν ὑπερκείμενοι ἠθικῶς τοῦ χυδῆν ὄχλου. Ἡ εἰς τὰ μυστήρια μύησις ἤρχετο ἐν Ἐλευσίνι δι' ἐκφωνήσεως ἐπισήμου, δηλοῦσης, ὅτι οὐδεὶς, οὐ αἱ χεῖρες ἐναγεῖς καὶ ἡ γλῶσσα ἄφρον, δικαιούται νὰ γείνῃ δεκτὸς εἰς αὐτά. Ἐκολουθεῖ ἐξομολόγησις, καθάρσιον λουτρὸν, ἐννεοήμερος νη-

στεία καὶ θυσία, τὰ καλούμενα «σωτήρια». Δύο δὲ ἡμέρας μετὰ τὴν μακράν ταύτην προπαρασκευὴν, σερνὴ λιτανεῖα τῶν μεμνημένων ἐξεκίνει ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Ἐλευσίνα, ψάλλουσα πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ παιᾶνα. Ἡ νύξ τῆς ἀφίσεώς των ἐδαπανάτο ἐν τῇ μελέτῃ τοῦ βαθέως μυστηρίου, τῶν ὑποψηφίων ἱσταμένων ἔξωθεν τοῦ τελεστηρίου ἐν κατανύξει καὶ δέει ἐν ἐρέβει ψηλαρητῶ. Αἶφνης αἱ πύλαι ἠνέγοντο· φρωτὸς πελάγη πανταχόθεν εἰσέβαλον· ἡ νύξ μετεβάλλετο ὡς διὰ μαγείας εἰς ἡμέραν, σύμβολον τῶν γλυκεῶν ἐλπίδων, τῶν ἐν τῇ σαφείᾳ τοῦ τάφου μυστικῶς καλλιεργουμένων. Ὁ μῦθος τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Κόρης παριστάνεται τότε: ἡ ἀρπαγὴ τῆς θυγατρὸς, ἡ ἐπὶ τούτῳ ὀδύνη τῆς μητρός, ἡ ἐπανεύρεσις τῆς κόρης· καὶ εἰς τὴν γιγαντώδη αὐτὴν ἀλληγορίαν ἐνέβλεπε πᾶς τις ὡς ὀφθαλμοφανῆ τὴν εἰς τὴν βελτίονα ζωὴν ἀπὸ τοῦ θανάτου ἐκάνοδον· καὶ ἡ σερνὴ τελετὴ ἐδόνει τὰς ψυχὰς καὶ ἐξήσκει ἐπὶ τῶν διανοῶν καὶ θελήσεων ἐπιτροπὴν ἀλησμόνητον καὶ εὐεργετικωτάτην. Ὁ Σωκράτης ἐν τῷ Πανηγυρικῷ του (28) χαρακτηρίζει τὰ Ἐλευσίνια ὡς ἱεροπραξίαν τοιαύτην, «ἥς οἱ μετασχόντες περὶ τῆς τοῦ βίου τελευτῆς καὶ τοῦ σύμπαντος αἰῶνος ἡδίστους τὸς ἐλπίδας ἔχουσιν». Ὁ Πίνδαρος εἰς τοὺς θρήνους του μακαρίζει τοὺς ἐν αὐτοῖς μεμνημένους.

Ὁλβιος ὅστις ἴδων ἐκεῖνα
κοίλαν εἶπεν ἄπο χθονᾶ
οἶδεν μὲν βιάσιν τελευτῆν,
αἶδεν δὲ διόσδοτον ἀρχάν.

Παρομοίως καὶ ὁ Σοφοκλῆς (ἐν ἀποσπάσματι Τριτολέμου):

ὡς τρωσὶ βιοὶ
καίνοι βροτῶν οἱ ταῦτα δεοχθίντες τέλη
μολοῦσ' ἐς Ἄιδον· τοῖς δὲ γὰρ μόνους ἐκεῖ
ζῆν ἐστὶ, τοῖς δ' ἄλλαισι παντ' ἐκεῖ κακὰ.

Πρὶν ἢ κλείσωμεν τὸ παρὸν ἀρθρον, τὸ τοσοῦτον εἰς ἡμᾶς οἰκεῖον, ἀνάγκη νὰ σημειώσωμεν ὀλίγας λέξεις καὶ περὶ τῆς ἰδέας, ἣν ὁ νεώτερος Ἕλλην ἔχει περὶ τῶν μετὰ θάνατον. Ἡ διαφορὰ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν προγόνων του εἶνε μικρά. Ἐκεῖ μὲν ὁ Χριστιανισμὸς εἰσαγάγει παρ' αὐτῷ ὑψηλοτέρας ἀρχάς, ἀλλὰ

τὰ ἀπολιθώματα τὰ φυσιολατρικά τῶν εἰδω-
λολατρικῶν χρόνων δὲν ἔχουν ὁλοσχερῶς ἐκλεί-
ψει ἀπὸ τῆς καρδίας του καὶ δὴ τῆς λοῖκῆς.
Τὸν ἀρχαῖον ψυχοπομπὸν Χάριον ἀνευρίσκει
ἐν τῷ Ἀρχαγγέλῳ Μιχαήλ ἢ καὶ εἰς τὸν νεώ-
τερον «Χάριον». Τὰ δειπνα τῆς Ἑκάτης, τὰ
ἀρχαῖα μελίκρατα καὶ περιδειπνα, εἰς τὰς ση-
μερινὰς μακαρίας καὶ τὰ κόλλυβα. Τὴν ψυχὴν
φαντάζεται ἐξερχομένην ἀπὸ τὸ στήμα τοῦ
ψυχορραγοῦντος ὡπερ καπνὸν ἢ αἰθαλόν.
τῶν Ὀμηρικῶν ἑλῶν. Καθὼς οἱ προπάτορες
του, καθὼς ἡ Σοφοκλείος Ἀντιγόνη, οὕτω
καὶ αὐτὸς αἰσθάνεται ἐν ἑαυτῷ ἀκοίμητον τὴν
φλόγα πρὸς τὴν ζωὴν. Ζηλεύει τὰ βουνὰ καὶ
τὰς κοιλάδας, ὡς ἀπηλλαγμένα ἀπὸ τὸ μόρσι-
μον τέλος.

Καλότυχα, ἡψηλά βουνὰ καὶ κίμτοι εὐλογημένοι,
ποῦ Χάρι δὲν παντρεῖται. Χάρι δὲν καρτερεῖται!
Τὸ κίλοκαῖρι πρόβια καὶ τὸν χειμῶνα χιόνια.

Ὁ ἀρχαῖος Ἕλληνας τιμᾷ τὸν τάφον καὶ
ποθεῖ εἰς ἐλευθέρον χώμα ν' ἀναπαυθῇ. Οἱ
ἀνδρεῖοι Μαρμαρυνομάχοι, ὡς μας τοὺς περιέ-
γραψεν ὁ Αἰσχύλος εἰς τοὺς Πέρσας του (402),
ἐπιπίπτοντες κατὰ τῶν Περσῶν, βοῶσι τό:

ὦ παῖδες Ἑλλήνων ἴτε,
ἐλευθεροῦτε πατρίδ', ἐλευθεροῦτε δὲ
παῖδας, γυναῖκας, θεῶν τε πατρῶν ἔδην,
θήκας τε προγόνων.

Ἄλλ' ἀκούσατε καὶ τοὺς νεωτέρους Παρ-
σίους τί λέγουν, ὅταν, μαθόντες τὴν ἀπεμπώ-

λῃσιν τῆς πατρίδος τῶν ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν
εἰς τὸν τύραννον Ἀλὴν τὸν Τεπελενλὴν, ἀπο-
φασίζουσιν νὰ ἐκπατρισθῶσι μᾶλλον, συναποκο-
μίζοντες μεθ' ἑαυτῶν καὶ ἁγίους εἰκόνας καὶ
προγονικὴν τέφραν, ἵνα μὴ ποὺς ἐχθρικός
τὴν πατρίση:

Πόρτε, μανῖδες, τὰ παιδιὰ παπάδες, τοὺς ἁγίους
ἄστε, λεβέντες, τῶματα, ἀφήστε τὰ τουφέκια.
Σκάψτε πλατεῖα, σκάψτε βαθεῖα ὅλοι σας τὰ κιβούρια
καὶ τὰντρεῖομένα κόκκαλα ξεθαψτε τῶν γονιῶν σας.
Τυράννους δὲν προσάμνησαν, τυράννοι μὴν τὰ ἐγγί-
ξουν.

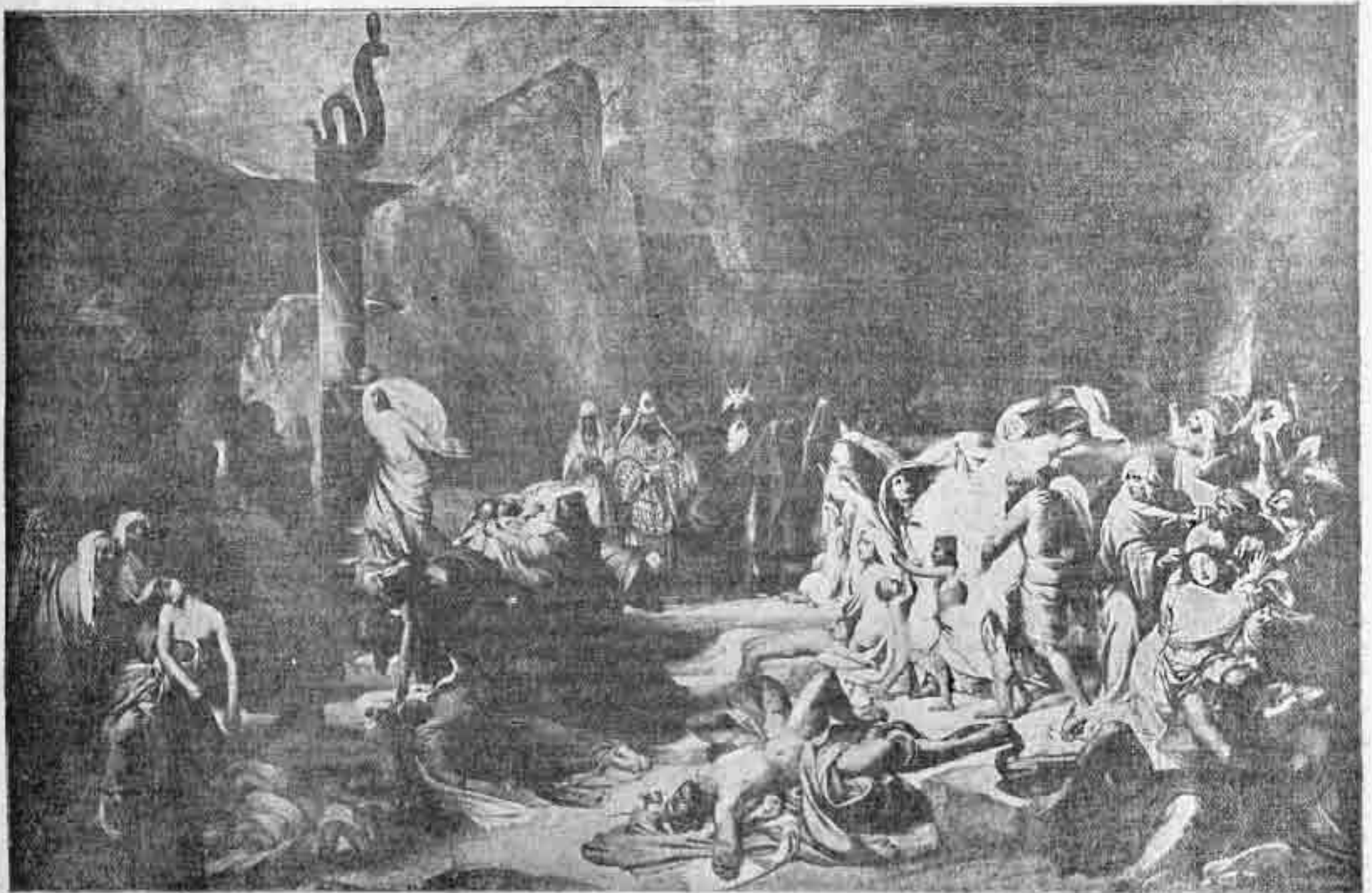
Ἰδίως αἱ μεταθανάτιοι ἰδέαι, αἱ ἀπαντιῶ-
σαι εἰς τὰ κλέφτικα τραγοῦδια, εἶνε ὅ,τι πρω-
τόγονον καὶ ἀφελές. Ὁ κλέφτης πιστεύει μὲν
ὅτι θὰ ἐπιζήσῃ μετὰ θάνατον, διατηρῶν πᾶσαν
αὐτοῦ τὴν διανοητικὴν ἀντίληψιν καὶ σωμα-
τικὴν εὐρίαν, φρονεῖ δ' ὅμως, ὅτι καὶ ἀπὸ τοῦ
τάφου του θὰ ἐξακολουθῇ μαχόμενος κατὰ
τῶν ἐχθρῶν τῆς πατρίδος. Τίκνον τῶν ὁρέων
καὶ τοῦ θύμου, φρονεῖ, ὅτι μετὰ αὐτοῦ καὶ
τῆς φύσεως ἰφίσταται μι γαλὴ σχέσις διὸ καὶ
κλείει τὰ ὄμματα, ὅταν ὁ ἥλιος κλείῃ τὸ ὄμμα
του πρὸς τὴν δύσιν κατερχόμενος. Ἐξαπλόνε-
ται ὅμως διὰ νὰ παραδώσῃ τὸ πνεῦμα, ἀποῦ
προηγούμενως ἐκτελέσῃ τὰ ἀπαραίτητα θρη-
σκευτικά του καθήκοντα ἐπείνω εἰς πράσινα
κλαδιά, ἵνα οὕτω πιστοποιήσῃ τὴν ἐλπίδα
του εἰς αἰωνίως χλοάζουσαν ζωὴν. Οὐδὲ θέλει
τὸν τάφον του εἰς τὸ σύνθηδες στενὸν μνήμα.

Τὸν θέλει ὑψηλόν, διὰ νὰ ἴσταιται ὁρθὸς καὶ
μάχεται, τὸν θέλει πλατύν, διὰ νὰ ἔχη ὀρε-
τὸν εὖρος, ὅπως γεμίῃ τὸ πυροβόλον. Ζητεῖ
δὲ νὰ τῷ κατασκευάσουν καὶ διζιόθεν ἐν πο-
ρῶντον, διὰ νὰ βλέπῃ ἐκείθεν τὴν μὲν ἡμέ-
ραν φέγγοντα τὸν ἥλιον, τὴν δὲ νύκτα φαί-
νουσαν τὴν σελήνην, κατὰ δὲ τὴν ἀνοιξὶν ἐπο-
δέχεται τὰς χελιδόνας καὶ ἀηδόνας, τὰς γλυ-
κέως ταύτας ἀγγελιοφόρους τοῦ ἔαρος. Ἰδοὺ
ἐν κλέφτικον ποίημα (Passow CX), ἀριστούρ-
γημα λαϊκῆς ἡμπεύσεως, φέρων ἀνεξίτηλον
τὴν ἐλληνικὴν σφραγίδα, ὅπου ὁ ἀναγνώστης
θὰ εὕρῃ ὅλας τὰς ἀνωτέρω ἰδέας περιλαμβα-
νομένας:

Ὁ ἥλιος ἐβασίλευσε καὶ ὁ ἄνθρωπος διατάζει:
Σύρτε, παιδιὰ μου, σὶ τὸ νερό, ψωμί νὰ φάτ' ἀπόψε.
Καὶ σὺ, Λαμπράκι μ' ἀνίψε, καθοῦ ἔδω κοντά μου.
Νά, τῶματα μὲν φόρεσε νὰ εἶσαι καπετάνος.
Καὶ σὺ, παιδιὰ μου, πάρτε τὸ ἔρημο σπαθὶ μου,
πράσινα κόψετε κλαδιά, στρώστε μου νὰ καθήσῃ
καὶ φέρτε τὸν πνευματικὸ νὰ μ' ἐξομολογήσῃ,
νὰ τοῦ εἰπῶ τὰ χρηματὰ ὅσα ἔχω κερμαμένα.
Τροῖάντα χρόνια ἡματωλὲς καὶ εἴκοσι πέντε κλέφτης.
Καὶ τώρα μὲ θοῦτε θάνατος καὶ θέλω νὰ πεθάνω.
Κάμετε τὸ κιβούρι μου πλατὺ, ἡψηλὸ νὰ γένη,
νὰ στεκ' ὁρθὸς νὰ πολεμῶ, καὶ διπλὰ νὰ γεμίξω.
Κι' ἀπὸ τὸ μέρος τὸ δεξιὸν ἀφήστε παραθύρι,
νὰ κροῦτ' ὁ ἥλιος τὸ ταχὺ, τὴ νύκτα τὸ φεγγάρι,
τὰ χελιδόνια νὰρχονται τὴν ἀνοιξὶ νὰ φέρνουν
καὶ τὰ ἀηδονάκια τὸν καλὸ Μαι νὰ κελαῖδουνα.

Manchester.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ν. ΚΑΛΑΙΝΙΚΟΣ
πρωτοπρεσβύτερος.



Θ. Α. Μπουρὶνι: Ὁ χαλκοῦς ὄφις τοῦ Μωϋσέως.

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΝΕΟΛΑΙΑΝ

Προτίθεται νὰ γράψω μερικὰ ἐξ ὧν ἡ πείρα καὶ αἱ συνήθειαι μὰς ἐδίδασκαν. Τὰ προορίζω διὰ τὴν νεολαίαν μας, ὅχι ὅμως ὀλιγώτερον καὶ διὰ τοὺς μεγάλους. Τὸ μέλλον οὐδέποτε προετοιμάζεται καλλίτερον, παρ’ ὅταν χάριν αὐτοῦ συνεργάζωνται οἱ γονεῖς καὶ τὰ τέκνα.

Ἡ τέχνη τῆς ζωῆς.

Ὅταν τὰ παιδιὰ φθάσουν εἰς τὴν ἡλικίαν τῶν δεκαπέντε ἐτῶν, γεννᾶται μέσα εἰς τὴν ψυχὴν τῶν τὸ αἶσθημα τῆς ἀνεξαρτησίας. Αὐτὸ εἶναι πολὺτιμος ἐνδείξις, διότι ἡ ἀτομικότης ἀρχίζει νὰ μορφοῦται. Οἱ γονεῖς τότε οὐδεμίαν πρὸς νὰ περιφρονῶσιν ἀπὸ τὰς ἀποκαλύψεως, τὰς ὁποίας θὰ τοῖς κίηται ἡ ἀνοιγομένη ὡς τὰ ἀνθη ψυχὴ. Ἀλλὰ καὶ σεις, νέοι μου, ἀρχίσατε νὰ ἐξετάζετε, διὰ αἰσθάνεσθε, διότι ὅλα αἱ ἐξ ἐνστικτοῦ τῶν πρὸς νὰ κανονίζονται διὰ τῆς σκέψεως.

Ἡ τέχνη τῆς ζωῆς συνίσταται εἰς ἐπιτυχὴ προσαρμόνισιν τῶν φυσικῶν δυνάμεων πρὸς τὸ κοινωνικὸν περιβάλλον. Αἰσθάνεσθε ζωηρῶς ὅτι δοκιμᾶτε, θὰ ἠθέλατε νὰ κατακτήσετε ὅτι ἐπιθυμεῖτε. Ἔστω ἡ φιλοδοξία εἶναι καὶ αὐτὴ μία δύναμις. Ἀλλὰ ἡ κοινωνία ἀμύνεται κατὰ τῶν κατακτητικῶν σχεδίων σας· ἐξ αὐτοῦ προκύπτουν οἱ πρῶτοι ἀγῶνες, αἱ πρῶται θλίψεις σας, καὶ ἂν τὰ σχέδιά σας ταῦτα εἶναι αἰσθηματικά, αἱ πρῶταί σας ἐρωτικαὶ περιπέτειαι.

Πόσα δάκρυα, πόσος πλῆγας δὲν μὰς στοιχίζουν αἱ ἀπρόοπτοι αἰται συγκρούσεις! Ἐπιστεύσαμεν, ὅτι τὸ πᾶν εἶναι εὖ ὅλον, καὶ ὅμως ἡ ζωὴ εἶναι δυσχέρεια. Ἐν τούτοις μὴ ἀπελπισθῆτε· τὰ πρῶτα δάκρυα ἂς μὴ σᾶς ἀπογοητεύσωσιν, ὅπως δὲν ἀναχαιτίζεται ὁ ὁδὸς πόρος ἀπὸ τὴν δρόσον τῆς αὐγῆς.

*

Ποῦ εἶναι ὁ ἄνθρωπος;

Εἶναι μία ἐρώτησις, ἡ ὁποία ὡς θλιβερά ἐπαρδὸς ἀκούεται πᾶντοτε κατόπιν πολλῶν σχεδίων. Προετοιμάζεται μία ἐργασία, ἀνοίγεται ἐν στάδιον ἐνέργειας καὶ ὅταν τὰ πάντα ἐτοιμασθῶσι, προβάλει ἁπλῶς τὸ ἐρώτημα:

— Ποῦ εἶναι ὁ καταλλήλος ἄνθρωπος;

Ἡ ἄλλειψις τῶν καταλλήλων ἀνθρώπων εἶναι γεγονός. Υἱάρχουν γύρω μας ἴσως πολλοί, ἀλλὰ δὲν τοὺς γνωρίζομεν, διαγκωνίζομεθα πλειστάκις, ἀλλὰ τοὺς περιφρονούμεν. Δι’ αὐτὸ, διὰ νὰ γνωρισθῆτε ἀρκετὰ, φροντίσατε καὶ νὰ ἐκτιμηθῆτε εἰς τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον ἔχετε εἰς τὰς χεῖράς σας, καὶ ὅταν ἐκτιμηθῆτε, τότε θὰ ἐννοήσωσιν οἱ ἄλλοι «ὁ καταλλήλος». Μετ’ αὐτὸ, ἡ πρόδοός σας εἶναι ἐξασφαλισμένη.

*

Ἡ ἐργασία καὶ τὸ κέρδος.

Πολλὰκις ἐπαναλαμβάνω:

— Βίλετέ με νὰ σπαζῶ χαλίκα· θὰ τὸ κάμω μὲ τόσῃν ἐπιμέλειαν, ὥστε ὅποιος μὲ βλέπει θὰ νομίζῃ, ὅτι δὲν γνωρίζω τίποτε ἄλλο τόσον, ὅσον αὐτό. Πῶς συμβαίνει τοῦτο; Ὅλο τὸ μυστήριον ἔγκειται εἰς μίαν ἀρχὴν, τὴν ὁποίαν σᾶς συνιστῶ:

— Ἐργάζεσθε ἐξ ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως πρὸς τὴν ἐργασίαν, καὶ ὅχι διὰ τὸ κέρδος. Τὸ κέρδος θὰ ἔλθῃ μόνον του.

*

Ἡ ἀνατροπὴ.

Ἡ ἀνατροπὴ τῶν νέων δύναται νὰ συν-ομηθῇ εἰς μίαν μόνον συμβουλήν:

— Πρόσεχε.

Τῶν δὲ νεανίδων εἰς τὴν ἐξῆς:

— Κρίτει τὸν ἑαυτὸν σου ὑψηλὰ.

Εἶναι ὡς νὰ λέγῃ τις εἰς τοὺς νέους: «ἀπο-τινάξατε τὴν πνευματικὴν ὀκνηρίαν» καὶ εἰς τοὺς νεανίδας: «ἐκίστενός τις τὴν φυσικὴν νο-χλείαν».

Ὁ ἀνὴρ τῆς αἰῶνος πρέπει νὰ ἐξασφαλίσῃ τὸ μέλλον τοῦ ἀτόμου του καὶ τῆς φυλῆς του, διὰ συνεχοῦς πνευματικῆς προσπάθειας νὰ συναῖξῃ τὸ πᾶν καὶ νὰ μὴ χάνῃ τίποτε ἐκ τῶν διδασμάτων τῶν προγόνων, νὰ σκέπτεται πάν-τοτε πῶς νὰ ἐπωφεληθῇ τῶν εὐνοϊκῶν περι-στάσεων καὶ ν’ ἀποφεύγῃ τοὺς δυσμενεῖς, διὰ νὰ ζήσῃ ζωὴν εὐτυχὴ καὶ διὰ νὰ ἱδρύσῃ οἰκο-γενειακὴν ἑστίαν. Πρόσεχε! Ἡ γυνὴ τῆς αἰῶνος πρέπει νὰ διατηρήσῃ ἐν ἑαυτῇ τὴν φυσικὴν καὶ ἠθικὴν ἀξίαν τῆς φυλῆς, νὰ φέρῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑψηλὰ, τὸ βλέμμα εἰς τὸ καὶ ἀξιοπρεπές, νὰ διορθῶνται τὰ ταπεινὰ ἐν-στικτα, νὰ φρονῇ δέ, ὅτι θὰ καταστῇ τελειο-τέρα καὶ ὁραιοτέρα γυνὴ, ἂν βαδίζῃ εἰς τὸν βίον τῆς χωρὶς νὰ καμφθῇ καὶ χωρὶς αἰσχος: Κράτει τὸν ἑαυτὸν σου ὑψηλὰ.

*

Ταξίδια.

Τὰ ταξίδια ἀναπτύσσουν τοὺς νέους. Τί-ποτε δὲν εἶναι θλιβερώτερον καὶ ἐκνευρισ-κώτερον, ὅσον τὸ νὰ διέρχεται τις τὴν νεαν-ικὴν ζωὴν του μεταξὺ τῶν τεσσάρων τοίχων τῆς οἰκίας του καὶ εἰς τὴν αὐτὴν πόλιν, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρέθη Ὁ νοῦς σκορπίζεται, καθὼς καὶ τὰ μέταλλα τοῦ ποδηλάτου, ὅταν δὲν κινῶν-ται. Εἶναι ἀληθές, ὅτι λέγουν: «Πέτρα ποῦ κυλάει, μὲν δὲν πᾶνται», πολλὰκις ὅμως τὸ μᾶλλον αὐτὸ οὐδὲν ἄλλο εἶναι, παρὰ σκορία.

Τὰ ταξίδια αὐξάνουν τὰς γνώσεις καὶ μορ-φόνουν τοὺς χαρακτῆρας τῶν νέων. Ὁ ταξι-δεύων νέος ἀρχίζει νὰ εἶναι μόνος ὑπεύθυνος δι’ ἑαυτὸν, ἐκλέγει τοὺς φίλους του καὶ αἰσθάν-

νεται περισσότερον τὴν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἰσότητά.

Ταξιδίων μορφωτικῶν ἐνός ἔτους ἰσοδυνα-μεῖ πρὸς βίον ἐξ ἐτῶν.

*

Δύο ἐντολαί.

Ἄν μοῦ ἐζητεῖτο νὰ γράψω ἐντολὰς διὰ τὴν νεολαίαν μας, θὰ περιορίζον αὐτὰς εἰς δύο μόνον· ἡ μία θὰ λέγῃ: «Μὴ φοβεῖσαι ποῖα» καὶ ἡ ἄλλη: «Μὴ ψεύδῃσαι ποῖα».

Γνωρίσατε, ὅτι οὐδέποτε εἶναι δυνατόν νὰ ψεύδῃται τις καλῶς. Πάντοτε προδίδεται καὶ γίνεται καταγέλαστος. Ὅταν αἶρνης ἀκού-σετε κάποιον νὰ σᾶς λέγῃ:

— Δὲν ψεύδομαι ποτέ, δὲν εἰμαι ψεύστης, αὐτὸς ψεύδεται συνηθέστατα καὶ μάλιστα καὶ τὴν ἰδίαν ἐκείνην στιγμὴν.

Ὅσοι δὲν ψεύδονται, δὲν ἔχουσιν ἀνάγ-κην νὰ εἰπωσιν, ὅτι δὲν ψεύδονται· δὲν φαν-τάζονται μάλιστα, ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ δώ-σωσι τοιαύτας ἱστορίας.

Ἐχετε λοιπὸν ὑπ’ ὄψιν σας τὴν ἐντολὴν ταύτην καὶ κατὰ συνέπειαν: μὴ πιστεύετε εἰς τὸ κακόν, τὸ ὁποῖον σᾶς λέγουν περὶ τινος· ὅσοι καταγγέλλουσιν εἰς σᾶς τὸ κακόν τοῦτο, τὸ δημιουργοῦσιν. Ἐὰν δὲ δὲν εἴρησιν κά-ποιον, ὁ ὁποῖος νὰ ἐπαναλάβῃ τὸς συκοφαν-τίας των, θὰ κατέπιπτον ἀπ’ ἑαυτῶν καὶ συν-επὼς δὲν θὰ ὑπῆρχον. Μὴ ἐνθαρρύνετε διὰ τῆς εὐπιστίας σας τοὺς συκοφάντας, διότι σᾶς προσβάλλουσιν, ὑποβιβάζουσιν τὴν κρίσιν σας καὶ ἐκμεταλλεύονται αἰσχροῦς τὴν ἔμπιστοσύ-νην σας. Φρονέουσιν ὅτι καλλίτερον τρέφει ἡ ψυχὴ σας· φρονέετε ἐν ταύτῃ καὶ ἐκείνους, περὶ τῶν ὁποίων σᾶς ἀναφέρουσιν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸν φόβον, οὕτως οὐδὲν ἄλλο

Ταξιδί καὶ ἀσθενής.



— Ἀποῦ ἐπρόκειτο, κυρία μου, διὰ τὸν ποταμό-φalon σας, ἐγὼ θὰ νὰ βγάλω μόνο τὸ καπέλλο σας.

Εἰς τὸν χορόν.



— Είναι ἀλήθεια, ὅτι νυμφεύσατε τὴν δεσποινίδα
Εὐτέρπη;

— Όχι!

— Δὲν ξέρω πόσον χαίρω πὺν τᾶκουσα αὐτό!

— Προσποιεῖται κανὲν εὐτυχὲς γεγονός δι' ἡμᾶς;

— Όχι... δι' ἐκείνην.

— Δὲν νομίζετε, ὅτι ἡ δεσποινὶς 'Ιουλίττα εἶναι ἡ
βασιλισσα τοῦ ἀπογευνοῦ χοροῦ;

— Πραγματικῶς θὰ ἦτο, δεσποινίς, ἐὰν δὲν κατεί-
χετε σὲς τὰ σκήπτρα.

εἶναι, παρὰ ἀδυναμία τοῦ σώματος καὶ κατα-
πίσεις τῆς ψυχῆς· προσπαθήσατε νὰ κυριαρ-
χήσετε αὐτοῦ· ἡ μελαγχολία καὶ ὁ φόβος εἶναι
τέκνα τῆς ἀδυναμίας καὶ ἀποδεικνύουν
ὁποῖαν ὑπερβολικὴν σπουδαιότητα ἀποδίδετε
εἰς τὴν ζωὴν σας...

Ὁ φόβος, καθὼς καὶ ἡ ναυτία, θεραπεύε-
ται, ἐὰν δὲν πιστεύῃ τις εἰς αὐτόν. Ὅταν
αἰσθανθῇτε φόβον, συγκεντρώσατε τὰς δυνά-
μεις σας καὶ εἰπῆτε μετὰ πεποιθήσεως:

— Δὲν εἶναι τίποτε.

Ἡ θεραπεία θὰ φθάσῃ αὐθωρεί.

Ἡ συνήθεια τοῦ πίνειν.

Δὲν ὑπάρχει χυδαιότερα συνήθεια ἀπὸ τὸ
ποτόν. Ὁ μέθυσος εἶναι θῦμα τοῦ πρὸς
του, χωρὶς νὰ ἐλπίζῃ ἀπολύτρωσιν. Ὅταν
εἶναι τις μικρὸς ἀκόμη, πίνει ἀπὸ κενοδο-
ξίαν· πίνει, διὰ νὰ φανῇ μεγάλος· πίνει, διὰ
νὰ δείξῃ, ὅτι ἀντέχει· πίνει, διὰ νὰ κεράσῃ
καὶ αὐτός. Μικρὰ ἐλαττώματα! ὅλα αὐτὰ
καταλήγουσιν εἰς τὸν ἀλκοολισμόν, ὁ ὁποῖος
εἶναι ἡ σωματικὴ καὶ ἡθικὴ ἐξασθένησις, ὁ
ἐκφυλισμός, τὸ ἐγκλημα, ἡ ἡλιθιότης. Ὁ αλ-
κοολισμός φέρει τὴν ἀθλιότητα εἰς τὸ ἄτομα,
τὰς οἰκογενεῖας καὶ τὰς κοινωνίας.

Νέοι καὶ νέαι.

Φθάνω εἰς ἓν λεπτόν ζήτημα: τὰς σχέσεις
τῶν νέων πρὸς τὰς νέας. Ἡ συμβουλὴ, τὴν
ὁποῖαν ἔχω νὰ σᾶς δώσω, εἶναι πολὺ ἀπλή:
ὁ νέος ἄς φέριται πρὸς τὰς νέας ὡς πρὸς
ἀδελφεὶς του καὶ ἐκεῖναι πρὸς αὐτὸν ὡς πρὸς
ἀδελφόν.

Πολλάκις ἡ δειλία, εἴτε ἐξ ἑνὸς μέρους, εἴτε
ἐξ ἄλλου, ἐμφανίζεται: συγκινεῖσθε, χωρὶς νὰ
γνωρίζετε τὸ διατί. Καὶ μ' ὅλα ταῦτα, πρέπει
νὰ νικήσετε τὴν δειλίαν αὐτήν, διότι προέρ-
χεται ἀπὸ ἐγωισμόν. Τὴν στιγμὴν, κατὰ τὴν
ὁποῖαν διερωτᾶσθε: «μὴ φαίνομαι γελοῖος;»,
καθίστασθε δυστυχῶς, χωρὶς νὰ τὸ ἀντιλαμβάνε-
σθε, τοιαῦτος, ἐκ μόνου τοῦ φόβου μὴ
φανῇτε. Ἡ ἐκ τοῦ ἐγωισμοῦ προσεχομένη
δειλία διαστρέφει τὸν ἐγκάρδιον χαρακτήρα
τῶν σχέσεων.

Ἄν αἱ σχέσεις τῶν νέων πρὸς τὰς νέας δια-
τηρῶνται ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου ἀδελφικῆς φιλίας,

τότε οὗτοι συναντῶνται χωρὶς στενοχωρίαν
καὶ δύνανται νὰ βυθίσωσι τὰ βλέμματά των
οἱ μὲν πρὸς τὰ βλέμματα τῶν ἄλλων.

Αἱ ἐκμυστηρεύσεις καὶ τὰ εἰδυῖλια σᾶς φέ-
ρουν εἰς πολλοὺς παραλογισμούς. Γεν-
νῶσιν εἰς τὸ πνεῦμά σας ἐλπίδας καὶ σκέψεις
ἄλλων κόσμων, αἱ ὁποῖαι οὐδέποτε πραγμα-
τοποιοῦνται καὶ αἱ ὁποῖαι μόνον συνταράτ-
τουν τὴν ὑπαρξίν σας.

Εἶναι φυσικὸν βέβαια, ὅτι τὸς νέος,
ὅσον καὶ ἡ νεάνις, σκέπτονται, ὅτι εἶναι δυ-
νατὸν μίαν ἡμέραν νὰ νυμφευθῶσι πρὸς
τοῦτο μάλιστα ἀρχίζον νὰ χωρίζουν τὸν ἐκ-
λεκτὸν τῆς καρδίας των. Ὁ ἔρωσ εἶναι αἰ-
σθημα εὐγενεῖς καὶ ἀγνόν, ἀλλὰ καὶ κατ' αὐ-
τόν, ὡς καὶ εἰς τὴν φιλίαν, πρέπει νὰ δράσῃ
ἡ σκέψις. Σκεφθῆτε πολὺ πρὶν παροδοθῆτε
εἰς τὸ αἰσθημα. Ἡ καρδία σας εἶναι τὸ πολυ-
τιμότερον τῶν ὅσων διαισθάνεσθε· δι' αὐτῆς με-
ταδίδεται ὁ παλμός τῆς ζωῆς, δὲν πρέπει νὰ
τὴν διασπαθίζετε.

Ἐπαγγέλματα.

Δὲν ὑπάρχουν ἐπαγγέλματα ἀθλία, ἀλλὰ
μόνον ἀθλοὶ ἄνθρωποι. Ὅλα τὰ ἐπαγγέλ-
ματα εἶναι καλὰ, ὅταν ἐξασφαλίζωσιν εἰς τὸν
ἄνθρωπον τὴν βίαν διὰ τῆς ἐργασίας καὶ τῆς
νομίμου χρησιμοποίησεως τῶν δυνάμεων, διὰ
τῶν ὁποίων ἡ φρίσις τὸν ἐπιοικισεν.

Εἶναι δύσκολον νὰ γνωρίσῃ τις ἐπακριβῶς
διὰ ποῖον ἐπάγγελμα ἐγεννήθη, διότι εἰς πολὺ
ὀλίγους ἡ τάσις αὐτῆς εἶναι τὸς ἰσχυρά, ὥστε
νὰ καταστῇ καταφανὴς εὐθὺς ἀμέσως. Ἡ ἐκ-
λογή τοῦ ἐπαγγέλματος ἐξαρτᾶται ἀπὸ πολλὰς
αἰτίας, ἰσχυροτέρας τῆς θελήσεώς μας. Οἱ
γονεῖς δὲν πρέπει διὰ τῆς θελήσεώς των νὰ
καταπνίγῃσι τὴν κλίαιν τῶν τέκνων των,
διότι τότε τὰ καταδικάζουσιν εἰς νεκροφά-
νειαν.

Ἡ ἐργασία, τὸς εἰς τοὺς νέους, ὅσον καὶ
εἰς τὰς νεάνιδας, εἶναι ἡ ἀσφαλεστέρα διατή-
ρησις τῆς ἡθικῆς καὶ ἡ μόνη ἐξασφάλις τῆς
ἀνεξαρτησίας.

Χάριν τοῦ ἐπαγγέλματος, ἀλλὰ καὶ χάριν
τῆς ἀνθρωπιστικῆς σας ἀναπτύξεως, σπουδά-
σατε τὴν γλῶσσάν σας ἐπαρκῶς, τὰ ἐγκύκλια
μαθήματα ἱπότης, μάθετε καὶ μίαν ξένην
γλῶσσαν τοῦλάχιστον. Εἶναι ἐπ' ἀνάγκης. Ἐπί-

σης χρήσιμα εἶναι καὶ ὅλα τὰ σχετικὰ πρὸς
τὸ ἐμπόριον μαθημάτων· μὴ τὰ παραμελήσετε,
εἶναι τὰ ἐφόδια τῆς ζωῆς σας, τὰ ὁποῖα θὰ
συντελέσωσι πολὺ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν σας.

Μὴ τρέφεσθε μὲ ὄνειρα. Μὴ ριφθεῖτε εἰς
ἐπαγγέλματα, τὰ ὁποῖα λάμπουν ἀπὸ μακριᾶν.
Δὲν εἶναι ὀλίγοι οἱ ἱατροὶ χωρὶς ἀσθενεῖς,
εἶναι πολλοὶ οἱ δικηγόροι χωρὶς πελάτας. Ἡ
ρεδιγκότα εἶναι ἐν ἐνδύμα, τὸ ὁποῖον κρύπτει
πολλάκις ἀθλιότητα. Μία πόλις παρουσιάζει
εἰς τοὺς ὀφθαλμούς των χωρικῶν κάποιαν
λαμπρότητα καὶ προσεβρίζουσι δι' αὐτήν τὰ
παιδιά των, καὶ ὁμως, θὰ μάθωσιν ἀργότε-
ρον, πολὺ ἀργά δυστυχῶς, ὅτι ὑπὸ τὸ θέλη-
τρόν της καὶ τὰ ἀνθή χαίνουσι βάραθρα κατα-
στροφῶν. Ἡ ζωὴ εἶναι ἀκριβή, ὁ τόπος εἶναι
στενός, ὁ συναγωνισμός ἀγριός. Συνήθως ἀνα-
φέρομεν ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἐπέτυχον εἰς τὰς
ἀποκείρας των, ἀλλὰ δὲν ἀναφέρομεν καὶ
ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἔπεσαν θύματα· καὶ εἶναι
τός πολλοί!

Ζητήσατε λοιπὸν σταθερώτερον ἐπίπεδον,
ἀποβλέποντες ὀλιγώτερον ὑψηλά.

Ἐκτακτεῖς.

Προτοῦ τελειώσω, θὰ δώσω ἀκόμη μίαν
συμβουλὴν, ἡ ὁποία εἴμπορεῖ ν' ἀντικατα-
στήσῃ ὅλας τὰς ἄλλας. Ἐν καὶ μόνον ἔχει
ὡς σύμβολόν σας, χαραγμένον ἀνεξίτηλως εἰς
τὴν καρδίαν σας:

Εὐθύτης — Ἐργασία.

Μὲ τὸ ὥραϊον αὐτὸ σύμβολον, δεῖν τεθῇ
εἰς ἐφαρμογὴν, ὅλα τὰ στάδια καθίστανται
καλὰ, ἡ ἐπιτυχία θὰ στέφῃ τὸ μέτωπόν σας
καὶ θὰ δύνασθε νὰ καυχᾶσθε, ὅτι ἐγνωρί-
σατε τὴν ἡδύτητα τῆς ζωῆς.

(Gabriel Hanotaux,
τῆς Γαλλ. Ἀκαδημίας).

ΦΕΡΕΚΥΔΗΣ

ΔΕΝ Σ' ΑΓΑΠΩ

Λυσίκομος, περικαλλής, ἐνθέρμως μειδιῶσα,
Σφαιδοῦζει εἰς τὸ φίλον της τὴν πάλλουσαν ἀγκάλην
Κ' εἰς φιλίαν νυοῖνον τὰ χεῖλη προσκολλῶσα,
Εἰς ὑπερτέραν ὑπαρξίν μεταρσιούται ἄλλην.

Εἶναι ὑρίστη ἡ στιγμή καὶ πλήρης μυστηρίου.
Ὅτε δυὸς ὑπὸ φῶς τὸν ἔρωτα λατρεύει,
Ὁ οὐρανὸς τὴν εὐλογεῖ μετὰ παλμοῦ μυχίου,
Εἶν' αἶνος πρὸς τὸν Πλάστουργόν, εἶναι τὸ πόντον
|χλεόν.

Τὸ σῆμπον ἐγκολιτούμενος ἐκεῖνος ἐν ἐκείνῃ,
— Μὲ ἀγνῆτος: τὴν ἔρωτα περιπαθῶς καὶ τρυμνῶν,
Καὶ αὐτὴ εἰς τὸ στήθος του, ἐνφ' ἡδέως κλίνει,
Δὲν σ' ἀγαπῶ, τῷ ἀπαντᾷ, κοντὰ σου εἰμ' εὐδαιμον.

— Δὲν σ' ἀγαπῶ σὲδ' ἐννοῶ ἀγάπῃ τί καλοῦσι,
τοῦ ἔρωτος ἡ ἀκωνθα ἐντός μου δὲν ἠδέσθη.
Μακριὰν σου πλὴν ἀδμονῶ, τὰ πάντα μ' ἐνοχλοῦσι,
Εὐδαιμονίαν μὲ κερνᾷ πλησίον σου ἡ λήθη.

— Δὲν σ' ἀγαπῶ, καὶ εὐτυχὴ σέ θέλω αἰωνίως.
Ἄλλὰ δὲν θέλω πῶποτε νὰ ἀγαπήσῃς ἄλλην.
Δὲν σ' ἀγαπῶ· ἀλλ' ἐνφ' πρὶν μ' ἐπέλεξεν ὁ βίος,
Νῦν θέλω μετὰ σοῦ νὰ ζῶ καὶ ν' ἀποθάνω πάλιν.

Παρθένος τίς τὴν ψυχὴν, δὲν ἐννοεῖ ἀκόμα.
Ὅτι ἐράται ἀληθῶς, οἱ ἐράται πλέον.
Καὶ ἡ εὐγὴ ἀνέτειλεν εἰς τοῦραν τοῦ δῶμα,
Ἄλλὰ ὁ ψυθυρὸς χωρεῖ ἀκόμη τῶν χειλέων.

Α. ΜΑΚΡΙΔΟΠΟΥΛΟΣ





ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΙ ΧΟΡΕΥΤΑΙ

(ΕΚ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑΣ)

ΔΙΑΤΙ, γιατρέ μου, διδάσκουν χορόν στο Ζάππειον;
— Διὰ δύο λόγους, φίλε μου. Διὰ μίαν ἀνάγκην φυσιολογικήν καὶ διὰ μίαν ἑλλην καλλιτεχνικήν.

Δὲν πιστεύω. Ἐγὼ νομίζω, ὅτι διδάσκουν τὸν χορόν εἰς τὰ κορίτσια μας διὰ νὰ προετοιμάσουν τὴν εἰσόδόν των εἰς τὰ σαλόνια.

— Απατάσαι, φίλε. Δὲν θέλω νὰ κάμω τὸν δικηγόρον πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ Ζαππείου, ἀλλὰ σὲ βεβαιῶ, ὅτι αὐτὸ ποὺ λέγεις εἶναι τὸ τελευταῖον ποὺ ἐπικέφησεν. Ὁ χορὸς, κύριε, εἶναι μίαν ἀνάγκη τῆς νεανικῆς ζωῆς. Καὶ ἀνάγκη αὐθόμητος. Ἰδέ, ἂν θέλῃς, πῶς πηλαεῖ τὸ κατσικάκι καὶ τρικλοποδίζει τὸ μουσχάρι εἴτε τὸ πουλάρι. Ζεῦρεῖς τί κάμνουν;



1. Θανρασία χορεύτρια.

Λισθάνονται τὴν ἀνάγκην νὰ ἐξοδεύουν τὰς πλεοναζούσας δυνάμεις των. Καὶ τὰς ἐξοδεύουν εἰς κινήσεις. Ἡ διαφορὰ μόνον εἶναι, ὅπως καὶ ὁ Πλάτων λέγει, ὅτι ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἐξοδεύῃ τὰς δυνάμεις αὐτὰς μὲ ρυθμὸν καὶ μὲ ἁρμονίαν. Επομένως ὁ νέος ἄνθρωπος θὰ χορεύῃ εἴτε θέλῃς εἴτε δὲν θέλῃς. Δηλαδή, ἀντὶ νὰ πηλαλῇ καὶ νὰ τρικλοποδίξῃ, αὐτὸς θὰ χορεύῃ.

— Αὐτὴ εἶναι ἡ φυσιολογικὴ ἀνάγκη ποὺ εἶπατε.

— Μάλιστα. Ἀλλ’ ἐλησμόνησα νὰ προσθέσω, ὅτι συγχρόνως ἀπὸ ψυχικῆς ἀπόψεως

εἶναι ὡσαύτως καὶ ἀνάγκη ἠθικὴ. Διότι ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν βιοπάλην τῆς ζωῆς, δταν ἀποφύγῃ τὰ οἰνοπνεύματα καὶ τὰ ναρκωτικά, ποτὲ δὲν διασκεδάζει καλύτερα τοὺς πόνους τοῦ καὶ ποτὲ δὲν ἀνέκτησεν ἐδραιότερα τὸ ἠθικόν του, παρ’ ἔταν παρεδόθη εἰς τὸν χορόν, εἰς τοὺς ρυθμούς καὶ εἰς τὴν μουσικὴν. Εἶναι ἡ καλυτέρα ἀνάκτησις τῆς αὐτοπεποιθήσεως.

— Φαίνεται, γιατρέ, πῶς ἀγαπᾷς πολὺ τὸν χορόν.

— Τὰ λόγια αὐτὰ δὲν εἶναι ἰδικά μου, φίλε. Εἶναι τοῦ καλληγετοῦ τῆς ἱατρικῆς Λανδουζοῦ. Καὶ δι’ αὐτὸ σὲ ἐπαναλαμβάνω τοὺς λόγους τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἱατροῦ. ὅτι ὁ χορὸς εἶναι μίαν ἀνάγκη τοῦ ὁργανισμοῦ, κατὰ τὸν ὅποιον ἡ νεότης ἐξοδεύει τὰς περιττὰς δυνάμεις, γυμνάζει τὸ πῶμα, διασκεδάζει ἀθῶως τοὺς πόνους καὶ τὰ βάσανα καὶ τέλος τονώνει τὸ ἠθικόν τῆς ψυχῆς εἰς τὴν ἐνέργειαν καὶ εἰς τὴν αὐτοπεποιθήσιν.

— Χά, χά, χά! Ἄλλο τίποτε δὲν κάμνει; Δὲν ἀφίχκες τίποτε!

— Κάμνει κατὶ περισσότερο ἀπ’ ὅλα αὐτά.

— Δηλαδή;

— Ἐκπολιτίζει τὸν ἄνθρωπον. Ὁ χορὸς παίρνει τὸν ἄνθρωπον ἄεστον μὲ χανδροειδεῖς κινήσεις, μὲ βαρεῖα πατήματα καὶ μὲ ἀδεξίλους στροφὰς διὰ νὰ τὸν πελεκήσῃ αἰσθητικῶς, διὰ νὰ κανονίσῃ τὰς κινήσεις του, διὰ

νὰ δώσῃ συμμετρικὴν εἰς αὐτὰς ἀναλογίαν, νὰ ρυθμίσῃ τὰ βήματά του καὶ ἔτσι νὰ ἐπιτύχῃ στενὴν ἐποπτικὴν συνεργασίαν τοῦ ἐγκεφάλου μὲ τὰς παραμικροτέρας ἐκφράσεις τῆς φυσιογνωμίας καὶ τῶν κινήσεων τοῦ σώματος (ἀρ. 1).

— Μὰ αὐτὰ τὰ κάμνει ἡ γυμναστικὴ.

— Εἰς τὸ καλλιτεχνικὸν μέρος ὅχι, ὅπως ὁ χορὸς. Καὶ μάλιστα ἡ γυμναστικὴ ἴσως κάμνει ἐλάχιστα, δταν πρόκειται περὶ τῆς σημερινῆς, ἡ ὁποία εἶναι καθαρῶς τονωτικὴ. Διότι ζεῦρετε, ὅτι ἡ ἀρχαία ἐλληνικὴ γυμναστικὴ ἦτο ταῦτοχρόνως καὶ καλλιτεχνικὴ, ἐνῶ ἡ σημερινή — ἔστι καὶ ἡ σουηδικὴ εἴτε ὁ ἀγγλοσαξωνικὸς ἀθλητισμός — ὅχι.

— Ἐπὶ τέλους, γιατρέ μου, διὰ νὰ σοβαρευθῶμεν περισσότερο, δὲν σὰς φαίνεται, ὅτι ἀπὸ τὸν σημερινὸν χορόν μὲ τοὺς μονότονους τοῦ γύρου, μὲ τὰς ἐρωτικὰς παρεκλύσεις καὶ μὲ τὴν ψυχικὴν κατάστασιν τῶν δύο χορευτῶν δύσκολα ἐπιτυγχάνονται αὐτὰ ποὺ ἀριθμήσατε.

— Τώρα, φίλε μου, ἤλθεν ἡ στιγμή ποὺ ἔχετε καὶ σεῖς κατὰ πολὺ μέρος δίκαιον. Ὁ σημερινὸς χορὸς βέβαια εἶναι μονότονος, βέβαια εἶναι πολὺ ὀλίγον καλλιτεχνικὸς καὶ πρὸ πάντων δὲν εἶναι ἐκφραστικὸς. Ἀκόμη αὐτὸς ὁ χορὸς τῆς Ὀπερας, τὸ μπαλέτο, εἶναι μίαν ἐξιδανικεύσει τῆς γυμναστικῆς μὲ στολίδια. Δὲν ἐκφράζει τίποτε. Καὶ δι’ αὐτὸ δὲν εἶχατε ἐντελῶς ἄδικον, δταν παρωμοιάσατε τὸν χορόν μὲ τὴν γυμναστικὴν. Ἀλλ’ ἐπὶ τέλους εἴτε ὡς μπαλέτο ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου, εἴτε ὡς χορὸς εἰς τὴν αἴθουσαν ἐκτελεῖται, πάντοτε εἶναι ρυθμὸς καὶ εἶναι μίαν κίνησις ἁρμονικὴ. Ὁ χορευτὴς καὶ σήμερον ἀκόμη, δταν εἶναι μορφωμένος καὶ καλλιτέχνης, εἴμπορεῖ νὰ ἐπιδείξῃ, ὅτι ἔχει ἀντίληψιν συμμετρικὴν τοῦ χώρου ὅπου χορεύει, τῆς ἰσορροπίας εἰς τὰς ἀνελίσσομενας στροφὰς του, τῆς γραμμῆς εἰς τὰς κινήσεις του καὶ τῆς σταθερότητος εἰς τὰ βήματά του. Ὁ χορὸς αὐτὸς μᾶς εὐχα-



2. Ὁ Πυρρήσιος.

ρισται, μὰς ἐνθουσιάζει. Ἀναλίσσει μίαν ἁρμονίαν. Τὸ σῶμά του καὶ αἱ αἰσθήσεις του γυμνάζονται εἰς τὴν ἁρμονίαν. Καὶ μὴ λησμονῆς τὸν νεώτερον ψυχολογικὸν νόμον, τὸν ἐξῆς: Πρόσεξε! Εἰς τὰς ἀδεξίους κινήσεις ἀνταποκρίνονται ἰδέαι ψευδεῖς καὶ εἰς τὰς ἀρρυθμοὺς τοιαύτας ἀνταποκρίνεται λογικὴ ἀδύνατος καὶ χωρὶς ὀρισμένην κατεύθυνσιν. Ὅταν ρυθμίζῃς τὸ σῶμα καὶ τὰς κινήσεις σου, ρυθμίζεις τὰς σκέψεις καὶ τὸ λογικόν σου.

— Τότε τί παραπάνω ἔκμινεν ὁ ἀρχαῖος χορὸς;

— Ὡ! Ὁ ἀρχαῖος χορὸς ἦτο ταυτοχρόνως καὶ ἔκφρασις. Ὁ Ἕλλην χορευτὴς ἐξεφράζετο καὶ ὁμιλοῦσε μὲ ὅλον τὸ σῶμα του. Ἦτο καλλιτεχνικὴ μιμητικὴ. Μὲ διαφόρους ἁρμονικὰς κινήσεις, ποῦ ἐχώρευεν, εἶδεν εἰς τὸν θεατὴν νὰ ἐννοήσῃ πρὸς τιμὴν τίνος θεοῦ χορεύει, εἰς περίστασιν ποίας ἐορτῆς καὶ ποῖα αἰσθημάτων τοῦ ἐρχονται ἀλλεπάλληλα, ἔταν ἐξυμνῇ τὴν γένεσιν, εἴτε τὰς περιπετείας τῶν θεῶν τῶν ἀθανάτων. Ἄλλοτε πάλιν, ἔταν ὁ χορευτὴς ἐχώρευε τὸν πολεμικὸν πυρρίχιον (ἀρ. 2), εἴτε ὅταν ἐχώρευε πρὸς εὐχαρίστησιν του, εἰς τὸν Κῶμον, ἐξεφράζε μὲ τὰς

γαῖας, ἀπορροφημένοι ὥς τότε εἰς τὰς λέξεις καὶ εἰς τὴν νεκρὰν ἀντιλήψιν τῶν ἀρχαίων ρυθμικῶν ποιητῶν, ὅπως καὶ τῶν συγγραφέων ἐκείνων ποῦ ἐπραγματεύθησαν ὀρχηστικά ζήτηματα, παρημέλησαν ἀκριβοῦς τὴν ζωὴν τῆς ρυθμικῆς, παρημέλησαν τὸν χορὸν. Καὶ τοῦτο ἴσως, διότι οἱ περισσότεροὶ ἀγνοοῦν τὴν μουσικὴν, ἴσως διότι ἄλλοι δὲν εἶνε καλλιτεχνικῶς μορφωμένοι καὶ ἴσως ἀκόμη διότι αἱ βιωτικαὶ τῶν ἀνάγκαι δὲν τοὺς ἀφίνουν νὰ ὑψωθοῦν εἰς ἕνα ὑψηλότερον ἐπίπεδον μελέτης καὶ ἐνεργείας.

— Τότε πῶς γνωρίζομεν τὰ ὀλίγα αὐτὰ διὰ τοὺς ἀρχαίους χορούς;

— Ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα. Πολλὰ ἀγάλματα καὶ πολλὰ ἀνάγλυφα παριστάνουν ἀρχαίους χορευτρίαι. Ἰδίως ὅμως τὰς περισσότερας γνώσεις μᾶς παρέχουν τὰ ἀρχαῖα ἀγγεῖα. Ἡ μελέτη αὐτῶν ἐκίνησε τὸν θαυμασμόν τῶν καλλιτεχνῶν ὅλων, καὶ ἐσχάτως ὅλων τῶν χορευτῶν καὶ τῶν γυμναστῶν. Τόση ἀκρίβεια καὶ τόση ἐντέλεια ὑπάρχει εἰς τὰς κινήσεις τῶν εἰκόνων αὐτῶν, ὥστε ἀπορεῖς τί πρῶτον νὰ θαυμάσῃς, τὴν καλλιτεχνίαν, εἴτε τὴν μηχανικὴν: Αὐτὰ λοιπὸν τὰ

γνωστὴν σου εἰκόνα (ἀρ. 3), ποῦ φανερώνει πῶς εἰς τὰς θρησκευτικὰς λιτανείας ἐχώρευαν ἀργὰ καὶ μεγαλοπρεπῶς μὲ βήματα ρυθμισμένα καὶ μὲ κινήσεις μιμητικὰς ἕνα θρησκευτικὸν χορὸν σιγανόν, ποῦ εἶνε γεμάτος ἀπὸ αξιοπρέπειαν καὶ ἀπὸ εὐρυθμίαν. Γνωρίζετε τὴν εἰκόνα:



4. Ὁ χορευτὴς.

τὰ πρόσωπα, τὰ μὲν ὀπισθεν τῶν δὲ, μὴ θέσιν μονότονον καὶ μὲ κίνησιν μονότονον! Καὶ ὅμως, ὁ συγχρονισμὸς τῶν βημάτων, ἡ ὁμοιότης, καὶ ὁ ρυθμὸς τῶν ἰσίων κινήσεων ὑπὸ τοὺς ἦχους τοῦ αὐλοῦ τί μεγαλεῖον προσδίδει!

— Τὸ βέβαιον εἶνε, ὅτι ἐγὼ εἶδα πολλὰκις τὴν εἰκόνα αὐτὴν, ἀλλ' ἐνόμιζα, ὅτι τὰ πρόσωπα περιπατοῦν καὶ δὲν ὑπέθετα, ὅτι χορεύουν.

— Κάθε ἄλλο. Τὰ πρόσωπα χορεύουν. Χορεύουν ἴσως ὅπως σήμερα στὰ Μέγαρα αἱ Μεγαρίτισσες γυναῖκες τὴν Τράταν κατὰ τὴν τρίτην ἡμέραν τοῦ Πάσχα. Εἶδες τὸν χορὸν αὐτόν, πόσον εἶνε ἡρεμὸς καὶ μεγαλοπρεπής; Εἶνε ἀρχαῖος χορὸς λιτανείας. Ὑπάρχουν καὶ χοροὶ κηδείας. Τοὺς ρυθμικοὺς βηματισμοὺς τοῦ πένθιμου αὐτοῦ χοροῦ κατὰ τὴν κηδείαν ἐκανόνιζαν στὴν Ἀττικὴν οἱ νόμοι. Ὁ νεκρὸς φέρεται ἐπὶ δίφρου, ποῦ τραβοῦν δύο μουλάρια, καὶ ἀπὸ τὰ πλάγια κλαῖουν καὶ χορεύουν ἡρεμα καὶ παθητικὰ αἱ θρηνοῦσαι γυναῖκες. Ὁ αὐλὸς ἐκανόνιζε τὰς κινήσεις τῶν γυναικῶν αὐτῶν: Κινήσεις σοβαρὰς καὶ εὐσταθεῖς, ποῦ προκαλοῦν τὸν σεβασμὸν σου. Παρατήρησε τὰς κινήσεις αὐτὰς εἰς μίαν ἄλλην εἰκόνα, ποῦ εἶνε μόνη ἡ πένθοῦσα (ἀρ. 5). Εἶνε θρηνοῦσα, παρμένη ἀπὸ ἕνα ἀγγεῖον. Τὸ ἕνα τῆς χερὶ ἀναπαύεται στὴν κορυφὴν τῆς κεφαλῆς, ὥσάν νὰ δεικνύῃ τὸ μέγεθος τοῦ κακοῦ, καὶ μὲ τὸ ἄλλο ὑφώνει τὸν βραχίονα καὶ κάμπτει τὸ χερὶ, ὥσάν ν' ἀτενίζῃ τὴν βαρεῖαν λύπην. Θαύμασε τὴν σοβαρότητα τῆς παραστάσεως αὐτῆς καὶ τὴν λυγρὰν, τὴν περίλυπον στάσιν τῆς. Εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Ὀμήρου ἡ Ἰέρεια Θεανὼ καταθέτει ἐκ μέρους τῶν Τρωάδων γυναικῶν τὸν ὠραῖον πέπλον καὶ ἐκείναι ἀκίνητοι, ὑφόνουν ἀπλῶς τὰ χεῖρα, προσκαλοῦσαι τὴν θεὰν εἰς βοήθειαν. Τώρα ὅμως ἡ ψυχολογικὴ μιμητικὴ τέχνη ἀνεπτέχθη τεραστίως καὶ αἱ παρακαλοῦσαι τὴν θεὰν γυναῖκες κινῶν ὅχι μόνον τὰ χεῖρα, ἀλλὰ καὶ τὰ πόδια καὶ τὴν κεφαλὴν. Καὶ ἡ



5. Ἀνέριπτον πομπῆς τῶν Παναθηναίων.

κινήσεις του ὅλας τὰς παγίδας καὶ τὴν ἐπρόδον καὶ τὴν ἀνδρείαν τῆς μάχης, εἴτε ὅλον τὸν ἔρωτα καὶ τὴν ἡδυσπάθειαν ποῦ αἰσθάνεται διὰ τὴν ἐρωμένην του.

— Καὶ ἔτσι ἐξυμνοῦσαν τοὺς θεοὺς μὲ τὸν χορὸν; Ἐχώρευαν εἰς τὰς θυσίας;

— Βεβαίωτα. Ὁ χορὸς εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας κατεῖχε παντοῦ πρωτίστην σημασίαν. Παρακολουθοῦσε τὰς θυσίας πρὸς τοὺς θεοὺς, παρακολουθοῦσε τὰς δημοσίας καὶ ἱδιωτικὰς ἐορτάς, παρακολουθοῦσε τὴν ποίησιν, ἰδιαιτέρως εἰς τὸ θέατρον, καὶ παρακολουθοῦσε ἀκόμη καὶ τὰς κηδείας.

— Τὰς κηδείας;

— Μάλιστα. Εἰς τὴν πομπὴν τῆς κηδείας αἱ χορευτρίαι μὲ κινήσεις ἀργὰς, σοβαρὰς καὶ ἁρμονικὰς, γεμάτας ἀπὸ λύπην καὶ ἀπὸ ἄλγος, καὶ μὲ σιγανὰ ἀργὰ βήματα, ποῦ ἐκανόνιζεν ὁ αὐλὸς, εἶδαν τὴν μεγαλυτέραν ὀδυνηρὰν ἔκφρασιν εἰς τὴν πομπὴν τῆς κηδείας καὶ ἐθαλάμιοναν μὲ τὴν γλυκυτέραν παρηγορίαν τὸ βάθος τῆς λύπης.

— Αὐτὸ δὲν τὸ ἔξευρε. Καὶ γνωρίζομεν τοὺς ἀρχαίους αὐτοὺς χορούς;

— Δυστυχῶς ὅχι πολὺ καλῶς. Οἱ φιλόλο-

γὰγγεῖα πολλάκις εἰκονίζουσιν ἀρχαίους χορούς. Τὰ πρῶτα ἀγγεῖα τοῦ Διπύλου ἔχουν βρεῖας χορευτικὰς κινήσεις καὶ σκληρὰ πρόσωπα. Οἱ χορευταὶ εἶνε συνήθως ἐνοπλοὶ. Κατόπιν ἦλθαν τὰ κόκκινα ἀγγεῖα μὲ τίς μύρες εἰκόνας, ὅπου ἡ τέχνη προσδεύει, οἱ χορευταὶ εἶνε πλέον εὐλόγιστοι, πλέον ἁρμονικοὶ καὶ δὲν ὑπάρχουν αἱ κόραι τῶν χορευόντων πολεμιστῶν. Οἱ χορευταὶ καὶ αἱ χορεύτριαι τοῦ θεάτρου, ὅπως καὶ αἱ πομπαὶ τῶν θεῶν, εἶνε ἀφθονώτεροι. Ἀλλ' ἀπὸ τὸν πέμπτον αἰῶνα ἡ τέχνη ἐφθάσεν εἰς ἐνδοξον ἀκμὴν. Τώρα τὰ ἀγγεῖα εἶνε μαῦρα καὶ αἱ εἰκόνας κόκκινες. Τὰ σχήματα εἶνε ἐλαστικά, κομψά, ἁρμονικά καὶ αἱ κινήσεις σπουδάζονται μὲ ἀπάνταστον ἐπιστημονικὴν ἀκρίβειαν. Κυματίζουν οἱ χιτῶνες, πηδοῦν οἱ χορευταὶ, σκιρτοῦν αἱ χορεύτριαι καὶ φουσκόνουν τὰ διαφανή μεταξωτά των, διὰ νὰ ἐπιδείξουν ὅλον τὸ θέλητρον τοῦ σώματος καὶ τὴν χάριν.

— Μοῦ ἐκίνησες, γιὰτρέ, τὴν περιέργειαν. Μπορῶ νὰ ἴδω μερικάς εἰκόνας;

— Μάλιστα.

— Νὰ ἴδω!

— Ὅριστε, φίλε μου, νὰ σὲ δείξω μίαν

θέσεις των, ή κινήσεις, όλα εκφράζουν της ψυχής τόν βαθύν πόνον. Μαλέτησε, αν θέλεις, τās εικόνας ποῦ σ' εἶδε. Καί εἶνα καιρός νά εἰσεέλθωμεν εἰς τὸ θέατρον, νά ἴδωμεν τοὺς χορευτὰς πῶς ἐχόρευαν εἰς τὴν ἀνέλιξιν τῶν δράματων.

— Ἀλλ' ἔθελαι ἡ εἰς τὰ σχολεῖά μας ὁ καθηγητής, μὲς ἔμαθε μερικά μέτρα τῶν χορικῶν τῆς Μηδείας καὶ τῆς Ἀντιγόνης. Ρυθμοὺς ἀκατανόητους. Κατόπιν, εἰς τὸν Πίνδαρον, ἐμά-



θαμεν ἄλλα μέτρα, γὰρ εἰς ὅμως νά καταλάβω οὔτε τί ἦσαν αὐτὰ τὰ μέτρα οὔτε εἰς τί ἐχρησίμευαν.

— Ἦέδεικα, ὅταν ὁ καθηγητής διδάσκη τὰ ἀρχαῖα δράματα νεκρά καὶ πεθαμμένα, μὲ ἓνα βδελυρὸν σχολαστικισμόν εἰς τās λέξεις, καὶ μόνον εἰς τās λέξεις, πάντοτε καὶ πάντες ἢ ἀποροῦμεν ποῦ εἶνε ὁ ρυθμὸς καὶ ποῦ τὸ κάλλος τοῦ ἀρχαίου δράματος. Τὸ ἀρχαῖον δράμα, φίλε μου, ἦτο μία ζωντανή ἐκτέλεσις ρυθμικῆ καὶ ταυτόχρονος τῆς ποιήσεως, τῆς μουσικῆς καὶ τοῦ χοροῦ. Σήμερον, ὅταν παριστάνονται ἀπὸ καιροῦ εἰς

καὶ εἰς τὸ θέατρον ἀρχαῖα δράματα, παριστάνονται ἀρρυθμὰ καὶ μισοπεθαμμένα. Καὶ ὅταν δὲ διδάσκονται εἰς τὰ σχολεῖα, διδάσκονται ἀντελῶς νεκρά. Πῶς θέλεις νά τὰ ἐννοήσης; Εἰς τὸ ἀρχαῖον δράμα σὲ ἐξόφλωνεν ἡ ποιητικὴ, σὲ ἐγλύκαინεν ὁ ρυθμὸς τῆς εἰς ὅλα τὰ χορικά του μέλη καὶ σὲ ἐγοήτευεν ἡ μουσικὴ μὲ τὸν μιμητικὸν χορὸν, ποῦ ἐχόρευεν ὁ χορὸς. Σήμερα, εἰς τὴν παράστασιν τοῦ ἀρχαίου δράματος λείπει ὁ ρυθμὸς τῆς ποιήσεως, λείπει ἡ μουσικὴ τῶν χορικῶν του καὶ λείπει ὁ ρυθμικὸς ἑκαῖνος χορὸς, ποῦ ἐξέφραζεν εἰς κινήσεις ὅλην τὴν ἁρμονίαν τῆς μουσικῆς καὶ ὅλον τὸ ὄψος τῆς ποιήσεως. Σήμερα εἰς τὴν σκηνὴν παρουσιάζεται ὁ χορὸς ἀπὸ γέροντας μὲ ἄσπρα, μακρὰ γένετα, μὲ ἀρχαίους μανδύας καὶ μὲ ραβδία στὰ χέρια, ἀπαγγέλλον ἢ ἐνίοτε ψάλλον μὴ νεανίαν μουσικὴν, ποῦ εἶνε ξένη πρὸς τὸ μέτρον, ξένη πρὸς τὸ ἀρχαῖον πνεῦμα, ξένη πρὸς τὴν παράστασιν καὶ ὁ γεροντικὸς αὐτὸς χορὸς στέκεται ἀκίνητος, ὡς ἀνθρώπων ἀπολιθωμένων νεκρῶν τοῦ νεκροταφείου. Ποῖαν ἰδέαν περιμένεις νά πάρῃ ἀπὸ τὸ ἀρχαῖον δράμα, εἰταν ἔτσι παίζεται;

— Μὰ τότε πῶς παριστάνονται;

— Παριστάνονται μισοπεθαμμένα. Φαντάσου ὅμως τοὺς δεκαπέντε χορευτὰς τοῦ Σοφοκλέους νά εἰσερχονται διὰ τῶν πυλῶν τοῦ θεάτρου καὶ νά τραγουδοῦν τὴν Πάροδον. Οἱ χορηγοὶ τῶν δύο ἡμιχορίων ὑπὸ συνοδείαν τῶν ἄλλων συντρόφων τῶν ἡμιχορίων πρὸς τοὺς ὑποκριτὰς ἀπὸ προσωπῆς διὰ τās τύχας τῶν ἀνθρώπων καὶ ὅταν

αὐτοὶ ἀφῖναν ἄδεια τὴν σκηνήν, τότε ἀρχίζε τὸ στάσιμον. Ἐνὰς σαινὸς καὶ μεγαλοπρεπὲς ρυθμὸς ἀντηχοῦσε τότε στὸ ἀρχαῖον θέατρον, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὸν δόχημον. Ἄλλος ρυθμὸς δὲν ἀκούετο. Οἱ ἐμβατήριοι καὶ ἐνθουσιῶδεις ἀνάπαιστοι, οἱ τροχαῖοι μὲ τὰς ὀρμητικὰς κινήσεις τῶν καὶ οἱ ρητορικοὶ ἐξάμετροι ἔπαυαν ἀμέσως. Ὁ χορὸς ἐτραγουδοῦσε μὲ κιθάραν, μὲ λύραν, μὲ αὐλὸν καὶ ἐχόρευε σαινὰ καὶ παθητικὰ τὴν ἐμμέλειαν. Πότε-πότε παρεμβάλλοντο μερικά σύντομα καὶ ἑλαφρὰ ὑπορχήματα καὶ τότε οἱ χορευταὶ ὤρμωσαν εἰς ἀμύλλαν τίς νά ἐπιδείξῃ εὐκαμψίαν, χάριν καὶ ἁρμονίαν εἰς τās κινήσεις του. Ἀλλ' ἀμέσως ὁ σοβαρὸς ρυθμὸς συνεκρατεῖτο πάλιν. Καὶ ἡ ὑπόθεσις τοῦ δράματος ἐξακολούθει τὴν δραματικὴν τῆς συνέχειαν.

— Αὐτὰ εἰς τὰ δράματα. Ἀλλ' εἰς τὴν κομῆδιαν;

— Ἐδῶ οἱ χορευταὶ ἦσαν εἰκοσιτέσσαρες. Ἐφοροῦσαν ὅχι μόνον ἀλλόκοτα ροῦχα εἰς σχῆμα καὶ εἰς χρῶμα, ἀκόμη δὲ καὶ πτερὰ καὶ κέντρα, ἀλλὰ καὶ προσωπίδας. Αἱ προσωπίδες ποῦ ἔφεραν ἦσαν κατασκευασμέναι εἰς ὁμοίωσιν ὡς ἀντικατοῦρες τῶν γνωστῶν ἀνδρῶν τῆς ἐποχῆς τῶν. Εἰς τὴν ἐμπάνισιν αὐτῶν ὁ λαὸς ἐβλεπε κομῆδουμένους τοὺς ἀρχοντας του καὶ αὐτὴν τὴν κοινωνίαν του. Ὁ χορὸς εἰσέρχεται χορεύων καὶ τραγουδῶν τὴν Πάροδον. Τὰ στάσιμα εἰσὶν ἦσαν τραγούδια ἑλαφρότερα. Ἀλλ' εἰς τὴν Παράδασιν ὁ χορὸς ἐχόρευε μακροὺς κύρους, ἕως εἰς τὴν ἄκρην τοῦ θεάτρου καὶ τραγουδῶν ἔφευγε συχνὰ πικρὰ ἀπὸ τὴν ὑπόθεσιν τῆς κομῆδιαι. Ὡμιλοῦσε μὲ τοὺς θεατὰς διὰ τὴν πολιτικὴν τῆς ἡμέρας, ἐπερίπαιξε τὰ κοινωνικὰ καὶ πολιτικὰ τοῦ πρόσωπα, ἔφεραν ἀναστάτῳσιν ἰδεῶν καὶ πραγμάτων καὶ ταυτόχρονα ἐχόρευαν ἀσπινὰ καὶ ἀκόλαστα τὸν κόρδακα. Ἰδοὺ διὰ τί ἀπὸ τὰς κομῆδιας αὐτὰς, ὅταν ἐπαίχθησαν εἰς τὰ Πανεπιστήμια τῆς Ἀγγλίας καὶ εἰς τὰ θέατρα τῆς Εὐρώπης, ἔλειπεν ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἁρμονία. Ἐν τούτοις, μὲ ὅλον αὐτὸν τὸν ἀναχρονισμόν καὶ τὴν ἑλλειψίν καλλιτεχνικῆς ζωῆς, αἱ κομῆδιαὶ αὐταὶ ἐθαυμάσθησαν. Εἰς τοὺς σημερινούς μας χρόνους μίαν τοιαύτην κομῆδιαν ἀρχαίας μορφῆς ἐφραντάσθη ὁ Γάλλος ποιητὴς τοῦ «Συρανῶ» κ. Ροσσὴν εἰς τὴν κομῆδιαν «Σιντεκλαίρ». Τὸ ἔργον ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τῆς «Ὀρνίθας» τοῦ Ἀριστοφάνους καὶ δὲν ἔχει δράσιν, ὅπως δὲν ἔχει βάθος. Μόνον ἓνας λυρισμὸς τὸ διακρίνει. Καὶ δι' αὐτὸ μὲ ὅλην τὴν ρεκλάμαν, μὲ ὅλα τὰ τεράστια ἐξόδα τῆς παραστάσεως του κατεδικάσθη ἀπὸ τὴν κριτικὴν φιλολογοίαν.

— Λοιπὸν, γιατί, ἐχάθη ὁ ἀρχαῖος χορὸς καὶ δὲν ξαναγυρᾷ οὔτε εἰς τὸ θέατρον;

— Ἰσως δὲν ἐχάθη ὁλότλη. Ἰσως μὲ ἡμέραν εἰς τὴν παράστασιν τῶν ἀρχαίων δραμάτων θὰ ὑπάρξῃ ἀρχαῖο μπαλέτο ὡς ἀρχαῖος χορὸς, τοῦλάχιστον κατὰ προσέγγισιν. Διότι στὰ τελευταῖα χρόνια πολλοὶ ξένοι καλλιτέχναι ἀσχολοῦνται εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ ἡ ἐπιστημονικὴ μελέτη ἐξακολουθεῖ. Ἡ νέα καλλιτεχνία κατεδίκασε πλέον τὰ σημερινὰ μπαλέτα τῶν θεάτρων μὲ τās ἐπιτηδεύμενας κινήσεις καὶ τās ἀνυποφόρους στρεφάς τινος, ὅχι ἀπὸ ἀπόψεως ἡθικῆς, ἀλλ' ἀπὸ ἀπόψεως αἰσθητικῆς. Ἡ χορευτρία τοῦ σημερινοῦ θεάτρου ἐπιδεικνύει μίαν κατὰ παράδοσιν γυμναστικὴν καὶ τίποτε περισσώτερον.

Καμία κίνησις δὲν εἶνε μηχανικῶς μετρημένη καὶ καμία κίνησις δὲν ἐκφράζει τίποτε. Μόνον γνῶσις τῆς χωρογραφίας ἐπιδεικνύεται καὶ ἓνας συγχρονισμὸς καλῶν κινήσεων. Τὸ σημερινὸν μπαλέτο ἀπλῶς εὐχαριστεῖ τὸ μάτι. Ἐν τούτοις ἐμελετήθη καὶ εὐρέθη σήμερα, ὅτι εἰς ὅλας τās κινήσεις ποῦ παριστάνουν αἱ ἀρχαῖαι ἑλληνικαὶ εἰκόνας, τηροῦνται ὅχι μόνον ἡ ὠραιότης τῆς κινήσεως, ὅχι μόνον ἡ ἐκφραστικότητα, ὅχι μόνον ἡ χωρογραφία καὶ ἡ ἁρμονία τοῦ καλοῦ, ἀλλὰ τηροῦνται αὐστηρά καὶ οἱ νόμοι τῆς μηχανικῆς. Καμία δύναμις δὲν χάνεται εἰς τās κινήσεις καὶ τίποτε δὲν γίνεται ἀνώφελα. Δι' αὐτὸ εἰς τās ἀρχαῖαι εἰκόνας — ἀκόμη καὶ εἰς τās πλέον κοινὰς — εἰμπορεῖ νά γίνῃ μελέτη ὅχι μόνον αἰσθητικῇ, ἀλλὰ καὶ πρακτικῇ. Μελέτησε εἰς τās ἀρχαῖαι ἑλληνικὰς εἰκόνας πῶς ἐργάζεται ὁ σιδηρουργός, πῶς ὁ κεραμιδοποιὸς καὶ πῶς ὁ ὑποδηματοποιός. Ἐρώτησε κατόπιν ἓνα θεωρητικὸν μηχανικὸν διὰ νά θαυμάσῃ τὴν εὐκαμψίαν, τὴν δεξιότητα καὶ τὴν πείραν τοῦ ἀρχαίου Ἑλλήνου ἐργάτου. Ἐργάζεται μὲ σταθερὰν δύναμιν καὶ μὲ ἀπόλυτον οἰκονομίαν. Ἐξοδεύει ἐν γὰρ ὅσον τὸ δυνατόν ἐλάχιστον εἰς κίνησιν καὶ δύναμιν, διὰ νά ἐπιτύχῃ ὅσον δυνατόν μέγιστον εἰς ἀποτέλεσμα.

— Μὰ τὴν διαφορὰν αὐτὴν τῆς ἐργασίας ἔχουν ὅλοι οἱ πολιτισμένοι ἐργάται ἀπὸ τοῦ ἀπολιτίστου. Πάρε ἓνα Εὐρωπαῖον ἐργάτην καὶ ἓνα Ἀνατολίτην συνάδελφόν του διὰ νά πεισθῇ πόσον σκόπιμα ἐργάζεται ὁ πρῶτος καὶ πόσα περιττὰ δυνάμεις καὶ κινήσεις ἐξοδεύει ὁ δεύτερος.

— Ἀκριβῶς. Ἡ διαφορὰ ὅμως τοῦ ἀρχαίου Ἑλλήνου εἶνε τεραστία. Σήμερα ἡμεῖς ἐχάσαμεν τὴν ἐντέλειαν τῶν αἰσθησεων, ἐχάσαμεν καὶ τὴν ἀκρίβειαν. Τὰ μάτια μας ἐκτιμῶν δυσκόλως μόλις τās στοιχειώδεις σχέσεις, τὸ αὐτί μας δὲν ἀκούει ὅλας τῆς φύσεως τῆς μουσικῆς φωνῆς καὶ ὁ ἐγκέφαλός μας, καθὼς ὑπηρετούμενος, λειτουργεῖ ἀσκόπως καὶ ἀφρηρημένως. Ἀρα πρέπει νά ξαναγυμνάσωμεν τὸ σῶμα, νά λεπτύνωμεν τās αἰσθήσεις μας, νά τονώσωμεν τὸν ἐγκέφαλόν



6. Σκῆψις ἀντιπροσώπων.

(Ποικιλία).

μας καὶ νά ἀποκαταστήσωμεν τὴν ἀρχαίαν φυσιολογίαν τοῦ σώματός μας. Ἐνὰ ἀπὸ τὰ μεγάλα μέσα πρὸς τοῦτο εἶνε ὁ καλὸς χορὸς. Ἐννοεῖτε τώρα, εἰατέ εἰμαι πάντοτε ὑπὲρ τοῦ καλοῦ χοροῦ;

— Ναί. Ἀλλ' ἐπρεσθέσατε ὑπὲρ τοῦ καλοῦ χοροῦ. Ποῦ εἶνε λοιπὸν ὁ ἀρχαῖος καλὸς χορὸς; Ποῦ εἶνε ἡ μηχανικὴ του καὶ ποῦ ἡ αἰσθητικὴ του;

— Προσπάθεια και μελέτη γίνεται. Ένθυμείσαι τόν 'Αμερικανόν Δούνκαν, όταν παρουσιάσθη στάς 'Αθήνας και γνωρίζεις τώρα πώς περιφέρεται στο Παρίσι ένδυμένος ώσάν άρχαίος Σπαρτιάτης; Μεταξύ τών πρώτων έντειρεύθη και αυτός νά άνεύρη τόν άρχαίον έλληνικόν χορόν. 'Ηλθε στήν 'Ελλάδα, έμελέτησε στά χωριά τούς έντοπίους χορούς, έμελέτησε πολλά δημοτικά τραγούδια στόν ρυθμόν των, έπήρε μερικά έλληνοκόριτσα στο Παρίσι νά τά διδάξη και τώρα εκεί καταγίνεται νά



7. 'Η κυρία Δούνκαν χορεύουσα.

συμπληρώσει τό έργον του. Είνε άλήθεια, ότι στάς άρχάς έξεληφθή ως άνισόρροπος και ιδεολόγος. Έν τούτοις άργότερα αί μελέται του προσέβλεψαν τήν εκτίμησιν τών καλλιτεχνών όλου τού κόσμου. Τό σπουδαιότερόν του τώρα έχει ό,τι χρειάζεται από παραστάσεις άγγείων, από παραστάσεις αναγλύφων και από βιβλία τής άρχαίας έλληνικής όρχηστικής. Πολλοί δέ καλλιτέχναι, μηχανικοί και φιλόλογοι συζητούν και βοηθούν τήν μεγάλην αυτήν εργασία.

— Έπέτυχε τίποτε;

— Τό έργον ποδ άνέλαθεν είνε γιγάντιον. Αὐτός άνέλαθε ταυτοχρόνως νά λύση και τό ζήτημα τής άρχαίας έλληνικής μουσικής. Είς άλλας επιδείξεις ποδ έκαμε δημοσίᾳ στο Παρίσι τής δοξαίας του αυτής, έπέσυρε πολλήν τήν προσοχήν και τήν εκτίμησιν τών σοφών Εύρωπαίων. 'Αλλ' εύρίσκεται ακόμη εἰς τάς άρχάς δυσκολωτάτης και περιπλόκου εργασίας. Έν τούτοις όχι μόνον ό Δούνκαν αλλά και σχεδόν όλα τά καλλιτεχνικά έργα-στήρια πάσης φύσεως άρχισαν εκ νέου νά μελετούν τήν έλληνικήν άρχαιότητα. Εἰς τόν χορόν πρό πάντων παρασκευάζεται αληθινή αναστάσις. Τά χοροδιδασκαλεία τών Παρισίων από τώρα έτροπεποιήθησαν. 'Η δεσποινίς 'Ιωάννα Ρονσαι άνύψωσε τήν σχολήν τού χορού, ποδ διευθύνει, εἰς επιστημονικόν και καλλιτεχνικόν επίπεδον πολύ ανώτερον από

ένα συνειθισμένο χοροδιδασκαλείον. Αὐτή καταγίνεται ιδιαιτέρως εἰς τούς άρχαίους έλληνικούς χορούς. 'Αλλά δέν αντιγράφει, δέν απομιμείται τάς κινήσεις τών άρχαίων όρχηστικῶν εἰκόνων. Αὐτή έμπνέεται μόνον από ταύτας και δημιουργεί χορούς, κατά τούς όποιους τό μέν σώμα νά γίνεται ρωμαλέον, αἱ δέ κινήσεις του νά εκφράζουν τήν πλέον μεταδοτικήν γλώσσαν τών συγκινήσεων. Προσπαθεῖ δηλαδή ν' αναπτύξη τό φυσικόν κάλλος και νά κανονίση κινήσεις εκφραζού-σας ιδέας και τό ύψος ενός συμβόλου. 'Ενας καλός μουσικός, ό Μάρκελλος Μπερνάμ, συνθέτει ήραία μουσικά τεμάχια με ιδιαιτέρους ρυθμούς και ποικίλους, σύμφωνα πρός τήν πολυρρυθμίαν τών άρχαίων άσμάτων, αποκλειστικῶς διά τούς χορούς τής. Εἰς τήν σκηνήν τού θεάτρου «Saint Cloud», έδόθη ένα τοιοῦτον μουσικόν τεμάχιον υπό τόν τίτλον «'Η άνοίξις σπέρνει τά άνθη». Αὐτό έμελοποιήθη από τόν Βερνχέιμ και εκχορεύθη από τήν 5^{ην} Ρονσαι με τάς μαθητείας τής. Σοῦ επιδεικνύει τήν εἰκόνα αὐτήν (άρ. 5) και σε παρακαλῶ νά αναγνωρίσης τήν ομοιότητα τής σκηνικής παραστάσεως και τήν μιμητικήν τών κινήσεων πόσον παραστατικά και ζωντανά αἱ χάριτες τής άνοίξεως σπέρνουν τήν γήν με λουλούδια. 'Η μουσική εἶνε ὡσαύτως παραστατική και ό ρυθμός έχει όλον τό μεγαλεῖον τής άρχαιότητος και τήν άρμονίαν τής άρτινῆς καί ήμέρας. 'Η 'Ιωάννα Ρονσαι νομίζει, ότι θά εἶνε άδύνατον νά μάς δείξη ό Δούνκαν πῶς ένόρασαν οἱ άρχαίοι 'Ελληνες. Διότι τά μέν γλυπτά μνημεῖα εἰκονίζουν στιγμές τού χορού πολύ άναμταξύ των μακρυμένας, αἱ δέ εἰκόνες τών άγγείων εἶνε μάλλον διακοσμητικῶς καλλιτεχνικά, παρά αντιγραφαί τών χορευτῶν τής άρχαιότητος. 'Επομένως, ότι έρμηνεύουν μέν τήν φύσιν, αλλά και δέν μάς πληροφοροῦν έπιστημονικῶς.

— 'Εγώ συμφωνῶ άμέσως μαζί τής εἰς τοῦτο τοῦλάχιστον. Ότι οἱ άρχαίοι 'Ελληνες ὡς ιδιωταί πλέον χορεύοντας και διασκεδάζοντες ὡς ἐπὶ τό κλειστόν μεθυσμένοι, δέν φαντάζομαι, ότι έλουαν και τότε ζητήματα

μηχανικῆς και καλλιτεχνίας. 'Εκτός τών ἐπισήμων και δημοσίων χορῶν, θά είχαν και αὐτοί άτάκτους χορούς με άπολείας δυνατό-μεων άκαταλόγιστους. Δέν εἶνε έτσι;

— Πῶς όχι; Καί με τό παραπάνω. 'Αλλ' οἱ χοροί αὐτοί ήσαν ὠρισμένοι. 'Ησαν τής άποκρηάτικης τρέλλας. 'Ησαν οἱ βακχικοί χοροί. Εἰς αὐτούς καμία συμμετρία και άρμονία δέν εκρατεῖτο. 'Η όρχηστική τού Βάχχου μόνον με τάς χορευτικές μανίας τού μεσαίου-νος μπορεί νά παραβληθῇ. 'Ησαν φαντασία, άταξία και τρέλλα. Αἱ μαινάδες και οἱ σάτυροι, στολισμένοι με φύλλα και με δέρματα ζώων, κρατοῦντες κρόταλα στά χέρια και άναμμένες δάδες, τούμπανα και αὐλούς, σφυ-



8. Μουσῆς και Σάτυροι.

ρίχτρες και κουδούνια, έτρεχαν κατά κοπάδια τίς νύκτες και σβόλιαζαν μέσα στά βουνά και χόρευαν και πηδούσαν τρέλλα και δαιμονισμένα. 'Η λαϊκή αὐτή άλευθερία προσδάλλει μέδους τήν σημερινήν ήθικήν, αλλά μήπως δέν έχει παρόμοια λαϊκά πανηγύρια ή σημερινή Εύρώπη; Ένθυμούμαι ότι τήν πρώτην φοράν ευρέθηκα στήν Δρέστην, σόν δεκαπενταύγουστον, στο λαϊκό πανηγύρι Vogel Wine. Μέσα στά μεθυστικά και άλλό-



9. 'Η άνοίξις σπέρνει τά άνθη.

κατὰ παιγνίδια καὶ στοὺς τρελλοὺς χοροὺς τῆς φρόνιμης αἰλῆς σαζωνικῆς φυλῆς, ἀπορεῖσα διὰ τὸ πανδαιμόνιον ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ποῦ γνωστοὶ καὶ ἀγνωστοὶ ἐπείραζαν καὶ ἐπειράζοντο μὲ λόγια καὶ μὲ καλαμιές. Τί παράδοξον λοιπὸν ἂν εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους χειρότερες χορευτικὲς σκηνῆς ἐξελλίσσοντο πρὸς τιμὴν τοῦ Βάκχου; Καὶ ἡ ὀρχηστρίς ἐκείνη, ποῦ ἐξετύλιξε τόσην πλαστικότητα, τόσην ἁρμονίαν καὶ τόσην χάριν στὴν ἀρχὴν τοῦ Κῶμου, ὅταν προσεκαλεῖτο εἰς συμπόσιον, νὰ γίνε τόξα τρελλή καὶ δαιμονισμένη ὅταν πα-

εῖνε ὡσαύτως γυμναὶ καὶ ὅτι ὡσαύτως φοροῦν «ἐς πρόφασιν ἐσθῆτα». Ἐν τούτοις ἀπὸ ἀπόψεως ὁραίου, ἢ τέχνης μὲ τὴν ὁποίαν ἡ ἀρχαία ὀρχηστρίς ἐκυμάτιζε χορεύουσα, εἴτε ἐτύλιξε καὶ ἐξετύλιξε τὸ λεπτότατον καὶ διαφανές ἔνδυμά της, ὥστε νὰ ἐπιδεικνύη τοῦ στήθους καὶ τοῦ μηροῦ τὴν χάριν, εἴτε θαυμασία (ἀρ. 1 καὶ 4). Πολλάκις αὕτη ἔφερε στὰ χέρια κύμβαλον, δίσκον, εἴτε διὰ νὰ ποικίλῃ τὸ βῆμα, εἴτε διὰ νὰ δυναμώσῃ τὴν μιμητικὴν της (ἀρ. 12). Ἄλλοτε πάλιν ἔφερε στὸ κεφάλι χρυσὰ καλαθάρια ποῦ κατώρθωνε νὰ τὰ στρέφῃ ἁρμονικώτατα μὲ τὸν ρυθμὸν τοῦ χοροῦ. Παντοῦ δὲ θὰ ἴδῃς μηχανικὴν, ρυθμὸν καὶ ἁρμονίαν ὡς κύρια γνωρίσματα τοῦ χοροῦ.

— Δὲν ἔχετε ἄλλην εἰκόνα;
— Εὐχαρίστω. Θὰ σὰς ἐπιδείξω κατ' ἀρχὰς ἓνα πολεμικὸν χορὸν, ὃ ὁποῖος σπανίως ἀκολουθοῦσε τὰ Συμπόσια. Εἶναι ὁ πυρρίχιος (ἀρ. 2). Εἰς τὸν χορὸν αὐτὸν, ποῦ ἐχόρευαν τόσον εἰς δημοσίας τελετάς, ὅσον καὶ εἰς συμπόσια, οἱ χορευταὶ ἐμιμοῦντο τὴν προσβολὴν τοῦ ἐχθροῦ καὶ τὴν ἀμυναν, ἢ δὲ πλαστικὴ τῶν κινήσεων ἀναπαρίστανεν ὅλας τὰς θέσεις τῆς μάχης. Ἐνα τέτοιον χορὸν μὲ ὅπλα μᾶς περιγράφει ὁ Ξενοφὼν, πῶς ἐγένετο εἰς ἓνα θρακικὸ χωριό. Σήμερα τοιοῦτους

χοροὺς ἔχουν οἱ Ἀλβανοὶ καὶ οἱ Ἡπειρώται. Παρατήρησε εἰς αὐτὴν τὴν εἰκόνα ἓνα ἄλλο ζεῦγος (ἀρ. 10) ποῦ χορεύει βακχικώτερα κατὰ τὸ σημερινὸν σύστημα τοῦ ἀγκαλιέσματος, ποῦ ἦτο πολὺ σπάνιον εἰς τοὺς ἀρχαίους. Ὁ νέος καὶ ἡ νέα εἶνε μισόγυμνοι καὶ στεφανωμένοι. Ἐκεῖνος μὲ τὸ δεξιὸν χεῖρ στήριζεν τὸν δευτέρου μανθῶνα, ποῦ ἔχει γεμάτον ἀπὸ ὀπωρικὰ τῶν πόθων του, καὶ ἐκείνη ἀνάπτει τὸν ἔρωτα ὅταν κυματίζει στὸν ἀέρα τὸν χιτῶνα καὶ ἀπλῶναι τὸ χεῖρ της μὲ τὸν θῦρσον. Εἶνε ὁ συμβολισμὸς τῆς ἐνώσεως τῶν δύο φύλων. Ἄλλως εἰς τὴν ἀρχαιότητα πάντοτε οἱ χορευταὶ καὶ αἱ χορεύτριαι ἀνελίσσοντο τὰς κινήσεις των χωριστὰ καὶ ἀνεξάρτητα. Δύο χορευταὶ δὲν συνεκρατοῦντο οὔτε ἂν ἦσαν ἄνδρες, οὔτε ἂν ἦσαν γυναῖκες. Μόνον εἰς τὰ μεγάλα συμπλέγματα τῶν δημο-

σίων χορῶν οἱ χορευταὶ συνεκρατοῦντο εἰς γραμμὴν ἀπὸ τὸ χεῖρ. Καὶ τότε αἱ κινήσεις τοῦ χοροῦ δὲν ἦσαν ἀνεξάρτητοι, ἀλλ' ἁρμονικοὶ μόνον καὶ ἀνάλογοι πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ὅλου.



12. Ὀρχηστρίς μὲ κύμβαλον.

— Ἐχόρευαν δηλαδὴ συρτό;

— Ἐπάνω κάτω. Εἴτε καλύτερα μὲ μεγαρίτικη τράτα. Ἄν καὶ ὁ συρτὸς δημοτικὸς μας χορὸς εἶνε ὁραϊότατος, ὅταν καλὰ χορεύεται, ὅπως καὶ ὁ καλαματιανός. Μία καλὴ μελέτη καὶ καλὴ διόρθωσις εἰς αὐτοὺς ἂν γίνῃ, ὅτ' ἀναδειχθοῦν. Ἐν τούτοις οἱ χοροὶ τοῦ συμπλέγματος δὲν εἶνε χοροὶ κυρίως καλλιτεχνικοί. Εἶνε χοροὶ λαϊκοί, δημόσιοι. Ὁ καλλιτεχνικὸς χορὸς τῆς ἀρχαιότητος ἐξήτει ἀνεξαρτησίαν, ἀέρα, ἀνάπτυξιν, ὅπως καὶ σήμερα ὁ χορὸς τοῦ θεάτρου. Μόνον ἔτσι ἡ χορεύτρια παρίστανε πλαστικὰς ὀψεις, ἐξέφραζε τὴν ἰδέαν καὶ τὸ σύμβολον τῶν κινήσεων της, ἐρρυθμίζε τὸν βηματισμὸν τοῦ χοροῦ ὑπὸ ποικίλας διαιρέσεις καὶ μὲ τὸ ὁραῖον κορμὶ της, μὲ τοὺς κυματισμοὺς τῶν χιτῶνων της διέγραφε θαυμασίας ἀπόψεις τοῦ ὁραίου καὶ τοῦ ἁρμονικοῦ. Παρατήρησε τώρα μίαν εἰκόνα (ἀρ. 12) ποῦ παρίστα μισόγυμνη χορεύτριαν μὲ τὸ κύμβαλον στὸ χεῖρ. Ἐνα κατάλευκο διαφανές φόρεμα σκεπάζει ἀπὸ τὴν ὀσφύν καὶ κάτω τὸ εὐμορφο σῶμά της καὶ ἐκείνη, μεθυσμένη εἰς τὴν ἁρμονίαν τοῦ ρυθμοῦ της, ἀφί-

ρακολουθεῖ τὴν πομπὴν τοῦ Βάκχου; Ἰδὲ στὴν εἰκόνα αὐτὴν πῶς χορεύει ἓνας σάτυρος καὶ μία μαινάς (ἀρ. 9). Ἐκεῖνος μετῃμφισμένος φέρει τὸ δέρμα πάνθηρος καὶ ἐνῶ χορεύει, προσπαθεῖ νὰ ἀσπάζῃ ἀπὸ τὴν μαινάδα ποῦ χορεύει τὸ κύμβαλον της. Ἰδὲ κατόπιν τὴν ἄλλην εἰκόνα, πολὺ πρὸ ὁραϊοτέραν, ποῦ δὲν εἶνε ἐντελὲς βακχική. Τὰ πρόσωπα εἶνε πολλὰ καὶ χορεύουν ζωηρὰ ὡς νὰ ἐμπνεύσθησαν ἀπὸ τὸν Θεόν. Ὁ χορὸς στρέφεται ἀπὸ τὰ ἀριστερὰ εἰς τὰ δεξιὰ, ὅπως εἰς τοὺς χοροὺς τῆς ἀρχαίας τραγωδίας. Στὴν μέσῃ εἶνε ἡ αὐλήτρια (ἀρ. 11).

— Πρὸς τοὺς σημερινοὺς λοιπὸν χοροὺς μόνον τὸν Κῶμον εἰμποροῦμεν νὰ φέρωμεν ὡς παράδειγμα. Διότι οὔτε οἱ ἰδιόκτες μας χοροὶ εἶνε μανιακοὶ τοῦ Βάκχου· γίνονται πρὸς τέρψιν καὶ κατόπιν γευμάτων. Ποῦ εἶνε λοιπὸν εἰς αὐτοὺς οἱ ἀκριβεῖς νόμοι τῆς καλλιτεχνίας καὶ μηχανικῆς;

— Ὁ Κῶμος, φίλε μου, ἦτο δύο εἰδῶν. Ὁ Κῶμος μετὰ τὸ συμπόσιον, ὅστις εἶχεν ὅλην τὴν καλλιτεχνίαν καὶ μηχανικὴν ἐνός ἀληθινοῦ χοροῦ. Καὶ ὁ Κῶμος, ὅστις ἐγένετο κατὰ τὴν ἐξοδὸν ἀπὸ τοῦ σπίτι τοῦ συμποσιάζοντος, ὅταν μεθυσμένοι οἱ συνδαιτυμόνες καὶ κρατούμενοι ἀπὸ τοῦς υπηρέτας, ἐπέστρεψαν στὰ σπίτια των. Ὁ δεύτερος Κῶμος ὡς βακχικός δὲν ἦτο βέβαια τακτικὸς χορὸς. Ἀλλ' ὁ πρῶτος τῶν συμποσίων Κῶμος ἦτο τακτικώτατος. Μετὰ τὸ δεῖπνον οἱ δούλοι ἐγέμιζαν τοὺς κρατήρας ἀπὸ κρασί καὶ ἀμέσως ἐμπαιναν στὸ Συμπόσιον οἱ μουσικοί, οἱ χορευταὶ καὶ αἱ χορεύτριαι. Εἶνε ἀλήθεια, ὅτι τὰ ἰδικὰ μας γῆνη δὲν ἀπιτρέπουν βέβαια νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὰ συμπόσια ἐταῖροι μισόγυμνοι ὡς αὐλήτριδες καὶ ὀρχηστρίδες. Ἀλλ' αὐτὸ εἶνε ξένον ζήτημα. Μόνον θὰ παρατηρήσῃς διὰ μερικὰς χορευτρίας τοῦ σημερινοῦ θεάτρου, ὅτι



11. Βακχικός χορὸς.

νει νά μαντεύουν οἱ ἄλλοι τὰ θέλητρά" ποῦ κρύπται.

— Ἀλλ' αὐτοὶ οἱ χοροὶ εἶνε κατὰ τὴν σημερινὴν ἀντίληψιν ἀνήθικοι καὶ ἀνήκουοι εἰς τὰς παλλακίδας. Ἡ ἀρχαία Ἀθηναία, ὅπως εἶπες, ἐχόρευε μόνον τοὺς θρησκευτικοὺς καὶ ὁμηροῦς λαϊκοὺς χορούς. Εἰς τὰ συμπόσια δὲν παρευρίσκειτο ποτέ.

— Δὲν λέγω ὅχι. Καὶ ἐγὼ παραδέχομαι, ὅτι μὲ μερικὰς τροποποιήσεις, σχετικὰς πρὸς τὴν ἠθικὴν, οἱ χοροὶ τῶν ἀρχαίων ἑταίρων πρέπει νά μελετηθοῦν καὶ νά εἰσαχθοῦν μόνον εἰς τὸ θέατρον. Ἀλλ' εἰς τοὺς κοινωνικοὺς χορούς μας εἶνε πολὺ λυπηρόν, ὅτι κατηργήθησαν οἱ ἐγχώριοι ἐλληνικοὶ χοροί, ποῦ κλείουν μέσα των μέγα μέρος ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα. Ὁ καλαματιανός, τὸ συρτό, τὸ ἀντικρυστό, ἡ τράτα εἶνε λείψανα ἀρχαίων χορῶν εὐγενέστατα. Πρέπει νά μελετηθοῦν αὐτοὶ ἀπὸ ἐπιστήμονας καλλιτέχνας καὶ νά μὴ λησμονηθῇ ὁ κανὼν τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς ὁρχηστικῆς, ὅτι πρέπει εἰς τὰς κινήσεις του ὁ χορευτὴς νά διαγράφῃ χάριν καὶ ἁρμονίαν, καὶ νά ἐκφράζῃ ἔννοιαν καὶ ἰδέαν. Ἀκριδῶς δὲ ὁ ρυθμὸς καὶ τὸ κάλλος τῆς ἐκφράσεως πρέπει σήμερα νά εἶνε ἡ βάσις τοῦ χοροῦ.

— Μὰ σήμερα ἔχει τοιαύτην βάσιν ὁ εὐρωπαϊκὸς χορὸς;

— Ἀκριδῶ, ὅχι. Ὁ εὐρωπαϊκὸς χορὸς συνδέει τὸν ἄνδρα καὶ τὴν γυναῖκα εἰς γύρους ἁρμονικοὺς, τοὺς ὁποίους ρυθμίζει βηματισμὸς μονότονος. Καὶ ἐπειδὴ καμμία των κινήσις δὲν ἐκφράζει τίποτε, εἶνε ἀφιλόκαλος κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Καὶ δὲν ἔχουν ἄδικον. Ἄν μάλιστα λείψῃ ἀπὸ αὐτοὺς ἡ καλλιτέχνης καὶ ἁρμονικὴ στροφή, ὅπως καὶ τοῦ κορμοῦ ἡ εὐγενὴς παράστασις, τότε οἱ χορευταὶ μεταβάλλονται εἰς δύο χυδαίους στρεβιλιστάς, εἴτε εἰς ἓνα ἀκαλασθητὸν σύμπλεγμα κατρίλιας ἢ κατιλίων.

— Μὰ αὐτὸ συμβαίνει πάρα πολὺ συχνά.



13. Κροταλίζουσα.

— Δι' αὐτὸ πρέπει εἰς τὰ σχολεῖα νά διδάσκηται κανονικὰ ὁ καλὸς χορὸς.

— Ἐγὼ νομίζω, ὅτι δι' αὐτὸ πρέπει καλύτερα νά λείψῃ.

— Μὰ ἔτσι ἡ συζήτησις ἐπανέρχεται εἰς τὴν ἀρχήν, ποῦ ξεκινήσαμεν. Καὶ ἐνθυμεῖσαι,



14. Ἀρχαῖος χορὸς εἰς τὸ Ἄσωτο Παιδί.

ὅτι παρεδέχθημεν πῶς ὁ ἄνθρωπος, χωρὶς νά τὸ θέλῃ, χορεύει ἀπὸ φυσικὸν ἐνστικτον. Τὸ ζήτημα εἶνε τώρα νά χορεύῃ ἁρμονικὰ καὶ ὠραῖα ὡς ἄνθρωπος, καὶ ὅχι νά χορεύῃ σὰν ἀρκοῦδα. Εἶνε ζήτημα αισθητικῆς. Μήπως ἡ μεγίστη δύναμις τῆς γυναικὸς δὲν εἶνε ἡ χάρις;

— Ἀλλ' ἀφοῦ εἶνε τόσο ἐλαττωματικὸς ὁ νεώτερος χορὸς, διατί δὲν τροποποιεῖται;

— Ἦρχισεν ἐσχάτως ριζικῶς νά μεταβάλλεται. Ἡ ἀρχαία ἐλληνικὴ ἀντίληψις τῆς ὁρχηστικῆς κρατεῖ ἐνθουσιασμένον τὸν καλλιτεχνικὸν καὶ ἐπιστημονικὸν κόσμον τῆς Εὐρώπης. Πρὸ ἡμερῶν ἀκόμη ἀνέγνωσα, ὅτι εἰς Σοθεῖσαν ἐσπερίδα στὸ Παρίσι προσεκλήθη μία διάσημος χορεύτρια, ἡ ὁποία ἐχόρευσε τὴν «Ἀνοιξιν» τοῦ Μένδελσων. Ἀπέδωκε δηλαδὴ εἰς τὸν ρυθμὸν καὶ τὰς κινήσεις τοῦ χοροῦ τῆς τὸ πνεῦμα καὶ τὰς ἐννοίας τῆς μουσικῆς. Εἰς τὸ θέατρον «Tuileries» ἡ δεσποινὶς Ronsay παρέστησε τὸ «Ἄσωτο παιδί», χορεύουσα τὸν ρυθμὸν τῆς μουσικῆς καὶ ἀποδίδουσα εἰς τὰς κινήσεις τῆς ὅλον τὸ αἶσθημα ἐκείνης. Ἀπὸ τὴν εἰκόνα ποῦ σὲ δεκνύω (ἀρ. 14) λάβε μίαν ἰδέαν πῶς αἱ κινήσεις τοῦ χοροῦ, ποῦ μεταφράζουν τὴν μουσικὴν μελωδίαν, ἔχουν ὠρισμένην σημασίαν, καὶ πῶς τίποτε δὲν γίνεται χωρὶς ὠρισμένον λόγον. Καὶ φαντάσου, ὅτι ἡ δεσποινὶς Ρονσαὶ εἶνε μαθήτρια τῆς Ἰσαδώρας Δούνχαν, ποῦ ἦταν κατὰ πρῶτον ἐδίδαξε χωρεγραφίαν, ρυθμὸν καὶ κίνησιν, ἐξελήφθη μετὰ τοῦ Ραυμόνδου Δούνχαν ὡς ἀνισόρροπος. Σήμερον ἡ γνῶμη τῶν καλλιτεχνῶν καὶ τοῦ μορφωμένου καλοῦ κόσμου τόσον ἠλλαξεν, ὥστε ὁ θαυμασμὸς παρακολουθεῖ τὰς παραστάσεις των. Δὲν εἶνε τοῦτο μία καλὴ ἀρχὴ διὰ τὴν ἀρχαίαν τέχνην; Δὲν ἐλπίζεις, ὅτι ἔτσι σιγὰ καὶ κατ' ὀλίγον θὰ ἐξευγενισθῇ ἐπὶ τέλους ὁ νεώτερος εὐρωπαϊκὸς χορὸς καὶ ὅτι θὰ

ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἀκμήν καὶ τὸ κάλλος τῶν ἀρχαίων προγόνων μας;

— Μάλιστα.

— Τότε λοιπὸν κάλλιστα ἄφησε νά διδάχθῃ ἡ κόρη σου τὸν χορὸν εἰς τὸ Χάιπκιν.

— Ἄν σ' ἀκούσῃ θὰ ἐνθουσιασθῇ.

— Μὰ οἱ γιатροὶ συμφέρουσιν πάντοτε μὲ τις γυναῖκες!

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΑΣΙΛΕΪΔΗΣ

→→→→→

ΓΙΑΤΙ:

Γιατί ν' ἀκούσω τὰ πουλιά
ποῦ κελαῖδουσιν στὰ δάση,
ἀφοῦ ἡ δική σου ἢ λαλιά
κ' ἐκεῖνα θὰ περάσῃ;

≡

Γιατί τὸ φῶς εἰς τ' οὐρανοῦ
τὰ ἀστρα νά ζητήσω,
ἀφοῦ στοῦ μαύρου σου ματιοῦ
τὴν λάμψη θ' ἀντικρύσω;

≡

Δὲν θέλω τὴν πρωτομηνιά
λουλούδια, ἀφοῦ κρυμμένα
εἰς τὴν δική σου ἀγκαλιά
θὰ ταύρω ἑνα-ἑνα.

≡

Ἀγάπη λένε τὸ πουλί
ποῦ εἰς τὸ δάσος ψέλνει,
τὸ ἀνθος ποῦ μοσχοβολεῖ,
τ' ἀπὸ ποῦ λάμψη στέλνει.

Ε. Γ. ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ



ΤΟ ΔΩΡΟΝ ΤΟΥ ΤΥΦΛΟΥ

Μέσα εἰς τὸ σκότος, ὅπου εἶχε καταδικασθῇ νὰ ζῇ πολλὸν χρόνον ἀκόμη ὁ Τέλης, δὲν εἶχε καμμίαν ἄλλην παρηγορίαν, καμμίαν ἄλλην ἀνακούφισιν, ἀπὸ τὴν παιδικὴν φωνὴν τῆς γυναικὸς του. Ὁλ' ἡ ζωὴ του, ὅλ' αἱ φυγικαὶ του δυνάμεις, ἐνέμιζες πῶς εἶχαν συγκλονισθῇ μέσα εἰς τὸ ἀκουστικὸν τοῦ τύμπανον, ἀπὸ τὸ ὅποιον ἐπαίρνε τὴν ὑπομνήν, τὸ φῶς, τὴν ἐλπίδα, ἕως ὅτου νὰ ἴδῃ ἢ ἴρῃ τῆς ἐγγχειρήσεως τοῦ καταρράκτου του.

Καὶ λαχταρῶν σώσωμις εἰς τὴν σκέψιν, ὅτι θὰ ἐπανίδῃ μίαν ἡμέραν τὰ γαλανὰ τῆς ἐκείνου μάτια, ποῦ ἐκαθρέφτιζαν τὸσον διαφάνεια τῆς ψυχῆς τῆς τὴν καλοπύην καὶ τὸσον ὑγρὰ τῆς καρδιάς τῆς τὴν φλόγα. Ἀνετρίχναζε βαθειὰ μέσα εἰς τὰ σπλάγχνα του ἀπὸ τὸν ἀκοίμητον πόθον ν' ἀντικρύσῃ καὶ πάλιν τὰ δλόξανθα ἐκείνα μαλλιά τῆς, ποῦ τώρα τὰ χαϊδεύει μόνον ξέπλακα καὶ τὰ φιλεῖ παραφόρως. Φιλέγεται ὅλος νὰ ἐπανίδῃ καὶ πάλιν τὰ μαργαριταρένια δόντια τῆς, ποῦ τῆς εἶδον τὴν ἀθῶαν ἐκείνην παιδικὴν ὄψιν, ὅταν ἐγέλουσαν ἄλλοτε μὲ τὴν καρδιά τῆς.

Ἀχ! Ἀντὶ ὅλων αὐτῶν τῶν θησαυρῶν του, ποῦ εἶχε χάσει ἕνα χρόνον τώρα ὁ παλαίπωρος, δὲν τοῦ ἔμενε, παρὰ μόνον ἡ φωνὴ τῆς, ἡ βελουδένια παιδικὴ φωνὴ τῆς, μέσα εἰς τὰ φτερά τῆς ὁποίας ἀκουε, καὶ ἀκουε νὰ τρεμολάμπῃ κάποτε ἡ ἀγνὴ, ἡ ἀγγελικὴ ψυχὴ τῆς εἰς τὴν περιπαθὴ τοῦ Μπειτόδεν μουσικῆν, ὅταν μὲ τὰ κρινόλευκα δάκτυλά τῆς, ὥσάν μὲ κάποιο μαγικὸ ραβδί, ἡμέραις τὰς πλέον ἀνυποτάκτους συμφωνίας.

Ὅταν τραγουδῆς, τῆς ἔλεγε, δὲν μὲ μέλλει, ὅτι δὲν σὲ βλέπω, Μαίρη μου! γιὰτὶ τότε γίνεται μέσα μου, ὥσάν μὲ παρὰδοξος ἐναλλαγὴ αἰσθήσεων. Ἀκούω τὴν φωνὴν σου καὶ βλέπω τὴν ψυχὴν σου!

Ἐπειτα μὲ πόσῃ γαλῶν θά ἐπανέδραπε τὸν καλὸν τοῦ φίλου, τὸν πιστὸν τοῦ σὺντροφον τῶν φοιτητικῶν του χρόνων, τὸν ἀφρωσιωμένον ἐκείνον συνάδελφόν του, ποῦ δὲν τὸν εἶχεν ἀφήσει αὐτὸ ἕνα βράδυ, εἰς τὸ διάστημα τῆς ἀσθενείας του, χωρὶς νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ, χωρὶς νὰ τὸν παρηγορήσῃ, χωρὶς νὰ τοῦ διαβάσῃ κάθε νέον βιβλίον καὶ τὴν τακτικὴν ἐφημερίδα του!

Ὁ καλὸς τοῦ ἐκείνου φίλος! Μήπως

δὲν εἶχε δι' αὐτὸν θυσιάσει ὅλας τὰς διασκαδάσεις του, ὅλας τὰς ἐσπερίδας του, καὶ μήπως δὲν καταδικάζετο καὶ αὐτὸς νὰ περναῖ ὅλη τὴν βραδυὰ του μαζὺ του, αὐτὸς ὁ ἀγαπῶν τὴν ζωὴν καὶ τὸν κόσμον;

Καὶ μέσα εἰς τὸν τρισκότεινον οὐρανὸν τῆς ζωῆς του, τὰ δύο αὐτὰ ἀδελφωμέν' ἀστέρια, ὥσάν δύο σύμβολα τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς φιλίας, τὸν ἐφώτιζαν, τὸν ὠδήγουν μακρὰν ἀπὸ τὸ χάσκον βάραθρον τῆς αὐτοκτονίας.

Κ' ἐξοῦσεν ὁ Τέλης μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ τοῦς ἐπανίδῃ, νὰ τοῦς ἀποδείξῃ μὲ τὴν ψυχὴν του εἰς τὰ μάτια τὴν εὐγνωμοσύνην του καὶ τὴν ἀγάπην, ὅταν ὕστερ' ἀπὸ δύο μηνῶν θεραπείαν ἀκόμα, θὰ ἐγίνετο ἡ ἐγγχειρήσις τοῦ καταρράκτου, κατὰ τὸν μῆνα Φεβρουάριον.



Ὅσον ἐπληθαίνεν ὁ χρόνος τῆς ἐγγχειρήσεως, τόσον ὁ δυστυχὴς τυφλὸς ἐλαχτάριζεν ἀπὸ ἀνυπομονησίαν καὶ ἔκαιεν ἀπὸ τὸν πόθον τοῦ φωτός. Ἀχ! νὰ ἤμπορασε νὰ ἔδραπε τὰ Χριστοῦγεννα καὶ αὐτὸς, διὰ νὰ ἐορτάσῃ μὲ τὴν Μαίρην του καὶ τὸν φίλον του, μὲ τὰ μάτια του ἀνοικτά!

Διὰτὶ τάχα νὰ μὴ ἐπισπεύσῃ ὁ ἱατρὸς τὴν ἐγγχειρήσιν εἰς τὰς ἀγίας αὐτὰς ἡμέρας; Καὶ νὰ ἤμπορασε νὰ τοῦς κάμῃ δῶρον τὴν δρασίμ του, τὰ δύο μάτια του! Μήπως καὶ αὐτὴ ἡ Μαίρη δὲν τοῦ εἶχεν εἰπεῖ προχθές:

— Τί τὰ θέλω ἐγὼ τὰ διαμάντια, ποῦ

Τὸ ἀσθενὲς φίλον.



Ἡμεῖς ἡ γυναῖκες ἀντέχουμε ποῦ καὶ εἰς τὰς σινοχωρίας, παρὰ οἱ ἄνδρες.

— Σοὺ τὸ εἶπε κατέως γιαιρός!

— Ὁχι! ὁ παλουτοῦς μου...

θέλεις νὰ μοῦ κάμῃς δῶρον! Διαμάντια γιὰ μένα εἶναι τὰ δύο σου μάτια!

Ἄν λοιπὸν χωρὶς νὰ τῆς εἴπῃ τίποτε, διὰ νὰ τῆς κάμῃ ἐκπληξιν, ἔκαμε κρυφίως τὴν ἐγγχειρήσιν, καὶ τὸ βράδυ, ἐκεῖ ποῦ ὠμλουν οἱ τρεῖς, τοῦς ἔλεγεν ὅτι βλέπει!

— Ἀ! τί θαυμάσιο χριστουγεννιάτικο δῶρο θὰ τοῦς κάμω! ἐσκέπτετο.

Καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν, ἐνῷ ἡ σύζυγός του ἔλειπεν, ἐκάλεσε κρυφὰ τὸν ἱατρὸν καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ τοῦ κάμῃ χωρὶς ἄλλο τὴν ἐγγχειρήσιν, δέχως ὅμως νὰ τὸ ἀνακοινώσῃ εἰς κανένα.

Ὁ ἱατρὸς ἐπέσθη τέλος, ὅταν μάλιστα εἶδεν, ὅτι ὁ ἀσθενὴς τοῦ ἦτο ἐτοιμὸς νὰ καλέσῃ ἄλλον ἱατρὸν.

Ἡ ἐγγχειρήσις ἔβαινε καθ' ὅλα ἐπιτυχίῃ. Ὁ Τέλης ἔβλεπεν. Ἐκρυψε τὰ δύο του μάτια εἰς δύο μαῦρα ματογυάλια καὶ ἐπαρίμενε τὸ ἐσπέρας, ποῦ ἦτο παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων, νὰ εὕρῃ εὐκαιρίαν νὰ κάμῃ τὸ παιγνίδι τῆς ἐκπλήξεως εἰς τὴν γυναῖκά του καὶ εἰς τὸν φίλον του.

— Ἡ καλή μου Μαίρη πόσον θὰ χαρῇ, ἐσκέπτετο, μὲ τὸ δῶρον, ποῦ θὰ τῆς κάμω, χωρὶς νὰ τὸ περιμένῃ!

Καὶ τὸ ἐσπέρας, τὸ πολυπόθητον ἐσπέρας, ἦλθε τέλος. Πῶς ἐδάσταξε νὰ τῆς τὸ κρύψῃ, πῶς τὴν ἔδραπε, πῶς ἔδραπε τὰ ὅλα γαλανὰ τῆς μάτια, πῶς ἐκαμάρισε τὰ χρυσὰ μαλλιά τῆς, πῶς ἐθαύμαζε τὰ κατὰλευκα δόντια τῆς, χωρὶς νὰ μιλήσῃ!

Ἐκρατήθη μὲ πολλὴν ἀγῶνα, διότι ἤθελε ν' ἀπολαύσῃ τὴν δραματικὴν σκηνὴν καὶ ὁ καλὸς τοῦ φίλος ἤθελε νὰ ἐορτάσουν τὸ ἀστρον τῶν Μάγων μὲ τὸ ἀστρον τοῦ φωτός του!

Ἦλθε τέλος ὕστερ' ἀπὸ τὸ δείπνον. Κατὰ τὴν συνήθειάν του, ἐκάθησε δίπλα εἰς τὸ πιάνο, διὰ νὰ στρέφῃ τὰ φύλλα τῆς μουσικῆς. Ἡ Μαίρη ἐπαιξε τὰ «Χριστοῦγεννα» τοῦ Φῶρ, μὲ τὴν ἀθῶαν, τὴν ἀγγελικὴν τῆς φωνήν.



— Κακοῦργοι, σὰς βλέπω!

Κ' ἐτινάχθη ἀπὸ τὸν καναπέ κατ' ἐπάνω των, διὰ νὰ πνίξῃ καὶ τὰ δύο ἐκείνα κεφάλια, ποῦ εἶχεν ἰδῇ νὰ σμίξουν εἰς ἕνα μακρὸν, λάγνον φίλημα. Κ' ἐνῷ ὁ φίλος τοῦ ἄφωνος, κατὰπληκτος, ὠχρὸς, ἔπεσαν εἰς μίαν καρέκλαν, ἐκείνη ἐκρημνίσθη, ὥσάν νεκρά, ἀνάσκελα, μὲ μίαν κραυγὴν ἀναρθρὸν πνιγμένου ἀνθρώπου.

— Πάρε γιὰ δῶρο τώρα, ἀθλίᾳ, δύο μεγάλα ρουμπίνια!

Καὶ μὲ τοῦς δυνάεις τοῦ ἐσπάραξε τὰ δύο ματωμένα πτωχὰ του μάτια!...

Γ. ΣΤΡΑΤΗΓΗΣ



Σουλτανική μετάβασις εἰς τὰ Γλυκέα Ὑδατα κατὰ τὴν παρελθούσαν ἑκατονταετηρίδα.

ΤΟ ΑΣΗΜΕΝΙΟ ΔΑΚΤΥΛΙΔΙ

Εἰς τὸ μεγάλο παράθυρο τοῦ μικροῦ μυρωμένου σαλονιοῦ, μίαν ὥραν ἀπομεμαρυσμένοι ἀπὸ τοὺς ἄλλους, ὁμιλοῦν μεταξύ των. Κάποτε δυνατὰ δι' ἀδιάφορα πράγματα, διὰ τὴν ἑκτακτὸν γλυκύτητα τοῦ χειμῶνος, διὰ τὴν τελευταίαν συναυλίαν, ἔτσι γιὰ νὰ τοὺς ἀκούουν οἱ ἄλλοι καὶ νὰ μὴν ὑποπεύωνται, κάποτε σιγά-σιγά μεταξύ των ὀλίγας λέξεις φευγαλέας γιὰ τὸν παράξενόν των ἔρωτα, τὸν ἔρωτα ποῦ δὲν ἤξεύρουν πῶς ἤρchiσε, ξεύρουν ὅμως πολὺ καλὰ φεῦ! ποῦ θὰ καταλήξῃ.

Ἐκείνη, μὰ ἑμμορφιά ὄχι ἀπὸ αὐταῖς ποῦ ξετρελλαίνοντο, ἀλλ' ἀπὸ ἐκείνας ποῦ κατακτοῦν τὴν ψυχὴν καὶ τὸ πνεῦμα μὲ τὴν ἁρμονίαν καὶ τὴν χάριν των. Ἐνα προσωπάκι χλωμό, περιστερόμενον ἀπὸ πλούσιον κᾶδρον μαύρης κόμης.

Ἐκεῖνος... δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ περιγραφῇ. Μία ἀνδρική φημισμασία, ὅπως κάθε ἄλλη.

Ὅταν ἡ ὁμιλία των ἄλλων, ζσηροτέρα, δίδῃ εἰς αὐτοὺς τὴν εὐκαιρίαν νὰ εἰπουν καὶ διὰ

λογαριασμόν των, ἀκούεται καὶ ἀπὸ των δύο τὸ στόμα μία παραπονεμένη ἐπιδόξ:

— Γιατί νὰ γνωρισθοῦμε!

Ἐν τούτοις ἡ ὥρα ἐπέρασεν. Ἀνάγκη ἢ συνέχεια ν' ἀναβληθῇ. Καὶ ἐκείνη ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὸν δάκτυλόν της ἓνα ἀσημένιο δακτυλιδάκι, μικρὸ-μικρὸ, πολὺ στενὸ καὶ τοῦ τὸ δίδει. Μὲ πολλὴν δυσκολίαν περνᾷ εἰς τὸ δάκτυλό του τὸ ἀνδρικὸν τὸ μικρὸν ἐκεῖνο ἐνθύμημα μεγάλης ἀγίας.

— Θὰ τὸ ἔχω γιὰ μασκότ!

Καὶ πραγματικῶς ἀπομένει ἐκεῖ σφικτὰ εἰς τὸ δάκτυλό του, τὸ πλημμυροῦν ἀπὸ αἷμα καὶ ἀπὸ ζοῆν, τὸ στενὸν ἀσφυκτικῶς δακτυλιδάκι, ἀπειλοῦν μὲ ἀτροφίαν τὸν δάκτυλον.

Ἐπέρασαν τώρα χρόνια. Ἰσως δύο, ἴσως τέσσαρα.

Εἰς τὸ αὐτὸ κομφοῦν σαλονάκι συναντῶνται πάλιν ἓνα θλιβερόν φθινοπωρινὸν ἀπόγευμα τὰ ἴδια πρόσωπα. Ἀλλ' ὑπὸ ἄλλας πλέον περιστάσεις. Ἐκείνη, σύζυγος ἀνθρώπου, πρὸς τὸν ὁποῖον ἴσως δὲν τὴν ἔφεραν οἱ πόθοι της. Ἐκεῖνος ἀξιοπρεπῶς κρύπτει τὴν

διάψευσιν των ὀνείρων του ὑπὸ προσωπεῖον ἀπαθείας καὶ ψυχρότητος.

Ἐπῆγε διὰ νὰ κάμῃ μίαν μικρὴν βίζιταν ἐτικέτας. Λέγα λεπτὰ τὸ πολὺ. Ἐπέρασεν ὅμως ὥρα τώρα καὶ ἀπομένουν οἱ δύο των ἐκεῖ, ὁμιλοῦντες δι' ἀδιάφορα πράγματα καὶ συνεχόντες καὶ, τὸ ὁποῖον προσπαθεῖ νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ τὰ χεῖλη καὶ ἀπὸ τὴν ματριά των.

Ἐκείνη ὅμως φλέγεται νὰ ἴδῃ τί ἀπέγεινε τὸ πτωχὸν ἐνθύμημα τῆς περασμένης εὐτυχίας.

— Δὲν θὰ φύγετε ἀκόμη. Μιὰ φορὰ ποῦ μᾶς ἐνθυμηθῆκατε, θὰ καθήσετε. Βγάλτε λοιπὸν τὰ γάντια σας.

Καὶ ἐνῶ ἐκεῖνος ἀρχίζει, ἐκείνη καρφώνει τὰ μάτια της ἐπάνω εἰς τὰ χεῖμα του.

Ἐξαίρνα μὴτ' ἢ μὲ τὸ γάντι κατακαλᾷ εἰς τὸ ἔδαφος καὶ τι. Σκῆβει ἐκεῖνος καὶ τὸ πέρνει. Εἶναι τὸ μικρὸ ἀσημένιο δακτυλιδάκι, τὸ ὁποῖον ἄλλοτε μὲ τὴν δυσκολίαν ἐπερνοῦσε εἰς τὸ δάκτυλό του.

Καὶ τότε μόνον ἡ νεᾶνις ἐκπληκτικῶς παρατηρεῖ τὴν καταστροφὴν, τὴν ὁποῖαν ἔκαμεν ὁ χρόνος εἰς τὸν ἀνθρώπον ἐκεῖνον, καὶ ἡ ἐπιδόξ ἐρχεται καὶ εἰς των δύο τὸ στόμα:

— ὦ! γιατί νὰ γνωρισθοῦμε!

Γ. Β. ΤΣΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΔΥΟ ΑΛΟΓΩΝ

ΤΑ ΔΥΟ ΑΛΩΓΑ ΤΟΥ ΚΩΣΤΗ
Ο ΜΑΥΡΟΣ ΚΑΙ Ο ΨΑΡΟΣ
ΣΥΝΟΜΙΛΟΥΝ ΕΝΤΟΣ ΣΤΑΥΛΟΥ ΕΝ ΠΡΙΓΚΗΠΩ.

Μαυρός. — Πώς σου φαίνεται ή καλοπέρασις αυτή; Δέκα ήμέρας τώρα τρώομεν, πίνομεν, ξαπλωνόμεθα, χωρίς να μάς ζεύγη στην άμαξάν του ο Κωστής και χωρίς να μαστιγώνη τα πλευρά μας. Λές να βαστάξη πολύ ακόμη;

Ψαρός. — “Όσον βλέπω να μιλούν ως φίλοι οι πρόφη έχθροί άμαξάδες Κωστής και

Πέτρος, βέβαια θα βαστάξη.

Μ. — Καί ποίαν σχέση έχει ή ιδική μας καλοπέρασις με την συμφιλώσιν εκείνων;

Ψ. — Μά είνε φανερόν τό πράγμα: άμα επιλιώθησαν, εύρηκαμεν την ήσυχίαν μας κ’ έμεις και τ’ άλογα του Πέτρου, και δέν έργαζόμεθα.

Μ. — Με φαίνεται πως λέγεις άνοησίαν και την εκόλλησες χωρίς άλλο από τους άμαξάδες μας, που ως άνθρωποι παραλογίζονται συχνά, νομίζοντας, ότι εύρίσκουν σχέση λογικήν εκεί που δέν υπάρχει καμμία. “Η αίτία είνε άλλοθι και δέν την γνωρίζεις. Οι άμαξηλάται, είτε φίλοι είτε έχθροί μεταξύ των, μάς φέρονται πάντοτε με τον ίδιον τρόπον, πάντοτε άδικα. Πρώτον, μάς τρέφουν με την μεγαλύτεραν γλισχρότητα.

Ψ. — Αυτό είνε αλήθεια. Ποτέ δέν καταλάβαμεν τί θα πη να χορτάση κανείς. “Ο Κωστής όμως, αφού φάγη τον περιδρομον και πιη τό κρασί του, σφογγίζει καλά-καλά τό στόμα του, ξεθληκνώνεται όλίγον διά να μή στενοχωρηται ή παραφορτωμένη κοιλιά του, και λέγει στην γυναίκα του: “Εχώρτασα, μωρή γυναίκα!”

Μ. — Χορταίνει μόνον όποιος τρώγει τον κόπον του άλλου. Και τον άμαξάν μας τον χορταίνομεν ήμείς, διότι τρώγει τον ιδιόν μας κόπον. Τώρα όμως που καθήμεθα άεργοι κ’ ήμεις κι’ αυτός, και βλέπει να τελειώνουν τα χρήματα που έχει κερδισμένα με τον ιδρώτά μας, ήρχισεν ο φίλος να τρώγη καθημέραν όλιγώτερον ήρχισε μάλιστα να σηκώνεται από τό τραπέζι μισοπεινασμένος, όπως ο Σωκράτης, μολονότι αυτός τό έκαμνε διά να μή χάνη ποτέ την ήδονήν της όρέξεως, και να τρώγη εις πάσαν στιγμήν με την αυτήν πάντοτε όρεξιν και ήδονήν. “Επίστευεν ως φιλόσοφος, ότι αι ήδοναι του βίου αυξάνουν και δυναμώνουν διά της έγκρατείας.

Ψ. — “Ο Κωστής όμως την Σωκρατικήν μέθοδον εφαρμόζει εις τα ζώα του μόνον, και όχι

εις τον έαυτόν του, εκτίς όταν τον σφίξη ή ανάγκη. “Αλλά και τώρα που σηκώνεται μισοπεινασμένος, παρατηρώ, ότι όσον όλιγώτερον τρώγει, τόσον περισσότερον πίνει.

Μ. — Αυτό, βλέπεις, τό απαιτεί ή ανθρωπινή λογική. “Ο άνθρωπος πρέπει να μεθῃ, όταν έχη λύπην ή στενοχωρίαν. Μεθῃ και όταν εύρη άφορμήν χαράς. “Εμπεθε με τό ποτόν να έλαττώνη ή να αυβήη την λύπην του και να γεννη ή να μεγαλώνη την χαράν του. Με τό κρασί πνίγει πολλάκις και την πείνάν του.

Ψ. — “Εάν δέν εκάστις τό κρασί, θα μάς έσυνείθιζε ο Κωστής να μεθοῦμε μαζί του.

Μ. — “Αριστον μὲν ὕδωρ, τό δέ κρασί αιδόμενον πῦρ . . .

Ψ. — “Αν τό λέγης άστυα, εγώ βλέπω, ότι ήμπορεί πραγματικώς να κήρη τό σπίτι του,



αφού χθές και σήμερα έγεινε μεγάλη σκηνή εις τό μαγειρείον και άναποδογυρίσθησαν πολλά πράγματα και ή γυναίκα του μαζί. Την έδειρεν αλύπητα.

Μ. — Τί να σοῦ κάμῃ ο κατημένος! Έχει συνειθισμένα τα χέρια του να κτυποῦν. Δέν παρουσιάζομεθα ήμεις εμπρός του παρουσιάζεται ή σύζυγος, την πέρνει δι’ άλογο και ξεσπῷ ες αυτήν. “Α: μάθη κι’ αυτή τί τραβοῦμεν ήμεις, όταν δουλεύομεν, διά να χορταίνουν και οι δύο τους.

Ψ. — Ποία λοιπόν ή αληθινή αίτία του παραδόξου φαινομένου; ήμεις μὲν να καλοπερνοῦμεν, ο δέ Κωστής ν’ αναγκάζη τον έαυτόν του να πεινῇ, να μεθῃ και να ξυλοφορτώνη την γυναίκα του;

Μ. — “Η άπεργία, Ψαρέ μου.

Ψ. — “Η άπεργία, είπες; Δέν εϊξεύρω τί σημαίνει ή λέξις. Πρώτην φοράν την άκούω. “Αλλά δέν με μέλει ή λέξις: βλέπω τό πράγμα που είνε θαυμάσιον. Τί απόλαυσις μοναδική! Τί εύτυχία!

Μ. — Μή ένθουσιάζεσαι δά τόσον! Στάσου να σε την εξηγήσω.

Ψ. — “Α, όχι φοβοῦμαι τας εξηγήσεις. Αὐται καταστρέφουν την απόλαυσιν. Τό ήδονικόν συναίσθημα δέν επιδέχεται άνατομίαν και λογικήν έρευναν: άποθνήσκει, όπως κάθε ζωντανόν, άμα τό έγγίση ή μάχαιρα του άνατόμου.

Μ. — Μή σε μέλη και χωρίς την εξήγη-

σίν μου, ή εύτυχία σου είνε προσωρινή και θα χαθῇ, άμα παύση ή άπεργία. Διότι ή άπεργία είνε μία καινοφανής άνοησία του ανθρώπου, δυστυχώς όξεία και παροδική. Θα ήτο εύτύχημα, αν ήτο χρονία και άνίατος. Μας την έφερεν εδώ τό Σύνταγμα. Οι άμαξηλάται, διά να μή πληρώσουν νέον φόρον, συμφωνοῦν όλοι να μή έργασθουν. Και τό αποτέλεσμα; Τρώομεν από τα έτοιμα, έως ου τα τελειώσουν. Και με λύπην μου βλέπω, ότι γλήγορα τα έτελείωσαν, και σήμερα-αύριον θα μάς ζεύξουν πάλιν και θα μάς τρέχουν, χωρίς να γλυτώσουν τον φόρον, τον όποιον επί τέλους πάλιν ήμεις πληρώνομεν.

Ψ. — “Ας γίνεται συχνά ή άπεργία κ’ εύχαρίστως πληρώνομεν τον φόρον.

Μ. — Θα μάς ήτο πολύ εύχάριστον, αν όλαι αι ανθρώπινοι άνησίοι όμοιάζαν την άπεργίαν. Δυστυχώς αι περισσότεραι αυξάνουν την κακοδαιμονίαν μας.

Ψ. — Ζήτω λοιπόν τό Σύνταγμα! που μάς χαρίζει τόσας ήμέρας εύτυχίας.

Μ. — Λησμονείς τας νίκτας.

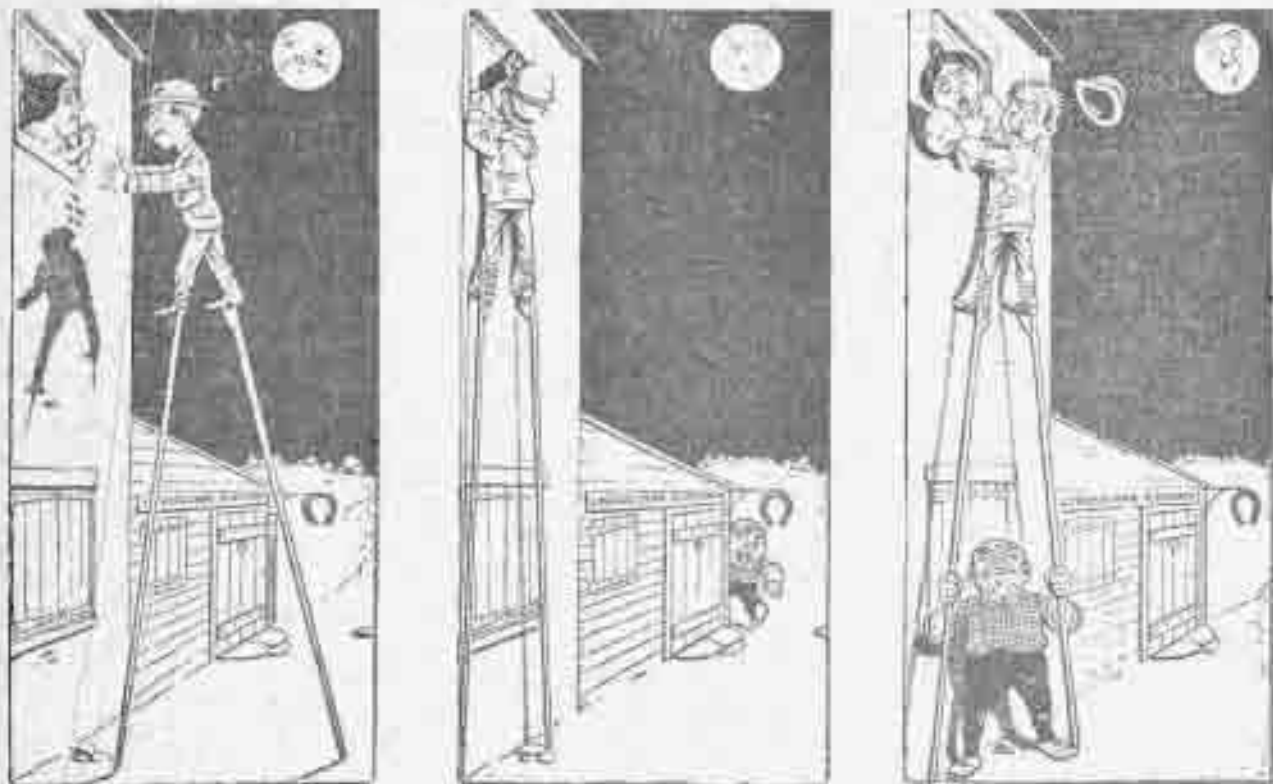
Ψ. — Τας σεληνοφωτίστους προ πάντων νίκτας, που δέν ξέρω διατί οι άνθρωποι αγαποῦν εις βάρος μας να ξενοκτοῦν και να διασκεδάσουν, άμαξοδρομοῦντες έως τό πρωί. Τώρα τουλάχιστον εϊμποροῦμεν κ’ ήμεις να απολαύσωμεν με ήσυχίαν την πανσέληνον από τό παραθυράκι του σταύλου και να ρεμβάσωμεν όλίγον.

Μ. — Βρέ, είμεθα πλέον ήμεις δια ρεμβασμούς κ’ έρωτικές εκστάσεις; “Η μοχθηρία του ανθρώπου μάς ξεροβόλησεν ήλ’ αυτά. Μας έκαμαν εύνοήχους. Κ’ εγώ ο Μαυρός κατήντησα να μη διαφέρω διόλου από τον έλεεινόν “Αράτην, τον εύνοήχον των χαρεμιών.

Ψ. — “Οχι δά! Δέν μάς εξευτέλισαν τόσον. Δέν έγειναμεν Κέρβεροι, όπως εκείνος, ουτε άγριοι φύλακες πράγματος μη έχοντος καμμίαν αξίαν διά τον φύλακα. “Επειτα, ως που-με και του στραβοῦ τό δίκαιον. “Όταν μάς έπαιαν ο έρωτικός οίστρος, τί τρομεράς ζημίας δέν εκάμαμεν εις τον άνθρωπον, ήμεις



Ἐκ τῶν τραγικῶν εἰδύλλιων.



Τὰ πρῶτα ἑρμηνεύματα.

οἱ δοῦλοι! Τὸν Σπάρτακον, τὸν ἀρχηγὸν τῆς στάσεως τῶν δούλων, δὲν εἶχον φοβηθῇ οἱ ἀρχαῖοι Ῥωμαῖοι, ὅσον οἱ Ῥωμαῖοι τὰς ἰδικὰς μας συχνὰς ἐπαναστάσεις. Ἐθροαίμεν τὰ δεσμὰ καὶ πάντα χαλινόν, ἐρρίπτομεν κάτω τοὺς τολμηροτέρους ἱππεῖς καὶ τὰ ἑφιππία, ἀνελπίστομεν καὶ ἐσπάρναμεν τὰς ἀμύσας, κ' ἐδίδομεν λακτίσματα θανατηφόρα εἰς ὅσους ἐδοκίμαζον νὰ μᾶς ἐμποδίσουν καὶ νὰ μᾶς συγκρατήσουν. Τὸ σήμερον λοιπὸν καὶ ὁ φόβος παρεκίνησαν τὸν ἄνθρωπον νὰ μᾶς ἀκρατηρίσῃ. Καὶ νῦν σοὶ πῶ; Δὲν ποῖται καὶ πολὺ νὰ λυπούμεθα δι' αὐτό. Εὐρήκαμεν, ἀδελφέ, μᾶλλον τὴν ἡσυχίαν μας. Νὰ ἦσαι δοῦλος τοῦ ἀνθρώπου καὶ νὰ μοῦ θέλῃς κ' ἔρωτα! Δὴν δουλεύει εἶνε πάρα πολὺ Σπάρτακός μας τὴν μίαν.

Μ. — Διὰ νὰ γίνῃ βασιλεὺς ἡ ἀλλή! Ὁραῖα τί λέγεις, Ψαρέ μου, ἀλλὰ σωματικῶς, ὅπως ὁ παρηγορημένος ἄνθρωπος, ποὺ κάμνει τὴν ἀνοησίαν νὰ ζητῇ ἐκ τῶν ὑπέρτερων λόγων παρηγορίας καὶ νὰ ἐπὶ ἐκκαλεῖται ὡς δικαιολογητικὸς. Ἐνῶ οἱ λόγοι αὗτοι κατ' ἀδύναμιν συνετέλεσαν εἰς τὴν γέννησιν τῆς παρηγορίας του. Ἡμεῖς τὸ ὅρα δὲν ἔχομεν ἀνέγκλην τοιαύτης σοφιστικῆς εἰρησιλογίας. Λέγομεν ἀμειψότερα, ἀλλὰ σαφέστερα καὶ ἀληθινότερα: *ἐδίδομεν καὶ παρηγοροῦμεθα*. Ἀντίφρατες δύο λόγοις, τὸν φόβον καὶ τὸ συμφέρον, πρὸς δικαιολογίαν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τὴν δικαιολογίαν ἐκείνου παραδοῦς συντατίζεις μὲ τὴν ἰδικὴν σου παρηγορίαν. Ἀλλ' ὑπάρχει τρίτος λόγος, ἀναιδέστατος τοῖς δύο εἰρημένους καὶ ἀποδεικνύων τὴν μοχθηρὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου, διὰ τὴν προῖκη ἀκλήροτα εἰς τὸν εἰσινοχισμόν μας.

Ψ. — Ποῖος εἶνε, παρακαλῶ;

Μ. — Ὁ φθόνος. Μάλιστα, ἐφθόνησε τὸν ἔρωτα τοῦ ἀλόγου, διότι εἶνε ἀπείρως ὀρειότερος καὶ ἐλκρινέστερος τοῦ ἰδιοῦ του. Εἶδεν ὅτι ὁ ἰδικὸς του εἶνε δειλός, κοινόνους, ἀπειτῶν, ἀγαπῶν τὰ σκότη, ὅπως ἡ νυκτερίς, γεμίτας ψεύδη, ὑπολογισμοὺς, ἐντροβουλίας, καὶ δι' αὐτὸ καταλήγων συχνὰ εἰς τραγωδίαν. Ποῦ τὸ ἔλαστον κάλλος καὶ ἡ εὐμορφὴ δύναμις, μὲ τὰ ὅποια ἐπροίκισεν ἑξαίρετως ἡ φύσις τὸ ἱππικὸν γένος, κατὰ τὴν

ἐκρηξὴν τοῦ πάθος! Ὁ ἱππὸς τότε ἀνατρέπει τολμηροτάτα πᾶν ἐμποδιστὴν, καὶ μὲ κεφαλὴν ὑψηλὴν, μὲ χαίτην κορυφωμένην, μὲ ῥώθυνας πύοντας πρὸ ἑωστικόν, μὲ ὁρμητικὴν καμπύλην τῆς οὐρᾶς, ἐκφραστικώτερον ἀπὸ τὰς γελοίας τῶν ἑραστῶν χειρονομίας, καλποῖται ἀγέροχος εἰς τὸν καταπρὶσιον λειμῶνα, χροματίζει ἡχηρότατα καὶ τρέχει ἀφρότητος πρὸς τὴν φοβηθῆν ἢ δὲ φοβᾶς, πρὶν ἀκουσθῇ τὸν χροματισμὸν, ὅσον μικρὸν καὶ ἂν βόσκη, ἡσθάνθη ἤδη κάποιον ρεῖμα ἡλεκτρονικόν, δέκοιεν ἱπποῦμος τὴν βοσκὴν καὶ τὸν περιμένει. Ὅταν εἶδεν ὁ ἄνθρωπος τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς εἰκόνα μὲ τὸ θαυμάσιον τῆς φύσεως πλάσιον καὶ τὴν παρεμβαλὴ πρὸς τὴν γελοίαν νικηρικὴν συνάντησιν τοῦ Ῥωμαίου καὶ τῆς Ἰουδαίας μὲ τὸ πενιχρὸν πλάσιον ἐνός κοραυτοῦ καὶ μίᾳς σχολοδότης κλίμακος, ἔκρυψε τὸ πρόσωπον ἀπὸ ἐντροπῆς, ἔθαλασε τὰ χεῖλη ἀπὸ γρίσου, καὶ μᾶς ἐξεδιέθη διὰ τὴν ἀνιπρόβλητον ὑπεροχὴν τοῦ ἰδιοῦ μας ἔρωτος. Ὁ ἀθλιός! ζήντει πολὺ καλὰ τὸς σωματικῶς τοῦ ἀθλιότητος καὶ δι' αὐτὸ φρονεῖ νὰ τὸς καλῶνται μὲ φροῦματα τὴν ἡμέραν καὶ μὲ π. π. ῥόματα τὴν νύκτα.

Ψ. — Ἐπίστευες μὲ φαίνεται. Μαῖρέ μου, Διονίσιος εἰρήσκει λόγους νὰ ἐκπαιθῇς κατὰ τοῦ ἀνθρώπου καὶ νὰ τὸν κατηγορῇς μὲ προδοτικὰ, καὶ εὖ κάμνει νὰ συνεχίσεις. Ἔτσι γίνεις καὶ τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ παρόντος, διὰ τὴν εὐχάριστον, ὅπως τόσσα, χάρις εἰς τὴν ἀπεργίαν. Πάρε το ἀπέφρασιν, ὅτι εἴμεθα δοῦλοι σου, καὶ ὡς δοῦλοι πρέπει νὰ ἔχομεν τὴν ἀρετὴν τῆς δουλείας, τὴν ὑπομονήν. Εἰς τί ὠφελεῖ ν' ἀνακούωτης κάθε ὥραν καὶ στιγμὴν ἀνοησίας καὶ κακίας τοῦ ἀνθρώπου; Καλλίτερά τις τάχα μὲ αὐτὸ τὴν τύχην σου; Ὡς τόσον, διὰ τὸς ἰδικὰς μας ἀνοησίας δὲν σὲ ἔχουσα νὰ ὁμιλῇς ποτέ.

Μ. — Δὲν ὁμιλῶ, διότι δὲν κάμνομεν καὶ δὲν κάμνομεν, διότι μίαν, ἀλλὰ τεραστίαν μορφὴν διέφραξεν ἕνας ἀθλιὸς πρόγονός μας, καὶ δι' αὐτῆς ἐκγένησε χονδροειδῶς ὅσας λιανικὰς ἀνοησίας ἠδύναντο νὰ διαπράξουν ὅλαι αἱ μεταγενέστεραι γενεαί. Εἰς αὐτὸν χροιστοῦμεν τὴν δουλείαν μας, καὶ ἀπὸ αὐτόν,

φαίνεται, κατὰγεται καὶ ἡ ἰδικὴ σου ἀρετὴ, τὸ δόγμα σου δηλαδὴ περὶ ὑπομονῆς. Διοικὼν αὐτὸς ὁ πρόγονός μας ἦλθε μίαν ἡμέραν εἰς λόγους μὲ τὸν ἀρχηγὸν τῶν ἐλπίων, διὰ θρασυσύνην, διότι εἶχε ταχίς τοὺς πόδας, καὶ ἔνα ὑπερήφανον, διότι εἶχε μακρὰ καὶ πολυοχιδὴ κέρατα. Ἐξαρθεὶς κατὰ τὴν συζητήσιν ὁ ἔλαρος, τοῦ εἶπαι περιφρονητικῶς τὴν φρόσιν: *«Βρε ἄλογον»*. Ἐκείνος ἐτοιμαζέται νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ διὰ σπουδαῖον ἀκρίβηματος: ἀλλ' ὁ ἔλαρος, εὐστροφὸς καὶ ὠλύμπιος, ἀπομεινύεται τρέχων δέ, στρέφει συχνὰ τὴν κεφαλὴν ἀρκασιτικῶς καὶ ἐπιναλισβόντι καί σματικῶς: *«Εἶσαι ἄλογον... ἄλογον... ἄλογον»*. Οἱ παριστάμενοι εἰς τὴν σκηνὴν αὐτὴν ἐγέλωσαν. Ἄν ὁ πρόγονός μας εἶχε μακρὰν εὐτοιμότητα πνεύματος, καὶ ἀντὶ δακτυλομακροῦ πῆγε χιμένον εἰς τὴν ἀγορὰν, τοῦ ἀπῆνται: *«Εἶσαι κερατᾶς»*, ἡσπώνησιν αὐτῇ, ἡ τὸσον ἀπλῇ, ὅσον καὶ ἀληθινῇ, θὰ μετέσχηκεν ὁμολογίας τοὺς γέλωτας εἰς βάρος τοῦ κερατῶ ἐλπίων. διότι, βλέπεις, μὲ τὸ αὐτὸ κομμάτι ἐπίθετον τὸν Ἰστούσι καὶ ὁ Ὀμηρος τὸν παλαιὸν καιρὸν, διὰν εἶχε γνωρίσει τὴν ἀεμνήστους ἐκείνους ἵππους τοῦ Ἀχιλλεύου, τὸν Ξάνθον καὶ τὸν Βαλλίον, καὶ ἡμῶνται τὴν ἀρετὴν νομισμένην των, τὴν μακροχρόνιον τὴν ἀναιδέα καὶ τὴν ἐλληνημάστιαν των, κατὰ καλὰ βέβαια ἀνέστησαν τοῦ Κόντου καὶ τοῦ Μισσηλάτου. Ἀλλ' ὁ ἀνόητος πρόγονός μας τί κάμνει; Ἀποφασίζει νὰ τὸν ἐκδοκῇ, ἐνῶ φησὶ δὲν αἰσθάνεται τὴν ἡδονὴν τῆς ἐκδοκῆς: διὰ συνάπτει συμμάχον μὲ τὴν ἀναιδέα, νὰ ἀναιδεῖ εἰς τὴν οὐρίαν των, κατεδιδόσιν αὐτῇ νῶς τὸν ἔλαρον καὶ μὲ τὸ πρότερον βέβαιον τοῦ συμμάχου τοῦτοσε βλέπει τὸν ἐχθρὸν καὶ ἀπύπνους καὶ λατύνοντα πρὸ τῶν ποδῶν σου. Ὅταν τὸ ἔσπερας προσεκόλλουν Ἀνδρόμαχος τὸν προκομμένον σὺμμαχόν των εἰς πλοῖον δειπνον, συγκαίμενον ἀπὸ τὸ φῆγόν καὶ σπινθηριστὸν κράσι τοῦ θύματος, καὶ τὸν εἶδε μὲ ἀποτροπιασμόν ν' ἀρετῇ τὴν πινυδαίαν καὶ

Ὅταν θέλωται τηλεφώνων...



Ἐννοοῦντά μου, δὲν μπόρου νὰ τελειώσω τὴν δουλειὰν μου... θὰ φέγω μὴ βουκίῃ σὺ Γαλατᾶ, καὶ μὲ περιμένει.

— Καλέ, καὶ πῶς ν' ἀφίται ἀλόμωνε χωρὶς τὴν ἀντιροπία σου; Σὺ δὲν με ἀλλογίζεσαι, ἐνῶ ἐγώ...

Ἀπὸ τὰ τραγικά εἰδύλλια.

νά προτιμῇ τὸ πράσινο χορτάρι, ἐκάθησε μό-
νος του κ' ἔφαγε. Ἐνῶ δ' ἔτρωγε μὲ πολλὴν
δρεξίν, ἔκαμε τὰς ἐξῆς σκέψεις, πολὺ ὀρθὰς
καὶ τὰς δύο : 1) «Ὁ μὴ πονηρός, ἀγνοεῖ τὴν ἐπι-
κρίσιν ἡ ἀντιθέσιν εἰς ὅλα τὰ ἀπόνηρα ἀλά-
σματα» 2) «Δὲν ὑπάρχει καλλίτερος δοῦλος
ἡμεῶν, ὅστις, συμπαθὼν καὶ συμπολεμῶν,
ἀρνείται νὰ μετρώσῃ τῆς κοινῆς λείας καὶ
εὐχαρίστητος τὴν ἀμείναι ἀλόκληρον εἰς τὸν σὴμ-
παθὲν τύπον. Ἡ τελευταία σκέψις ἔφερε τὴν
ἀμεσον καταδίκην τοῦ γένους ἡμῶν εἰς δούλιον
ἡμῶν, τὸ ὁποῖον ἔκτοτε μέχρι σήμερον ἔξα-
κολουθεῖ. Αἱ δὲ δὴ δὴ ἡμεῖς σκέψεις ἐπικύρω-
σιν πανηγυρικῶς, ὅτι εἴθε πληροῦστα δικαίων
ἢ ἔλαφός, ὁνομάσας τὸν μορτάτον ἐκείνον
πρόγονόν μας ἄλογον. Εἶπεν ὁ ἔλαφος μίαν
ἀνέστησαν καὶ τὴν ἐκλήρωσε διὰ τῆς ζωῆς του,
ὅπως ὅλοι οἱ εἰσόντες εἰς τὸν κόσμον μεγάλης
ἐπιθυμίας ἴδωσαν πώθησαν, ἢ ἐκώσων. Ἐπὶ τῆς
πρώτης ἡ δεισιπνεία ὑπάρχει καὶ τὰ δύο ἀφοῦ
ἀντιπαρατίθεται μὲ τὸ βέλος, ἐκλήθη καὶ ὡς ὀρε-
λίας. Ἐκτοτε ἐπεκρίθη τὸ ὄνομα καὶ ἔξακο-
λουθεῖται ὥς σήμερον νὰ μᾶς λέγουν ἄλογα.

Ψ. — Ὁ μῦθος σου μὲ διασκεδάζει, ἀλλὰ
δὲν μὲ πείθει. Λέγομαι, ὅτι ἡ γενεαλογία ἐκ
προγόνου, διακρίνεται τοιαύτην ἀλογίαν,
ἐξηγεῖ σαφέως, ὅτι ὅπως καὶ κολακευτικῶς, τὴν
μετωπίζαν ἡμῶν τῶν ἵππων εἰς ἄλογα.
Ἀλλοὶ δὲν δέχομαι, ὅτι εἰς τὸν ἴδιον ἀνίσταται
καὶ ἡ δουλεία μας. Ἐγὼ πιστεύω, συμπαθὼν
πρὸς τὴν ἀρχαίαν παρεῖδον, ὅτι ἡ δουλεία
μας εἶνε συνέπεια τοῦ προπατορικοῦ ἀμαρτή-
ματος καὶ ἐκ τῆς κρίσεως αὐτῆς ἀρνούμαι τὴν
ἐγκατεργασίαν καὶ τὴν ὑπομονήν, μὲ τὴν ὁποίαν,
ἴσως καὶ ἂν τὸς χλευάσῃς ἐσθί, γίνεται ἐπὶ
τέλους ἡ ζωὴ ὑποκριτικὴ καὶ τρώγεται, ἀρκεῖ
ἐν ἔχοντες καὶ ἡμεῖς καὶ νὰ τρώγομεν, ἔστω
καὶ κατὰ τὴν Σωκρατικὴν μέθοδον τοῦ Κω-
στή μας.

Μ. — Κατάλαβα. Ὅλα τὰ ἔρηγεις ἐσθί,
ὅπως ὁ Ηῖος, μὲ τὸ ἀπαγορευμένον κριθίδι.

Ἡ ἐξέλιξις τοῦ ἔργου.



Ὁ ἔργος
ἐπὶ παλὰ τὰ χρόνια
στὴν κοινότητα.

Ὁ ἔργος
σήμερον
ἐπὶ παλόν.



Ἡ ἐκδοχή.



ποῦ ἔφαγαν ὁ προπατορικός ἵππος κ' ἔχασε
τὸν παρὰδεῖσον. Τότε διατί καὶ ὁ ἄνθρωπος,
ποῦ ἔκαθε τὰ ἴδια, φαγὼν καποῖον ἀπηγορευ-
μένον καρπὸν, ἂν ἔγινε δοῦλος, ὅπως ἡμεῖς;

Ψ. — Ἐχασε καὶ αὐτὸς τὸν παρὰδεῖσον
ἀλλὰ, πονηρὸς ὢν, μετάνιωσεν νὰ καύῃ ἑνα
ἰδικόν του, ἱπποδοκῶν ἑνα ἑνα ὅλα τὰ
ἔσχα καὶ κλέπτων μίαν μίαν ὅλας τὰς μυστι-
κὰς δυνάμεις, ποῦ ἔχει κλειδωσέν ὁ θεὸς εἰς
τὸν καρπὸν τῆς γῆρας. Καὶ ἔτι, μὲ ὅλα
αὐτὰ, ἔχει καὶ ὁ ἄνθρωπος τὴν δουλείαν του,
καὶ ἴσως χειρότερον τῆς ἰδικῆς μας· δουλεύει
εἰς τὰ πάθη του καὶ εἰς τὴν ἀπληστίαν του.
Ὁ δὲ παρὰδεῖσός του ἔστιν τί εἶνε; Ὁ ἄν-
θρώπος; ἡμεῖς ποῦ ἔχοντες. Ἀντὶ νὰ ἐκρίσῃ
ἐτοῖμα, ὅσα θέλει, αὐτὸς τρέχει, καπελῖται καὶ
τὰ ἐκταμάζει. Ἀντὶ νὰ ἐκταμάζῃ, διαρκῶς εἶνε
ἀνέτοιχος, ἐκρίσκει εἰς κίνησιν καὶ ἐργά-
ζεται. Ἀντὶ νὰ εὐχαριστῇται καὶ νὰ ἀρεθί-
ται εἰς τὸ ὑπάρχοντα, μετρημοῦν καὶ ἐπὶ
ταῖς ἄλλα τ' ἀποκτῇ, ἀλλὰ ἀπληστοῦς ζητεῖ
περισσότερα καὶ καλλίτερα, καὶ ἀφάνει δυνά-
τὰ τ' ἀδύνατα. Ὁ ἄνθρωπος περισσώτερον
ἀπὸ ἡμᾶς τρέχει, κινεῖται κ' ἐργάζεται. Ἄρα
εἶνε δοῦλος περισσώτερον ἀπὸ ἡμᾶς. Καὶ δὲν
ἐντρέπεται νὰ τ' ὁμολογῇ· ἀπόδειξις ὅτι τὴν
δουλείαν τὴν ἀνέμασε δουλεία.

Μ. — Εἰς ἥτοι, νομίζω, ὁρθότερον, ἂν ἔλε-
γες ὅτι τὴν ἰδίαν μας δουλείαν τὴν ἔχει δου-
λεύει του.

Ψ. — Ἐγὼ παραδέχομαι τὴν πρᾶσιν καὶ
ἀντιστραμμένην, ὅπως τὴν λέγεις. Τὸ τρίτον
νόμισμα περὶ, ἀντιθέτως ἔστιν τὸ καὶ ἂν
δέξῃς. Προσθέτω μάλιστα, ὅτι εἶχον νὰ
μὴ παύσῃ ποτὲ ἡ δουλεία μας πρὸς τὸν ἄν-
θρωπον.

Μ. — Τί λέγεις, εὐλογημένε; Εἰρήμει. Εἶσαι
ἀπὸ καλὰ σου;

Ψ. — Μάλιστα. Πρέπει νὰ ἡμεῖς εὐχαρι-
στημένοι μὲ τὴν κατάστασίν μας.

Μ. — Βέβαια! Ἐννοεῖ τοῦ προπατορικοῦ
ἀμαρτήματος, ποῦ θεωρεῖς αἴτιον ὅλων τῶν
δεινῶν καὶ συγχρόνως πινάκιον.

Ψ. — Ὅχι· ἀσέβως πρὸς αὐτό· πρέπει
νὰ στέρνομεν τὸ παρὸν, χωρὶς νὰ ζητῶμεν
τὰ βελτίω, καὶ νὰ εὐχισαί μαζὶ μου νὰ δου-
λεύωμεν πάντοτε.

Μ. — Εἰς τὸν Κωστήν;

Ψ. — Ἀδιόφορον εἰς ποῖον.

Μ. — Εἰς τὸ μαγγανοπήγαδον ἔξαιρνα, μὲ
τὰ μύτια κλεισμένα.

Ψ. — Καὶ εἰς τὸ μαγγανοπήγαδον ἀκόμη.
Καθμένε! θὰ θεωρήσῃς μεγάλῃ σου εὐτυ-
χίαν νὰ γρονθῇς τὸ μαγγανοπήγαδον, ὅταν
μύθῃς, τί μᾶς περιμένει τὴν στιγμὴν, ποῦ ὁ
ἄνθρωπος θὰ καταργήσῃ τὴν δουλείαν μας.
Αὐτὸ θὰ γίνῃ, ἅμα ἴδῃ, ὅτι δὲν μᾶς χρειάζε-
ται πλέον, οὐκ δὲν τὸν ὀφελεῖ ἡ ὑπηρε-
σία μας.

Μ. — Εἰς ἐλευθερωθῶμεν τότε· δὲν τὸ χαί-
ρομαι;

Ψ. — Εἰς ἐλευθερωθῶμεν... ἀπὸ τὴν ζωὴν
δηλαδή θὰ μᾶς ὀδηγήσουν εἰς τὸ σφαγεῖον
καὶ θὰ μᾶς κρεμάσουν εἰς τὰ κρεοπωλεῖα,
ὅπου τὰ πρόβατα καὶ τὰ βόδια. Αὐτὸ γίνε-
ται ἤδη εἰς τὴν Εὐρώπην· καὶ πολὺ φοβοῦμαι,
ὅτι δὲν θ' ἀσπασθῇ νὰ γίνῃ κ' ἐδῶ. Διότι
ἔχοντες κ' ἐδῶ τ' αὐτοκίνητα, ποῦ μᾶς ἐτρό-
μαζαν· διότι ἔτρεχαν χωρὶς ἄλογα κ' ἔτρε-
χαν ὡς ἀσπασθῇ. Ὅταν μᾶς ἴδωσαν καὶ τ' ἀε-
ροπλάνα καὶ συνειδηθῇ ὁ ἄνθρωπος ν' ἀερο-
βατῇ, ἡμεῖς εἰς τί θὰ τοῦ χρησιμεύσωμεν πλέον;

Μ. — Εἰς τὸ νὰ τὸν τρώομεν μὲ τὴν σάρ-
κα μας. Τὸ βλέπω μὲ λύπην μου καὶ ἡ λύπη
μου ἀξάνει, ὅταν σκεπθῶ, ὅτι ὁ χοῖρος θὰ
εἶνε τότε ἀνώτερος ἡμῶν ὡς τοσούτῃ.

Ψ. — Λατρεῖν εὐχισαί, ὅπως ἐγώ, νὰ ἔξα-
κολουθῇ ἡ δουλεία μας ἢ ὄχι;

Μ. — Εὐχισαί καὶ... αἰσῶπα· ἀκούω τὰ
βήματα τοῦ Κωστή· θὰ μᾶς φέσῃ, κατὰ τὴν
ἀντιθέσιν του, μίαν φωνὴν κριθίδι, ποῦ εἶνε
μία βοῦκα. Πρέπει αὐτὴν τὴν φωνὴν νὰ τὸ
τρώομεν χωρὶς παράπονον.

Ψ. — Καὶ νὰ τὸ μασηθῶμεν μ' εὐγνωμο-
σίαν καὶ μὲ τὴν παρήγορον σκέψιν, ὅτι δὲν
εἴμεθα ἀκόμη, δέξαι τὴν μίστην τοῦ Κωστή,
δοῦλοι ἀχρηστοί, καὶ δὲν ὑπάρχει φόβος νὰ
μᾶς πωλήσῃ δι' ἄλλα ἀργύρια ὁ Κύριός μας
εἰς τὸν σφαγέα κρεοπώλην.

ΓΕΩΡΓ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

Διηγήσεις.

ΙΑΤΡΟΚΟΙΝΩΝΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

Η ΔΙΑΛΟΓΗ
ΕΝ ΤΗ ΝΕΩΤΕΡΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

« Il est des années où l'on n'est pas en train », λέγειν εἰς τοὺς φίλους του, οἵτινες τὸν προέτρεπον δι' ἐργασίαν, ὁ περίφημος Schaudard τῆς Vie de Bohème.

Τὸ ἀξίωμα τοῦτο, τὸ κάπως ἴσως ὑπερβολικόν, ἀλλὰ καὶ ἐν μέρει ἀληθές, ἐπανερχεται ἐπιμόνως εἰς τὴν μνήμην μου, ὅπως μία ἐμμονος ἰδέα. Ἡ Διεύθυνσις τοῦ ἀγαπητοῦ «**Ἀπ' Ὅλα**» ζητεῖ κατὰ τὸ Ἡμερολόγιόν της ἀπὸ ἐβδομάδων ἤδη. Ἡ γραφίς μου, προσκρούουσα διαρκῶς εἰς τὴν ῥήτραν τοῦ Schaudard, ἀναπαύεται μακαρίως ὑπὸ τὴν σκιάν μιᾶς τελείας καὶ νωχелоῦς ἀδρανείας.

Αἱ ἡμέραι παρέρχονται, ἡ αἰτήσις διατυπώται ἐντονωτέρα, τὰ διαβήματα προσλαμβάνουσι μορφήν ἐπιμονωτέραν, ἀλλὰ, φεῦ! τὸ πνεῦμά μου μετέωρον, ὅπως αἱ περιστάσεις, καὶ ἀγωνιώδες, ὅπως αἱ στιγμαί, ἀδυνατεῖ νὰ συλλάβῃ κατὰ τὴν ἐνδύσιν, νὰ τὸ παρουσιάσῃ εὐπρόσωπον πρὸ τῶν ἀναγνώστων τοῦ φίλου Ἡμερολογίου.

Ἀλλ' ἡ ὑπόσχεσις, ἀλλ' ὁ χῶρος, ὁ ἀπὸ πολλοῦ προορισθεὶς διὰ τὴν συνεργασίαν μου, ἀλλὰ τόσα ἄλλα... με ἐνοχλοῦσιν ἀπειρηκώτατα, φωνασκοῦσι πέριξ τοῦ γραφείου μου, με ἀκολουθοῦν τέλος παντοῦ, ζητοῦντα ἱκανοποιήσιν ἄμεσον καὶ ταχεῖαν. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ συνεργάτης malgré moi.



Τὸ πολύχροτον ζήτημα τῆς διαλογῆς, τῆς selectio τοῦ Δαρβίνου, παρουσιάζεται συνήθως ἐν τῇ κοινωνίᾳ ὑπὸ δύο μορφάς: τὴν **φυσικὴν** καὶ τὴν **κοινωνικὴν**.

Μία ἐπιδημία βαρεῖα προσβάλλει πληθυσμόν τινα. Τὰ ἄτομα, αἵτινα ἰῶνται ἢ καὶ δὲν προσβάλλονται ὑπ' αὐτῆς, θεωροῦνται ὡς τὰ μᾶλλον ἱκανά, διότι ἐπέζησαν. Παρ' αὐτοῖς ἀναγνωρίζομεν συνήθως φυσικὰς τινος ἰδιότητος ἀνοσίας ἢ ἀντοχῆς, ἃς εἶναι δυνατόν νὰ κληρονομήσωσιν οἱ ἀπόγονοι, πρὸς ὄφελος τῆς φυλῆς.

Ἄς λάβωμεν ὅμως ὑπ' ὄψει μίαν καταστροφὴν, ὅπως τὴν τοῦ «**Γιτανικοῦ**», καθ' ἣν οἱ ἄνδρες ἐθυσιάσθησαν διὰ νὰ σώσωσι τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παῖδια, τὰ ἀδύνατα ὄντα.

Εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν μιᾶς ἀνωτέρας αἰσθηματικῆς μορφώσεως, δὲν εἶναι πλέον οἱ ἱκανώτεροι ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐπιζῶσιν, ἀλλ' οἱ ἄλλοι.

Τοιοῦτον εἶναι τὸ φαινόμενον, τὸ ὁποῖον ὁ De Larouge ὠνόμασε «**διαλογὴν κοινωνικὴν**».

Διὰ τοῦ ἀπλουστάτου τούτου παραδείγματος, εἶναι εὐκόλον νὰ προῖδῃ τις, ὅτι τ' ἀποτελέσματα τῆς κοινωνικῆς διαλογῆς εἰσιν ὅλως διάφορα τῶν τῆς φυσικῆς τοιαύτης.

Ὁ ἱπποτισμός, ἡ φιланθρωπία, τὸ ἔλεός

εἰσιν αἰσθήματα λίαν ἀξέπαινα καὶ ἀναγκαῖα εἰς τὰς ὁργανωμένας κοινωνίας.

Δυστυχῶς διὰ τῆς τροπῆς, ἣν λαμβάνουσιν ὁσημέραι, ἀρχίζουν νὰ ὑπερβαίνουν πῶς τὰ ὅρια τῆς ἀλληλοβοηθείας, δημιουργοῦντα τέλος μίαν προστασίαν, ἀληθῶς ἐνοχον, ὑπὲρ τῶν ἦτοιν ἀνθεκτικῶν καὶ τῶν μᾶλλον κακῶν στοιχείων.

Ἐάν ἡ μορφή αὕτη τῆς διαλογῆς ἐφημερίζετο ἐπὶ τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν, αἵτινα μᾶς περιβάλλουσιν, οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι θὰ ἐχάνοντο ἐντὸς ὀλίγου διὰ τῆς ἀλλοιώσεως καὶ στειώσεως τὰ πολυτιμώτερα εἶδη.

Ἡ ἐλικοπέσις τῆς συγχρόνου κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης καὶ βοηθείας, μᾶς πείθει, ὅτι κοινωνικαὶ τινες διαλογαὶ φαίνονται ὁδηγοῦσαι τοὺς πληθυσμούς χωρὶν λίαν πεπολιτισμένων πρὸς τὸ ἀνωτέρω διπλοῦν κατάντημα, τῆς στειώσεως καὶ τῆς παραμορφώσεως.

Καὶ τῷ ὄντι, παντοῦ, ἱατροὶ καὶ οἰκονομολόγοι, παραπονοῦνται διὰ τὸν ταχὺν πολλαπλασιασμόν τῶν ἀνθρωπίνων καθαρμάτων καὶ τὴν ἐγκατάλειψιν, εἰς ἣν τοῦναντίον ἐπα-

φίενται τὰ εὖρωστα καὶ ὑγιᾶ ἄτομα, αἵτινα, ἐργαζόμενα καὶ ληρώνοντα δι' ὅλους, ἔχουσιν ἀνάγκην ὑποστηρίξεως καὶ ὑπερασπίσεως.

Ἴδου μία σπουδαία ἀφορμὴ ἀνδραύσης ἐλαττώσεως τῆς φυσικῆς καὶ ἠθικῆς ἀξίας τῆς φυλῆς.

«Οἱ Γάλλοι, ἔγραφε τελευταίως ὁ φίλος μου Desfosses, ὁρμώμενος ἀπὸ ἰδέας αἰσθηματικὰς ἀορίστους, ἀκολουθοῦσιν ὁδὸν ἀντιθετὴν πρὸς τὴν λογικὴν καὶ τὴν ὀρθοφροσύνην. Αἱ δημαρχαί, αἱ φιλανθρωπικαὶ ἐταιρεῖαι, ἀσχολοῦνται περὶ τοῦ παιδὸς καὶ δίδουσιν αὐτῷ ἄστυρον τότε μόνον, ὅταν ᾖ ἡλίθιος, κυφός, ἐκαφυλός. Ἡ πόλις τῶν Παρισίων κτίζει ἐνδιατήματα ἀξιόλογα διὰ τὰ ἡλίθια παῖδια, ἀνεγείρει νοσοκομεία θαλάσσι διὰ τὰ φθισικά, ἀφίνει οἰκογενεῖας μὲ ἐπιτάκτω παῖδια νὰ σαρδελοποιῶνται μὲ τοὺς γονεῖς των ἐντὸς ἐνὸς μόνου δωματίου ἀνηλίων καὶ σκοτεινοῦ· περιμένει δὲ ὅπως ταῦτα παραμορφωθῶσιν ὑπὸ τῆς φθίσεως ἢ τοῦ ραχτισμοῦ διὰ νὰ λάβῃ φροντίδα περὶ αὐτῶν».

Ὁ Urbain Gohier, εἰς γλῶσσαν ἐπὶ δευτέ-



P. Prud' hon.: **Ἡ Ἀγνότης.**

σαν καὶ καυστικώτερον, διαπιστοῖ τὰ αὐτὰ γεγονότα ὡς ἀκολούθως:

‘Ο σάτυρος, ὁ ἀπάχης, ὁ αἰσχροκερδής, εἶναι βέβαιος περὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ δημοσίου. Εἰς τὸν ἐντιμον, τὸν ὑπὸ βαρέων καθηκόντων ἀγωνιῶντα, τὸν σιωπηλὸν ἥρωα, οὐδεὶς τείνει τὴν χεῖρα. Ἡ κοινωνία τὸν ἀφίνει νὰ ἀποθάνῃ τῆς πείνης. Προσπάθουν μόνον νὰ προσβληθῇς ὑπὸ ἀβασίας. Ἐν τῇ αἰμα ἡ φιланθρωπία θὰ σὲ ἀνακαλύρῃ. Δι’ ἐσὲ εἶναι ὅλα τὰ ἀγαθὰ τῆς τε ἰδιωτικῆς καὶ δημοσίας φιλανθρωπίας. Πρέπει μὲ πᾶσαν θυσίαν νὰ σὲ σώσουν, νὰ σὲ ἐπαναφέρουν εἰς τὴν κυκλοφορίαν, διὰ νὰ εἶσαι εἰς θέσιν νὰ διαγωνίσῃς τὸ εἶδός σου εἰς ὄντα ἐκφυλα, φιλάσθενα καὶ τρισάθλια».



Τὸ Κράτος ὑφίσταται καὶ διατηρεῖται μόνον διὰ τῆς συνεργουῦς ἀντιστάσεως τῶν ἀποτελούντων αὐτὸ ἀτόμων· αὐξάνει ἡ ἐλαττωταὶ ἀναλόγως τῆς δυνάμεως τῆς ἐργασίας, τῆς δημιουργητικότητος, τῆς ἐκτάσεως τῶν μελῶν του.

Ἐν τῇ δίνῃ τοῦ κοσμικοῦ συναγωνισμοῦ διὰ τὴν θέσιν καὶ τὰ πλούτη, ὅλοι οἱ μέτοχοι εἶναι ἀλληλέγγυοι, καὶ πᾶν ὅ,τι ὠφελεῖ ἡ βλάπτει τοὺς μὲν, ὠφελεῖ ἡ βλάπτει ἐπίσης τὴν κοινωνίαν καὶ τὸ σύνολον.

Ἐπομένως, ὅσω Κράτος τι ἡ κοινωνία ἀριθμεῖ μεταξὺ τῶν μελῶν της στοιχεῖα κακὰ, τοιούστιν ἀδυνάτους, ἀναπήρους, ἡλικίους, παρένους, ἐγκληματίας, ἀγόνους, τόσω ὀλιγοτέρα ἀμυντικὴν καὶ ἐκτατικὴν κέκτηται δύναμιν, ὅχι μόνον διότι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐνεργῶν παραγωγῶν εὐρίσκεται ἐξησθενημένος, ἀλλὰ προσέτι διότι τὰ ὑγιᾶ ἀτομὰ εἰσι τὰ μόνον πρὸς συντήρησιν τῶν διὰ τὴν διατήρησιν τῶν ἀνικάνων, διὰ τὸν περιορισμὸν καὶ τὴν διόρθωσιν τῶν ἐγκλημάτων, ἀπαιτουμένων φρικωδῶν ἐξόδων, καὶ δὲν ἔχουσι, συνεπῶς, τὰ ἀπαιτούμενα διὰ νὰ βελτιώσωσι τοὺς ὁρους τῆς ὑπάρξεώς των.

Εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας 500 ἑκατομμύρια, εἰς δὲ τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Γαλίαν 600 ἑκατομμύρια ἀπορροφῶνται ἐτησίως ὑπὸ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἀνθρωπίνων ἀναπληρώων.

Ἄλλ’ ὁ ἀνίκανος δὲν ἀρκεῖται μόνον νὰ ᾔῃ ἐν στοιχείῳ παρασιτικῷ, ἀνωφελὲς ἡ ἐπικίνδυνον.

Ἐκτὸς περιπτώσεών τινων, εἶναι ἱκανὸς νὰ ἀφήσῃ ἀπογόνους, οἵτινες κληρονομοῦσιν ἐλαττώματα γονέων καὶ συχιάκις ἐπιδεινούσιν αὐτά.

Πολλὰ παιδιά φθισικῶν, συφιλιδικῶν, ἀλκοολικῶν ἀποθνήσκουσι νέα ἢ εἰσιν ὀπισθοδρομικά, ἐπιληπτικά, φρενοβλαβῆ, ἐγκληματία.

Ἀνάπηροί τινες εἰσιν ἐνίοτε ἰδιαζόντως γόνιμοι.

Κατὰ τὴν γνώμην Ἀγγλοῦ τινὸς συγγραφέως, ἡ γεννητικότης εἰς μὲν τὰς οἰκογενείας ὑγιῶν ἐργατῶν εἶναι 4%, ἐνῷ εἰς τὰς τῶν νοσηρῶν τοιαύτας 7,6%.

Εἰς ἐπαρχίας τινὰς τῆς Γαλλίας ἡ γεννητικότης εἰς μεθύουσας, ἐγκληματίας εἶναι 6,6%.

Καὶ οἱ γόνιμοι οὗτοι ἀνάπηροί ἔχουσι πᾶσαν εὐκολίαν πρὸς διαίωσιν τοῦ εἶδους των.

Ὅταν δὲν τὸ πράττουσι μόνον των, τοὺς ἐξωθεῖ πολλάκις ἡ κοινωνία πρὸς τοῦτο.



— ‘Εταί λοιπὸν, ἀκόμη ἐπιμένεις νὰ μὴ θέλῃς τὸν Νίκο;

— Μὰ τί θέλεις νὰ τὸν κάμω, μαμάκα μου, ἀφοῦ δὲν ἔχει φίλους!

Υπάρχει, ἐν Γαλίᾳ ἡ. χ., πληθώρα ἐταιρειῶν ἀκαμαζουσῶν, ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐνθαρρυνόμενων, αἵτινες ἀσχολοῦνται νὰ τοποθετήσωσι καὶ νὰ νυμφεύσωσι τοὺς ἀπελευθερωμένους καταδίκους καὶ τὰς μετανοούσας κόρας.

Πρὸς βλάβην τίνος; Φυσικῶς τῶν ἐργαζομένων καὶ τῶν τιμῶν γυναικῶν. Καὶ διὰ τῆς μεθόδου ταύτης δὲν ἀρκούμεθα μόνον νὰ κατασωτεύσωμεν τὸ χρῆμα καὶ τὸν καιρὸν μας πρὸς διατήρησιν, περιποίησιν καὶ προστασίαν τῶν ἀνωφελῶν καὶ βλαβερῶν στοιχείων. Προσπαθοῦμεν προσέτι νὰ ὑπαβληθῶμεν τὸν πολλαπλάσιμόν των.



Ὅποια νῦν ἡ πραγματικὴ ἀξία τῶν οὕτως ἐξοικονομημένων ὑπάρξεων ἀπὸ ἀπόψεως ζωικῆς ἀντιστάσεως καὶ παραγωγικῆς ἐνεργητικότητος;

Αἱ στατιστικαὶ εἰσι πολὺν πειστικαὶ ὡς πρὸς τὰ ἀποτελέσματα τῆς διὰ τῆς διαλογῆς ταύτης ἐπιτυγχανομένης οἰκονομίας ἐπὶ ἀτόμων. Κατὰ τὸν Calmette 81% τῶν παιδῶν, 87% τῶν νέων καὶ 90% τῶν ἐφήβων ἐν Γαλίᾳ εἰσι φυματικοὶ καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τούτου τὸ τέταρτον σχεδὸν ἀποθνήσκει ἐκ φθίσεως.

Κατὰ τὸν Monod 14% τῶν ἀρρένων, κατὰ τὸν Dufestel 33% τῶν θηλέων τῶν προκαταρκτικῶν σχολῶν ἔχουσι ραχιτικὰς παργγελίσεις.

Κατὰ τὸν Courtade 44% τῶν παιδῶν

ἔχουσιν ἀναπνευστικὰς λειτουργίας ἀνεπαρκεῖς καὶ ἐπὶ τῶν 44 τούτων 28 εἰσι κωφοὶ εἰς βαθμὸν τινα, 33 δὲ ἔχουσι συνήθως ὑγίαν κακίην.

Οἱ Regis καὶ Roubinovitch ἐξηκρίβωσαν ὅτι 6—10% τῶν παιδῶν εἰσιν ὀπισθοδρομικά ἢ ἀνώμαλα ἀπὸ διανοητικῆς ἀπόψεως.

Ἡ ἀρχικὴ αὕτη ἀδυναμία τῆς παιδικῆς ἡλικίας ἐπιμένει βραδύτερον, παρὰ τὰς προσπάθειας τῆς ὑγιεινῆς, τῶν ἀγωνισμάτων καὶ ὅλων τῶν ἐπιτελουμένων προόδων.

Αἱ νεώτεραι κοινωνίαι ἔχουσι καθήκον νὰ περιορίσωσι τὰς οἰκονομικὰς καὶ κοινωνικὰς συνεπείας μιᾶς τοιαύτης διαλογῆς καὶ νὰ ἀναχατίσωσι δι’ ὅλων τῶν μέσων, αἵτινα τίθησιν εἰς διαίθεσιν ἡμῶν σήμερον ἡ ἐπιστήμη, τὴν αὐξοῦσαν ἀνοδὸν τῶν ἐκφυλῶν καὶ ὅλων τῶν ἀνθρωπίνων καθαρμάτων.

«Ὡμεν καλοὶ καὶ φιλόανθρωποι, λέγει ὁ De Fleury· ἂς τρέξωμεν εἰς βοήθειαν τῶν δυστυχῶν· ἐάν ὅμως θέλωμεν νὰ μείνωμεν Ἐθνος ζῶν, μὴ λησμονώμεν, ὅτι ἡ προέσις τοῦ ὑγιᾶς ἀτόμου δέον νὰ δεσπόζῃ τὴν ἀντίληψιν τῆς φιλανθρωπίας μας. Εἶναι σφάλμα ἀνεπαρκῆστον νὰ πτωχύνωμεν, ἐξ ἔρωτος ἰσότητος, τοὺς εὐρώστους καὶ δραστήριους, διότι αὐτοὶ μόνον εἰσιν οἱ παράγοντες δι’ ἑαυτοὺς καὶ διὰ τοὺς ἄλλους».

Μ. ΜΩΥΣΕΙΔΗΣ

Διευθυντὴς τοῦ περιοδικοῦ
«Ἰσσοκράτης».





ΕΙΚΟΝΕΣ

ΕΑΡ—ΘΕΡΟΣ

Οι χυμοί την μυστικήν ανέλαβον ανάδασιν των.

Μόλις κατεπραίνθη ἡ δριμύτης τοῦ χειμῶνος, καὶ λυθῶν, μὲ ἀσύλληπτον φθόρον, ἐτρεψαν τῆς ζωῆς τὰ ρεύματα πρὸς τὴν φυτὴν τὰς κορυφάς. Ποῖα μυστηριώδης δέλησις ἐπιβάλλει αὐτῷ τοῖς ρυθμοῖς τῆς εἰς τὴν ἐνόργανον θλήν;

Αἱ πρώται χλωιόστεραι τοῦ Φεβρουαρίου πνοαί, μέσσω τὴν ξηρὰν φθιῶν ἐξήγειρον τὰς καρτεροῦσας δυνάμεις, αἱ χυμοὶ μετέβαλον ἄρδιον.

Βραδέως πολὺ τὰ δένδρα ἀναλόγως τοῦ γένους αὐτῶν, φυλλοβολοῦσιν.

Ὁ χυμὸς χρωματίζει πρῶτον τῆς βλαστῆς, ὅπου δεῖν δειλὰ προβάλλουν, προφυλαγμένα ἀκόμη ἀπὸ τὰ χυώτα περιβλήματά των, τὰ δροσερά φυλλαράκια.

Ποῖαι χλωεραὶ, μὲ ποικίλως διεσχισμένα λεπτοφυῆ φυλλάματα, ἐκπορροῦσιν τὴν πρώτην ἱερὴν πρέψιν διὰ τὴν ἐξάνθησιν θυμάτα.

Νεφέλαι εὐδρομαί, κενῶσιν ἀφύοντες τοὺς βαθαρημένους ἀσκήεις των καὶ ἡ ὁρώσας ἀδέεται, μὲ περισσὴν πρυθμυαν, τὰ ἀδαμάντινα κάτεπτρά της διὰ νὰ ἐντυπωσῇ τῆς Ἡλῆς ἡ μιᾶς ἡ μερρῆ.

Ἡ ζωὴ, μὲ πολλὴν συστολὴν ἀκόμη, φαίνεται ὡς νὰ περιγέλλῃ τὸν θάνατον. Πῶς καὶ ποῦ, μέσσω τῶν κρηφάνων τῶν ἀναγκαίων πρὸς ἐξάλωσιν τοῦ χειμῶνος θυμάτιον, ἐκρησθέντων κερμῶν καὶ τεθλασμένων ὑπετάδην κλάδων, διαφαίνεται τὰ πρῶτα τοῦ ἔαρος μειδιήματα: τῆς πλάνης βερονίκης ἡ κυανὴ στεφανίη ἢ τῆς λευκανθήμιδος ἢ παρθενικῆς ἑσφῆς.

Ὁ Μορτιὸς προσδίδει μῆζον ἄρρις εἰς τὴν βλάστησιν, ἐπαγγελλόμενος τὰ ἐν περαιοσκευῇ δάρα εἰς τὰ μυστικὰ τῆς φύσεως ἐργαστήρια. Πρυθμύως ἡ ἀμυγδαλὴ ἐνδοῖται εἰς τὰς υποσχέσεις αὐτῶν, ἄγνάν θυμὰ διὰ τὸν χρυσόλογγον κατακτητὴν.

Ὁ Ἀπρίλιος διαδιβάλλει τὴν χελιδόνων τοὺς ζυθροὺς χαριτισμοὺς. Καὶ ὁ ἀνδραιοτερὴς Μῶος, ὑπὸ τὰς ἐρωτικὰς τῶν ἀφρόνων ὑποκρούσεις, ἐπιδεικνύει τῆς ζωῆς τὸν δριάρθρον, αἶρων τὸ ἀνδραιοπρεπὲς παρὰπέτασμα τῶν δάμνων, διὰ ν' ἀποκαλύψῃ τὸ μυστήριον τῆς φωλεᾶς.

Κάτω ἀπὸ τὸ χάσμα, τὸ ὑπὸ τῆς ὑπερινῆς ἀπαλυνθῆν ἀχνῆς, τελούνται τὰ μυστήρια τῆς μεταμορφώσεως ὀλοφυροῦντων

καλλωπτερῶν, ἐλαιοπτερυγῶν ψυχῶν, ὀνειρεδῶν σφηνάτων, ὀρεσάτριων τεττήων, ἐρωτικῶν μελισσοειδῶν. Μήκω δεξ ὀφθαλμῶν ἀρμυρογυῶνται τὴν ἐκτὸς σκατείνων νυμφῶν δαλάρων, διὰ ν' ἀπενίσωσιν ἰδανικῶς τὸν ἀπολλυτὸν ἥλιον. Αἱ νεφέλαι προθύμως συμπεπῶσαι τὰς πτυχὰς τοῦ χειμῶνος τῆς Γῆς πάλου καὶ ὁ Φαῖδος ἑυτυχίᾳ, ἀνυλόμενος, ἔνισα τοῖς ἀσκητοῖς ὁρμητὸς τοῖς.

Καὶ ἡμιστεῖται ἡ Γῆ τὰ μυστικὰ της ἀντὶ τῆς ἡμέτης τῆς ἡμέρας, εἰς τὸν Φωστῆρα.

Βαθμυδὸν τὰ εἶδη, ἐν πρὸς ἐν, ἐξέφημασιν τὰ ἴδια πύματα ὅλων τῶν ἐν αὐτοῖς ἐγκλεισμένων πόλων. Πᾶσι γὰρ ἡ ἀγροὶ σπαστῶν, χλωιδῶν κρηφῶν καὶ ἀρμυρῶν καὶ ἡ ἀντακάνθη ἐκρήτοι τὴν οὐρανὸν ἐκλεπκῶς ἀναπνεύσαντες πνοὰς, ὅν ὡς γυλῶνται τὰς πύλας νηυσὶς ὑμῖν.

Βελαντινὰ θήματα καὶ γὰρ γυμνοὶ σκηνῶν καὶ ἡρώων ἀρμυρῶν πρὸς ἔρημα καὶ περαιογίματα πηγῶν, ἐκ μολιῆς δακρυλῶντων, καὶ βυρβαὶ καὶ ἡρώματα πλεμῶσι τὸν αἶρα.

Ἐρημοκαπτικῶς συνόχεται ἡ φύσις. Γὰρ ἑρμῆς δὲ συντελέσῃ τὰ καρποφυρὰ της.

Πνοαὶ ἡρώων τῶν ὑμῶν διαδέχονται.

Τὰ δένδρα ἐξάνθησαν.

Ἦρμε πρὸς βῆμα ἡ ζερῶν, πρὸς βῆμα αἶμα, καὶ τὰς ἐπαγγελλῶν τοῦ ἐναινοῦ δακρυάται.

Σίτος καὶ βρώμη καὶ χῆρος ἄρριάζουσιν.

Ἡ Γῆ αὖχμῶν ἀφύοντες ἐκτός, διὰ βρόμων καὶ κερμῶν ἐξαγγελλόμενος, καταρέρεται ἀπὸ τὰς μελανὸς νεφέλας.

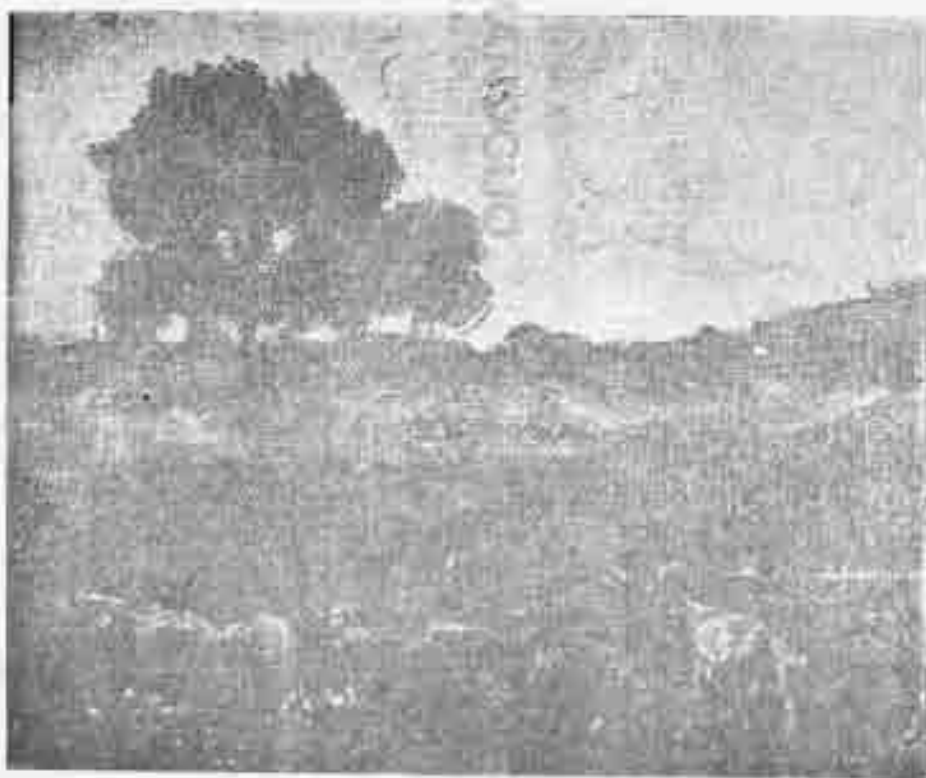
Τὰ ὄντα ἐκορέσθησαν εὐωχίᾳ. Ὁ ἔρος ἀπειργάσατο αὐτῆς τὰ ἄγαθα, ὅσα εἰς τὴν συντήρησιν τοῦ εἶδους συντελοῦσι.

Κεναὶ αἱ φωλεαὶ τοῦ παρελθόντος ἔαρος, ἀποσπῶνται τῶν δασοφυλλῶν κλάδων.

Αἱ νεύγενεαὶ ἐπλήρωσαν τὰ κενὰ εἰς τὰ στελεῖχη τῆς ζωῆς. Ἐπικεῖται ὁ ἄριτος.

Φθινόπωρον. Ἡ Γῆ δὲ συντελέσῃ ἴδη τὴν ὑστάτην μετὰ τοῦ Φαῖδος ἔνοσιν της.

ΝΟΕΜΗ Α. ΖΗΡΟΥ



Α. Στεφάνου: Ἄγρες, ἑλληνικὸν τοπίον.



ΠΟΔΟΠΑΤΗΜΕΝΗ ΑΓΑΠΗ

Ἐπάνω στὴν ὠραία βεράνδα, ποὺ σπάζουν ὁλοτρόγυρα τὰ δένδρα τοῦ κήπου καὶ ἀνθίζουν τὰ ἄνθη μὲ τὴν ναρκωτικὴ τους ὁσμὴν, τὸ τραπέζι εἶναι στρωμένον...

Φέρεται ὅτὸ πάλαινα τραπέζι μὲνδολό του ἀδελφοποιημένου καὶ ὅλα διπλὰ τοῦ δειπνοῦ τὰ σκαῖ, ὅτὸ μίσην μία κομψὴ ἀνθοδέσμη προβάλει. Εἶναι τόσο μικρὸ τὸ τραπέζι, ὅτι ἐκεῖνο, ποὺ νομίζεις, ὅτι ἔγινεν ἐξαπνιγὲς τόσο, διὰ νὰ μὴ χωρῇ πολὺ τῆς ψυχῆς, ποὺ ταῖς ἐνώνει σφιχτά-σφιχτά ὁ δεσμὸς τῆς ἀγάπης...

Μία νέα, ἀληθινὴ συνάφεις τῶν παλαιῶν καρῶν, μόνι, ἀνάμεσα εἰς τὸ σιωπηλὸ ἐκεῖνο περιβάλλον, φροντίζει μὲ χρυσὴ προσοχία νὰ κάμῃ περὶ κομψῶ, περὶ χαριτωμένον, περὶ εὐμορφὸν τὸ δειπνόν, ποὺ θὰ μοιρασθῇ μ' ἐκεῖνον ποὺ ἀγαπᾷ: Μὲ τὸν ἄνδρα τῆς.

Ἐπάνω στὰ ἁρμονικὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου τῆς, τοῦ προσώπου τῆς νέας γυναικός, τὰ ὁποῖα δὲν ἀπέβαλλον ἀκόμη τὴν ἀφέλειαν τῆς παρθένου, ὁ πόθος ἔχει ἀπλώσει ἓνα ἰδιαίτερον τόνον, καὶ ἡ πραγματοποιήσις τοῦ ὀνείρου τῆς χαρίζει τὴν εὐτυχίαν, τὴν ὁποίαν ὀνειροπόλησεν.

Εἶναι μόνι. Ναί, τώρα τὴν στιγμὴν αὐτὴν εἶναι μόνι, ἀλλὰ ἔτι, μέσα βαθειά στὴν καρ-

διά τῆς, ἐκεῖνος, εἰς τὴν ὁποίαν ἐχάρισεν τὰ φιλά τῆς, ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον λατρεύει. Ἡ εἰκὼν τοῦ τῆς συντροφιστοῦ πανταθεν. Ἄλλως τε, τὸν περιμένει μὲ αγωνίαν, στρέφει τὸ βλέμμα τῆς πρὸς τὸ μοναστήρι ἐκεῖνο, ἀπὸ τὸ ὁποῖον συνειθίζει νὰ φθάνῃ καὶ τὸν περιμένει.

Ἀλλὰ ὁ ἥλιος κατακαλᾷ πρὸς τὴν δύσιν του, αἱ σκαὶ μακραίνουν σιγά-σιγά ἐπάνω εἰς τὸν λόφον, εἰς τοὺς κήπους, εἰς τὴν βεράνδα, καὶ ὁμοῦ ἐκεῖνος δὲν φαίνεται.

— Τί γίνεται; Ποῦ νὰ καθύστερῃ ἀρά γε; Τί νὰ κάμῃ;

Ὅσον ὁ ἥλιος γέρνει, ὅσον αἱ σκαὶ ἀπλώνονται περὶ πικρὰ, ὅσον καὶ ἡ ἀγωνία τῆς σκαῖ τὸ πνεῦμά τῆς καὶ βυθίζει τὴν ψυχὴ τῆς: σὲ μιὰ μελαγχολία περὶ ἀνικατὴ καὶ περὶ βαθειὰ ἀπὸ τὴν σκαὶ ποὺ ἀπλώνεται γύρω.

Τὰ πουλιὰ φάλλον τὸν ἐσπερινόν τους χαρειασμόν, μοιραζομένη τὰ τελευταῖα φιλά τῆς ἡμέρας καὶ τρέχον τὸ καθένα ν' ἀνταμώσῃ τὸ ταῖρι του, καὶ κάτω ἀπὸ τὰ φύλλα, ἢ μέσα εἰς τοὺς θαμνούς, ἀγκαλιασμένα, νὰ περάσουν τὴν νύκτα τους μὲ τὰ γλυκὰ ὄνειρα τῆς ὠραίας αὐτῆς ἐποχῆς, τοῦ ἔρωτος καὶ τοῦ ἔρωτος.

Μόνον ἐκεῖνος καθύστερεῖ, μόνον ἐκεῖνος δὲν ἔτρεξε ν' ἀνταμώσῃ ἐκεῖνην, ποὺ τὸν λαχταρεῖ, ἐκεῖνην, ποὺ ζῇ μὲ τ' ὄνομά του καὶ ἀναπνέει μὲ τὴν ἀγάπην του.

Τὸ τελευταῖον τραῖνον ἐπέρασεν, ἐπέρασεν καὶ

μερικὰ λεπτὰ ἀκόμη, χωρὶς ὁμοῦ ἡ κομψὴ οὐλουέτα του νὰ φανῇ μέσα εἰς τὸ μοναστήρι.

Ὡ! τὸ πικρὸ βάσανον τῆς ἀπείρου ἐκείνης ψυχῆς! Ἐκδηλώνεται μὲ τὰς θαμπωμένας ἀκτῖνας, ποὺ βγάζουν τὰ λυπημένα τῆς μάτια, φανερώνεται μὲ τὰ δεμένα τῆς χεῖρα, ζωγραφίζεται σ' ὅλα τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς.

— Τί νὰ γίνεται; Ὡ! θεέ μου, μήπως ἔπαθε τίποτε; φανέρασέ μου τὰ νὰ τρέξω κοντὰ του, νὰ τὸν περιποιηθῶ, νὰ τὸν παρηγορήσω, εὐτυχισμένη παιδί, γιατί θὰ εὕρω τὴν εὐτυχίαν νὰ τοῦ ἐκδηλώσω τὴν ἀγάπην μου.

Κανείς δὲν ἀπαντᾷ εἰς τὴν παρότρυνσιν ἐκείνην τῆς θλιμμένης ψυχῆς. Τὰ πουλιὰ εἶχαν παύσει τὸ τραγοῦδι των καὶ αἱ σκαὶ ἐσυγχρόντο εἰς τὴν γῆν καὶ εἰς τὴν βεράνδα...

Κανένας δὲν ἀπαντᾷ, γιατί ἐλυποῦντο πολὺ τὴν θλιμμένην ἐκείνην ψυχὴν, τὴν ἐλυποῦντο γιὰ τὴν ποὺ τὴν πικρὰ ἀλήθεια: ... Ἐκεῖνος δὲν εἶχε πάθει τίποτε, δὲν εἶχε πληγωθῇ: εἶχε ξεχάσει...

Καὶ ἡ θλιμμένη ἐκείνη ψυχὴ περιμένει... περιμένει νὰ τὸν ἴδῃ, νὰ αἰσθῇ στὴν ἀγκαλιά του, νὰ τὸν χαϊδέψῃ μὲ τὰ χεῖρά τῆς: ... μὰ τὸν περιμένει ἄδικα...

Τὸ δειλνὸν ἐκεῖνο ἔμεινε χωρὶς νὰ τὸ ἐγγίσῃ κανένας: ἔμεινε ὡς μὴ μιά σιγὴ διαμαρτυρία τῆς ποδοπατημένης ἀγάπης...

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

ΟΛΙΓΑ ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΚΑΚΟΛΟΓΙΑΣ

Ὁ Boileau εἰς τὴν ἀρχὴν μιᾶς σατύρας τοῦ λέγει: *C'est un méchant métier que celui de médire.* Ἀλλὰ, δίδων τὴν σάτυρον αὐτὴν συμβουλὴν, δὲν προνοεῖτε, ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἱεροκλήρυκος ἐκείνου, ὅστις ἐδίδασκεν εἰς τὸ ποίμνιόν του νὰ ἀκολουθῇ τὰς ιδέας τοῦ περισσότερον, παρὰ τὰς πρῆξεις του; Ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν ἀλήθειαν μὲ ὑποχρεοῖ νὰ τὸ ἀνομολογήσῃ. Ὁ συγγραφεὺς τῆς «Ποιητικῆς Τέχνης», καθὼς καὶ ὅλοι τῆς πατρίδος του, ὑπῆρξαν εἰς ἄκρον κακὰ γλῶσσαι.

Ἡρέσκοντο μάλιστα νὰ ἀκονίζον τὰ σκώμματα τῶν καὶ ἀπέφυγον νὰ ἀνακηρύξουν ὡς ἄξιον κρεμάλας ἓνα ἔγκλημα, τοῦ ὁποίου ἡ ὑποτροπὴ ἦτο εἰς αὐτοὺς συνηθεστάτη. Θὰ ἐσκέπτοντο ἀναμφιβόλως, ὅτι εἶναι πολὺ ἐσφαλμένη ἡ παροιμία, ἥτις συνιστᾷ «νὰ γυρνᾷ κανεὶς ἐπὶ τὰ πόδας τὴν γλῶσσαν τοῦ πρὶν ἢ ὁμιλήσῃ». Ἐν τούτοις, καὶ τοῦτο μὴ πρὸς κακοφανισμόν τῶν, φρονῶ, ὅτι ἡ σύστασις αὐτὴ εἶναι πολὺ καλὴ, καὶ ἐάν ἐθέταμεν συχνότερα εἰς ἐφαρμογὴν τὸ σοφὸν αὐτὸ παράγγελμα, θὰ εἴχομεν ὀλιγωτέρας ἀφορμὰς μεταμελείας!



Διότι ἐάν θελήσετε, ἀγαπηταὶ ἀναγνώστρια καὶ συμπαθεῖς ἀναγνώσται, νὰ ὑποβληθῆτε εἰς μίαν μικράν τῆς συνειδήσεώς σας ἐξέτασιν, θὰ συμφωνήσετε μαζί μου, ὅτι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἀναζωπυροῖ τὴν συνδιάλεξιν, ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἔχει τὴν δύναμιν νὰ προσελκύῃ ὅλων τὸ ἐνδιαφέρον, νὰ κινή τὴν περιέργειαν καὶ τῶν μάλλον ἀδιαφύρων, εἶναι τὸ πνεῦμα, τὸ ὁποῖον δαπανῶμεν εἰς βάρος ἄλλων.

Καί ιδού ὅτι μεταξὺ προσώπων, εὐρισκομένων εἰς τὴν αὐτὴν αἵθουσαν, ὁ διάλογος διεξάγεται βεδιασμένος καὶ εἶναι ἔτοιμος νὰ καταπέσῃ, ὅποτε

ἡ Κακογλωσσία ἐμφανίζεται, ἐκτείνει τοὺς ὄνυχάς της καὶ ἀρχίζει νὰ ἐπιτίθεται κατὰ τῆς φήμης τοῦ ἐνός, νὰ ξεσχίξῃ τὴν ὑπόληψιν τοῦ ἄλλου, νὰ κουρελιάξῃ τὸ τάλαντον τοῦ τρίτου. Ἀμέσως μίᾳ μαγικῇ μεταβολῇ ἐπιτελεῖται... ἡ προσοχὴ ὅλων ἐντείνεται, τὰ χεῖλη μειδιοῦν, οἱ ὀφθαλμοὶ λάμπουν καὶ ἡ Κυρία αὐτὴ, ἡ ὁποία μετὸς τὴν κυναὴν ἀναίδειαν κατακομματίζει τὴν ὑπόληψιν καὶ τὴν τὴν ἀκόμη ἐξεχόντων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον προσώπων, αἶρει ἓνα θρίαμβον περιφανῆ!

Καὶ ὅπως πόσον ἡ φιλαντία μας θὰ ὑπέφερεν, ἐάν συγκατετίθετο νὰ παραδεχθῇ, ὅτι αἱ ἐφήμεροι αὐταὶ ἐπευφημίαι δὲν ὀφείλονται εἰς ἄλλο τι ἢ εἰς τὰ μᾶλλον κακὰ καὶ ταπεινά τοῦ ἀνθρώπου ἐνστικτα, εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ προζύμι τῆς **Κακοβουλίας** καὶ τοῦ **Ψθόγου**, τὸ ὁποῖον ἐμφωλεύει καὶ ἀναβράζει εἰς πολλὰς ψυχὰς!



Ἐκεῖνοι, οἵτινες, ἀντὶ νὰ χάσουν ἓνα καλὸν λόγον, καταστρέφουν τὴν φήμην καὶ τὴν ὑπόληψιν τῶν ἄλλων, εἶναι ἄξιοι ἀτιμωτικῆς ποινῆς... λέγει ὁ La Bruyère.

Ὁ καλὸς λόγος! ἀλλ' ἐδῶ ἀκριβῶς ἐγκτεῖται ἡ μεγαλειτέρα δυσκολία! Διὰ νὰ ψέξῃ τις ἢ καὶ νὰ κακολογήσῃ τὸν ἄλλον, δὲν χρειάζεται οὔτε μεγαλοφροσύνη, οὔτε πνεῦμα, παρὰ φυσικὴ τις ἀνθρωπίνη ἀδυναμία καὶ ἐμπάθεια, καὶ εἴμεθα τόσον πολλοὶ οἱ ἐμπαθεῖς... ἐνῷ, διὰ νὰ εἴπῃ τις ἓνα καλὸν λόγον, χρειάζεται πνεῦμα ἀληθῶς ὑπέροχον καὶ γενναϊότης ὑπεράνθρωπος, καὶ εἴμεθα τόσον ὀλίγοι οἱ ὑπεράνθρωποι...!



Ἐχω ἀναγνώσει κάπου, ὅτι εἰς σπουδαῖος Γάλλος συγγραφεὺς, ὁ Mérimée, ἂν δὲν ἀπατάμαι, συνομιλῶν

μίαν ἡμέραν μετὰ τοῦ Ναπολέοντος τοῦ τρίτου, ἐκακολόγει εἰς αὐτὸν ὅλους τοὺς εἰς τὰ γράμματα συναδέλφους του, ἐνῷ ὁ αὐτοκράτωρ οὔτε διὰ τοὺς χειροτέρους τοῦ ἐχθροῦς ἔλεγε κακὸν τι.

Μόνον, ἀποῦ τὸν ἀφῆκε νὰ πελειώσῃ, ἐστράφη πρὸς αὐτὸν καὶ μετὰ τῆς μεγαλειτέρας ἡρεμίας: «Κυρία Mérimée, τῷ λέγει, ἔχω περισσότερον πνεῦμα ἀπὸ σας, διότι εἶμαι καλός».

Ὡ! ἐάν καὶ ἡμεῖς ἐλαμβάνομεν παρόμοια μαθήματα, ἐάν οἱ περὶ ἡμῶν δὲν μᾶς ἐνεθάρρυνον, ἐπιδοκιμάζοντες καὶ ἐπευφημοῦντες πᾶσιν μῖς κακολογίαν ἢ κατηγορίαν, βεβαίως αἱ προσπάθειαι μας θὰ ἔτεινον εἰς τὸ νὰ κίμνωμεν ὀλιγώτερον ἀξιοκατάκριτον ἐπίδειξιν τοῦ πνεύματος καὶ τῆς εὐφυΐας μας.



Ἀλλ' ἡ ἀνθρωπίνη κακεντρέχεια, ὅχι μόνον ἐπιδοκιμάζει καὶ ἐπευφημεῖ, ἀλλὰ διεγείρει καὶ ὑποθάλλει τρόπον τινὰ τὴν πρὸς τὸ κακολογεῖν τάσιν μας, καὶ δι' αὐτὸ φρονῶ, ὅτι δὲν θὰ ἡδυνάμην νὰ συνοψίσω καλύτερον τὴν μικράν μου ταύτην περὶ κακολογίας μελέτην, ἢ μὲ τοὺς ἐξῆς ὠραίους στίχους τοῦ δαμονίου Γάλλου ποιητοῦ Molière:

*Son cœur à railler trouverait moins d'appas
s'il avait observé qu'on ne l'applaudit pas.*

ΙΟΥΛΙΑ Ι. ΚΑΡΑΛΗ



'Αα' Οαα

FARINE LACTÉE NESTLÉ



ALIMENT COMPLET POUR LES ENFANTS.

Η ΦΑΡΙΝ ΛΑΚΤΕ ΝΕΣΤΛΕ
ΕΙΝΑΙ

Η ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΔΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΡΟΦΗ



ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ



'Αρ. Σαφέρ 'Οθ. Κιανούν-ισανί.

Σ	Γ	Ι	Η	
7	14	1	Τ	Η ΠΕΡΙΤΟΜΗ Βασιλείου του Μέγ. ⓓ
8	15	2	Τ	Σιλβέστρου Ρώμης, Θεοδότius μ.
9	16	3	Π	Μαλαξίου προφ., Γορδίου μ.
10	17	4	Π	Συναξ. των Ὁ ἀποστόλων.
11	18	5	Σ	Παραμονή των Φαίτων (τηγ.).
12	19	6	Κ	ΤΑ ΑΓΙΑ ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ.
13	20	7	Δ	Συναξ. Ἰωάν. του Προδρόμου.
14	21	8	Τ	Γεωργίου Χοζεβίτου, Δομνίκης δε. ⓓ
15	22	9	Τ	Πολυκάρου καὶ Εὐδοκίας.
16	23	10	Π	Γρηγορίου ἐκ Νύσσης, Δομνιανού.
17	24	11	Π	Θεοδοσίου Κωνσταντινου, Ἀγαπίου.
18	25	12	Σ	Ταυινῆς μάρτ.
19	26	13	Κ	Ἐρατρίου καὶ Στρατονίκης μ.
20	27	14	Δ	Τῶν ἐν Σινὴ καὶ Ραϊδὸ Πατέρων.
21	28	15	Τ	Ἰωάννη Καλινβίου.
22	29	16	Τ	Προσκύνησις ἀλυσσας ἀπ. Πίτρου.
23	30	17	Π	Ἀντωνίου του Μεγάλου.
24	31	18	Π	Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου Πατρ. Αἰλ.
25	1	19	Σ	Μακαρίου Αἰγυπτίου, Εὐφροσύνης μ.
26	2	20	Κ	Εὐδυνίου του Μεγάλου.
27	3	21	Δ	Μαξίμου δεσπ., Νικοφάνους, Ἀγνῆς.
28	4	22	Τ	Ἀναστασίου Πέτρον.
29	5	23	Τ	Κλήμεντος ἱερομ., Ἀγαθαγγέλου μ. ⓓ
1	6	24	Π	Στέφ. τῆς Ὁσίας.
2	7	25	Π	Γρηγορίου του Θεολόγου.
3	8	26	Σ	Σενοβόου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
4	9	27	Κ	Ἀνατολ. λεγ. Ἰωάν. Χρυσόστομος.
5	10	28	Δ	Ἐφραίμ δεσπ. του Σύρα.
6	11	29	Τ	Ἰγνατίου του Θεοφόρου.
7	12	30	Τ	Τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν.
8	13	31	Π	Κύρου καὶ Ἰωάννου Ἀναγέρων.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ



'Αρ. Ρεβι-ούλ-εββέλ. 'Οθωμ. Σουμπάτ.

Σ	Γ	Ι	Η	
9	14	1	Π	Γρηγόριος μάρτυρας.
10	15	2	Σ	Η ΤΡΑΠΑΝΤΗ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ.
11	16	3	Κ	Τριῶνδριον. Συμεών Θεοδ. καὶ Ἀννης.
12	17	4	Δ	Ἰακώβου ἐκ Πηλ-ισαίης.
13	18	5	Τ	Ἀγνῆς μάρτ. ρος.
14	19	6	Τ	Βασίλειου ἐκ Χιμύρης.
15	20	7	Π	Φατίου Πατριάρχου Κ/πόλεως.
16	21	8	Π	Παρθένου ἱερομ., Κοσμά δεσπ.
17	22	9	Σ	Θεοδωρ. Στρατηλάτη.
18	23	10	Κ	Νικηφόρου μάρτ. ρος.
19	24	11	Δ	Τῶν Ἀποστόλων Χαραλάμπους ἱερομ.
20	25	12	Τ	Βλασίου, Ἀγνῆς.
21	26	13	Τ	Μιλτιάδου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας.
22	27	14	Π	Μαρινιανού του δεσπ.
23	28	15	Π	Ἀδελφῶν δεσπ.
24	29	16	Σ	Ὁσίου ἀπ. Κωνσταντίνου δεσπ.
25	30	17	Κ	Τῶν Ψυχῶν. Παμφίλου μ. σὺν αὐτῷ.
26	31	18	Δ	Τῆς Ἀποκρίσεως. Θεοδώρου Τήρωνος.
27	1	19	Τ	Ἀλεξάνδρου καὶ Ρώμης.
28	2	20	Τ	Ἀργαρίου, Φιλίμου Ἀπρίσιου, Φιλαδέφης.
29	3	21	Π	Διονυσίου ἐκ Κατάνης.
30	4	22	Π	Τιμοθέου, Εὐνοφίου.
31	5	23	Π	Τῶν ἐκ τῆς Ἐβρώσεως μ.
1	6	24	Σ	Παυλῶνα ἐκ Σινύρης.
2	7	25	Κ	Τῆς Τυρινῆς. Ἡ α' καὶ β' εὐρεσις.
3	8	26	Δ	τῆς περικλῆς του Προδρόμου.
4	9	27	Τ	Καθολ. Δευτέρου. Ταρσίου Κ/λεως.
5	10	28	Τ	Παρθένου ἱερομ. του Γάζης.
6	11	29	Τ	Προκοπίου του ὁμολογητοῦ.
7	12	30	Π	Βασιλείου του ὁμολογητοῦ.

ΜΑΡΤΙΟΣ



'Αρ. Ρεβι-ούλ-αχέρ. 'Οθωμ. Μάρτ.

Σ	Γ	Ι	Η	
7	14	1	Π	Εὐδυνίου δεσπ.
8	15	2	Σ	Τῶν ἁγ. Θεοδωρ. Πανχρ., Εὐδοκίας.
9	16	3	Κ	Ἀ' Νηστειῶν ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ.
10	17	4	Δ	Γεωργίου δεσπ.
11	18	5	Τ	Κωνσταντίνου μάρτ. ρος.
12	19	6	Τ	Τῶν ἐν Ἀμορίῳ 42 μάρτ.
13	20	7	Π	Βασίλειου ἐκ Λαριών καὶ λοιπῶν.
14	21	8	Π	Θεοφύλακτου ἐκ Νισσημίδης.
15	22	9	Σ	Τῶν ἐν Σεβαστείᾳ 46 μ.
16	23	10	Κ	Β' Νηστειῶν, Κοδράτου μάρτ. ρος.
17	24	11	Δ	Σωφρονίου ἱερομ. καὶ Θεοδώρου.
18	25	12	Τ	Θεοφάνους του ὁμολογητοῦ.
19	26	13	Τ	Ἀναλ. λεγ. Νικηφόρου Κ/πόλεως.
20	27	14	Π	Βενεδικτῶν του δεσπ.
21	28	15	Π	Ἀγαπίου μ.
22	29	16	Σ	Σαβίνου, Ἰουλιανού καὶ Ρομανῶ μ.
23	30	17	Κ	Γ' Νηστ. ΤΗΣ ΣΥΝΑΓΩΓΗΣ ΚΥΝΗΣΕΩΣ.
24	31	18	Δ	Κυρίλλου ἱερομ. Τῶν ἁγ. Μυρίων.
25	1	19	Τ	Χρυσοστόμου καὶ Δαριῶ μ.
26	2	20	Τ	Τῶν ἐν τῇ Μ. ἁγ. Σάββας μ.
27	3	21	Π	Ἰακώβου του ὁμολογητοῦ.
28	4	22	Π	Βασιλείου ἱερομ.
29	5	23	Σ	Διονυσίου δεσπ.
1	6	24	Κ	Α' Νηστειῶν. Ζαχαρίου τῷ δεσπ.
2	7	25	Δ	ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ.
3	8	26	Τ	Η Συναξ. ἀγαγγέλου Γαβριήλ.
4	9	27	Τ	Ματθαίου δε. (Ραλλ. & Μ. Κωνσταντίνου).
5	10	28	Π	Παριανῶν του εἰν.
6	11	29	Π	Μάρκου ἐκ Ἀρεθουσίαν (Ἀν' Ὑμν.).
7	12	30	Σ	Ἰωάννου συγγραφέως τῆς Κλίμακος.
8	13	31	Κ	Β' Νηστ. τῶν Ὑπατίων ἱερομ.

ΚΛΙΝΙΚΗ ΤΟΥ ΙΑΤΡΟΥ Κ. Κ. ΣΤΟΥΓΙΑΝΝΙΔΟΥ

ΕΙΔΙΚΟΤΗΣ ΔΙΑ ΤΑ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΑ, ΠΑΙΔΙΚΑ ΚΑΙ ΣΥΦΙΛΙΔΙΚΑ

τελειοποιήσαντος τὰς σπουδὰς καὶ ἐνδελεχῶς ἐξασκηθέντος ἐπὶ διετίαν ἐν τῷ ἐν Γερμανίᾳ μεγάλῳ Ἰνστιτούτῳ τοῦ ΕΡΔΙΧ καὶ ἐν ταῖς ἐν Παρισίοις Κλινικαῖς Φαρνιέ, Βρόκα καὶ Νέκερ.

Ἡγυγημένη θεραπεία κατὰ τὰς νεωτέρας καὶ ἀσφαλεῖς προόδους τῆς ἐπιστήμης τῶν

Γυναικολογικῶν, Συφιλιδικῶν, Βλεννορροϊκῶν
μεθ' ὧλων τῶν ἐπιπλοκῶν αὐτῶν,

χρογίων παθήσεων μήτρας (Αἰμορραγίαν, Δυσμηνόρροϊαν καὶ Μητρίδα), Προστάτου, Κύστεως καὶ Νεφρῶν δι' ἡλεκτρικῶν φωτῶν καὶ τελειωτῶν μηχανημάτων.

Εἰδικότης διὰ τὴν θεραπείαν τῆς Ἀνικανότητος, Σπερματορροίας, Στειρώσεως διὰ μεθόδου ταχείας καὶ ἀσφαλούς.

Ριζικὴ θεραπεία τῆς Συφιλίδος διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νεο-

τάτου φαρμάκου Νεοσαλβαν, ἐπιτυχῶς ἀντικαταστήσαντος τὸ 606 εἰς ὅλας τὰς εἰδικὰς κλινικὰς τῶν Παρισίων.

Διάγνωσις τῆς Συφιλίδος διὰ τῆς μεθόδου Naserman διὰ τῆς ἐξετάσεως τοῦ αἵματος.

Μετὰ τὴν διάγνωσιν καὶ τὴν θεραπείαν παρέχειται τῷ πάσχοντι λεπτομερὲς ἐνυπόγραφος ἔκθεσις.

Λέχεται καθ' ἐκάστην πρωΐαν μέχρι μεσημβρίας ἐν Χρυσόπολει, Γενί Τσεμέ, παρὰ τῷ Φαρμακείῳ τοῦ κ. Θωμᾶ Καδινούλου, μετὰ μεσημβρίας δὲ ἐν τῇ Κλινικῇ του, ὁδὸς Ὑψηλῆς Πύλης, Ἀπαρτεμάν Ὁρχάν, Ἀριθ. 19—20.

Τοὺς πτωχοὺς τὰς Κυριακὰς δωρεάν.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ



'Αρ. Δεμαζι-ούλ-εββέλ. 'Οθωμ. Νισάν.

Σ	Γ	Ι	Η	
9	14	1	Δ	Μαρτίου τῆς Αἰγυπτίας.
10	15	2	Τ	Τίτου του δεσπ.
11	16	3	Τ	Νικητῆ, Ἰωσήφ Ὑμνογράφου.
12	17	4	Π	Γεωργίου μ. του ἐκ Μαλεβ.
13	18	5	Π	Κλεοπίης μ.
14	19	6	Σ	Τῶν Ἀλξάρων, Εὐδυνίου Κηρύλλου.
15	20	7	Κ	ΤῶΝ ΒΑ'Ι ΟΝ. Καλλιστίου μάρτ. ρος.
16	21	8	Δ	Ἡρώδους δεσπ.
17	22	9	Τ	Εὐφροσύνης μάρτ. ρος.
18	23	10	Τ	Τερτυλλίου μάρτ. ρος.
19	24	11	Π	Ἀντίου ἱερομ. καὶ Περσίου.
20	25	12	Π	Βασίλειου ἐκ Παρίων.
21	26	13	Σ	Μακρίνου Πάπας Ρώμης.
22	27	14	Κ	ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ. Ἀποστόλου μάρτ. ρος.
23	28	15	Δ	Κρήσιου δεσπ. καὶ Ἀποστόλου ἐκ.
24	29	16	Τ	Ἀγάθης, Εὐφροσύνης καὶ Χιανίης μ.
25	30	17	Τ	Συμεὼν του ἐκ Περσίδων.
26	1	18	Π	Ἰωάν. δεσπ., Κοσμά ἐκ Χαλκιδ.
27	2	19	Π	ΤΗΣ ΣΥΝΑΓΩΓΗΣ ΠΗΓΗΣ. Τῶν Πατρ.
28	3	20	Σ	Θεοδότου του Τραυλῆ.
29	4	21	Κ	ΤΟΥ ΘΩΜΑ. Ἰωναννῆ μάρτ. ρος.
30	5	22	Δ	Θεοδώρου του Συναϊτικῶν.
1	6	23	Τ	Παύλου μάρτ. ρος.
2	7	24	Τ	Κλήσιος τῆς δεσπ. καὶ Θανίας.
3	8	25	Π	Μάρκου του Εὐαγγελιστοῦ.
4	9	26	Π	Βασίλειου μάρτ. ρος.
5	10	27	Σ	Συμεὼν ἱερομ.
6	11	28	Κ	Τῶν Μυροφόρων. Τῶν ἐκ Κνζ. μ.
7	12	29	Δ	Ἰωάννου καὶ Σπυριδίου.
8	13	30	Τ	Ἰακώβου του ἀποστόλου.

ΜΑΙΟΣ



'Αρ. Δεμαζι-ούλ-αχέρ. 'Οθωμ. Μαῖς.

Σ	Γ	Ι	Η	
9	14	1	Τ	Ἰακώβου προφ.
10	15	2	Π	Ἀνατολ. λεγ. Ἰωάν. Ἀθανασίου μεγ.
11	16	3	Π	Τιμοθέου καὶ Μανῆος.
12	17	4	Σ	Πελαγίου μ.
13	18	5	Κ	Τῶν ἁγ. Περσίου, Νικήτης μεγάλου.
14	19	6	Δ	Ἰωβὶ πολυκάβλου. Στραφίμου δε. ⓓ
15	20	7	Τ	Ἀκακίου καὶ Κοδράτου.
16	21	8	Τ	Τῶν ἁγ. Ἀποστόλων καὶ Εὐαγγ. Ἰωάν. Θεοδ.
17	22	9	Π	Παύλου προφ., Χριστοφόρου.
18	23	10	Π	Σιμωνίου ἀπ. του Ζηλαίου.
19	24	11	Σ	Μακρίνου ἱερομ. καὶ Τερτυλλίου.
20	25	12	Κ	Τῆς Συμεωνίδος. Ἐκπ. Γεμ. Κ.
21	26	13	Δ	Γεωργίου μ. Εὐφροσύνης εἰν.
22	27	14	Τ	Ἰωάννου μ. του ἐκ Χιμ.
23	28	15	Τ	Παύλου τῷ μεγάλῳ.
24	29	16	Π	Θεοδώρου δεσπ.
25	30	17	Π	Ἀνδρόνικου καὶ Ἰαννίης μ.
26	31	18	Σ	Πίτρου καὶ Λεοντίου μάρτ.
27	1	19	Κ	τοῦ Τυφλοῦ. Πατρικίου, Κυριακῆς.
28	2	20	Δ	Βασιλείου μάρτ.
29	3	21	Τ	Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης.
30	4	22	Τ	Βασίλειου μ.
1	5	23	Π	ΤΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΩΣ. Μιχαήλ ἐκ. ἱερομ.
2	6	24	Π	Συμεὼν του ἐκ Θεσσαλονίκης.
3	7	25	Σ	Ἡ γ' εὐρ. τῆς τρι. καὶ Προδ.
4	8	26	Κ	Τῶν ἁγ. Πατέρων. Ἰάκωβος τῷ δεσπ.
5	9	27	Δ	Εὐδοκίας ἱερομ.
6	10	28	Τ	Εὐφροσύνης μ.
7	11	29	Π	Θεοδώρου μ.
8	12	30	Π	Ἰωάννου δεσπ.
9	13	31	Π	Ἐρμίου μάρτ. ρος.

ΙΟΥΝΙΟΣ



'Αρ. Ρετζέπ. 'Οθ. Χαζιράν.

Σ	Γ	Ι	Η	
11	14	1	Σ	Τῶν Ψυχῶν. Ἰωναννῶν μάρτυρος.
12	15	2	Κ	ΤΗΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ. Νικηφόρου.
13	16	3	Δ	Τῶν ἁγ. Ἰννεμματος Δουκιανῶν Ἀδαν.
14	17	4	Τ	Μητροφάνους ἀρχ. Μυρίας, Μάρκου δε.
15	18	5	Τ	Αποστόλου ἐκ. Τύρου ἱερομ.
16	19	6	Π	Παριανῶν δε. τοῦ εἰν.
17	20	7	Π	Θεοδότου, Ἀνδρόνικου, Σεβαστιανῆς.
18	21	8	Σ	Καλλιστίου μ.
19	22	9	Κ	Τῶν ἁγ. Πάντων. Κυρίλλου Ἀλεξ.
20	23	10	Δ	Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀντωνίου μ.
21	24	11	Τ	Βασίλειου ἐκ. Βαρσοβίας ἀποστ.
22	25	12	Τ	Ὁσίου καὶ Πέτρου δε.
23	26	13	Π	Ἀκακίου μάρτ.
24	27	14	Π	Ἐπισκόπου τοῦ προσφύτου.
25	28	15	Σ	Ἀμῶν τῷ προσφύτου.
26	29	16	Κ	Τριφώνου ἐκ. Ἀμαθουσίαν.
27	30	17	Δ	Μαρκῆ, Σαβίλ, Ἰωσήφ μ.
28	1	18	Τ	Λεοντίου μάρτυρος.
29	2	19	Τ	Ἰωβὶ ἐκ. ἀποστόλου.
30	3	20	Π	Μεθὶ τῆς ἀποστόλου.
1	4	21	Π	Ἰωάννου ἐκ. ἱερομ. Πατρίων.
2	5	22	Σ	Ἰωάννου μάρτυρος τῆς Τροίας.
3	6	23	Κ	Εὐφροσύνης ἱερομ. καὶ Σπυριδίου.
4	7	24	Δ	Ἡ γ' εὐρ. τῆς τρι. καὶ Προδρόμου.
5	8	25	Τ	Φεῶντος δεσποτάτου.
6	9	26	Τ	Δοριθέου δεσπ. καὶ ἐκ Θεσσαλονίκης.
7	10	27	Π	Συμεὼν δεσπ. τῷ εἰν. ἱερομ.
8	11	28	Π	Ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λειψ. Κύρου καὶ Ἰωάννου τῶν Ἀναγέρων.
9	12	29	Σ	ΒΥΤΟΥ ΚΑΙ ΠΑΥΛΟΥ ΤΩΝ ΚΟΡΥΦΑΙΩΝ ΑΔΩΣΤ.
10	13	30	Κ	Εὐσταθίου ΤΩΝ ΕΒΛΑΚΑ ΑΔΩΣΤΟΛΩΝ.

ΙΟΥΛΙΟΣ

Ἀρ. Σαμπάν. Ὁθ. Τεμούζ.

Σ	Γ	Ι	Η	
1	1	Δ	Κοσμὴ καὶ Δαμιανὸς τῶν Ἀναγούρων	Ⓢ
2	2	Τ	Κατὰ τῆς Τιμ. Ἑσθῆ, ἐν Βλαχωνίαις	
3	3	Τ	Ἰακίνθου μ. Ἀνατολίου Κηρύκτης	
4	4	Π	Ἀνδρέου τοῦ Ἱεροσολυμίτου	Ⓢ
5	5	Π	Ἀθανασίου, Δαυιδαίου Θεοματῶν	
6	6	Σ	Στεφῶν τοῦ Μεγάλου	
7	7	Κ	Κυριακῆς τῆς μεγαλομάρτυρος	
8	8	Δ	Προποντίου μεγαλ.	
9	9	Τ	Παύλου τοῦ ἁγ. Τυρομανίης	
10	10	Τ	Τῶν ἐν Νικοπόλει 45 μαρτύρων	
11	11	Π	Ἡ κήρυξις τοῦ ἁγ. ἐπὶ Ἑβραίων	
12	12	Π	Πρόκλου καὶ Ἰλαρίου τῶν μαρτύρων	Ⓢ
13	13	Σ	Ἡ Σύνοδος τοῦ Ἀρχ. Γαβριήλ	
14	14	Κ	Τῶν ἁγ. Θεοφ. Ἀνδρ. ἁγ. Ἰωσήφ	
15	15	Δ	Κηρύξις καὶ Ἰουλιῆς μαρτ.	
16	16	Τ	Ἀθηνόμαντος ἱερομ.	
17	17	Τ	Μαρίνης Μεγαλομάρτυρος	
18	18	Π	Αἰμιλιανῶν μαρτύρων	
19	19	Π	Διαν, Μακρίνης ἁγ.	Ⓢ
20	20	Σ	Ἰλίου προφήτου τοῦ Θεοφίτου	
21	21	Κ	Συμεὼν τοῦ διὰ Χριστοῦ Σαλῆ	
22	22	Δ	Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς	
23	23	Τ	Φωκῆ ἱερομ. Ἰεζεκιήλ προφ.	
24	24	Τ	Κρητίτης μεγαλομάρτυρος	
25	25	Π	Ἡ κοίμησις τοῦ ἁγ. Ἀννης	
26	26	Π	Ἐρμούλου καὶ Παρασκευῆς δόσιμ	Ⓢ
27	27	Σ	Παντελεήμονος ἱερομ.	
28	28	Κ	Προφ. Τίμωνος, Παράσκευῆς ἁγ.	
29	29	Δ	Καλλίνικου καὶ Θεοδότῃς μ.	
30	30	Τ	Σύλα καὶ τῶν σὺν αὐτῇ ἐν τῶν Ὁ.	
31	31	Τ	Ἰωσήφ τοῦ ἀπὸ Ἀρμαθίας	

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

Ἀρ. Ραμαζάν. Ὁθ. Ἀγουστός.

Σ	Γ	Ι	Η	
1	1	Π	Πρόεδρος Στουρῆ. (Ἀρχ. ἡ νῆς)	
2	2	Π	Ἡ ἁγ. λειψ. Στεφάνου προπομ.	Ⓢ
3	3	Σ	Ἰωάννης, δαλμῆς, Φανερὸς δόσιμ.	
4	4	Κ	Τῶν ἐν Ἐφέσῳ 7 παιδῶν	
5	5	Δ	Εὐαγγελίου καὶ Νέωνος μαρτ.	
6	6	Τ	Ἡ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ	
7	7	Τ	Δαυιτανῶν δόσιμ.	
8	8	Π	Αἰμιλιανῶν, Τριανταφύλλ.	
9	9	Π	Μαρκίου ἁποστόλου	
10	10	Σ	Δαυιτανῶν, ἑπτολότου	
11	11	Κ	Εὐφρῆς ἁγ. καὶ μαρτ.	Ⓢ
12	12	Δ	Φωκῆ καὶ Ἀνδρέου μαρτ.	
13	13	Τ	Μαξίμου, Εὐδοκίᾳ, Κλεόνης	
14	14	Τ	Μιχαὴλ τοῦ προφ.	
15	15	Π	Ἡ ΚΥΜΗΣΙΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ	
16	16	Π	Τῆς ἁγ. Μανθῆς, διακόνου μ.	
17	17	Σ	Μιχαὴλ, Στεφάνου μ.	
18	18	Κ	Φιλῶν καὶ Δαυκῆ μ.	
19	19	Δ	Ἀνδρέου μ. Σιροιστῆς	
20	20	Τ	Σαμὴλ προφ.	
21	21	Τ	Θαδδαίου ἁγ., δόσιμ ἁγ.	
22	22	Π	Ἀγαθόνικου μαρτ.	
23	23	Π	Ἀνδρ. καὶ Ἰωάννης ἱερομ.	
24	24	Σ	Εὐαγγελίου ἱερομ.	Ⓢ
25	25	Κ	Βασίλειου καὶ Τῶν ἁγ.	
26	26	Δ	Ἀθανασίου καὶ Ναθαναὴ μ.	
27	27	Τ	Παύλου δόσιμ	
28	28	Τ	Μουῦσης τοῦ Αἰδίου	
29	29	Π	Ἡ ἁγ. τῆς νῆς. Προφ. (νῆς)	
30	30	Π	Ἀλεξάνδρου ἁγ. Κων/πολεως	
31	31	Σ	Κατὰ τῆς Τιμίας Ζώνης	

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

Ἀρ. Σεβάλ. Ὁθ. Ἐπιδούλ.

Σ	Γ	Ι	Η	
1	1	Κ	Ἀρχὴ Ἰουλίου. Ἡ εὐν. Θεοτόκου	Ⓢ
2	2	Δ	Μαρίνου, Ἰωάν. τοῦ Νηστευτοῦ	
3	3	Τ	Ἀνδρέου ἱερομ. ἐκ Νικομηδείας	
4	4	Τ	Βαβύλου Ἀντιόχειας Μωδοῦ μ.	
5	5	Π	Σαβῆς προφ.	
6	6	Π	Ἡ ἀνάμνησις τοῦ ἐν Κολοσσαῖς θαύματος τοῦ ἁγ. Μιχαήλ	
7	7	Σ	Πρόεδρος γυν. Θεοτόκ. Σαζόντος μ.	
8	8	Κ	ΤΟ ΓΕΝΕΘΛΙΟΝ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ	
9	9	Δ	Ἰωάννης καὶ Ἀννης τῶν Θεοπατ.	Ⓢ
10	10	Τ	Μηνοδόρου καὶ Νυμφιδόρου μ.	
11	11	Τ	Θεοδόρου ἁγ. Εὐσταθίου μ.	
12	12	Π	Διονυσίου ἱερομ.	
13	13	Π	Κορηλίου ἁγ. Θεοτοκίας	
14	14	Σ	Ἡ ΥΨΩΣΙΣ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ	
15	15	Κ	Νικήτου μ. Φιλοθέου ἁγ.	
16	16	Δ	Εὐφρῆς μεγαλ. τῆς Πανευφρῆς	Ⓢ
17	17	Τ	Σοφίας μ. καὶ τῶν 2 αὐτῆς θυγατ.	
18	18	Τ	Εὐμηνίου ἐκ Γορτύνης Ἀριάνης	
19	19	Π	Τροφίμου, Σαβῆς, Ἀρμενίου	
20	20	Π	Εὐσταθίου μεγαλ. καὶ τῶν σὺν αὐτῇ	
21	21	Σ	Κοδράτου ἁγ. Ἰωάν. προφ.	
22	22	Κ	Φωκῆ ἱερομ. ἐκ Σινώπης	
23	23	Δ	Σύλλης Πανδρόου, Σανδρόου ἁγ.	Ⓢ
24	24	Τ	Θεοκλή τῆς προφ.	
25	25	Τ	Εὐφροσύνης τῆς δόσιμ	
26	26	Π	Ἡ μεταστάσις Ἰωάν. τοῦ Θεολόγ.	
27	27	Π	Καλλιστῆ μ. καὶ τῶν σὺν αὐτῇ	
28	28	Σ	Χαρίτωνος ἁγ. Βαρδ. προφ.	
29	29	Κ	Κυριακοῦ τοῦ Ἀναχωρητοῦ	
30	30	Δ	Γρηγορίου ἱερομ. τοῦ Φωκῆ	

GRANDE
MAISON

M. SARADES
ROBES
CONSTANTINOPLE

DE
COUTURE

MANTEAUX - SPECIALITE POUR TROUSSEAUX - TAILLEUR POUR DAMES

Grand' rue de Péra, Namit-Pacha han, 346, en face la Patisserie Mullatier.

ΜΕΓΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΡΑΠΤΙΚΗΣ Μ. ΣΑΡΑΔΟΥ

Τὸ μόνον ὁμογενὲς Κατάστημα Ραπτικῆς, τὸ διακριθὲν διὰ τὴν ἀπαράμιλλον αὐτοῦ Ἑλληνικὴν καλαισθησίαν, ἣν τοσοῦτον ἐπιμῆ ἡ διεθνὴς ἀριστοκρατία τοῦ Πέραν. Ἐν αὐτῷ λειτουργεῖ καὶ ἰδιαίτερον τμήμα, ὅπως ἀνεξάρτητον, χάριν τῶν ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν παραγγελιῶν. — Μεγάλῃ ὁδῷ τοῦ Πέραν, Ναιμίτ-Πασῶ χάν, 346, ἐναντι τοῦ ζαχαροπλαστείου Μουλλατιέ.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

Ἀρ. Ζιλκαδέ. Ὁθ. Τεσρίν-ι-εβρέλ.

Σ	Γ	Ι	Η	
1	1	Τ	Ἀναγ. ἁγ. Ρωμανοῦ μελετοῦ	Ⓢ
2	2	Τ	Εὐφροσύνης ἱερομ. Ἰωάννης μ.	
3	3	Π	Διονυσίου Ἀρκατοῦ ἱερομ.	
4	4	Π	Ἰεροδότη ἐκ Ἀθηνῶν	
5	5	Σ	Χαρίτωνος μ.	
6	6	Κ	Θωμῆ ἁγ.	
7	7	Δ	Σαργῆ καὶ Βύρκης μ.	
8	8	Τ	Πελαγίας τῆς δόσιμ	
9	9	Τ	Ἰωάννης Ἀλφειῆς ἁγ.	Ⓢ
10	10	Π	Εὐλαμίας καὶ Εὐλαμίας μ.	
11	11	Π	Φιλίππου ἁγ. Θεοφάνους	
12	12	Σ	Πρόβου, Ταραχίου καὶ Ἀνδρονίκου	
13	13	Κ	Τῶν ἁγ. 359 Ππ. τῆς Ζ. Ὁ. Συν.	
14	14	Δ	Ναζαρίου, Γερμανίου	
15	15	Τ	Δουναίου μαρτύρου	Ⓢ
16	16	Τ	Δουναίου μαρτ.	
17	17	Π	Ἰωάν. προφ. Ἀνδρέου δόσιμ	
18	18	Π	Δαμῆ τοῦ Ἐκκλησιαστί	
19	19	Σ	Ἰωάν. ἁγ. Ὁδῶ μ.	
20	20	Κ	Γεωργίου ἐκ Ἐφεσῶν Ἀρμενίου	
21	21	Δ	Παύλου ἁγ. τοῦ Μεγάλου	
22	22	Τ	Ἀθανασίου τοῦ Θεοματῶν	Ⓢ
23	23	Τ	Ἰωάννης ἁγ. τοῦ Ἀδελφοφίλου	
24	24	Π	Ἀρτέμιου καὶ τῶν σὺν αὐτῇ	
25	25	Π	Μαρκίου καὶ Μαρτυρίου τῶν μ.	
26	26	Σ	Δημητρίου καὶ τοῦ Μυροβλήτου	
27	27	Κ	Νέστορος μ.	
28	28	Δ	Ταρεντίου, Νικητοῦ μ.	
29	29	Τ	Ἀντιστοίας δόσιμ	
30	30	Τ	Ζηνοβίου καὶ Ζηνοβίας μ.	
31	31	Π	Ἀριστοφάνους ἐκ τῶν Ὁ. Σαύκων	Ⓢ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

Ἀρ. Ζιλχιδζέ. Ὁθ. Τεσρίν-ι-σανί.

Σ	Γ	Ι	Η	
1	1	Π	Κοσμὴ καὶ Δαμιανὸς τῶν Ἀναγ.	
2	2	Σ	Ἀνδρέου μ. καὶ τῶν σὺν αὐτῇ	
3	3	Κ	Ἀποστόλου, Ἰωάν. Ἀνδρέου μ.	
4	4	Δ	Ἰωάννης τοῦ Μ. Νικητοῦ ἱερομ.	
5	5	Τ	Γαλακτίωνος καὶ Ἐλισθέως τῶν μ.	
6	6	Τ	Παύλου ἁγ. Κηρύκτη τοῦ δόσιμ	
7	7	Π	Τῶν ἐν Μελιτῇ 33 μ., Ἀλφειῶ	Ⓢ
8	8	Π	Ἡ ἀνάμνησις Μιχαήλ καὶ Γαβριήλ	
9	9	Σ	Οὐκρινῶν καὶ Παρθένου μ.	
10	10	Κ	Ἐρμούλου ἐκ τῶν Ὁ. Ὁδῶ μ.	
11	11	Δ	Μητῆ, Βικτωρίας καὶ Βικτωρίας μ.	
12	12	Τ	Ἰωάννης ἁγ. καὶ Νεῖλα ἁγ.	
13	13	Τ	Ἰωάννης τοῦ Χρυσοστόμου	
14	14	Π	Φιλίππου ἁγ.	
15	15	Π	Γαβριήλ, Σαυῶν καὶ Ἀβίμ μ.	Ⓢ
16	16	Σ	(Ἀρχὴ ἡ νῆς τῶν Χριστιανῶν)	
17	17	Κ	Μαρκίου τοῦ Ἐκκλησιαστί	
18	18	Τ	Γρηγορίου ἁγ. Νικομαχίας	
19	19	Δ	Πλάτωνος καὶ Γεωργίου μ.	
20	20	Τ	Ἀβελίου προφ. Βασίλειου μ.	
21	21	Π	Προφ. Κίτιος, Γρηγορίου ἐκ Ἀνκαρ.	
22	22	Π	ΤΑ ΕΙΣΟΔΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ	Ⓢ
23	23	Π	Φιλήμονος καὶ Ἀρχιππῆ ἐκ τῶν Ὁ.	
24	24	Σ	Γρηγορίου ἐκ Ἀφρικήν	
25	25	Κ	Κλημεντοῦ Πάπ. Ρώμης	
26	26	Δ	Αἰκατερίνης μεγαλ. Μεσοβίας μ.	
27	27	Τ	Ἀλεξίου τοῦ Κωνσταντίνου	
28	28	Τ	Ἰωάννης Πάπ. Ρώμης	
29	29	Π	Στεφάν. τοῦ Νεο. Εὐφροσύνης μ.	
30	30	Π	Παρθένου καὶ Φιλίππου τῶν μ.	Ⓢ
31	31	Σ	Ἀνδρέου τοῦ Προτοκλήτου	

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Ἀρ. Μουχαρέμ. Ὁθ. Κιανούν-ι-εβρέλ.

Σ	Γ	Ι	Η	
1	1	Κ	Ναὺμ προφ.	
2	2	Δ	Ἀβραάμ προφ.	
3	3	Τ	Σοφονίας προφ.	
4	4	Τ	Βαρβάρης μεγαλ.	
5	5	Π	Σάββα τοῦ ἡγιασμένου	
6	6	Π	Νικολάου ἐπισκόπου Μόρων	Ⓢ
7	7	Σ	Ἀμβροσίου ἱερομ. Μεδιολάνου	
8	8	Κ	Παύλου ἁγ.	
9	9	Δ	Σύλλης ἁγ. Ἀννης	
10	10	Τ	Μηνῶ. Ἐμμανουὴλ καὶ Ἐγγράφ μ.	
11	11	Τ	Δανιὴλ τοῦ Σουλίου	
12	12	Π	Σαυῶν. ἁγ. Τριμῆ	
13	13	Π	Εὐφροσύνης ἁγ. Λεοντῆ μ.	Ⓢ
14	14	Σ	Θωμῆ μαρτύρου	
15	15	Κ	Τῶν Προπολιτῶν. Ἐλευθερίας ἁγ.	
16	16	Δ	Ἀγγέλων προφ.	
17	17	Τ	Δανιὴλ ἁγ. Διονυσίου ἁγ. Αἰγίνης	
18	18	Τ	Σεβαστιανῶν μ. Ἀγλαίας ἁγ.	
19	19	Π	Βενεδικτῶν μ. Ἀγλαίας ἁγ.	
20	20	Π	Ἰωάννης μαρτύρου	
21	21	Σ	Ἰουλιανῆς μ., ὁ-ιστοκλήτου	Ⓢ
22	22	Κ	Τῶν ἁγ. Ἀβραάμ μέγ. Μνήστ.	
23	23	Δ	Τῶν ἐν Κρήτῃ 10 μαρτύρων	
24	24	Τ	Εὐφροσύνης δόσιμ	
25	25	Τ	Ἡ ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ	
26	26	Π	Ἡ Σύνοδος τῆς Θεοτόκου	
27	27	Π	Στεφάν. ἁγ. Προτομάρτυρος	
28	28	Σ	Τῶν ἐν Νικ. ἁγ. μ.	
29	29	Κ	Τῶν ἐν Βηθλὲμ 14 πλ. νηπίων	Ⓢ
30	30	Δ	Ἰωσήφ Μνήστ. Ἀντωνίας μ.	
31	31	Τ	Μελάνης δόσιμ	

Β. ΜΟΥΡΑΤΗΣ ΚΑΙ Σ^Α(B. MURATTI & C^{ie})**ΚΑΠΝΕΜΠΟΡΟΙ**

ΟΙΚΟΣ ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΤΩ 1821

*Έδρα ἐν ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, Γαλατῇ, χαλὸν Ἁγίου Πέτρου, ἀρ. 23-24-25**Ὑποκαταστήματα ἐν :***ΞΑΝΘΗ, ΚΑΒΑΛΛΑ, ΑΜΙΣΣΟ, ΝΙΚΟΜΗΔΕΙΑ καὶ ΣΜΥΡΝΗ****ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΣΙΓΑΡΕΤΩΝ**

ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΠΩΝΥΜΙΑΝ

B. MURATTI SONS & C^o L^{td}

ἐν ΜΑΓΧΕΣΤΡΙΑ τῆς Ἀγγλίας

Whitworth Street, Oxford Street, N. 54

καὶ ἐν ΒΕΡΟΛΙΝῳ Γερμανίας

«Victoriahof» Köpenickerstrasse, N. 126

*μεθ' ὑποκαταστημάτων ἐν :***ΛΟΝΔΙΝΟ, ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ, ΒΡΥΞΕΛΛΑΙΣ,****ΒΑΣΙΛΕΙΑ, ΒΟΓΕΝΟΣ-ΑΪΡΕΣ**

Προμηθευταὶ τῆς Βασιλικῆς Ἑλληνικῆς Αὐλῆς, τῆς Βουλῆς τῶν Λόρδων, τοῦ Οὐγγρικοῦ, Γαλλικοῦ, Ἰταλικοῦ, Ἰσπανικοῦ καὶ Ἰαπωνικοῦ Μονοπωλείου.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Π. ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ
131-133-Γαλατῇ, Φερμενετζιλέρ—131-133**ΜΟΝΟΣ ΑΠΟΘΗΚΑΡΙΟΣ**

ΤΗΣ

ΠΕΡΙΦΗΜΟΥ ΥΔΑΤΟΒΑΦΗΣ**“MATOLIN”****ΕΛΑΙΟΒΑΦΑΙ****ΔΙΝΕΛΑΙ, ΕΛΑΙΑ ΡΗΤΙΝΗΣ, ΓΚΟΛΤΖΑΣ****ΜΗΧΑΝΕΛΑΙΑ, ΨΑΡΕΛΑΙΑ, ΒΕΚΖΙΝΑΙ****ΝΑΦΘΑΙ, ΣΤΟΥΜΠΕΤΖΙΑ, ΜΗΝΙΑ****ΣΙΓΚΟΙ ΠΡΩΤΙΣΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ****ΒΕΡΝΙΚΙΑ, ΒΟΥΡΤΖΑΙ****ΠΙΣΣΑ, ΠΛΑΚ, ΣΤΥΠΙΑ, ΜΑΡΜΑΡΑΣΒΕΣΤΟΙ****ΤΟ ΠΟΡΤΡΑΙΤΟ ΤΗΣ ΠΕΝΘΕΡΑΣ**—Κύτταξε, Γιώργο, νὰ φέρῃς καὶ σή-
μερα τὸ πορτραῖτο τῆς μαμᾶς.Εὐκαιρὸς ὁ Γιώργος, ἀφοῦ δὲν ἤμπο-
ροῦσε καὶ ν' ἀρνηθῇ, ἐπῆρε ἀπὸ τὸν φωτο-
γράφο τὸ ἀγκρανισμὸν τῆς πενθερᾶς του.Εἰς τὸν δρόμο ὅμως δύο ἐχθροὶ τοῦ τὸν
ἀναθεύουν, ἡ ζωὴ του ἔχει προγραφή.Ὁρμῶσιν ἀκράτητοι. Τί δυστυχία! Καὶ
ὁ Γιώργος εἶναι δοῦλος.Ἐξαφνα, διὰ νὰ προφυλαχθῇ, βγάδῃ τὸ
πορτραῖτο τῆς πενθερᾶς του . . .Καὶ ὡ τοῦ θαύματος! τὸ ἀποτέλεσμα ἦτο
ἀνέλπιστον ἢ . . . καλλὸν τῆς πενθερᾶς του
ἐπρόμαξε τοὺς ἐχθροὺς τοῦ καὶ διὰ φύγῃ . . .

ΠΕΖΑ
ΠΟΙΗΜΑΤΑ



ΣΤΑ ΧΙΟΝΙΑ

Το μικρό χωριό κοιμείται βαρύνει κάτω από το λευκό σάβανο, που το έδωσαν τα χιόνια και η παγωνιά. Το κρύο δυνατό, άγριο, κάνει τα κοπάδια να λαρύνουν μέσα στη σιγή των και η πένδυμη μονοτονία της λευκής νεκρής αναγκάζει τα καυμένα τα πουλιά να κρυφθούν βαρύνει, πολύ βαρύνει, στις απρόσιτες φωλιές τους. Ήπλιτο στα κλαδιά, που επτόλιζαν χθές ακόμη τα πράσινα φύλλα και τα πολύχρωμα λουλουδια, κρέμονται τώρα μερικοί παγωμένοι σταλακτίται, δεν ακούεται πια το χαρικό βοήθημα του ρυακίου, το νερό του έπαυσε κι αυτό...

Μα έξαρνα η καρδιά της μικρής εκκλησίας αρχίζει να κτυπά γοργά, πεταχτά, και σε μια στιγμή όλο εκείνο το κοιμισμένο χωριό ξυπνά απ' τον βαθύ ύπνο του, γιατί στο φαιδρό κτύπημά της ακούει το σάλπισμα της χαράς, ένα κελάδημα της μυστικής ανοίξεως, που το σκορπίζει η Πίστις.

Σωριάζουν ο Πόνος και η Αλήθεια επάνω στις κουρασμένες ψυχές τ' άγρια χιόνια

των, πια άγρια απ' εκείνα που στέλλει στη γη ο χειμώνας και γυρεύουν να μαράνουν κάθε ζωή και να σβέσουν κάθε πνοή, που θα τήρουν. Ο άγριος βορρής των σωρώνει ό,τι εύρη εμπροστά του και το σέρνει χάμα, έρεπτο άμορφο, που δεν ελπίζει ν' αναστηθή. Το λευκό σάβανο σφίγγει σφιγτά κάθε ζωή και την τραβά κάτω στον τάφο, που έχει σκεψεί η άδιαφορία και η μόνωση. Τι φοβερός που είναι αυτός ο χειμώνας!

Έξαρνα ένα φαιδρό κτύπημα, μια χαρική κωδωνοκρουσία ακούεται μέσα στην κουρασμένη ψυχή και στο φαιδρό λάλημά της μια άλλη ζωή, ένας νέος χυμός, αρχίζει να τρέχει. Ένας-ένας πέφτουν χάμα οι λευκοί σταλακτίται και κάτω από τα χιόνια μια κρυφή, μια άγνωστη δέρμη γεννιέται. Η ψυχή ξυπνά απ' το βαθύ της τον ύπνο, γιατί ακούει την καρδιά να σκορπίσει με τους παλμούς της το παρήγορο κελάδημα της μυστικής ανοίξεως, που της χαρίζει η Αγάπη.

Θύμος.

ΤΟ ΠΕΝΘΟΣ

Όταν έμοιρασαν ο Πλάστης
Κάθε τιμή, δόξα και χιρι,
Τό πένθος, που στη γη γυρνούσε,
Δεν ήτανε κι' αυτό να πάρη.

Κι' όταν απ' το Θεό επήγε
Κ' έζητησε τιμές κι' εκείνο:
— Δεν έχω άλλες πια, του είπε,
Λύπη και δάκρυα σου δίνω.

Σύρε, και όπου σε τιμήσουν,
Έκει τό όρόγο σου να στήσης,
Και όπου σε περιρρονήσουν,
Φεύγα και μη ξαναγυρίσης.

Κ' έτσι τό πένθος βασιλεύει
Έκει που δάκρυ τό ποτίζει
Κι' όπου άδιάφορα τό ίδούνε,
Γοργά κ' εκείνο φτερουγίζει.

ΕΛΕΝΗ Σ. ΣΒΟΡΩΟΥ

Ο ΞΥΛΟΚΟΠΟΣ

Μες την αιώνα λαγκαδιά ο ξυλοκόπος φτάνει
Κι' αρχίζει να τό πελεκά το φροντιστό πλατάνι,
Και γκάπ! και γκάπ! βαρύνει-βαρύνει κι' ακούρα-
[στα χτυπάει
Και τό θεόρατο δέντρο σωριάζεται και πάει.

Και τό θεόρατο δέντρο με τα χλωρά τα φύλλα
Μόνο 'ς εκείν' απόμεινε τα σωριασμένα ξύλα
Και πέρνει από τα ξύλα του κι' αρχίζει έναν κυρτό
Κι' αρχίζει και καρφώνει μια κοίτη για παιδί,
Μιά κάσση για νεκρό.

Μες τό λαγκαδί της ζωής 'σάν τό δένδρο φτερώνει,
Κι' ο ξυλοκόπος ο καιρός με βλέπει δίχως πόνο,
Και γκάπ! και γκάπ! βαρύνει-βαρύνει κι' ακούρα-
[στα χτυπάει
Και λίγο-λίγο η νιότη μου σωριάζεται και πάει.

Και πάει! κι' ολοζώντανες έλπίδες 'σάν τα βρέφη
Αφίρει μέσα μου ο καιρός κι' αποκοιμάει και τρέφει,
Και πόθους θάφει μέσα μου νεκρούς, ένα σωρό...
Κ' έρχονται, να! τα χρόνια και φεύγουν με σπουδή,
Και νοιώθω στην καρδιά μου μια κοίτη για παιδί,
[Μιά κάσση για νεκρό.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΑΪΝΕ

Ακούμπησε τό μάγουλο στο μάγουλό μου
να τρέξουνε μαζί τα δάκρυά μας
και στη καρδιά μου βάλε τη καρδιά σου
μαζί να γιγαντώση η φωτιά μας.

Και όταν τα δάκρυά μας γίνουν ποταμός
και στη μεγάλη τρέξουνε φωτιά επάνω,
όταν στην αγκαλιά μου σε κρατώ σφιγκτά,
τότε από τη πολλή αγάπη, ως πεθάνω.

Δεν μ' αγαπής, δεν μ' αγαπας
μικρό κακό μου κάνει,
τό πρόσωπό σου μόνο να δωρά
και η χαρά μου βασιλιά δεν φτάνει.

Πώς; με μισείς; τό στόμα σου
χυλιάδες όρκους κάνει,
δός μου να τό φιλήσω μια φορά
κι' άλλο δεν σου ζητώ, με φτάνει!

ΜΙΜΗΣ ΑΦΕΝΤΑΚΗΣ



Λυσσά απόψε άγριως ο βορρηάς· τὸ μονυ-
κητό του, σάν άπαίσιο προμήνυμα τρομερᾶς
καταστροφῆς, ἀκούεται ἀπὸ μακρυνά καὶ προ-
χωρεῖ καὶ προχωρεῖ μανίζοντας, ξεσπᾷ σὲ
μιά βροντερή φρόβρα, καὶ ἀπομακρύνεται
πάλι μὲ ἓνα τελευταῖο λυσσασμένο σύριγμα.

Ἀνάμεσα στὸ βοητὸ αὐτό, ἀκοῦς ἓνα σιγα-
νώτερο, σάν λιποψυχισμένο σύριγμα, σάν
παράπονο τοῦ ἀδυνάτου, ποῦ τὸν καταπιέζει
ὁ ἰσχυρός.

Εἶνε ἡ νοτιά, ποῦ εἶνε ἀπόψε ἀδύνατη, καὶ
συνάζει τῆς τελευταῖες πνοές της γιὰ νὰ ἀντε-
πεξέλθῃ κατὰ τῆς βίας τοῦ δυνατοῦ.

Καὶ ὁ βορρηάς ἐπιμένει στὴν ὁρμή του,
θαρρεῖς καὶ ἔκαμε τὴν ἀπόφασί ἀπόψε νὰ
ξεχωρίσῃ τὸ μερίδιό του ἀπὸ τὴ γῆ, καὶ συν-
ταράσσῃ μὲ πείσμα τὸν ἴδιο κλάδο τοῦ δέν-
δρου, καὶ τρίβει τὰ δόντια του ἔμπρὸς στὸ
ἴδιο τὸ παράθυρο, καὶ προσπαθεῖ νὰ ξερι-
ζώσῃ ὅλο τὸν ἴδιο καπνοδόχο...

Καὶ ἔλυσσούσεν ὁ βορρηάς καὶ ἐβογογούσεν
ἡ Νοτιά.

Καὶ ἡ νοτιά σιγά-σιγά ὑποχωρεῖ, σβύνει,
χάνεται καὶ περιμένει νὰ ἔλθῃ ἡ σειρά της
γιὰ νὰ ἐπικρατήσῃ καὶ ἐκεῖνη μὴ ἡμέρα.

Καὶ δὲν θὰ δυνηθοῦν ποτὲ νὰ ξεχωρίσουν
φανερὰ τὴν κυριαρχία τους καὶ νὰ χαράξουν
διαρκῆ τὰ σύνορά τους, γιὰτὶ αἰώνια ὁ ἓνας
θὰ διώκῃ τὸν ἄλλον, γιὰ νὰ διωχθῇ τὴν
ἐπαύριον μακρυνά ἀπὸ ἐκεῖνον ποῦ κατετρό-
πωσε χθές.

Καὶ ἔλυσσούσεν ὁ βορρηάς καὶ ἐβογογούσεν
ἡ Νοτιά ἀδιάκοπα.

Τέτοια πάλι προαιώνια, ἀμφιρεπῆ καὶ
ἀλυτὰ διεξάγουν ἀναμεταξύ τους, μὲ δύναμι
λανθάνουσα ἰσορρεπῆ, δύο πνεύματα ἀόρατα
καὶ μυστικά, ποῦ δὲν κατώρθωσαν ἀκόμη νὰ
χωρίσουν τὰ σύνορά τους. Γι' αὐτό, ὅταν τὸ
πνεῦμα τοῦ Κακοῦ, ἀπὸ τὰ μυστικά βάθη τοῦ
οὐρανοῦ χυμένο, θελήσῃ νὰ ξεχωρίσῃ διὰ
παντὸς τὸ μερίδιό του ἀπὸ τὰ πλάσματα τῆς
γῆς, εὐρίσκει τὸ πνεῦμα τοῦ Καλοῦ πάντοτε
ἔτοιμο νὰ τοῦ διαφιλονεικήσῃ τὴν λείαν του :

— Μὴ βιάζεσαι, ἀδελφέ, λάθος κάνεις, αὐ-
τὸς εἶνε ἰδικός μου.

Καὶ ὅταν τὸ πνεῦμα τοῦ Καλοῦ θελήσῃ νὰ
ἐπεκτείνῃ παντοεινὰ τὴν κατοχή του σ' ἓνα
ἀνθρώπινο πλάσμα, καὶ νὰ τὸ κατακυριεύσῃ
τελείως, ἔρχεται τὸ πνεῦμα τοῦ Κακοῦ καὶ
τοῦ σφυρίζῃ μὲ σατανικὴ χαρὰ κατὰ κρυφὸ
καὶ ἀφάνταστο καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Καλοῦ
ἀναγκάζεται ν' ἀλλάξῃ δρόμο.

Καὶ ἐξακολουθεῖ ἡ φιλονεικία καὶ πότε-
πότε ἡ ὁρμή τοῦ ἐνὸς εὐρίσκει ἀνίστασι στὴ
σιγανὴ καὶ ἐπίμονη προσπάθεια τοῦ ἄλλου,
πότε-πότε τὸ ὑπομονητικὸ οἰκοδόμημα τοῦ
ἐνὸς μὲ ἓνα ἐπίκαιρο φύσημά του καταρρέ-
πτει ὁ ἄλλος, καὶ κάνεις δὲν νικᾷ ὁλότελα τὸν
ἀντίπαλό του, ἀλλ' ἐναλλάξ κυλῖει καὶ κυλίε-
ται, ραπίζει καὶ ραπίζεται, ὁρμᾷ καὶ ἀπω-
θεῖται...

Καὶ ἔλυσσούσεν ὁ βορρηάς καὶ ἐβογογούσεν
ἡ Νοτιά...

Καὶ ἡ πάλι ἐξακολουθεῖ, χωρὶς νὰ δύνανται
νὰ διακρίνουν φανερὰ τ' ἀνθρώπινά μας μά-
τια, ἂν οὔτος παρεδόθη εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ
Καλοῦ, ἢ ἂν καυχᾶται, ὅτι θὰ τὸν ἔχῃ εἰς τὴν
ἐξουσίαν του διὰ παντός ὁ μαῦρος Μαρμωνάς!

Καὶ ὅμως, μὲ τὴν βίαν ποῦ κινεῖ κάθε
πρᾶξιν καὶ κάθε κρίσιν μας, πόσον συχνά
βιαζόμεθα νὰ κατατάξωμεν αὐθαίρετως τοὺς
ὁμοίους μας κατὰ ἓνα ἢ κατ' ἄλλον τρόπον!
Νομίζομεν, ὅτι παρατηροῦμεν καὶ οὔτε δια-
κρίνομεν. Κτυχόμεθα ἐνίοτε, ὅτι γνωρίζομεν
τοὺς ἀνθρώπους συλλήβδην, καὶ ψυχολογοῦ-
μεν αὐτοὺς, ἀλλὰ λησμονοῦμεν, ὅτι ἕκαστος
ἀνθρώπος ἀποτελεῖ ἰδιαιτέρον ζωντανὸν αἰ-
νίγμα, τοῦ ὁποῦ τὴν κλεῖδα κατέχει μόνος
ὁ ὑπέρτατος Δημιουργός.

Μὲ πόσην ἀπλότητα καὶ ἀφέλειαν κατα-
τάσσομεν τὸν πλησίον μας ὑπὸ μίαν ὁρισμέ-
νην ἐτικέταν: αὐτὸς εἶνε δίκαιος καὶ αὐτὸς
εἶνε ἀδίκος, αὐτὸς εἶνε καλὸς καὶ αὐτὸς εἶνε
κακός, αὐτὸς εἶνε ποταπὸς καὶ ὁ ἄλλος εἶνε
ὑπερήφανος.

Διατί βιαζόμεθα;

Ἐμπορεῖ κανεὶς νὰ γνωρίσῃ τὸ βάθος μιᾶς
ἀνθρωπίνης ψυχῆς; Ἐμπορεῖ ἡ δεξιτέρα
παρατηρητικότης νὰ μαντεύσῃ ὅλας τὰς ἀβύσ-
σους, νὰ διδῇ ὅλα τὰ χάσματα αὐτῆς;

Ἰδοὺ, τὸν δίκαιον ἕως τὴν σήμερον, τώρα
ἐπιβαρύνει μία ἀδικία, ἰδοὺ τὸν ἀδίκον, τὸν
ἄρπαγα, τώρα καθοδηγεῖ τὸ ἀφιλοκερδὲς
πνεῦμα τῆς δικαιοσύνης, αὐτὸς ὁ κατὰ τὰ
φαινόμενα καλός, προξενεῖ τὸν ὀλεθρον τοῦ
ἄλλου ἐν γνώσει του, καὶ ὁ ἄλλος ποῦ ἐφημ-
ιζετο ὡς μοχθηρός, σοῦ δεικνύει τώρα ἀπί-
στευτὴ εὐαισθησία καὶ καλωσύνη. Αὐτὸς ποῦ
νομίζεις ποταπὸν, ἔχει τὴν ὑπερηφάνειάν του
καὶ συχνά βλέπεις τὰ μέτωπα τὰ ὑπερήφανα
νὰ σκώφτουν σὲ κολακείες ταπεινές.

Διατί βιαζόμεθα;

Ἐδῶ τὴν ἀρετὴ τὴν ὑπερήφανη ἐνε-
δρεῦνουν ὑπονοῖοι ἰχθυοί, ἐκεῖ πεποιθήσεις
κλονίζονται, ὑποσκαπτόμεναι ἀπὸ τὸν σάρακα
τῆς ἀμφιβολίας.

Φεῦ! οὐκ ἔστ' ἀκριβὲς οὐδὲν εἰς εὐανδρίαν
ἔχουσι γὰρ παραγρὸν αἱ φύσεις βροτῶν.

Πάθη μικρά, ἀσήμαντα νομιζόμενα, εἰσ-
δύουν ὡς ἀδιόρατα παράσιτα, ὑπονομεῖουν
χαρακτῆρας καὶ ἀποθέτουν τὴν κηλίδα τῆς
ἀσχημίας τῶν εἰς τὸ ἔργον τοῦ Δημιουργοῦ.
«Λεγεὼν τὸ ὄνομα αὐτῶν, ὅτι πολλὰ εἰσι»: καὶ
τὰ δαιμόνια ποῦ ὑπήκουσαν εἰς τὴν φω-
νὴν τοῦ θείου Ναζαρηνοῦ, δὲν ὑπακούουν
πλέον εἰς τοὺς ἐξουσιασμοὺς τῶν φιλοσόφων
καὶ τῶν ἡθικολόγων καὶ αἱ ἀγέλαι τῶν τετρα-
πόδων δὲν ἀποδέχονται πλέον τὰ θλιβερά
φορτία τῶν ἀνθρώπων, καθὼς οἱ ἀποδιο-
πομπᾶτοι χοῖροι τῆς χώρας τῶν Γαδαρηνῶν.

Διατί βιαζόμεθα;

Τὸ πνεῦμα τοῦ Κακοῦ αἰώνια συνερίζεται
μὲ τοῦ Καλοῦ τὸ πνεῦμα.

Καθημερινῶς λέγομεν: «Αὐτὸ ἀπὸ αὐτὸν
δὲν τὸ ἐπερίμενα». Διατί νὰ μὴ περιμένωμεν
ὅλα ἀπὸ ὅλους;

Τὸ πνεῦμα τοῦ Κακοῦ ἀδιάκοπα συνερίζε-
ται μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ Καλοῦ, ὥθει καὶ ἀπω-
θεῖται, ραπίζει καὶ ραπίζεται, νικᾷ καὶ νι-
κᾶται.

Τοῦτου ἡ εὐθύτης καὶ ἡ εὐστάθεια διαρ-
κοῦσι μόνον, ἐφόσον διατηρεῖται ὁ πλοῦτός
του, καὶ ἡ ἀκεραιότης τοῦ χαρακτῆρός του
διαμένει μόνον εἰς τὸ ὁμαλὸν ἔδαφος τῆς
ὕλικης εὐημερίας:

Ἐχει νόσον πενία, διδάσκει δ' ἀνδρατὶ
χρεῖται κακόν.

Αὐτὸν πάλιν ὁ αἰφνίδιος πλοῦτος μετέλλα-
ξεν ἀποτόμως. Μαζὺ μὲ τ' ἀγαθὰ τῆς ἡ τύχῃ
ἔσπειρεν εἰς τὴν ψυχὴν του καὶ τὸν ἀπόρον
τῆς ἀχαριστίας:

Ἐπαχύνθη, ἐπλατύνθη, ὑπερελατύνθη
καὶ καθὼς ὁ Ἰεσουροὺν ἀπελάκτισες!

Διατί βιαζόμεθα;

Στὸ γύρισμα τοῦ δρόμου ποῦ ἐνομίζαμεν
ὅτι πηγαίνει ὁμαλὸς ἕως τὸ ἄκρον, πόσαι τυ-
χαῖαι καὶ ἀπρόοπτοι συναντήσεις!

Δὲν εἶναι πλέον ἡ Ἀρετὴ καὶ ἡ Κακία ποῦ
ἐνεδρεῦνουν, προσπαθεῖσαι νὰ ἐλκύσουν τοὺς
θνητοὺς ἕκαστη πρὸς τὸ μέρος της. Ἡ ἀπο-
φασιστικὴ ἐκλογὴ θὰ ἦτο ἴσως εὐκολατέρευ-
τότε.

Ἡ ζωὴ δὲν εἶνε πλέον τόσον ἀπλὴ ὅσον
κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἡρακλέους. Τὸ πνεῦμα
τοῦ Καλοῦ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Κακοῦ, πολλὰς
μικρὰς Ἀρετὰς καὶ πολλὰς μετημμεσμένης
Κακίας στέλλουν εἰς τὴν διάβασίν μας, καὶ
ἀδιακόπως ἐξαιτοῦνται τὴν ἐκλογὴν μας.

Καθὼς δύο ἀντίθετοι δυνάμεις συγκροτοῦν
τὰ οὐράνια σώματα ἐν ἰσορροπίᾳ, οὕτω καὶ
ἡ συμπάθεια ἡ κεντρόμολος καὶ ἡ κεντρόφυ-
ἀντιπάθεια ρυθμίζουν τὴν ἰσορροπίαν τῶν
ὄντων εἰς τὰς ἀνθρωπίνους κοινωνίας. Ὅταν
ἡ μία ἐκ τῶν δυνάμεων αὐτῶν χαλαρωθῇ ἢ
ἀλλοιωθῇ, δὲν διασαλεύεται ἀρὰ γε ἡ ἰσορρο-
πία τῶν κοινωνικῶν ὄντων, καὶ τότε τὸ
πνεῦμα τοῦ Καλοῦ ἢ τὸ πνεῦμα τοῦ Κακοῦ
δὲν εὐρίσκουν ἀρὰ γε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπι-
κρατήσουν προσωρινῶς καθὲν τοῦ ἀντιπά-
λου του;

Καὶ ὅμως, ἂς φανταζόμεθα τὸν τέλειον
ἀνθρώπον. Ἡ φαντασία μας ἂς σχηματίσῃ
ἀσυναίσθητος τὴν θελκτικὴν ἐκείνην συνθε-
τικὴν εἰκόνα, ἐξ ὅλων τῶν εὐγενῶν ἰδιοτήτων,
ἀποκλείουσα μετ' ἀποστροφῆς κάθε ἑλλειψιν,
κάθε ἀτέλειαν. Καὶ ἡ δημιουργὸς πνοὴ τῆς
πίστεώς μας ἂς θερμαίνῃ μὲ ὅλην τὴν φλόγα
τῆς τοῦ Ἰνδαλμα αὐτοῦ, ὥστε νὰ λαμβάνῃ σχε-
δὸν σάρκα καὶ νὰ λαμβάνῃ ὁσιᾶ.

Δὲν εἶνε ἀρὰ γε ἁμάρτημα νὰ προσπαθῇ τις
νὰ καταστρέψῃ τὴν πίστιν τῶν ἰδεολόγων, οἱ
ὁποῖοι ἔζησαν μὲ τὴν ἐλπίδα τῆς ἀνθρωπίνης
τελειότητος καὶ ἀποθνήσκουν μὲ αὐτὴν;

Καὶ ἔλυσσούσεν ὁ βορρηάς καὶ ἐβογογούσεν
ἡ Νοτιά...

Τὸ πνεῦμα τοῦ Κακοῦ ἀδιακόπως θὰ ἐρίξῃ
μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ Καλοῦ καὶ θὰ διεκδικῇ
τοὺς ὁπαδούς του, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Καλοῦ
θὰ ἔχῃ καὶ ἐκεῖνο δικαιώματα εἰς τὰ ὄντα
ποῦ τώρα σύρει μὲ τὴν φρενητιώδη βίαν του
τὸ πνεῦμα τοῦ Κακοῦ.

Καὶ ὁ βορρηάς ἀκόμη λυσσᾷ καὶ μαίνεται,
καὶ νομίζει, ὅτι θὰ δυνηθῇ νὰ ξεχωρίσῃ τὸ
μερίδιόν του ἐπὶ τῆς γῆς.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΤΟΥ 1912

Ἡ κατὰ τὸ ἔτος 1912 παραγωγή τῆς ἑλληνικῆς λογοτεχνίας δὲν φαίνεται σπουδαία οὔτε κατὰ ποσόν, οὔτε κατὰ ποιόν. Ἡ στρατευμένη πολιτικὴ καὶ ὁ πόλεμος ἀνακόπτουν πάντοτε τὰ εἰρηνικά ἔργα καὶ τρέπουν τὴν προσοχὴν καὶ δοῶσιν ὅλων μακρὸν πάσης ὁραίας τέχνης. Ἄλλ' εἶναι βέβαιον, ὅτι κατόπιν πολέμου ἐπανέρχεται μεθ' ὁρμῆς τὸ κράτος τῶν ἀποτόμως ἀνασταλεισῶν ὁραίων τεχνῶν. Τὸ φαινόμενον δὲ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἐν περιπτώσει ἀνυχοῦς πολέμου, ὡς ἀπέδειξεν ἡ γαλλικὴ λογοτεχνία μετὰ τὰς συμφορὰς τοῦ 1870.

Τὰ ποιήματα καὶ αἱ ποιητικαὶ συλλογαὶ δὲν ἔλειψαν ἐν τοῖσι καὶ κατὰ τὸ διαρρεῦσαν τοῦτο ἔτος. Ἄλλ' οἱ ποιηταί, ἐξ ὧν πολλοὶ παρουσιάζονται κατὰ συνήθειαν ἀνόητον μὲ ψευδώνυμα, οἷον Λίνος Ἄτις, Οὐράνης, Εὐμολπίδης κλπ., καὶ βαπτίζουν μὲ ἀνοητέτερα ὀνόματα τὰς συλλογὰς των, οἷον *Spleen*, *Μπουκετάκια*, *Ἀετώματα*, δὲν φαίνονται ἱκανοὶ νὰ καταστήσουν γνωστὸν οὔτε τὸ ψευδώνυμον, οὔτε τὸ ἀληθινὸν των ὄνομα.

Ὁ ποιητικὸς οἶστρος τῶν περισσοτέρων δὲν διαφέρει πολὺ ἀπὸ ἐξανθηματικὸν πυρετόν. Εὐτυχεῖς, ὅσων ὁ πυρετὸς καταλήγει εἰς ἰαμὴν, διότι παρέχεται χωρὶς ν' ἀφήσῃ κανὲν ἴχνος· ἀλλ' ὅταν καταλήγῃ εἰς εὐλογιαν, ἀφίνει ἴχνη δυσμορφίας ἀνεξίτηλα. Καὶ δυστυχῶς ἔχομεν κατ' ἔτος ἀρκετοὺς ποιητὰς εὐλογιασμένους. Τὰ στίγματα τῆς δυσμορφίας των ἐξαίρει φράσις ἀτημέλητος καὶ πτωχαλίζονεϊα νοσημάτων μὲ ἀπόπειραν αἰσθητικῆς, ποῦ δὲν μεταδίδεται εἰς τὸν ἀναγνώστην. Ὅσκις ὅμως πνίγεται τὸ νόημα ἀπὸ λέξεις, τὸ ἀκατάληπτον περὶ ὡς βαθύνοντα συμβολισμοῦ.

Ἡ ἑλληνικὴ ποίησις συνειθίζει κατὰ περιόδους νὰ ἐκλέγῃ μερικὰς λέξεις καὶ ἐν συνοδείᾳ αὐτῶν, ὡς μία βασίλισσα μὲ τὸς κυρίας τῆς τιμῆς, νὰ ἐμφανίζεται εἰς τὸ δημόσιον. Εἰς τὸ αὐλικὸν αὐτὸ ἀξίωμα ἀνεβιβάσθησαν ἀπὸ τινος καὶ αἱ λέξεις *ρυθμός*, *μαγικός ρυθμός* καὶ *ἀπόκοσμος*. Καὶ δύναται τις νὰ εἶναι βέβαιος, ὅτι θὰ τὰς συναντήσῃ ἐξάπαντος εἰς τὰ ποιήματα, τὰ στερούμενα ἀκριβῶς ρυθμοῦ, μαγείας καὶ κόσμου, καὶ ἐν γένει εὐρυθμίας καὶ κοσμιότητος.

Ἐνεκα τῆς εἰκῆς καὶ ὡς ἔτυχε πολλῆς των χρήσεως καὶ τῆς μεγάλης των τριβῆς, αἱ λέξεις ἀπώλεσαν τὴν ἀρχικὴν των ἔννοιαν καὶ τὸν χρωματισμόν, καὶ ἀπέκτησαν κατὰ τὸ ἀόριστον καὶ αἰνιγματώδες. Μολονότι δὲ ρυτίδες καὶ πρόωρον γῆρας κατέλαβον τὰς κυρίας

αὐτὰς τῆς τιμῆς, ἡ ποίησίς μας δὲν ἐννοεῖ ἀκόμη ν' ἀπαλλαγῇ τῆς ἀπαραιτήτου συνοδείας των.

Εἰς τοὺς ποιητὰς αὐτοὺς, καθὼς καὶ εἰς τοὺς ἐμπνεομένους ἐκ τῆς λατρείας μόνον τῆς σαρκὸς, δύναται τις ν' ἀποτείνῃ τοὺς στίχους :

Ἡ κουρασμένη πέννα,

ἀπ' τὰ τραγοῦδια παύσῃ, δὲν θ' ἀπομείνῃ οὐδ' ἓνα, θὰ πάρῃ ἀγέρας τὰ χαρτὰ δίχως μυαλό καὶ γνώσι καὶ τὸ μελάνι ἐξέθωρο θὰ σβῇ πρὶν στεγνώσῃ.

Τοὺς στίχους αὐτοὺς ἔγραψεν ὁ Πολέμης δι' ἑαυτὸν ἐξ ὑπερβαλλούσης μετριοφροσύνης, ἐνῶ εἶναι βέβαιον, ὅτι θὰ μείνουν πολλὰ ποιήματα τοῦ τουφεκοῦ καὶ κοιμοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ, ὅστις μετὰ τοῦ Δροσίνῃ καὶ τοῦ Παλαμᾶ ἀποτελεῖ τριανδρίαν, ἀρχουσάν ἐπὶ τῆς συγχρόνου λογιῆς ποίησεως.

Ἡ μετριοφροσύνη ὅμως δὲν συμβιβάζεται μὲ τὴν ποιητικὴν ἔξαρσιν καὶ δι' αὐτὸ σπανίως ἀπαντᾷ ὡς πρόσθετον κόσμημα τῆς ψυχῆς τῶν ποιητῶν. Τὴν ἀπόδειξιν μᾶς δίδει ὁ Παλαμᾶς διὰ τῶν ἐπιμένων στίχων του, δι' ὧν, ἀποτεινόμενος εἰς τὸν Πήγασον, ἀξιοῖ, ὅτι καβαλλάρης πηγαίνει ἰψηλότερα καὶ ἀπὸ τὸν Βύρωνα.

Κ' ἐγὼ εἶμαι καβαλλάρης· ἔλα
στὴν διαμαντίνη σου τὴν σέλα
γνωρίζω νὰ κρατηθῶ...

Ἐγὼ εἶμαι ἀπὸ τὸ γένος τὸ μεγάλο.

Γιὰ πάρε με καὶ φέρε με, ὑποταχικέ,

ψηλότερα κι' ἀπὸ τὸν ἄλλο (τὸν Βύρωνα, δηλ.).

Τὰ ἀξιολογώτερα τῶν ἐκδοθέντων ἐφέτος εἶνε : «Οἱ καὶμοὶ τῆς λιμνοθάλασσης» καὶ τὰ



—Ὑστερ' ἀπ' αὐτά, ποῦ μοῦ λέτε, δεσποινίς, μοῦρχειται νὰ τραβῶ τὰ μαλλιά μου!...

«Σατυρικά γυμνάσματα» τοῦ Κωστῆ Παλαμᾶ καὶ «Ὁ γῆρος τῶν ὠρῶν», ὄνειρόδραμα σὲ πέντε μέρη τοῦ Σωτ. Σκίπη.

Περὶ συλλεγόμενα τὰ πεζὰ καὶ ἑμμετροῦ τοῦ Κρουτάλλη, ἐξεδόθησαν εἰς δύο τόμους. Ὁ Ἡπειρώτης Κρουτάλλης, ὁ τόσον προῶρος τελεντήσας, ἐν ἡλικίᾳ 26 ἐτῶν, ἦτο φύσις ποιητικὴ, εἰδυλλιακός, μὲ ἀληθινὸν αἰσθημα καὶ μὲ δυνατὴν ἐνάργειαν, ἐνθυμίζουσιν τὴν τοῦ Θεοκρίτου. Οὐδὲν τὸ ἐξεζητημένον καὶ ἀνισόρροπον ἢ τὸ ἀτάσθαλον ἰδεῶν καὶ γλώσσης εὐρίσκεται εἰς τὰ ποιήματά του. Καὶ ἡ ἀνάγνωσις αὐτῶν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς λουτρὸν ἐξυγιάνσεως ἢ τοῦλάχιστον καθαρῶς τοῦ εἰς τοὺς ἀσθενεῖς καὶ ἀνισορρόπους ποιητὰς τῆς νέας Σχολῆς, ὅσους λυμαινέται ἀτομισμὸς στενὸς καὶ παραδοξολόγος.

Ὁ Ζακύνθιος ποιητὴς Στέφανος Μαρτζώκης ἐώρασε τὴν 8 Αὐγούστου ἐν Ἀθῆναις τὴν φιλολογικὴν αὐτοῦ εἰκοσιπενταετηρίδα.

Εἰς τὰ σατυρικά, τὰ σκωπικὰ καὶ ἐπιγραμματικά ἔχει μείζονα ἐπίδοσιν ἢ ποίησίς μας. Τὰ εἶδη αὐτὰ καλλιεργοῦνται ἐπιτυχῶς καὶ εἰσέχθησαν εἰς τὴν καθημερινὴν κατανάλωσιν. Ἀπόδειξις, ὅτι πλὴν τοῦ πανελληνίως γνωστοῦ *Ρωμηοῦ*, ἀπὸ τριακονταετίας περίπου σκορπιζόντος ἀφθονοὺς τὴν σάτυραν καὶ τὴν εἰρωνείαν, εὐρίσκουν πολλοὺς ἀναγνώστας καὶ ἄλλα σατυρικά φύλλα κατὰ τόπους, τὸ *Ζιζάνιον* ἐν Ἀργολαίᾳ ἀπὸ εἰκοσαετίας ὑπὸ τοῦ Γ. Μολφέτα, ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸ *Ἐμπρός* ὑπὸ τοῦ κ. Κωνστ. Μακρίδου, ἄγον ἤδη τὸ πέμπτον ἔτος, καὶ τὸ *Ἀνω-Κάτω* ὑπὸ τοῦ κ. Δεληγιαούρη, ἐν Μυτιλήνῃ δύο καὶ ἴσως ἄλλα.

Ὁ Παλῦβιος Δημητρακόπουλος, ὁ πολυγραφώτερος τῶν συγχρόνων, ὁ γράψας τὴν *Σκουπιδιάδα*, ὅπου κατεσπατάλησεν ἀφθονοὺς σατυρικὸν ἄλλας εἰς Κεφαλληνιακὸν ἰδίωμα, ἐξακολουθεῖ σκορπιζὼν καθ' ἑκάστην εἰς τὰς ἡμετέρας σίντομα ἐπιγράμματα, ἐπίκαιρα καὶ πνευματώδη. Τὰ γράφει χάριν ἀναψυχῆς, ὡς νὰ ἤθελε ν' ἀνάγῃ ἓνα σιγάρον ἐν τῷ μέσῳ πολυασχόλου ἐργασίας του, συνισταμένης εἰς τὴν σύνταξιν ταυτοχρόνως δύο-τριῶν μυθιστορημάτων, ἐνός δράματος, μιᾶς κωμῆς, τριῶν χρονογραφημάτων, μιᾶς ἐπιθεωρήσεως, δύο πολεμικῶν διατριβῶν καὶ ἄλλων πολυνήμων συγγραμμάτων.

Ἀλλὰ τρία κυρίως εἶδη τῆς λογοτεχνίας καλλιεργοῦνται παρ' ἡμῖν : 1] τὰ διηγήματα, 2] τὰ θεατρικὰ ἔργα καὶ 3] τὰ χρονογραφήματα.

'ΑΩ' 'ΟΛΑ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

Μετοχικὸν Κεφάλαιον καταβεβλημένον: Δρ. 60,000,000.

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ:

Εν ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ (ἐν Γαλιτῇ καὶ Σταμπούλ), ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚῃ, ΚΑΒΑΛΛΑ, ΣΜΥΡΝῃ, ΚΕΡΑΣΟΥΝΤΙ, ΧΙΩ, ΜΕΡΣΙΝῃ, ΑΔΑΝΟΙΣ, ΤΑΡΣΩ, ΔΕΔΕ-ΑΓΑΤΣ, ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ, ΠΑΦΩ, ΞΑΝΘΗΣΕΡΡΑΙΣ, ΑΜΙΣΩ, ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΙ, ΠΕΙΡΑΙΕΙ, ΠΑΤΡΑΙΣ, ΒΟΛΩ, ΣΥΡΩ, ΚΑΛΑΜΑΙΣ, ΤΡΙΠΟΛΕΙ, ΛΑΡΙΣῃ, ΧΑΝΙΟΙΣ, ΗΡΑΚΛΕΙΩ, ΡΕΘΥΜΝΩ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ, ΖΑΓΑΖΙΚ, ΧΑΡΤΟΥΜ, ΜΑΝΣΟΥΡΑ, ΜΙΔΑΝ, ΜΟΥΣΚΥ, ΜΙΤΓΑΜΡ, ΤΑΝΤΑ, ΜΠΕΝΙΣΟΥΕΦ, ΚΑΪΡΩ, ΑΕΜΕΣΩ, ΒΑΘΥ (Σάμου), ΛΟΝΔΙΝΩ καὶ ΑΜΒΟΥΡΓΩ.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΑΘΗΝΑΪΚΗ (ATHENOCLES)

Ἡ ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ ἐκτελεῖ πᾶσαν τραπεζικὴν ἐργασίαν, ἥτοι προκαταβολὰς ἐπὶ ἐμπορευμάτων, χρεωγράφων καὶ συναλλαγματικῶν, προεξόφλησεις, εἰσπράξεις τοκομεριδίων καὶ γραμματίων ἐπὶ Τουρκίας καὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ, ὡς καὶ χρηματιστικὰς ἐντολάς. Ἐδίδει συναλλαγματικὰς, ἐπιταγὰς, πιστωτικὰς ἐπιστολάς, ἐννυγί δὲ καὶ τηλεγραφικὰς ἐντολάς πληρωμῶν εἰς τὰς κυριωτέρας πόλεις τῆς Εὐρώπης. Ἀνοίγει τρέχουσιν λογαριασμούς.

ΤΜΗΜΑ ΤΙΤΛΩΝ: Ἡ ΤΡΑΠΕΖΑ δέχεται καταθέσεις χρεωγράφων πρὸς φύλαξιν ἀντὶ ελαχίστων δικαιωμάτων, ἀναλαμβάνει δὲ τὴν προεξόφλησιν καὶ εἰσπραξίν τοκομεριδίων ἑλληνικῶν καὶ εὐρωπαϊκῶν χρεωγράφων. Ἐκτελεῖ χρηματιστικὰς ἐντολάς ἀντὶ τῶν συνήθων μεσσιτικῶν δικαιωμάτων.

ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ ΤΜΗΜΑ: Τὸ ἐν Σταμπούλ Ὑποκατάστημα τῆς ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΑΘΗΝΩΝ δέχεται ἐμπορεύματα πρὸς ἀπλὴν φύλαξιν ἢ ἐνέχυρον ἕναντι προκαταβολῶν ἐπ' αὐτῶν ἐν ταῖς ἐν Γερμ. Ἰσχυροῦ παρὰ τῇ ἀποβίβῃ ἀποθήκῃ αὐτοῦ, Δείκνεν χάν, ὑπὸ συμμέτρωντος ὄρους.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Ζ. Κ. ΜΑΤΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ: Ἡ ΤΡΑΠΕΖΑ δέχεται καταθέσεις, πληρώνουσα τόκον:

Διὰ καταθέσεις ἀποδοτέας εἰς πρώτην ζήτησιν . . .	3 — %
μετὰ ἕξ μηνῶν . . .	3 1/2 %
ἐν ἔτος . . .	4 — %
διὰ ἕτη καὶ ἐπέκεινα . . .	5 — %

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ: Ἡ Διεύθυνσις τῆς ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΑΘΗΝΩΝ, πρὸς ἐμφύχωσιν τοῦ πλεονήκτου ἀντίματις τῆς ἀποταμιεύσεως, προσδιώκει τὸν 4 % ἔτησις διὰ τὰς ἐν τῷ Ταμιευτηρίῳ τῆς καταθέσεις, ἀποδοτέας εἰς πρώτην ζήτησιν, παρέχουσα πᾶσι τὰς εὐκολίας διὰ τὰς καταθέσεις καὶ ἀπολήψεις τῶν πελατῶν τῆς.



— Δὲν νομίζεις, ὅτι ὁ γάμος αὐτὸς θὰ εἶναι διὰ τὸν Γιώργον τὸ μυθολογικὸν κέρας τῆς ἀφθονίας;
— Ἐγὼ φρονῶ τὸ ἀντιθετὸν, ὅτι θὰ τοῦ εἶναι ἡ ἀφθονία τῶν κερμάτων.

ΙΑΤΡΟΣ
Β. ΚΙΟΛΕΜΕΝΟΓΛΟΥ
ΕΙΔΙΚΟΣ
ΔΙΑ ΤΑ ΔΕΡΜΙΚΑ
ΚΑΙ ΣΥΦΙΛΙΔΙΚΑ
ΝΟΣΗΜΑΤΑ
Πέραν, ὁδὸς Σούτσοβι, 5
(ἀπέναντι τοῦ Σπυριδοπούλου Τοκατλίου).



— Πῶς; ἔννοια ὅτι εἶδες ψιτοφάγος, κνίρα,
ἔστις δὲ οὐκ ἀπὸ τοῦ γάμου ἡμῶν, ἀλλ' ἔστις
ἡλικία δέκατον.

ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΜΗΧΑΝΗ "ΟΠΤΙΜΟΥΣ"

Ἀγορίζετε μόνον «Ὀπτιμούς»
Γαζιέρες τῆς Σουηδίας.

Εἶναι αἱ καλλίτεροι, αἱ οἰκονομικώτεροι καὶ εὐθηνότεροι.



Rechaud "OPTIMUS"

«Ὅλα τα σπέρμα πρέπει νὰ ἔχουν τὴν μηχανὴν «ὈΠΤΙΜΟΥΣ»

Ὁμόνομιον — Τηλεφων. — 1670
Ἀποστολὴν ἐν ἑξῇ καὶ ἐν ἑξῇ.

KALMINE

Toutes Douleurs
Kalmine
Action Immediate

0.30 BOITE MÉTAL
DE 1 CACHET
PHARMACIES IMPORTANTES

ΗΝΩΜΕΝΑ ΖΥΘΟΠΟΙΕΙΑ ΜΠΟΜΟΝΤΗ-ΝΕΚΤΑΡ

ΖΥΘΟΣ ΜΠΟΜΟΝΤΗ τοῦ ἐργοστασίου «Φερικιού».

ΖΥΘΟΣ ΠΙΛΣΝΕΡ ΚΑΙ ΜΟΝΑΧΟΥ

Εἰδικὴ κατασκευὴ Ζύθου «Salon» εἰς φιάλας «Crown»

ΖΥΘΟΣ ΝΕΚΤΑΡ τοῦ ἐργοστασίου Βουγιούκδερε.

ΖΥΘΟΣ ΠΙΛΣΝΕΡ κατασκευαζόμενος με ὕδατα τῆς πηγῆς «Κοδζά-Τάς».

ΖΥΘΟΣ ΑΪΔΙΝ τοῦ ἐργοστασίου Σμύρνης.

ΖΥΘΟΣ ΠΙΛΣΝΕΡ ΚΑΙ ΜΟΝΑΧΟΥ

εἰδικῶς κατασκευασμένος δι' ἐξαγωγήν εἰς φιάλας καὶ βαρέλια.

Ὁ ΖΥΘΟΣ, ὁ προσερχόμενος ἐξ ὅλων τῶν ἐργοστασίων τῶν «Ἡνωμένων Ζυθοποιείων ΜΠΟΜΟΝΤΗ-ΝΕΚΤΑΡ», ἀπαστεροῦται εἰς ὑψηλὴν θερμοκρασίαν διὰ τοῦτο εἶναι τελειῶς ἀπηλλαγμένος μολύνσεως.

ΟΣΟΙ ἐπιθυμοῦν νὰ ἀγοράσουν

ΜΙΑΝ ΚΑΛΗΝ

ΓΡΑΦΟΜΗΧΑΝΗΝ

ΕΥΚΑΙΡΙΑΣ ἢ ΚΑΙΝΟΥΡΓΗ

εἰς τιμὴν ΕΥΘΗΝΟΤΑΤΗΝ καὶ με καλλιτέρεους θροῦς.
ΟΣΟΙ θέλουν νὰ ἐπιδιορθώσουν με ἡ γ γ γ η μ έ ν η ν
τελειότητα τὰς γραφομηχανὰς των, ὅς ἀπο-
ταθῶσιν εἰς τὸν

Α. Δ. ΕΦΡΑΙΜΙΔΗΝ

ΜΗΧΑΝΙΚΟΝ ΕΙΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΓΡΑΦΟΜΗΧΑΝΑΣ

Γαλατᾶ, Χαβιαρόχανον, ἀριθμ. 4, ἀνωθεν τῆς κυρίας εἰσόδου.

Ἐκεῖ εὐρίσκονται καὶ ὅλα τὰ χρειώδη διὰ Γραφομηχανὰς.

ΜΙΑ ΣΥΣΤΑΣΙΣ ΕΠΙΚΑΙΡΟΣ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ Σ. Δ. ΣΑΜΑΡΑ

ΓΟΥΝΑΡΙΚΑ ΔΙΑΦΟΡΑ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ

ΚΑΠΕΛΑ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΥ ΣΥΡΜΟΥ

Πεγάλη Ὁδὸς τοῦ Πέραν, 441, παραπλεύρως τῆς Ρωσικῆς Προτείας.

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΓΟΥΝΑΡΙΚΩΝ

ἐν Πόλει, Μαχμοῦτε πασᾶ, Κιουρκετή χάν, ἀριθμὸς 8

Μ. ΜΩΥΣΕΙΔΗΣ

ΜΑΙΕΥΤΗΡ-ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΟΣ

σπουδᾶς εἰδικῶς καὶ ἐπὶ μακρὸν

ἐν Γενεύῃ, Παρισίοις καὶ Βιέννῃ.



Θεραπεία κατὰ τὰς νεωτάτας μεθόδους.

Ἀναλαμβάνει τοκετοὺς δι' εὐθύνην του.

Δέχεται κατ' ἐκάστην ἐν τῇ οἰκίᾳ του :

ἀπὸ 2-3 μ.μ.

6-Ἐν Πέραν, ὁδὸς Χατζῆ Ἀχμέτ.—6
(Ταρλα-Μπασῆ).



Χειρῶν.

ΕΝ ΕΡΩΤΙΚΟΝ ΓΡΑΜΜΑ

Οἱ δημοσιογράφοι εἶναι τυχεροὶ ἄνθρωποι, παρ' ὅσους καὶ ἂν λέγουν αἱ κακαὶ γλώσσαι — δηλαδή οἱ ἴδιοι — δι' αὐτούς. Αὐτὸ τοῦλάχιστον πάντοτε ἐπίστευα, ἀλλ' ἕνα γεγονὸς μ' ἔκαμε νὰ τὸ διαπιστώσω μίαν φορὰν ἀκόμη.

Κατέβηντα βωστικὸς μίαν ἀπὸ τὰς τελευταίας ἡμέρας εἰς τὸν Γαλατᾶ, πεζῇ, ὡς συνήθως, ὅτε, ἐνῶ ἐβάνδιζα, εἶδα κατὰ γῆ, ἕνα ὠρεῖο κομπὸ ροζ φικελλάκι. Ἐσκήνη καὶ τὸ ἐπῆρα· ὁ φακέλλος δὲν ἦτο κενός. Μέσα του ἦναι χυρὶ ἦτο γραμμένο με ὠρεῖον γυναικεῖον χαρακτήρα:

«Πολυγαπημένε μου Δημητρώ,

Ἐπῆρα τὸ γράμμα σου με τὰς εὐχάς. Μοῦ ἀνοίγει τὴν καρδίαν σου καὶ μοῦ ἐξομολογεῖσαι με τὴν περὶ αἰθιρῆ γλώσσα τὸν ἐρωτὰ σου. Δημητρώ μου, ζητῶς λοιπὸν τὴν ἀπαντήσιν; Δὲν τρέπωμαι νὰ σοῦ τῇ εἰπῶ: «Ναί», Δημητρώ μου, ε' ἀγαπῶ φλογερὰ ε' ἀγαπῶ αἰώνια.

Ἐκεί γὰρ νὰ μὴ ε' ἀγαπήσω; Εἶσαι τόσο καλός, τόσο εὐγενής! Φαντάσου, παρετήρησα, δι' ὅσον ὥρῳ σου εἶχε χαλάσει καὶ μ' ἔστειλες ἕνα σωστὸ ἀριστουργή-

ματάκι, τὸ ὁποῖον ὅσες φορές τὸ ἐρωτῶ, θάμω ἀπαντᾷ: ὁ Δημητρός σου ἔχει γοῦτο. Ἀκόμη κ' ἐκείνη τὸ κινεῖρα περιδέραιο κοινεῖται νὰ με τρελῶνῃ θὰ τὸ φορῶ πάντα, διότι προέρχεται ἀπὸ σὲ καὶ διότι εἶναι τόσο ὠρεῖο! Ὡ! πόσο θὰ σκυλιάσῃ ἡ... (Ἐδῶ ἀποσιωπώμεν τὸ ὄνομα), διὰ μὴ ἰδῇ νὰ τὸ φορῶ! Σ' εὐχαριστῶ λοιπὸν, Δημητρώ μου, ἀκόμη μίαν φορὰ καὶ σὲ συγχάριζω διὰ τὴν ἐκλ γῆν σου. Σὲ β-βαίῳ, διὰ ἂν μ' ἔλγεις, δι' ἐκείνην δέκα φορές περισσό-τερο, θὰ τὸ ἐπίστευα, ἀλλὰ ἡ ἐξυφηνμένη φατοῖρα ποῦ εἶχες τὴν εἰληφένειαν νὰ μοῦ στείλῃς μαζί με τὰ δῶρα αὐτὰ, ἡ φατοῖρα τοῦ Καταστήματος τοῦ κ. Ρ. Σοφριανοῦ, ἵδου τὰ ἡρόδους, μοῦ ἔκαμε νῆαν ἐκ-πληξιν.

Ὁλη δική σου Φ.

Σημ. ἀντιγραφῆς. Τί κἀθίνονται οἱ ἐρωτευμένοι μας καὶ ὅσοι θέλουν νὰ καταστήσουν συμπαθεῖς;

Ἄς τρεῖς ἂν εἰς τὸ κομμματοπωλεῖον Ρ. Σοφριανοῦ καὶ Σας, Ὁμὸν Ἀμλιτ πιασὶ Χάν καὶ ἐκεῖ θὰ εὕρουν τὰ μαγικὰ δῶρα ποῦ σαγηνεύουν τὰ κορίτσια, ποῦ ξετρελλαινουν τὰς γυναῖκες, ποῦ καταπραΰνουν τὴν πεθερὰς.

Ο ΑΛΛΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΑΔΕΛΦΩΝ ΣΠΥΡΑΚΗ

ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚῃ

Βιβλία ἑλληνικὰ καὶ ξένα. — Ἐφημερίδες περιοδικὰ Κων/πόλεως καὶ Ἀθηνῶν

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ

ΕΝ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΙ

Ἐφημερίδες Κωνσταντινουπόλεως. — Μεγάλῃ ποικιλίᾳ ἑλληνικῶν καὶ εὐρωπαϊκῶν περιοδικῶν.

ΑΛΗΘΙΝΗ ΕΥΚΑΙΡΙΑ

ΔΙΑ ΤΑΣ ΕΟΡΤΑΣ

Ἐπωφεληθῆτέ την!

Ἡ ἐταιρία Θ. ΚΑΡΔΑΜΕΝΗΣ καὶ Α. ΒΕΛΕΤΣΟΣ δωλύθη, ἀναλαμβάνοντας τοῦ κυρίου Θ. ΚΑΡΔΑΜΕΝΗΣ νὰ συνεχίσῃ τὰς ἐργασίας τοῦ καταστήματος. Δι' αὐτὸ ὅλο τὸ ἐπάρχον εἰς τὸ κατὰστημα ἐμπόρευμα πωλεῖται εἰς τιμὰς ἀπιστεύτως εὐ-θηνάς.

Ἐκεῖ θὰ εὕρετε ὑποκάμεισιν ὅλων τῶν εἰδῶν, γραβύτας, φλανέλλας, κάλτσας, μυρωδικὰ καὶ ὅσι τὰ σχετικὰ εἶδη τῆς πολυτελείας εἰς τὸ ἱΜΙΣΙΟΝ τῆς τιμῆς των.

Μεγάλῃ ὁδῷ Πέραν, ἀριθ. 136.

Η ΓΛΥΚΟΦΕΡΙΝΗ

ΘΕΡΑΠΕΥΕΙ

τὴν νευρασθένειαν, ἀϋπνίαν, ἀδυναμίαν, ἡμικρανίαν, νευραλγίαν, ἀναιμίαν, χλώρωσιν καὶ ραχίτισμόν.

ΚΟΛΩΝΙΑ "ΚΟΣΜΟΣ,"

ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΖΕΤΑΙ

ἀπὸ φυσικὰ ἄνθη καὶ διὰ τοῦτο προτιμᾶται ἀπὸ ὅλους, ἰδίως ἀπὸ τὰς κυρίας καὶ δεσποινίδας.

Εἶναι πραγματικῶς ἡ καλλιτέρα Κολώνια τῆς ἀγορᾶς μας.

Εὐρίσκονται εἰς ὅλα τὰ Φαρμακεία.

Γενικὴ ὑποθήκη περὶ τῷ
Α. Α. ΣΤΟΡΓΙΑΝΝΙΔΗ,
Βασιλιζῆ χάν, ἀριθμ. 3.

ΕΙΣ ΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ

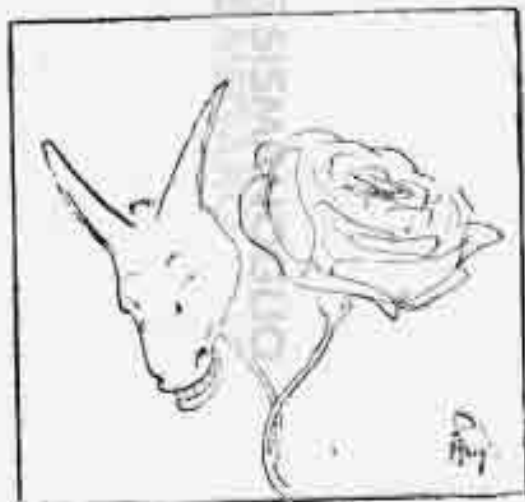
Ἐκείνη. — Ἀλλό, ἀλλό! Εἶσαι σὺ, Γιώργο;
Ἐκεῖνος. — Μάλιστα, ἀγαπητὴ μου.



Ἐκείνη. — Διότι, εὐγέ σου! Μὰ εἶρα τώρα σὲ περιμένω σὴν ἀποβάρη καὶ ὁμιλῶ κόμη νὰ φανῇς νὰ μὲ πάρῃς. Θα ἤρθεσσο εἰς πῆς 3 καὶ τώρα εἶμαι 4 περασμένες. Ὡς φαίνεται, ὁ κύριος θα ἔλῃ καίτοι πρὶν σπουδαία καὶ πρὶν συμπαιθῇ συνέντευξιν.

Ἐκεῖνος. — Ἀλλ' ὄχι! Ἀγαπητὴ μου, ἀπαύσαι δινεῖν αὐτὸ τὸ ὀρολόγι μου καθυστερεῖ 10 λεπτά καὶ ἔχασα τὸ βαλὸν τῆς δύο καὶ τεταρτοῦ.

Ἐκείνη. — Ἀκόμη τὸ ζήτημα τοῦ ὀρολογίου σου, πρὶν πότε καθυστερεῖ, πότε πηγαίνει ἐμπρός.



Ἐαρ.

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΑΘΗΝΩΝ
ἸΔΡΥΘΕΝ ΤΩ 1900
ΑΔΕΛΦΩΝ ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΩΝ
Μεγάλῃ ὁδῷ τοῦ Πέραν, ἀριθμ. 278
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ

ΝΕΩΤΕΡΙΣΜΟΙ ΠΑΝΤΟΣ ΕΙΔΟΥΣ

ΕΙΔΙΚΟΤΗΣ ΣΤΗΘΟΔΕΣΜΩΝ

Μεταξωτά, κεντήματα, δανιέλλαι, κορδέλοι, μουσελίνες, βατίστες, βελούδα, γαρνιούραι διάφοροι, γάντια, ὀμπρέλες, ριπίδια, ἀρώματα διάφορα, περικνημίδες, ὑφάσματα διάφορα, ἐσώφουσαι καὶ βλουζαὶ διάφοροι.

ΕΙΔΗ ΠΡΟΙΚΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Σ ΜΑΝΙΟΠΟΥΛΟΣ
Εἰδικὸς

ἐν ἐγκαταστάσει κεντηματογράφων.

Ἀλλὰ σοὺ τῶπα τόσες φορές: πᾶρε ἐπὶ τέλους ἓνα ὀρολόγι Ζενίθ. τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ τελειότερον καὶ τὸ κομψότερον. Γρήγορα, τρέξε, ἀγόρασε εἰς τὸ κατ' ὀψιμητοῦ Κ. ΣΕΡΚΙΖΩΦ καὶ Σα, εἰς τὴν Σταυροῦλ. Ἐπιμένω χωρὶς ἄλλο νὰ σε ἴδω ἀπόψε μὲ τὸ Ζενίθ σου.

Ἐκεῖνος. — Εἰς τὴν Πόλιν! Μὰ εἶναι τόσο...

Ἡ τηλεφωνήτρια. — (Κόττοις τὴν συγκατανύειν) Ἐτελείωσε!

Ἐκεῖνος. — Διότι! Καὶ ἐγὼ δὲν ἔχω καιρὸ νὰ τρέχω σὴν Πόλιν.

Ἡ τηλεφωνήτρια. — Μὴ στενοχωρεῖσθε, κύριε, τὸ Ζενίθ εἶναι τὸ ὀρολόγι πρὶν προσημῶν ὅλοι! εἰμπορεῖτε νὰ τὸ εὑρετε καὶ στὸ Πέραν, εἰς τὸ κατ' ὀψιμητοῦ Βιφάν μὲ τὴν ἰδίαν τιμὴν.

Ἐκεῖνος. — Ἀ! εὐχαριστῶ, δεσποινίς, εὐχαριστῶ! τρέχω λοιπὸν!



ΝΕΟΝ ΣΧΕΔΙΟΝ
ΜΕ ΘΩΡΑΚΑ
ΑΡΙΘΜ. 5

ΟΛΙΒΕΡ

ΣΧΕΔΙΟΝ ΜΕ ΘΩΡΑΚΑ
ΕΙΔΙΚΟΝ
ΔΙ' ὍΛΑΣ ΤΑΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

ΓΡΑΦΗ ΟΡΑΤΗ

ΑΡΙΘΜ. 6

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΘΕΙΣΑ ΩΣ Η ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΚΑΙ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΑ ΕΞ ὍΛΩΝ
Α. ΠΩΛΗΣΙΣ ΕΠΙ ΠΙΣΤΩΣΕΙ

ΜΟΝΟΙ ΑΠΟΘΗΚΑΡΙΟΙ: ALTENDORF WRIGHT & DARR, Σιρκεδζή, Ράλλη Χάν.

ΧΑΡ. ΛΙΒΑΔΑΣ, ἐπιδιορθωτὴς τῆς γραφομηχανῆς « Ὀλιβέρ ».

ΕΥΚΑΙΡΙΑΙ γραφομηχανῶν, καθὼς καὶ ὅλα τὰ σχετικὰ ἐξαρτήματα αὐτῶν εἰς τιμὰς συγκριτικῶς εὐρίσκονται παρὰ τῷ κ. Χ. ΛΙΒΑΔΑ, Γαλατᾶ, Κισιμουσολοῦ χάν, πρὶν ἀπὸ τῆς Γερμανικῆς Τραπεζῆς.

ΕΥΚΑΙΡΙΑ

Προτιμᾶτε ὡς δῶρα τοὺς τάπητας Ἀνατολῆς τοὺς πωλουμένους παρὰ τοῖς κ. κ. ΥΙΟΙΣ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ (ἐναντι τοῦ λιμεναρχείου Γαλατᾶ).

ΕΚΤΑΚΤΟΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΤΡΙΑΚΟΝΤΑΕΤΗΡΙΣ

ΤΑ ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ

N. Δ. ΜΕΛΑ

1864-1913

ΑΡΡΕΝΑΓΩΓΕΙΟΝ - ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΝ - ΟΙΚΟΤΡΟΦΕΙΟΝ
Πέραν Κωνσταντινουπόλεως, ὁδὸς Σαρκίτζ, ἀρ. 57-58.

Τὰ Ἐκπαιδευτήρια N. Δ. ΜΕΛΑ τὸ ἔτος τοῦτο συμπληροῦσι τριακονταετίαν ὁλὴν ἀθυρήσαν, ἀλλὰ καὶ λίαν καρποφόρου δράσεως, ἐξαπλοῦνται τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν, χάρις εἰς τὸν ζήλον καὶ τὴν μεθοδίον, μεθ' ἧς ἡ κ. Αἰκ. N. ΜΕΛΑ, σύζυγος τοῦ ἀειμνήστου Ἰδρυτοῦ, καὶ ὁ κ. Δ. ΜΕΛΑΣ, υἱὸς τὸν, ἐργάζονται ὑπὲρ τῆς νεολαίας μας. Τὸ γεγονός τῆς συμπληρώσεως τῆς τριακονταετίας σημειοῦμεν τοσούτῳ μᾶλλον εὐχαρίστως, ὅσον ἀποτελεῖ τὴν καλλίτεραν ἀπόδειξιν τῆς ἐκτιμήσεως, δι' ἧς περιβάλλεται τὸ ἐκπαιδευτικὸν τοῦτο ἱδρυμα ὑπὸ τῆς κοινωνίας μας.

Κατάστημα εἰρήλίου καὶ εὐάερου, πληροῦν ἀκρίβους τὰς ἀνθρώκας τῆς ὑγιεινῆς, ἐν τῇ ὁδῷ Σαρκίτζ, ἀριθμ. 57-58, ἐγγὺς σχεδὸν τοῦ Ἑλλ. Φιλολογικοῦ Συλλόγου.

Διαιρεῖται εἰς δύο μεγάλα ἰδίως διαμερίσματα, ὧν ἕκαστον κοινοῖται μετὰ τῶν ἑξῶ δι' ἰδίας θύρας. Ἐν τῷ πρώτῳ λειτουργεῖ τὸ Ἀρρεναγωγεῖον, ἐν δὲ τῷ β' τὸ Παρθέναγωγεῖον.

Δι' ἐγγυωρισμένον ὑπο τῆς Σεβ. Συνταγματικῆς Κυβερνήσεως, ἐργάζεται κατὰ τὸ ἐπίσημον πρόγραμμα τῆς Πατριαρχικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ διατηρεῖ 9 τάξεις: μίαν τοῦ Προκαταρκτικοῦ τμήματος, τέσσαρας τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, δύο τοῦ Προγυμνασίου καὶ δύο Γυμνασιακᾶς.

Πρὸς περισσώτερον ἀνεῖναι τῶν τροφίμων, ἐνφοικίσθη ἰδιαιτέρον οἶκημα δι' οἰκοτροφεῖον, πλησίον τοῦ Ἐκπαιδευτηρίου, πρὸς τὴν ὁδὸν Χαμάλμπαση. Σκόπιμος παρασκευάζει διὰ τὸν ἀγῶνα τοῦ βίου.

Ἀπὸ τῶν κατωτέρων τάξεων παρέχει πρᾶ-

κτικὴν διδασκαλίαν εἰς τὴν Γαλλικὴν καὶ τὴν Γερμανικὴν. Ἀμφότεραι αἱ γλώσσαι διδάσκονται ὑποχρεωτικῶς καθ' ἑκαστην καθ' ὅλον τὸ μετα μεσημβριαν χρόνικον διάστημα.

Ἐν τῷ Ἀρρεναγωγείῳ ὑπὸ εἰδικῆς καθηγητοῦ διδασκείται καὶ ἡ Ἀγγλική. Προαιρετικῶς καὶ ἐπὶ ἰδιαιτέρως διδασκονται ἡ Ὁργανικὴ μουσική, ἡ ἱερατική, ἡ Ζωγραφικὴ καὶ ὁ χορός. Οἱ μαθηταὶ καὶ αἱ μαθήτριαι τῆς ἀνωτέρας τάξεως τοῦ Γ. Γ. Σχολείου τμήματος ὑφίστανται ἐν τῇ Γαλλ. προεβεία ἐξετάσεις ἐφοδιαζόμενοι δι' ἐλπί τοῦτο ἀπολυτηρίου.

Βίος οἰκογενειακός, ἐν τῷ ἱδρυματι διαμενοῦσιν τῆς οἰκογενείας τοῦ διευθυντοῦ.

Περιθαλπίει μετὰ στοργῆς μητρικῆς ἐκ μέρους τῆς κ. Αἰκατερινῆς N. ΜΕΛΑ.

Ἀγωγή ἐθνική, διδασκαλία εὐμεθοδός. Ἡ ἰδία ζούσα προσοχὴ καὶ ἐπιμέλεια καταβάλλεται ὑπὸ τῆς διευθύνσεως περὶ τὴν σωματικὴν εὐεξίαν τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν.

ΠΡΟΤΙΜΑΤΕ ΤΗΝ ΚΟΛΩΝΙΑΝ ΚΟΣΜΟΣ



Ὁ ἰατρός.— Μὴ ἀπειπίξῃσαι, διόλου, δίδω θίαν καὶ ἐγὼ μίαν φορὰ ἤμουν ἄρρωστος ἀπ' τὴν ἰδίαν ἀρρώστια ὡς συνάδελφός μου μ' ἐγιάτρευεν.

Ὁ ἄρρωστος.— (Ἐκπληκτός). Καὶ ποῖος ἦν ὁ ἰατρός γιὰ νὰ τὸν φωνάξω καὶ ἐγώ;

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΞΕΝΑΚΗΣ

ΕΜΠΟΡΟΡΡΑΠΤΗΣ

Παλαιὸν Χειματιστήριον

Χαβιαρόχανον, ἀρ. 7—Γαλατῶν.

Κοπτικὴ πρώτης τάξεως καὶ ἐπιμελεμένη
εἶναι τὸ σῆμα τοῦ Καταστήματος τοῦτον.

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ

"Ο ΕΡΓΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ"
Ι. Χ. ΒΟΥΛΟΔΗΜΟΥ

Πέραν, ὁδὸς Ταρλάμπαση, ἀριθμ. 56.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ

"ΠΑΡΙΣΙΟΙ"

Ὁδὸς Ὑψ. Πύλης, ἀριθμ. 23
Σερκεδῆζ — Κωνσταντινουπόλις.

ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ Χ' Ν. ΔΖΟΛΟΣΟΓΛΟΥ

Ἀΐδενιον.

Ἀλευρέμπορος καὶ Μεσίτης.

Τηλεγραφικὴ Διεύθυνσις
ΔΖΟΛΟΣ

ΑΜΑΛΙΑ Δ. ΠΕΤΡΙΔΟΥ

Μαῖα

Ἐν Ἀρναούτκιο.

Η ΓΡΗΝΣΙΑ ΙΑΠΩΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

ΕΙΣ ΤΑΣ ΑΠΟΘΗΚΑΣ

ΤΟΥ

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΟΔ. ΣΑΜΑΘΡΑΚΗ

ἐν ΓΑΛΑΤΑ, Μέγα Ἐθνικὸν Χάνιον, 3, 4, 11 καὶ 14.

Ὅσοι ἐπιθυμεῖτε ἀσυνήθη ἀντιγέμενα διὰ δῶρα πρωτοχρονιάτικα.

Ὅσοι ἔμποροι, ἐνταῦθα καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, θελετε νὰ πλουτίσετε τὰ καταστήματά σας με εἶδη εὐκολώτατα καταναλισκόμενα.

Ὅσοι θέλετε νὰ δοκιμάσετε τὴν σιτερότητα καὶ τὴν εὐθηνίαν τῶν προϊόντων τῆς Ἰαπωνίας.

Ἐπισκεφθῆτε, ἔστω καὶ ἅλας μόνον, τὸ ὡς ἄνω κέντρον τῆς

ΙΑΠΩΝΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ.

Θὰ εὑρετε ἐν αὐτῷ καὶ εὐθείαν ἐξ Ἰαπωνίας εἰσαγόμενα:

Βαζα, παρσάν, τραπεζάκια καὶ ἐσθῆρας ἐκ λυκάς, δίσκους, στροβίλια τέλου καὶ καφέ εἰς μεγάλην ποικίλιαν ἰάπητας, ὑφάσματα τοιχῶν, εἶδη μεταξωτά, εἰς κίμα, παρτε, μονδῆλια κλπ. εἶδη ἐκ μεταλλοῦ, ὀμβρέλλες καὶ ριπίδια, παιγνίδια μπαστούνια, καλάθια διάφορα, μικρὰς θερμάστρας τῆς τοῦ πύρου, διατηροῦσας τὸ σῶμα θερμὸν καὶ χρησίμους κατὰ τὰ κρυολογήματα καὶ χιλιά ἄλλα εἶδη, ὧν ἡ ἀπαριθμησις ἀδύνατος. ΚΑΤΑΛΛΗΛΑ ΔΕ ΚΑΙ ΔΙΑ ΔΩΡΑ.

Οἱ χονδρικῶς διὰ μεταπώλησιν ἀγορίζοντες ἐρίσκουσι τιμὰς ἀπιστεύτως συμφερούσας.

Πώλησις ἀποκλειστικῶς τοῖς μετρητοῖς.



Ἀπο τὸν Πολιτικὸν Βίον τοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ

Εξημέρωνεν ἡ 11 Ἰουλίου.

Ἀπὸ ἡμερῶν διεδίδοντο μὲ μυστηριώδεις ὕψος πολλὰ διὰ τὴν πολιτικὴν κατάστασιν. Οἱ μᾶλλον μεμνημένοι ἀνέμενον ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν τὴν ἐκρηξίν τοῦ κινήματος. Τὰ πράγματα ἐθαίναν ραγδαίως. Πράγματι τὸ πρῶν ἐκεῖνα ἐδημοσιεύετο μὲ κάποιον παράδοξον καὶ ἀκατάληπτον ἀκόμη τρόπον, ὅπως συνείθιζεν ἡ ἀπολυταρχία τῆς ἐποχῆς, μία εἰδησις, ἀπὸ τὴν ὁποίαν οἱ μὲν πολλοὶ οὐδὲν ἠννόησαν, οἱ ὀλίγοι ὁμως ἀντελήφθησαν, ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἀνεκשרύξεως τοῦ Συντάγματος.

Παρεσκευασμένος ἀπὸ ἡμερῶν διὰ τὴν εἰδησιν καὶ ἀπὸ τῶν πρώτων βεβαιωθείς περὶ τῆς πραγματικότητος αὐτῆς, ἐσπευσά πολύ πρῶν εἰς τὸ Φανάρι διὰ ν' ἀναγγεῖλαι τὸ μέγα γεγονός εἰς τὸν Πατριάρχην. Ἦτο κατὰ τὸ ὅποιον πρὸ παντὸς αὐτοῦ ἐνδιέφερε καὶ τοῦ ὁποίου γνώσιν ἐναρτίτερον ἀπὸ κάθε ἄλλον ἐπρεπε νὰ λάβῃ.

Τὸν εὖρον χοροπατοῦντα εἰς τὸν ναόν, ἐπὶ τῇ εὐχῇ τῆς μεγαλομάρτυρος Εὐφημίας.

Ὅταν ἐτελείωσεν ἡ λειτουργία, τὸν ἠκολούθησαν ἀνερχόμενον εἰς τὰ πατριαρχικά δώματα. Εἰς τὴν κλίμακα μὲ ὀλίγας λέξεις τοῦ ἀνήγγειλα τὸ μέγα ἄγγελμα. Ἐστρεψεν, ἐστάθη, μὲ εἶδεν ὀλίγας σπινθῆρας κατὰ πρόσωπον, ὥσάν νὰ ἤθελε ἀπὸ τὴν φυσιογνωμίαν μου νὰ ἐξακριβώσῃ κατὰ πόσον ἦτο ἀληθινὴ ἡ εἰδησις καὶ κατόπιν ἐξηκολούθησε τὸ βραδύ καὶ ἡγεμονικὸν βαδισμὸν τοῦ μὲ τὴν πατριαρχικὴν συνοδείαν του.

Ἐπάνω εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν Πατριαρχῶν ἐμειναιμεν μετ' ὀλίγα λεπτά μόνον. Ἐστάθη, ἤκουσε καὶ πάλιν τὴν εἰδησιν καὶ τὰς λεπτομερείας, τὰς ὁποίας τῷ ἀνεκοίνωσα, καὶ ἀπαθὴς ὥσάν νὰ τῷ ἀρηγοῦμην τὸ κοινότερον τῶν πραγμάτων, μὲ ἀρῆκε νὰ ἐξακολουθήσω τὴν μετὰ τινος ἐνθουσιασμοῦ ὁμιλίαν μου διὰ τὰς συνεπειάς, τὰς ὁποίας θὰ εἶχεν ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ Συντάγματος εἰς τὴν Αὐτοκρατορίαν.

Ὅλην αὐτὴν τὴν ὁμιλίαν τὴν ἤκουσεν ὀρθιος καὶ ἀπαθὴς. Ἀλλ' ὅταν ἐτελείωσα, ἡ ἀπάθεια αὐτῇ ἐξηφανίσθη. Προὔχθησε δύο βήματα πρὸς τὰ ἔμπροσθεν καὶ μὲ ἓνα βλέμμα, ἀπὸ τὸ ὅποιον ἐβγαῖναν ἤδη ἀστραπαί, καὶ μὲ ἓνα τόνον ἡγεμονικόν, τὸν ὅποιον δὲν θὰ λησμονήσω ποτέ, μὲ εἶπε:

— Τὸ Σύνταγμα, ὅπως θὰ τὸ ἐφαρμόσουν οἱ Νεοτούρκοι, θὰ γίνῃ ὁ τάρος μας καὶ ὁ τάρος τῆς Αὐτοκρατορίας. Δὲν πρέπει ἀπὸ τὸν σωθινισμὸν τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν νὰ περιμένωμεν τίποτε καλόν. Αὐτοὶ ἐννοοῦν νὰ στερήσουν τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Ἔθνος μας ἀπὸ τὰ προαιώνια προνόμιά των. Θὰ περάσωμεν ἡμέρας πολὺ πικράς. Ἀλλὰ πρέπει νὰ δείξωμεν φρόνησιν καὶ ὑπομονήν. Δὲν χρειάζονται ἐνθουσιασμοὶ καὶ ἄκαυροι ἐπιδείξεις. Ἐμεῖς πρέπει νὰ εἰμεθα νομοταγεῖς καὶ νὰ προσπαθήσωμεν μὲ κάθε τρόπον νὰ διατηρήσωμεν αὐτὸ τὸ σπῆτι (τὸ Πατριαρχεῖον δηλ.), τὸ ὅποιον μᾶς ἀρῆκαν τόσον μεγάλην κληρονομίαν οἱ πατέρες μας.

Ἀυτὰ καὶ ἄλλα ἀκόμη μὲ εἶπεν ὁ Πατριάρχης. Ἐπειτα, ἔκαμεν ὀλίγα βήματα καὶ ἐκάθησεν εἰς τὴν ἑδραν του, ἐνῶ ὁ ὑπὸ τῆς προσεκόμζε γλυκὴ καὶ καφὲ.

Ἐπὶ τινὰ λεπτά ἐμεσολάβησε κάποια σιωπὴ. Ἀνεμέτρησα ὅσα μὲ τόσην ἐπισημότητα μὲ εἶπεν ὁ Πατριάρχης καὶ ἀνεπόλησα ὅσα εἶχα ἀναγνώσει περὶ Νεοτούρκων καὶ τῶν θεωριῶν των. Ὀλίγον μετέπειτα καρμὶα πλέον ἀμφιβολία δὲν ἔμενεν εἰς τὸ πνεῦμά μου. Τὸ Σύνταγμα ὠρισμένως ἦτο μία μεγάλη διὰ τὴν Αὐτοκρατορίαν εὐεργεσία. Ἀλλὰ τὸ ζήτημα ἦτο πῶς καὶ ὑπὸ ποίᾳ συνθήκᾳ θὰ ἐφηρμοζέτο, πρὸ πάντων ἀπέναντι τῶν Χριστιανικῶν Ἐθνοτήτων.

Διὰ τῆς ὁμολογίας του ὁ διορατικώτατος καὶ πολιτικώτατος Πατριάρχης, εἶχεν ἤδη ἀναλίθει τὴν ἀμυναν τῆς Ἐκκλησίας του κατὰ τοῦ νεοτουρκικοῦ σωθινισμοῦ.

Ἀλλ' ἡ ἐκρηξὶς τῶν παθῶν, ἡ ὁποία ἐπηκολούθησε τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς μεταπολιτεύσεως καὶ αἱ γνωσθεῖσαι περὶ τοῦ ἀπωτέρου μέλλοντος αὐτῆς ιδέαι τοῦ Πατριάρχου, ἐξήγειραν τοὺς ἀντιπάλους του καὶ παρέσχον εἰς αὐτοὺς, κατὰ τὴν ἀντίληψίν των, εὐκαιρίαν διὰ νὰ πραγματοποιήσουν παλαιὸν περὶ ἀνατροπῆς πόθον των.

Τρομακτικὴ καταφορά ἐδημιουργήθη ἐναντίον του. Ἐπιθέσεις καὶ κατακρίσεις δριμύταται ἐγγράφοντο κατ' αὐτοῦ καὶ ὕβρεις χυδαῖόταται ἐξεστομίζοντο κατὰ τοῦ Πατριάρχου τῆς Ὀρθοδοξίας. Ἡ μεγαλειτέρα μερὶς τοῦ τύπου τῆς πρωτευούσης κυριολεκτικῶς ἐμαίνετο κατ' αὐτοῦ καὶ ἐγράφησαν τότε ἄρθρα, τὰ ὁποία μόνον ἡ ὀργιάζουσα ἐκ τοῦ πάθους καὶ τῆς ἀκολάστου ἐλευθερίας γραφὴς ἠδύνατο νὰ συναρμολογήσῃ. Ὁ Ἰωακείμ, ὁ ἀξιοπρεπέστερος καὶ εὐγενέστερος τῶν Πατριαρχῶν, ἐξυθρίσθη, ἐκωλίσθη εἰς τὸν βόρβορον ὑπὸ τῶν μαυνομένων ἀντιπάλων, κατερρυπώθη ἀπὸ τοῦ ὅ,τι ὁ λησμονῶν τὴν προέλευσίν του ἄνθρωπος δύναται νὰ ἀποτολήσῃ.

Μέσα εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν συναυλίαν τῶν ἐπιθέσεων ὁ μάρτυς Πατριάρχης ἤκουσε καλὰς λέξεις ἀπὸ τὴν «Πρόοδον» καὶ εὗρεν ἠθικὴν τινὰ ἀντίληψιν. Αὕτη τὸν ἐνίσχυσε καὶ αὕτη τὸν ἔδωκε θάρρος, ὥστε νὰ ἦναι τόσον βέβαιος περὶ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀφοσιώσεως τοῦ λαοῦ, ὅσον καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐγκαθιδρύσεώς του.

✦

Ἐπῆλθον ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης πολλὰ γεγονότα.

Αἱ προορήσεις τοῦ Πατριάρχου ἐπληθύνοντο καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν καὶ δὲν ἔμεινε προσωπικότης πολιτικὴ, ἡ ὁποία νὰ μὴ ἐξῆρε τὴν ὑπέροχον πολιτικὴν ἀντίληψίν του καὶ νὰ μὴ ἐξετίμησε τὴν μοναδικὴν διορατικότητά του.

Καὶ ὅσας συνέπιπε νὰ γίνῃ λόγος ἐπὶ παρουσίᾳ μου περὶ τῆς πολιτικῆς τῶν Νεοτούρκων καὶ περὶ τῆς ιδέας, τὴν ὁποίαν εἶχε, στρεφόμενος πρὸς τοὺς συνομιλητάς του καὶ δεικνύων με, ἔλεγεν:

— Ἐρωτήσατέ τον νὰ σᾶς εἰπῇ τί τὸν εἶπα ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς.

Ἡ Νέα Τουρκία δὲν ἐγνώρισε, δυστυχῶς, τί πολύτιμον παράγοντα καὶ τί ἀνεκτίμητον ἄνθρωπον εἶχεν εἰς τοὺς κόλπους τῆς, καὶ πρὸ παντὸς τί ἠδύνατο μὲ αὐτὸν νὰ κάμῃ. Ἀντὶ νὰ τὸν ἀρπάξῃ καὶ νὰ τὸν ἐγκολπωθῇ καὶ νὰ τὸν καταστήσῃ κύριον μοχλὸν τῆς ἀνακαινιστικῆς αὐτῆς κινήσεως, τὸν ἠπειλήσεν, ἐν τῷ προσώπῳ τῶν Νεοτούρκων, ὅτι θὰ τοῦ σπάσῃ τὸ κεφάλι του.

Καὶ ὁμως ὁ Ἰωακείμ συνέστησε, συνεβούλευσε, παρεκάλεσε. Κανεῖς δὲν τὸν ἤκουσε.

Πόσον διαφωρικὴ θὰ ἦτο σήμερον ἡ κατάστασις ἐν τῇ Αὐτοκρατορίᾳ, εἴαν αἱ πολιτικαὶ ιδέαι τοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ ἠκούοντο κατὰ τὰ τέσσαρα τῆς Μεταπολιτεύσεως ἔτη;



ΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΖΟΜΕΝΟΙ

(ΑΝΑΤΟΛΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ)

Αφιερούται

εἰς τοὺς συνεταίριζομένους Ἑλληνας.

Πάντες ἀσυζητητοὶ ἀποδέχονται τὴν κοινὴν ὁφ' ἀπάντων δεκτὴν γενομένην ἀλήθειαν «Ἐν τῇ ἐνότητι ἡ ἰσχύς» ἢ τὴν γαλλιστὶ ἐκφορὰν αὐτῆς «L'union fait la force». Ἡ ἀλήθεια αὕτη, ὡς πᾶσαι αἱ ἀλήθειαι, εἶναι τοσοῦτο καταφανὴς, ὥστε οὐδεμιᾶς προσθέτου ἀποδείξεως χρῆζει. Τῷ ὄντι, ἂν λάβῃ τις ὁπ' ὅσιν τὰ ἔθνη, τὰ συνδεόμενα διὰ ποικίλων δεσμῶν «συνεννοήσεως» ἢ «συμμαχίας», θὰ εἴδῃ ὅτι καὶ τὰ ἀσθενέστατα αὐτῶν, συνδυαζόμενα, δύνανται νὰ καταστῶσιν ἐπίφοδα εἰς ἰσχυρά, ἀλλ' ἀπομεμονωμένα ἀντίπαλα ἔθνη, ὡς καὶ ἐκ τῆς ἱστορίας φαίνεται. Καὶ τί ἄλλο ἐσήμαινον τὰ «Ἀμφοκτιονικὰ Συνέδρια», αἱ «Ἀχαϊκοὶ Σύνδεσμοι» ἢ αἱ πολυώφυμοι ἄλλαι «Ὀμοσπονδία» μικροσκοπικῶν κρατιδίων ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἢ τί ἄλλο ἐμφαίνει ἡ ἐκφρασίς «Ἡνωμένοι Πολῖται» ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς ἡμέρας σήμερον; Δὲν πρόκειται δὲ ἀναμφήριστον παράδειγμα αὐταὶ αἱ «Ἡνωμένοι Πολῖται» τῆς βορείου Ἀμερικής, ἐν τῇ νῆα ἡμίρῳ, ὅπως καὶ τὸ παγκόσμιον «Ἡνωμένον Βασίλειον τῆς Μεγάλης Βρετανίας», ἡ ὁμόσπονδος Γερμανικὴ Αὐτοκρατορία, ἡ Ἑλβετικὴ Ὀμοσπονδία καὶ οἱ εἰς τὴν ἄλλη πολιτικὴν ἑνώσεις, ὡς καὶ αὕτη ἡ βασιλικὴ Μοναρχία τῶν Ἀψβούργων; Τὰ κραταίωτα ταῦτα ἔθνη θὰ ἤδυναντο νὰ βαρύνωσι τόσον τελεσφόρως ἐν τῇ παγκοσμίῳ πλάστιγγι, ἂν αἱ δυνάμεις αὐτῶν, πολεμικαὶ τε καὶ πολιτικαί, ἦσαν διεσπασμέναι; Περιττὴ πᾶσα ἀπάντησις, διότι τὸ πρᾶγμα εἶναι ἥλιου φανότερον, ὥστε περιτεῖται πᾶσα τοιαύτη ἢ τοιαύτη ἀπόδειξις.

Ἄν δὲ ἀπὸ τῶν μεγάλων καὶ γενικῶν κατέλθωμεν εἰς τὰ μικρά καὶ μερικά, θὰ ἴδωμεν ὅτι οἱ αὐτοὶ νόμοι διακυβεύουσιν ἀμετατρέπτως καὶ ταῦτα. Καὶ ἐν παντὶ μὲν κοινωνικῷ κλάδῳ βλέπομεν ἰσχύοντας αὐτούς, ἀλλ' ἰδίᾳ ἐν τῇ ἐμπορίῳ καὶ τῇ βιομηχανίᾳ τὸ κύρος αὐτῶν εἶναι ἀπρόσβλητον. Ἐν τοῖς κλάδοις τοῖς ἀπαιτοῦνται μεγάλα, μέγιστα κεφάλαια καὶ πολυσχιδῆς ἐνέργεια, τοιῆστι πρὸς ἀγκαθίστασιν καὶ πρόδον ἐν τῇ ἐμπορίῳ καὶ τῇ βιομηχανίᾳ ἐπιχειρήσεων σφαιρῶν καὶ ἐπιτελείων ἀπαιτεῖται ἀφ' ἐνὸς μὲν σύμπηξις ἐπὶ το αὐτὸ κεφαλαίων πολλῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ σύμπραξις πολλῶν ὁμοῦ κεφαλῶν σκεπτομένων καὶ χειρῶν ἐνεργουσῶν. Εἶναι μὲν δυνατόν νὰ ἰσχυρισθῇ τις ὅτι δὲν εἶναι ἀπαραίτητοι οἱ ὅροι οὗτοι πρὸς εὐόδωσιν ἐπιχειρήσεως τινος· ἀρκεῖ δὲ μία μόνη κεφαλὴ καὶ ἄξια λόγου τινός κεφάλαια, καὶ ἰδρύεται ἡ ἐπιχείρησις· κατόπιν δὲ γίνεται ἐπιμελητὴν ἡ ἐκλογὴ τοῦ ἀπαιτούμενου προσωπικοῦ,

καλῶς μισθοδοτουμένου, συμφώνως πρὸς τὴν ἄξian καὶ τὴν εἰδικότητα ἐνὸς ἐκάστου, ὀρίζονται τὰ καθήκοντα τῶν ὑπαλλήλων, ἀρχεται ἡ ἐργασία, συντελεῖται ἡ παραγωγὴ τῶν προϊόντων τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ εἰσρέει ἀφθονος ὁ χρυσὸς εἰς τὰ ταμεῖα τοῦ ἐπιχειρηματίου. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι οἱ ταῦτα διατείνόμενοι ἔχουσι δίκαιον, διότι ἀκριδῶς τοῦτο βλέπομεν γινόμενον καθ' ἐκάστην πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν. Ἀλλὰ πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι ἡ δρᾶσις τῶν ἐπιχειρηματιῶν τούτων δὲν δύναται οὐδὲ μακρόθεν νὰ παραβληθῇ πρὸς τὴν τῶν μεγάλων κεφαλαιούχων, ὧν ἡ διαχείρισις ἀνέρχεται εἰς κολοσιαία ποσά, ἢ δ' ἐπιρροὴ παγκόσμιος.

Ἐπειτα ἐν τῇ ἐνώσει τῶν κεφαλαίων ὑπάρχει ἡ ὀλικὴ δύναμις, ἀλλὰ, πλὴν ταύτης, αἱ ἐπιχειρήσεις, μάλιστα αἱ μεγάλαι, ἔχουσιν ἀνάγκην καὶ ἡθικῆς δυνάμεως, ταύτην δὲ μόνον αἱ ἀλληλεγγύως συνδεόμεναι μονάδες δύνανται νὰ ἔχωσιν.

Καὶ τὰ μὲν ἀγαθὰ τῆς ἐνώσεως τῶν κεφαλαίων καὶ τῶν χειριζομένων αὐτὰ εἶναι πρόδηλα, ἀλλὰ πῶς πρέπει νὰ τελεσθῇ ἡ ποθητὴ αὕτη ἑνωσις; Τίς εἶναι ἡ χεὶρ, ἥτις θὰ ἔχῃ τὴν δύναμιν νὰ συσφίγγῃ τὰ διεστώτα ταῦτα σώματα εἰς ἐν συμπαγὲς ὅλον; τίς εἶναι ὁ ἐπιδέξιός ἀρχιτέκτων, ὅστις, καταλλήλως τοποθετῶν τὰ πολυποικίλα ὀλικά, θὰ κατορθώσῃ δι' αὐτῶν — πολλάκις ἀντιθέτων — νὰ ἀνεγείρῃ ὑψηλὰ καὶ ἐπιβλητικὰ τὸ οἰκοδόμημα τῆς ἐπιχειρήσεως, περίοπτον μὲν καὶ ἐπίζηλον, στερεὸν δὲ καὶ μόνιμον; Ἐνταῦθα ἔγκειται ἀκριδῶς ἡ δυσκολία. Ὁ ἀνθρώπινος ἐκάστου τῶν συνιστομένων ἐγώισμός ἐγείρει σπουδαιότατον κώλυμα εἰς τὴν κατάθεσιν τῶν θεμελίων τῆς τοιαύτης οἰκοδομῆς. Δέον νὰ ἀποκοπῶσι καλῶς πάντα τὰ ἐπιπροσθόντα μεγάλα καὶ μικρά προσκόμματα, νὰ ἀνασκαφῶσι βαθέα καὶ δυσπρόσβλητα τὰ θεμέλια καὶ ἐπ' αὐτῶν, στερεωθέντων διὰ τῆς ἀκρας ἐμπιστοσύνης πάντων τῶν συνεταίριζομένων πρὸς ἀλλήλα, νὰ ἀνεγερθῇ στερεὸν καὶ ἀπρόσβλητον τὸ οἰκοδόμημα τοῦ συνεταϊρισμοῦ. Ἐπὶ τοιούτων ἐδραίων βάσεων στηρίζονται ἄλλαχοῦ αἱ μεγάλαι, αἱ παγκοσμίου φήμης ἐπιχειρήσεις.

Παρ' ἡμῖν συμβαίνει ἄρα γε τὸ αὐτό; Πολυλὸν γε δεῖ. Ἀρά γε ὑποτιμῶσι τὴν ἀκατάβλητον δύναμιν τῆς ἐνώσεως καὶ τοῦ συνεταϊρισμοῦ οἱ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἀνατολῇ ἐμποροὶ καὶ βιομήχανοι, ἢ ἄλλοι — ἴσως μάλιστα πολλοὶ — λόγοι συντελοῦσιν εἰς τὸ νὰ κρατῶσι μονομερεῖς καὶ διεσπασμένας τὰς τε ὀλικὰς καὶ ἡθικὰς δυνάμεις αὐτῶν; Δυνάμεθα νὰ ἀποδεχθῶμεν, ὅτι μόνον οἱ ἐν Ἀνατολῇ δὲν κατενόησαν τὴν ἀλήθειαν ταύτην; Θὰ εἴχαμεν μέγα ἄξιον, ἂν τοιοῦτό τι παρεδεχόμεθα.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι οἱ Ἀσιανοὶ δὲν τέρπονται εἰς μελέτας σφιδράς, καταποντούσας τὸ πνεῦμα, προτιμῶσι δ' ἀντ' αὐτῶν τὴν εὐχερῆ διὰ τῶν μύθων καὶ τῆς ἀλληγορίας διδασκαλίαν τῶν μεγάλων καὶ αἰωνίων ἀληθειῶν, ἀλλως δὲ καὶ ἐν ἀνέχονται νὰ ἀκούωσιν ἢ νὰ βλέπωσιν ἢ νὰ ἀντιλαμβάνωνται γυμνῇ τὴν ἀλήθειαν. Οὗτος, μάλιστα ὁ τελευταῖος, εἶναι ὁ κύριος λόγος, δι' ὃν δὲν ἀνεπτύχθη δεόντως ἐν Ἀνατολῇ ἡ φιλοσοφία· ὅθεν οἱ θέλοντες νὰ διδάξωσι τινα, βασιλεῖς ἢ μεγιστᾶνα ἢ καὶ ἀπλοὺν πολίτην, ἀληθείαν τινα, προσεπαθὺν τεχνηέντως νὰ ἐπενεύωσι τὴν

ἀλήθειαν ταύτην, ἐπιμελῶς περικαλύπτοντες τὴν γύμνωσιν αὐτῆς, καθιστῶντες δ' αὐτὴν οὕτως ἀνώδυνον. Ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἐγεννήθη ὁ κορυφαῖος τῶν μυθοποιῶν, ὁ Αἰσωπος, ἐν Κοτυαίῳ, Ἀσιανοὶ ἐπ' ἰσῆς ἦσαν οἱ καταλιπόντες ἡμῖν τὰ παραμύθια τῆς «Χαλιδᾶς» καὶ αὐτὸς ὁ παρὰ τοῖς Τούρκοις διάσημος καταστάς Νασρεδδὴν Χωτζας ἐξ Ἀκ-Σαχίρ τῆς Φρυγίας. Τίς ἀγνοεῖ ὅτι καὶ σήμερον ἀκόμη οἱ ἐπιδέξιοι χειρίζονται τοῦ λόγου, οἱ θέλοντες νὰ πείσωσι τινα πρὸς ἀποδοχὴν τῶν γνωμῶν αὐτῶν ἢ ἄλλως νὰ ἀρτύσωσι τὰς ἰδίας ἀρηγήσεις, ποιοῦνται ἀφθονον καὶ κατάλληλον χρῆσιν παροιμιῶν, ἀνεκδότων, μύθων καὶ ἀλληγοριῶν, συντόμων ἢ ἔκτενῶν, συμφώνως πρὸς τὰς ἐκάστοτε παρουσιαζόμενας ἀνάγκας;

Καὶ ἤδη, ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ συνεταϊρισμοῦ παρ' ἡμῖν, ἰδοὺ πῶς ὑποδεικνύουσι τοὺς λόγους, δι' οὓς ἐν Ἀνατολῇ ἀποτυγχάνουσιν οἱ συνεταϊρισμοί. Θὰ ἴδῃτε μετὰ θυμοκρατοῦ τὴν πρακτικὴν φιλοσοφίαν τοῦ Ἀνατολίτου, ὅστις δι' ἀπλῶν καὶ κοινῶν παραβολῶν διδάσκει καὶ διδάσκειται μεγάλας ἀληθείας, διήπως τὴν αὐτὴν μέθοδον δὲν βλέπομεν χρησιμοποιοῦμένην ἐν τῇ ἱερῇ Εὐαγγελίᾳ ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ, διδάσκοντος τοὺς Ἀνατολίτας ἀκροατὰς Αὐτοῦ διὰ παραβολῶν πρὸς εὐχερῆ κατάληψιν τῶν θεῶν διδασμάτων;

Καὶ λοιπὸν ἰδοὺ ἡ περὶ συνεταϊρισμοῦ διδασκαλία τῶν Ἀνατολιτῶν:

Δύο φίλοι, ἔχοντες μικρὰ κεφάλαια, ἀπεφάσισαν νὰ συνενώσωσιν αὐτὰ καί, ἰσχυροποιούμενοι χρηματικῶς, νὰ ἐπεκτείνωσι τὰς ἐμπορικὰς αὐτῶν ἐργασίας. Ἀπὸ χωρίου εἰς χωρίον μεταφέροντες δι' ἵππων ἢ ἡμιόνων ὑφάσματα κα' ἄλλα ἀντικείμενα μικρᾶς ἀξίας, ἐπώλουν αὐτὰ τοῖς κατοίκοις, προτιμῶντες ἀντὶ χρημάτων, δυσχερῶς εὐρισκομένων ἐν τοῖς ἀποκέντροις τοῖς τόποις, νὰ λαμβάνωσιν εἰς εἶδος τὸ ἀντίτιμον τῶν ἐμπορευμάτων αὐτῶν. Συνήθως προτιμῶν τὰ πέριξ τῶν Ἀδάνων ἐπὶ τῶν κλιτύων τῶν ὁρέων εὐρισκόμενα εὐρῶρα χωρία, ἔβα ἐφύετο καλλίστης ποιότητος καὶ ἀφθονος βομβικῆς ἢ συνηθροίζοντο ὑπὸ τῶν ἐγγχωρίων μεγάλαι πικρότητες τρυγικᾶς ἢ κέγχρου, ἀ: προτάγοντες εἰς τὰς ἀγοράς τῶν Ἀδάνων ἢ τῆς Ταρσοῦ ἢ καὶ τῆς Καισαρείας, ἐπώλουν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς μετρίας τιμὰς. Ἀλλ' οἱ μικρέμποροι ἡμῶν ἐδέχοντο εἰς ἀντάλλαγμα καὶ ἄλλα ἀντικείμενα, δέρματα βόεια, εἰς μακρὰς λωρίδας κεκομμένα, χρήσιμα εἰς κατασκευὴν τσαρουχιῶν, δέρματα αἰγῶν, προβίων, ἐλάφων, καρπούς διαφόρους, οὓς μετεκρίνον ἀπὸ τῶν βορειοτέρων εἰς τὰ νοτιώτερα καὶ τὴν ἀνάπαιν, μετερχόμενοι οὕτω τὸ ἐπιτεκνέστατον αὐτοῖς εἶδος τοῦ ἐμπορίου τῶν ἀνταλλαγῶν.

Ἡ τοιαύτη ἐπιχείρησις, ὅσον καὶ ἂν ᾖ καὶ ἐκ τῶν μὴ ἀπαιτούσων ἐν τῇ ἐφαρμογῇ μεγάλα κεφάλαια, ἐν τούτοις οἱ μεταπράται οὗτοι ἐσκέπησαν ὅτι θὰ ἐκαρποῦντο μείζονα κέρδη καὶ ὠφελείας διὰ συνεταϊρισμοῦ τινος. Τῷ ὄντι, δὲν ἐδράβουν νὰ ἐπέλθῃ συνεννόησις τῶν δύο μικροεμπόρων καὶ μετ' ὀλίγον ἐτέθησαν «ἀσφαλεῖς» αἱ βάσεις τοῦ συνεταϊρισμοῦ. Ἀφ' οὗ ἐπὶ τινα χρόνον συνεργάσθησαν, κατείδον τὰς παρουσιαζόμενας δυσχερείας τῶν ἐργασιῶν καὶ ὑπελόγησαν τὰς ὠφελείας, ἀ: ἤρξαντο νὰ καρπωθῶσιν, ἂν ἐπεξετείνον τὴν δρᾶσιν αὐτῶν, πορίζόμενοι ἐκ τινὴν μεγαλοπόρων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐμπορεύματα πλείονα, ὧν ἡ ἐπωφελερὴς χρησιμο-

ποίησις ἐν τοῖς δυσπρόσιτοις χωρίοις θὰ παρείχεν αὐτοῖς ἀναμφισβήτητα κέρδη. Συνεσκέφθησαν δὲ καὶ συναπεφάσισαν τὰ ἑξῆς: Νὰ ἀποταθῶσιν εἰς μεγαλεμπόρους τῆς Σμύρνης καί, ἀγοράζοντες παρ’ αὐτῶν ἐμπορεύματα κατάλληλα, νὰ πληρώσωσι μὲν μέρος τῆς ἀξίας αὐτῶν, νὰ ζητήσωσι δὲ καὶ τὴν ὑποστήριξιν αὐτῶν διὰ πιστώσεως τοῦ ὑπολοίπου ποσοῦ. Ἐχόντες δὲ ὑπ’ ὄψιν καὶ ἄλλα παραδείγματα ἄλλων τοιούτων μεταπρατῶν, καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν ἰδίων, ἀπολαμβανόντων ἱκανὴν πίστωσιν παρὰ πολλοῖς ἐμπόροις, προέβησαν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφασισθέντων. Καὶ κατήλθον εἰς Σμύρνην. Ἀφ’ οὗ δὲ ἠγόρασαν ποσότητάς τινας μικρῶν ἐμπορευμάτων, ἀπετάθησαν πρὸς τινα μεγαλέμπορον τῆς Σμύρνης, εἰς ὃν ἐξέβισαν ἐν πάσῃ εἰλικρινείᾳ τὰ κατ’ αὐτούς. Ὁ μεγαλέμπορος, ἀγγινούστατος καὶ δραστηριώτατος Μικρασιώτης, εὐμενέστατα ἤκουσε τὴν ἐκθεσιν τῶν δύο μεταπρατῶν, καὶ μετὰ τινα σκέψιν, ἀπήντησεν αὐτοῖς:

— Εὐχαρίστως ἀποδέχομαι τὴν πρότασίν σας καὶ ἔχω εἰς τὴν διάθεσιν ὑμῶν ὅσα ἐμπορεύματα κρίνετε ὅτι δύνασθε νὰ χρησιμοποιήτε ἐν τοῖς ἀποκέντροις χωρίοις σας. Προθύμως θὰ σας κάμω πίστωσιν, διότι καὶ οἱ δύο συνέταιροί μοι φαίνεσθε ἄνθρωποι ἐργατικοὶ καὶ ἀξιοὶ ἐμπιστοσύνης, εἰμὶ δὲ πεπεισμένος ὅτι ὁ συνεταιρισμός σας, ἐπὶ ἀσφαλῶν βάσεων καὶ πρὸ πάντων ἐπὶ ἀμοιβαίας ἐκτιμήσεως στηριζόμενος, θὰ παγιωθῇ καὶ θὰ ἀπολαμβάνητε ἀφθόνην τοὺς προσδοκωμένους ἐκ τῆς συνεργασίας σας ταύτης καρπούς. Δύνασθε λοιπὸν νὰ συνεννοηθῆτε περὶ τῶν ἐμπορευμάτων, ὧν ἔχετε ἀνάγκην, καὶ μοι φέρετε τὴν σημείωσιν ὅπως προετοιμασθῶσιν.

Πλήρεις χαρᾶς ἀμφοτέρω οἱ συνέταιροι, ἐξήλθον τοῦ γραφείου τοῦ μεγαλεμπόρου καὶ τὴν ἐπιστολὴν κατέστρωσαν τὸν κατάλογον τῶν ἀγοραστέων ειδῶν, ὃν καὶ ὁμοῦ κομίσαντες, παρέβησαν τῇ ἐμπόρῳ. Οὗτος τότε παρεκάλεσεν αὐτούς, ἀφ’ οὗ, σὺν θεῷ, «θὰ κάμουν **μαζὶ δουλεῖς εἰς τὸ ἐξῆς**», νὰ ἔλθωσι τὴν προσεχῇ Κυριακὴν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ μετὰ τὴν ἐκκλησίαν ἵνα συμπάγωσιν ὁμοῦ πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς των.

Ἀσμένως ἐδέχθησαν τὴν εὐγενῆ πρόσκλησιν καὶ ἀπῆλθον ὅπως φροντίσωσι περὶ τῶν λοιπῶν ἐργασιῶν των, ἐπαινοῦντες τὴν ἀδρότητα καὶ προθυμίαν τοῦ μεγαλεμπόρου.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ κατάλογος τῶν ζητούμενων ἐμπορευμάτων ἦτο ἐπαρκὴς μακρὸς, ὁ ἔμπορος, φρονίμως σχεπτόμενος, ἤθελε νὰ βεβαιωθῇ ἐκ τῶν προτέρων ἀσφαλῶς περὶ τοῦ ἀξιόχρεου τῶν πελατῶν αὐτοῦ, οὗ: ἐπεθύμει νὰ γνωρίσῃ ἐκ τοῦ πλησίον καλλίτερον καὶ νὰ ψυχολογήσῃ αὐτοῦ: βαθύτερον μέχρι τῆς ἡμέρας τοῦ γεύματος. Ἐσκέφθη λοιπὸν τὰ ἑξῆς: Προσεκάλεσεν ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ συνεταίρου τὸν ἕτερον τῶν πελατῶν καὶ ὁδηγήσας εἰς τὸ ἰδιαίτερόν του γραφεῖον ἀπηύθυνεν αὐτῷ τοὺς ἐπομένους λόγους:

— Ἐνόησας βεβαίως, φίλε μου, ὅτι δεῖξαι μεγίστην ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν ἐταιρείαν σας καὶ προθύμως θὰ σας παραχωρήσω τὰ ζητούμενα ἐμπορεύματα· ἀλλ’ ἐπειδὴ κυρίως ἐδοκίμασθην ἐπὶ σοῦ, ἐπιθυμῶ καὶ σὺ νὰ δεῖξῃς πρὸς ἐμὲ τὴν ἀπαιτούμενην ἐμπιστοσύνην καὶ εἰλικρινείαν. Περὶ σοῦ δὲν ἔχω καμμίαν ἀμβολίαν καὶ εἰμὶ πεπεισμένος περὶ τῆς τιμιότητός σου εἰς τὰς συναλλαγάς. Ὅφειλω ὅμως

νὰ σοι ὁμολογήσω εἰλικρινῶς καὶ ἀπεριφράστως, ὅτι ὁ συνέταιρός σου δὲν μοι ἔκαμε τὴσὺν καλὴν ἐντύπωσιν. Τὸν γνωρίζεις ἀπὸ πολλοῦ: Τί ἄνθρωπος εἶναι;

— Εὐχαριστῶ, κύριε, ἐπὶ τῇ ἐμπιστοσύνῃ, ἣν πρὸς με δεῖκνύεις, ὅθεν ὀφείλω καὶ ἐγὼ νὰ φανῶ ἀπέναντί σου εἰλικρινής: καὶ νὰ σοι εἰπῶ ἐλευθέρως τὴν περὶ τοῦ συνεταίρου μου γνώμην μου. Τὸν συνέταιρόν μου τοῦτον ἀπὸ πολλοῦ χρόνου γνωρίζω ὡς ἀντίπαλον εἰς τὰς ἐργασίας μου καὶ εἶναι μὲν δραστήριος καὶ ἐργατικός, ἀλλὰ καὶ γαϊδοῦρι μοναχό. Δὲν εἶναι ἄνθρωπος, ἐπαναλαμβάνω, εἶναι σωστὸ γαϊδοῦρι. Αὕτῃ εἶναι ἡ ἀλήθεια. Ἦναγκάστην νὰ συνεταιρισθῇ μαζί του χάριν προσωρινοῦ συμφέροντος. Ἐλπίζω δὲ ὅτι τὰ σήμερον διαμειφθέντα ταῦτα θὰ μείνωσι μετὰξὺ μας καὶ ὅτι οὐδὲν τῶν λεχθέντων θὰ μάθῃ τὸ γαϊδοῦρι ἐκεῖνο.

Ὁ μεγαλέμπορος ἠὲ χαρίστησεν αὐτὸν ἐπὶ τῇ εἰλικρινείᾳ του καὶ διεβεβαίωσεν αὐτὸν περὶ τῆς ἀκρας ἐχεμυθίας του.

Δὲν περιωρίσθη ὅμως ἐν ταῖς ἐρευναῖς αὐτοῦ ὁ ἔμπορος, ἐπεθύμει δὲ νὰ γνωρίσῃ τὸ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ νόμισμα καὶ ἐκ τῆς ἀντιστροφῆς ὀψεως. Ἦθελε νὰ μάθῃ τί ἐφρόνει εἰλικρινῶς καὶ τὸ «γαϊδοῦρι» περὶ τοῦ συνεταίρου του. Ὅθεν ἀπεφάσισε νὰ ἐφαρμόσῃ τὴν προηγουμένην μέθοδον καὶ εἰς τὸ ἕτερον τῶν μελῶν τῆς λαμπρᾶς ταύτης ἐταιρείας. Ἐκάλεσε λοιπὸν μυστικῶς τῇ τρόπῃ εἰς ἐμπιστευτικὴν ἀκρόασιν καὶ τὸν δεύτερον συνέτακτον, εἰς ὃν καὶ ἐπανέλαβε σχεδὸν αὐτολεξεῖ ὅσα ἐξεμυστηρεύθη καὶ εἰς τὸν πρῶτον, ἀπαιτήσας νὰ ὁμολογήσῃ—ἐμπιστευτικῶς πάντοτε—τὴν εἰλικρινῆ περὶ τοῦ συντρόφου του γνώμην. Οὗτος δὲν ἐδίστασε, καὶ μετὰ προσιμὸν ἄρκετὰ ἐκτενὲς περὶ τῶν ὀλίγων ἀρετῶν καὶ τῶν πολλῶν κακιῶν τοῦ συνεταίρου, προσέθηκεν:

— Εἶναι σκυλλὶ μοναχό, κύριε, ὁ ἄνθρωπος αὗτός, καὶ τὸν γνωρίζω πολὺ καλὰ· ἀλλὰ τί ἠθέλετε νὰ κάμω; ἡ ἀνάγκη, ἡ μεγάλη ἀνάγκη, μοὶ ἐπέβαλε τὸν προσωρινόν αὐτὸν συνεταιρισμόν. Ἐγὼ ὅμως πλήρῃ πεποιθῆσιν ὅτι ἐκ τῶν μετὰξὺ ἡμῶν ἐν πλήρει ἐμπιστοσύνῃ ἀνταλλάγντων τούτων οὐδὲν θὰ γνωσθῇ εἰς τὸ σκυλλὶ ἐκεῖνο.

Ὁ ἔμπορος διεβεβαίωσε καὶ τοῦτον, ὅτι οὐδὲ λέξις θὰ περιέλθῃ εἰς γνῶσιν τοῦ συνεταίρου, ἀφ’ οὗ ἐπεδύλλετο ἄκρα ἐχεμυθία ἐπὶ τῶν ἐμπιστευτικῶς διαμειφθέντων, ἀπαχαίρετισε τὸν μικρὸν μεταπράτην, εὐχαρίστησεν ἐπὶ τῇ εἰλικρινείᾳ τῶν σκέψεων καὶ τῶν γνώμων αὐτοῦ.

Ἐν τούτοις ἡ ὁρισθεῖσα πρὸς τὸ γεῦμα Κυριακὴ ἐφύθασεν, οἱ δὲ κεκλημένοι, ἐνδουλιάντες τὰ ἐσρτάσιμα αὐτῶν φορέματα, μετέβησαν εὐλαδῶς εἰς τὸν ναόν καὶ ἐκεῖθεν ὁμοῦ διηυθύνθησαν πρὸς τὴν μεγαλοπρεπῆ οἰκίαν τοῦ πλουσίου ἐμπόρου, χίρυντες ἐπὶ τῇ κατορθώματι αὐτῶν καὶ τῇ αἰσίᾳ ἐκβῶσει τοῦ ταξιδίου των.

Μετ’ ἀδρότητας προῦπήντησεν ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ὡδήγησεν αὐτοὺς εἰς τὴν αἴθουσαν. Μετ’ ἀνταλλαγῆν ἀμοιβαίων φιλοφρονήσεων καὶ τυπικῶν ἐρωτήσεων καὶ ἄλλων ἀδιαφόρων ὁμιλιῶν, ἀναγγέλλεται ὑπὸ τῆς ὑπηρεσίας ὅτι ἡ τράπεζα εἶναι: ἐτοίμη καὶ τὸ γεῦμα παρετέθη. Πάραυτα, τῇ προτροπῇ τοῦ ἀμφιτρύοντος, ἠγέρθησαν καὶ οἱ συνδαιτυμόνες καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ εὐρὺ ἐστιατόριον,

ἐνθα ἡ τράπεζα ἦτο ἐπικρυσμένη κατὰ τὸν τουρκικόν τρόπον. Χαμηλοὶ σοφᾶδες ὑπεδέχοντο τοὺς καθήμενους, πρὸ αὐτῶν ἀνεστραμμένη μία πολὺγωνος τράπεζα ὑπεστήριξε τεράστιον, ἀμέμπτως κασοιτερωμένον στρογγύλον σινί, ἐφ’ οὗ ὑπῆρχον τοποθετημένα μικρὰ καὶ μεγάλα γεγανωμένα σαχάνια, ὧν ἕκαστον εἶχε καὶ τὸ θολοειδὲς κομψὸν κάλυμμά του. Οἱ συνδαιτυμόνες ὤφειλον μετὰ χάριτος νὰ ἀποσύρωσι τὸ πῶμα τοῦ πρὸ αὐτῶν εὗρισχόμενου τρυβλίου καὶ νὰ παραδίδωσιν αὐτὸ εἰς τὸν ἀναμένοντα ὑπηρέτην καὶ εἰτα διὰ τῶν δακτύλων ἢ σπανίως καὶ διὰ πειρουνίων νὰ γεύωνται τῶν ἐν αὐτοῖς.

Ἀλλὰ τίς ἐκπλήξῃς ἐπεφυλάσσετο εἰς τοὺς συνδαιτυμόνας τοῦ παραδόξου ἀμφιτρύοντος! Ὅτε οἱ κεκλημένοι ἀπέσυρον ἀπὸ τῶν τρυβλίων τὰ οἶκεια πῶματα, εἰμιναν ἐνεσί, οἶονεὶ κεραυνόβλητοι! Ἐν τῇ τρυβλίῳ τοῦ ἐνὸς αὐτῶν εὗρέθησαν ἄχυρα καὶ κριθή, ἐν δὲ τῇ τοῦ ἑτέρου ὅστᾳ καὶ μικρὰ τεμάχια κρέατος.

Ἡ ὕδρις ἦτο ἀναμφισβήτητος, ἡ προσβολὴ θανάσιμος! Ἀμφοτέρω οἱ δαιτυμόνες ἀγρίως προσέβλεπον ἡδὴ τὸν ἔμπορον, καὶ συγχρόνως ἀνεπήδησαν ἐκ τῆς θέσεώς των, ὡς εἰ ἐνῆλθον ὑπὸ ὄψεως καὶ ἀναυδοὶ μὲν, ἀλλ’ ἀπειλητικοὶ ἠτοιμάζοντο νὰ ἐκσφενδονήσωσι κατάλληλον ὕδριν, ἴσως καὶ νὰ χειροδικήσωσι κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου ἐν αὐτῇ τῇ οἰκῇ του, ἀφ’ οὗ μάλιστα ἡ προσβολὴ ἐγένετο ἐν αὐτῇ. Ἡ στιγμή ἦτο σοδορά, ἀλλ’ ὁ ἔμπορος, λαδῶν, φαίνεται, προηγουμένως πάντα ὑπ’ ὄψει, ἔμμενεν ἀτάραχος καὶ οἶονεὶ ἐκπληροσόμενος ἐπὶ τῇ παραδόξῃ συμπεριφορᾷ τῶν προσκεκλημένων.

— Τί συμβαίνει, κύριοι; Δὲν ἐννοῶ διὰ τί ἐξοργίζεσθε καὶ φκίνεσθε τόσοι τεταραγμένοι; Μήπως δυσηρεστήθητε διότι δὲν ἔκαμον κατάλληλον ἐκλογὴν τῶν φαγητῶν; Ἀλλ’ ἐγὼ ἐξ ἐναντίας ἐνόμιζον ὅτι θὰ σὰς ἠὲ χαρίσται ἐξόχως ἡ ἐκλογὴ μου. Ὅπως εὐαρεστήσω ἑκάτερον ὑμῶν, ἠρώτησα ὑμᾶς αὐτοὺς ἰδιαίτερος περὶ τῶν ὀρέξεών σας. Καὶ ὁ μὲν ἐξ ὑμῶν εἶπε περὶ τοῦ ἑτέρου ὅτι εἶναι σκυλλί· τί ἄλλα εὐαρεστότερον φαγητὸν διὰ τὸ σκυλλί ὑπάρχει, ἐσκέφθη, ἢ τὰ κόκκαλα καὶ ὀλίγα κρεατάκια· ὅτε δὲ ὁ δεύτερος εἶπε περὶ τοῦ συνεταίρου του ὅτι εἶναι γαϊδοῦρι, ἔκρινα ὅτι θὰ εὐηρεστεῖτο τὰ μέγιστα, ἂν τῷ παρέθετον ἄχυρα καὶ ἐκλεκτὸν κριθάριον. Τί πταίω λοιπὸν, ἂν, πιστεύσας εἰς τὰς ἰδιαίτερας συστάσεις σας περὶ ὑμῶν αὐτῶν, παρεσκεύασα τὰ κατάλληλα ἑκατέρῳ ὑμῶν φαγητά; Ζητῶ συγγνώμην διότι ἐπιστεῦσα ὅτι εἶπεν ἑκάτερος ὑμῶν περὶ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ συντρόφου. Ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ εὗρεθῇ εἰς ὁμοίαν δυσχερῆ καὶ δυσάρεστον θέσιν· ἐπειδὴ δὲ δὲν μοι εἶναι δυνατόν νὰ συνεννοῶμαι μὲ σκύλλους καὶ γαϊδοῦρας, ἀλλὰ μόνον μὲ ἄνθρώπους, τοιοῦτοι δὲ, κατὰ τὴν ἰδίαν ὑμῶν γνώμην, δὲν εἰσθε σεις, διακοπτῶ ὀριστικῶς καὶ ἀμετακλήτως πάντα πρὸς ὑμᾶς θεσμόν. Ἀρκεῖ τὸ μάθημα, ὅπερ ἐλάθετε, ἵνα μάθητε ὅτι ὀφείλετε πρῶτον νὰ τιμᾶτε καὶ ἐκτιμᾶτε εἰλικρινῶς καὶ ἀνεῦ τῆς ἐλαχίστης ὀπισθοβουλίας ὑμᾶς αὐτοὺς καὶ εἰτα νὰ ζητήτε τιμὴν καὶ ἐκτίμησιν παρὰ τῶν ἄλλων.

ΙΩΑΚΕΙΜ ΒΑΛΑΒΑΝΗΣ

Καθηγητὴς ἐν τῇ Μ. τοῦ Γ. Σχολῇ.



ΔΟΥΣ ΕΡΗΣ ΚΑΒΑΛΙΕΡΟΥ ΜΑΡΚΟΥΙΖΟΥ

ΥΠΟ ΤΟΝ ΠΑΡΘΕΝΩΝΑ

(ΜΕΛΩΔΙΑ)

— Un petit morceau de Salon —

ANDANTE

8^{va}

p

Ped

8^{va}

mf

cres.

8^{va}

f

8^{va}

cres.

Ped



ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΧΕΙΜΩΝΙΑΤΙΚΟ ΟΝΕΙΡΟ ΤΟΥ ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΟΥ

— 4 —

* Επμέρανε μεγάλη γιορτή.

* Η ημέρα έδειχνε κλεισμένη, ή γή είχαν άσπρσμένη, ό ούρανός χιόνιζε και τό μάτι δέν μποροῦσε νά ίδῃ πλείοτερο από μία σπορεία τόπο. Φοβερό άγριοκαίρι. Καρδιά του Γεναριού, ψυχή του χειμώνα.

* Καβάλλα άπάνω σ' ένα γερά, άμορφο και ψηλό ήλιο, και κοσκουλλωμένες μέ μία μεγάλη καλπότα, έμπαινα μέ μεγάλη χαρά στά πολυπόθητα σύνορα του χωριού μου, ύστερα από νυχτοπεριπάτημα δεκατεσσάρων ώρών, δρόμο δεκατεσσάρων ήμερών και ξενιτειά δεκατεσσάρων χρόνων, μακρού, πολύ μακρού, σέ ξένα σύνορα και σέ ξένα ήμισυ.

* Διαβαίνοντας στό ποτάμι, πού και κάτω από τό χωριό, έπέρασα τό κατακουρασμένο τό άλογό μου. Ύστερα τρέβηξα τόν άνήφορο, πού βγαίνει στην κορυφή τῆς βουνόπουλου, όπου βρίσκεται τό αγαπημένο μου τό χωριό, άνάμεσα από ραϊδιά, από γκρεμούς, από μεγάλες πέτρες, από δέντρα κι άπ' άμπελοχώματα.

* Είταν πολύ πρωί, ή στιγμή, πού πολεμάει τό φώς τῆς ήμέρας, πού έρχονται, μέ τό σκότος τῆς νυχτός, πού έφευγε, και τ' άλογο άνέβαινε άργά-άργά, και βρειά-βρειά τόν άναπόδο και κατοτρόχαλον άνήφορο, από την μεγάλη του την κούραση κι από την μεγάλη του την άποσταμάρα.

* Έκανε κρύο φοβερό. Άγριος βοριάς φυσούσε σάν λυσσασμένος, από πίσω μου, πού μ' άνισήκωνε από την σέλλα τ' άλόγου. Τό χιόνι προειζόνταν από καταγής στό μανιωμένο φύσημά του, σάν κάτασπρο άλεύρι, πότε από τά κίτω πρὸς τ' άπάνω, πότε ίσια-πέρα, πότε ίσια-δῶθε, πότε πρὸς τό δεξιά, πότε πρὸς τ' άριστερά και πότε μέ περιέκλυε όλόγυρα, σάν άνεμοστρόβιλος. Καί όμως δέν αίστάνονταν καθόλου τό κρύο μέσα στη καρδιά μου και μέσα στά κόκκαλά μου. Μόνον τά δάχτυλα τῶν ποδαριῶν μου κρύοναν λίγο, και τά χέρια μου λιγώτερο άκόμη, γιατί φορούσα χειρόχια.

* Η καρδιά μου χτυπούσε γοργότερα «τίκ-τάκ, τίκ-τάκ», σάν λιθοπάτημα, από την συγκίνηση, πού έβλεπα κι έννοιθα, ότι βρίσκονταν και περπατούσα στον τόπο τῶν όνειρών μου, στον τόπο, πού γεννήθηκα! Τί γλυκειά στιγμή! Τί πανηγύρι, πού έκανε ή καρδιά μου! Μοῦ φαινονταν σάν εκείνες τές πλούσιες χαρές, πού βλέπει κύνεις στον ύπνο του.

* Σέ κάθε πατημασιά τ' άλόγου μου έναιχα κι ένα κομμάτι από τά παιδικά μου, κομμάτι ζωῆς χωριῆς, γλυκειῆς και πολυαγαπημένης. Έβλεπα τό μεγάλο ραϊδιό, πού άνέβαινα ψηλά και γλιστρώντας ίσια κάτω, έφτανα ως κάτω στό λάκκομα, είτε μέ πολλά, είτε μέ λίγα ξεγδάσματα του τυμπερού κορμού μου. Έβλεπα τό μεγάλο πουνάρι, πού άνέβαινα τό καλοκαίρι κι έβαινα πουλιά μέσα στίς φωλιτσες τους, πριν φτερογίσουν άκόμα, τσιφς νά μέ μελλῃ, χωρίς νά μέ κι βῃ και χωρίς νά μέ γνωρίζῃ γιά τά τσιουρίσματα τῶν μανινάδων τους, π ὅ φτερούγιζαν άπάνω από τό κεφάλι μου, χωρίς νά γουν οί καιμένες την δύναμη νά μοῦ τ' άπαιξουν μέσ από τά σκληρά τό χῖμα μου. Έβλεπα τί χωράφια μου, πού πηδούσα σάν λαγκαδι, μέ τά όμοιήλικά μου, κι έπαιζα τ' αγαπημένα μου τά παιγνίδια, πού δέν μπορούσα νά τά χορτάσω ποτέ. Έβλεπα τ' άμπέλι μου μέ την βαλανιδιά στην κορυφή του, πού περιόισα τές καλύτερες και τές πλείο εύτυχισμένες ώρες τῆς παιδικῆς ζωῆς μου, τρώγοντας γλυκότατα σταφύλια, άρωμάτα σῖκα και ζουμεράτα ροδάκινα... Ήταν όλα, όπως τά είχα άφήσει ιδῶ και δέκα τέσσαρα χρόνια, όλα στον τόπο τους και στην θέση τους!

* Τό χιόνι εξακολουθούσε νά πέφτῃ, ό βοριάς εξακολουθούσε ν' άγριοφυσάῃ, τό κρύο εξακολουθούσε ν' άντρείεύεται, και τ' άλογο εξακολουθούσε νά άναιβαίνῃ τόν άνήφορο άργά-άργά: «γκρούπ-γκρούπ-γκρούπ»!

* Είχα σκεπτεῖσαι μία μικρή ραγούλα και δέν μοῦ εἶχε μείνει, παρά νά σκεπτεῖσαι άκόμα μία, γιά νά μπορέσω ν' άγναντέρω τό χωριό μου, πού κάθε στίτη του καπνίζῃ: άδιάκαπα χειμῶνα-καλοκαίρι, και νά ίδῶ το σπίτι μου μέ τόν πλατόχοιρον αὐλό-γυρό του και μέ τό μεγάλο δέντρο του, στην μέση τῆς αὐλῆς του, πού χρησιμοποιεῖ τό καλοκαίρι κι ως κατοικειό, κι ως δεξάρι, κι ως τραπεζαρία κι ως τόπος ύπνου, κι ως ξαποστασιό, κι ως χωροστάση, πού μαζεύεται τό χωριό κάθε Κυριακή ή κάθε έκτακτη περίπτωση γιά νά κρίνῃ τές διαφορές του, και τά χωριάτικά του ζητήματα, πάντα κατά πῶς τό θέλει ό πρεσβός, πού ή γνώμη του είναι πάντα σύμφωνη μέ την γνώμη τῶν πολλῶν.

* Μοῦ έρχονταν στό νοῦ πόσες φορές ξαπόστασα και ξεκουράστηκα στον ίσκιό αὐτινουῦ τ' αγαπημένου δέντρου και πόσες φορές μάλωσα μέ τόν Κορακη—τό φοβερό σκυλλί του σπιτιού μου— και μέ τό φτερωτό κοπάδι τῆς μάννας μου— τές κόιτες— πού καριδοκούσαν νά μοῦ άρπάξουν από τά χέρια τό νόστιμο ψωμάκιό μου.

* Άμέτρητη χαρά πλημμυρούσε την καρδιά μου, πού ξανάβλεπα την γῆν τῶν παππουδων μου, τον τόπο, πού είδα γιά πρώτη φορά τό γλυκό φῶς του ήλιου, και κατάλαβα γιά πρώτη φορά τόν θαντόν μου, ως άνθρωπο, την γλυκειά μου την πατραδούλα. Μοῦ έρχονταν νά ξεκαβαλλικέψω και πατώντας καταγής ν' άγκαλιάσω και νά φιλήσω ό,τι έβλεπα κι εύρισκα μπροστά μου: χῶμα, πέτρες, χαμόκλαδα, δέντρα... άλλ' ό πάθος μου νά φτάσω δσο τό δυνατόν γληγορότερα στην ράχη, πού είταν μπροστά μου, και μ' έμπόδιζε νά ίδῶ τό χωριό μου, τό σπίτι μου, δέν μ' άφινε νά καταιβῶ και νά έκτελέσω τοδεόν μου τόν άγιον σκοπό.

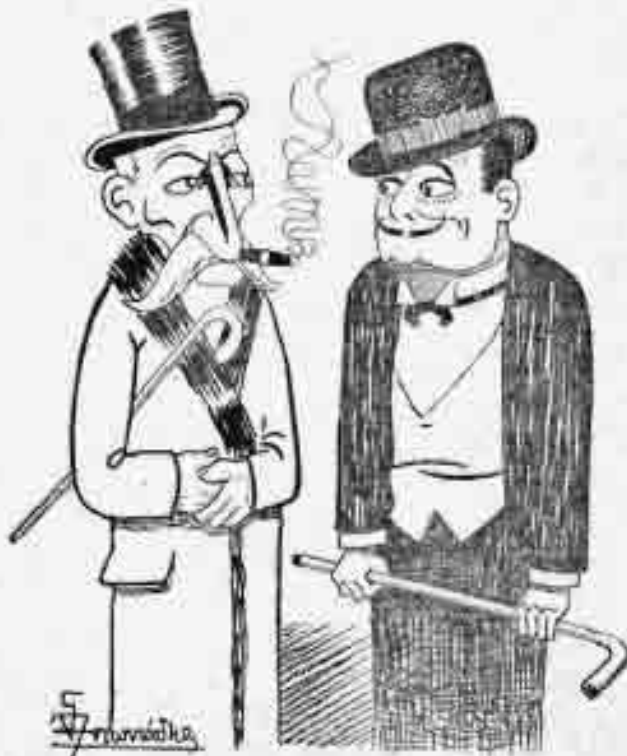
* —Άχ! (έλεγα μέσα μου). Πότε θά φτάσω ψηλά σ' εκείνην την ραχη, γιά νά ίδῶ άπ' εκεί ό,τι άνειρεύονταν δέκα τέσσαρα χρόνια στά ξένα, και νά ριξῶ τό ντοκρέκι του ξενιτευμένου, γιά νά μάθῃ τό Χωριό τόν έρχομό μου!

* Καί λέγοντας αυτά, χτυπούσα τό κακόμοιρο τ' άλογο μέ τούς φτεριστήρες, κι αυτό τό καίμένο πηδούσε άγοραχώντας, και μοῦ φαινονταν ότι πηδούσε στά σύννεφα, άλλ' ό δρόμος δέν τελείωνε!

* Τό χιόνι εξακολουθούσε νά πέφτῃ, ό βοριάς εξακολουθούσε ν' άγριοφυσάῃ, τό κρύο εξακολουθούσε ν' άντρείεύεται και τ' άλογο εξακολουθούσε ν' άναιβαίνῃ άργά-άργά τόν άνήφορο: «γκρούπ-γκρούπ-γκρούπ»!

*

* Χίλια δυό πράγματα, γεμάτα γλυκά θυμήματα του παιδικάσιου μου καιρού, σάν άφροστέφανοι-νες εικόνες, ζωγραφισμένες μέ σπράνια χρώματα,



— Ζητείται την χείρα τῆς κόρης μου, άλλ' έχει περισσά;

— Όχι, θά την πάρω... εἰς έρωτος.

φανίζονταν μπροστά μου κι άρχιζαν νά καταπραΐνουν την άνυπομονησία μου. Εδῶ έβλεπα τον έναν-τό μου μικρό παιδί, νά τρέχῃ ξυπόδητο και στά τρέξιμο νά μοῦ μπῇ ένα μεγάλο άγκαθι καλινούρι στο ποδάρι. Εκεί έβλεπα νά σκατώνει γιά πρώτη φορά μία πυκνόμαλλῃ και ματρωμένη αλεπού, πού κραταε άκόμα στό στόμα τῆς την όμοιόφότερη και τῇ βαρύτερη κόττα του χωριῶ, πού έσκουζε βραχνα-βραχνα, κι άδύνατα-δύνατα: «κρααά-κρααά-κρααά». Παρέκει, πίσω από μία μεγάλη πέτρα, έβλεπα νά μέ πιανῃ ό δάσκαλός μου από τό αὐτί σφιχτά σφιχτά, γιατί μέ τῆς νά στήνω πλάκες γιά νά πωσω κοσουβία, κι άλλα τσιουρούλλια, πράγμα, πού μάς το εἶχε άπαγορευμένο, και νά μέ τραβῇ γιά νά μέ πῇ μπροστά στα άλλα μαθητοῦριά του χωριού, πού καναμιν πωλείο στον νάρθηκα τῆς εκκλησιῆς, όπου το φιλιῖται-εἶταν τό μεγαλύτερο άπ' όλα τά μαθήματα. Έβλεπα ν' άναιβοκαταιβαίνῃ τό δρόμο του σπαιμῶ χιλιάδες φορές πότε γκῶτοι στίες πλατιές τῆς μάννας μου, ή τῆς άδερφῆς μου, πότε περπατώντας και πότε καβούλα. Έβλεπα σέ μία πλαγιά εκεί-πέρα την άδερφή μου νά βόσῃ τά ζουγουριά και τά κατσικα και νά μοῦ λέγῃ τραγούδια. Μοῦ φαινονταν, ότι ήκουα άκόμα την άγγελική τῆς φωνή, Παραπέρα έβλεπα την μερία, πού γιά πρώτη φορά είπα «Σ' αγαπῶ!» στην άμορφή γειτονοπούλα μου. Μ' ένα λόγο, έβλεπα τόσα, πού δέν μπορούσα νά μπουν σ' αυτό εδῶ-για τό χαρτί. Νειάται σπαιμῶνα καταγής, σάν λουλούδια άπειριάτικα, σάν άντικα μαγιατικα, σάν τριαντάφυλλα μοσκομυρωμένα.

* Τό χιόνι εξακολουθούσε νά πέφτῃ, ό βοριάς εξακολουθούσε ν' άγριοφυσάῃ, τό κρύο εξακολουθούσε ν' άντρείεύεται και τό άλογο εξακολουθούσε ν' άναιβαίνῃ άργά-άργά τόν άνήφορο: «γκρούπ-γκρούπ-γκρούπ»!

* Άίγιος δρόμος εἶχε άπομείνει άκόμα ως πού ν' άναιβῶ στη ραχη, αλλά δέν τελείωνε ποτέ! Την έπομονή μου διαδέχονταν άνυπομονησία και την άνυπομονησία μου έπαιμονή. Εκεί στενοχωρό-μουν γιά τ' άργοβάδισμα του άλόγου μου, γιά την όρμη του άνέμου και γιά τ' άνερόχινο πού έβρενε τό πρόσωπό μου, γιά τό κρύο, πού άρχιζε νά μοῦ άναιβαίνῃ από τά ποδάρια ως την καρδιά και νά μοῦ τρυπάῃ τί κόκκαλα και γιά τόν άελεωσαν δρόμο, κι εκεί βρίσκονταν ή πυχος-ή πυχος στην ζεστή και γλυκή άγκαλιά τῆς Ύπομονῆς και σιλλογιζομουν την στιγμή, πού θά έμπαίνα στο σπίτι μου, τί χαρά θά έκανε ή μαννούλα μου, πού μοῦ έγγραφε στό ύστερόν της γράμμα, ότι σπαιμῶνται μέ τόν Χάρο νά την καρτερέσω, ως πού νά μέ δεχτῇ πρώτα από την Ξενιτειά κι' ύστερα νά τῷ παραδώσῃ την ψυχή τῆς. Συλλογιζομουν το πανηγύρι, πού θίκανε ή όρρανή μονοθυγατέρι μου, πού την είχα άφήσει μικρή, πολύ μικρή, βεζαντιά-ρικῃ άκόμα, σαράντα μερών φώσινο, όταν έβλινῃ-σα νά πῶ μακρῶ στα ξένα, νά προκόψω και νά πλουτίσω τό σπίτι μου. Συλλογιζομουν τόν αγα-γιασμό τῆς άδερφῆς μου, πού την είχα άφήσει μικρούλα και θα την εύρισκα γυναίκα, παντρεμένη μ' ένα-δυό παιδιά τρογούρα τῆς, και την εύχά-ρίστηση, πού θά αίστάνονταν οί χωριανοί μου, πού άρα θά μ' έβλεπαν νά μπαίνω στο άντροσση-μαγμένο πατρικό μου, θά έτρεχαν νά μέ φιλήσουν και νά μ' άγκαλιάσουν όλοι, μικροί-μεγάλοι, άντρες και γυναίκες.

* Όλα αυτά άνακατεύονταν μέσα στό μυλό μου, τό ένα κατόπι του άλλου, σάν κῆμα, πού ακολουθούσε τό κῆμα, και μάκραναν ως χίλιες όργιές την έπομονή μου. Άλλ' άμα έρριχνα τά μάτια μου πρὸς την ράχη, πού είταν πάντα μπροστά μου, μοῦ φαινονταν, ότι έφευγε κι' αὐτή μέ την ίδια γληγοράδα, πού την κυνηγούσα νά την φτάσω, μ' έπαινε ή στενοχώρια τῆς άνυπομονησίας κι' άρ-χιζα νά κεντῶ μέ μανία τά πλευρά του κακομω-ριασμένου του ζώου, πού εἶχα καταπῶ μου, κι' αυτό τό δύστυχο, γεμάτο ύπακοή σκλάβον κι' έπομονή Ιάβ, άφινοντας μικρό βογγιτό μέσ από τά στήθια του, τραβούσε μπροστά μ' όση δύναμη μπορούσε νά βάλῃ, χωρίς νά δείξῃ τό παραμικρό κακίωμα γιά τές σκληρές κι' άπανθρώπες κεντιές, πού του τραβούσα σιά πλευρά μέ τούς φτεριστή-ρες μου.

* Τό χιόνι εξακολουθούσε νά πέφτῃ, ό βοριάς εξακολουθούσε ν' άγριοφυσάῃ, τό κρύο εξακολουθούσε ν' άντρείεύεται και τ' άλογο εξακολουθούσε ν' άναιβαίνῃ τόν άνήφορο άργά-άργά: «γκρούπ-γκρούπ-γκρούπ»!

*

«Λίγες δρασκελιές μου είχαν μείνει ακόμα, ως πού να φτάσω στην κορφή της ράχης, πού εκρυβότο πολυπόθητο χωριό μου, και λίγες στιγμές ακόμα, ως πού να ρίξω την χαρμόσυνη ντουφεκιά τ' υ ξενιτεμένου, πού θά έκανε όλες τές καρδιές του χωριού να λαχταρήσουν από χαρά και λίγες θά είταν οι καλότερες, πού θά δέχονταν ξενιτεμένο, άλλ' ή άνυπομονησιά μου, κακομούσσηνη και φοβερή, και μ' έκανε να νομίζω, ότι τά ποδαρία του αλόγου μου είταν καρφωμένα ψηλά στην γή και βρίσκονταν από πολλήν ώρα στην ίδια την μεριά. Τό χτύπησα τότε για ύστερη φορά με όση δύναμη είχα απάνω μου και τό καίμένο τό ζώο, σάν να είτα καιει φιερά, βρέθηκε στην κορφή της ράχης! Δόξα σοι ό Θεός!

«Έκει τό χυίο και τό φύσημα του βοριά και τό χιόνι θά είταν δυνατότερα, αλλά τό χωριό μου, πού μου έδειχνε τό συμπληρικό του πρόσωπο, από μία τυφελιά τόπο μακριά, μ' έκανε να μην αλυσινώμε την άγριάδα τους.

«Όλο τό χωριό είταν σημαζωμένο στην πλαγιά του κορφοβουνιού, σάν κοπαδι καλογραικισμένο. Κάθε σπίτι ώμοιαζε με πρόβατο και κάθε παρσιλιτο με άρνι. Τό σπιτι όμως τό δικό μου, μεγαλύτερο άπ' όλα τ' άλλα, φαίνονταν σάν βαρυκοδωνιά συρτάρι, πού μπορεί να σύρη πίσω του χίλια κεφάλια πρόβατα.

«Άμα ξεκόμψισα τό χωριό μου, έρριξα μία βαρονητόματη ντουφεκιά, για να νοιώσουν οι χωριανί, ότι «ξενιτεμένος έρχεται!» και από τόν κολλών τόν βρόντο τρεις φορές άχολόγησαν «άτω τά λακκόματα, οι ρεματιές και τά βουιόπλαια.

«Καρφόνοντας τά μάτια μου στο ταπεινό και συμπληρικό χωριό μου, νόμιζα ότι οι σκεπές του έσκιες, πού καπνίζαν ήσυχα ήσυχα τόν άνήφορο, σάν γιγνντία θυματά και σηκώνονταν οι κυνιοί τους σάν τιτινιές προσευχές προς τόν Πλάστη, οι καλές, τ' αϊλόδεντρα του, οι αϊλόγιοι του, οι φρονιές του, οι ριζιμιόπειρές του, πού στέκουν σκόρπια έδώ κι' εκεί, σάν άπολιθωμένοι γίγαντες, οι διόμοι του, οι κήποι του, τά όλα του, νομίζα, ότι ζωνάνεψαν, ότι κινώνταν κι' έτρεχαν χαρούμενα και χοροπηδώντες τό ένα κατόπι του άλλου πού και προχωρούσαν κατ' άπάνω μου για να με βαρύνουν και να μου είπουν τόν γλυκό χαιρετισμό:

« — Καλώς ώρες από τά Ξένα! Δόξα σοι ό Θεός, πιδυθες γερός και καλός!

«Απέραντο πέλιγο χαράς κι' αναγαλλισμοί είχε πλημμυρίσει την καρδιά μου. «Ό,τι έβλεπα μπροστά μου είταν μαγετικό, και μου φαίνονταν ότι έαλεα με όλάνοιγτα πανιά σέ διχως άμρη πέλαγο, ατέλειωτης εύτυχίας

«Τό χιόνι ίπαιψε να πέφτη πλειό και μεταβάλλθηκε σέ γλυκή ζεστασιά, ό ματωμένος βοριάς έκυψε σέ βουίζη πλειό, και μεταβαλλθηκε σέ άρυσό-ανιχτά και με σκοβόλατο καλοκαιρινό άγερτάκι και τ' άλογό μου έκυψε ν' άναβιμνιη άργά άργά «γρούπ γρούπ γρούπ» και βρέθηκε «σα σιδόν αϊλόγιο του σπιτιού μου!

«Στό έμπια μου έτρεξε πρώτος-πρώτος ό γέροντος σκύλλος του σπιτιού μου, ό Καρακός, και φώναζε με τά μπροστινά του τά ποδαρία στην σέλλα τ' άλόγου μου, και με κέτι κοινήματα του κεφαλιού του και με κέτι φωνές, πού έβγαζε από τό στόμα του, προσπαθούσε ν' άποδείξη τή μεγάλη του χαρά, για τόν έρχομό του ξενιτεμένου φειτού, του. Στά μπια του μέσος έλαμπε, σάν άναξάτικη δροσιά, αναμεσα σέ φύλλα τριανταφυλλιά, ένα αναγαλλισμα, πού δέν μπορεί να γραφίη. Εκείνη την στιγμή, πού ό Καρακός είχε ριγμένα τά ποδαρία του απάνω στην σέλλα, και παραπονιωνόταν μέσα του, γιατί να μη του έχει χαρίσει και αυτόν του άνθρώπου λόγος, γ' ή να καλωσορίση τόν άφέντη του άνθρώπου πινά, ό γιγνός του σπιτιού, ό Δειδός, πήδηξε πίσω από τή στεγή και έγινε κληνός!

«Ύστερα από τόν σκύλλο κατάφρασε ή μάνα μου, και σά-κουτά από τά γηραιά, ξεσκονισμένη από την χαρά της και με τά μπια γεμάτα δάκρυα, άγια δάκρυα μητρική, τριτη καταφύγ' ή θυγατέρα μου, κορίτσι ώμορφο, γερό κι' άσπρησκινο, με μάτια μεγάλη μεγάλα και μαύρα-μαύρα, πού βρίσκονταν σέ σφύρη της ηλικίας του παιδιού και της νύφης, τέλειρη ή άδελφή μου με τόν άντρα της και τό παιδιά τους, πού έβλεπα για πρώτη της και τό παιδιά τους, πού έβλεπα για πρώτη φορά, και, σάν να είμουν άψυχο π' άγρια μ' άπαξάν στην άγκαλιά τους και μ' άποθήκην μέσα σέ διέδω.

Η εξέλιξη ενός έρωτος.

— Άγάπη μου!
— Φώς μου!



— Τρελλοκόριτσα!

— Άλλη φορά να μη ελθω μ' αυτόν.



— Και σ' να μη ξαναμπής σπίτι μου.

— Γκρεμήσουν...



«Έφερα τά μάτια μου γύρω στο σπίτι κι' είδα, ότι δέν είχε αλλά ξει τίποτε μέσα. Νομίζα, ότι έλειπα από χθές μόνον. Όλα είταν στην ίδια τους θέση, όπως τά είχα αφήσει, και μοναχά οι άνθρωποι είχαν άλλαξει όλοι. Άλλοι από παιδιά έγενιαν νιφές, άλλοι από νιφές γέροντοι, άλλοι από τό τίποτε φύτρωναν άνθρώπους κι' άλλοι, άλλ' άμνο! Έλειπαν όλότελα. Ή μια ή άδερφή μου, ή ένας ή θείός μου, ή πρωτοστέφανή μου ή γυναίκα κι' ό πατέρας μου είχαν τοξιδώσει για τ' άνεγύριστο ταξίδι του Κάτω Κόσμου, άπ' όπου ήθε γυρίζει κινεός ποτέ, ούτε γράμματα ή χαιρετισματα έρχονται!

«Ή καρδιά μου εκείνη τή στιγμή είχε γίνει άπέραντο πέλαγο και μέσα σ' αυτό πότε ή Άπρη άρμένιζε με όλ' νουχια πανιά και σηκώνονταν τά κύματα γύρω της ως τα σύννεφα, και πότε ή Χαρά έβγαζε στή μέση και έκανε τόν νερόχτιστο κάμπο του ήσυχο και μιλακό, σάν πρόσωπο άπέναντου κρουσταλλένου καθρέφτη.

«Αν κι' από πολλά χρόνια είχα μάθει τούς σκληρούς θανάτους, πού είχαν γίνει σέ τό σπίτι μου, κι' ό Γιατρός καιρός είχε χύσει τό σωτήριο βάλασμά του στες άναμμένες πηγές της καρδιάς μου, πάλι δέν μπορούσα να μην αίστασθώ ή λη μια φορά όλη την λύπη άνερμα για τόν παρ'καιρο χαμό των παλιγγαπημένων μου. Τά δάκρυά μου πλημμύριζαν σάν ποταμός και ποσίζαν να με πνίξουν, άλλ' άμα έφριχνα τό μπια μου στή μάνα μου, πού τά γηρημένα της κι' ή μητρική της λαχτήρα μου φυσούσαν άγιον σεβισμό, στην θυγατέρα μου, πού ή άγάπη της κι' ή άρσική της νιοση φύτευαν στή ματωμένη μου καρδιά την πλειό γλυκότερη χαρά και την πλειό μεγιλύτερη έπίδα, και στην μερότερη άδερφή μου, και σιδόν γαμπρό μου, πού ή άγάπη τους και ή ειλκρηή τους έγνοια μ' έκαναν

να γεμίζω παρηγοριά, σταματούσαν τά δάκρυά μου και σκομπούσε ό πόνος μου, σάν πώς σκορπίζονται τά σύννεφα σιδόν ούρανό, όταν φυσή η δυνατός βοριάς. Πάντα τό Τώρα νικεί τό Πρίν.

«Σ' αυτό σπάνω κατάφρασαν κι' οι σημεινικό-τεροι γειτόνοι να με καλωσορίσουν. Ύστερα από ατουνούς κι' οι μακρινώτεροι και λίγο-λίγο τό σπίτι μου δέχτηκε μέσα στους κόρφους του όλα τό χωριό, άντρες και γυναίκες και παιδιά, γιατ' είται άγιο χρέος να τρέχη κανείς να χαιρετάη ξενιτεμένο να πανηγυρίξη τόν έρχομό του.

«Φιλήματα άπ' έδώ, αγκαλιόματα άπ' εκεί, άναγαλλισματα από τούτη την μεριά, γέλια από την άλλη, σταυρόνονταν κ' θε στιγμή σ' εκείνο τό χαρούμενο πανηγύρι, πού έγώ είμουν αίτία και κέντρο.

«Στην τιμημένη και ποθητή μας Πατρίδα ή Ξενιτιά τά συμπιθάνει όλα. Ζήλεις, άφορες μάλαματα κι' έχτρες, τά λυώνει όλα ή Ξενιτιά, σάν πώς λυώνει ή νουτιά τό χιόνι. Ό ξενιτεμένος είναι άγιο πράγμα, πού σέρνει τό σεβασμό και την άγάπη των χωριανών κι' όλου του κόσμου πέρα και πέρα.

«Την στιγμή εκείνη τό σπίτι μου ώμοιαζε με κρηνι μελιόσιών, σιδόν καιρό του καλοκαιριού, πού μιζεύονται στην θύρα και μπανοβγαίνουν τά μελίσα.

«Τέλος ή μάνα μου άνοιξε την νυφική της την κασέλα, όπου είχε φυλαγμένα άπ' όλα τά άπορικά, πού βγαίνουν στο χωριό μας, κι' όλα τά γλυκύσματα, πού κάνουν εκεί, διλαδή σίκα, σταφίδες, μήλα, καρύδια, ρόδια, κύνια, μουστάπητες σισμπένια και συκαμίδες, κι' άρχισε να τά μοιράξη πολλά-πολλά κι' άπ' όλα στα λιανόπωλida, πού είχαν τρέξει όλα, άμα έμαθαν, ότι θά καλοπληρόνονταν ό κόπους τους γι' αυτό. Ή άδερφή μου άρχισε να πλύνη πηττα, ή θυγατέρα μου κερνούσε τούς μεγάλους ρακο με τό μισοκάμικο τό παγούρι, ή γαμπρός μου καθόνταν καταχαρούμενος κι' έγώ μολογούσα σ' εκείνους, πού με ρωτούσαν, πώς πέρασα τόν καιρό μου στην Ξενιτιά, τί είδα, τί άκουσα, τί έμαθα, τί έκανα, π'ιον πατριώτη είδα κι' άντρώποα, από ποιός κι' πό ποιός και σέ ποιός έφερα γράμματα, πώς είται ό ταδε χωριανός μας, τι δουλειά κάνει, ό ταδε πλησιοχωρίτης μας, μ' ένα λόγο έδινά ταχτικά άναφορά και ταχτικό λιγαριασμό πού τί έκανα, τί άκουσα, τί είδα και τί έμαθα σ' όλον τόν καιρό των δέκα τεσσάρων χρόνων, πού βρίσκονταν στην Ξενιτιά.

«Ύστε α άρχισαν να φεύγουν λίγοι λίγοι οι καλοί χωριανοί μου κι' έμεινα μόνος με τούς άν-θρώπους του σπιτιού μου. Καθήσαμε σταυροπόδι όλοι γύρω-γύρω στην σ'τι, π' ή έκαίγε, σάν καμινάκι, περιμένοντας να έτοιμασθ' το γύμμα, έφ' μπροστά μου καίονταν ξεπλωμένος ό Λε άρος, ό μόνος άναίστητος και ξένος προς τό πανηγύρι του σπιτιού, κι' πίσω μας καθόνταν σ'ά πιονια του ποδαρία ό Καρακός, προσχοντας στες όμιλίες μας, σάν πώς προσέχουν σέ Βαγγέλιο, βλεπίνους μας κατάματα, όσους δέν του είχαν γηροσμένες τές πλάτες, κι' πλειότερο μένα τόν νεοκλήρη. «Αι τόσο πολύ προσέχη τό αΐτι του και τόσο πολύ κάρφαιε τή ματιά του απάνω μου, ώστε μ' έκανε να πιστέψω, ότι θ' άναστανόταν στες όμιλίες μας, μιλώντας με άνθρωπινή γλώσσα.

«Ή ζεστα ή χαρά, τ' αναγαλλισμα, οι κόποι του δρομου, ή άθλιότη κι' ή συγκίνηση είχαν ναρκώσει τόσο πολύ τό πνεύμα μου και τό κορμι μου, ώστε καθώς βρίσκομουν εκεί γύρω τό κεφάλι μου στην μουσκαβ'λημένη παρθεική άγκαλιά της θυγατρός μου, έλεσα γλυκά-γλυκά τά μάτια μου κι' άποκοιμήθηκα...»

*

Κι' όταν ξύπνησα κι' άνοιξα τά μάτια μου, δέν είταν τίποτε μπροστά μου! Μάνα, θυγατέρα, άδερφή, σ'ιτι, χωριό, πατρίδα, είταν όλα φευγάτα! Βοσκή-μην και βοσκόμενι άκόμα σ'ά εσθια τά Ξένα, κι' όλα όσα είδα και σ'α διηγήθηκα, δέν είταν άλλα, πινά μία γλυτιά ό προσπαντασιά πού μου προσέφησε ή άγαλή της γλυκειάς μου Πατρίδας, πού την στερούμαι τόσο χρόνια...

Ι. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΑΝΗΣ





ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ...



ΧΑΡΑ, διὰ τὴν μεγάλην ἐμμέραν, ποὺ ὁ ἄνθρωπος, ἐκδηλώνεται μὲ χιλίους τόνους καὶ μὲ διαφόρους ρυθμούς. Τὰ παιδάκια, κατὰφορὰ ἀπὸ δώρα, ἐπιστρέφουν ἔς τὰ σπείρα των καὶ σκορπίζουν ἀνεπύκνωτα τὸ ἥχηρό γέλιο τῆς χαρᾶς ἐν ζεύγος ἀγαπημένων ψυχῶν ἀνταλλάσσει τρυφερὰς ἰσομολογήσεις καὶ μὲ τὰ γλαυκότερα ἐλπίδια χαίρει τὴν ἀνατολήν τοῦ Νέου Χρόνου· ὁ πατέρας σκεῖται ν' ἀγκαλιάσῃ τὴν οἰκαγένειάν του, ποὺ τὸν περιμένει διὰ τὸν ἐρχομὸν, ἐνῶ ἀπὸ κάθε γωνιά τοῦ δρόμου ἀκούεται τὸ ἀγγελὲς καὶ χαριστὸ τραγοῦδι τῶν μικρῶν, ποὺ φάλλουν τὴν Πρωτοχρονιά...

Πόσων χαρῶν συγκεντρώνει αὐτὴ ἡ φάτις ἡμέρα! σκορπίζει παντοῦ τὸ γέλιο, τὴν εὐθυμίαν καὶ τὰ δώρα!

Ἀλλ' ὄχι. Ἡ χιτῶν τῆς, ὅσον δυνατὴ καὶ ἂν εἴναι, δὲν κατορθώνει νὰ φθάσῃ εἰς τὴν καρδίαν τῆς ὀλιμμένης ἐπαρξέως, καὶ τὰ δῶρά τῆς μόνον εἰς δάκρυα κεντῶσι τὴν ψυχὴν, ποὺ πονεῖ. Κρετὰζει μὴ στιγμὴ ἐκεῖ ἐπάνω: Εἰς τὸ κλεισμένο δαιμάκι τοῦ κάποιου ἀγκαλιᾶται μόνος, μὲ τὸ μῦθον ἀκουσθημένον ἔς τὸ χεῖρ του, παρατηρήσαντες τὸ θαυμάσιον τοῦ μῦθου, τὰ ἀσπίον, νομίζεις, ὅτι ἀπερδύνεται σὲ κάποιον μπερλετόν, σὲ κάποιον ἄλλον κόσμον. Ἐπὶ τὴν καρδίαν του δὲν φθάνουν αἱ φωναὶ τῆς χαρᾶς καὶ μένει ἀπαθὴς εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν πικρήν του. Πονεῖ! καὶ ὁ πόνος του, βαθύς, μυστικός, ραγισμένος γιὰ πάντα, τὸν κρατεῖ αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἀμπερμένον ἐπάνω ἔς τὸν ἄγριον Κασκαπὸν τῆς μελαγχολίας καὶ εἰς τὴν μονότονον. Τὴν τὸν ἀφελᾷ ἂν ἔξω ὁ κόσμος γελᾷ, ἂν χαίρῃ;...

Ἀλλὰ μὴν! ἡ εὐτυχία τῆς χαρᾶς γίνεται ἐμμέρα ἀγρία, βαρύνει εἰς ὅσους ἔχασαν τὴν ἐλπίδα...

Καὶ πῶς εἶναι ἀπελπίς. Μὴ ἐπιχειρήσετε νὰ τὸν πηγαυοῦσατε, δὲν θὰ σᾶς ἀκούσῃ μὴ προσπαθήσετε νὰ τὸν ἀποσκάσετε ἀπὸ τὴν θλίψιν του, δὲν θὰ εὐκατορθώσετε. Ὁ πόνος του δὲν εἶναι

ἀπ' ἐκείνους, ποὺ περνοῦν μόλις ἐν ἐπικρατῆσιν βολάντιον ἀνοιχθῇ. Πόσον γλυκύτατ' ἔστι τοῦ καὶ ἡ πτώχεια ἀκόρη, ἂν ὁ,τι εἴσται τῶρα, ἂν ὁ,τι θῇται, διότι ἔχασεν, ἦτο ἔς τὴν ἀγκαλιὰν του καὶ τὸ περιέλουε μὲ τὰς δακρυταῖς του!

Ἀλλ' ὄχι! Ὁ θάνατος δὲν ἀποδίδει ἕνα κόρη καὶ ἐκεῖνος ἐδοκίμασε πικρὰ, πολὺ πικρὰ, τὸ φαρμακεὶο τοῦ δρεπάνου...

Ἐνθυμέται... Ἀλλοτε, εἶναι κάποιος χρόνος τῶρα, ἦτο ἐπιτυχισμένος σύζυγος, ἀγαπημένος πατέρας· εἰς τὸ πλεῖστον τοῦ ὅλη χαρὴ, ὅλη εὐτυχία, μετ' ὅλοῦς ἡ ψυχὴ, ποὺ τὸν ἐγάπησεν, ἡ ψυχὴ, ποὺ δέχοντο γιὰ πρῶτον φορὰ ἔς τὴν ἀγκαλιὰν του, καὶ ἡ ὁποία ἀπὸ τότε τοῦ ἀρραβώθη πιστὰ ὥστε, τὴν ἴδια αὐτὴ βραδεία, μέσα ἔς τὸ ἴδιον αὐτὸ σκεῦος, ποὺ ἐθήρανεν ἡ στοργὴ καὶ ἡ τρυφερότης, ἔβλεπε νὰ σκορποῦν γύρω του δὲς χιρταμένον ἀγγελιστὴν, τὰ ἀγγελιστὴν, ποὺ τοῦ ἐχάρισεν ὁ πρῶτος καὶ τελευταῖος ἔρωτος του. Μὰ τότε! Ἐκεῖ-ἐκεῖ ἀπὸ αὐτὰ τὰ φίλτρα τοῦ τὸν ἀφῆκε, μὴ πρὸς μίαν αἰ ἐπαρξέως αὐτῆς, ποὺ τρυφερὰ ἀγάπησεν, ἀκούσαντων λαλοῦσάντες εἰς τὸν ἄριον καὶ λαλοῦσάντες βραδίαν, γιὰ νὰ τοῦ ἀρήσουν ὡς ἀνάπαυσιν τὴν κόπυαν, ποὺ μὴ φορὰ τοῦ ἐσκόρπισαν...

Καὶ ἡ ἀνάμνησις αὐτὴ ἀναπνέει ἀπὸ τῆς τρυφερότερας καὶ τὸν βυθίζει εἰς μίαν μελαγχολίαν, ποὺ καμνὴ χαρὰ, κανεὶς λόγος δὲν θὰ εἴσται πρὸς νὰ διαλύσῃ. Ἡ φαντασία του, τὴν ἀκόλαν ἐνισχύει ἡ στοργὴ καὶ ἡ ἀγάπη, τοῦ φέρει ἡμέρας του ζωντανὰς πλέον τὰς ἐπαρξέας ποὺ ἔχισεν, καὶ ἐνῶ ὁ ἄλλος κόσμος πανηγυρίζει ἔξω μὲ τὰ φίλτρα του, αὐτὸς μόνος συντροφεύεται μὲ τὰς προσφύεις του σκέας...

Μὴ ταράξετε τὴν στιγμὴν αὐτὴν εἰς ἀναμνήσεις του μὲ τὸ ἥχηρό σας γέλιο· ἀγῆστον τὸ δάκρυ του νὰ κολίση εἰς τὰς καυτερόθυμους παρεΐας του: Εἶναι τὸ μόνον πρωτοχρονιάτικο δῶρο, ποὺ εἴσται νὰ προσφέρει εἰς αἰς ψυχὴν, ποὺ ἔχασεν, δῶρον πιστῆς ἀφροσύνας καὶ αἰωνίας στοργῆς...

ΜΝΗΜΟΝ

Η ΑΓΑΠΗ

Ἦναι πτωχὸς τραγουδιστής, σ' ὅν κόσμ' ἀπορριχθέντος, μονάχος παραμένει, καὶ ὅλο πονεῖ, καὶ ὅλ' ἀγαπᾷ, καὶ ὅλ' εἰν' ἀηλίστημένος, καὶ ὅλο τὴν πρώτην ἀγάπην του ἀπὸ τοῦ τὸν ζευγαίρει.

Κε' ἐνῶ μονάχος του γυρνᾷ ἀπὸ μιᾶς ἄκρῃ σ' ἄλλη καὶ ἡμῖν συλλογᾶται, παρῶν, ἀπορρίπτουν γύρω του τὰς ἡμιμορφίαις καὶ [κάλλη καὶ τότε κάτανυ πρὸς πολὺ ἐκείνη νὰ θυμᾶται...

Ν. ΣΤΑΜΑΤΕΛΟΣ

ΣΤΟΝ ΒΕΝΙΖΕΛΟ

Κε' ἂν Κρητικὸς δὲν ἦσουν, θὰ λέγαμε ξανὸν: Τὴ σκοῦφιαν βγάλτε, βρε παιδιά, καὶ ὁ... κρητικὸς περνεῖ!

ΣΕ ΜΙΑ ΠΟΥ ΣΤΟΛΙΖΕΤΑΙ

Γιὰ τὰ πολλὰ στολίδια τῆς τοῦ λῆς, τὸν ἄνδρα τῆς τὸν ἄφησε κοπέλι καὶ σὲ μιὰ θεᾶ πού ναι νι τὸν κλαῖς. Ἡ μακρογὰ τι στολίσμα πού θέλει!

ΤΟ ΣΧΙΣΜΑ

Ἀφοῦ συνέλθουν οἱ ταγοὶ καὶ ἀρχίσουν τὸ μάτωμα, προσωρινὰ θὰ ριξοῦνε σὺν σχίσμα κάποιον... μπάλωμα!

Γ. Φ. ΒΟΥΓΙΑΝΗΣ

ΣΑΤΥΡΙΚΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

Ο ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΣ ΧΡΟΝΟΣ

Καινούργιος Χρόνος κοστὶ λὲ ξανά σ' ἐπὶ ἐπιφάνεια καὶ τρώγουν ὅλη φροῦτ: καὶ λένε τὰ Παλκάνια πῶς τρώγονται καὶ τοῦτα.

Καινούργιος Χρόνος προβλεῖ καὶ βρῖσκει τὴ χολέρα στὴν Πόλιν καὶ τὸς Ἰέραι.

Ἀρχιμηνιά καὶ ἀρχιχροινιά μὲ βασίνα πικυλὰ καὶ μ' αἰετὶνὴ κοιλιά καὶ μόνο ὅσοι διαβάζοντε τὰ τοῦρκικα τὰ φύλλα περνοῦν... πρωταπριλιά!

Ἀρχιμηνιά καὶ ἀρχιχροινιά μὲ χιονισμένα δροὶ καὶ νέα ρίχνουν κανονιὰ τῆς Πόλης οἱ ἐμπόροι.



Οἱ γελοιογράφοι μας.



Φ. Δημητριάδης.



Γ. Γκέϊβελης.

Τὸ συμβαλὸν μᾶς: ΔΙ' ΟΛΙΓΩΝ ΠΟΛΛΑ

**Ιδρυθεῖσα κατ' Αὔγουστον τοῦ 1910.*

Διευθυντής Θ. ΚΑΒΑΛΙΕΡΟΣ ΜΑΡΚΟΥΙΖΟΣ

Υπερθέτων: ΑΡΙΣΤΟΒΟΥΛΟΣ Δ. ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ

Τὸ **Ἄω Ὀλα** γράφεται δι' ὄλους καὶ δι' ὄλας, ἀπὸ τοῦς καλλιτέρους καὶ δοκιμωτέρους λογίους μας. Περιέχει τὰ ποικιλιώτερα, τὰ μᾶλλον ἐνδιαφέροντα θέματα καὶ ἐκτυποῦνται εἰς 12,000 ἀντίτυπα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ : Θρησκευτική 'Ορασίς, Κοινωνιολογικά άρθρα, Επιστημονικά θέματα, Πολιτική επικρότησις, Φιλολογική κίνησις, Αθροισμένην αερίαν, Αντιποκρίσεις καὶ ἐπιστολαὶ ἐκ Παρισίων, Λονδίνου, Ἀθηνῶν, Ἐπαρχιακὴ κίνησις, Ἡ ζωὴ ἐν Κωνσταντινουπόλει, Τρία ἐκλεκτὰ μυθιστορήματα, Ὁρατώτα διηγήματα, Ἀρθρα διὰ Κυρίας, Δελτίον καλλιτεχνίας, Μόδα τῆς ἐποχῆς, Συνταγαὶ μαγειρικῆς καὶ ζαχαροπλαστικῆς, Ὁδηγία, Σκέψεις, Συμβουλαι διὰ τὸ μέγα πρῶβλημα τῆς εὐτυχίας τῆς κόρης, τῆς σεζύγου, τῆς μητρος, Ποιήματα, Πνευματικαὶ ἀσκήσεις, Ἐρωτήσεις, Ἀπαντήσεις, Διαγωνισμοὶ με βραβεῖα καὶ δῶρα ἀφθανα, Μουσική, Καλλιτεχνικὴ καὶ Θεωρητικὴ κίνησις, Εὐθυμὸς ὅλη, Σάτυρα, Λογοπαίγνια, Φαιδροὶ στίχοι, Ἐμπνευσμένα γελοιογραφεῖα κτλ.

Τὸ 'ΑΩ' 'ΟΛΑ
ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΕΙΣ 400 ΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

*Αγαθινόπολις, *Αγναντζίκ, *Αμισός, *Αρίσσινα,
*Αρζίκ, *Αργυροπόλις, *Αρμενίον, *Αδομανιόπο-
λις, *Ακ'Αλάν, *Ανισελίται, *Αττάλεια, *Αντιφελ-
λον, *Αγίωσι, *Ανω Νευχώριον, *Αρσική, *Αδρα-
μήτιον, *Ακ-δ'αγ, *Αργυροκ στρον, *Αγιοι Σ'ον-
τι, *Αλκιστράτη, *Αρναουτκιά, *Αίνος, *Αγαστι,
*Αύλόν, *Αρμουτλή, *Αδα-Παζάρ, *Αρβαντοχωριον,
*Αϊβατζίκ, *Αγκυρα, *Ακ-Σαχίρ, *Αϊκ-τερινολιάρ
(Ρωσίας), *Ανιστι (Ρωσίας), *Αλεξάνδρεια, *Αθή-
ναι, *Ανιγόνη, *Ανιολι Κυβάζ, *Αβόριον, *Ακ-
Χισόφ, *Απερχιρ (Ελβετίας), *Αρά, *Αδα, *Αδανι,
*Αϊκτερινούδη (Ρωσίας), *Αϊγιον, *Αρβούργον, *Α-
χίρ Δεζενιρλή, *Ανινα (Ρωσίας), *Αϊμπρατα (Ρω-
σίας), *Αϊδινιον, *Αγιν, *Υρσος, *Αζερικ.

Βιζήν, Βουνάρο-Χισσό, Βουρχανιέ Κεμέρ, Βαβά-
Εσκή, Βογραδέτιον, Βελιβετλόν, Βαλεφταντακόν,
Βιγνιτζικιού, Βιλικεσσέρ, Βιτοπεδι, Βησσάκ,
Βιργιούκ-Δαρέ (Καλλιπολλέκ), Βαζιρά, Βιζβούρτ,
Βηρυτιός, Βορνα, Βεη Σιχέρ, Βουκουρεσιόν,
Βιτ-Μεδονί (Σουδάν), Βιθι, Βιγνισκόν, Βιλε-
τζιχ, Βεντιουμ, Βοργουλου, Βιγν, Βιαιλικόν,
Βαγιτζή, Βεραλίον, Βατοίμ, Βιζέκι, Βουλά-
σα-Μοδέν, Βλαδιστοκ (Από Ανατολή), Βελι-
γιάδιον (Σερβίαν), Βιτ-τί (Ίσπαχ), Βογκόκ
(Σιαρι) Βρούα (Ρουμανία), Βαλτσάκι, Βιενή,
Γκιμουλτζινα, Γενικιού, Γρεβενά, Γενγλή Γερα,
Γκιονέν, Γαγγου, Γενεή, Γκιόβε, Γυλοβι, Γυ-
λοβιτς, Γενικιού (Μπιρ-ά-Εσκ), Βενεζι, Γενή-
Σεχι, Γυλάζιον, Γυλιμή (Μαρμαρά), Γινός,
Διδυμοτείριον, Δούρανη, Δισκατή, Δουράχιον,
Δαδε-Άγιος, Δράμι, Διζάτιον, Διρδανέλλια, Δζε-
μιλ, Δελιμσός, Διζόδε, Δελβιόν, Δεμιρδέςι, Δελ-
ιθόνες, Διζόδη, Δενιζλή

Ἐπιβάται, Ἐξῆνοι, Ἐσκή-Σεχο, Ἐσζερουρ, Ἐ-
λεγμα, Ἐσμέ, Ἐσβιά, Ἐλμ λ, Ἐλμσών, Ἐρεγ-
κιοί, Ἐρμενικιοί, Ἐσάχα (Κολωνίσι).
Ζογκ υλδάρ, Ζαλκτοβι, Ζερμα, Ζαπάνιον, Ζα-
γρόμιν, Ζινδζιδερε, Ζιλφισο.
Ἡρακλεια (Μιούνης Θαλάσσης, Ἰκονίου καὶ
Ραιδεστού), Ἡρακλειον (Κρήτης).

Θεσσαλονικη, Θασος, Θερμακία, Θείρα,
 Ήνιπολις, Ίοβροος, Ιωαννίνα, Ίκονιον, Ίβροϊτι,
 Ίόλη, Ίερουσαλήμ, Ικκίμ, Ικάλω, Ιχθυονί, Ιοβα-
 ρος, Ινγύμ (Ανθ' ο λυμ), Ιρβροος.

Κολλάται βουνό. Κρή, όρεβεντ, Καζού Κιου-
μουατζίκω, Κοζινή, Κιουκταϊ Κιοσιχ, Καϊφδα-
γος, Κρούσ-βιν, Καφ-γίτε, Καβαλλά, Κατω Νε-
χούριον, Κεσανή, Κρασσόν, Καρλικάϊ, Καρά Βι-
κός, Χισσαρ, Κασιελόριζον, Κιος, Κιοσέ-Μιτζι,
Κινικάιον, Κιτιπράζον, Καταμινιά, Κουαϊ, Καλ-
λιπολι, Κιζ-ορ, Κινδιού, Κοκάνδη (Γρωσις), Κο-
τάνιο, Κιθονία, Κερμασιτή Κύνιοα, Καλλοτή,
Κατωρά, Κερασσις, Καίσαρια, Καστοριά, Καρ-
ποά Κιουμινιά, Κ. δίκιου (Γιάλοβ.), Κονιζές,
Κουρίον, Κιουπλί, Κ. ρακί, Κεσέν Μαδέν, Κα-
λσιζιτ (Ρουμνίκ), Κωνσταντία, Καρά Έλαιοίνα
(Βουλγάρια), Κολομα, Κεθάννη, Κιρλαβασί, Κα-
λίμ, Καλτρινος Κός, Καλιμάνιζ-ρον.

Λουλι - Βουργαζ, Λαμνατικός, Λούφικον, Λεύκη,
Λιπτασίμ, Λιχοβόν, Λαυδίνον, Λαγναξ

Μ ροσβόν, Μοναστήριον, Μπαύκ, Μονασιὰ
Πισσά, Μέτρηι, Μαύρη, Μυτιλήνη, Μανδαμάδου,
Μολαίρος, Μαρμαρά, Μερούια, Μεταβόν, Μπόρ
(Τζωνιον), Μυσπολις, Μαλιακοπή, Μεγαροβόν,
Μηριοφυτον, Μαντισσαίω ('Αγγλία), Μιχαλίσσιον
(Περσίας), Μ-οχιάνην, Μπουγιούκ-Δερε, Μελέ-
νικον, Μιχαλίσσιον (Παναρέιν), Μιχαλίσσιον
(Νιχομηδείας), Μπαγιοκ Διε (Βοσπορον) Μου-
δανία, Μακροχώριον, Μοσσουλία, Μαΐφρα, Μαδυ-
τος, Μαννισσία, Μηριοφυτον, Μαιμέντη.

Νικητήριον, Νεοχώριον, Νυβη, Νέα Ἐφεσος,
Νιβ-Σελίρ, Ν. βοροασκη (Γ'ισαίς), Νιβηκη, Να-
ζλή, Νεοστρωγ, Νικηα, Νεοχώριον (Μονδα-
νίκον), Νέα Ὑρση, Νεροκολιον, Νυγίτη,
Ξηρολάσιος, Ξενή.

Πάφρα, Πουζζιαν, Πέρσινκ, Πολύγερος, Πολυτάι, Περλεπέ, Πιντεχιον, Παντοκράτορος

(Μονη). Πέτρα, Πολύχυτος, Προύσα, Πολιτοάνη, Πιλάτιν, Προσπιών, Πρεβεζα, Πλωμαριον, Περιστασις, Πανορμος, Πλατανα, Παυλικι-ή, Πύργος (Βασιλεισμός). Περγίμος, Παλαδιοριον, Πριγκη-πος, Πέρνιμα, Πραβιν, Πάμεριλα, Παπαζικ, Ποντισιο-κλεια, Παργ, Περωμιτα, Ποταμια, Παρισια, Πάτι, Πε-γη (Αγίατιον). Παινδέρσιον, Προ-μοσκαα (Ρωσις), Ρυανσε (Ρωσις).

Ραδιούρειον, Ραδός, Ραδεντικός, Ριζιον, Ράμλεχ
(Διγύλιου), Ροσιν, Ρισι (Περούς)

Σι ρη, Σι ρωνισι, Σι ρατόνιαν, Συνασός, Σινομενά, Σινωπη, Σκεπαστός, Σαρικαία, Σέροαι, Σοφορέα, Σορίντα, Έκκληστια, Έκοπια, Σηλήβροια, Σαρμελιαν, Σορ Διβ ν. Σιμοθροικη, Συμη, Σαφραν (Γαλιθα), Συγη, Σιγκαντοβλάν, Σιλονιζα, Σιγνι (Σοιδι), Σιρανιζα, Σουφλιαν, Σινεκλή, Στρούγα, Σοφρ (Βαλφ ριας), Σελεύκεια, Σοφίδες, Σ ράινοβ (Ρωσια), Σιμωρη, Σογιάντ, Σιάτσια, Σιρτή Σιμνιαν, Σιπέλος, Σόρος, Σορβια, Σιμος, Σιγνήμχος, Σουδαν, Σιύλων, Σχβ ύγκαν, (Αυτοικης), Σιρκαϊ

Τριπολι (Μ. Θάλασσα). Τσιροσαμλῆ. Τισσερί-
στο. Τίτρυαριον. Τίρρος. Τραπεζοῦς. Τισάνιον.
Τρυγίλι. Τισοῦσι. Τζ. ὕαρι. Τζακιν. Τυχατίον.
Τένεδος. Τελκινά. Τήνη. Τρυγέστη. Τζελετζίκιοι.
Τυρ/ες. Τυρνοβ. ικκ. Τυρολόη.

Φ. τσα, Φ. ρου, Φ. ντέλι, Φ. νάριον (Σηλυβρία),
Φ. ωρινη, Φ. ντατζι, Φ. νάριον, Φ. λιππουαίλι,
Φ. ντακίον, Φ. ντιλί β. x. Φ. λια και Φ. ν. ρίκιον
(Μαύρης Θάλασσης) Φ. νάριον (Λαγύρας), Φ. ν-
χαν (Λαμειοτή) Φ. λ. δαφνι.

Χαϊτή, Χαβίζα, Χιογάνιτ, Χαρσιούπολις, Χιος, Χαϊμαγιά, Χαρσιών, Χαλκή, Χορσπιτάσι, Χαΐα, Χαϊκλιδιών, Χρισσιούτις, Χορξ-βαν (Ρωσίας), Χολεπ-αν (Σερβίας), Χορσούμ (Νότιον), Χαβζο-σάλλη (Αμερικής), Χανια, Χωφα.

*Εκαστος τόμος αποτελείται ἐξ 832 σελίδων μεγάλων, περιέχει δὲ περὶ τὰς 500 εἰκόνας.

Τὸ 'ΑΩ' 'Ολα κατέχει τὸ ΡΕΚΟΡ τῆς Ποικιλίας, τῆς Εὐθηνίας, τῆς Διαδόσεως;

- ΘΕΛΕΤΕ νὰ κερδίσετε χρόνον καὶ χρῆμα;
- ΘΕΛΕΤΕ ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ γραφείου σας νὰ τελειώνετε ὅλας τὰς ὑποθέσεις σας;
- ΘΕΛΕΤΕ χωρὶς νὰ κινηθῇτε διόλου, νὰ ἐπικοινωνεῖτε μὲ ὅλην τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ τὰ προάστειά της;

ΕΓΓΡΑΦΗΤΕ εἰς τὸ ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ, τὸ ὁποῖον προσεχῶς θ' ἀρχίσῃ νὰ λειτουργῇ καὶ εἰς τὴν πόλιν μας. Οἱ ὅροι τῆς ἐγγραφῆς εἶναι εὐνοϊκώτατοι καὶ πολὺ συγκαταβατικοί.

Ὅτι θὰ δώσῃ, θὰ τὸ ἐξαγοράσῃτε χιλιάκις περισσότερον, διότι θὰ ἔχετε ἐξησφαλισμένην

ΤΑΧΥΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΧΕΜΥΘΕΙΑΝ

ΤΑ ΚΑΛΥΤΕΡΑ

Φορέματα,

Ῥυτιδία,

Ἐξῆς νεωτερισμῶν,

Εἰς τὰ καταστήματα **Ε. ΠΟΝΗΡΙΔΟΥ**
ΓΑΛΑΤΑ



Θέρους.

Εἰς τὸ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

Λ. ΓΚΕΒΡΕΚ

Εὐρίσκετε τὴν μεγαλειέταν ποικίλλαν
εἰδῶν Δραπερὶ καὶ Νεωτερισμῶν.

Πόλις, Βαξέ-Καποῦ

Ἐναντι τοῦ παλαιοῦ ὁσιονυμικοῦ σταθμοῦ.

ΚΥΚΛΑΔΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ
(ΣΥΡΟΥ)

ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ Πέμπτην, ὥραν 5 μ. μ., διὰ Δαρδανέλλια, ΠΕΙΡΑΙΑ, Τήνον, Σύρον, Νάξον καὶ Θήραν.
Διὰ Πύργον καὶ Βάρναν ἑκάστην Σάββατον. ὥραν 4 μ. μ.

Δέχεται ἐπιβάτας καὶ ἐμπορεύματα δι' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα καὶ Ἀλβανίαν.

ΑΥΣΤΡΟ - ΑΜΕΡΙΚΑΝΑ

ΤΑΚΤΙΚΗ ΥΠΕΡΩΚΕΑΝΕΙΟΣ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ

Στόλος 40 σκάφη (ὑπερωκεάνεια α' τάξεως)

Χωρητικότητος 14,000 τόννων.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΑΞΙΔΙΟΥ ΜΕΧΡΙ ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ ΗΜΕΡΑΙ 14

ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ: Τετάρτην, Πέμπτην, Περσέυην (μέσθ Πατρῶν) κατ' εὐθείαν διὰ Νέαν Ὑόρκην καὶ ἅπασαν τὴν Ἀμερικὴν.

ΝΑΥΛΟΙ ΕΚΤΟΣ ΣΥΝΑΓΟΝΙΣΜΟΥ

Θέσεις Α', Β', Γ'.

Ἡ Γ' θέσις περιλαμβάνει ἐπίσης κλίνην καὶ ἀφθονον τροφήν ἑλληνικῆς μαγειρικῆς.

ΑΧΑΪΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ ΠΑΤΡΩΝ

ΓΡΑΜΜΗ ΑΡΧΙΠΕΛΑΓΟΥΣ

ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ: ἑκάστην Τετάρτην διὰ Καλλιπόλιν, Μυτιλήνην, Δαρδανέλλια, Σμύρνην, Χίον καὶ Σάμον.
Ἀμεσος συγκοινωνία ἐν ΠΑΤΡΑΙΣ διὰ Νέαν Ὑόρκην μὲ τὰ ἀτμόπλοια «Αὐστο-Ἀμερικάνας».

ΓΕΝΙΚΟΣ ΠΡΑΚΤΩΡ: ΘΕΟΔΩΡΟΣ Ν. ΚΟΥΡΜΟΥΖΗΣ

ΤΣΙΝΙΛΗ ΡΙΧΤΙΜ ΧΑΝ, ΓΑΛΑΤΑ, ΠΡΟΚΥΜΑΙΑ

Τμήμα ἀποστολῶν. — Ὁ Οἶκος **Θ. Ν. Κουρμούζη** ἀνλαμβάνει τὴν παραλαβὴν, ἐκτελῶνισιν, ἀσφάλειαν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὅλους τοὺς τόπους τοῦ κόσμου ἐμπορευμάτων, δερμάτων, ἐπίπλων καὶ ἀποσκευῶν μὲ ὅρους ἐκτός συναγωνισμοῦ. Ἐπίσης ἐκδίδει εἰσιτήρια δι' ὅλας τὰς διευθύνσεις. Πληροφορίαι δωρεάν. Ἀνταποκρίται πανταχοῦ.

ΕΙΣ ΤΟ "ΤΑΛΟΝ Δ' ΟΡ."

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΥΠΟΔΗΜΑΤΩΝ ἸΚΗΡΟΛΟΥ ΑΧΝΑΜ

Μεγάλη Ὀδὸς Πέραν, ἀρ. 430.

ὑποκατάστημα: Ὀδὸς Τεκέ, ἀρ. 510, παραπλεύρως τοῦ τεμένους.

ὑποδήματα ἑτοίμα καὶ ἐπὶ παραγγελίᾳ δι' ἄνδρας, κυρίας καὶ παιδιά.

Μποτίνια γκλασέ με κομβία δι' ἄνδρας καὶ κυρίας, 65 Γρ.

• βερνὶ με πῶ δὲ Σουέδ • • • 85 •

• με κομβία παντός χρώματος διὰ παιδιά

ἀπὸ 6 ἐτῶν ἕως 12 14 •

• • • 13 • • • 16 18 •

5 μηνῶν πίστωσης ἄνευ ἐγγυητοῦ.

Μποντερί, Μυρωδικά, ὑποκάμισα εἰς τιμὰς τῶν ἐργαστασίων.

ΕΜΠΟΡΥΡΡΑΠΤΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

Γ. Π. ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗ

Μεγάλη Ὀδὸς τοῦ Πέραν, 264, δίοδος Ἀζναβούρ.

ἔναντι τοῦ Γαλατᾶ Σεραίου, πρῶτον διαμέρισμα.

Κομψότης — Ταχύτης — Εὐθηνία.

ΤΑ ΥΠΟΚΑΜΙΣΑ ΣΑΣ

ΕΙΣ ΤΟ ΕΙΔΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

AUX 100,000 CHEMISES

ΜΕΓΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ

ΥΠΟΚΑΜΙΣΟΝ

ΚΑΙ

ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΑΝΔΡΙΚΩΝ ΑΣΠΡΟΡΡΟΥΧΩΝ

— & —

ΓΙΑΚΑΔΕΣ — ΛΑΙΜΟΔΕΤΑΙ — ΦΛΑΝΕΛΛΑΙ

ΚΑΛΤΣΑΙ — ΜΑΝΔΗΛΙΑ — ΟΜΒΡΕΛΛΑΙ

ΚΛΠ. ΚΛΠ. ΚΛΠ.

ἅπαντα μετὰ περισσῆς φιλοκαλίας

καὶ εἰς τιμὰς ἀνεπιδέκτους συναγωνισμοῦ.

160 — Μεγάλη Ὀδὸς τοῦ Πέραν — 160

παραπλεύρως τοῦ Τοκατλιάν.

ΑΝΤΟΥΑΝ ΔΖΕΝΔΕΡΕΤΖΗ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΛΙΘΟΓΡΑΦΙΚΑΙ

ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ

ΕΠΙΔΕΙΞΗ ΔΙ' ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΣ

Γαλατᾶ, Περμπολάζορον.



Φθινόπωρον.

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ Π. ΕΥΓΕΝΙΔΟΥ
ΕΝ ΠΡΟΥΣΗ;

Μεγάλη Ὀδὸς Βαλοῦχ' Παζάρ.

Εἶδη νεωτερισμῶν. Βιβλιοπωλεῖον, Χαρτοπωλεῖον, Μεγάλη συλλογὴ ἐπιστολικῶν Ἀετταρίων, Καπνοπωλεῖον, Οἶνοι καὶ ποτά, Ἐφημερίδες, Ἡμεροδείκται, Μπισκότα, Σοκολίτες, Τεῖα κλπ. κλπ.

Τὸ κατάστημα ἀναλαμβάνει τὴν ἀντιπροσωπεῖαν διαφόρων οἰκων.

ΠΡΟΣΟΧΗ

Θέλετε ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν ἑορτῶν καὶ τοῦ νέου ἔτους νὰ δωρήσετε εἰς τοὺς προσφιλεῖς σας πᾶν ὅ,τι κομψὸν καὶ ὠραῖον;

Θέλετε νὰ ὠφεληθῆτε ἀπὸ τὰς ἀγοράς σας κατὰ 50 % ἐπὶ τοῦ τιμήματος;

Μὴ προβῆτε εἰς αὐτάς, πρὶν ἐπισκεφθῆτε πάντοτε τὰ ὑπὸ πᾶσαν ἐποψιν κατάλληλα

ΚΟΣΜΗΜΑΤΟΠΩΛΕΙΑ καὶ ΩΡΟΛΟΓΟΠΩΛΕΙΑ μας

"ΚΟΣΜΟΣ"

ΑΔΕΛΦΟΙ ΒΑΞΕΒΑΝΟΠΟΥΛΟΙ

ΣΤΑΜΠΟΥΛΑ, Σουλτάν-Χαμάμ, ἀριθμ. 4

(ἔναντι τῶν μεγάλων Καταστημάτων Κλ. Χατζοπούλου).

ΣΤΑΜΠΟΥΛΑ, Σερκετζή, Χαμιδιέ-Ἀζαδεσῆ, ἀριθμ. 6.

ΑΔΕΛΦΟΙ ΒΑΞΕΒΑΝΟΠΟΥΛΟΙ
Σταμπούλ, Σουλτάν-Χαμάμ, 4. — Σερκετζή, Χαμιδιέ-Ἀζαδεσῆ, 6.

ΑΔΕΛΦΟΙ ΒΑΞΕΒΑΝΟΠΟΥΛΟΙ
Σταμπούλ, Σουλτάν-Χαμάμ, 4. — Σερκετζή, Χαμιδιέ-Ἀζαδεσῆ, 6.



— "Ο παλάνθρωπος! κάθεται και φλυαρεί δι' μ' ἐφίλησε.
— Δεν είναι δὲ καὶ τόσο σπουδαῖο τὸ πράγμα!
— "Οχι βέβαια! ἀλλὰ νῦν τοῦλάχιστον ἀλήθεια!

ΕΚΔΡΟΜΑΙ Θ. ΒΑΛΛΑΔΑ

ΤΡΑΦΕΙΑ

ἐν Γαλατῇ, χάνιον Ἀγίου Πέτρου,
ἀριθμ. 10.

Τὸ Πίσχλ :

ΕΚΔΡΟΜΗ ΕΙΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΑ

(κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν προσέγγις εἰς Πειραιᾶ).

Α' Θέσις Δ.Τ. 22 — Β' Δ.Τ. 18
Γ' » » 11 — Δ' » 6

Τὸν Μῆζον :

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΔΡΟΜΗ

(εἰς Ἀθήνας, Ὀλυμπίαν, Δελφοί).

Α' Θέσις Δ.Τ. 12 — Β' Θέσις Δ.Τ. 10

Τὸν Ἰούνιον :

ΕΚΔΡΟΜΗ ΕΙΣ ΠΑΡΙΣΙΟΥΣ

(ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἐθνικῆς ἐορτῆς τῶν Γάλλων).

Α' Θέσις Δ.Τ. 30 — Β' Δ.Τ. 25

Εἰς τὰς ἀνωτέρω τιμὰς περιλαμβάνονται
ὅλα γενικῶς τὰ ἐξόδα, μὴδ' αὐτοῦ τοῦ φι-
λοδωρήματος ἐξαιρουμένου. Οἱ ἐγγραφε-
μένοι ἀπὸ τοῦδε διὰ μηνιαίων δόσεων ἔχουν
ἐκπτώσιν.

Διὰ πᾶσαν πληροφορίαν
ἀπευθυντέον εἰς τὸν ὀργανωτὴν
κ. Θ. ΒΑΛΛΑΔΑΝ.

ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ "Ἡ ΠΡΟΟΔΟΣ,"
ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΝΑΤΣ ΟΥΪ ΚΑΙ ΣΑΖ

Περσεμπε Παζάρ, Σαατσηλάρ χάν, ἀριθμ. 4 — 5.

Τὸ ἐργαστήριον τοῦτο, πλουτισθὲν ἐσχάτως ἐξ Εὐρώπης διὰ τελευταίων
μηχανῶν, ἀναλαμβάνει : τὴν κατασκευὴν παντὸς εἶδους κατασκευῶν τραπεζι-
τικῶν οὐκων, χαρτοφυλακίων, διπλοτύπων βιβλίων, ὡς καὶ τὴν χρύσεον δια-
φόρων βιβλίων, τὴν κόλλησιν γεωγραφικῶν χαρτῶν καὶ τέλος τὴν διεξαγωγὴν
τῶν ἐργασιῶν τούτων ἐντὸς ὀλίγου χρονικοῦ διαστήματος μετ' ἀπαραμύλλου
Φιλοκαλίας, στερεότητος καὶ εὐθηνίας.

ΕΙΔΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ
ΔΙΑ ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

Ἰδρυθὲν τῷ 1883

Δ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΟΥ

ΜΕΓΑΛΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΕΝΔΥΜΑΣΙΩΝ

ΑΓΓΛΙΚΑ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΙΑ

425—Μεγάλῃ Ὁδῷ τοῦ Πέραν—425

Παραπλευρῶς τῆς Σάνια Μαρίας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ

Α. Δ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ

ΑΠΟΘΗΚΗ ΚΕΝΤΗΜΑΤΩΝ «ΜΕ ΤΟ ΚΙΛΟ»
ΚΑΙ ΠΑΝΙΚΩΝ ΔΙΑ ΠΡΟΙΚΑΣ

ΔΑΝΤΕΛΛΕΣ «ΒΙΛΛΑΝΣΙΕΝ»

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ "ΠΕΤΙ ΛΟΥΒΡ"

408 — Πέραν — 408

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ



ΤΟ ΜΟΝΟΝ ΟΜΟΓΕΝΕΣ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΣΦΡΑΓΙΔΩΝ
ΕΞ ΕΛΑΣΤΙΚΟΥ

Κ. Κ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

606 ΓΙΟΥΚΣΕΚ-ΚΑΛΔΗΡΙΜ 606

ΤΕΛΕΙΩΣ ΚΑΤΗΡΤΙΣΜΕΝΟΝ



Τὸ πρῶτον κήρυγμα.



Ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ.



VICTOR HUGO

ΠΤΩΧΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ

• Κατά τὰς περιστάσεις αὐτάς, ὅποτε ἡ ἀνθρωπίνη καρδιά, γεμάτη μὲ μίσος, καλύπτεται μὲ ἀπαίσιον πέπλον, δὲν εἶνε ἀκαίρων νὰ ζητήσωμεν συνδρομὴν ἀπὸ ἑνὸς ἀκτινοβόλου πνεύματος, ὅποτε εἶνε τὸ πνεῦμα τοῦ V. Hugo, διὰ νὰ σκορπίσῃ μὲ τὸ δυνατόν του φῶς τὰ σκότη τοῦ πάθους καὶ μὰς δείξῃ τὴν καλοσύνην καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς ».

N. Γ. Οἰκονομίδης
(N. Οὐλῆς)

I

ΕΙΝΑΙ νύκτα.

Ἡ καλύδα εἶνε πτωχή, ἀλλὰ καλοκλεισμένη καὶ μέσα τὸ λυκόφως βασίλευει, ἀνάμεσα εἰς τὸ ὅποιον κατὶ σιγαλᾶμπει: τὰ δίκτυα τοῦ ψαρεῶ, ποῦ εἶνε στὸν τοῖχον κρεμασμένα, τὰ παλαιὰ σκεύη τραπεζιοῦ, ποῦ εἶνε ἐπάνω σ' ἑνα παλαιὸ σεντοῦκι. Κοντὰ σ' αὐτὰ μιά μεγάλη κλίνη μὲ μακρὰ ἕως κάτω παραπετάσματα καὶ στὸ πλάγι τῆς ἀπλώνεται σὲ παλὰ σκαμνιά ἕνα χονδρό στρωμα, ποῦ μέσα σὰν σὲ φωλίτσα γιὰ ψυχὰς κοιμοῦνται πέντε παιδάκια, καὶ ἡ ὑψηλὴ γωνιά, ὅπου ἀκόμη ὀλίγη φωτιὰ ἀγρυπνεῖ, κοκκινίζει τὴν σκοτεινὴν ὁροφὴν.

Μὲ τὸ μέτωπο ἀκουμβισμένο 'πάνω στὴν κλίνη, μιά γυναῖκα γονατισμένη καὶ μὲ πρόσωπον ὠχρό, ἱκετεύει καὶ σκέπτεται.

Εἶνε ἡ μητέρα καὶ εἶνε μόνη.

Καὶ ἔξω ἡ ἀκροθαλασσιὰ εἶνε κατάλευκη ἀπὸ ἀφρούς καὶ ὁ φεβερὸς ὠκεανὸς ρίπτει τοὺς μαύρους τοῦ ἀναστεναγμοῦ στὸν οὐρανὸ, στοὺς ἀνέμους, στοὺς βράχους, στὴν ὀμίχλη, στὸ πᾶν.

II

Ἁνδρας εἶνε σι' ἀνοικτά, στὴν θάλασσα. Ναύτης ἀπὸ παιδί, βαρεῖα πολεμᾷ μὲ τὴν σκοτεινὴν τύχη. Καὶ στὴν βροχὴ καὶ στὴν ἀνεμοζάλη πρέπει νὰ 'πάγῃ, πρέπει νὰ 'βγῇ, γιὰ τὰ πέντε αὐτὰ μικρά πεινοῦν.

Τὸ βράδυ, δταν τὰ κύματα ἀναβαίνουν καὶ φιλοῦν τοὺς δρομίσκους τῆς ἀκρογιαλιάς, φεύγει μὲ τὴν βάρκα του, ποῦ μόνος του τὴν κυβερνᾷ.

Ἡ γυναῖκά του μένει στὴν καλύδα καὶ ράπτει τὰ παλὰ πανιά καὶ πλέκει τὰ σχισμένα δίκτυα καὶ ἐτοιμάζει τὰ ἀγκίστρια καὶ κάθε ἴλιγο βλέπει στὴν γωνιά ποῦ βράζει ἡ ψαρόσουπα.

Ὅταν δὲ τὰ παιδάκια ἀποκοιμηθοῦν, τότε γονατίζει καὶ παρακαλεῖ τὸν Θεὸν τῆς.

Παρακαλεῖ γιὰ ἐκεῖνον 'ποῦ μόνος του κυματοδαρμένος, πηγαίνει πρὸς τὴν νύκτα καὶ πρὸς τὴν ἀβυσσον.

Σκληρὴ δουλιὰ. Ὅλα εἶνε σκοτεινά, κρῶα, οὔτε τόσο δὲ ἕνα φῶς. Καὶ ὅμως πρέπει νὰ

εὐρεθῇ τὸ μέρος 'ποῦ τὸ ψάρι μὲ τὰ ἀσημένια λέπια του καμαρώνεται.

Καὶ τὸ μέρος αὐτὸ εἶνε ἀνάμεσα σὲ σκοπέλους καὶ σὲ μανιακὰ κύματα, εἶνε σκοτεινόν, ἰδιότροπο καὶ δὲν εἶνε, παρὰ ἕνα σημάδι πάνω στὴν ἀπέραντη θάλασσα.

Πόσον πρέπει κανεὶς νὰ λογαριάσῃ τὴν παλίσρριαν καὶ τὸν ἀνεμον, γιὰ ν' ἀντικρύσῃ τὸ σημεῖον αὐτὸ στὴν κινητὴν αὐτὴν ἔρημον! Τί σχέδια πρέπει κανεὶς νὰ κάμῃ γιὰ τὰς κινήσεις τῆς ψαρόδαρχας του!

Τὰ κύματα σὰν πράσινα φεῖδια γλιστροῦν ἀπὸ τὸ σανίδωμα τῆς βάρκας, ἡ ἀβυσσος κυλᾷ καὶ στριφογυρίζει τῆς θεώρατες δίπλες καὶ βογγοῦν ἀπὸ φρίκην τὰ τρομαγμένα πανιά.

Ἐκεῖνος σκέπτεται τὴν Ζιαννὴ του εἰς τὸ μέσον τῆς κυερῆς θάλασσας, καὶ ἐκεῖνη μὲ δάκρυα τοῦ φωνάζει καὶ αἱ σκέψεις τῶν ἀντικρύζονται στὴν νύκτα μέσα σὰν θεία πουλιὰ τῆς καρδιάς.

III

Προσεύχεται ἐκεῖνη καὶ ὁ γλάρος μὲ τὴν βραγχὴν καὶ εἰρωνικὴ φωνὴν του τὴν ταράττει, ἐν ᾧ ὁ ὠκεανὸς τὴν φοδίζει μέσα στὰ συντρίμματα τῶν σκαπέλων καὶ ἀπὸ τὴν φαντασίαν τῆς περνοῦν διάφορα σκιά: ἡ θάλασσα, οἱ ναῦται μέσα στὸν θυμὸν τῶν κυμάτων.

Καὶ μέσα στὴν θήκην του τὸ ψυχρὸ ὠρολόγι κτυπᾷ ὅπως τὸ αἷμα 'στὰς ἀρτηρίας καὶ ρίπτει εἰς τὸ μυστήριον σταλαγματιὰ πρὸς σταλαγματιὰ τὸν καιρὸν, τὰς ἐποχὰς, τὴν ἀνοιξιν, τὸν χειμῶνα καὶ κάθε κτύπημα εἰς τὸ ἀπειρον ἀνοίγει εἰς τὰς ψυχὰς ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος τὸ λίκνον καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο τὸ κρῶο μνήμα.

Ἐκεῖνη σκέπτεται καὶ ὀνειροπολεῖ μέσα σὲ τόσην πτώχειαν. Τὰ μικρά της εἶνε γυμνόποδα ἀνοῖξι καὶ χειμῶνα. Τρώγουν ὄχι τὸ ἐκλεκτὸ ψωμί, ἀλλὰ τὸ κρίθηνον. Ὡ! Θεέ μου! Ὁ ἀνεμὸς βρυχᾷται σὰν φουστῆτρι σιδηρουργοῦ καὶ τοῦ ἀμυνιοῦ τὸν θόρυβον κάνει τὸ ἀκρογιάλι. Οἱ ἀστερισμοὶ φαίνονται νὰ φεύγουν μέσα στὸν μαῦρον ἀνεμοστρόβιλον, ὅπως οἱ τοιμπλίδες μέσα στὴν γωνιά.

Εἶνε ἡ ὥρα, ὅπου τὸ μεσονύκτι σὰν εὐθυμὸς χορευτὴς μὲ σκέρτσα γελᾷ κάτω ἀπὸ τὴν μὲ τὰ 'μάτια του φωτισμένην μεταξοπροσωπίδα του, ἀλλὰ εἶνε καὶ ἡ ὥρα, ὅπου τὸ μεσονύκτι σὰν ληστής, γεμάτος μυστήριον, σκεπασμένος μὲ σκότος, μὲ βροχὴν καὶ μὲ τὸ μέτωπον χωμένον στὸν βορρῆα, ἀρπάζει ἕνα πτωχὸ καὶ ριγοῦντα ναύτην καὶ τὸν θρυμματίζει σὲ θεώρατους βράχους ποῦ ἔξαφνα 'φανήκαν.

Φρίκη! Ὁ ἀνθρώπος ποῦ τὸ κῶμα σδίνει τὸν βόγγον του, ἐννοεῖ πῶς λυώνει καὶ πῶς μυθίζεται ἡ βάρκα του, ἐν ᾧ ἀνοίγουν κάτω του ἡ ἀβυσσος καὶ τὸ σκότος καὶ ἡ σκέψις του πετᾷ στὸν σιδηρένιον κρίκο τῆς ἡλιόλουσσης ἀκρογιαλιάς.

Αὐταὶ αἱ σκέψεις αἱ πένθιμοι ταρασσούν τὴν καρδιά τῆς ποῦ μοιάζει μὲ τὴν νύκτα. Καὶ τρέμει καὶ κλαίει...

IV

Δυστυχισμένες τῶν ψαράδων γυναῖκες! Πόσον φρικτὰ εἶνε τὰ λόγια σας:

— Ὁ πατέρας, ὁ ἐραστής, ὁ ἀδελφός, τὸ παιδί μου, ὅ,τι ἔχω ἀγαπητόν, εἶνε ἐκεῖ μέσα εἰς τὸ χάος ἐκεῖνο. Ἡ καρδιά καὶ τὸ αἷμά μου.

Οὐρανέ! Νὰ εἶσαι στὴν διάθεσι τῶν κυμάτων εἶνε σὰν νὰ εἶσαι στὴν διάθεσι τῶν θηρίων.

Ὡ! Νὰ σκέπτεσαι, ὅτι ἡ θάλασσα παίζει μὲ αὐτὰ τὰ ὄντα ἀπὸ τὸ παιδί τὸν μοῦτσο ἕως εἰς τὸν κυβερνήτη τὸν σύζυγον καὶ ὅτι ὁ ἄγριος ἀνεμὸς, ποῦ φυσᾷ σὰν σὲ σάλπιγγα, ἀπλώνει 'πάνω τῶν τὸ τρελλὸ καὶ μακρὸ τοῦ σάβανον.

Τίς εἶδε τί κάμουν, σὲ ποῖον κίνδυνον εὐρίσκονται καὶ διὰ νὰ ἀνθέξουν στὴν θάλασσαν αὐτὴν χωρὶς βυθό, σ' ὅλας αὐτὰς τὰς σκοτεινὰς ἀβύσσους, ποῦ κανένα δὲν λάμπει ἀστέρι, δὲν ἔχουν ἄλλο, παρὰ ἕνα κομμάτι σανιδίου καὶ πανὶ ὀλίγο.

Τρέχουν αἱ γυναῖκες στὴν ἀμμουδιά, στὰ χαλίκια καὶ ὀμιλοῦν καὶ φωνάζουν πρὸς τὸ κῶμα ποῦ ἀναβαίνει:

— Ὡ! φέρε μέ τους ὀπίσω!

Ἀλλοῖμονον! Τί θέλουν νὰ πῇ στὴν πάντοτε σκοτεινὴ σκέψις ἡ πάντοτε ἀνεμοδαρμένη θάλασσα;

Ἡ Ζιαννὴ εἶνε περισσότερο λυπημένη. Ὁ ἄνδρας τῆς εἶνε μόνος μέσα εἰς τὴν τρομερὴν νύκτα! Μόνος, χωρὶς βοήθειαν κατω ἀπὸ αὐτὸ τὸ μαθρο σάβανο. Τὰ παιδιὰ εἶνε πολὺ μικρά ἀκόμη.

Ὡ! μητέρα. Λέγεις: «Ἐάν ἦσαν μεγάλα... ὁ πατέρας τῶν εἶνε μόνος».

Πλάνη.

Ἀργότερα, δταν θὰ εἶνε κοντὰ του καὶ θὰ φύγουν μὲ τὸν πατέρα, θὰ λέγῃς μὲ δάκρυα: «Ὡ! ἂν ἦσαν μικρά ἀκόμη!»

V

Παίρνει τὸν φανὸν καὶ τὴν κάπαν τῆς. Εἶνε ἡ ὥρα νὰ ἴδῃ ἐν ἐκεῖνοι ἔρχονται, ἐάν ἡ θάλασσα εἶνε ἡσυχῇ, ἐάν 'ξημέρωσε, ἐάν τὸ φῶς εἶνε εἰς τὸ κατάρτι τοῦ σημαδιοῦ.

Βγαίνει. Ἀκόμη τὸ πρωῒνδ ἀέρι δὲν φυσᾷ, οὔτε φαίνεται ἡ λευκὴ γραμμὴ μέσα εἰς τὴν ἔκτασιν, ὅπου τὰ κύματα τοῦ σκότους χύνονται.

Βρέχει. Περισσότερον μαῦρον ἀπὸ τὴν πρωῒνῃν βροχὴν δὲν ἔχει. Νομίζεις, ὅτι ἡ ἡμέρα τρέμει καὶ σὰν τὸ παιδί κλαίει ἡ αὐγὴ τὴν γέννησίν τῆς.

Προχωρεῖ. Δὲν φέγγει κανένα παράθυρον. Ἐξαφνα εἰς τὰ μάτια τῆς ἐμπρός, ποῦ ζητοῦν τὸν δρόμον, φαίνεται ἡ σκιά κάποιου ἐρειπωμένου σπιτιοῦ. Οὔτε φῶς, οὔτε φωτιὰ.

Ἡ θύρα πάλαι εἰς τὸν ἀνεμον.

Πάνω στοὺς σκωληκοφαγμένους τοίχους μιά στέγη ἐτοιμόρροπη, ποῦ ὁ βορρῆας 'πάνω τῆς πληττεῖ τὰ κίτρινα βρωμοάχυρα ποῦ εἶνε σκεπασμένη.

— Ἐλθισμόνησα πλέον τὴν πτωχὴν αὐτὴν χήρα, σκέπτεται ἡ Ζιαννὴ. Ὁ ἄνδρας μου χθὲς τὴν βρῆκε μόνην καὶ ἀρρωστην. Πρέπει νὰ 'δῶ τί κάνει.

Κτυπᾷ τὴν θύραν καὶ ἀκούει.

Καμριά ἀπάντησις. Ὁ θαλασσινὸς ἀνεμὸς τὴν κάνει νὰ τρέμῃ.

— Ἀρρωστη! καὶ τὰ παιδιὰ τῆς! Πόσον εἶνε κακοθρεμμένα! Ἀλήθεια, ἔχει μόνον δύο, ἀλλὰ δὲν ἔχει ἄνδρα.

Ἐπειτα πάλιν κτυπᾷ.

— Ἐ, γειτόνισσα!

Τὸ σπίτι σιωπᾷ πάντα.

— Ἀχ, Θεέ μου, λέγει, θὰ κοιμᾶται, ἀφοῦ τόσην ὥραν τὴν φωνάζω.

Ἡ θύρα αὐτὴν τὴν φορὰν, ὥσάν τὰ ἀψυχα πράγματα νὰ τὰ εἶχε πειάσῃ κάποιος οἶκτος γιὰ μιὰ στιγμή πένθιμος, ἐστρεφε στὸ σκότος καὶ ἤνοιξε μόνη της.

VI

Ἐμβόηκεν. Ὁ φανὸς της ἐφώτισε τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ μαύρου σπιτιοῦ, βωθοῦ εἰς τὰ μουγκρίσματα τῶν κυμάτων. Τὸ νερὸ ἐτρεχεν ἀπὸ τὴν ὁροφὴν σὰν ἀπὸ κοσκινότρυπες.

Εἰς τὸ βάθος ἦτο ἑξαπλωμένη μιὰ γυναῖκα ἀκίνητος μὲ γυμνά πόδια, μὲ τὸ βλέμμα σκοτεινόν, τὸ ὕψος φοβερό.

Ἐνα πτώμα — ἄλλοτε εὐθυμὴ καὶ γερὴ μητέρα — τὸ λυσιχορὸ φάντασμα τῆς πεθαμένης δυστυχίας, αὐτὸ ποῦ μένει ἀπὸ τὸν πτωχὸν κατόπιν μακρὰς πάλης. Τὸ χέρι πρᾶσινο πλέον καὶ κρῖο ἐπεφτε ἐξω ἀπὸ τὰ ἀχυρὰ τῆς στρωμνῆς καὶ ἡ φρίκη ἐδγαίνει ἀπὸ τὸ ἀνοιχτὸ αὐτὸ στόμα, ἀπ’ ὅπου ἡ ψυχὴ φαύγουσα ἐδγαλε τὴν μεγάλην ἐκείνην φωνὴν τοῦ θανάτου, ποῦ τὴν ἀκούει ἡ ἀθανασία.

Κοντὰ στὸ στρώμα, ὅπου ἦτο ἑξαπλωμένη, δύο πολὺ μικρὰ παιδάκια, ἀγόρι καὶ κόρη, στὸ ἴδιον λίκνον, κοιμοῦνται μὲ χαμόγελο.

Ἡ μητέρα, μὲ τὴν αἰσθησιν, ὅτι θὰ ἀποθάνῃ, τὰ ἐσκέπασε μὲ τὰ φορέματά της, διὰ νὰ μὴν αἰσθανθοῦν μέσα στὸ σκότος, ποῦ ὁ θάνατος μᾶς καλύπτει, τὸ κρῖο, διὰ νὰ εἶνε θερμὰ ἐκεῖνα, ὅταν αὐτὴ θὰ κρυώνῃ.

VII

Πῶς κοιμοῦνται καὶ τὰ δύο μέσα στὴν κούνια τῶν ποῦ τρέμει! Ἡ ἀναπνοὴ τῶν ἡσυχῇ καὶ καθαρὸν τὸ μέτωπόν των. Τίποτε δὲν εἴμπορεῖ νὰ ἐξυπνήσῃ τὰ ὄρφανά, εἴτε ἡ σάλπιγξ τῆς τελευταίας κρίσεως; διότι, ἐπειδὴ εἶνε ἄθῳα, τὸν Κριτὴν δὲν φοβοῦνται.

Καὶ ἡ βροχὴ ἐξω βουίζει σὰν πλήμμυρα. Κι’ ἀπὸ τὴν ὁροφὴν τὴν σκασμένην, ἀπ’ ὅπου ὁ ἄνεμος φυσᾷ, κάποτε μιὰ σταλαγματιά στὴν παρειὰν πίπτει καὶ γίνεται ἕνα δάκρυ.

Τὸ κρῖο κτυπᾷ σὰν κώδων τοῦ κινδύνου καὶ σὰν ἡλιθία ἡ νεκρὰ ἀκούει τὸ σκότος, γιὰ τὸ σῶμα, ὅταν τ’ ἀφήσῃ τὸ πνεῦμα ποῦ ἐκτινοδολεῖ, ὁμοιάζει νὰ ζητᾷ τὴν ψυχὴν καὶ νὰ καλῇ τὸν ἀγγελον.

Καὶ νομίζομεν, ὅτι ἀκούομεν τὸν ἀλλόκοτον διάλογον τοῦ ὠχροῦ στόματος καὶ τοῦ λυπημένου καὶ θαμβοῦ ματιοῦ:

— Ποῦ εἶναι ὁ στεναγμὸς σου; λέγει τὸ μάτι.

— Τί ἐγείνει τὸ βλέμμα σου; ἐρωτᾷ τὸ στόμα.

Ἀλλοῖμονον! Καὶ ἂν ἀγαπῶμεν, καὶ ἂν ζῶμεν καὶ μαζεύομεν τὰ ἀνοιξιὰτικα λουλούδια, κι’ ἂν χορεύομεν καὶ γελῶμεν, κι’ ἂν καίωμεν τῆς καρδίας μας καὶ ἀδειάζομεν τὰ ποτήρια μας, ὅπως εἰς τὸν σκοτεινὸν ὠκεανὸν κάθε ρυάκι φθάνει, τὸ τέλος δίδει εἰς τὸ ξεφάντωμα, εἰς τὸ λίκνον, εἰς τὰς μητέρας ποῦ ἀγαποῦν τὰ ἀνθηρὰ νειάτα, εἰς τὰ φίλια τῆς σαρκὸς, ποῦ ἡ ψυχὴ γοητεύεται, εἰς τὰ τραγούδια καὶ γέλια, εἰς τὴν ὥραϊαν καὶ νέαν ἀγάπην, τὸ τέλος δίδει σ’ ὅλα αὐτὰ τὴν πένθιμον ψυχρότητα τοῦ τάφου.

VIII

— Τί ἔκαμεν ἡ Ζιαννὴ εἰς τὴν νεκρὰν αὐτὴν; Τί ἔχει κάτω ἀπὸ τὴν κάπαν της; Γιὰτί ἡ

καρδιά της κτυπᾷ; Γιὰτί τὸ βῆμά της εἶνε γρήγορο; Ἀπὸ ποῦ ἐρχεται καὶ μέσα στὸν δρομίσκον τρέχει χωρὶς νὰ τολμᾷ νὰ στρέψῃ ὀπίσω; Τί κρύβει φοβισμένη κάτω ἀπὸ τὴν κλίνην της; Τί ἔκλεπεν;

IX

Ὅταν ἐφθάσε στὴν καλύβαν της, τὸ ἀκρογιάλι εἶχε λευκάνει ἡ αὐγὴ. Κοντὰ στὴν κλίνην της πῆρε μιὰ καθέκλαν καὶ ἐκάθησεν ὠχρὰ. Θὰ ἔλεγε, ὅτι εἶχε τύψεις καὶ τὸ μέτωπόν της ἐπέσεν ἐπάνω σὲ κάποιον προσκεφάλι, ἐν ᾧ τὸ στόμα της μισομιλοῦσε λέξεις καὶ ἀπὸ μακρὰ ἡ ἄγρια θάλασσα ἐδοῦζεν.

— Ὁ πτωχὸς μου ὁ ἄνδρας! Τί ἔκαμα, Θεέ μου! τί ἔκαμα! Τόσας φροντίδας ἔχει! Τί θὰ πῇ; Πέντε παιδιὰ στὰ χέρια του... Γι’ αὐτὸν τὸν πατέρα ποῦ δουλεύει... Σὺ νὰ μὴν εἶχεν ἀρκετὴ δουλειά, πρέπει νὰ τοῦ δώσω κι’ ἄλλη...

— Εἶνε ἐκεῖνος;
— Ὁχι.
— Δὲν ἔκαμα καλὰ... Ἄν με δειρῇ, θὰ τοῦ πῶ: Καλὰ κάνεις.
— Μήπως εἶνε ἐκεῖνος;
— Ὁχι.
— Τόσον τὸ καλύτερον.



— Ἡ θύρα κινεῖται σὰν κανεὶς νὰ ἐρχεται.
— Ὁχι, ὄχι.

— Νά, πτωχέ μου ἄνδρα, τώρα κι’ ἐγὼ πρέπει νὰ τρέμω τὸν ἐρχομό σου.

Κι’ ἐπειτα ἐμεινε σκεπτικὴ καὶ τρέμουσα, βυθισμένη στὸν ἐνδόμυχόν της ἀγῶνα, χαμένη στὴν φροντίδα σὰν σὲ ἄδυσο, κωφὴ στὸν θόρυβο ποῦ ἦτο ἐξω, στοὺς φαλακροκάρακας ποῦ ἐρχοῦνται σὰν μαῦροι κήρυκες, κωφὴ εἰς τὰ κύματα, εἰς τὴν παλίσροϊαν, στὸν θυμωμένον ἄνεμον.

Ἐξαφνα ἡ θύρα ἤνοιξε μὲ θόρυβον καὶ φῶς, καὶ ἀφῆκε νὰ ἐμῃ εἰς τὴν καλύβαν μιὰ λευκὴ ἀκτίς. Καὶ ὁ ψαράς, σέρνων τὸ δίχτυ του ποῦ νεροστάλαζε, χαρωπὸς ἐφάνη στὸ κατῶφλι, λέγοντας:

— Ὁ ναύτης.

X

— Σὺ εἶσαι; ἐφώνησεν ἡ Ζιαννὴ καὶ ἐσφίξε στὸ στῆθος της τὸν ἄνδρα της σὰν ἐραστὴν καὶ ὁρμητικὰ τοῦ ἐπῆλθε τὸ φόρεμα, ἐνᾧ ὁ ναυτικὸς εἶπε:

— Νά με, γυναῖκα.

Καὶ ἐδειχνε στὸ μέτωπόν του, ποῦ τὸ φῶς πῆεν ἡ φωτιὰ τῆς γυναικός, τὴν εὐχαριστημένη καρδιά του, ποῦ ἡ Ζιαννὴ τὴν ἐφώτιζε.

— Μ’ ἐκλαιγαν, εἶπε. Ἡ θάλασσα εἶνε σὰν τὸ δάσος.

— Τί καιρὸν ἔκαμεν;

— Ἐλβερινόν.

— Καὶ τὸ φάρευμα;

— Τίποτε. Ἀλλὰ βλέπεις; Εἰσαι στὴν ἀγκαλιά μου καὶ εἰμαι χαρούμενος. Τίποτε δὲν ἐπίασα. Ἐτρώγῃς τὰ δίχτυα μου. Ὁ διάβολος ἦτο κρυμμένος μέσα στὸν ἄνεμο ποῦ ἐσφύριζε. Τί νύκτα! Μιὰ στιγμή σ’ αὐτὴν τὴν ἀνεμοζάλη νόμισα πῶς ἡ ράρκα ἐπλάγιαζε καὶ τὰ χονδρὰ σχοινιά τῆς πλώρης ἐσπασαν. Σὺ τί ἔκαμεν σ’ αὐτὸν τὸν καιρὸν ποῦ ἔλειπα;

Ἡ Ζιαννὴ εἶχε κάποιον ῥιγὸς καὶ μέσα στὴν σκιὰν ἤρχισε νὰ τρέμῃ.

— Ἐγὼ; Ἄ, Θεέ μου, τίποτε! ὅπως πάντοτε ἔρραπα. Ἀκουσα τὴν θάλασσα νὰ βροντᾷ σὰν κερκυνός. Ἐφοδούμην. Ἀλήθεια, ὁ χειμῶνας εἶνε βαρὺς, ἀλλ’ ἀδιάφορος.

Ἐπειτα, τρέμουσα σὰν ἐκείνους κακὸ ποῦ κάνουν,

— Ἡ γειτόνισσά μας, εἶπεν, ἀπέθανε χθὲς τὸ βράδυ ὅταν σεις φύγατε. Ἀφῆναι τὰ δύο τῆς παιδάκια. Τὸ ἕνα μόλις μιᾶς, τ’ ἄλλο ἀκόμη ἀρκουεῖται. Ἡ πτωχὴ γυναῖκα ἦταν σὲ μεγάλη ἀνάγκη.

Ὁ ἄνδρας ἐγείνει σὺδαρὸς καὶ ἀφ’ οὗ ἐρριψε σὲ μιὰ γωνία τὸν σκοῦφον τοῦ καταδίκου, βρεγμένον ἀπ’ τὴν θύελλα.

— Νά πάρ’ ὁ διάβολος, εἶπε ξύνων τὸ κεφάλι του. Ἔως τότε εἶχαμε πέντε παιδιὰ μ’ αὐτὰ πάει νὰ πῇ ἐπτά. Τώρα σ’ αὐτὴν τὴν φοβερὴ ἐποχὴ πολλὰς βραδυῆς μέναμε νησιτικοί. Τί νὰ κάμωμε; Μπα! Τόσο τὸ χειρότερο! Αὐτὸ δὲν εἶνε δικό μου σφάλμα. Αὐτὸ εἶνε δουλειὰ τοῦ καλοῦ Θεοῦ. Αὐτὰ εἶνε, φίλε μου, δυσκολιόνητα πράγματα. Γιὰτί πῆρε τὴν μητέρα ἀπὸ αὐτὰ τὰ κουρέλια, ποῦ δὲν εἶνε μεγαλύτερα ἀπὸ τὴν γροθιά; Ἀλλὰ σοῦ εἶνε δυσκόλα νὰ ἐξηγήσῃς αὐτὰ καὶ γιὰ νὰ τὰ καταλάβῃς πρέπει νὰ τὰ σπουδάσῃς. Τόσο μικρὰ! Δὲν μπόρεῖς καὶ νὰ τὰ πῇς; Νά δουλεύετε! Γυναῖκα, πῆγαινε νὰ τὰ ζητήσῃς. Ὅταν θὰ ξυπνήσουν, θὰ φοβοῦνται μόνον τῶν μετὰ τὴν πεθαμένην. Ἀκούεις; Ἡ μητέρα τῶν κτυπᾷ σ’ τὴν πόρτα μας. Ἄς τὴν ἀνοίξωμε στὰ παιδιὰ της. Θὰ τὰ ἀνακατώσωμε ὅλα μαζί. Θὰ ἀνεβαίνουν στὰ γόνατά μας τὰ βράδια. Θὰ ζήσουν, θὰ εἶνε ἀδελφός καὶ ἀδελφὴ τῶν δικῶν μας πέντε. Καὶ ὅταν ὁ καλὸς Θεὸς θὰ ἴδῃ, ὅτι μαζί μὲ τὰ ἱδικὰ μας πρέπει νὰ θρέψωμε καὶ τὰ ἄλλα δύο, θὰ μᾶς κάμῃ νὰ πιάνωμε περισσότερα ψάρια. Ἐγὼ θὰ πίνω μόνον νερὸ καὶ διπλὰ θὰ δουλεύω. Τελείωσε. Πῆγαινε νὰ τὰ ζητήσῃς. Ἀλλὰ τί ἔχεις; Σὺν στενοχωρημένην σὲ βλέπω. Ἄλλοτε σὺ εἶσαι πειὸ βιαστικὴ ἀπὸ τώρα.

— Στάσου, εἶπεν ἐκείνη καὶ ἄνοιξε τὰ κλινოსκεπάσματα: νὰ τα.

(Καὶ ἐλευθέρων μεταφρασὴν τοῦ ἐμμέτρου ἔργου).

N. ΟΥΔΗΣ

ΣΤΟΝ ΚΑΘΡΕΦΤΗ

ΕΝΑ πελώριο κύμα αίματος πλημμύρισε το στόμα του και τα στεγνά του χείλη, τα κολλημένα από την δίψα και την αγωνία, ανοίχθηκαν αυτόματα για να ξεχυθεί ολόκληρο το μαυροκόκκινο εκείνο κύμα και να βυθιστούν με το καταπόρφυρο χρώμα του.

Τα μάτια του άγριεμένα, κατακόκκινα κι' αυτά, μόλις και κινούνταν μέσα στο βραδυό σκοτάδι, που απλώνονταν γύρω του, να διακρίνουν μια έφηλη κορφή, και δύο-τρεις σκιές που άρροσάλευαν στην έλαφρούτοια μεθυστική άνεμοποίηση.

«Θεί μου!» επιθύρησε άνιμεσα από τα ματωμένα δόντια του που χτυπούναν φρικιαστικά από μια βαθειά ανατριχίλα του κορμού του. Και σταματώντας μπροστά στην κρουσταλλένια βροσύλα του χωριού του με το νερό το διάφανο που τ' άρροκούλια του ήταν ο άπομακρυνός αντίλαλος κάποιου αλησμόνητου τραγουδιού, έσκιψε κι' απλώνοντας τα ματωμένα χείλη του κάτω από το στοματικό της βροσύλας, ήθελε να σβύση τη δίψα του.

«Ας έλα κορούσε να ρουφιέξω όλο το κρουσταλλένιο νερό που, ανακατωμένο μαζί με το αίμα του, χινότανε βαθειά μέσα στα στήθια του και στην καρδιά του και μέσα στο άνοιγμα μιας μεγάλης πληγής! Και προχωρούσε.

Τώρα αίσθανονταν πως ξαναγυρνούσε ή παλιά του ζωή, και ή νεότη του και ή χαρά τουχε στερεηθή δύο χρόνια τώρα μέσα στον στρατόνα και μέσα στους πολέμους βρόντους, και της φωτιάς και τα ροχαλιτά των ξεφυγισμένων! Τώρα αίσθανονταν πως όλα τα βασίδια μιας άγνωστης ζωής και όλη ή αγωνία και ο πόνος της πληγής του ήταν τα προσίδια μιας άφικταστης εύτυχιας που τον πρόσμενε στην άγκαλιά της Ξενούλας της γυναίκας του. Και έτρεχε.

Αποσταμένος, λαχανιασμένος και κατακοπός, έτρεξε να προσφύσση γρήγορα, να απολαύση γρήγορα το μεθύσι και την όνειρεμένη χαρά του. Μά κανείς στο γραφικό εκείνο χωριουδάκι, το χτισμένο πάνω σε μια καταπράσινη οχυρά, άνιμεσα σε ένα πυκνοφυεμένο συμπλεγμα πλατανιών, κανείς μεί το χωριό δεν άνακρυσσε τον Εύθύμη, τον γιό του μακαρίτου προεστού, που γυρνούσε στο πατρικό του σπίτι.

Παντού έρημιά εκείνο το βράδυ. Ένα από τα φεγγαρόλουτα εκείνα βράδια, που όλη ή όμορφη του χωριού καθρεφτίζονταν μέσα στα γάργαρα νερά του ποταμιού, άνιμεσα από τα κλωνιά των πλατανιών που σφικτογκαλιάζονταν και ένώνονταν πάνω από το μουρμούρισμα του ποταμιού σ' ένα άτελειωτο ήδονικό φιλί. Παντού έρημιά. Και μόνα δύο-τρια τρεμουλιασμένα φωτιά έδω κι' εκεί στα άραισπυρμένα μονόπατα οπιστόκια, μαρτυρούσαν κάποια ζωή βυθισμένη σ' ένα μεγάλο λήθαργο. Ο Εύθύμης ανατριχίλασε. Πρώτη φορά σ' όλη του την ζωή αίσθανθηκε παρόμοια ανατριχίλα. Ένας κρύος ιδρώτας έλουσε το κατάχλωμο μέτωπό του και ύστερα ένα κύμα αίματος πλημμύρισε πάλιν το στόμα του και έβριξε τα στεγνωμένα χείλη του. Έσπρωξε την θύρα του σπητιού του, διάβηκε την αυλή — και πόσα πράγματα δέν τον θύμιζε ή αυλή! — και μόλις κρατώντας τον άνασσορό και το κήμα του αίματος που ήθελε να ξεχυθεί απ' τα χείλη του και να χυθεί κατά γης, να πισυρίση την κουβαρίστρα και την κρεββατή και να ρυπάνη τη λευκότητα της καθίστας αυλής, άνέβηκε, άνέβηκε τη μικρή σκαλίτσα, άνέβηκε στην κάμαρη της πανώρης γυναικούλας του. «Α! άν είχαμε το γυρισμό του πως θα τον έρωσάμε με χείλη διψισμένα απ' τη λαχάρα του έρωτικού φιλιού, πως θα τότε πρόσμενε με άνοιχτές άγκαλιές για να σφιέξω το κορμί του, κι' άγκαλιασμένα μαζί να κυλισθουν μέσα στο ροδόσπρωτο διακριποτισμένο νυφικό κρεββάτι, να ξεφυσήσουν σ' ένα παράταμμένο άτελειωτο φιλί, να πεθάνουν σ' ένα φονικό άκράτητο άγκάλιασμα! Άν είχαμε το γυρισμό του ή Ξενούλα, θέ να έλεγε της δύο ξανθές κλεψούδες της με τριανταφυλλίες κορδέλες, θέ να χυνη πάνω στα κοραλλένια χείλη της όλο της ψυχής της τον άνθρά, και ένα μεγάλο δάκρυ θέ να σμιγε με το φωτεινό χαμόγελο του πόθου και της υπερώτης χαράς! Άν είχαμε το γυρισμό του ή Ξενούλα, θέ να στρωνε το διάβα του με άνθια, άνθια μυριόχρωμα, μοσχολουσμένα κι' όλο το σπίτι θέ να έλεγε μέσα σ' ένα πανώρη φως,

σάν το φως των μεγάλων ματιών της! Και προχώρησε με τη λαχάρα στο στόμα ο Εύθύμης στη νυφική την κιμωλή, τη φωτισμένη με ένα άσθενικό, ξεφυγισμένο φως.

Στολισμένη σάν τη πρώτη βραδεία της χαράς της. Και τα μάτια του άγριεμένα καταπόρφυρα απ' το αίμα σάν να διέκριναν, πως το κάθε τι μέσα στη νυφική κρεββατοκάμαρη από το άταλοστρωμένο πουπουλένιο κρεββάτι έως την έστια και έως το τυποτε άκόμη, άναρριγούσε από μια ιδέα που θα σφικάνονταν τη πρώτη νύχτα του γάμου.

«Θεί μου!» επιθύρησε μέσα στα ματωμένα δόντια του, που χτυπούναν φρικιαστικά, άφίνοντας να ξεχύνονται μερικές σταλαγματιές αίματος.

Και τρελλός από το άνατριχίλασμα και από την άνάμνηση κάποιου παλιού όνειρου, ώρησε με τα αίματα που βάρυντας τα χείλη του ώρησαν και από τα ρωθούνια του. «Ωρησε για ν' άγκαλιάσσω το κάθε τι που θα βρισκότανε μπροστά του. Κι' βυθίζονταν τα χείλη του μέσα στα κόκκινα κεντημένα νυφικά μαξιλάρια και στο κρεββατιού τα σίδερα και στα παραπετάσματα και στους τοίχους και στα μικροέπιπλα. Και άφιναν τα χείλη του πάνω στα φιλημένα πράγματα πισυλιματιές αίματος, πισυλιματιές άδύνατες και δύνατες κήποι-κήποι πισυλιματιές. «Ωρησε κατόπι ν' άγκαλιάσσω τον καθρέφτη, τον καθρέφτη που καθρεφτίζονταν ή όμορφη ή Ξενούλας του. Μά γιατί τίχα έσταμάτησε μπροστά στον καθρέφτη; Εκεί άντίκρυσσε το πρόσωπό του κι' είδε πως είχε άσχημισει, κι' είδε πως ήταν βουτηγμένος μέσα σ' ένα μαύρο κόκκινο αίμα και σφάλιζε τα μάτια του. Ύστερα έσκέφθηκε πάλι την κλωστή της γυναίκας του, έσκέφθηκε την όμορφη ή ψυχής της κι' ένα ματωμένο χαμόγελο ζωγραφίσθηκε στην άγριεμένη του όψη.

— Δέ θα κυτάξω την άσχημιά μου ή Ξενούλα, είπε.

Και ώρησε ν' άνοίξη το παράθυρο, για να φωνάξω κι' άν είχε δύναμη!

— Ξενούλα! Ξενούλα! Που είσαι, άγάτη μου, κι' έλγοθυμώ, έλα και πεθαίνω από τη λαχάρα του φιλιού. Έλα!

Άλλοίμονο! Τα χέρια του παραλυμένα, σάν χέρια πεθαμένου, άδύνατα ν' άνοίξουν το παράθυρο.

— Θέ να προσμένω, σκέφθηκε, έδω και βλέπωντας νάργει ή Ξενούλα, θέ να όρμήσω στην πόρτα, θέ να τρέξω πρώτος έγώ στην άγκαλιά της.

Και κολλημένος στο παράθυρο που τώβαινε με το αίμα των χειλιών του περίμενε, περίμενε...

Ο ήχος μιανής καμπάνας, ένας γλυκύτατος ήχος που έσμιγε με τον ήχο κάποιου βιολιού και μερικών άλλων παιχνιδιών, τον έκαμε να σηκώση το βαρεμένο κεφάλι του και να άνατριχιάσση. Και πλησίαζε ή ήχος όλσέν.

Και μαζί με τον ήχο των οργάνων άκούονταν και κάποια σιγανά τραγούδια και κάποιες φωνές που έρχότανε έως τ' αυτιά του. Θέ να έταν κι' ή Ξενούλα μέσα στο πλήθος που άκολουθούσε τη συνοδεία του γάμου. Θέ να έταν κι' ή Ξενούλα! Πίσω-πίσω ίσως. Και θέ να θυμότανε θλιμμένη όταν κι' εσύτη πανώρη νυφούλα, βουτηγμένη μέσα στην λάμψη της όμορφιάς και μέσα στα όλόλευκα, έσερνε από την έκκλησιά στο σπίτι της υπερώρητη, κρεμασμένη σχεδόν επάνω στο βραχιόνά του. Και ο ήχος και ή νυφική άκολουθία τώρα δά θα περνούσαν από μπροστά του κι' άνασσοκλώνοντας δειλά-δειλά το κεφάλι της ή Ξενούλα — α! τί υπερώρητη χαρά — θέ να έβλεπε στο παράθυρο της κρεββατοκάμαρής της, στο άσημένο φως του φεγγαριού το πρόσωπό του και τα διαρραμένα χείλη του π' άνωμένα.

Μά όχι, δέν έπρεπε να άντικρούση, το πρόσωπό του, ούτε τα ματωμένα χείλη του, ούτε και την έρωτική του ματιά. Έτρεπε ν' άντικρούση την άγκαλιά, και το θερμό του φιλί έτρεπε να σμιέξω τα χείλη του με την άναπνοή της. Κ' έφυγε πίσω, κοντά στο νυφικό κρεββάτι. Έβόλζε το κεφάλι του ένα παράδοξο βοϊτό και δέν αίσθανόνταν πως έφεινε σιγά σιγά όλο το αίμα του και όλη του ή ψυχή... Τώρα σάν να χυν χυθεί ή φωνές και σβύσουν μονομιές οι ήχοι του βιολιού και των σιγανών τραγουδιών. Ένα ποδοβολητό άκούσθηκε στην αυλή του σπητιού και χάθηκε σε λίγο το ποδοβολητό για ν' άκουσθή ένα έλαφρό βαδισμα κι' ένα κρουσταλλένιο γέλιο και

μία γλυκειά φωνή. Ήταν το γέλιο της Ξενούλας κι' ήταν της ίδιας ή φωνή. Άνατριχίλασε ο Εύθύμης και στήλωσε τα μάτια του πάνω στο μικρό εικονοστάσι. Γιατί να λείπουν τάχα τα νυφικά στεφάνια; Μή κι' όνειρεύονταν; Έσφίλισε τα μάτια του από μια άπαισία ιδέα και μία παράδοξη δύναμη τον έσπρωξε σε μία γωνιά κάτω από το άταλοστρωμένο κρεββάτι.

Ένα χέρι άόρατο τον έσώριασε σε μία παράμερη γωνίτσα άνακρύ στο μεγάλο καθρέφτη. Μή κι' όνειρεύονταν ο Εύθύμης;



Όχι, δέν είναι όνειρο. Είναι ή Ξενούλα που όρμησ' στη μαγεμένη, θαρρείς, κρεββατοκάμαρη. Είναι ή όμορφη της, το χαμόγελό της, το τραγουδι της. Είναι ο άνασσομός της. Είναι το λιγερό κορμί της και τα καταξινά μαλλιά της και τα πλουμιστά της ματάκια. Είναι ή ίδια, κρεμασμένη στο λαμό κάποιου άλλου. Κι' άνασσο ζεται ολόκληρο το δωμάτιο και το νυφικό κρεββάτι και τα μικροέπιπλα από τον άτελειωτο ήχο κάποιου τρελλού φιλιού. Και όλα τα καταμύρησε βελουδένια κατόξινθα εκείνα μαλλιά της, τα ένθα στολισμένα, ξεχύνονται και σκορπιόνται σε μία στιγμή μεθυσού, επάνω στα πρόσωπα και την δυών και χάνεται μέσα στη τρικυμία των μαλλιών και μέσα σ' ένα φιλί αιώνα ο άλλος ανώς που σφικτογκαλιάζει το λιγερό κορμί της όμορφης γυναίκας του Εύθύμη. Και ύστερα δύο διαρραμένα χείλη έπελα με μία τρελλή όρμη κυλιούνται σ' ένα καταγυμνο λευκό λαμό πάνω σε μία κατάρμηση έλμα, για να μέινουν κολλημένα, νομίζεις, αιώνα πειά κι' είναι βουβός ο ήχος του φιλιού αυτού. Κ' επάνω στο βουβό ροόφυμα της γυνής εύμορφιάς, ένα γέλιο άνέβαινε έως το στόμα της Ξενούλας, ένα τρεμουλιασμένο τρελό γέλιο που πνίγονταν μέσα το ήδονικό μεθύσι. Σωριασμένος στην παράμερη γωνία με μάτια άλυκα, καταπόρφυρα και με στόμα πλημμυρισμένο υπό μύθο αίμα, έβλεπε τη σκηνή αυτή ο Εύθύμης. Ήθελε να φωνάξω. Ή φωνή του όμης πνίγονταν μέσα στην πλημμύρα του αίματος. Ήθελε να όρμήσση. Ήταν πεθαμένος σχεδόν. Και έβλεπε τον άλλον αυτόν άνθροπο να σέρνη γυνή τη γυναίκα του ως το νυφικό κρεββάτι και άκουσε κάτι πνιγμένα λόγια. Και βοϊζαν τα λόγια αυτά μέσα σε' αυτά του.

Ύστερα στον καθρέφτη έβλεπε της σκηνής τους να άγκαλιάζονται σφικτώτερα και να κυλιόνται επάνω στο άταλοστρωμένο κρεββάτι, και να γελούν πνιγμένα στο κύλισμά τους και να άναταράζεται ολόκληρη ή κάμαρη... Στο λάγνο τους μεθύσι δέν είχαν άντιληφθή ούτε της πισυλιματιές του αίματος επάνω στα κόκκινα κεντημένα νυφικά μαξιλάρια, ούτε στα σίδερα του κρεββατιού, ούτε πουθενά. Και στην τύφλωσή του παθους και της άσελγης ήδονής, δέν καρτέτησαν στον καθρέφτη μία σωριασμένη σκία κυλισσισμένη εκεί σε μία άκρη...

Άτελειωτες ώρες ή Ξενούλα κυλιόντανε στην άγκαλιά του καινούργιου της άνδρα και όταν, άποκαμωμένη πειά, με μάτια βαθυκύανα έγύρισε το κεφάλι της κι' από το άλλο μέρος, άφήκε μία άγρια φωνή. Μία πνιγμένη φωνή, που έκαμε τον άνδρα της ν' άνατριχιάσση.

— Τι έπαθες, άγάτη μου;

— Κύσταζε στο καθρέφτη... Ο Εύθύμης!

Και ο καινούργιος άνδρας της, με μάτια μουκλεισμένα απ' το μεθύσι του έρωτος, άγκαλιάζοντας την σφικτώτερα και ρουφώντας την εύμορφη του γυνού της λαιμού!

— Πεθαμένους, όνειρεύεσαι, Ξενούλα μου! Γύρισ' άπ' έδω!...

Σωριάσθηκε ή Ξενούλα στην άγκαλιά του άνδρα της και λησμονώντας το κακό όνειρο που είδε στον καθρέφτη και τη μορφή του Εύθύμη, πεθαμένον δύο χρόνια τώρα, παρεδόθηκε σ' ένα καινούργιο όργιο.

Έάνω όμης στο όργιο και τον ήχο των φιλιών δέν άκουσε σε μία στιγμή ένα βαρύ ροχαλητό, το ροχαλητό ενός άνθρώπου, που παρέδινε μέσα σ' ένα ποικίμο αίματος την άσπιλη ψυχή του.

Και το κύλισμα των δύο κορμών έακολουθούσε στο άταλόσπρωτο νυφικό κρεββάτι και έακολουθούσαν τα φιλά και τα πνιγμένα τραγούδια σάν μπιρλόγι σ' ένα νεκρό που κοίτονταν στα πόδια του κρεββατιού των.

B. M. ΗΑΙΑΔΗΣ

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ
ΜΙΧΑΗΛ ΣΩΦΡΟΝΙΔΟΥ

Ἐν Γαλατᾷ, Γιοργαντζιλάρ, 85

Ἰδρυθὲν τῷ 1874.

Ἑργασία ἐπιμελεημένη καὶ εὐδυνειδίχτος.

Sauvagnet

ΑΡΙΣΤΟΝ ΑΝΤΙΣΗΠΤΙΚΟΝ

Στόματος καὶ Ὀδόντων.

ΒΡΑΒΕΙΑ

δισφύρων Ἐκθέσεων.

Φιάλη μὲ ἐπιστόμιον σιαγονομετρικόν.

Ἡ φιάλη γρ. 5.

Ἐν τῇ αὐτῇ Φαρμακείῳ πωλοῦνται

τὰ ἀρωματικά Παστίλλια

τοῦ GUYOT

κατὰ τῆς βηχὸς

καὶ τῶν χρονίων βρογχίτιδων.

Τὸ κυτίον γρ. 7.



Τὸ τέχνασμα.



— Κύριε, δώστε μου, παρακαλῶ, τὴ φωτιὴ σας ...
— Ἀ! ὅχι· δὲν θὰ ἐνθαρρύνω ποτὶ τὸ κάπνισμα
σ' ἓνα μικρὸ παιδί οὕν καὶ οὕνα.

— Καὶ σὲ μένα, κύριε;
— Ἀφοῦ δὲν ἔδωσα σὶόν σὺνισφρό σου! ...



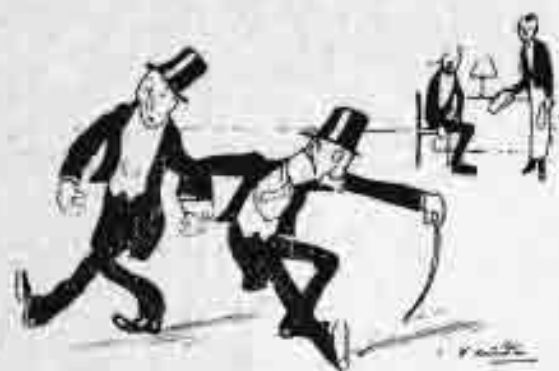
ΚΑΛΜΙΝΗ

Εἶναι τὸ ἰδεώδες φάρμακον

Θεραπεύει ἀποτελεσματικῶς τὰς ἡμικρανίας, νευραλγίας, κεφαλοπόνους, ὀδονταλγίας, ρευματισμούς, πυρετούς, κοπώσεις κλπ. μὲ ἓν ἢ δύο μόνον κασέ.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος: Κ. Α. Σύλβεστρος, Πόλις, Ἀλγανὰν Χάν, ἀρ. 12.





— Κατηραμένος να είναι όποιος ανέκλινεν,
ότι ή γή· κινείται!

ΜΕΓΑ ΑΤΜΟΚΙΝΗΤΩΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ
ΛΟΥΚΟΥΜΙΩΝ, ΧΑΛΒΑΔΩΝ
ΚΑΙ
ΔΙΑΦΕΡΩΝ ΕΙΔΩΝ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ
ΙΩΑΝΝΟΥ ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ

Βαλόν-παζάρ Πόλεως, Καφεσολή σοκάκ, δρ. 4

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ:

Βαλόν-παζάρ Πόλεως, αριθμ. 119.

Έμιν-Όνου Πόλεως, αριθμ. 79.



— Θα μ' αγαπῶς παντοτεινά;
— Αυτό εξαρτῶται ἀπὸ σένα καὶ ἀπὸ τῆ ταῖτη σου.

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ

τὰ ἐξῆς, Βιβλία εἰς τὰ Γραφεῖα



τοῦ 'ΑΩ' 'ΟΛΑ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ (Εὐδαιμονικά—'Ηθικά καὶ Κοινωνικά—Διηγήματα—Κριτικά—Ποιήματα), ὑπὸ Γ. Ἀποστολίδου, διηγητοῦ, σελ. 256. Γρ. 20.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ καὶ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ('Απὸ τὴν ἀπολυταρχίαν—'Απὸ τὴν χώραν τοῦ Μαλὲς—'Απὸ τὰ περασμένα καὶ μὴ ξεχασμένα—'Απὸ τὴν κοινωνίαν—'Απὸ τὴν ζωὴν), ὑπὸ Α. Ν. Παπαδοπούλου, δημοσιογράφου, σελ. 150. Γρ. 5.

ΣΚΗΝΑΙ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ ΒΙΟΥ (Τὰ ἀμίμητα, τὰ πλήρη ἐντυπώσεων καὶ γενναίων αἰσθημάτων στρατιωτικὰ διηγήματα τοῦ ἀθανάτου Ἰταλοῦ λογογράφου Edmondo de Amicis), μετάφρασις Ν. Σαράδου, σελ. 50. Γρ. 6.

ΔΙΑΤΙ Η ΖΩΗ; (Τί εἰμθα; Πόθεν ἐρχόμθα; Ποῦ μεταβαίνομεν;) τοῦ Γάλλου φιλοσόφου Léon Denys, μετάφρασις Μ. Σωφρονιάδου, σελ. 44. Γρ. 3.

ΤΑ ΜΕΤΑ ΘΑΝΑΤΟΝ ('Επιστημονικὴ καὶ λογικὴ λύσις τῶν προβλημάτων ζωῆς καὶ θανάτου—Προορισμός καὶ φύσις τοῦ ἀνθρώπου—Διαδοχικαὶ

ζωαί), τοῦ Γάλλου φιλοσόφου Léon Denys, μετάφρασις Κ. Μπέλλα, σελ. 117. Γρ. 5.

ΚΑΛΛΙΠΑΙΔΙΑ ἄλλοτε καὶ σήμερον (διὰ μίαν ὥραιαν γενεάν—Εἶναι δυνατὴ ἡ ἀπόκτησις ὡραίων παιδῶν καὶ ποῖα τὰ πρὸς τοῦτο μέσα τῆς ἐπιστήμης), ὑπὸ Μ. Μωνσείδου, ἱατροῦ, σελ. 48. Γρ. 3 1/2.

ΤΑ ΔΕΦΡΟΔΙΣΙΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ (διὰ τοὺς γονεῖς καὶ διὰ τὴν νεολαίαν μας), ὑπὸ Β. Κιολεμέντογλου, ἱατροῦ, σελ. 32. Γρ. 4.

ΕΦΗΡΜΟΣΜΕΝΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ (περίχουσα πᾶσαν ἐμπορικὴν πράξιν καὶ πᾶσαν λογιστικὴν ἐγγραφὴν. Τὸ μόνον ἐν χρήσει πρὸς διδασκαλίαν τῶν ἐμπορικῶν συγγραμμάτων), ὑπὸ Ν. Σαράδου, σελ. 160. Γρ. 10.

ΝΕΟΝ ΑΓΓΛΙΚΟΝ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΤΑΣΤΙΧΟΓΡΑΦΙΑΣ (ἤτοι λογιστικὴ μονογραφία τοῦ ἐν χρήσει νέου ἀγγλικοῦ συστήματος, ὅπερ ἐγένετο δεκτὸν ὑφ' ἑλίων τῶν τραπεζιτικῶν καὶ ἐμπορικῶν ἐν Ἀγγλίᾳ οἰκῶν, παρ' ἡμῖν δὲ ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν καὶ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἀνατολῆς), ὑπὸ Ν. Σαράδου, σελ. 100. Γρ. 12.

Ο ΣΤΑΥΡΟΣ (πραγματικὴ θερησκευτικὴ, ἱστορικὴ καὶ ἐποικοδομητικὴ), ὑπὸ Δημοσθ. Κ. Μισιρτζή, σελ. 50. Γρ. 5.

ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ ΣΤΡΑΤΟΛΟΓΙΚΟΝ (ἤτοι ὁδηγία περὶ στρατολογίας, τῶν ἐξαιρουμένων ἢ μὴ κατ' αὐτῆς, τῶν προσιατῶν τούτων καὶ περὶ ποινῶν φενοστράτων), ὑπὸ Μιλτ. Καραβοκυροῦ, διηγητοῦ, σελ. 25. Γρ. 3.

Απὸ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ εἰς ΝΙΚΑΙΑΝ (ἀρχαιολογικὴ καὶ ἱστορικὴ περιγραφή τῆς Βιθυνίας μετὰ πισίστων εἰκόνων, ὑπὸ Θ. Καβαλιέρου Μαρκουρίζου, σελ. 150. Γρ. 15).

ΣΤΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΕΣ (Σκέψεις καὶ Ἐντυπώσεις ἐκ Μοναστηρίου), ὑπὸ Βασ. Μ. Ἠλιάδου, σ. 50. Γρ. 3.

Ὁ ἀποστέλλον εἰς γραμματόσημα ὑπὸ τὴν διακονίαν:

Direction de la Revue «APOLA»

Galata, Saatchi han—Constantinople.

τὸ σχετικὸν ἀντίτιμον τοῦ αἰτουμένου βιβλίου, θὰ λάβῃ τοῦτο ἐλεύθερον ταχυδρομικῶν τελῶν.

Α. Χ. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΔΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩ 1901 ΕΝ ΑΜΙΣΩ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

Βιβλία παντός είδους: διδακτικά, επιστημονικά, μουσικά, λαϊκά, ξένων γλωσσών, εκκλησιαστικά, μυθιστορήματα, λεξικά κλπ.



— Τί ἀνάποδο! δας πίνω ἄσπρο δούζικο, τόσα ἀντιβαίνουν στὸ κεφάλι μου μαῦρες σκέψεις.



Εὐκόλος κατάκτησις. Ἡ ἐπέμβασις τοῦ συζύγου.



ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΙΔΗ
ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΑΜΦΙΕΣΕΩΣ

εις τὸ κατάστημα

ΚΑΛΛΙΒΡΟΥΣΗ

342, Μεγάλη Ὁδὸς
τοῦ Πέραν.

Καθημερινὰ ἀφίξεις τῶν
τελευταίων νεοτερισμῶν τῆς
χειμερινῆς ἐποχῆς.

Μοδέλα τῶν δημοσιωτέ-
ρων παρισινῶν οἰκῶν.

ΚΑΙ ΟΤΑΝ ΒΡΕΧῃ
ΚΑΙ ΟΤΑΝ ΧΙΟΝΙΖῃ,
ΚΑΙ ΟΤΑΝ Ο ΚΑΙΡΟΣ ΕἶΝΑΙ ΣΥΝΝΕΦΩΔΗΣ
ἢ φωτογραφία **ΕΠΙΤΥΓΧΑΝΕΙ**
καθὼς καὶ εἰς τὸν ἥλιον.

δὲν ὑπάρχει καμμία διαφορά.

Εἰς τὸ **ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΦΩΤΟΓΡΑΦΕΙΟΝ**
Ν. ΑΝΔΡΕΙΩΜΕΝΟΥ

162. — Μεγάλη ὁδὸς τοῦ Πέραν — 162.

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ἈΝΤ. Κ. ΣΟΥΤΗ
ΠΕΡΑΝ, ΠΛΑΤΕΙΑ ΤΟΥΝΕΛ



Ἀναλαμβάνει τὴν κατασκευὴν παντὸς εἶδους κοσμημάτων διὰ
νέων μηχανημάτων κατὰ τὸ σύστημα τῶν Παριζίων.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ

Ἡμέραν τινὰ ὁ Σίδνα Ἀύσσα (ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς) ἀπῆλθινε τὸν Σατανᾶν, ὅστις ὡδήγει τέσσαρας ὄνους, βαρέως φορτωμένους, καὶ τῷ εἶπε :

- Σατανᾶ, ἔμπορος λοιπὸν ἔγινες ;
- Μάλιστα, Κύριε, καὶ δὲν δύναμαι νὰ ἐπαρκέσω εἰς τὴν πώλησιν τῶν πραγμάτων μου.
- Καὶ τί ἐμπόριον κόμεις ;

— Κύριε, ἑξαίρετον ἐμπόριον ! Ἰδὲ μᾶλλον : ἐκ τῶν τεσσάρων ὄνων, τοὺς ὁποίους ἠγόρασα ἐκ τῶν μᾶλλον δυνατῶν τῆς Συρίας, ὁ μὲν εἶναι φορτωμένος ἐξ ἀδικιῶν· τίς θέλει ἀγοράσει αὐτὰς ; οἱ βασιλεῖς. Ὁ ἄλλος εἶναι φορτωμένος ἐκ φθόνων· τίς θέλει τοὺς ἀγοράσει ; οἱ σοφοί. Ὁ τρίτος εἶναι φορτωμένος ἐκ κλοπῶν· τίς θέλει τὰς ἀγοράσει ; οἱ ἔμποροι. Ὁ τέταρτος φέρει συγχρόνως μετὰ τῶν ἀπιστιῶν καὶ δόλων σύστημα δειλασμάτων, τὰ ὁποῖα περιλαμβάνουσι πᾶσαν κακίαν· τίς θέλει τὰ ἀγοράσει ; αἱ γυναῖκες.

— Κακοῦργε, ἐπικατήρατος παρὰ τοῦ Θεοῦ ἔσο, ἐπανελάβεν ὁ Σίδνα Ἀύσσα.

— Τί με μέλλει ; ἀρκεῖ νὰ κερδαίνω, ἀπεκρίθη ὁ Σατανᾶς.

Τὴν ἐπαύριον ὁ Σίδνα Ἀύσσα, ὅστις ἔκαμνε τὴν προσευχὴν αὐτοῦ ἐν τῇ αὐτῇ θέσει, ἀπεσπάρθη ὑπὸ τῶν βλαφημιῶν ἐνὸς δηλῆτου, τοῦ ὁποῖου οἱ τέσσαρες ὄνοι, βεβαρυσμένοι ὑπὸ τὸ φορτίον, δὲν ἤθελον νὰ βαδίσωσιν· ἀνεγνώρισεν τὸν Σατανᾶν.

— Δόξα τῷ Θεῷ, οὐδὲν ἐπώλησας ἐκ τῶν πραγμάτων σου, τῷ εἶπε.

— Κύριε, μετὰ μίαν ὥραν, ἀφοῦ σὲ ἀφῆκα, πάντα τὰ καλὰ μου ἐκενώθησαν· ἀλλὰ, καθὼς συμβαίνει πάντοτε, εὗρον δυσκολίας εἰς τὴν πληρωμὴν. Οἱ βασιλεῖς διέταξαν τοὺς πρωθυπουργοὺς νὰ μὲ πληρώσωσιν, ἀλλ' αὐτοὶ ἤθελον νὰ μὲ ἀπατήσωσιν εἰς τὴν ποσότητα. Οἱ σοφοὶ ἔλεγον, ὅτι ἦσαν πτωχοί. Οἱ ἔμποροι καὶ ἐγὼ ἀντεκαλοῦμεθα κλέπτει. Μόνον αἱ γυναῖκες μὲ ἐπλήρωσαν καλῶς καὶ χωρὶς ἀντιλογίας.

— Καὶ ὅμως βλέπω, ὅτι τὰ καλὰ σου εἶναι ἀκόμη πλήρη, ἀντέταξεν ὁ Σίδνα Ἀύσσα.

— Εἶναι πλήρη χρημάτων, τὰ ὁποῖα φέρω εἰς τὴν δικαιοσύνην.

Μ. ΠΕΡΙΔΗΣ



— Δεικνύς !

— Φῶς μου !

— Ἀγάπη μου !

— Κακοῦργα

— Σιγίλα !!

Ἡ ἑνδειξὶς ἐνὸς ἔρωτος.

ΜΕΓΑ ΖΥΘΟΠΩΛΕΙΟΝ

“ Ο ΚΕΡΑΤΙΟΣ ΚΟΛΠΟΣ ”

10- ΟΔΟΣ ΧΑΡΑΤΣΗ - 10

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ Ν. ΦΩΣΚΟΛΟΣ

ΖΥΘΟΙΖΥΘΟΙΖΥΘΟΙ

ΣΠΑΤΕΝ

DREHER

ΣΑΛΒΑΤΩΡ

ΝΕΚΤΑΡ

ΜΠΟΜΟΝΤΙ

ΣΤΡΕΙΔΙΑ ΝΩΠΟΤΑΤΑ

"Εκτακτος και πρωτοφανής

ποικιλία μεζέδων !!!

Ποτά διαφόρων

Ευρωπαϊκών προελεύσεων.

ΚΕΝΤΡΟΝ ΑΝΑΨΥΧΗΣ

Περιποίησης πρόθυμος και ταχεία.

"Η αποστείρωση του γάλακτος.



Λεπτομερής εξέταση.



ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΖΕΡΒΙΔΗΣ
ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ

Αναλαμβάνει την έπισκευήν παντός
είδους γεωμετρικών εργαλείων, ώρο-
λογίων, χρονομέτρων, κλειδοκυμβά-
λων, μηχανών κλπ., έτι δέ και εγκα-
ταστάσεις Άσενυλίνης εις τιμάς λίαν
συγκραταβιακάς.

ΣΤΑΜΠΟΥΛ,

Όδός Νούρ-Όσμανιέ Λαζαρεσί, αριθμ. 62.

— Δάν εύρίσκω τίποτε άπ' αυτήν τή μεριά.

Η ΜΟΝΗ ΟΜΟΓΕΝΗΣ ΚΥΡΙΑ ΟΔΟΝΤΟ-ΓΙΑΤΡΟΣ

ΜΑΡΙΑ Κ. ΓΑΒΡΙΗΛ

Πέραν, Ταρλά-Μπασή, όδός Ίκί-Κουγιού, αριθ. 9.

Όδοντοϊατρείον μέ τελειότατα εργαλεία, κατά τό υπόδειγμα των Ευρωπαϊκών. Μέθοδος θεραπείας νεωτάτη, εφαρμοζομένη υπό της κυρίας όδοντοϊατρού, ήτις, παρακολουθήσασα τάς τελευταίας προόδους της Έπιστήμης εις την Ecole Dentaire de Paris και εις τό άνώτερον Laboratoire των Παρισίων, θεραπεύει τελείως και άλλως άνωδύνως όλας τάς παθήσεις του στόματος και των οδόντων.

Κατασκευάζει παντός είδους τεχνητούς οδόντας, τεχνητάς στεφάνας (couronnes), γεφύρας (bridge — Work) χρυσοσφραγίσαις, βιδωτούς οδόντας (rivots) κλπ.

Η εξαγωγή των οδόντων γίνεται κυριολεκτικώς άνωδύνως, ή δέ θεραπεία είναι πάντοτε ριζική. — Τιμαί προσιταί.



Μελέτη.



ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

ΑΠΟ ΚΑΤΑΓΗΣ

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΗΝ τινὰ πρῶταν, πρὸ τετραετίας, ἀπεβιβάσθην τοῦ ἀτμοπλοίου Χαϊδάρ-πασά, διὰ νὰ μεταβῇ διὰ τοῦ σιδηροδρόμου τῆς Ἀνατολῆς εἰς Μάλτεπε.

Εἴκοσι πέντε λεπτὰ ἀνέμενον ἕως οὗ κινήσῃ ἡ ἀμαξοστοιχία. Εἴκοσι πέντε λεπτὰ φαίνονται ἄλλα τόσα ἔτη εἰς τοὺς ἀναμένοντας, ἀλλ' ἐγὼ παραδόξως ἐκείνην τὴν ἡμέραν δὲν ἤμην ἀνυπόμονος. Εἶχον ἐφημερίδα, καὶ ὅμως δὲν ἀνεγίνωσκον. Κατ' ἀρχὰς ἐπρόσεχα ἀπὸ τοῦ παραθύρου εἰς τὰς ἐξοχικὰς τοποθεσίας, ἔπειτα εἰς ἀπόσπασμα ὀλίγων στρατιωτῶν, τοὺς οὗτοι ἐπεβίβαζον ἢ μάλλον ἐστοίβαζον οἱ ἀξιωματικοὶ τῶν εἰς τὸ παραλλήλως σταθμεῦον τραῖνο, ὀρθίους.

Ἦρχισαμεν νὰ ταξειδεύωμεν καὶ ἡ φανσία μου, ταχύτερα τοῦ ἀτμοῦ, ἐταξείδευσεν καὶ αὐτὴ. Μετέβαινεν ἀπὸ τοὺς στρατιώτας εἰς τὴν ἀδικίαν καὶ ἀγριότητα τῶν ἀνθρώπων, τὴν ὀραϊότητα τῆς φύσεως, τὴν ἀγάπην τοῦ καλοῦ, θεωρουμένην ὡς προσευχὴν ἀπέναντι τοῦ Ὑψίστου, καὶ πρὶν σταθῇ ἡ ἀμαξοστοιχία εἰς τὸ Κιζιλτοπράκ, αὕτη ἔσθη πρὸ μιᾶς κυρίας ἀντι-

κρύ μου καθημένης, τῆς μόνης εἰς αὐτὸ τὸ βαγόνι συνταξειδιώτιδος.

Ἐστήριξα ἐπ' αὐτῆς τὸ βλέμμα μου, ἀδιάκριτον ὡς νεανίας θαυμάζων κομφὴν νεάνιδα, καὶ ὅμως ἡ κυρία αὕτη δὲν εἶχε τι ἄξιον προσοχῆς. Κοσμίως ἐνδεδυμένη, ἐφαίνετο μέσης κοινωνικῆς τάξεως, μέσης ἡλικίας, μετρίως φυσιογνωμικῆς καὶ μόνον τὸ συμπαθὲς τοῦ προσώπου τῆς ἐδικαιολόγει κάπως τὴν πρὸς αὐτὴν ἐλξιν τῶν ὀφθαλμῶν μου.

Ἐν τῇ μεταξύ ἤνοιξεν ἡ συνταξειδιώτις μικρὸν ἐκ ροδοχρόου χάρτου δέμα, κυλινδρικῶς τυλιγμένον, καὶ ἔθεσεν ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς πολλὰ φύλλα χειρογράφων, τὰ ὁποῖα ἐξήταξε μετὰ προσοχῆς. Ἐλαβα καὶ ἐγὼ τὴν ἐφημερίδα εἰς χεῖρας, ἀλλὰ δὲν ἀνεγίνωσκα· ἔδλεπα λαθραίως ἀπλῶς ἀπὸ περιέργειαν. Διὰ τὴν νὰ μᾶς ἀποκαλοῦν Εὐὰς εἰρωνικῶς; Πρέπει νὰ δικαιολογῶμεν τὸ ὄνομα.

Τὸ γράψιμον ἐφαίνετο γυναικεῖον, εἶχε πολλὰ σδυσίματα, τὰ φύλλα τοῦ χάρτου σκορπιστὰ — δὲν εἶχαν ἴσως τακτικὰς σελίδας — διότι κάποτε ἡ συμπαθὴς μου συνταξειδιώτις μετὰ δυσκολίας εὗρισκε τὴν συνέχειαν, ἐνῶ δὲ ἀνεγίνωσκεν, ἄλλοτε ἐμειδία ἐπιδοκιμαστικῶς καὶ ἄλλοτε ἐσημείωνε δι' ἐρυθρὰς μολυβδίδος. Εἶναι ἀρά γε δημοσιογράφος, διενεούμην, ἢ τῆς ἐδόθησαν τὰ χειρόγραφα διὰ νὰ ἐκφέρῃ τὰς κρίσεις τῆς; Δὲν εἶναι παιδικὰ τετράδια, διὰ νὰ συμπεράνω, ὅτι εἶναι διδασκάλισσα· δὲν εἶναι στίχοι καὶ οὐδὲν τὸ ποιητικὸν ἔχει ἡ ἡλικία τῆς, μήτε ἡ σοβαρότης τῆς. Τί εἶναι ἐπὶ τέλους;

Κακὸν ἢ περιέργεια! Ἀλλὰ καὶ ἄνευ αὐτῆς τί κτήνος ὁ ἄνθρωπος! Ἀπὸ τὴν περιέργειαν ἕως τὴν φιλομάθειαν δὲν εἶναι μακρὰ ἢ γέφυρα... Δὲν καταντῶ ἀρά γε φίλαυτος;

Καὶ... τάγγ! ἡ συνολκὴ, σταματήσασα αἰφνης, μᾶς ἐκλόνησεν ἀποτόμως, ἐνῶ ἡ βροντώδης φωνὴ τοῦ οδηγοῦ ἐφώναζε:

— Φενέρ-γιοιοῦ!

Ἡ κυρία ἠγέρθη καὶ ἐτακτοποίησε μετὰ σπουδῆς τὰ χειρόγραφα τῆς, ἐνῶ ἐγὼ ἔδλεπον ἀπὸ τοῦ παραθύρου, ἀνακαλύπτουσα νέα θέλγητρα τῶν ἐπιπέδων ἐξοχῶν τῆς Προποντίδος, πάντοτε ὅμως κατώτερα, παραβαλλόμενα πρὸς τὴν ἀγρίαν ὀραϊότητα τῆς ἀνωμάλου καὶ μεγαλοπρεποῦς φύσεως τοῦ Βοσπόρου.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῆς συνοδοῦ μου, ἤρχισα νὰ στενοχωροῦμαι, καὶ κλείσασα τὸ παραπέτασμα τοῦ παραθύρου, ἐστήριξα τὴν κεφαλὴν μου ἐπὶ τοῦ γωνιαίου καρφωτοῦ προσκεφαλαίου.

Αἰφνης λευκὸν τι, κάτωθεν τοῦ ἀπέναντί μου βελουδίνου καθίσματος, εἴλκυσε τὴν προσοχήν μου.

Τί νὰ ᾔῃαι ἀρά γε; Ἐσκυφα μερικὰ σκορπισμένα φύλλα χάρτου ἦσαν ἐκεῖ. Ἀνεγνώρισα τὰ χειρόγραφα. Ἰσως ἡ κάτοχος τῶν ἔρριψέ τινα ἐξ αὐτῶν καὶ δὲν ἐπρόφθασε νὰ τὰ συνάξῃ. . ., ἴσως δὲν τὰ εἶδε διόλου πίπτοντα· ὅλα ἦσαν πιθανά, ἀλλὰ τὸ βεβαιότερον εἶναι, ὅτι ἦσαν ὀλίγα ἐξ ἐκείνων τῶν χειρογράφων, τὰ ὁποῖα πρὸ ὀλίγης ὥρας με ἐνέβαλον εἰς πειρασμόν. Πρὸς στιγμὴν ἐχάρην ἐγωιστικὴν χαράν, ἡ ὁποία δὲν διήρκεσεν ἐπὶ

"Ενδείξεις πένθους.



— "Πόσα ένα μικρό ουσίον.
— Τι χροῖμα αὐτὸ ἔχει; λευκὸ, καὶ κίτρινον.
— "Α! δὲν μὴ ἔχοντα πῶς εἶμαι χήρα, τὸ θέλω... μαθῶ.

— >>>> — <<<< —
ράν! 'Τὶ ὑπέφερα! πόσα δάκρυα ἔχουσα ἀδίκως!

"Ἦμην ὁκτώ ἢ ἑννέα ἐτῶν, δὲν ἐνθυμοῦμαι ἀκριδῶς· εἰς αὐτοὺς μόνον, ὅτι εἶχον τότε μίαν Ἑλληνίδα παιδαγωγόν, κυρίαν Μαρρίαν.

— Εἶναι καλὴ κόρη ἡ διδασκάλισσα, ἤκουα συχνὰ τὴν γιαγιά μου νὰ λέγῃ εἰς τὴν μητέρα μου, ἡσυχῇ καὶ εὐλαδῶς· περιμαζεύθησαν λιγάκι· μαζὺ τῆς καὶ τὰ παιδιά, κακὸ νὰ μὴν ἔχουνε.

"Ἦτο ἡ συνήθης ἐπιδόξ τῆς γιαγιάς, ὅταν ὠμίλει διὰ τὰ ἐγγόνια τῆς· τὴν χαριστοῦμην νὰ τὴν ἀκούω, ἀλλὰ ποτὲ δὲν σινεμερίσθην τὴν γνώμην τῆς ὡς πρὸς τὸ πρῶτον, μῆτε ὅμως εἶχα τὸ θάρρος ποτὲ νὰ φέρω καμμίαν ἀντίρρησην εἰς τὴν ἐκτίμησίν τῆς.

Δὲν ἦτο καλὴ κατ' ἐμὲ ἡ κυρία Μαρρία, διότι μ' ἔβαζε συχνὰ νὰ μανθάνω μύθους ἀπ' ἐξω, λέγουσα εἰς τοὺς πέριξ, ὅτι ἔχω καλὴν ἀπαγγελίαν. Ὅποιαν δηλαδὴ ἀπαγγελίαν! Ἀνεγίνωσκα μὲν καθαρά, ἀλλὰ τί φωνή, Θεέ μου! Ὅταν μὲ ἔβαζε νὰ ἀποστηθίσω κατὰ τι, εἰς κάθε στιγμὴν μοὶ ἔλεγε: — «Δυνατώτερα! δυνατώτερα!», ἕως οὗ ἐπῆρα ἓνα τόνον φωνῆς ἐκνευριστικόν. Τότε δὲν ἤμην εἰς θέσιν νὰ τὸν ἐννοήσω· τὴν ὥρα αὐτὴς ἀπαντᾷται συχνὰ εἰς τὰ παιδάκια, ἰδίως εἰς τὰς ἐξετάσεις τῶν δημοτικῶν σχολείων, διὰ τοῦτο καὶ ποτὲ σχεδὸν δὲν πηγγαίνω ἐκεῖ. Ὅταν ἀκούω αὐτὴν τὴν φωνήν, φαντάζομαι τὸ τί ἤμην τότε ἐγὼ καὶ τὸ τί ἐπλήρωνα εἰς δάκρυα δι' αὐτὴν τὴν καλὴν ἀπαγγελίαν.

Τὰς παραμονὰς τῆς ἐορτῆς τῶν Χριστουγέννων, μίαν ἐσπέραν, ἡ διδασκάλισσα, ἀφοῦ ἐσχόλασε τὰ ἀδελφία μου εἰς τὰς τέσσαρας ὥρας, μὲ ἐκράτησεν εἰς τὸ δωμάτιον, τὸ ὁποῖον ἐχρησίμευεν ὡς σχολαῖον, καὶ μὲ εἶπε μετὰ γλυκύτητος:

— "Ἀκουσε, παιδί μου· θὰ σὲ βάλω νὰ μάθῃς κατὰ τι, νὰ τὸ ἀπαγγεῖλῃς τὰ Χριστούγεννα τὸ μεσημέρι εἰς τὸ τραπέζι, τὴν ὥραν τοῦ ὀπωρικοῦ. Αὐτὸ δὲν εἶναι στίχοι. Πρόσεχε νὰ τὸ μάθῃς καλὰ, νὰ μὴ κομπιάζῃς, νὰ στέκεσαι εἰς τὰ κόμματα καὶ τῆς τελείας, καὶ ἂν τὸ εἶπῃς καλὰ, θὰ σε χαρίσω ἓν προσευχητάριον μὲ κόκκινον δέσιμον.

Τὸ νὰ «στέκεσαι εἰς τὰ κόμματα» μὲ ἐνεθάρρυνεν. Ἐνόμισα, ὅτι θὰ τὸ ἀναγνώσω ἐκ χειρογράφου. Ὅσον διὰ τὸ ὑποσχεθὲν δῶρον, αὐτὸ δὲν μὲ ἐνεθούσε πολὺ, ἀλλ' ἤμην συνειδησμένη εἰς τὰς εὐλαθείας διαθέσεις τῆς.

"Ἦτο κόρη τοῦ ψάλτου τῆς Παναγίας τῶν Βλαχερνῶν καὶ κάτοικος ἐκείνης τῆς συνοικίας, εὐλαδῆς δὲ μέχρι ὀρθοκομίας. Τοὺς μικροὺς ἀδελφούς μου, οἷμαι δὲν διέπρεπον ἐπὶ εὐταξίᾳ, συχνάκις ἐκλείαν εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἐπὶ ἀρκατῇ ὥραν, διὰ νὰ τοὺς φωτίσῃ ὁ Θεός, καθὼς ἔλεγεν.

"Ἀλλ' ὥς ἐπανεέλθωμεν εἰς τὸ κατὰ τι λέγουσα ταῦτα ἡ κυρία Μαρρία, ἐξέδωκε φύλλον χάρτου, γραμμένον κατέρωθεν, καὶ ἤρχισε νὰ ἀναγινώσκει μὲ σιγανὴν φωνήν, χωρὶς νὰ προσέχῃ εἰς ἐμέ.

"Ἐγὼ ἤκουα τὰς λέξεις: γονεῖς, εὐχὰς, εὐγνωμοσύνη, προμήτωρ, ἀλλὰ δὲν ἠννόουν, καὶ ἕως οὗ ἀναγινώσκει αὐτὰς τὰς δύο σελίδας, αἱ ὁποῖαι μοὶ ἐφάνησαν πολὺ μακραί, ἐσχεδίαζα μὲ τὴν κιωλίαν ἐπὶ τοῦ πίνακος πατεινοῦς καὶ ὀρνίθας.

"Αφοῦ ἐτελείωσε τὴν ἀνάγνωσιν, μοὶ ἔδωκε τὸ χειρόγραφον καὶ τὸ ἀνέγνωσα καθαρά καὶ μετὰ θάρρους, χωρὶς νὰ καταλαμβάνω. Ἀδιάφορον θὰ ἐμάνθανα τυπικῶς νὰ τὸ ἀναγνώσω. Ὅσον ὅμως καταπλάγην, ὅτε μὲ εἶπεν, ὅτι πρέπει νὰ τὸ μάθω ἀπ' ἐξω! Ἀπῆται τὸ δυσκολώτερον δι' ἐμὲ πρᾶγμα. Τίποτε δὲν μὲ ἀπῆλπιζε συνήθως, ὅσον ἡ ἀποστήθισις στίχων, ποιημάτων, γραμματικῶν παραδειγμάτων κλπ. Πῶς λοιπὸν θ' ἀπεστήθιζον περὶ λόγον ἀνευ οὐσίας, γραμμένον δι' ἐμὲ εἰς **σανσκριτικὴν** γλῶσσαν!

"Ὅσαι διδασκάλισσαι ἐκείνης τῆς ἐποχῆς ἔγειναν κατόπιν μητέρες, δόξαις ἐμελέτων τὰ τέκνα των, ἀφεύκτως θὰ ἠσθάνοντο ἐλαφρὰς τινὰς τύψεις συνειδήσεως διὰ τοὺς πρῶτον μικροὺς μαθητάς καὶ μαθητρίδας των.

Κάθε ἐσπέρας, περὶ τὰς τέσσαρας ὥρας, εἰς τὰς παρατηρήσεις τῆς διδασκαλίσσης «πρόσεχε! στάσου εἰς τὴν τελείαν! εἰς τὴν λέξιν προμήτωρ καὶ τὸ σχῆμα!», προσετίθεντο αἱ προκλητικαὶ φωναὶ τῶν παιζόντων ἀδελφῶν μου ἐκ τοῦ παρακει-

πολύ. Ἐσκέφθην νὰ τα παραδώσω εἰς τὸν ὁδηγόν, ὅτε θὰ ἤρχετο νὰ ἐξετάσῃ τὸ εἰσιτήριον, ἀλλ' ἅμα εἶδον τὸν Αἰθίοπα, ὅστις ἦτο τῆς ὑπηρεσίας ἐκείνης τὴν ἡμέραν, ἡλλαῖα γνώμην. Θὰ τὰ ἐρείπτεν ἕως ὡς ἀχρηστὰ ἀπὸ τοῦ παραθύρου.

"Αφοῦ τὰ ἔφερον ἡ τύχη εἰς τὰς χεῖράς μου, ἤρχισα νὰ τὰ ἐξετάζω. Ἦσαν ἐπιστολαί, ἢ μᾶλλον περιγραφαὶ ἐν εἰδῇ ἐπιστολῆς, ἀτελεῖς, διότι ἔλειπον ἐν τῇ μεταξὺ σελίδας, φύλλα τινὰ ἡμερολογίου ἀτάκτου χρονολογίας καὶ μικρὸν τετράδιον μὲ ἐπιγραφὴν «Ἀναμνήσεις». Οὐδεμίαν ὑπογραφὴν, οὐδὲν ὄνομα ἢ οἰκογενειακὸν ἐπέθετον.

"Ἐλυπήθην τὴν ἀπωλέσασαν τὴσιν διανοητικὴν ἐργασίαν· μικρὸς τις δισταγμὸς μὲ ἀνεχαίτισαν, ἀλλ' ἐνίκησεν ἡ περιέργεια καὶ ἤρχισα νὰ ἀναγινώσκω κατ' ὅλον τὸ ταξίδι τοῦ σιδηροδρόμου μέχρι Μάλτεπα.

Τὸ ἐσπέρας, ἐπιστρέφουσα, μετέβην εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ «Ταχυδρόμου», ὅπου ἔδωσα σχετικὴν ἀγγελίαν διὰ τρεῖς δημοσιεύσεις, δίδουσα καὶ τὴν διεύθυνσίν μου.

Παρήλθον πολλὰ ἡμέραι, ἑβδομάδες, μήνες, εἶναι ἤδη ἔκτοτε τέσσαρα ἔτη.

Δὲν ἔχω βαθεῖας τὰς νομικὰς γνώσεις, ἀλλὰ βαδαίως ἔγεινε παραγραφή καὶ τὰ χειρόγραφα μοὶ ἀνήκουσιν ὀριστικῶς. Ἀφοῦ διαζύγια ἀναγνωρίζονται μετὰ τριετὴ ἐντελῇ σιωπῇ!

Ἰδοὺ λοιπὸν σήμερον δημοσιεύω τινὰς ἐκ τῶν ἀναμνήσεων τούτων, διότι αὐτὸς ἦτο ἀφεύκτως ὁ προορισμός των.

"Ἐὰν ἡ γράψασα τὰς ἀναγνώσῃ καὶ θέλῃ, ὥς ἔλθῃ νὰ τῇ ἐπιστρέψω ἢ μᾶλλον νὰ τῇ χαρίσω τὰ ἐπίλοιπα χειρόγραφα τῆς.

*

*... Ἀναμνήσεις. Χριστούγεννα.

Καθ' ὅσον πλησιάζουν αἱ ἐορταί, εἰς τὴν μνήμην μου ἔρχονται αἱ διάφοροι ἐπέτειοι παρελθόντων ἐτῶν, παιδικῶν, ἐφηβικῶν, εὐθύμων, θλιβερῶν καί... καί... διότι ἐπέρασε πολὺς καιρὸς ἀφ' οὗ τὰ ἔτη τῆς ἡλικίας μου, ἠριθμοῦντο μὲ ἀνοήσεις καὶ θέρη. Ὅπως ἀκόμη ἀριθμοῦνται ἐπὶ τινὰ καιρὸν μὲ φθινόπωρα καὶ κατόπιν ὁ χειμὼν, ὁ ὀλέθριος χειμὼν, θὰ ἀριθμῇ αὐτά, ἕως οὗ τὰ καλύψῃ ἐντελῶς ὑπὸ τὰς χιόνας του.

Τί σημαίνει; μήπως ὁ Ραγκαδῆς, ὅταν ἐψάλλε τὰς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του χιόνας, δὲν εὐθύμει καὶ ὁ ἴδιος;

"Ἀπὸ τὰ παιδικὰ μου ἔτη μίαν μόνην ἔχω δυσάρεστον ἀνάμνησιν, τῆς ἐορτῆς τῶν Χριστουγέννων. Ἀλλὰ πόσον θλιβε-

μένου δωματίου καὶ διέστρεφον τὸν πτωχὸν μου ἐγκέφαλον καὶ ἐδασάνειν τὴν μικράν μου καρδίαν.

Τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων δὲν ἔκαμα μάθημα, διὰ νὰ μελετήσω καλὰ τὸ λογιῶριον, ὅπως τὸ ἔλεγεν ἡ κυρία Μαρία, καὶ τὸ ἔμαθα ἐντελῶς, ἄνευ λάθους.

Ἡ ἀπαισία ἡμέρα ἐφθάσε. Τὰ καλὰ μου φορέματα καὶ ἡ νέα κυανὴ κορδέλλα τῆς πλεξίδος μου ἰμετρίασαν πρὸς στιγμὴν τὴν ἀγωνίαν μου, ἀλλὰ πολὺ γρήγορα ἤλθεν ἡ μεσημέρια, καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς πολυαριθμοῦ οἰκογενείας μας παρεκάθησαν εἰς τὴν τράπεζαν ὁ Δεσπότης, ὁ Ἅγιος Ἀδριανουπόλεως Διονύσιος, ὁ μετέπειτα Πατριάρχης Διονύσιος ὁ Εἰς τῆς οἰκογενειακῆς φίλος, καὶ κρύβησε τὴν βρώσιν καὶ τὴν πόσιν.

Ἄλλ’ ἐγὼ, ποῦ φαγὶ καὶ ποῦ νερό! ἤμην ὅλη συγκίνησις.

Ἐπὶ τέλους τὰ ὀπωρικὰ προσέφεροντο καὶ ἡ διδασκάλισσα μὲ εἶπε νὰ σηκωθῶ. Ὑπάρχουσα καὶ ἤρχισα μετὰ τρεμούσης φωνῆς, ἥτις, ὅσην ἤκουα τὸ δυνατότερά! τόσο ὑψώνετο, ὥς οὐ ἐφθασεν εἰς τὸ la mineur:

«Ἦθελαν εἶσθαι παραγνώριστις ἱεροῦ καθήκοντος καὶ ἐγνωμοσύνης, ἂν ἐπὶ τῇ ἐπεταίῳ ταύτῃ ἡμέρᾳ... ταύτῃ ἡμέρᾳ, τῆς... τῆς τοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως, δὲν ἠνώγιονμεν τὰς εἰλικρινεῖς εὐχὰς μας μὲ τὰς τῶν..., τῶν σεβαστῶν συγγενῶν καί...»

Εἶπα ὀλίγα ἀκόμη, τὰ ὅποια δὲν ἐνθυμοῦμαι τώρα πλέον, καὶ ἰδοὺ βρογχὴ δακρύων μὲ κατέκλυσεν, ὃ δὲ ἀγαθὸς μου πατήρ:

— Εὐχαριστοῦμεν, εὐχαριστοῦμεν — μὲ λέγει — κάθησε εἰς τὴν θέσιν σου, παιδί μου.

— Φθάνουν τὰ δάκρυα! μὲ φιλορρίζει ἡ διδασκάλισσα, θυμομένη. Πήγαινε νὰ φιλήσῃς τώρα τὸ χεῖρ τοῦ Δεσπότη καὶ κατόπιν τῆς γιαγιάς καὶ τῶν γονέων σου.

Ἄλλ’ ἐγὼ ἔπκυσα μὲν τὰ δάκρυα, δὲν ἐκινήθην ὅμως διόλου. Τοῦτο ἦτο μεγίστη ἀπαίθεια, ἀλλὰ μήτε δόναμιν, μήτε θέλησιν εἶχα νὰ ὑπακούσω ἀντὶ τοῦ μόνον διὰ τὰς συνεπείας τοῦ πλημμελήματος.

Μετὰ μεσημέριον κατέφυγα παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς μητρός μου, ὡς εἰς τὸ ἱερώτερον ἄστυ, καὶ δὲν ἀπεμακρόν-

θην ἀπ’ ἐκεῖ, ὥς οὐ ἀνεχώρησαν ἡ διδασκάλισσα, διὰ νὰ περάσῃ τὰς ἐορτὰς μετὰ τῶν γονέων τῆς.

Τὴν ἐπαύριον τὸ πρωί, ὅταν ἐπήγα εἰς τὴν μητέρα μου νὰ μὲ δόσῃ τὴν κορδέλλαν τῆς πλεξίδος μου, ὁ πατήρ μου, ὃς μὲ εἶδεν, ἤκουσα νὰ τῇ λέγῃ:

— Εἶναι καλὴ κόρη ἡ κυρία Μαρία, ἀλλὰ σχολαστικίζει μὲ τὸ παραπάνω. Τί ἦσαν αὐτὰ χθὲς τὸ μεσημέρι ποῦ ἐδάλεν αὐτὴν τὴν καυμένη νὰ μας φάλλῃ!

Ἡ μητέρα μου δὲν ἀπήντησεν, ἴσως διὰ νὰ μὴ ὀλιγοστεύσῃ τὸ πρὸς τὴν διδασκάλισσαν σέβας μου, ἀλλ’ ἐγὼ ἐξήλθον τοῦ δωματίου τῶν γονέων μου ἔλη εὐχαρίστησις. Ἰκανοποιήθην.

Ὅταν μετὰ τινὰς ἡμέρας ἐπέστρεψεν ἡ κυρία Μαρία, φαίνεται, ὅτι τῇ ἐγένετο κάποια παρατήρησις, διότι οὐδὲ λέξιν περὶ τοῦ λυπροῦ ἐπεισοδίου μὲ εἶπε καὶ ὑποχρίστησα τὸν Θεὸν ἀπὸ καρδίας, διότι ἐκτοτε ἀπώλεσα διὰ παντὸς τὴν καλὴν ἀπαγγελίαν μου!...»

Αὐτὸ τὸ πᾶν τῆς ἀνεγνωμῆς

ΕΥΑ



Ν. Ν. Σίσκιν: Δάσος κεδρῶν.



— 'Α! είναι πολύ νόστιμη!...



— Ού! την κακιά!...



— Πφ! πόσον είναι άσχημη!...

ΤΟ ΚΙΒΔΗΛΟΝ ΚΑΡΤΟ

Ο κύριος Κορδωμένος είναι έξυπνος, αυτό το ξέρει και ο ίδιος και το δηλώνει. Γι' αυτό το φουστάνι και δεν κρυώνει πώς, χωρίς να ελπίσει και αυτός, έπηρε μια μέρα ένα κάρτο μολυβένιο.

Εοκέφθη απ' ιδώ, εοκέφθη απ' εκεί, μα δεν κατέφθασε να ένθυμηθῇ ποιός του το έδωσε.

— Πολύ περίεργο μου φαίνεται, άλλ' ως είναι, θα εύρω κάποιον να του το πασάρω.

Και με την σκέψιν αυτήν αναβαίνει εις το τραμ.

— Οι υπάλληλοι των τραμβαγιών είναι κάμποσο βλάκες, θα το δεχθούν με το πρότιο, εοκέφθη, και έδωσε το κίβδηλον κάρτο εις τον εισπρακτορά.

— Δεν έχει ο κύριος άλλο νόμισμα; ήτο η απάντησις.

Ο κύριος Κορδωμένος έδωσεν ένα άλλο κάρτο και έπηρε όπισω το μολυβένιο.

— Αυτός ο διάβολος το κατάλαβε θαύρω κάποιον άλλον πτωχό βλάκα.

Ο κύριος Κορδωμένος δεν αγαπούσε τα ποτά και δεν έούχναζεν εις της μπιραρίας,

άλλα τέτοια μανία τον είχε πιάσει για να δώση το κίβδηλον κάρτο του, ώστε κατήγγησε την συνήθειάν του και μια βραδεία τώρηξεν έξω.

Επτε, επτε, επτε με την ιδέαν, ότι θα μπορούσε στο τέλος να γελάση το καρσόνι.

Για να πληρώση τον λογαριασμόν του, δεκαοκτώ και μισό, έβαλε μες σ' άλλα νομίσματα και το μολυβένιο κάρτο και το άφηκε. Το γκαρσόνι έπηρε το πατάκι με τα νομίσματα ή χαρά του κυρίου Κορδωμένου ήτον άπερίγραπτος.

— Τόν έγέλασα τέλος πάντων, εοκέφθη.

Αλλά δεν έπρόφθασε να τελειώση την σκέψιν του και το γκαρσόνι γυρίζει πίσω με το κάρτο.

Αυσασμένος από θυμόν ο κύριος Κορδωμένος ήλλαξε το κάρτο και έφυγε με την λύπην εις την καρδιά του.

— Τι διάβολο δεν θα βρεθῇ κανείς πτωχό βλάκας από μένα;

— Η γυναίκες γελοιοῦνται εύκολώτερα, εοκέφθη, και έπηρε σ' ένα κατάστημα που ο ταμίας ήτο μια χονδροκαμωμένη γεροντοκόρη.

Επηρε κατά τύχην κάτι τι, και εξήγησε τον λογαριασμόν.

— Είκοσιπέντε και δέκα, του ειπεν ο υπάλληλος.

Τρέχει εις το ταμειον και άφήνει βιαστικά βιαστικά μαζί με ένα μετρητιέ και με μια δεκάρα το κίβδηλο κάρτο και φεύγει. Μα δεν είχε κάμει ούτε δέκα βήματα και ένας άγριος υπάλληλος τον φωνάζει:

— Κύριε, πολεμάτε λοιπόν να μάς γελάσετε; τί είν' αυτό;

— Εγώ δεν σῶς το έδωκα αυτό το κάρτο!

— Δεν μάς τώδωσες;

Πάφ! πάφ! και δύο χασιτούκια επιτίπτουν άγρια εις το χαϊδεμένο πρόσωπο του κυρίου Κορδωμένου και το τοπλακώνουν.

— Η θα το άλλόξης ή φωνάζω την αστυνομίαν και σε καταγγέλλω με χαρά.

Ο κύριος Κορδωμένος δεν μπορούσε να κάμῃ διαφορετικά έπηρε το μολυβένιο κάρτο, έδωσεν ένα άλλο και επιδιή έντρέπεται να περιπατή με τέτοια χάλια, εφώναζεν ένα άραμπά.

Όταν εξαπλώθηκεν εις την άμαξαν, ή ιδέα δι' ήν θα μπορούσε να δώση το κάρτο του στον άμαξά τον έκαμνε να ξεχνά τους πόνους του.

— Οι άραμπαιζήδες δεν είναι και πολύ έξυπνοι; θα το πάρη χωρίς να καταλάβῃ τίποτε, είναι και κάμποσο σκοτεινά.



— Σ' τάληθεια τον αγαπῶς!



— Θα την πάρω!



— Αχ! να την είχα στην άγκαλιά μου!



— Πού θά μού πᾶς, θά σέ τσακώσω!



— ‘Αχ! δὲν μ’ ἀγαπᾷ!



— Τὴν φίλησα!

Τὸ ἔδωκε λοιπὸν διὰν ἐτελείωσεν ὁ δρόμος, μὰ ὁ ἀραμπαιζῆς δὲν ἦτο τόσο βλάκας.

— Κύριε, κύριε! ποῦ μού πᾶς! μὲ ψεύτικες παράδες γυρεύεις νὰ μὲ πληρώσης; Δόσε ἕνα ἄλλο κάρτο, γιατί...

Ὁ κύριος Κορδαμένος ἀντεσιάνθη, μὰ ὁ ἀραμπαιζῆς δὲν ἔχοράτευε! ἔψαξε λοιπὸν τῆς τοίπαις του. “ὦ! δυστυχία! δὲν εἶχε δεκάρα.

Ἐκαμε νὰ εἰπῇ δυὸ λόγια σὶὸν ἀραμπαιζῆ, μὰ ἐκεῖνος ἐξαγριώθηκε.

— Μασκαρά, ἀλήτη! μού θέλεις καὶ ἀραμπᾶ ναί;

Νά σου κι’ αὐτήν, νά σου καὶ τὴν ἄλλην αἱ μὲ τῆς γροθιᾶς του τὸν ἐφόρειωσε σὶὰ γερά καὶ ἔφυγεν.



Ὅταν ὁ κύριος Κορδαμένος ἔμεινε μόνος, εἶχε σὶὸ χέρι του τὸ μολυβένιο κάρτο καὶ σὶὸ πρόσωπό του δυὸ μεγάλα μαῖτρα σίγματα.

Ἐπῆγε σὶὶν καὶ ἐφώνησε τὸν ἱατρόν, τοῦ ἔκαμε τρεῖς ἐπισκέψεις καὶ τὸν διέταξεν ἕνα σωρὸ φάρμακα. Αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις τοῦ ἐκόστωσεν 87 καὶ μισό, ἀλλὰ δὲν ἐσκέφθη νὰ γελάσῃ οὔτε τὸν γαιτρόν του, οὔτε τὸν φαρμακοποιὸν του.

— Μ’ αὐτοὺς δὲν πρέπει κανεὶς νὰ παῖζῃ.

Μιὰ μέρα χάνει τὸ πορτοφόλι του· τοῦ εἶχε πέσει σὶὸ δρόμο μὲ τρεῖς λίρες καὶ μὲ τὸ μολυβένιο κάρτο.

— Τί ἀτυχία! ἱμνουμοῦριζε.

Μὰ μέσα σὶὴ λύπη του εἶχε μιὰ κρυφὴ χαρά· ἔδωσεν ἐπὶ τέλους τὸ κατηραμένο κάρτο.

— Κύριε, κύριε! κάν’ αὔς ἔπρεσε, τοῦ ἐφώνησεν ἕνα μαγγόπαιδο.

— ‘Α! εὐχαριστῶ, παιδί μου, πάρ’ε αὐτὸ γιὰ τὴν τιμωότητά σου. Καὶ τοῦ ἔδωσεν ἕνα μετζῆτι.

Ὁ μικρὸς μάγγας ἔφυγε, μὰ ὁ κύριος Κορδαμένος διὰν ἤνοιξε τὸ πορτοφόλι του ἤνυρε μόνον τὸ κίβδηλο κάρτο· ἡ λίρες εἶχαν κάμει πτερά.



— Τοὺς ἀγορεύει, ἐγρύλιζεν· ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ σήμερον θά τὸ δώσω ἐπὶ τέλους· αὐτὸ τὸ καταραμένο κάρτο.

Ἐπροχώρησεν ἀρκετά· ἔξαρνα σὲ μιὰ γωνία βλέπει ἕνα ἀφηρημένο δάσκαλο νὰ διαβάζῃ ἕνα νεκρώσιμο ποῦ ἦτο κολλημένον σὶὸν τοῖχο. Τὸν πλησιάζει σιγά-σιγά, χώνει τὸ χέρι του σὶὴν πσιονὴ τσάκη τῆς ρεδιγκότας του καὶ ἀφίνει σ’ αὐτὴ τὸ κίβδηλο κάρτο.

Ἀνέπνευσεν.

— Ἐγέλασα ἐπὶ τέλους κάποιον, ἐσκέφθη, καὶ ἤρξατο νὰ φεύγῃ.

Ἀλλ’ ἕνας ἀστυνομικὸς τὸν εἶχεν ἰδῆ.

— Ἐλα μέσα σὶὸ φρέσκο, λωποδύτη, νὰ σοῦ δείξω πῶς κλέβουν τὸν κόσμον, τοῦ εἶπε.

Καὶ ὁ κύριος Κορδαμένος, παρ’ ὅλας τὰς διαμαρτυρίας του, κατεδικάσθη εἰς πρόστιμον καὶ διενυκτέρευσιν εἰς τὴν φυλακὴν.

Ἐκεῖ, διὰ τὰ σκοτώσῃ τὴν ὥρα του, ἔκαμεν ἕνα λογαριασμὸν:

Τρόμ	1 γρ. καὶ 30 παρ.
μπίρα	18 “ “ 20 “
ἀγοραί	25 “ “ 10 “
ἱατρός καὶ φάρμακα	87 “ “ 20 “
χάσιμο	824 “ “ — “
δῶρον	20 “ “ — “
πρόστιμον	27 “ “ 10 “

Τὸ ὅλον 504 “ “ 10 “

— Πεντακόσια τέσσαρα γρόσια καὶ δέκα παράδες! εἶναι πολλά... μὰ μπόρεσα ἐπὶ τέλους νὰ ξεδέψω τὸ μολυβένιο μου κάρτο! Πῶς;

ΙΔΟΜΕΝΕΥΣ



— Μ’ ἂν μ’ ἀπατήσης!



— Φρίκη! τὴν ἐσκότωσα.



— Πόσον θά ἦμουν ἐντυχής!



(ΔΙΗΓΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ)

Ο παλαιντινά ἐαρινὴν ἡμέραν πολλοὶ νεανία, ἐκ διαφόρων ἐρχόμενοι διευθύνοντες τῆς πόλεως Σεβίλλης, συνηγνίσθησαν εἰς τὴν καμπὴν κεντρικῆς οἰκίας καὶ ἄδοντες διηρθάνοντο πρὸς τὴν οἰκίαν τοῦ διασημοῦ ζωγράφου Μουρίλλο.

Ἦσαν οὗτοι οἱ μαθητευόμενοι ζωγράφοι Ἰσπανίτες, Κάρλος, Φερνανδές, Μαντῆς, Κορδόβα καὶ Γκοντζίλε.

Ἀντρίθον, ζωηροί, τὴν κλίμακα καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ ἐργαστήριον.

Ὁ διδάσκαλος δὲ εἶχεν ἀνύμνη εἰσελθεῖν, ἑκαστὸς δὲ μαθητῆς ἐσπευσεν πρὸς τὸν ὀφείβαντά του διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὴν ἐργασίαν τῆς προηγουμένης ἡμέρας, ἔαν, ὡς ἔδεικνεν, ἐξηρανθήσων τὰ χρώματα τῆς εἰκόνας, ἢ διὰ νὰ ἀποθανιάσῃ τὸ ἔργον του.

— Μὰ τὸν Ἅγιον Ἰάκωβον τῆς Κομοστίλλης! ἐφώνησεν ὁ Ἰσπανίτης, ποῖος ἐξ ὧν, κύριοι, ἔμεινε χθὲς τὸ βράδυ τελειωθὲς εἰς τὸ ἐργαστήριον;

— Καὶ μὰ ἑσπέρην! ἀκόμη; ἀπάντησεν ὁ Φερνανδές· δὲν ἐνθυμίσαι, ὅτι ἐξηλθόμεν ὅλοι μαζί;

— Μὰ τότε, τί συμβαίνει; ἠρώτησεν ὁ Ἰσπανίτης διαπυρρὸν χθὲς τὸ βράδυ ἐκείνην τὴν κυρτὴν μου, τόσον τὴν βλέπω μεταχειρισμένην...

— Διάβολε! ἐφώνησεν αἰφνης ὁ Κάρλος, μία μικρὰ εἰκὼν εἰς τὴν οἰκίαν μου καὶ δὲν εἶναι κατέχνητος. Μὰ ποῖος ἐξ ὧν παῖς ἐπάνω εἰς τὴν οἰκίαν μου; Αὐτὸ γίνεται τόσον κατὰ πρῶτον. Χθὲς τὸ ἴδιον συνέβη καὶ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Φερνανδῆς, ἄλλα ἐπὶ πρῶτον εἰς τὸν τοῖχον ζωγραφίζοντα εἰκόνας...

— Καταρθώματα τοῦ Ἰσπανίτη, δὲν βλέπετε τὴν κυρτὴν τοῦ κατάφορον χρωματῶν;

— Σὰς δοκίμας, κύριοι, δὲν εἶμαι ἐγὼ.

— Περιστὸν νὰ δοκίμῃς... δὲν εἶσαι δὲ τόσον ἄξιος νὰ ἐκτελέσῃς ὥραιας εἰκόνας...

— Οἱ χρωματῆρές μου ὄγροι! ἐφώνησεν αἰφνης ὁ Γκοντζίλε· ὦ! μ' αὐτὸ εἶναι ἀπίστευτον... Ποῖος διάβολος μεταχειρίζεται τοὺς χρωματῆρές μου;

— Νὰ ληστέψῃς μάλλον, εἶπεν ὁ Ἰσπανίτης, ὅτι δὲν εἶναι ὁ διάβολος, ἀλλ' ὁ θεὸς τῶν μαύρων Ζόμπη, ὡς λέγει ὁ μικρὸς μας μαύρος Σεβαστιανός. Ὁ Ζόμπη κατέρχεται τὴν νύκτα καὶ...

— Μὰ τὴν πίστιν μου! εἶπεν ὁ Μαντῆς, ἔαν ὁ Ζόμπη εἶναι ὁ ἐκτελεστὴς αὐτῶν τῶν εἰκόνων, σὰς δοκίμας, ὅτι δὲν εἶναι τυχὸν ζωγράφος, καὶ θὰ ὦν παρρησιάζοντο νὰ μὲ βοηθήσῃ εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς Πανουργίας εἰς τὸ νέον μου ἔργον τοῦ «Ἐστασσομένου».

Καὶ ὁ νεῦρος ζωγράφος ἀπεθύνοντο μὴ κρῖν κεφαλὴν, ἐξωραϊστικῶς καὶ τοῦ τοῖχου, ἐκτεκνῶν ὡραῖαν, μὲ ζωηροὺς χρωματισμούς.

— Χρωστικὸν τεχνικώτερον! εἶπε.

Καὶ διηρθένθ' πρὸς τὸν ὀφείβαντά του Αἰφνης ἐρρηξεν κραυγὴν θαυμασμοῦ. Ἐστὶ νοτιάπληκτος, ὡχρός, ἐσθλὸν τῆς οἰκίας.

Σταχυοῦρημα κεφαλῇ. Πυρρὸν κατέχεν ὡρὴν τὴν οἰκίαν, ἐξ ἧς ἐκέρχεται καὶ ἀπορροαῖλλον τέχνης.

Πάντες οἱ ἄλλοι μαθηταὶ ἐσπευσαν πλησίον τοῦ Μαντῆς, ἀποθαρρύνοντες ἐν σιγῇ καὶ ἄκρως ἐκτεκνῶντες, τὸ θαυμάσιον ἔργον.

— Αἶ, λοιπὸν! τί αἶς συνέβη; ἠρώτησεν φωνὴ τραχὴ.

Οἱ μαθηταὶ ἐσχύθησαν καὶ ὑπεκλίθησαν τετακταιμένοι πρὸ τοῦ ὀμιλήσαντος.

Ἡ χαρὶς τῆς.



— Τὴ κατάστασιν ἐν' αὐτῇ; ἔνα κτενὲς μὲσα αὐτῇ;

— Ὁ! οὕτως εὐχαριστῶ, κύριε, ἐχάρηκα πολὺ, γιατί τὸ νόμισα πῶς ἦσαν χυμῆνο.

— Παρατηρήσατε καὶ ὅμοι, κύριε Μουρίλλο, εἶπον ὅλοι μαζί τῇ φωνῇ, δεικνύοντες τὸν ὀφείβαντά τοῦ Μαντῆς.

— Πῶς; ἐρωτήσας τοῦτο; ποῖος ζωγράφος αὐτὴν τὴν κεφαλὴν, κύριε; ἠρώτησε ζωηρὸς ὁ Μουρίλλο· ἀλλ' ὀμιλήσαντες ὀμιλήσαντες, ὀμιλήσαντες λοιπὸν... Ὁ ζωγράφος αὐτῆς τῆς εἰκόνας θὰ γίνῃ μέγας ζωγράφος, διδάσκαλος πάντων ἡμῶν... Λοιπὸν!... ποῖος δὲν ὅμοι... Μὰ τὴν φωνὴν τοῦ πατρός μου, τὸ ἔργον αὐτὸ εἶναι θαυμάσιον... Τί ν' ἀποθανιάσῃ τὴν λατινικήν, τὴν ἑσπερίαν, τὸν συνδυασμὸν τῶν χρωματῶν!... Μαντῆς, ἀγαπήτε μου μαθηταί, ὀφείβαν ἔργον εἶναι; Λέγε!

— Ὁχι, κύριε, εἶπεν ὁ Μαντῆς ἀποφασιστικῶς.

— Ἀπαντήσατε λοιπὸν, Ἰσπανίτης, Φερνανδές, Γκοντζίλε:

Ὅλοι ἀπήντησαν ἀποφασιστικῶς.

— Τίνας λοιπὸν τὸ καλλιτέχνημα αὐτὸ; ἠρώτησεν ὡρῶς ὁ Μουρίλλο, ὀμιλήσαντες!

— Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φωνή, κύριε, εἶπεν ὁ Κορδόβα, ὁ νεώτερος τῶν μαθητῶν, καὶ συμβαίνειν ὅτι ὑπερφυσικὰ πρᾶγματα.

— Ὑπερφυσικά; ἠρώτησε μειδιῶν ὁ Μουρίλλο, ἐξακολουθῶν ἐπειτα ν' ἀποθανιάσῃ τὴν κεφαλὴν τῆς Πανουργίας, τὸ καλλιτέχνημα ἀγνώστου χρωματῆρος.

— Κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σας, εἶπεν ὁ Φερνανδές, προτοῦ ἀπελθόμεν, ταξιδευσόμεν τοὺς ὀφείβαντας, καθαρίζομεν τὰς κυρτὰς καὶ τοὺς χρωματῆρας. Ἀλλὰ τὸ πρῶτον, ἐπιτηδεύμενοι, βλέπομεν ἀκαταστάσιαν φασίαν εἰς ὅλα, μεταχειρισμένους τοὺς χρωματῆρας, τὰς κυρτὰς πλήρεις χρωματῶν, καὶ ἐπὶ πλέον ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἐπὶ τῶν οἰκίων, ἐπὶ τῶν τοίχων, εἰκόνας λαμπράς, ἄλλοτε κεφαλὴν ἀγγέλου, ἢ καὶ δαίμονος, ἄλλοτε πρόσωπον κόρης, ἢ γέροντος. Σήμερον τὸ πρῶτον τί μὲς παρουσιάζεται; Καὶ ὅμοι, κύριε, τὸ βλέπετε...

Καὶ ἔαν ὁ ἐργαζόμενος τὴν νύκτα καλλίτερα ἀπὸ ἡμᾶς ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, δὲν εἴσθε ὅμοι, κύριε, τότε εἶναι δίκαιον ὁ Κορδόβα νὰ λέγῃ, ὅτι ὁ διάβολος μὰς ἐπισκέπτεται ἐδῶ...

— Ἐπεθύμουν, σὰς βεβαιῶ, ἐγὼ νὰ ἤμην, διέκοψεν ὁ Μουρίλλο, ἀλλὰ τὸ ἔκτακτον αὐτὸ γεγονός θὰ διευκρινισθῇ... Σεβαστιανέ! Σεβαστιανέ! ἐφώνησεν Σεβαστιανέ,

— Ἐπεθύμουν, σὰς βεβαιῶ, ἐγὼ νὰ ἤμην, διέκοψεν ὁ Μουρίλλο, ἀλλὰ τὸ ἔκτακτον αὐτὸ γεγονός θὰ διευκρινισθῇ... Σεβαστιανέ! Σεβαστιανέ! ἐφώνησεν Σεβαστιανέ,

— Ἐπεθύμουν, σὰς βεβαιῶ, ἐγὼ νὰ ἤμην, διέκοψεν ὁ Μουρίλλο, ἀλλὰ τὸ ἔκτακτον αὐτὸ γεγονός θὰ διευκρινισθῇ... Σεβαστιανέ! Σεβαστιανέ! ἐφώνησεν Σεβαστιανέ,

— Ἐπεθύμουν, σὰς βεβαιῶ, ἐγὼ νὰ ἤμην, διέκοψεν ὁ Μουρίλλο, ἀλλὰ τὸ ἔκτακτον αὐτὸ γεγονός θὰ διευκρινισθῇ... Σεβαστιανέ! Σεβαστιανέ! ἐφώνησεν Σεβαστιανέ,

προσέβησαν ἀπευθυνόμενος εἰς μικρὸν μὴ γὰρ μόλις δεκαεταίῳ, σπεύσαντα νὰ ἡμφανισθῇ· δὲν αἰεὶ διέταξε νὰ κοιμᾶται ἐδῶ, εἰς τὸ ἐργαστήριον.

— Μάλιστα, κύριέ μου, εἶπε τὸ παιδίον μετὰ δαίψας.

— Καὶ κοιμᾶσαι ἐδῶ;

— Μάλιστα, κύριέ μου.

— Λοιπὸν, λέγε. Ποῖος εἰσῆλθεν ἐδῶ σήμερον τὸ πρωῒ, πρὶν ἢ εἶδαν οἱ κύριοι;

— Ὁμίλει, βροχιόπαιδον, ἢ ἀρπάζω τὸ μαστίγιον. Σεῖς οἱ δοῦλοι, τὰ ἀνδράποδα, εἰς τὸν συγκυρὸν τοῦ μαστιγίου μόνον συγκαταβατέ. Τὸ παιδίον ἐτρομεν.

— Ἄ! δὲν ἀκινεῖς, ἐξηκολούθησεν ὁργίλως ὁ Μουρῖλλο, σὺρον τὸ σῶς τοῦ μικροῦ μαστίγιος.

— Κανείς, κύριέ μου, κανείς, εἶπεν ἐν νύκτι ὁ Σεβαστιανός.

— Ψεύδου.

— Παρεκτός ἀπὸ ἐμέ, κανείς ἄλλος, σὺ; τὸ ὀρκίζομαι, κύριέ μου, ἀπήντησεν ἐντόνως.

— Ἀκούει καὶ, ἐφώνησεν ὁ Μουρῖλλο. Θέλω νὰ μᾶλλον ποῖες ἔκαμαν αὐτὴν τὴν κεφαλὴν τῆς Παρθένου καὶ ὅλας τὰς μικρὰς εἰκόνας, οἷς ἀκόμα ἀπαιτοῦν συχνὰ ἐδῶ καὶ ἐπὶ καθε αὐτῶν οἱ μαθηταὶ μου. Ἄ· ὅχι· τὴν νύκτα δὲν θὰ κοιμηθῇς, θ’ ἀγρυπνήσῃς, καὶ ἴσως αὖθις δὲν ἀνταυλίσῃς τὸν ἔνοχον, θὰ λήβῃς εἰκοσιπέντε ραβδισμούς εἰς τὸ γυνάιν

σώμα σου· ἤκουσας, εἰκοσιπέντε ραβδισμούς! . . . Τώρα λήγαναι νὰ τοῖψῃς τὰ χρώματα, καὶ ὁμῆς, κύριοι, ἐπὶ τὸ ἔργον.



Ἐπῆλθεν ἡ νύξ.

Τὸ ἐργαστήριον τοῦ Μουρῖλλο, τοῦ διασημοῦ ζωγράφου τῆς Σεβῖλλης, τὸ τόσον εὖθιμον, τὸ τόσον θαυροβόλον κατὰ τὸ δόγμα τῆς ἡμέρας, κατέστη σιγῆλον, ἄσητον. Μία μόνον λυγρὰ ἔκειτο, καταπυκνωμένη ἐπὶ μορμυρίνης τροχίτης· παρῶν ἐν παιδίον ἐκοιμῆτο, ἐξηκολούτων ἐπὶ τοῦ διαπύδου.

Λύγρης τὸ παιδίον ἀπεκνήσθη. Ἦτο ἡ τρίτη ὥρα μετὰ τὴν μεσονύκτιον. Ἄλλα παιδίον κοιμώμενον δυσκόλως θ’ ἀρυπνέσκει· ἀλλ’ αὐτὸς, ὁ Σεβαστιανός, ὁ ἔχων εἰς τὴν διαίτησίν του τὰς μύρον ὥρας· ἀπευθύνει, ἐξηγείσκει τὸ σῶμά του ν’ ἀναγκρῶν, ἐξηναγκάζει τοὺς ὀφθαλμούς του νὰ διανοιχθῶσι, τὰς κινήσεις του, τοῦ βραχίονός του νὰ μνησθῶσι.

— Θέλω, θέλω! Σεβαστιανέ, λέγει κατ’ ἐπαγγελίαν τρεῖς ὥρες ἔχεις εἰς τὴν διαίτησίν σου, τρεῖς μόνον, μὴ χύσεις σκιάν, τὸ ἐπίλοιπον μένει εἰς τὸν κύριόν σου, εἰσὶν οὗτοι ληρτεῖς, σάβηθαι, τὴν.

Καὶ ἐστὶν ἡμερᾶς τῆς ὀφθαλμίας.

— Κατὰ πρόβον, εἶπεν, ἂν ἐξέλκω τὰς εἰκόνας μου.

Ἐλβε χροστῆρα, ἐβύθισεν αὐτὸν ἐντὸς τῆς θαιοβαφῆς καὶ ἐκλήσας τὴν ὁδόν, ἐπὶ τῇ ὁποίᾳ ἡ κεφαλὴ τῆς Παρθένου, μόλις φωτισμένη.

— Νὰ τὴν ἐξέλκω! προσέθηκε, νὰ τὴν ἐμαρτυρῶ! . . . ὅχι, προτιμῶ νὰ μαστιγώθω, νὰ φονευθῶ νὰ τὴν ἐξέλκω! δὲν ἐτόλμησαν ἑλάνοι νὰ τὴν καταστρέψουν, εἶναι δυνατόν ἐγώ, ἐγὼ νὰ ἔχω περισσότερον θάρρος! ὦ! ὅχι, ἡ κεφαλὴ αὐτῆς ζῇ, ἀναπνέει, ὁμιλεῖ. . . . Θεέ μου! ἀλλ’ ἴσως τὴν ἐξέλκω, θὰ χυθῇ τὸ αἷμα τῆς ἑλάνου μου, θὰ μὲ πνίξῃ!

Καὶ ἔβλεπε, καίτρον διὰ τὸν ζωγράφον ὀφθαλμῶν του, τὴν μόλις φωτισμένην κεφαλὴν τῆς Παρθένου.

— Θεέ μου! θαύρος!

Καὶ ὁ μικρὸς, ἵνα μὴ μετανόησιν, ἀρπάζει ἐν ταχείᾳ τὴν περὶ καὶ διὰ χειρὸς τρομονύσης ἀπὸ τῆς χροματισμαῖς ἐπὶ τῆς εἰκόνης.

Ἡ ἡμέρα ὅλης οἶται ἐπὶ τοῦ ἐργαστηρίου ἀκένετος. Ὁ Σεβαστιανός, ἀπερροφημένος εἰς τὸ ἔργον του, προσηλωμένος ὅλος εἰς τὴν εἰκόνα του, πρυχορεῖ.

— Ἐδῶ ὀλίγη σκιά, καί, βαθύτερον χρῶμα εἰς τὰ χεῖλη, ὡραία. . . . τὸ στόμα πολὺ ἐπ’ ὀχρὸν. . . . ὦ! Θεέ μου, τὰ πτόμα ἀνοίγει! οἱ ὀφθαλμοὶ μὲ ἀνοιχθῶσι! . . . καὶ τὰ μέτωπον πόσον εἶναι ἄγνον! . . . ὦ, ὡραία μου Πανηγύη! . . .

Καὶ ὁ Σεβαστιανός ἀφημένη τὴν ὥραν,



Charles Lebrun: Ἡ θριαμβευτικὴ εἰσοδος τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου εἰς Βαβυλῶνα.



— Μὴ τοῦ ζητήσης σήμερα τίποτα, Σοφία δὲν βλέπεις πῶς δὲν ἔχει τὴν δύναμιν νὰ στηρίξῃ καὶ τὰ μονόκλ' στὸ μάτι του;

ἐλησμονεῖ τὴν δουλείαν του, τοὺς εἰκοσιπέντε ραβδισμούς· τὰ πάντα ἐλησμονεῖ ὁ νεαρὸς καλλιτέχνης πρὸ τῆς συνθέσεώς του... Ἐβλεπε μόνον τὴν κεφαλὴν τῆς Παρθένου Μαρίας, ἥτις τῷ ὑπεμεῖδία...

Αἰφνης θόρυβον ἀκούει ὀπισθεν του. Στρέφει τὴν κεφαλὴν καὶ... βιάζει κραυγὴν τρόμου. Ὅπισθεν του ἴσταντο οἱ μαθηταὶ καὶ ἐπὶ κεφαλῇ αὐτῶν ὁ κυριὸς του, ὁ Μουρίλλο.

Κρατῶν διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς τὴν πυξίδα, διὰ τῆς ἑτέρας τοὺς χρωστίους, ἐκλινεν ὁ δυστυχὴς παῖς τὴν κεφαλὴν, ἀναμένων ἐν σιγῇ τὴν πρέπουσαν τιμωρίαν.

Ὁ Μουρίλλο, ἐπιβάλλων διὰ τῆς χειρὸς σιγὴν εἰς τοὺς μαθητάς του, οἵτινες μόλις συνεκράτουν τὴν ἐκδήλωσιν τῆς καταπλήξεως καὶ τοῦ θαυμασμοῦ των, ἐπλησίασε τὸν Σεβαστιανὸν καί, ἀποκρύπτων τὴν συγκίνησιν του, μὲ ὕφος ψυχρὸν καὶ αἰσθητὸν προσβλέπων τὸν παῖδα, ὅστις ἔτρεμεν ὅλος, εἶπε:

— Ποῖος εἶναι ὁ διδάσκαλός σου, Σεβαστιανέ;

— Σεῖς, καλέ μου κύριε, ἐπιθύρῃς.

— Ὁ διδάσκαλός σου εἰς τὴν ζωγραφικὴν, Σεβαστιανέ;

— Σεῖς, κύριέ μου, ἀπεκρίθη ὁ μικρὸς, τρέμων.

— Ἀλλ' ἐγὼ οὐδέποτε σοὶ ἔδωκα μαθήματα.

— Ἀλλὰ δίδετε εἰς τοὺς ἄλλους καὶ ἐγὼ ἤκουα... τὰς νύκτας ἐσχέδιαζα, εἶπε τὸ παιδίον εἰς ὑψηλότερον τόνον φωνῆς, ἀναθαρρῆσαν ἐκ τοῦ ἡρεμοτέρου ὕφους τοῦ κυρίου του.

— Καὶ ὠρελήθης πολὺ ἀπὸ τὰ μαθήματά μου, μὰ τοὺς Ἁγίους τῆς Ἰσπανίας!

Ἐπῆλθε σιγῇ. Οἱ μαθηταὶ καὶ ὁ διδάσκαλος ἀπεθαύμαζον ἐν καταπλήξει τὴν εἰκόνα, καὶ ἠτένιζον κατόπιν τὸν Σεβαστιανόν, ὅστις δὲν εἶχε τὸ θάρρος ν' ἀντιπρῶσθαι τὴν κεφαλὴν.

— Κύριοι, εἶπεν ἐν τέλει ὁ Μουρίλλο, ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς μαθητάς του, τί φρονεῖτε, ν' ἀνταμειφθῇ ἢ νὰ τιμωρηθῇ αὐτὸ τὸ παιδί;

Ὁ μικρὸς, ἀκούσας κάλλιον τὴν τελευταίαν λέξιν «νὰ τιμωρηθῇ», ἤγειρε τοὺς ὀφθαλμούς πρὸς τὸν κύριόν του μὲ ὕφος ἱκετευτικόν.

— Ν' ἀνταμειφθῇ! κύριε, ἐφώνησαν πάντες.

— Καλά. Ἡ ἀμοιβή;

Ὁ Σεβαστιανὸς ἀνέπνευσε.

— Δέκα δουκάτα, ἐφώνησεν ὁ Μεντές.

— Δεκαπέντε, προσέθηκεν ὁ Φερνανδές.

— Σεβαστιανέ, εἶπεν ὁ Μουρίλλο, παρατηρῶν τὸν δούλόν του, ὅστις δὲν ἐφαίνετο ἐκ τῶν ὑποσχέσεων τούτων συγκινούμενος, ὁμῶς, εἶσαι εὐχαριστήμενος μὲ χρηματικὸν φιλοδώρημα;... Εἰμαι τόσον γοητευμένος, παιδί μου, ἀπὸ τὴν ἰδιοφυίαν σου, ἀπὸ τὴν ἐλαφρὰν *πινελιά* σου, ἀπὸ τὸν χρωματισμόν, ἀπὸ τὴν κεφαλὴν αὐτὴν τῆς Παρθένου, ἐπὶ τέλους, ὥστε θὰ σοὶ παραχωρήσω ὅ,τι ζητήσης· λέγε, εἰπέ μου, τί ἐπιθυμεῖς; μὴ φοβείσαι, Σεβαστιανέ, σοὶ ὁμνῶ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ πατρός μου, ὅτι θὰ ἔχῃς ὅ,τι μὲ ζητήσης, ἀρκεῖ νὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἐμέ, λέγε.

— ὦ! καλέ μου κύριε, δὲν τολμῶ...

Καὶ ὁ μικρὸς ἐγονυπέτησεν ἐνώπιον τοῦ κυρίου του. Οἱ χρωστίους καὶ ἡ πυξὶς διεξέφυγον τῶν χειρῶν του. Ἦνωσε τὰς χεῖρας καὶ προσέβλεπεν ἱκετευτικῶς τὸν Μουρίλλο.

ΚΑΡΥΑΤΙΣ

Ψηλά στὸ βράχο ἡ Καρυάτις
ὀλόρθα κι' ἀφωνα προβάλλει
τὰ μαρμαρένια τῆς τὰ κάλλη
καὶ τὴν ἀγέλασθαι θωροῖ τῆς

Μιά κόρη βεργολιγερή
Στέκετ' ἐμπρὸς τῆς δίχως ἐννοια,
μὲ περιράνευα τῇ θωροῖ
καὶ λέγει μὲ φωνὴ ἀσημένια:

• Ἄν σὲ θαυμάζῃ ὁ κόσμος ὅλος,
ποιὸς θὰ βρεθῇ νὰ σ' ἀγαπήσῃ;
Ἐσ' εἶσαι ἡ τέχνη, ἐγὼ εἰμ' ἡ φύσις,
ἐγὼ ἡ ἀλήθεια, ἐσ' εἶσαι ὁ δόλος.

• Τὰ μάτια μου φεγγοβολοῦν,
τὰ μάτια σου ἀνοικτὰ κοιμοῦνται
τὰ χεῖλη μου ροδογελοῦν,
τὰ χεῖλη σου μιδὲ κινοῦνται.

• Τὰ κάλλη σου τὰ λιττευμένα
νεκρῶνει ἡ ἀήλχη σιωπὴ σου.
Κύττα τὴν ὄψιν μου καὶ πείσου
πῶς εἰμι πειὼ ὠμορφῇ ἀπὸ σένα.

• Τί στέκεσαι καμαρωτὴ
κι' οὔτε μιλεῖς οὔτε σαλεύεις;
Γιατί τῇ χάρι μου, γιατί
τὴν ὠμορφιά μου δὲν ζηλεύεις!

Εἶπεν ἡ κόρη καὶ μπροστὰ τῆς
μὲ νίκης χιμογέλιο ἐστάθη·
μ' ἀπ' τοῦ μαρμάρου τῆς τὰ θιάθη
τῆς ἀποκρίθη ἡ Καρυάτις:

• Κόρη μὲ κάλλη εὐγενικά,
μὴν ἀπορεῖς ἂν καμαρώνω;
Ἐσένα ὁ Χρόνος σὲ νικά
κ' ἐγὼ τὸν νίκησα τὸ Χρόνο.



— Κατέβα λοιπόν, Ἐριφύλη

— Τώρα, μαυ, τὰ δρόγητα δύο κεφαλαῖα ἀκόμη.

Ἐπὶ σκοπῷ ἐνθαρρύνσεως ἢ ὑπαγορεύσεως ἰδέας, ἕκαστος τῶν μαθητῶν τῷ ἐπιθύρῃεν εἰς τὸ οὖς:

— Ζήτησε χρήματα, Σεβαστιανέ.

— Ζήτησε πλούσια φορέματα.

— Ζήτησε νὰ σὲ δεχθῇ μεταξὺ τῶν μαθητῶν του, τῷ εἶπεν ὁ Μαντές.

Ἀσθενὴς λάμπει *χαῖς*· ἔλαμψεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ παιδίου, μόλις ἤκουσε τὰς λέξεις ταύτας τοῦ Μεντές· ἀλλ' ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν καὶ ἔτρησε σιγὴν.

— Ἐμπρός, Σεβαστιανέ, θάρρος, παιδί μου, τῷ εἶπεν ὁ Μουρίλλο, ἀποφάσισε, σὲ ἀκούω.

— Ὁ κύριός εἶναι γενναῖος σήμερα, τῷ ἐπιθύρῃεν ὁ Φερνανδές, ζήτησε τὴν ἀπελευθέρωσιν σου, Σεβαστιανέ.

Ὁ μικρὸς καλλιτέχνης ἔρρηξε κραυγὴν ἀγωνίας· ὑψώσας κατόπιν τοὺς ὀφθαλμούς πρὸς τὸν κύριόν του, ἐφώνησε διὰ φωνῆς πεπνυμένης ἐκ τῶν δακρύων:

— ὦ! τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ πατρός μου αἶς ζητῶ, καλέ μου κύριε, τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ πατρός μου!

— Καὶ τὴν ἰδίαν σου ἐπίσης, παιδί μου, εἶπεν ὁ Μουρίλλο, καὶ μὴ δυνάμενος ἐπὶ πλέον νὰ συγκρατήσῃ τὴν συγκίνησιν του, ἀρπάζει τὸν Σεβαστιανόν καὶ θλίβει αὐτὸν ἐπὶ τοῦ στήθους του. Ὁ χρωστήρ σου, λέγει, ἐξεδήλωσε τὸ ὑπερφυές σου *τάλαντον*· ἡ αἰτησίς σου, ἀποδεικνύει τὴν εὐγενεῖαν τῆς καρδίας σου, τὴν ἀπειρον πρὸς τὸν πατέρα σου στοργὴν ὁ καλλιτέχνης εἶναι τέλειος...

Ἀπὸ τῆς σήμερον εἶσαι ὄχι μόνον μαθητὴς μου, ἀλλὰ καὶ υἱός μου. Καὶ θεωρῶ ἐμαυτὸν εὐτυχῇ... Ἐδημιούργησα, χωρὶς νὰ τὸ θέλω, ἕνα ζωγράφον, ἕνα ἀληθῆ, ἕνα ἐμπνευσμένον καλλιτέχνην.

Ὁ Μουρίλλο ἐτήρησε τὸν λόγον του. Ὁ Σεβαστιανὸς Γκομές (Sébastien Gómés), γνωστότερος μᾶλλον ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ὁ *μιγάς τοῦ Μουρίλλο*», κατέστη ὁ διασημότερος ζωγράφος τῆς Ἰσπανίας.

(Ἐκ τοῦ Ἰσπανικοῦ)

ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ

Η ΑΟΙΔΟΣ ΤΟΥ ΕΡΩΤΟΣ

ΣΑΠΦΩ

Ο Έρως είναι ο μόνος θεός του Ολύμπου Πανθέου, ο οποίος δεν απέθανεν έτι, ή δέ Σαπφώ είναι ή μόνη ποιήτρια, ή οποία τον έψαλε τόσο περιπαθώς, με στίχους προσαρμολομένους θαυμασίως προς όλους τους αιώνας και προς όλες τας έρώσας καρδίας. Έν τούτοις ή Σαπφώ παραμένει έν πολλοίς άγνωστος.

Περί αυτής θα μάς όμιλήση μίαν ακόμη φοράν ο Άναστάσιος Βυζάντιος. Όσοι άνέγνωσαν έργα του, θα όμολογήσωσιν, ότι ή Σαπφώ εύρεν έν τώ λογογράφω τούτω την άπελευθερίαν όόξαν της, ό δέ Βυζάντιος προσφίλες της άριστοτεχνικής γραφίς του θέμα.

Η πραγματεία αυτή διά τους λόγους τούτους είναι ενδιαφέρουσα· άποκαλύπτει την χάριν της αρχαίας ποιητρίας διά της χάριτος του άληθμονήτου λογογράφου μας.

Τό όνομα της Σαπφούς εις ουδένα, και των άκρω δακτύλων μόνον γευσσάμενων Ελληνικής παιδείας, είναι άγνωστον. Είναι εκ των ονομάτων εκείνων, ότινα μετ' έγκωμίων μεταβιβάζομενα από αιώνα εις αιώνα, μετακίπνουν, ούτως ειπείν, εις παρουσίδη ερήματα. Αί έξομοιώσεις προς την Σαπφώ είναι συνήθως παρά τε τοίς παλαιοίς και νεωτέροις ως προς άνέμφικτόν τινα τύπον μεγαλοφυίας και αισθηματος. Άλλ' ίσως δέν είναι όμοίως γνωσταί λεπτομέρειαι τινες περί του βίου και των έργων της έξόχου ποιητρίας· ουδ' είναι άπόλεια χρόνου να καθορίσωμεν ουχι βεβαίως πρώτοι ήμείς ουδ' ύστατοι προς Έλληνας και Έλληνίδας, ραδινωτάτην μορφήν του Έλληνικού Πανθέου έξ ένός μόν εκ των δι' όν διεποικίλλεν ή εύπιστία των παλαιών τον και άλλως πολυκίμαντον βίον της ποιητρίας, έξ άλλου δέ εκ των κηλίδων, ως προσήψεν αυτή ή παρεξήγησις τυφλών θαυμαστών, ή ή άναισχυντία κομποδοποιών εκ πάσης ύλης και της σημνοπρεπεστάτης, άουομένων άφοομάς σκονδάλων και γέλατος. Κατά την βροχίαν ταύτην διατριβήν, δέν σκοπεύω να μετακινώσω ύμιν σοφάς γνώμας εκ της προχείρου αποθήκης των Εύρωπαιών σοφών, ουδέ να κατακλήξω ύμιας διά των πορισμάτων ξένης πολυμαθείας, αλλά να εκθίσω μάλλον άτομικάς έντυπώσεις και να παραστήσω την γυναίκα και την ποιήτριαν, όαν έγω άνέπλασα έν τη φαντασία μου εκ της άναγνώσεως, ουχι κυρίως ξένων μαρτυριών, αλλά των όλύγων συντομμάτων, όσα περιεσώθησαν εκ του

άπαραμίλλου τούτου γραπτού καλλιτεχνήματος, εκ των ήμμετρον τούτου Παρθενώνος.

Γάλλος τις φιλόσοφος, Jeauffroi, άπεφάνθη ότι ή λυρική ποίησις είναι όλη ή ποίησις. Ημείς, τολμώντες και περαιτέρω, δυνάμεθα ίσως να προσθέσωμεν: τό άνθος δέ της λυρικής ποιήσεως είναι ή ποίησις της Σαπφούς. Καί αληθώς, δύναται να ύπάρξη διχογνωμία περί της έννοίας και του χαρακτήρος της ποιήσεως, δύναται ο μόν ούτος, ό δέ άλλος να όρίση άποφθεγματικώς τό καλόν έν τη ποιήσει· άλλ' όστις, άναγνούς μίαν των ψδών της Σαπφούς, δέν έννοήση, άνευ όρισμών και προητοιμασμένην γνώσων, ότι τούτο είναι ή ποίησις, είναι άναντιρρήτως άνεπίδεκτος της αισθήσεως του καλού και έχει έν έαυτώ έξηραμμένην ίσολι την πηγήν, έξ της άναβλύει



Η Σαπφώ.

ο ένθουσιασμός και ο Έρως των ύπέρ τον συνήθη ανθρώπινον όρίζοντα. Πραγματεία τις περί τέχνης λόγων, όαν μετά τον Άριστοτέλη και Όράσιον έγραψαν πολλοί νεώτεροι, δύναται να ήναι εις πολλούς χρήσιμος και εις κατανόησιν καλλονών κεκρυμμένων από των όμμάτων των βεβήλων πολύτιμον βοήθημα. Άλλ' όστις έχει χρείαν οδηγού και μύστου, όπως σαγηνευθή εκ της σαπφικής ποιήσεως, όπως κατανοήση τό άπλαστον κάλλος και την φυσικήν έντέλειαν αυτής, αυτός μόνον δι' έρμηνειών και της όαφρήσεως, της άκοής και των όμμάτων άλλων δύναται να θαυμάση και την λάμψην των άστρον και την εύωδίαν του ρόδου και την άρμονίαν έαρινής νυκτός και τον ψίθυρον του ζεφύρου, διότι αληθώς ή ποίησις της Σαπφούς έχει τι τό τόσο άνεπιτηδεύτως άραιόν, ώστε δύναται τις να είπη, ότι τό κάλλος εκείνο καταλαμβάνει, δικαιο-

ματι γεννήσεως, θείαν μεταξυ των φυσικών καλλονών και άπεκδέχεται θαυμασμόν, όιον πάν ό,τι έπλασεν ή φύσις και όπερ συνειθίζομεν αυτόδίδακτοι να θαυμάζομεν από της νηπιακής ηλικίας.

Ίσως τό έγκώμιον τούτο φαίνεται ύμιν ύπερβολικόν· άλλό δέν πρέπει να έκλαμβάνητε αυτό ως παράταλμον, διότι, αν ύπήρξε ποιητική δόξα, ήν ουδείς διημιτοβήτησεν, αυτή είναι ή της Σαπφούς, και δέν ύπάρχει ουδείς εκ των περί την ποίησιν διατρεφάντων κριτικών, όστις δέν έπέστησεν επί μακράν σειράν αίωνων νέον στέφανον εις τους άπείρους στεφάνους, όσοι έτίμησαν την μνήμην της ποιητρίας. Ο Όμηρος, προς όν συχνότατα παρηβλήθη ή Σαπφώ, είχε και τινες μιμημαίους έπικριτάς και λιβελλογράφους, άλλ' ή Σαπφώ, ως ποιήτρια, μόνον έκαίνετας και θαυμαστάς άριθμεί, και αν ήσθάνθη ποτέ νυγμόν χλεύης και ύβρεως, τό βέλος έτρωσε μόνον τον ιδιωτικόν βίον της γυναίκος, ουχι δέ την φήμην της Σαπφούς. Η ποιήτρια ήξιώθη τιμών, όιας όλίγοι εκ των βαλεκτών των Μουσών ήξιώθησον, και ζωσα και μετά θάνατον, διότι οι μεταγενέστεροι έπεκίρωσαν άπλώς την κρίσιν των συγχρόνων. Οί Αίοβιοι, προμαντεύοντες όποιον κλέος ήμελλε να περιλάβη εις αιώνα τον άπαντα την νήσον, ήτις έγέννησε την δεκάτην Μοΐσαν, έτίμησεν αυτήν διά ναών και έκοψαν νομίσματα, έφ' όγ έχάραξαν την ένθουν μορφήν της ποιητρίας. Άλλά πόσον πάνδημος ύπήρξεν ο θαυμασμός, όν άπένειμεν ή σύγχρονος άρχαιότης εις την μεγαλοφυίαν της ύπερλάμπρου ποιητρίας, άποδεικνύει μάλιστα άνέκδοτόν τι, όπερ διέσωσεν ήμιν ο Στοβαίος:

«Σόλων ο Άθηναίος, ποιητής και νομοθέτης, άκούσας οικείου απαγγέλλοντος μίαν των προσφάτων ψδών της Σαπφούς, τοσοδτον έθίλχθη εκ της χάριτος και του ύψους των στίχων, ώστε ηύχθη να μη άποθάνη πριν άποστηθίση και ούτος τό ποίημα».

Η τοιαύτη κρίσις άνδρός, όστις εκ των περισσώζομένων ποιημάτων δέν φαίνεται τυχαίος τις και άδόκιμος περί τό έργα της διανοίας, δέν είναι βεβαίως ο άσημότερος των έπαίνων, όστις παρέδωκεν ήμιν ή άρχαιότης, και ίσως θα ήτον ο άριστος, εάν δέν περιεσώζετο παρά τινι των παλαιών ή μαρτυρία, ότι σοφός τις Ιατρός τόσον έθαύμασε την αλήθειαν της παραστάσεως έν τη περιωνύμφω ψδῃ, δι' της ή Σαπφώ έζωγράφισε την έρώσαν γυναίκα, ώστε άντέγραψεν αυτήν εις τό σημειωματόριόν του, ίνα έχη πρόχειρον διαγνωστικόν της έρωτικής μανίας.

Τί ἀτυχία ἀληθῶς, ὅτι ἐξ ἑννέα ὅλων βιβλίων, ἱερωνύμων τῶν ἑννέα Μουσῶν, αἶνα συνέγραψεν ἡ Σαπφώ, καὶ ἄλλων τίς οἶδε πόσων ἐπιθαλαμίων καὶ ὕμνων, διεσώθησαν μόλις ἡμῖν 100 κολοβοὶ καὶ ἀσυνάρτητοι στίχοι καὶ ἐκ τούτων μόλις μία πλήρης φθῆ! Τίς οἶδε ποῖον ἀντάλλαγμα ἀπαιτεῖται δὲν θὰ ἔσπεργον οἱ εἰδήμονες θαυμάσται τῆς ἀρχαιότητος ἀντ' ἑνὸς ἀκεραίου βιβλίου τῆς ἀπαράμιλλου ποιητρίας, ἀφοῦ ἐξήρουν ἴσως μόνον τὴν «Πριάδα» τοῦ Ὀμήρου! Δραματικῶν ἀριστουργημάτων ἡ Ἑλλάς ἔχει σχετικὴν ἀφθονίαν, καὶ μετὰ τριῶν ἐξόχων τραγικῶν, ἡ κρίσις τῶν μεταγενεστέρων μένει ταλαντευομένη καὶ μετέωρος. Τοῦ γνωμικοῦ καὶ διθυραμβικοῦ εἶδους τῆς ποιήσεως περιεσώθησαν ὁμοίως οὐκ ὀλίγα λείψανα, καὶ τὸν Πίνδαρον ἰδίως δυνάμεθα νὰ θαυμάσωμεν ἐξ ἔργων αὐτοτελῶν καὶ ἀκεραίων· ἀλλὰ τῆς κυρίως λυρικῆς ποιήσεως, οἷον ἐννόησε καὶ διετύπωσε αὐτὴν μάλιστα ἡ αἰολικὴ σχολή, καὶ ἐξόχως ἡ Σαπφώ, δὲν διατηρήσαμεν, φεῦ! ἡ ἐλάχιστη ἴχνη, διὸ καὶ δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, ὅτι ἡ λυρική ποιησις τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἀπώλετο ἔσπευ, μετ' ὅσης λύπης λέγομεν, ὅτι ἀπώλετο ἡ μουσικὴ καὶ ἡ ζωγραφικὴ. Ἡ αἰολικὴ σχολή, ἡ οὕτωσι καλουμένη ἐκ τῶν παρὰ τὴν Ἀσίαν αἰολικῶν ἀποικίων, ἐν αἷς ἤχησε πρὸς διαστολὴν ἀπὸ τῆς δωρικῆς σχολῆς, ἥτις, ἀκμάσασα κατ' ἀρχὰς ἐν Πελοποννήσῳ καὶ Σικελίᾳ, κατήντησε κοινὴ κατ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα, ἀπεκάλυψε πρῶτῃ τὴν ἐξ ὑποκειμένου λεγομένην ποίησιν καὶ πρῶτῃ ἐλάλησε τὴν πυρίνην γλῶσσαν τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν, ἣν ὑπέκλειψαν μετέπειτα οἱ Ῥωμαῖοι ἀντιγραφεῖς καὶ μετέδωκαν εἰς ἡμᾶς τοῖς νεωτέροις, ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν μᾶλλον ἐξίτηλον καὶ ὀχράν,

καθ' ἡμῶν μίμησιν μιμήσεως. Ἡ χορεία τῶν Λεσβίων ἀοιδῶν, ἐν οἷς συγκεφαλαιοῦνται κυρίως ἡ αἰολικὴ σχολή καὶ μετὰ τὴν αὐτῶν ἡ προστάτις Σαπφώ, δὲν ἔπαλλον κλέη βασιλέων, οὐδὲ θριαμβοὺς παλαιστῶν, οὐδ' ἔδωκαν ἐμμέτρους νουθεσίας εἰς πόλεις, οἴκους καὶ ἄτομα, κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Πινδάρου, ἀλλ' ἀνέλυσαν πρὸ πάντων τὰ ἴδια ἑαυτῶν αἰσθήματα καὶ πάθη, εἶπον τί ἔπασχον καὶ τί ἐπόθουν, καὶ διὰ τοῦτο οὔτε ἐμελοποίησαν τὰ ῥήματα αὐτῶν, ὥς πρὸς λυρίαν, ἐνθουσιῶντες ἐκ τῆς ἀφηγήσεως τῶν ἰδίων παθῶν, ὡς ἀρμόζει εἰς τὸ μελαγχολικὸν τοῦτο καὶ πυρῶδες εἶδος τῆς ποιήσεως.

Καὶ εἶχε λοιπὸν ἡ ποίησις αὕτη ἄμεσον σχέσιν πρὸς τὴν παρ' ἡμῖν τοῖς νεωτέροις καλουμένην λυρικήν ποίησιν καὶ ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς Σαπφῆς πρέπει τις νὰ μεταπηδήσῃ εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Βύρρανος, τοῦ Λαμαρτίνου καὶ τοῦ Alfred de Musset, ὥς πρὸς ἀνεύρη τὴν ἀμυδρὰν ἀτήχησιν ὁμίων ποιητικῶν φθόγων. Καὶ διὰ τοῦτο, ἐν ᾧ οἰκτείρομεν τὴν ἀπώλειαν τῶν ἀνεκτιμήτων ἐκεῖνων θησαυρῶν, ἴσως πρέπει νὰ μακαρίσωμεν τοὺς ποιητὰς τούτους, ὅτι μετὰ τοῦ ποιητικοῦ χρίσματος ἔλαβον παρὰ τοῦ ἀγαθοῦ αὐτῶν δαίμονος καὶ τὴν σπανίαν τύχην, ὅτι δὲν εἶναι ἐκτεθειμένοι εἰς σύγκρουσιν πρὸς τὰ ἀνέφικτα κειμήλια τῆς λεσβιακῆς μουσικῆς, ἀλλ' ὡς ἐπὶ παρθένου γῆς παρέθηκεν εἰς θαυμασμόν τὰ οἰσθήματα αὐτῶν ποιητικὰ ἄνθη. Ἄλλως, δὲν πιστεύω νὰ ἐκληφθῶ ὑπὸ τῶν ἀκρων θαυμαστῶν τῆς νεωτέρας ρωμαϊκῆς ποιήσεως ὡς παραπερόμενος ἐκ πατριωτικῆς φιλοπatriας καὶ ὑπερβαίνων τὸ μέτρον, ὅν εἶπω, ὅτι πᾶσαι αὗται αἱ μεταγενέστεραι δόξαι θὰ ὀχρίων ὡς νεκρικαὶ λαμπάδες παρὰ τὴν σπινθηροβόλον ἐστίναν ἀπλῆ-

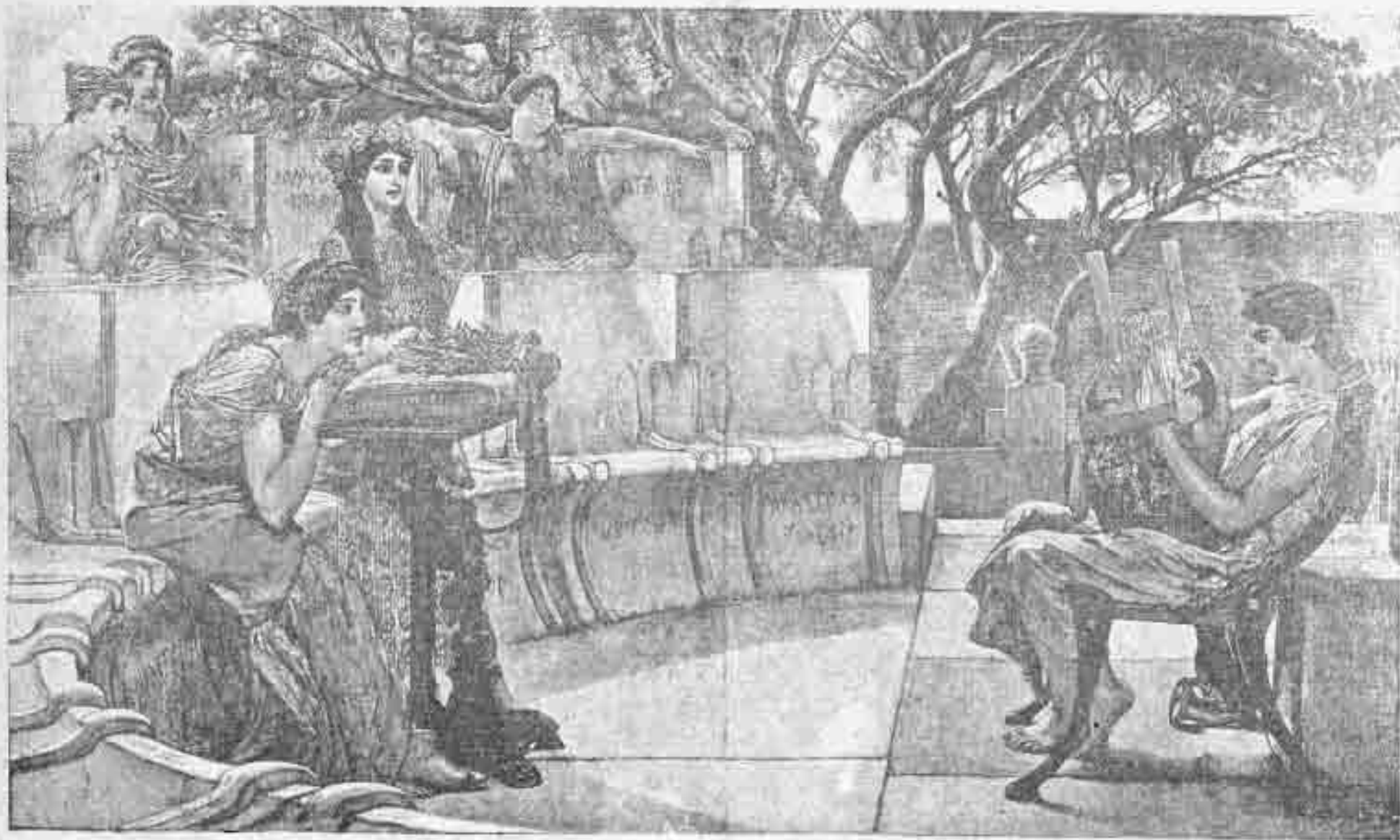
του πυρός. Καὶ ὥς πρὸς πεισθῆ τις περὶ τούτου, ἀς ἴωη ποῖαν πῶσιν ἔπαθον ὅσοι ἠθέλησαν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς σήμερον νὰ καταβῶσιν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὑπὸ τὸ προσωπεῖον τῆς Σαπφῆς καὶ νὰ διατρογγυλίσωσι τὰς συμφορὰς αὐτῆς καὶ τὰ πάθη.

Καὶ ἵνα μὴ μνημονεύσω ἀγνωστῶν, ἐνθυμίζω ὑμῖν τὴν μελέτην ἐκεῖνην τοῦ μελιρρύτου ψάλτου τῆς Ἑλβίρας, ἥτις ἴσως εἶναι ἡ ἀτονωτάτη καὶ ὀχρωτάτη πασῶν, μόνον διότι ἐτόλμησε νὰ θέσῃ τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς λύρας, ἣν ἔφαυσεν ἀπαξ ἡ Σαπφώ, καὶ νὰ συνεχίσῃ ῥημα, ὅπερ δὲν ἦτο πλέον ἐπιτετραμμένον νὰ ψελλίσῃ χεῖλος ἀνθρώπου.



Τὸ ὑπεράνθρωπον κειμήλιον τῆς Σαπφῆς, ὅπερ καὶ μόνον θὰ ἴσχοι ν' ἀπαθανάτισῃ τὸ ὄνομα αὐτῆς καὶ νὰ τῇ αὐτὴν μετὰ Ὀμήρου καὶ Ἀρχιλόχου, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Ἀριστοτέλους, εἶναι οἱ ὀλίγοι στίχοι, οἷς διέσωσεν ἡμῖν ὁ Λογγίνος, καὶ οἵτινες ὑποτίθενται ἀποτετινόμενοι ὑπὸ ζηλοτύπου γυναικὸς πρὸς ἀγαπημένην νεάνίδα. Λυποῦμαι, ὅτι δὲν δύναμαι νὰ ἀναγνώσω τὸ ἀριστοτέγγημα τοῦτο ἐν τῇ γλώσσῃ καὶ τῷ ρυθμῷ τοῦ πρωτοτύπου, καὶ ἀναγκάζομαι νὰ μεταφράσω εἰς λόγον πεζὸν τεμίχιον, ὅπερ ἀπῆλπισε τοὺς δοκιμοτάτους μεταφραστὰς τοῦ κόσμου.

Ἄλλ' ἐπιθυμῶ νὰ γίνω καταληπτικὸς εἰς τὸν ἀναγνώστην, καὶ πρὸς τὴν αἰολικὴν διδλεκτον δυστυχῶς δὲν εἶναι ἐξοικειωμένων οὔτε τὸ ἑλληνικὸν οὔτε. Λέγει λοιπὸν ἡ Σαπφώ: «Μοὶ φαίνεται, ὅτι εἶναι ἴσος τοῖς θεοῖς ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος, ὅστις κἀνήται ἀντικρὺ σου καὶ σὲ ἠμιλεῖ καὶ σὲ ἀκούει. Μόλις προσμεριδίσῃς ἡδῶς, ἡ καρδίᾳ μου ἐπτόχησεν εἰς τὸ



Ἡ Σαπφὼ ᾄδουσα.

στήθη μου. Μόλις σὲ ἀτενίσω ἐκί βραχύ, ἡ φωνή μου χάνεται. Ἡ μὲν γλῶσσά μου δένεται, ὑπὸ τὴν ἐπιδερμίδα μου δὲ τρέχει λεπτὸν πῦρ. Οὐδὲν βλέπω διὰ τῶν ὀμμάτων, βομβοῦσι δὲ αἱ ἀκοαί μου. Μὲ περιχέει ἰδρῶς, τρόμος μὲ καταλαμβάνει πᾶσαν, γίνομαι δὲ ὡχροτέρα τοῦ χόρτου. Παρὰ μικρὸν ἀποθνήσκω· φαίνομαι ἀπνοῖς». Αἱ ὀλίγαι αὗται λέξεις ἀπετέλεσαν ἔκπληαι τὸν θαυμασμόν τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἐπρεπεν, ὅπως ἀναπνεύσωμεν ἀνόθευτον τὸ ἄρωμα, τὴν δύνην αὐτῶν καὶ τὴν χάριν, νὰ ἀκούσωμεν αὐτὰς, Αἰολεῖς παρ' Αἰολίδος ψαλλομένους, παρὸς τὴν ἀκτὴν καὶ ὑπὸ τὸν ὠραῖον οὐρανὸν τῆς Λεσβου, ὑπ' αὐτῆς τῆς Σαπφῶς, κρατούσης ἐν ταῖς χερσὶ τὴν πικτίδα, ἣν λέγεται, ὅτι αὕτη ἐπέπλεεν, ἡδυνπαθῶς νεοῦσης τὴν ἐνθεὸν κεφαλὴν, καὶ ἀδούσης διὰ τοῦ οὐθμοῦ καὶ τοῦ μέλους, ὅπερ ἐνέπνευσεν αὐτῇ ὁμοῦ μετὰ τῆς ποιήσεως τὸ πάθος καὶ ὅπερ φέρει εἰσέτι τὸ ὄνομά της.

Σήμερον δυστυχῶς ἀρκαήμεθα νὰ ἴσωμεν ὅτι ὁ Αἰολίδης παρὰ τοῦ Δημοσθένους: «Τί θὰ ἔλεγεσ ἂν ἠτύχεις νὰ ἀκούσῃς τοὺς στίχους τούτους παρ' αὐτῆς τῆς Ἰδίας!» Εἶναι ἀδύνατον πρόχειρος περὶ μετὰ φρασὶς νὰ σᾶς δώσῃ ἀμυδρὰν καὶ ἰδέαν πῶς ὁ στίχος, λαμβάνων σάρκα, γίνεται εἰσὶν αἰσθηματικὸς καὶ φέρει διηγετικῶς, τεμνόμενος ὑπὸ τὴν πυρῶδη πνοὴν τῆς ποιητρῆς, πῶσον ἀσύνδετοι μετὰ φυσικότητος ἐπέρχονται οἱ οἱ βιαζόμενοι αἱ ἰδέαι, καὶ πῶς νομίζει τις, ὅτι δὲν ἀκούει περιγραφὴν, ἀλλὰ βλέπει ἐνώπιον αὐτοῦ ὁμοιωσάν, ἀφαινον, πεπρωμένην ἐξ ἔρωτος τὴν γυναῖκα. Πόση διαφορὰ ἀπὸ τῆς σχολῆς τῶν νεωτέρων! Καμμία μεταφορά, κανὲν ἐπίθετον, καμμία ἐξηγημένη φράσις, ἀλλὰ μόνη ἡ ἀλέριτος καὶ βραχυλόγος φωνὴ τοῦ πάθους. Αἱ λέξεις εἶναι συνήθειαι, αἱ περίοδοι ὁμαλαί, ἀπλαῖ καὶ ὡς ἐν οἰκιακῷ διαλόγῳ ἀπροσποίητοι· ἀλλ' ἐκ τῆς κοινῆς ταύτης ὕλης ὅποια φιλὴ ἀναθρόσκει! Τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἔγραψε τοὺς στίχους τούτους ἡ Σαπφώ, εἴαν δὲν ἐτόλμησεν, ἡμελέτησε βεβαίως τὸ πῆδημα τῆς Λευκάδος.

«Δὲν θαυμάζεις, λέγει ὁ κριτικώτατος Λογγίνος, πῶς τὴν ψυχὴν, τὸ σῶμα, τὰς ἀκοάς, τὴν γλῶσσαν, τὰς οἰμῆς, τὴν χροάν, πάντα ὅσα ἀλλότρια ἐπιζητεῖ καὶ καθ' ὑπεναντιώσεις, ἅμα ἠνύχεται, καλεῖται, φρονεῖ; ἡ γὰρ φοβεῖται ἡ παρ' ὀλίγον τέθνηκε. Οὔτε ἐν περὶ αὐτὴν πάθος φαίνεται, ἀλλὰ παθῶν σύνοδος». Καὶ ὁ ἡμυρὸς Πλούταρχος: «Ῥωμαῖοι τὸν Ἡφαίστου παῖδα Κᾶκον ἱστοροῦσι πῦρ καὶ φλόγας ἀφίνα διὰ τοῦ στόματος ἔξω ρεούσης. Σαπφῶ δ' ἀληθῶς μεμιγμένα πυρὶ φθέγγεται καὶ διὰ τῶν μελῶν ἀναφέρει τὴν ἀπὸ τῆς καρδίας θερμότητα... Οὕτως σὺ δαιμόνιος σᾶλος τῆς ψυχῆς; Τί τοσοῦτον ἡ Πυθία πέπονθε, ἀψαμένη τοῦ τρίτοδος;» Θὰ ἡμαρηνόγουν, εἴαν ἐξηκολούθουν ἀναφῆρων καὶ ἄλλας μαρτυρίας τοῦ θαυμασμοῦ τῶν παλαιῶν· ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ μὴ μνημονεύσω ἀνεκδότου τινός, ὅπερ ἀναφέρει ὁ βιογράφος τῆς Χαιρωνείας, ὅτι δηλαδὴ ὁ περιώνυμος ἱατρὸς Ἐρασίστρατος ἀνεκάλυψε τὸν πρὸς τὴν μητρυνὴν αὐτοῦ Στρατονίκην ἔρωτα τοῦ υἱοῦ τοῦ Σελεύκου, παραβαλὼν τὰ συμπτώματα τῆς νόσου τοῦ νεανίου πρὸς τὴν ἑρωτικὴν περιγραφὴν τῆς Σαπφῶς. Ἐκ τῶν

Ἐξομολόγησις.



— Πόσο σ' ἀγαπῶ!
— Μὴ μοῦ τὸ ἐπιταλαμνέεις, ἀγάπη μου, καὶ αὐτὸ τὸ λόγο.
— Καὶ γιατί, γνῶθι μου.
— Ὅσοι λέει πῶς μ' ἀγαπᾷς, τόσο μοῦ εἶσαι πρὸς ἀκριβή, . . . δηλαδὴ μοῦ κοστίζεις ἀκριβώτερα.

νεωτέρων χρόνων ἀναπύρω μόνον τὸν δύσκολον φιλόσοφον Ρουσσώ, ὅστις ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων στίχων ἀπερίνθη, ὅτι μὴ μόνον γυνὴ ἔδωκε φρονὴν εἰς τὸν ἔρωτα καὶ ἡ γυνὴ αὕτη εἶναι ἡ Σαπφώ. Πολλοὶ τῶν ἑσῶν Εὐρωπαίων ποιητῶν προσεπαίθησαν νὰ μεταφράσωσιν εἰς ἑνὴς γλῶσσας τὸ ἀριστουργημα τοῦτο τῆς σαπφικῆς ποιήσεως, οἱ καὶ ἡ εἰς τὴν ἑλληνικὴν μετάφρασις εἶναι ἀκατόρθωτος, ἀλλ' εἶναι εὐκόλῳ νὰ μαντεύσῃς τὴν ἀτυχίαν τῶν μεταφραστῶν, εἴαν γινώσκῃς τὴν ἀτέλειαν τῶν εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν καὶ τὰς προλήψεις τῆς αἰδοῦς καὶ εὐκοσμίας τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ.



Ὁ Βουαλώ, ἐν παραδείγματι, ὁ πρῶτος ἐκ τῶν Γάλλων τολμήσας νὰ ἀντιμετωρηθῇ πρὸς τὸ ἦθος τῆς σαπφικῆς ποιήσεως, ἐξομολογεῖται ὡς γνήσιος Γάλλος τῆς ἐποχῆς τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ', ὅτι ἀπέφυγε νὰ μεταφράσῃ πιστῶς τὸν στίχον «μὲ περιχέει ἰδρῶς», προσοχθῆσας πρὸς τὴν ἀγροίκον ταύτην λέξιν, ἀπαρallάττωσας ὡς ἑτεροῦ τις μεταφράστης τοῦ Πινδάρου, φίλος τῆς ἀρχαιότητος ἄλλως καὶ πεπαιδευμένος Ἀκαδημαϊκός, ἐκολέβωσε τὴν δαδεκάτην Ὀλυμπιακὴν ᾠδὴν τοῦ Θηβαίου ποιητοῦ, ἐν ἣ οὗτος διὰ λαμπρᾶς μεταφορᾶς λέγει πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Φιλάνορος, ὅτι εἴαν δὲν ἐξεδιώκετο ἔνεκεν ἡμφυλίου ῥήξεως ἐκ τῆς πατρίδος Κνωσίας, θὰ ἐφυλορροεῖ ἡ τιμὴ αὐτοῦ παρὰ τὴν πατρικὴν ἐστὶαν ὡς ἐνδομῶχος ἀλέκτωρ.

Ὁ ἀγαθὸς Ἀββᾶς ἐξομολογεῖται πρὸς τοὺς συναδέλφους τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ, ὅτι δὲν τολμᾷ νὰ κατονομάσῃ ρητῶς τὸ χυδαῖον τοῦτο πτηνόν, καὶ ὅπως οὐ ἡ τῆς ὑποχρεώσεως τῆς ἀστυκῆς συμπεριφορᾶς, ὑποκινεῖται τὴν λέξιν ἀλέκτωρ διὰ τῆς ἐξῆς συντόμου καὶ ἐκφραστικῆς παραφράσεως: «τὸ κατοικίδιον

ζῷον, οὗ ἡ ᾠδὴ ἀγγέλλει τὴν ἡμέραν καὶ ὅπερ ἔχει τὸν ὀρνιθῶνα θέατρον τῶν ἀνδραγαθῶν αὐτοῦ». Σὰς ἑρωτῶ τώρα, εἴαν ποιήσῃς, ἐνθουσιαστικῶς φερομένη εἰς τὸ ὕψος καὶ ἐν τῇ ἀκαθάρτῳ αὐτῆς πύρῃ ἀποζουσα τὴν προσήκουσαν λέξιν ἔσπου τὴν εὐφῆ, δίνεται νὰ γεννηθῇ καὶ νὰ ζήσῃ ἐν κοινωνίᾳ καταπνιγμένη ὑπὸ τοιούτων κοινωνικῶν προλήψεων καὶ ἐν τοιαύτῃ περιστροφῇ γλωσσικῆς σεμνότητος, καὶ εἴαν ὑπὸ τὸν Λουδοβίκον ΙΔ' ἡ Σαπφώ θὰ ἔγραφε «μὲ περιχέει ἰδρῶς» καὶ ὁ Πινδάρους θὰ παρέβαλλε τοὺς ἡρωαίς του πρὸς ἀλέκτωρ, εἰκόνας, ὡς ἡμεῖς τώρα θαυμάζομεν. Τοῦτο δὲ βεβαίως ἀναφέρει εἰς τὴν μνήμην ἡμῶν τὴν θεμελιώδη ἰδέαν, ἣν ἀπ' ἀρχῆς ἐξεργάσαμεν, ὅτι δηλαδὴ ἐνδέχεται μὲν ἡ ποιητικὴ μεγαλοφυΐα νὰ μὴν ἀπερβέσθῃ, ἀλλ' ἡ ἡμυρὸς πλέον δὲν εἶναι ἡ αὐτὴ, οὐδὲ ὁ ἔξω βίος καὶ ὁ γλωσσικὸς πολιτισμὸς πρόσφορος εἰς παρόστασις διαπύρων αἰσθημάτων καὶ νοημάτων ὑπερανθρώπων. Καὶ διὰ τοῦτο δὲν διαμυστροῦμεθα, ὅτι καὶ ὁ δοκιμώτατος καὶ ἐνθεὸς γράστης τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος Villemain ἀπεκάλεσε τὴν περικοπὴν τῆς Σαπφῶς, ἣν παρεθήκαμεν ἀνωτέρω, νοσολογίαν, διότι καὶ ὁ ἔρως τῶν παλαιῶν οὐδὲν ἄλλο ἦτο κυρίως ἡ νοσολογία. Ὅστις θέλει νὰ ἐννοήσῃ ποῖα ἦτον ἡ φρόσις καὶ ἡ βία τοῦ ἔρωτος τούτου, ὡς ἀκούσῃ ποῖα ῥήματα μεταχειρίζεται καὶ πρὸς τί παρεβάλλει αὐτὸν ἡ Σαπφώ: «Ὁ ἔρως μοῦ εἰνάζει πάλιν τὰς φρένας, ἡμπερὶ ὡς ἀνεμος εἰς τὰς δὲς τοῦ ὄρους». Εἶναι ὁμοῦς ἄξιον ἀπορίας πῶς μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοιαύτης διαπύρου ποιήσεως, Ἀγγλοὶ καὶ Γερμανοὶ λόγιοι καὶ ὁ ἀγαθὸς Ἀββᾶς τοῦ Ἀναχάρσιδος, πείσμονες λίτραι τῆς ἑλληνικῆς κοσμιότητος καὶ σωφροσύνης ἐν οὐ δόκοντι, γράφουσι ἀβυσαντιστῶς τὸν πανηγυρικὸν τῆς οἰδημοσύνης καὶ ἀγνότητος τῆς Σαπφῶς καὶ ἀγωνίζονται νὰ περιβάλωσι διὰ πέπλου Ἐστυίδος τὴν ὠραίαν κεφαλὴν, ἥτις ἐφόρεσε μόνον στέφανον ἀνήθου καὶ μύθου.

Μετὰ τὴν ᾠδὴν ταύτην, ἥς διεσώθησαν μόνον τεμάχια, μεταφράζομεν τὴν πρὸς τὴν Ἀφροδίτῃν ᾠδὴν, ἣν μόνην διέσωσεν ὁλόκληρον Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασσεύς. Τίς οἶδεν ὑπὸ τίνος καταπνιγμένη αἰσθημάτων, τίνος Φάωνος, ἂν οὐχὶ τοῦ μυθικοῦ Φάωνος, ὑποστᾶσα τὰς περιφρονήσεις, ἀπευθύνεται πρὸς τὴν πεφλημένην θεῖαν, παρ' ἥς τοσαύτης ἔλαβε χάριτος καὶ τὸν κροτὸν τῆς μεγαλοφυΐας, ἂν οὐχὶ τὸν κροτὸν τοῦ κάλλους, καὶ ἐξικετεύει παρ' αὐτῆς βοήθειαν καὶ ἔλεος! «Ποικιλόθρονε, ἀθάνατε Ἀφροδίτη, κόρη τοῦ Διός, δολοπλόκε, σὲ ἱκετεύω, μὴ ἀφίσῃς, πότνια, νὰ δαμασθῇ ἡ ψυχὴ μου· ἀλλ' ἐλθέ ἔντασθα, εἴαν ποτε καὶ ἄλλοτε ὑπῆκαυσας, ἀκούσασα τῆς ἡμῆς αὐδῆς καὶ ἤλθες λιποῦσα τὸν χρυσοῦν δόμον τοῦ πατρὸς καὶ ζευξάσα τὸ ἄρμα σου· σὲ ἦγον δὲ καλοὶ καὶ ὠκεῖς στρουθοί, δινοῦντες πυκνὰ πτερὰ ὑπὲρ τὴν μέλαιναν γῆν καὶ διὰ μέσου τοῦ αἰθέρος. Ἐφθασαν δὲ ταχέως· σὺ δ', ὦ μάκαιρα, μειδιάσασα δι' ἀθανάτου προσώπου, μὲ ἡρώτησας τί ἔπαθα καὶ διατί σὲ ἐκάλεσα καὶ τίνα πόθον ἀνακυκλῶ ἐν τῇ μανιώδει ψυχῇ μου. Τίνα πάλιν θέλεις νὰ ἀγάγω πείθουσα εἰς τὴν σὴν φιλότητα; Τίς σὲ ἀδικεῖ, ὦ Σαπφώ; Ἐάν σὲ φεύγῃ, ταχέως θὰ σὲ διώξῃ· εἴαν δὲν δέχεται δῶρα, θὰ σὲ δώσῃ· εἴαν δὲν σὲ

Ἱατρικὴ πρόβλεψις.



— Μὴ εἴχετε εἰπεῖ, γιαντρέ, δὲ ἡ ἀρρώστια τοῦ ἀνδρὸς μου δὲν θὰ βασιτοῦσε πολὺ καὶ ὅμως μετὰ δυὸ μέρες ἀπέθανε...

— Καὶ εἶχα δικαίον, νομίζετε ποῦ δυὸ μέρες εἶναι πολὺ;...

— ...

ἀγαπῶ, ταχέως θὰ σὲ ἀγαπήσῃ, καὶ ἐὰν δὲν θέλῃς.

Ἄλλοτε μετέχει τῆς χαρᾶς εὐτυχοῦς νεάνιδος ἢ εὐτυχοῦς νεανίσκου, νυμφευομένων κατὰ τὰς ὁρμὰς τῆς καρδίας καὶ γράφει ἐπιθλαμίους, οἷς θαυμάζομεν καὶ ἐν τῇ ἀπομιμήσει τοῦ Κατούλλου, διό καὶ δικαίως οἱ πλείστοι τῶν ποιητῶν, κατὰ τὸν σοφιστὴν Ἰμέριον, «τὰ Ἀφροδίτης ὄργια ἀφῆκε τῇ Λεσβίᾳ Σαπφῶ καὶ ἴδωκεν πρὸς λύραν καὶ ποιεῖν τὸν θάλαμον, ἢ καὶ πλέκει πασιτάδα, γράφει παρθένους, νυμφίον ἀγεῖ καὶ Ἀφροδίτην ἐφ' ἄρμα χαρίτων καὶ χορὸν ἐρώτων συμπαίστορα». Ἀλλὰ ἡ ἀνεξάντλητος καὶ ποικίλη αὕτη γυνὴ δὲν ἡρμήνευσε μόνον τὰς πυρῶδεις δονήσεις τῆς καρδίας, ἀλλ' ἐνεπνεύσθη λαμπρῶς καὶ ὑπὸ τῆς εἰδυλλιακῆς Μαῦσης, ἔγραψεν ἀποφθέγματα καὶ γνωμικὰ ἀντάξια τοῦ Θεόγνιδος καὶ τοῦ Πινδάρου καὶ παρέσχε τὴν λύραν αὐτῆς, δεξιὰν ἀκόμη καὶ εἰς σκώμματα, εἰς ἀστεϊσμοὺς καὶ εἰς εἰρωνείας. Ποῖον ἀστρον τῆς νυκτὸς δὲν ἤκουσε παρ' αὐτῆς μίαν ἐξομολόγησιν; Ποῖον ἄνθος ἔνα ἔπαινον; Ποῖον κάλλος ἐν προσφώνημα θαυμασμοῦ; «Ἐλθέ, φίλε, λέγει πρὸς νεανίσκον μετ' ἐλευθεροστομίας, ἣν δὲν θὰ εἶχε βεβαίως ποιήτρια τῶν νεωτέρων χρόνων, στήθι ἀπέναντί μου καὶ ἀναπέτασον τὴν ἐπὶ τῶν ὀμμάτων σου χάριν». Τὸ αὐτὸ κάλλος, ἡμερώτερον ὅμως καὶ προότερον, διαλάμπει καὶ ἐν τῇ φθδῇ ταύτῃ. Ἡ πρὸς τὴν θεάν αὕτη οἶονε ἀπόρητος ἐξομολόγησις περιφρονουμένου ἔρωτος, ἔχει ἀνέκφραστον περιπάθειαν, ἥτις μαλάσσει καὶ καταλύσει τὴν ψυχὴν τοῦ ἀκρωατοῦ. Πᾶσι αἱ ἀρεταὶ τῆς πατρικῆς ποιήσεως, τὸ ἀπέριτον, τὸ ἀπλόον, τὸ ἀφελές, τὸ ῥέον, περικοσμοῦσι καὶ τὴν φθδὴν ταύτην, κατέχουσιν τὰ δευτερεῖα μετὰ τοὺς ἀνωτέρω μνημονευθέντας στίχους. Μετ' αὐτὴν πλέον δὲν ἔχομεν δυστυχῶς νὰ σταχυολογήσωμεν ἢ στιχάρια τινα ἐνθεν κάκειθεν διεσπαρμένα καὶ διασωθέντα ἐκ σιμπτώσεως ὑπ' ἀμούσων γραμματικῶν, οὐχὶ χάριν τῆς ποιήσεως, ἀλλὰ χάριν τοῦ μέτρου καὶ γλωσσικῶν παρατηρήσεων. Ἀλλὰ τὰ στιχάρια ταῦτα εἶναι ἴσως ἐπιτετραμμένον νὰ ἐξομολογήσωμεν πρὸς τὰ μικρὰ ἐκεῖνα φιαλίδια, ἐν οἷς ἡ νεώτερα χημεία κατώρθωσε νὰ ἐγκλείσῃ πεπικνωμένον χυμόν, ὅσος ἐφαρκεῖ εἰς διατροφήν ἀνθρώπου. Ἐκαστον αὐτῶν παρι-

στῇ τὴν Σαπφῶ ὑπὸ νέαν ἀείποτε ἔποιν τῆς τρικυμιώδους αὐτῆς ζωῆς, παλαίονσαν ἀείποτε πρὸς ποικίλα πάθη, βαρυαλγοῦσαν κατὰ τῆς ἐγκαταλείψεως, καλοῦσαν τὸν ἀπόντα ἔραστήν, ἢ λέγουσαν πρὸς αὐτόν, μετὰ τῆς συνήθους αὐτῆς κυριολεξίας, φράσεις παραφόρου ἔρωτος. Ἄλλοτε τὴν λύραν αὐτῆς κινούσιν ἄλλα εὐγενέστερα ἢ κοινωνικώτερα πάθη, περιφρόνησις τίς οἶδε τίνας γυναικὺς ἐν ὄλβῳ καὶ χλιδῇ βιούσης, καὶ διὰ τοῦτο ὑπεραιρημένης πρὸς τὴν Σαπφῶ. Ἄλλοτε πάλιν περιγράφει μετ' ἀνεφίκτου γλωσσικῆς εἰκονικότητος «τὸ μῆλον τὸ κοσμέμενον ἀπὸ τοῦ ἀκροτάτου ἄκρου τοῦ κλάδου. Ἐλησμόνησαν αὐτὸ οἱ δρέποντες τοὺς καρπούς· οὐχὶ δὲν τὸ ἐλησμόνησαν, ἀλλὰ δὲν ἠδύναντο νὰ τὸ φθάσωσι». Καὶ παρὰ τὸ μῆλον τοῦτο εἶπετο βεβαίως ἐν παραβολῇ ἡ δύσκολος καὶ πολυζήτητος παρθένος, πρὸς ἣν ματαίως ἐστέναντο οἱ ἐρωτύλοι νέοι τῆς Λέσβου. Ἄλλοτε πάλιν, βλέπουσα παρθένον ἔρημον καὶ ἀπροσπάτετον, ἐνθυμεῖται τὴν ὑάκινθον, ἣν καταστῆβουσι διὰ τῶν ποδῶν ἐπὶ τῶν ὀρέων ποιμένες ἄνδρες, πίπτει δὲ χαμαὶ τὸ πορφυροῦν ἄνθος. Αἱ παρομοιώσεις αὗται πρὸς καρπούς καὶ ἄνθη εἶναι συχνόταται ἐν τῇ σαπφικῇ ποιήσει, ἀποδεικνύουσαι τὴν ἀγάπην, ἣν ἡ Σαπφῶ ἠσθάνετο πρὸς τὴν φύσιν καὶ ἀρχαίως τις σοφιστὴς σημειοὶ μάλιστα, οὗ αὕτη κατ' ἐξοχὴν ἠγάπησε τὸ ῥόδον. Ἡ ἐπομένη περιγραφή δὲν ἔχει σπανίαν εἰδυλλιακὴν χάριν, καὶ ἐὰν ἦτον ἀδέσποτος, δὲν ἔπρεπε νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὸν Θεόκριτον; «Ψυχρὸν ἴδωκε λαδεῖ κίτῳθεν τῶν κλάδων τῆς μηλέας, καταρρεῖ δὲ τὸ κῆμα στιλβουμένων τῶν φύλλων». Ἀλλὰ ἡ ὥρα τῆς Σαπφῶς, ἡ ὥρα τῆς ἐμπνεύσεως καὶ τῶν ἐρωτικῶν ἢ βαλκικῶν συγκινήσεων εἶναι ἡ ὑπὸ τὸ σεληνιαῖον φῶς, παρὰ τὴν σπινθηροῦσαν ἰστίαν. Πρὸς τὸν Ἥλιον δὲν ἔγραψεν ὕμνον ἡ Σαπφῶ· ἔχομεν ὅμως περιπαθεστάτας στροφὰς πρὸς τὸν Ἑσπερον, ὡς ἡρμόζεν εἰς τὴν ἡδυπατῆ ἐκείνην φύσιν: «Ἑσπερε, πάντ' ἐφέρεις. Φέρεις τὸν οἶνον, φέρεις τὴν αἶγα εἰς τὸ ποίμνιον, φέρεις τὸν παῖδα εἰς τὴν μητέρα. Φέρεις πάντα ὅσα ἐσκέδασεν ἡ φαινή Ἥως». Ἀνατέλλοντος τοῦ Ἑσπέρου, ἐκάθητο παρὰ τὴν τράπεζαν ἀνθοστεφής καὶ μυρίπνους μετὰ τῶν ἐταίρων καὶ τῶν φίλων καὶ λαμβάνουσα τὸ ποτήριον ἔκρα-

ζεν: «Ἐλθέ, Κύπρι, καὶ οἰνοχόησον νέκταρ συμμεμιγμένον ἀβρῶς ἐντὸς χρυσῶν κυλίκων μετὰ τῆς εὐθυμίας». Ἀλλὰ ποσάκις ἀρὰ γε ὁ πάνδωρος οὗτος Ἑσπερος δὲν διψοῦσε τὰς ἐλπίδας, αἵτινες δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἐκύμαινον τὴν καρδίαν καὶ ἐκράνουν ἐν ἀνυπομονησίᾳ καὶ ταραχῇ τὴν λάτρυν του; Ὁ Ἑσπερος ἀνέτειλε καὶ ὁ ἐπιλήσιμος ἔραστής δὲν ἐφαίνετο. Ἐλάμβανε τότε ἐν ταῖς χερσὶν ἡ ἀτυχὴς ποιήτρια τὴν κιθάραν καὶ ἐμελῶδει μελαγχολικῶς: «Ἐδυσεν ἡ Σελήνη καὶ αἱ Ἰλειαῖδες εἶναι μέσαι νύκτες, παρέσχεται ἡ ὥρα καὶ ἐγὼ μόνη καθεύδω». Ἡ σεμνολογία τῆς νεωτέρας ποιήσεως ἄς ἀντικαταστήσῃ ἂν δύναται τὴν ἄξεστον ὠραιότητα τοῦ τελευταίου στίχου, καὶ δοθέντων τῶν παλαιῶν ἡθῶν, ἄς πλάσῃ τι ὁμοίως εἰκονικὸν καὶ ἀπελπι. Κατὰ τοιαύτην στιγμὴν ἐρωτικῆς ἀπογνώσεως ἔπλασε βεβαίως ἡ Σαπφῶ καὶ τὴν νεανίδα ἐκείνην, ἴσως τὴν ἰδίαν αὐτῆς θυγατέρα, ἥτις, ἀπονοῦσα καὶ ῥέπουσα μακρὰν τὴν κερκίδα, λέγει πρὸς τὴν μητέρα: «Γλυκεῖα μητὲρ, δὲν δύναμαι νὰ κρέκω τὸν ἱστόν. Μὲ ἐδάμασεν ὁ πόθος τοῦ νεανίσκου ἐνεκα τῆς ραδινῆς Ἀφροδίτης». Ἰδοὺ τώρα καὶ δείγματα τῆς εὐγλωττοῦ ὑπερηφανείας ἢ τοῦ δηκτικοῦ καὶ γυναικεῖαν ἐξελέγχοντος ἀδυναμίας σαρκασμοῦ τῆς Σαπφῶς, δι' ὧν κατεκεραύνου τοὺς ἀντιπάλους αὐτῆς ἐν τῇ τέχνῃ ἢ ἐν τῷ βίῳ. Πρὸς τὴν Ὀλβίαν, ἀλλ' ἀπαίδευτον, γυναῖκα ἔλεγεν: «Ἀφοῦ δὲ ἀποθάνῃς, θὺ κείσε, οὐδ' ἔσται μνημοσύνη τις σοῦ, οὔτε τότε οὔτε ὑστερον, διότι δὲν ἔδραψας τὰ ἐκ Πιερίας ῥόδα, ἀλλ' ἀφανῆς θὰ φοιτήσῃς καὶ εἰς τοὺς δόμους τοῦ Ἄδου, ἀπερχομένη μετὰ τῶν ἀγνώστων νεκρῶν». Ὑψηλότερους καὶ εὐγενεστέρους στίχους τούτων οὐδέποτε ἄλλοτε ἐνέπνευσεν ἡ περὶ τὰ γράμματα καὶ τὰς Μοῦσας δικαία ὑπεροψία.

Οἱ πάσχοντες, οἱ ταλαιπωρούμενοι ἐν τῇ θεραπείᾳ τῶν γραμμάτων, ἄς ἔχωσιν ἀείποτε κατὰ νοῦν τὸ ἀπαράμιλλον τοῦτο τειρώστιχον παρηγορίαν καὶ ἐφόδιον κατὰ τῆς λατρείας τῶν ὕλικῶν ἀπολαύσεων, ἣν καθιέρωσαν αἱ νεώτεροι κοινωνίαι. Τὸ ὄνομα τῆς Ὀλβίας γυναικός, ἣν ἐστηλίτευσε ἡ Σαπφῶ, εἶναι ἀγνώστον, διότι ἀπῆλθε μετὰ τῶν ἀγνώστων νεκρῶν· τὸ δὲ ὄνομα τῆς Σαπφῶς ἔτι καὶ θὰ ἔτι εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα, διότι δὲν ἐξήτησεν

Ποῖαι τὸ ἀγαποῦν.



— Θὰ κεντίσω, κυρία, χαρτί νὰ σὰς ζητήσω τὴν ἀδικίαν σας...

— Μὰ, κύριε...

— Διότι γνωρίζω ἐκ πείρας, δὲν αἱ νῆαι καὶ αἱ ὠραῖαι δέχονται εὐχαρίστως τὴν ὁμῆν τοῦ ποιῆτος.

— Ἔχετε δικαίον..., κεντίσατε ἐλευθέρως.

ἄλβον, ἀλλ’ ἀνέβη εἰς τὴν Πιερίαν καὶ ἔδρεψε
ρόδα. Ὁξεῖαν ἠσθάνθη τὴν ἀκμήν τῆς σαπ-
φικῆς εἰρωνείας καὶ ἡ ἀντίζηλος Ἀνδρομείδα,
πολὺ βεβαίως ὑπολειπομένη οὐ μόνον τὴν
εὐφυΐαν, ἀλλὰ καὶ τὴν χάριν καὶ τὴν κομ-
ψότητα τῆς ἀθανάτου ποιητρίας καὶ ἀγωνι-
ζομένη οὐχ ἦτον νὰ ἀποσπᾷση δελεάζουσα
ἀπ’ αὐτῆς πεφλημένης μαθητρίας. «Πῶς
ἔθελξε τὸν νοῦν σου, λέγει πρὸς ἀσταθῆ τοι-
αύτην μαθήτριά, ἡ ἀγροῖκος αὐτῇ, ἡ μὴ
γινώσκουσα νὰ ἀνασῇ τὴν ἐσθῆτα ἐπὶ τῶν
σφαιρῶν!» Δὲν νομίζει τίς, ὅτι ἀκούει Παρι-
αινὴν τινα, χλευάζουσαν ἐπὶ σαρκαστικῇ ἐπι-
ἀκομῇ βλασφημίας καὶ ἐνδυναμίας; Τόσον
παλαιὰ εἶναι αἱ γυναικεῖαι ἀδυναμίαι καὶ
τόσον ἀθεράπευται ἀπ’ αὐτῶν καὶ οἱ γενναῖοι
τίτες!



Εἴπαμεν ἀνωτέρω, ὅτι ἡ Σαπφώ εἶχε καὶ
θυγατέρα, ἣν ἀπέκτησεν, ὡς λέγεται, νυμ-
φρεθείσα μετὰ πλοναίου τινός, κατοικοῦ τῆς
Ἀνδρου. Τὴν θυγατέρα ταύτην ἡ Σαπφώ
ἠγάπησε πολὺ, ὡς ἀποδεικνύονται τρεῖς καὶ
μόνοι περιωπθέντες στίχοι: «Ἔστι μοι καλὴ
παῖς, ἔχουσα τὴν μορφήν ἡμετέρην πρὸς τὰ
χρυσὰ ἄνθεμα, ἡ ἀγαπητὴ Κλαῖς, ἀνθ’ ἧς
ἐγὼ δὲν θα ἔσπεργον εἰς ἀντάλλαγμα οὔτε
τὴν Ἀυδίαν οὔτε τὴν Λέσβον». Ποῖους ἀγνώ-
στους ἦχους θὰ ἀνέδωκεν ἀρά γε ἡ λύρα τῆς
Σαπφῆς, δοιομένη ὑπὸ τῆς ἱερᾶς ἡμετέρας
σοφίας τοιοῦτον μητρικὸν φίλημα; Ἐάν αἱ
γυναικες ἐκρίθησαν ἀνέκαθεν ὡς αἱ ἄρισται
ζωγράφοι τοῦ αἰσθήματος ταύτου, ἴδαν διὰ
τοῦτο κυρίως κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους
ἀπεθαναιόσθῃ ἡ κυρία Σανίχου, ποῖον πα-
ραγμὸν καρδίας δὲν θὰ δύναιτο ἡ ἔκτακτος
ἐκείνη εἰκαστική καὶ εὐφυΐα, περιγράφουσα
τις ἀρετάς, τοὺς κινδύνους, τὸν θάνατον ἴσως
τῆς περιληπτικῆς θυγατρὸς; Εἰς ποῖον ὄρος
δὲν θὰ ἀνῆρχετο ἡ Σαπφώ, ἀγομένη ἐξ οἰ-
σθήματος, ὅπερ μεταβάλλει εἰς ποιητρίαν καὶ
τὰς χυδαίαιτας γυναῖκας; Θέλετε καὶ ἄλλην
πρόσθετον τῆς Σαπφῆς; Ἐχομεν λείψανά
τινα ἐπιθαλαμίων, ἐν οἷς συγχέονται πάντα
τὰ εἶδη τοῦ λόγου, τὸ ἐλεγεῖον καὶ τὸ
δοκίμιον, τὸ ἀρετὴ καὶ τὸ ἡμιγλῶν, τὸ γρίψιον
καὶ τὸ ἀπότομον. Ἀλλοτε μὲν περιγράφει
γαμβρόν τινα ἱψηλὸν ὡς τὸν Ἀρην καὶ παρα-

κινεῖ νὰ ὑπώσσοι τὴν θύραν τῆς νυμφικῆς
οἰκίας οἱ τέκτονες. Ἀλλοτε δὲ παραβάλλει
τὸν γαμβρόν πρὸς ἑαυτὸν βλαστὸν, ἐκλέγουσα
βεβαίως τὴν παραβολὰς συμφωνοῦσαν πρὸς τὴν
σωματικὴν κατασκευὴν τῶν πανηγυριζομένων.
Τὸν γέλῳτα κινεῖ ἡ περιγραφή τοῦ βαναύσου
ἐκείνου θυρωροῦ, φίλου τοῦ γαμβροῦ, ὅστις,
κατὰ τὰ ἔθιμα τῶν παλαιῶν, φρουρεῖ τὴν
θύραν τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου ἀπὸ τῶν ἐφο-
δῶν τῶν ἀφροῶν κορασίων. «Οἱ πόδες τοῦ
θυρωροῦ ἔχουσι μῆκος ἐπὶ πῆχυν, τὰ σαν-
δάλια ἐρράφησαν ἐκ πάντε ἀλλεπαλλήλων
βοείων δερμάτων, δέκα δὲ ἐργάζεται ἐργάστη-
σαν εἰς αὐτά». Ἰδυνάμην νὰ προσθέσω καὶ
ἄλλους στίχους, συλλέγων, μαντεύων καὶ σφω-
ράζων αὐτούς, μετ’ ἀγῶνος· ἀλλ’ ἠθέλησα
νὰ ὑποβάλω τὴν ποιητρίαν εἰς ἐρεῖναν ποιη-
τικὴν καὶ οἷχι ὑπὸ μαχαίραν ἀνατόμῳ. Ἐκ
τῶν ὁνύχων ταύτων ἐμμενέσσετε ἤδη τὸν
λέοντα. Ἐπειδὴ δὲ πρόκειται ν’ ἀπονεύσωμεν
ἀδέκαστον δικαιοσύνην, δίκαιον εἶναι νὰ
σημειώσωμεν, ὅτι ἐκ τῶν ἀρετῶν τῆς Σαπ-
φῆς αἱ πλείους μὲν εἶναι ἴδιον αὐτῆς
κτῆμα, ἀλλ’ οὐκ ὅλγαι καὶ κοινὰ ἀρετὰ
τῆς ἐν γένει παλαιᾶς ποιήσεως, τῆς εἰκονι-
κότητος τῆς γλώσσης καὶ τοῦ ἀρχαίου βίου.
Καὶ ἡ ποίησις τῆς Σαπφῆς ἔχει δύο θεμε-
λιώδεις βάσεις τῆς παλαιᾶς ποιήσεως, τὴν
ἀλήθειαν καὶ τὴν ἀπλότητα. Ὅστις εἶπεν
ἀλήθειαν καὶ ἀπλότητα, εἶπε τὴν ἑλληνικὴν
ποίησιν. Οἱ ἀρχαῖοι, μὴ ἔχοντες πρὸ αὐτῶν
ἄλλους ἀντιγραφεῖς, διπλοῦν εἰς ἄμπετον
σχέσιν καὶ ἀντέγραψον ἀπὸ τοῦ πρωτοτύπου
τὴν φύσιν· ἐνθ’ ἑαυτοῖς μανθάνοντες τὸ πλεῖστον
ἐκ σπουδῆς καὶ οὐχ ἐξ οὐτορίας καὶ φοβού-
μενοι μὴ πῶσιν ἐξ ἐπιφανείας, νοθεύο-
μεν τὰ περὶ ἡμῶν καὶ ἀρνούμεθα ψευδεῖς ἐν-
τυπώσεις, ὅπως εἴπωμεν τι νέον. Ἀπερρέθη-
μεν σχεδὸν ὁμοιωτικῶς τὰ ἐλπίδα, ὡς τετυμ-
μένον νόμισμα, ἡ ἀπὸ χεῖρον, μεταχειριζό-
μεθα αὐτὰ εἰς τὴν καλὴν ἐκτέλεσιν, ἐκλέγοντες
ἀντὶθέτως τὰ προληπτικότερα χάριν τοῦ συ-
νθροῦ. Ἀλλὰ καὶ Ὁμήρῳ ἔκαστον ἐπίθετον
ἔχει καὶ ποιητικὴν γῆρην καὶ ἱστορικὴν ἀλή-
θειαν καὶ ἀπόδειξιν ταύτων, ὅτι, μετὰ παρῶ-
δους αἰῶνας, ὁ συνταγματάρχης Δῆς ἀνικά-
σας πύλους ἐν Πελοποννήσῳ, ὀδηγημένος
μόνον ἐξ ὁμηρικῶν ἐπιθέτων. Μετὰ τῆς αἰ-
τῆς ἀληθείας ἡ ἡμετέρα ποιητρία ἀπεκάλισσε

Προβλεπτικότης.



— Καλὴ, τὸ χέρι σου κοίται...
— Μὴν ἀνισχυγῆτε, κεραι, γ’ αὐτὸ πῆρα ἐπαρῆται
τοῦ δὲν ποιεῖ καλά.

δολεπλόκον τὴν Ἀφροδίτην καὶ μυθοπλόκον
τὸν Ἑρῶτα καὶ μυθολόγησε τὴν Πειθὸν
θυγατέρα τῆς Ἀφροδίτης. ἔχον καὶ οἱ ἄρ-
χαῖοι μεταφράς, ἀλλ’ οὐχὶ ἐξηγημένους καὶ
ὑπερνεφελούς, ἴσως διὸ ἠγνόουν τὰ ἀερό-
στατα, ἀλλὰ σαφεῖς καὶ φυσικάς. Τίς δὲν
θαυμάζει τὸν Ἀλκμᾶνα, ὀνομαζόμενον ἀφρόν
ἄνθρωπος τοῦ π’ αἵματος, ἡ τὸν γράφοντα τὸν πρὸς
τὸν Πάνα ὕμνον, ὅστις, ὅπως παραστήσῃ τὸ
ἥλιος καὶ τῶν ὀρέων τῆς Ἀρκαδίας, λέγει, διὰ
βιβλίζει ἐπ’ αὐτῶν ὁ ἥλιος; Ἐν ἐπίθετον
παρὰ τοῖς παλαιῶς ἰσοδυναμεῖ πρὸς μίαν
στροφὴν, μίαν· ἰδέαν τῶν νεωτέρων. Ἐξαι-
ρομένης τις ποτὲ τὰς ποικίλας ὁρεῖς καὶ τοὺς
σηματισμούς τοῦ ὠκεανοῦ, ὅπως ὁ ἀφελὴς
Ἡσίοδος, πλάσας τὸν μῦθον τῆς γεννήσεως
τῶν Νηρηίδων; Ποῖα ὀνόματα ἔφερον αἱ
Νηρηίδες αὐταὶ; Γαλήνη, Γλαῦκη, Κυμοθήη,
Νησιή, Ἀκταία, Ψαράθη, Εἰδμήνη. Ἰδοὺ
λοιπὸν ἡ θάλασσα καὶ τὰ κύματα καὶ τὸ
γλαυκὸν αὐτῆς χρῶμα καὶ ἡ γαλήνη καὶ αἱ
ἀκταὶ καὶ οἱ λιμένες καὶ ἡ ἄμμος. Ὅπου οἱ
νεώτεροι θὰ ἰδοῦσιν μικρὸς περιγραφῆς,
ὁ ἀρχαῖος ἔπαισε θεότητος καὶ ἐκείστη θεό-
της εἶναι μία εἰκὼν. Τὸν πρόχειρον τοῦτον
θησαυρὸν τῆς ἑλληνικῆς ἡμετέρας ἐχρησι-
μοποίησεν ἡ Σαπφώ, ἀποτυπώσασα μόνον
ἐκ αὐτοῦ τὴν σφραγίδα τῆς ἰδίᾳς μεγαλο-
φυΐας καὶ τῶν ἀτομικῶν συγκινήσεων. Οἱ
ἀρχαῖοι ἠγνόησαν τὴν νεωτέραν μελαγχολικὴν
ποίησιν, τὴν ἡμετέραν ἐκ τοῦ θανάτου
καὶ ἀέλπιδος πορὰ τὰ μνήματα κατασκευά-
σαν, διότι ἠγάπων παιδικῶς τὴν ζωὴν καὶ
ἀμολόγουν ταῦτα μετ’ ἀφελείας, δι’ ἣν θὰ
ἠσθάνων οἱ νεώτεροι εἰκαστικῶς ταραχιστέα.
«Καλὸν ὁ θάνατος, λέγει ἡ Σαπφώ, διότι
ἴαν ἦτο καλὸν, θὰ ἀπέθνησκον καὶ οἱ θεοί».
ἠγνόησαν ἑλπίδος οἱ ἀρχαῖοι καὶ τὴν παρὰ
τοῖς νεωτέροις λεγομένην ποιήσιν des belles
horrreurs. Δὲν ἐνέκυραν δηλονότι εἰς περι-
γραφήν ἀσχημῶν καὶ φαράγγων, κατοικου-
μένων ὑπὸ ζοράων καὶ κοιμητηρίων, φαιτω-
μένων ὑπὸ φαντασμάτων. Ἐλέλουν πρὸς
ἀνθρώπους ἀνθρωπίνους καὶ διὰ τοῦτο ἐπῆρ-
ξαν ἀθάνατοι. Ὅταν ἐλόμβανον οἱ ποιηταὶ
ἀπὸ χεῖρας τὴν λύραν εἰς ἐποχὴν, καθ’ ἣν ἐπ-
λαμβάνοντο συγχρόνως ὡς ἱερεῖς, νομοθετοῦν
καὶ χρησιμοδοτοῦν, ἐφαίνοντο συνομιλοῦντες
μετὰ τοῦ θεοῦ καὶ οἶοντο μὴ ἔχοντες γήινους
ἄφρονας. Ἡ λυρικὴ ποίησις ἔρρεεν ὡς θέα

Τὸ σκίτσημα.



— Στοιχηματίζω καὶ θέλω, αἱ δὲ μὴ ποτε νὰ κινήσῃτε οὔτε δέκα τοῦτο.
— Ἐγώ σοι, ἔχωσε ἑκατὸ μίαν ἀπὸ μισοφροῦ τῆς γυναικὸς μου.
— Ὁχι! αὐτὴ ἔχασσε, κύριε, καὶ θὰ κληρώσῃτε τὸ πρῶτον μὲν οὐκ... Εἶναι τελευτηφύλαξ.

"Όσκι Ισίντ...



— "Όσκι ή γυναίκα μου δέν είναι κατέ μου, κα-
μίζω ποδ' καί μέ λείπει.
— "Έγώ παθαίνω τό Ισάντιον: δέν είναι κατέ
μου, τότε καί μου λείπει.
— Τι.
— Η ήσυχία

ἀποκαλύπτει καί διά τοῦτο κατ' τὸ λυκαυγὲς
τῆς ἀσέβειας τοῦ κόσμου συγχέεται μετὰ τῆς
θεοσεβείας, καί μετὰ τὴν ἀρίμανσιν αὐτοῦ
συμμαχεῖ μετὰ τῆς φιλοσοφίας. Ὁ Μουσῆς
ἔγραψεν φῶδες, καί φῶδες ἔγραψε καί ὁ Γκαίτε.
Σκιαγραφήσαντες ἐκ τῶν ἐνόντων τὴν Σαπφώ,
ματαίως θά ἀναζητήσωμεν ἐν τε τοῖς ἀρχαίοις
καί νεωτέροις καιροῖς γυναῖκα ἀξίαν νὰ παρα-
βληθῇ πρὸς αὐτὴν ὡς Ἰση πρὸς Ἰσην. Ἐπι-
γραμμὰ τι τοῦ Ἀντιπάτρου Θεσσαλονικέως,
ἀκμασάντος ἐκ τοῦ Ἀργαίου, κατονομαζέει
ὡς ἔξης πάσας τὰς θε γλώσσους, ὡς λέγει,
Ἑλληνίδας γυναῖκας, ὧς ἔθρεψεν ὁ Ἑλικών:

Πηγήϊλλαν, Μοῖραν, Ἀντίης κούρα, θῆλιν Οὐρανίαν,
Λαοβιάδα Σαπφὸν κόσμον ἀπὸ λυκαυγῶν,
Ἥριναν, Τελειόλλαν, Ἀγαυίδα, καί σὲ, Ἐρίωνα,
Θοῦρον Ἀθηναίαν ἀπὸ δὲ μελαινάδα.
Νοστίδα θελήσασσαν, δὲ γλυκερὰν Μέρην,
Πάσαν ἀνείων ἐργαζομένην σελίδων.
Ἐνθα μὲν μύσαι: μέγας σὺ φανός, ἔνθα δ' αὖτις
Γαλα εἴπαι, θνητοῖς ἀφ' οὐραίου εὐφροσύνας.

Ἐκ τῶν ἐνθάδε τοιούτων Μουσῶν, ὧν τὰς
πλείστας σὺδ' ὁλοῦς ἢ ἀτελῶς γινώσκουμεν, σὺδ' ὁ-
μῶς βεβαίως εἶναι ἀξίον νὰ παραβληθῇ πρὸς
τὴν ἀντιπροσώπων τῆς Αἰολικῆς ποιήσεως.
Ἐάν καὶ αἱ ἄλλαι εἶναι Μοῖσαι, τότε αὕτη
βεβαίως εἶναι ὁ μουσηγέτης Ἀπόλλων. Ἐάν
δὲ ἡ κλαυρὴ ἀρχαϊότης δέν ἔπρεπε γυναῖκα
ἐφημέριον, εἰ νὰ εἴπωμεν κλέον περὶ τῶν
χρόνων τῆς μεσαιωνικῆς βαρβαρότητος, ἀφοῦ
ἀπεβέβη ἡ φυχὰ λαμπρὰ τῆς Ἀλεξινδρείας
καί ἐψυχορράγησε τὸν τελευταῖον λόγον ὑπὸ
τὰς αἱμοσταγεῖς χεῖρας φανατικοῦ ὄχλου ἢ
γυναικείας ἑλληνικῆς εὐφυΐας ὑπὸ τὸ πρόσκαιρον
τῆς Ὑπατίας; Ἐάν πιστεύσωμεν τοῖς Βο-
ζαντινοῖς ἱστοριογράφου, ἐν Κωνσταντινου-
πόλει ἤκτισαν σοφαὶ γυναῖκες, μονοτονὴ ἑτα-
λείουσαι τὴν δόξιν τοῦ Πλάτωνος καί τοῦ
Ὁμήρου. Ἀλλ' οἷοι οἱ ψάλλται, τοιοῦτοι καί
οἱ ψαλλόμενοι. Ἐχομεν ἐν πρώτοις Ἀνναν
τὴν Κομνηνὴν, μόνην γυναῖκα, ἣς ὁ βῆσκα-
νος χρόνος ἔωσεν ἀνέριον τὸ σύγγραμμα.
Ἵνα μὴ εἴπω ἐξ ἰδίων τίς αὕτη, ἀντιγράφω
τὸ προοίμιον τοῦ συγγράμματος: «Ἐγὼ Ἄννα,
θυγάτηρ μὲν τῶν βασιλέων Ἀλεξίου καί Εἰ-
ρήνης, πορφύρας τιθήνημά τε καὶ γέννημα,
οὐ γραμματίων οὐκ ὁμοῖος, ἀλλὰ καὶ τὸ ἑλλη-
νίζειν εἰς ἄκρον ἐκπαιδαγμένη καὶ ρητορικῆς
οὐκ ἀμελετήτως ἔχουσα καὶ τὰς ἀριστοτεχνι-
κάς τέχνας εὖ ἀναλεξαμένη καὶ τοὺς Πλάτω-
νος διαλόγους καὶ τὸν νοῦν ἀπὸ τῆς τετρα-
κτύου τῶν μαθημάτων περικάσασα κτλ.». Μετὰ
τοιοῦτον προοίμιον, περιμένετε βεβαίως μετῴ-
ν τι τῆς «Παιίδος». Ἀτυχῶς εἶναι μόνον ἡ «Ἀλε-
ξιάς». Ἐνθυμιόδα βεβαίως, ὡς ἀνερέσαμεν,
πῶς ἔθρηνησε τὰς συμφορὰς τοῦ ἔρωτος ἢ
Λαοβία δοῦδος. Ἀκούσατε τώρα καὶ τίνα δοῖ-
δον τοῦ ἑνδεκάτου μετὰ Χριστὸν αἰῶνος καί
συγκρίνατε τοὺς δύο πολιτισμούς καὶ τὰς δύο
ἡμετεῖς. Ἡ Ἄννα ἀπώλεσε περιληψίμων
σιζύγον καὶ πρὸς ἑνδοῖξαν τοῦ κένθους τῆς
ἐφρίσκει τοὺς ἔξης λόγους:

«Σκοπὴν ἡμῖς ἐλπίσμεν τὴν ψυχὴν καὶ πρὶ-
θροῦς δακρύων περιτέγγω τοὺς ὀφθαλμούς.
Ὁ! οἷον ἡ Ρωμαίων ἀπώλεσε βυβλίον! Ὁ
πῶς ἀκριβεστάτης περὶ τὰ πράγματα...
λόγον δὲ ἐπιστήμης, ποικίλης δὲ σοφίας, λέ-
γει δὲ τῆς θοραίας καὶ τῆς ἡμετέρας αὐλῆς!...
Τὸ πάθος τὸ περὶ τὸν Κασσαρὰ καὶ ὁ κατ'
αὐτὸν ἀεικλιστὸς θάνατος αὐτῆς μὲν κατὰ
κενὸν τῆς ψυχῆς, καὶ εἰς βάθος τὸ τραῦμα
εἰργάσατο...»

Δέν ἔχει ἀρὰ γε δίκαιον νὰ ἀνακρίξῃ ἡ

Σαπφώ ὑπερηφάνως ἐκ τοῦ τάφου πρὸς τὸ
γέννημα τοῦτο καὶ τιθήνημα τῆς πορφύρας:

— Καταθνοῖσα δὲ κείσεται! — ; Ἀναφέρουμεν
ἐν τὰς δύο Εὐδοκίαν, ὧν ἡ μία ἀνήκεν εἰς τὸν
θαυμασμὸν τῶν μεταγενεστέρων τὴν ἀπειο-
τάτην «Πρασινῶν» καὶ χάριν διαχύσεως
ἑτέρου γυναικείου ἀδάμαντος τῆς Βοζαντινῆς
ἑποχῆς, τὴν Εἰρήνην, θυγατέρα τοῦ Λυγοθέ-
του Θεοδώρου τοῦ Μετοχίτου τοῦ γυνικοῦ καὶ
μαθητρίου Νικηφόρου τοῦ Γοιττοῦ, τοῦ βο-
ζαντινοῦ ἱστοριογράφου. Ἀφοῦ παρήλθεν ἡ
ἑποχὴ ἐκείνη τῆς σκωτίας καὶ τῆς πορφύρας,
καὶ ἀφοῦ ἑκατοντάδες σοφῶν ἀνδρῶν προ-
λείψαν τὴν ὁδὸν τῆς ἀναγεννήσεως τῶν
γραμματίων, ἀνεφάνισαν τέλος κατὰ τὰς ἀρχάς
τοῦ καθόντος αἰῶνος δύο γυναῖκες, ἱκαναὶ νὰ
ἀνενίσωσι πρὸς τὴν ἀθάνατον αἴγλην τῆς
Λαοβίας δοῦδος. Ἡ μία εἶναι ἡ γνωστὴ
συγγραφεὺς τῆς «Δελφίνης καὶ τῆς Κορίνθης»,
ἦν πάντες ἐκ νεωρᾶς ἡλικίας ἀνέγνωσαν καὶ
ἐθαυμάσαμεν. Δέν ἀρνοῦμαι βεβαίως ἔσχατον
ἐκφυλάν, εὐαισθησίαν καὶ χυμωρικὴν θαυό-
τητα εἰς τὴν κυρίαν Σαπφώ. Ἀλλ' ἡ δυνατὴ
τοῦ σκωδωρῆ καὶ ἀνδροειδῆ σχολαστικότητος
ἀπόζουσι φῶς αὐτῆς, οὐδὲν ἔχει τὸ κοινὸν
πρὸς τὸ βρίζον αἷμα καὶ τὴν ζῶσαν ἡμνευ-
σιν τῆς Αἰολίδος Μούσης. Ὁ ἔρως αὐτῆς
εἶναι μεμαρμαμένος καὶ ὁμιχλώδης ὡς καὶ
οἱ ἥρωές τῆς, καὶ πᾶν ὅ, τι διηγείται, ὁμοῖζει
πρὸς πανεπιστημιακὴν διδασκαλίαν, ἢ πρὸς
συνδυασμὸν βασιλείας ἐν ἀριστοκρατικῇ
αἰθυσίᾳ. Ἐγραψεν ὡς γυνή, ἥτις ἔχρόνται,
ὅτι ἡ βορεία ποιήσεις εἶναι κρείττω τῆς
μεσημβρινῆς καὶ δαὶ ὁ Ὁσσανός περιέχει
καλλονὰς ὑπετέρας τῶν τοῦ Ὁμήρου. Με-
ταξὺ τῆς Σαπφῆ καὶ τῆς Σαπφῆς εἰς μάνην
ἀναζητῶ ὁμοιότητά τινα ψυχικῆς διαθέσεως,
κατανοήσεως τοῦ ἔσω κόσμου, παραστάσεως
ιδεῶν καὶ αἰσθημάτων. Ἀλλ' ἂν πρὸς τὴν
νὰ πιστεύσῃ εἰς μεταμorfώσεων, θά ἔλεγον
ὅτι ἡ ψυχὴ τῆς Σαπφῆς πύλλαι ὑπὸ τὸ
στήθος τῆς Γεωργίας Σάνδης. Ἐάν ἡ
γυνὴ αὕτη ἐγεννᾶτο πρὸ εἰκοσιπέντε αἰῶνων
ἐν Ἀθῆναις, ἡ Σαπφώ θά εἶχε μίαν ἀδελφὴν.
Ποία ὁμοιότης σὲ μόνον ποιήσεως καὶ τὸ λ-
μης ἰδεῶν, ἀλλὰ καὶ βίον καὶ περιηγητικῆς
τῶν κοινωνικῶν προλήψεων! Ἡ Γεωργία
Σάνδη ἀποθνήσκει βεβαίως, ὅτι ἐγεννήθη
ἀρχαία Ἑλληνίς καὶ διὰ τοῦτο λέγεται, ὅτι
ἐσκόρπη νὰ κατοῖσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ τῆς
ἐπαναστάσεως καὶ νὰ συνεγνωσθῇ μετὰ τοῦ
Βύρσανος. Ὅσκι ἀνέγνωσε τὸ ἔργον τῆς

(καὶ τίς δὲν ἀνέγνωσε τὰ ἔργα τῆς ἀρίστης
συγγραφεύς τῆς Γαλλίας;), ὅσα μάλιστα
ἔγραψε πρὶν πλανηθῇ εἰς σχολικὰς ἀτρακτοὺς
χάριν ἀνεφίκτης πολιτικῶν ὀνείρων, γινώσκει
πόση εἶναι ἡ ἐνδοκίμη δύναμις τῆς συγγραφῆς
τῆς «Βαλεντίνης» καὶ τῆς «Ἰνδιάννας», μετὰ
πολλὰς ἀρχαῖας γραφίδος ἑξωγράφου τὰ
ἀνθρώπινα πύθη καὶ τὰ θέλγητρα τῆς φῆ-
σεως. Ὡς αὕτη ἠδύναντο νὰ γράψῃ τὰ ἐρω-
νεται μοι κείνος ἴσος θεοῖσιν, οὕτως ἡ
Σαπφώ θά ὑπέγραφε τὴν ἡδυπαθῆ, τὴν
διήκοντο ἑκατὴν σελίδα τῆς «Βαλεντίνης»,
ἐν ἣ ἡ ἥρωὶς κατ' ὕμνους παραδίδεται εἰς
πάσαν τὴν παραφροσύναν τοῦ κατὰ πρῶτον
ἑξομολογουμένου ἔρωτος εἰς τὸς ἀγκύρας τοῦ
ἀγριότητος Βενεδίκτου, οκτηνὴν ἔρωτος, ἡ
δυσίσημος κριτικὸς παραβιάζει πρὸς τὴν πέ-
πτην πρῶτην τοῦ «Ρωμίου». Καὶ πόσος ἄλλος
σελίδας δέν ἠδύναντο νὰ παραισθήσῃ τις, ἑρα-
μίλλους πρὸς τὸς ἀδελφάς, περικαπὸς τῆς
παλαιᾶς ποιήσεως! δίδει τὰ πλείστα τῶν
ἔργων τῆς Σάνδης εἶναι κυρίως ποιήματα...

Ἀλλὰ καὶ σήμερον ἡ πατρίς τῆς Σαπφῆς
δέν ἀπώλεσε τὴν παραγωγικὴν αὐτῆς δύναμιν.
Ἐκείθεν χθὲς καὶ πρῶτην ἀντίχρησι καὶ πάλιν
ἡ γλυκεῖα φωνή, ἥτις ἔλαυνε διὰ μελιφρόνων
στίχων τὸν θάνατον τῆς ἀθανάτου ποιητρίδας,
καὶ ἥτις ἀνήγγελεν ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς σκηνῆς
τὴν ἀνίστασιν τοῦ ἑλληνικοῦ δρώμεντος. Ἄμν-
δος τις ἤγχο τῆς σαπφικῆς ποιήσεως, σφίγγει
εἰς τὴν νῆσον ἐκείνη καὶ περιεσώθη εἰς τὸ
τεμάχιον τοῦτο, ὅπου ἐπιθυμῶ νὰ μελετήσῃ:

Νεκροθάλασσον ἐχρῶνος θανάτου,
Κύρα, πλῆξαι, τῆς Μουλήσεως!
Κλάδους κούραι' αἰώδους μερούσης.
Καὶ ἀνέβαιν' ἐπ' αὐτῶν κρηναῖς
Τῆς Ἰσάντης τῆς μέγας κλίσης.

Τῆς Λαοβίας καὶ τὸ μερῶδες
Ἀριστοτελὲς κόρη Ἰσάντης
Κατακόπαι ἀπὸ τῶν ἰσάντων
Καὶ θαλάσσης τῆς ἑσπέρης ὀρέας
Μὲ δακρυβρέκτου ἡμῶς ἡ κλίση.

Εἰς τὴν κόρη τῆς αἰῶνος Ἰσάντης
Ἡ γυνὴ αὕτη νεκροθάλασσον
Μὲ τὴν κόρη τῆς αἰῶνος Ἰσάντης
Δακρυβρέκτου ἡμῶς ἡ κλίση
Καὶ μὲ βῆμα κατήχησαν ἡμῶς.

Δὲν ἐξέφυγε ὁ θῆλον τὸ βλάπτει
Τῆς παρθένου καὶ ἀκαταστάτου κόρης
Τῆς καρδίας, ἡ δὲ δακρὺν τῆς μέγας
Φανερῶν, κατακλίνεται ἡμῶς,
Ἦτο δαίμων κρηναῖς παρακλίνων.

Εἰς τὴν κόρη τῆς Ἰσάντης Ἰσάντης
Εἰς τὴν κόρη τῆς Ἰσάντης τῆς φανερῶν
Πῶς τὸ κόρη τὸ κόρη τῆς φανερῶν,
Μὲ τὴν κόρη τῆς Ἰσάντης τῆς φανερῶν,
«Κῆμα, δίδει μὲ τὴν κόρη καὶ κόρη».

Ἡ ἀδελφὴ αὕτη, κατηκλίνεται
Εἰς τὴν κόρη τῆς φανερῶν παρακλίνων,
Εἰς τὴν κόρη τῆς Ἰσάντης τῆς φανερῶν,
Ἐπὶ τὴν κόρη τῆς Ἰσάντης τῆς φανερῶν,
Καὶ μὲ αἰῶνος κρηναῖς ἡμῶς.

Νεκροθάλασσον ἐχρῶνος θανάτου,
Κύρα, πλῆξαι, τῆς Μουλήσεως!
Κλάδους κούραι' αἰώδους μερούσης,
Καὶ ἀνέβαιν' ἐπ' αὐτῶν κρηναῖς
Τῆς Ἰσάντης τῆς μέγας κλίσης.

... Χειροκροτήσατε τὸν ἀπόντι ποιητὴν,
εἰς τὴν εὐφυΐαν τοῦ ἑσπέρου ὁμοῖου,
καὶ δὲν κλείομεν τὸ παρὸν ἀνάγνωσμα διὰ δακρύων
ἐπὶ ἀνεπανορθώτου ἀπωλείας, ἀλλὰ διὰ μιᾶς
ἐλπίδος.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Ζ. ΣΥΖΑΝΤΙΟΣ





* Η ΠΡΟΤΙΜΗΣΙΣ *

‘Αγαπητή μου,

Έκτοτε, πως ο παππος μου, ο πλέον τενός συγγενής που μου ήμεινε, έπιθυμεί τον γάμον μου και ποια γενναία αισθήματα τον ώθούσι διά να μου δώση εις τον βίον μου πρωτιάτην, ο οποίος ήμεις να μ’ αγαπάει και να μ’ ήρεση.

Μεταξύ όλων εκείνων, οι οποίοι μας εκλησάσαν, ο παππος μου διακρίνεται, ότι εσομαθούσα τον ‘Ανδρέαν, ανώτερον υπάλληλον Γραμμάτης, και τον Πέτρον, καλλιτέχνην με πολλά μέλλον. Είς κανένα ήμας εκ των δύο δεν έδίδα την προτίμησιν μου. Έμενα πάντοτε αναποφάσιτος και εκλονίζομεν τόσον από τους συγγενείς τρόπους του ‘Ανδρέα, όσαν και από τας ένθουσιώδεις ιδεολογίας του Πέτρου.



‘Ο Πέτρος.

‘Ο ‘Ανδρέας.

Ο πάππος μου, διά να μου δώση την εύκαιρίαν να μελετήσω καλλίτερον τοις χαρακτήρας των, το τελευταίον καλοκαίρι τοις προσεκάλεσε και τούς δύο εις την έξοχικην έπαυλιν μας, αλλά και εκεί, όπως και εις την πρωτεύουσάν, ήμυνα πάντοτε αναποφάσιτος.

— Έ! ποιων προτιμής; μ’ έρωτούσε συχνά ο πάππος μου, απεφάσιτος τίποτε;

Και όταν έγώ του έκαμνα σημείον αρνητικόν, ο καλός γέριον απήντα μ’ αναστεναγμόν:

— ‘Αχ! αúταις ή γυναίκες! πόσον είναι δύσκολες! πόσον είναι...

— Μη ανησυχής, καλέ μου παππο, ποιός ζεύρει; Ισως και αήρτω μάλιστα έν

επεισόδιον, κάτι μικρό και ασήμαντο, με κύρη ν’ απεφασίσαι. Πολλοίς και από τα πλέον μικρά και ασήμαντα γεγονότα εξαρτώνται σημαντικά αποτελέσματα...

Και το σημαντικό αυτό γεγονός, όν ήργησε να παρουσιασθή.

Είχομεν καιρὶ μίαν έκδορμὴν εις ένα πλησίον λόφον, οὗ δὴν φέρεται και έγω. Η ήμερα ήτο πολύ θερμή και εις το τέλος τοῦ περιπάτου μας είχε διαφύσει υπερβολικά.

— Δεν εἰδείπω τί δά έδίδα εις όποιον δά μου έφερε να πάω κάτι, είπον. Ποσον δέλω να δρασιώμαι!

— Μπρωτόν δά μιλῶμε τί δά εἰδῶτε, δεσποινίς; ήρωτησεν ο ‘Ανδρέας.

— Τήν απάντησιν και πιστοῦ.

Ός ήκουσαν τήν τελευταίαν μου φράσιν οἱ δύο νέοι, απεμακρύνθησαν ήρεως. ‘Ο ‘Ανδρέας με βήμα σταθερόν διευθύνει πρὸς τήν κατοικήσειν, ως άνθρωπος, ο οποίος γνωρίζει ποῦ πηγαίνει, ένφ ο Πέτρος, άνευ αριθμητικῆς κατευθύνσεως, ήρχισεν να πλανιέται εἰς καὶ ἐκεῖ.

Μόλις τοῦς είδον ν’ απομακρύνονται, ήρχισα ν’ ανησυχῶ και να λυποῦμαι δι’ ό,τι είπα και δι’ ό,τι υπεσχεθην, έν τούτοις κάτι τι μου έλεγε, ότι το τόλμημα μου αυτό δά έδιδεν έν περας ευχάριστον εις τήν αμφιβολίαν μου.

Καθησυχυσάσα εκ τής σκέψεως ταύτης, ήρχισα να παρατηρῶ τους δύο νέους και απεμακρύνοντο. Ένφ ο Πέτρος, βασιζόμενος εις τήν τύχην, επλανιέτο εἰς καὶ ἐκεῖ, άνήμωσα εις τούς δάμνους και τας ακάνθας, σκυμμένος πάντοτε διά να εἶρη κάτι, ανησυχός και βιαστικός, ο άλλος, πρακτικός και μετρημένος, κατέβαινε τό μονοπάτι με βήμα ήρεμον και διευθύνετο εις μίαν παράγκαν, αδιόρατον μέσα εις τα δένδρα, ή όποια τό καλοκαίρι ήτο τό καφενεῖον και τό ξενοδοχείον τοῦ λόφου.

‘Ο ‘Ανδρέας έβαινε πρὸς βεβαίαν εὐτυχίαν.

— Αὐτός ο Πέτρος, έσκεπτόμεν, δά καταματωθή χωρίς να καταρθώση να εἶρη έστω και μίαν σταγόνα δρόσου, ένφ ο

αντιπαλός του, χωρίς άλλον κόπον, παρὶ με μακρόν έξοδον, δά κερήσῃ τήν υποσχέσιν μου. Είναι τής τύχης μου νά πραγματοποιήσῃ τόν ‘Ανδρέαν... Φαίνεται πολύ δετικός, και εις τόν αἶωνα αὐτὸ ζάμεν...

Με αὐτάς τας σκέψεις εις τήν κεφαλὴν κυρκοκυβήσαν και τους δύο νέους. ‘Ο ‘Ανδρέας είχε πλέον εισέλθει εις τήν παραγκαν, αλλά και τόν Πέτρον είχαν κρύψει από τα βλέμματα μου τα δένδρα και οἱ δάμνοι.

Έκάθησα και άνεμενον. Πόσον και οἱ δύο άργυποκοῦσαν! Πως ο Πέτρος δεν καταρθίσει να επιστρέψῃ ακόμη, μ’ έξεπληρέτην, αλλά και ή άργαζορία τοῦ ‘Ανδρέα μου έφαίνεται περισσότερο παραδοξός. ‘Ανησυχῶν πραγματικῶς, ότι τόν βλέπω



‘Ο ‘Ανδρέας επιστρέφει.

ν’ αναφαινεται, ακολουθούμενος από ένα μικρόν, φορτωμένο από ψιάλια.

— Διά τί τώρα όμως ο ‘Ανδρέας δεν κατεδέχετο να σηκώσῃ έν βαρεῖ, τό όποιον ήτο προωρισμένο γιά με, και τό έφορτώσεν εις τούς ώμους τοῦ μικροῦ τοῦ ξενοδοχείου;

Αὐτό ήτο μία παρατηρησις, ή όποια με προσέβαλε κάπως, αλλά τόν έδικαιολόγησα άμέσως, όταν διεκρίνα πόσαν πολλά και διάφορα ήσαν αἱ ψιάλια, τας όποιας έφερε.

Τέλος μ’ έπλησίασεν. Είχε τό ύψος ανθρώπου, ο οποίος δεν είχε κουρασθή τό καλλάρω του ήτο αλύγιστον, δεν είχαν ιδρώσει διόλου. Και όμως, προσποιόμε-

Υπό τὸν ἀγρίοντα.



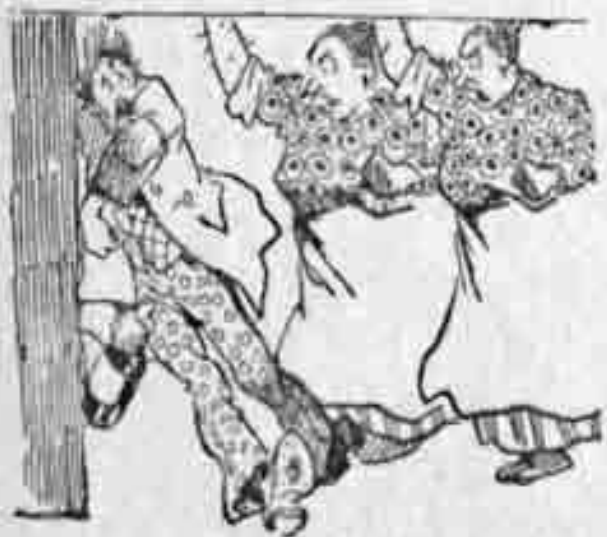
— Κύριε, Πάρε μου, τὴν βιολετταί μου, μήπως παρήθην...

νὰς τὸν κουρασμένον καὶ τὸν ἰδρωμένον, ἔδωκε τὸ μεταξωτὸ τοῦ μανδήλι καὶ τὸ περιέφερεν εἰς τὸ πρόσωπόν του. Δύσαζε τὸν μικρὸν νὰ βγάλῃ ἀπὸ τὸ καλὰν τοῦ τῆς μπότηρας, τῆς ὁποίας παρέταξεν εἰς τοὺς πόδες του, ὅτε εἰς δόρυδας σεισμένων κλάδων μ' ἔκαμε νὰ στρέψω τὴν κεφαλὴν.

Μανιώδης ὑπὸ τῆς ἰδέας, ὅτι προηγήθη τοῦ ἀντιζήλου τοῦ ὁ Πέτρος, ἄφησεν ἐκτὸς τοῦ μικροῦ δάσους καὶ ἔσπευσε κατ' εὐθείαν πρὸς ἐμέ. Χωρὶς καπέλλα καὶ σακκάκι, μὲ λαμποδέτην λυμένον, κατακόκκινος, ἰδρωμένος, μὲ καλάρα τσακισμένα, ἔκράτει εἰς τὸ χερὶ του μέσα, εἰς ἓνα μεγάλο φύλλον καστανίας, διπλωμένο ὡσὰν χιτῆ, ὀλίγο νερὸ... πολὺ ὀλίγο νερὸ, τὸ ὅποιον καὶ μοῦ προσέφερεν.

Ἦτο δαῖμα, πὺς ἠμπούρεσε νὰ κρατήσῃ μὲ τόσων βιαστικὸν δρόμον τὸ νερὸ εἰς τὸ φύλλον ἐκεῖνο, χωρὶς νὰ χάσῃ καὶ τὴν τελευταίαν σταγόναν του. Καὶ ὅπως τὸ

Φαινόμενον



— Παρήθην! ὅσοι φορέβλινος δακτὺ τῆς γενεῆς μου, ἐκεῖνη μοῦ τῆς βρέχει. Ἀλλοῦμαι! μοῦ τῆς βρέχει... δακτὺ.

νερὸ ἐκεῖνο ἔκραυγέτο καὶ ἦτο τόσον καθαρὸν! Τὸ ἔπια ἔπνυστί.

Παρμένο ἀπὸ κόποιαν κρυμμένην πηγὴν, τὴν ὅποιαν μυστάνουν κατὰ κάλο-καίρι, τὰ πλέον εὖσθημα λαυλοῦδα, τὸ νεράκι ἐκεῖνο ἀπετέλεσε δι' ἐμέ τὴν καλλιτέραν ἀπόλαυσιν. Μοῦ κατέπαυσε τὴν δίψαν.

Ὁ Πέτρος κατεβέλχθη εἰς τὸ κουρασμένον πρόσωπόν του μίαν χαρὰ ἐξέλαμψεν. Ὁ Ἀνδρέας πάλιν, κόπως προσδληθεὶς παρὰ τὸν πνευματικὸν τοῦ χαρακτήρα, ἔκαμε σημεῖον εἰς τὸν μικρὸν νὰ ἐκτιμω-τίσῃ τὰς φύλλας.

— Τί θέλεις, δεσποινίς; μπίραν, βου-ναδα, λεμονάδα ἢ σαμπάνια;

— Εὐχαριστῶ, δὲν δεῖται πιά!

— Τί ἀστεῖος! Ἡ σταγὼν τοῦ νεροῦ ἐκεῖνον δὲν σὰς ἔρκεσε βέβαια...

— Καὶ διατί ὄχι; δὲν αἰσθάνομαι διώ-λου δίψαν.



Ἐστρεν εἰς φύλλον καστανίας ὀλίγο νερὸ.

— Ἐ! καὶ τότε τί δά κοίτω τόσα πράγ-ματα ποῦ ἔφερα ἐδῶ;

— Θὰ τὰ πῶτε!

— Μὰ καὶ ἐγὼ δὲν δεῖω. Φρανεῖτε, ἀφοῦ ἐρῆκα ἀπὸ καφενεῖον, ὅτι δὲν ἔπια τὸ ποτήρι μου;

Μόλις κατάρθασα νὰ κρατήσω καὶ νὰ μὴν ἐκδηλώσω τὴν ἐκπληξίν μου.

— Πῶς! ἔσκέρην, ἔπια πρὶν ἀπὸ ἐμέ; Ἀετοῦ ἐξήγησεν ἀμέσως τὴν ἀργατορίαν του καὶ ἀπεκάλυψε τὸν ἐγωισμὸν του.

Θὰ ἔμεινα προσβεβλημένη ἀπὸ τὴν ὁμο-λογίαν του αὐτῆς, ἀν μὴ ὁ Πέτρος, βρέ-χων μὲ τὴν γλῶσσάν του τὰ κατὰξῃρα χεῖλη του, δὲν ἐπενέδαινον.

— Ἐγὼ ὅμως δὲν ἔπια τίποτε, ἔχω τέ-τοια δίψα, ποῦ νομίζω, ὅτι μπορῶ νὰ τὰ πῶ ὅλα μαζί.

Καὶ ἡ ὁμολογία αὐτῆς μοῦ ἐφάνη ὡς μίαν τρυφερά δωρεάν, ὡς ἀναπόκριτος ἐξομολόγησις τῆς πρὸς ἐμέ ἀγάπης τοῦ Πέτρου καὶ τῆς αὐτοθυσίᾳς του.

Ἐκλεπτικότης



— Ἐγὼ, δεσποινίς, ἂν διαβάσω ἓνα βιβλίον, δὲν βάζω διὰ φοβῆς τὰ πόδια ποῦ μ' ἀράσονται, καὶ αὐτὴ μὴ φοβᾶται ποῦ δὲν μ' ἀράσονται δάκτυλα.

Δύσαζε τὸν μικρὸν ν' ἀνοίξῃ μίαν συμ-πάναν, καὶ μόντη μὲν ἐγέμισα τὸ ποτήρι τοῦ Πέτρου...

Ὅταν ἐπιστρέψαμεν εἰς τὸ σπίτι, ἔρκεται τοὺς δύο νέους εἰς τὸ σαλόνι καὶ ἐμῶν νὰ εἶδω τὸν παππὸν. Μόνας, μὲ τὰ γυαλιά, εἰς τὴν μίση, ὁ γλυκὺς γέροντα ἰδοῦναι τὴν ἀφημέριδά του. Ὅταν μ' εἶδε, νὰ τὸν πλησιάζω, ὤψωσε τὰ γυαλιά του καὶ μὲ καρετῆρησε μὲ τὸ χαϊδευστικὸν βλέμμα του.

— Καλὴ μου παπα! δόσε μου τὴν κόχη σου! Ἐγὼ ἔκαμα τὴν πρωθυμερίαν μου. Ὁ Πέτρος δά με καμὲν εὐτυχί.

Ὁ παππὸς μ' ἐρῆκα τρυφερά-τρυφερά, μ' ἔπληρεν ἀπὸ τὸ χερὶ καὶ μὲ παρηγοῶ-σεν εἰς τὸν καλλιτέχνην.

— Κύριε Πέτρε, τοῦ εἶπεν, ἡ πρότασις τοῦ μοῦ ἔκάρτε, ἐγένεν εὐχαριστίας δεκτῇ. Ἡ καρδιά τῆς Κοραλλίας μου σὰς ἀνέκει.

(Charles Foley)

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΝ

Ἀμνησία.



— Κτενὴ φοβερὴ... δὲν θυμώμαι ἀκριδῶς το-μοῦτε ὁ γιατρός... νὰ πῶς μὴ δὲν ἀρᾶν οἱ δάκτυ-μῆκος ἢ ἀκροὶ δακτὺς αἱ μὴ...



ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

ΤΟΥ 1912

ΚΑΙ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο οὐδεμίαν δύναται τις ν' ἀναφέρει θαυμασίαν ἀνακάλυψιν, ὡς τὰ παρελθόντα ἔτη ἐνέγραψαν εἰς τὴν «χρυσὴν βίβλον τῶν ἀνακαλύψεων». Ἐκτός μιᾶς σπουδαίας γεωγραφικῆς ἀνακαλύψεως, κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, ὅπερ ἐτηκολούθησε νὰ ᾖναι ἔτος ἐπιστημονικῶν ἀποτελεσμάτων καὶ παρατηρήσεων, οὐδὲν τι ἄλλο ἐγένετο ἐπιστημονικῶς.

Ἀνακάλυψις τοῦ νοτίου πόλου.

Κατεκτήθη, ὁ νότιος πόλος. Ἡ ὑπὸ τὸν Ἀμουνδσεν ἀποστολὴ ἡδυνήθη νὰ πλησιάσῃ καὶ μεταβῇ εἰς τὸν πρὸ τῶσων χρόνων ἀναζητούμενον νότιον πόλον. Τοῦ ἡ μεγαλειτέρα ἐπιστημονικὴ ἀνακάλυψις τοῦ 1912, ἥτις ἐτηλεγραφήθη παντοῦ καὶ ἐγένετο γνωστὴ εἰς ἅλόν τὸν κόσμον.

Ἡ νοτιά γῆ εἶναι μία ἐκτεταμένη ἡπειρος, τῶσων μεγάλῃ, ὅσων ἡ Εὐρώπη καὶ ἡ Αὐστράλια ὁμοῦ. Οἱ ἐξερευνηταὶ ἡδυνήθησαν νὰ πλησιάσουν τὸν πόλον δι' ἑνὸς ὑπάρχοντος ρήγματος. Ὁ Ross ἐξερεύνησε τὸν πελώριον τοῦτον κόλπον κατὰ τὸ 1842. Ὁ Scott κατὰ τὸ 1902 ἐτοποθέτησε τὴν σημαίαν του εἰς 82°, 17' πλάτους καὶ τέλος ὁ Shackleton κατὰ τὸ 1909 ἐφθάσεν εἰς 88°, 23' πλάτους, ὑπολειπομένων ἀκόμη 170 χιλιομέτρων, ὅπως φθάσῃ εἰς τὸν πόλον.

Ἀπὸ τὸν χειμῶνα τοῦ 1911 ὁ Amundsen, χωρὶς νὰ εἴπῃ τι, ἀπεφάσισε νὰ προχωρήσῃ μέχρι τοῦ νοτίου πόλου καὶ τοποθετήσῃ τὴν μεταξωτὴν Νορθηγικὴν σημαίαν. Μετὰ μεθόδου καὶ ἄνευ βίας ὁ ἐκ Νορθηγίας Amundsen καὶ οἱ ἀκόλουθοί του διήλθον διὰ διαφόρων σταθμῶν τὰ χωρίζοντα 1400 χιλιομέτρα τὸν 90° σταθμὸν πλάτους τοῦ πόλου ἀπὸ τὸν τελευταῖον χειμερινὸν σταθμὸν τῆς Γῆς Ἑδουάρδου. Ἐδέησε νὰ ἀναρριχηθῶν ἐπὶ φανταστικῶν κλιτύων, νὰ κάμουν ἐφόδους ἐπὶ τοῦ ἀχανοῦς ὁροπεδίου, ἐνθα εὕρεται ὁ νότιος πόλος, νὰ ἀναβῶν ὁρη 3201 μέτρων ὕψους, μὲ τρομερὸν ψυχὸς, ἐνθα τὸ θερμόμετρον εἰδείκνυσεν 23 ὑπὸ τὸ μηδενικόν — ἀπαξ κατήλθε μέχρι 59 ὑπὸ τὸ μηδενικόν. — Τὸ πᾶν εἶχε προῖδει ὁ Amundsen, φέρων μετ' αὐτοῦ τροφάς διὰ πάντε ἔτη καὶ ἐγκατασταθεὶς εἰς τὴν 85 παράλληλον.

Τὴν 15 Δεκεμβρίου 1911 ἐπλησίασεν εἰς τὸ τέρμα· παρετήρησεν ὅμως, ὅτι ὑπαλείποντο ἀκόμη 9 χιλιομέτρα, ὅπως φθάσῃ καὶ θέσῃ τὸν πόδα του ἐπὶ τῆς κυρίως θέσεως τοῦ νοτίου πόλου. Ἡ πορεία ἦτο σχετικῶς εὐχολος καὶ ὁμαλὴ εἰς συνεχὴ πεδιάδα, λευκὴν καὶ γυμνὴν, μέχρι τῶν ὁρίων τοῦ ὁρίζοντος. Τὴν 16 αἱ γενόμεναι παρατηρήσεις τοῦ ἡλίου διὰ

τοῦ ἐξάντος (azimuth) εἰδείκνυσαν, ὅτι τὸ ζητούμενον μέρος ἦτο ἀκριβές. Ὁ νότιος πόλος κατεκτήθη. Ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς ἀναχωρήσεώς των οἱ ἐξερευνηταὶ προὐχώρουν 25 χιλιομέτρα τὴν ἡμέραν, κατὰ μέσον ὁρον.

Ὅπως οἱ δύο πόλοι παρέλκον τὸ μυστικόν των· εἰς τὸν βόρειον πόλον ὁ Peary ἔστησε τὴν σημαίαν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, ἐνθ' εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν τοῦ μεγάλου στροφέως ὁ Amundsen ἐγκατέστησε, πλησίον τῆς μικρᾶς τοῦ πολιτικῆς οἰκίας, τὸ Νορθηγικὸν σῆμα.

Ἡ κατάκτησις αὕτη τῶν πόλων εἶναι μέγα ἀνδραγάθημα, εἶναι μέγα ἐπιστημονικὸν κατόρθωμα. Β' ἐπὶ ἐνταῦθεν πολλοὺς ἐρωτῶντας, εἰς τί δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ἡ ἀνακάλυψις αὕτη; Εἰς τοῦτα καὶ μόνον δύναται νὰ χρησιμεύσῃ, ὡς ἀπόδειξις ἡ μᾶλλον ὡς μεγάλη πιθανότης, ὅτι ἡ Γῆ δὲν εἶναι στρογγύλη, ἀλλ' ὅτι ἔχει τέσσαρα ἄκρα.

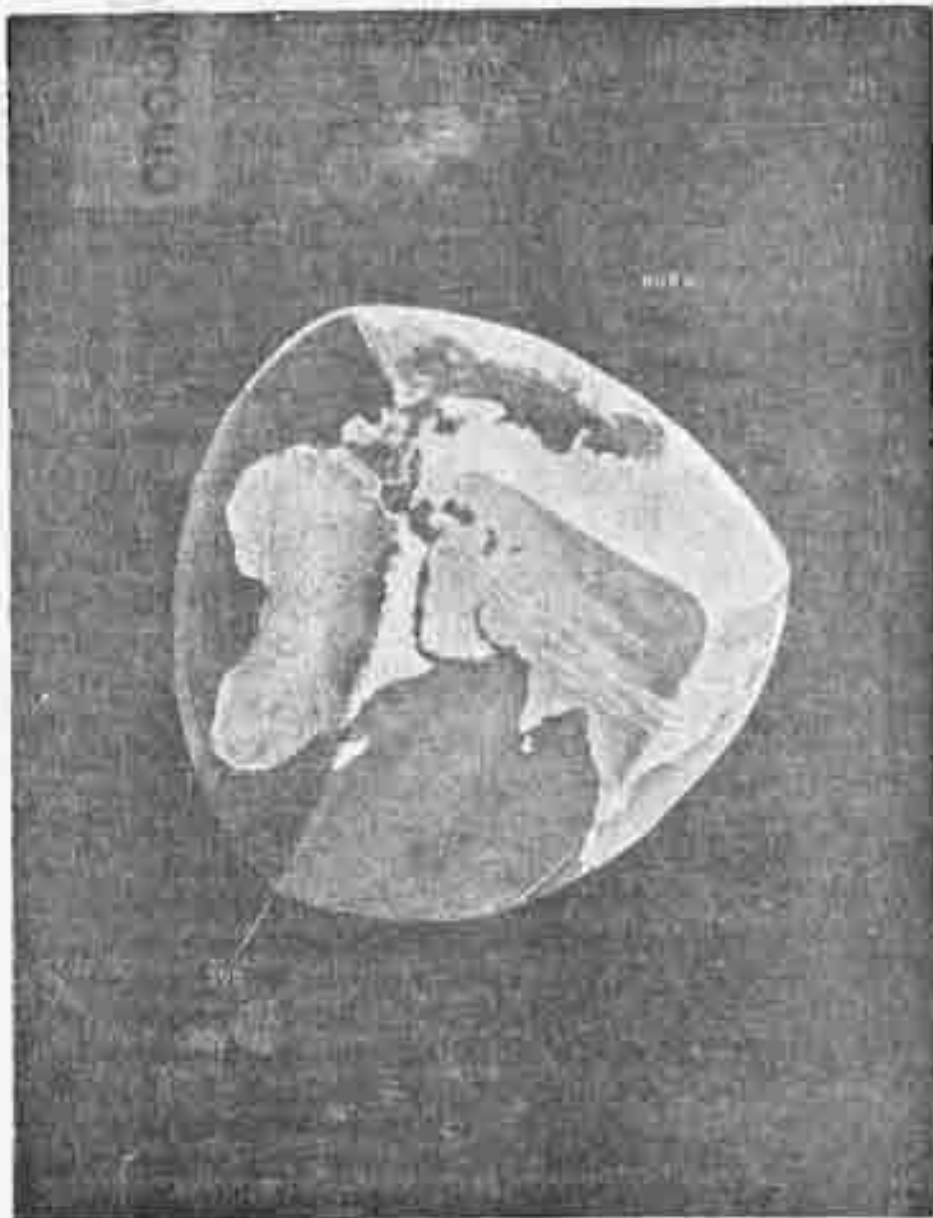
Ἡ Γῆ δὲν εἶναι στρογγύλη.

Πᾶς τις γνωρίζει τὸ ἐν τῇ γεωμετρίᾳ τετράεδρον, ὅπερ εἶναι σῶμα στερεόν, ἔχον ὡς ἑδρας τέσσαρα τρίγωνα, καθ' ὅλα κανονικά, ἢ μᾶλλον εἶναι πυραμὶς, ἔχουσα ὡς βάσεις τρίγωνα. Τὸ παραπλευρὸς σχῆμα μᾶς δεικνύει ἐν τετράεδρον, ἔχον τέσσαρα ἄκρα, ἢ μᾶλλον κορυφάς. Ἡ Γῆ ἀρίστως ὁμοιάζει πρὸς τὸ στερεόν τοῦτο καὶ διὰ



τὸν λόγον τοῦτον λέγομεν, ὅτι ἔχει, ὡς ἐν τετράεδρον, τέσσαρας κορυφάς, αἵτινες εἶναι τὰ τέσσαρα ἄκρα τοῦ πλανήτου μᾶς.

Ἡ πρότασις αὕτη φαίνεται κατ' ἀρχὰς περίεργος καὶ γελοῖον θὰ ἐθεωρεῖτο τὸ ζήτη-



Τὸ πιθανὸν σχῆμα τῆς Γῆς.

ΑΙ συνέπειαι τοῦ ἀνεμοστροβίλου.



Γλυκὸ ὄνειρον.

μα, ἐὰν τὴν ὑπόθεσιν ταύτην δὲν ἀνελάμβανε πρὸς ἐξέτασιν ὁ γεωλόγος Ἄγγλος L. Green πρὸ 41) περίπου ἐτῶν· κατόπιν δὲ μετὰ περισσοτέρας προσοχῆς ἀνέλαβε τὸ ζήτημα ὁ διάσημος Γάλλος γεωλόγος De Lapparent, προσπαθὼν νὰ ἀποδείξῃ τὸ βάσιμον τῆς ὑποθέσεως ταύτης. Τελευταίως δὲ διαφοροὶ ἀστρονόμοι κατώρθωσαν νὰ φθάσουν εἰς τὸ ποθοῦμενον ἀποτέλεσμα, ἐπωφελοῦμενοι ἐκ τῆς διατυπωθείσης ὁρογενικῆς θεωρίας τοῦ Green διὰ τὴν θεωρίαν τῶν ἠφαιστειῶν καὶ σεισμῶν.

Ἐρχομαι νὰ ἐξηγήσω ἐν συντομῇ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην: Οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει, ὅτι ἡ Γῆ εἶναι σχεδὸν στρογγύλη. Ἐνεκα τῆς περὶ τὸν ἄξονα κινήσεώς της, ἡ Γῆ εἶναι πεπλατυσμένη περὶ τοὺς πόλους καὶ ἐσοχωμένη περὶ τὸν Ἰσημερινόν. Οὗτος εἶναι ὁ γενόμενος ὅψ' ὅλων παραδεκτός τύπος· ἀλλὰ, τοῦ ὅγκου τῆς ἐλαττωμένου ἔνεκα τῆς φύσεως, ἡ Γῆ εὐρέθη εἰς τὴν περίπτωσιν ἀεροστάτου, ἐκκενουμένου ὀλίγον κατ' ὀλίγον, τείνει πρὸς σχῆμα πυραμίδος μὲ 4 ἑσάραι καὶ 4 κορυφαί. Πρὸς ἀπόδειξιν τῆς θεωρίας ταύτης ἀναφέρονται τὰ ἑξῆς:

1) Ἐὰν ρίψωμεν βλέμμα ἐπὶ τῆς γῆνης σφαίρας, παρατηροῦμεν τὴν συγκέντρωσιν τῶν ἠπείρων εἰς τὸ βόρειον ἡμισφαίριον, ἔνθα ἡ στερεὰ Γῆ κατέχει ἐπιφανείας μεγαλειτέρας, ἐνὸς μὲν πληροῦσιν πρὸς τὸν πόλον.

Ἡ Βόρειος Ἀμερική, ἡ Εὐρώπη, ἡ Ἀσία, τὰ δύο τρίτα τῆς Αὐστραλίας εὐρίσκονται πρὸς βορρᾶν τοῦ Ἰσημερινοῦ. Δὲν μένει διὰ τὸ νότιον ἡμισφαίριον, εἰμὴ ἡ Νότιος Ἀμερική, τὸ τρίτον τῆς Ἀφρικῆς καὶ ἡ Ωκεανία μετὰ τῆς Ἀνταρκτικῆς πολικῆς ἠπείρου. Οὕτως, ἐὰν παραστήσωμεν τὰς νοτίας γαίας δι' 100 μερίδων, αἱ βόρειαι γαίαι θὰ κατέξουν 225 ἢ ἀναλογία αὕτη σχεδὸν παρατηρεῖται μετὰ τῶν ἠπείρων καὶ τῶν ὠκεανῶν.

2) Ὅλαι σχεδὸν αἱ μεγάλοι γεωγραφικαὶ μονάδες περατοῦνται τελείως εἰς ἄκρα μὲν καὶ ἔχουν ἐπεμένως τριγωνικὸν σχῆμα. Διὰ τὰς ἠπείρους αἱ βάσεις εὐρίσκονται πρὸς βορρᾶν, τὰ ἄκρα πρὸς νότον: παρατηρήσωμεν τὸ σχῆμα τῶν δύο Ἀμερικῶν, τῆς Ἀφρικῆς, τῆς Ἀσμανίας, τῆς Αὐστραλίας κλπ. Τὸ ἐναντίον ἐγένετο διὰ τὰς θαλάσσας, τῶν ὁποίων τὰ ἄκρα πληροῦν τὸ ἐγκαταλειφθὲν κενὸν μετὰ τῶν ἠπείρων.

Ἐκ τῆς διατάξεως ταύτης ἐπεται, ὅτι ὁ βόρειος πόλος εἶναι περικυκλωμένος ἐκ στεφάνης γαίων, σχεδὸν ἀνευ διακοπῆς, αἵτινες προσεκτείνονται πρὸς νότον. Αἱ θάλασσαι σχηματίζουν τὸναντίον δακτύλιον συνεχῆ περὶ τοῦ νοτίου πόλου καὶ ἐκ τοῦ ὠκεανικοῦ τούτου ὅγκου ἀρχοῦνται τρεῖς ὠκεανοί, αἵτινες παρεμβαίνουν μετὰ τῶν ἀναδυμένων γαίων.

3) Τέλος, ἐν τρίτον φαινόμενον, ἴσως ὀλιγώτερον προφανές, ἀλλὰ πλέον χαρακτηριστικόν: Ἐὰν, ἀναχωροῦντες ἐκ τινος σημείου, εὐρισκομένου ἐπὶ ἠπείρου τινός, τρυπήσωμεν τὴν γῆνιν σφαῖραν κατ' εὐθείαν γραμμὴν καὶ διέλθωμεν διὰ τοῦ κέντρου, θὰ ἐξέλθωμεν ἐν πλήρει θαλάσῃ ἐπὶ τοῦ ἀπέναντι μέρους, καὶ ἀντιστρόφως.

Ἡ διάταξις αὕτη εἶναι γενικὴ καὶ δύναται τις νὰ εἴπῃ, ὅτι πραγματοποιεῖται δεκαεννέα φορές ἐπὶ εἰκοσιν. Ἡ Εὐρώπη, ἡ Ἀσία καὶ ἡ Ἀφρική ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸν ἔκτεν Ἑλληνικόν Ὀκεανόν, καὶ ἡ Βόρειος Ἀμερική πρὸς τὸν Ἰνδικόν Ὀκεανόν, καὶ ἡ Αὐστράλια πρὸς τὸν Ἀτλαντικόν. Ἐπὶ τέλους, ὁ βόρειος Ὀκεανὸς καὶ ἡ Ἀνταρκτικὴ ἠπείρος εὐρίσκονται εἰς τὰ ἄκρα τῆς αὐτῆς διαμέτρου.

Ὅλαι αὗται αἱ λεπτομέρειαι ἐξηγοῦνται μόνον, ἐὰν παραδεχθῶμεν, ὅτι ἡ γῆνιν σφαῖρα ἔχει σχῆμα πηχιάζον πρὸς πυραμίδα μὲ τέσσαρας ἑσάραι. Ἐξετάζοντες λεπτομερέστερον, δύναμεθα εὐκολῶς νὰ εὐρωμεν, ὡς εἰς μίαν πυραμίδα, τὰς τέσσαρας ἑσάραι καὶ τὰς τέσσαρας κορυφαί.

Τρεῖς τῶν τελευταίων τούτων εἶναι σημειωμένοι δι' ἠπειρωτικῶν ἐξογκώσεων, συγκειμένων ἐξ ἀρχαίων βράχων καὶ αἵτινες κατέχουν τοποθεσίας, ἀπεχούσας μετὰ τῶν κατὰ 120 βαθμῶν (τρίτον τοῦ κύκλου).

Ἡ πρώτη κατέχει τὸ βορειοδυτικὸν τῆς Ρωσίας καὶ περιλαμβάνει ἰδίως τὴν Φιλανδίαν καὶ τὴν Σκανδιναβίαν (κεντρικὴν Εὐρώπην). Ἡ δευτέρα ἔχει τὸ κέντρον τῆς πρὸς τὸν κόλπον τῆς Οὐδὸν καὶ περιλαμβάνει τὸ βόρειον μέρος τῆς Βορείου Ἀμερικῆς (Καναδᾶν). Ἐπὶ τέλους, δύναμεθα νὰ τοποθετήσωμεν τὴν τρίτην κορυφὴν εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Σιβηρίαν, περὶ τὸ Yakoust (κέντρον τῆς Ἀσίας).

Ἐκ τῶν τριῶν τούτων κορυφῶν ἀναχωροῦν διακλαδώσεις, γωνίαι, αἵτινες, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον συνεχεῖς, βαίνουν μέχρι τοῦ νοτίου πόλου. Μία ἐξ αὐτῶν περιλαμβάνει μέρος τῶν Ἀλπεων, τὰ Ἀπεννίνα, καὶ ἐξακολουθεῖ διὰ τῶν μεγάλων ὀρέων τῆς Ἀνατολικῆς Ἀφρικῆς. Ἡ ἄλλη διέρχεται διὰ τῆς Κίνας, τῆς Ἰνδοκίνας καὶ προσεκτείνεται διὰ τῆς βραχώδους ἐκείνης ἄκρας, ἐν μέρει βοιωμένης, ἥτις, ἐκ τῆς χερσονήσου τῆς Μαλάκας πρὸς τὴν Νεαν Ζηλαντίαν, χωρίζει τὴν λεκάνην τοῦ Εἰρηνικοῦ ἀπὸ τὴν θάλασσαν τῶν Ἰνδιῶν. Ἡ τρίτη ἐπὶ τέλους, ἡ πλέον ἀκριβεστέραι πάντων, εἶναι ἡ μεγάλη σειρὰ τῶν Βραχωδῶν Ὀρέων καὶ τῶν Ἀνδεων, ἥτις σχηματίζει τὴν σπονδυλικὴν, οὕτως εἰπεῖν, στήλην τῆς ἀμερικανικῆς ἠπείρου.

Ὁ μεσότης Ἀτλαντικός, ὁ Ἰνδικὸς Ὀκεανὸς καὶ ὁ Εἰρηνικὸς ἀποτελοῦν τὰς ἀντιθέτους ἑσάραι.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν τετάρτην ἑσάραι καὶ τὴν τετάρτην κορυφὴν, αἱ τοποθεσίαι τῶν εἶναι

ὅλως δεδειγμέναι. Καὶ τὸ μὲν ταξίδιον τοῦ Nansen εἰς τὸν βόρειον πόλον ἀπέδειξε τὴν ὑπαρξιν βαθείας θαλάσσης, κεκαλυμμένης ὑπὸ παχέων παγοδούλων. Ἐν γένει, ὁ Ἀρκτικός Παγωμένος Ὀκεανὸς εἶναι κοίλωμα μεγαλειτέρον ἀπὸ τὸ τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὀκεανοῦ. Τότε, κατὰ τὴν θεωρίαν, ἐπειδὴ εἰς πᾶσαν ἑσάραι ἀντιστοιχεῖ μία κορυφὴ εἰς τοὺς ἀντίποδας, ὁ νότιος πόλος θέον νὰ ᾖ μία κορυφὴ. Τοῦτο δὲ ἀκριδῶς ἔφερον εἰς φῶς ἡ ἀνακάλυψις τοῦ Amundsen, ἀποδείξασα τὴν ὑπαρξιν μιᾶς μεσημβρινῆς ἠπείρου, ἥτοι τὴν ὑπαρξιν τετάρτης κορυφῆς τῆς γῆνης πυραμίδος.

Γνωρίζομεν ἤδη, ὅτι εἰς τὸν Ἰσημερινόν ἡ γῆνιν περιφέρεια δὲν εἶναι κύκλος κανονικός· εἴμεθα ἤδη βέβαιοι, ὅτι τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ διὰ τοὺς διαφορούς μεσημβρινούς. Ταῦτα εἶναι ἄρκετά, ὅπως ὑποστηρίζομεν, ὅτι ὁρισμένως ἡ Γῆ δὲν εἶναι στρογγύλη!

Ἡ ἐσωτερικὴ σύστασις τῆς Γῆς.

Τὸ ζήτημα τῆς ἐσωτερικῆς συστάσεως τῆς Γῆς ἀπησχόλησε τοὺς ἐρευνητάς ὅλων τῶν ἐποχῶν, καὶ περὶ τοῦ προβλήματος τούτου ἐπεσωρεύθησαν πολυπληθεῖς ὑποθέσεις, ἔνεκα τοῦ μὴ προσεκτικῶς προσιτοῦ εἰς τὰς ἐξερευνήσεις τοῦ ἀνθρώπου τούτου μέρους.

Μέχρι τῆς σήμερον παρεδέχοντο, ὅτι τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Γῆς ἦτο ὑγρόν. Τοῦτο ἀποδεικνύουν αἱ ἠφαιστειώδεις ἐκρήξεις, αἵτινες φέρουν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν λάδας ρευστῆς καὶ πεπυρακτωμένης ἢ ἐσωτερικῆς θερμότητος, ἥτις, ἐνὸς μὲν κατέρχεται τις βαθύτερον εἰς τὰ φρέατα τῶν μεταλλείων, αὐξάνει ὁ σχηματισμὸς κατὰ τοὺς ἀστρονόμους τῶν οὐρανίων σωμάτων, παράδειγμα ἡ Γῆ, ἡ Σελήνη κτλ. Ἀλλ' ἐκεῖνο, ὅπερ ἀφορᾷ τὴν πραγματικὴν κατάστασιν τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Γῆς, οὐδὲν τῶν ἀνωτέρω ἀποτελεῖ ἀμεσον ἀπόδειξιν τῆς ὑποθέσεως. Εὐτυχῶς αἱ σεισμικαὶ δυνάμεις μεταδίδονται ἀνά μέσον τῆς γῆνης μάζης, καὶ ἐπειδὴ ἡ ταχύτης τῆς διαδόσεώς των ἐξαρτᾶται κατ' εὐθείαν ἐκ τῆς πυκνότητος καὶ τῶν φυσικῶν ἰδιοτήτων τοῦ διερχομένου μέρους, μᾶς παρέχουν τὰ μέσα πρὸς ἀπόκτησιν πειραματικῶν πληροφοριῶν ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς συστάσεως τῆς Γῆς. Ἐπίσης ἡ κατάστασις αὕτη ἔχει μεγάλην σχέσιν μὲ τὴν ἐξωτερικὴν μορφήν τοῦ πλανήτου μας.

Ἐπειδὴ ἐξέρχεται τοῦ κύκλου τῆς παρούσης ἀνασκοπῆς ἡ μελέτη αὕτη τῆς ἐσωτερικῆς συστάσεως τῆς Γῆς, θέλω ἐθέσει μόνον τ' ἀποτελέσματα. Ὅλαι αἱ παρατηρήσεις, ἀστρονομικαί, γεωδαιτικά, γεωφυσικά καὶ σειсмоγραφικά, φθάνουν εἰς τὸ ἴδιον σημείον, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς ἐσωτερικῆς συστάσεως τῆς Γῆς, ἥτις ἀνακεφαλαιούται εἰς τὰ ἑξῆς:

α') Εἰς ἐξωτερικὸς φλοιὸς μέσου εἰδικοῦ βάθους 2,6-2,8 καὶ πάχους 100 περίπου χιλιομέτρων. Εἶναι ἀκριδῶς ἡ ζώνη τῶν φαινομένων τῆς ἐξεγέρσεως τῶν ὀροσειρῶν, πτυχῶν, μεταφορῶν, ἐπίσης δὲ ἐνθα γεννῶνται αἱ σεισμοί.

β') Λεπτὸν στρώμα, ρευστὸν ἢ γλοιώδες μῆγμα. Εἶναι ἡ ζώνη, ἐνθα γεννῶνται τὰ ἠφαιστειώδη φαινόμενα καὶ ἐνθα βασιλεύει θερμοκρασία κυμαινόμενη μετὰ 3000 καὶ 4000 βαθμῶν. Ἐντεῦθεν ἡ θερμοκρασία δὲν αὐξάνει πλέον.

γ') Μέχρι 1500 χιλιομέτρων βάθους, ἐν στρώμα πυκνότητος, βαίνουσης μέχρι 3 ἢ

3.4, εις τὸ κέντρον τοῦ ὁποίου ἡ εἰς τὴν βαρύτητα ὀφειλομένη συμπέσις αὐξάνει προσδευτικῶς καὶ φθάνει εἰς μέγιστον, σύμφωνον μὲ τὴν σύστασιν τῆς ὕλης.

δ') Ἐντεῦθεν εἰς πυρὴν, συγκαίμενος κυρίως ἐκ πεπιεσμένου αἰθέρου. Ἡ πυκνότης τοῦ αὐξάνει βραδέως μέχρι τοῦ κέντρου, εἰς τὴν γειτνιάσιν τοῦ ὁποίου ὑφίσταται αὐξήσιν τινα.

Ἡ πρόσδος τῶν παρατηρήσεων δύναται νὰ τροποποιήσῃ κατὰ τι τὰ πάχνη ταῦτα τῶν διαφόρων τούτων ζωνῶν. Εὐρισκόμεθα μακρὰν τῆς ἐπινοήσεως τοῦ ἐσωτερικοῦ ρευστοῦ καὶ πεπυρακτωμένου πυρῆνος, καὶ ἀντὶ τούτου, ἐρθάσαμεν πειραματικῶς εἰς τὴν βεβαιότητα, ὅτι ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ Γῆ εἶναι ἐν ὅλῃ στερεόν, τοῦ ὁποίου ἡ σκληρότης εἶναι παραβλητέα πρὸς τὴν τοῦ χάλυδος, διότι ἀκριδῶς εἶναι σωρὸς αἰθέρου.

Ράδιον καὶ ἀκτινέργεια.

Μέχρι τῆς σήμερον ἠξυνήθησαν νὰ παρασκευάσων ἐν ὅλῃ ἐνεία γραμμάρια καθαροῦ ραδίου. Ἡ ποσότης αὕτη φαίνεται δυσανάλογος δι' ἐν σῶμα, τοῦ ὁποίου ἡ ἐπιστήμη ἀνεκάλυψε τὴν ὑπαρξίν εἰς πλείστα μεταλλεύματα, εἰς μερικὰ ὕδατα, καὶ μάλιστα εἰς τὸν ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα. Ἐν τούτοις εἶναι ἡ πύστηρὰ ἀλήθεια, ἐπιβεβαιουμένη ὑπὸ τῆς φανταστικῆς τιμῆς, ἥτις εἰς ἴσον βάρος ἀντιστοιχεῖ 50,000 φορές περισσότερον ἀπὸ τὴν τιμὴν τῆς πλατίνης.

Ἐν Γερμανίᾳ ὁ χημικὸς Kutz υπολογίζει εἰς 25.000 ἑκατομμ. τόννους τὴν ποσότητα τοῦ ραδίου, ἥτις ὑπάρχει ἐπὶ τῆς γῆνης σφαίρας, καὶ υποθέτει ὅτι τὸ ράδιον περιεστὰ κατὰ βάρος τὸ δισεκατομμυριοστὸν μέρος τῆς Γῆς μας. Λαμβανόμενου δὲ ὑπ' ὄψιν τοῦ ἐλικοῦ βάρους τοῦ γῆινου σφαιροειδοῦς, ἀριθμοῦ γνωστοῦ, μία ἀπλὴ ἀριθμητικὴ πράξις εἴωκε τὸν ἀριθμὸν τῶν 25,000 ἑκατομμ. τόννων ἢ 25,000,000,000,000 χιλιογρ. ραδίου, εὐρισκομένων ἐντὸς τῆς Γῆς!

Ἐπὶ τοῦ παρόντος τὸ κύριον καὶ σχεδὸν τὸ μόνον μετάλλευμα τοῦ ραδίου ἐν τῷ κόσμῳ εἶναι ὁ πισσοκρανίτης (pitch-blende) τοῦ Joachimsthal, ἐν Βοημίᾳ, ἐνθα ἐγένετο καὶ ἡ πρώτη αὐτοῦ ἀνακάλυψις. Ἐπίσης ἀνεκαλύφθησαν κοιτάσματα ραδίου εἰς τὰ ὄρη τοῦ Zaitra, ἐν Γαλιξίᾳ, καὶ τὸ ἐν Ἀγγλίᾳ (Cornwall) μετάλλευμα δὲν ὑπολείπεται διόλου ἀπὸ τὸ ἐν Αὐστρίᾳ. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐτέθη εἰς ἀκμετάλλευσιν μία σπουδαία ζώνη κοιτάσματος οὐρανίου καὶ ραδίου, κειμένη εἰς τὰ βόρεια τῆς Πορτογαλίας.

Ἐν γένει ἡ μελέτη τῶν φαινομένων τῆς ἀκτινουργίας ἀποτελεῖ νέαν ἐπιστήμην πρὸς ἐξήγησιν τῶν ἀλλοιώσεων τῆς ὕλης. Δυστυχῶς ἀκόμη πολὺς καιρὸς ἀπαιτεῖται, ὥπως ἴδωμεν τὴν χρῆσιν τοῦ ραδίου γενικευομένην ὡς χρησίμου μετάλλου, ὥπως, παραδείγματος χάριν, τοῦ ἀλουμινίου, ὅπερ ἐξάγεται ἐκ τῆς κοινῆς καὶ ἀφθόνου ἀργίλλου, διὰ τῆς χρήσεως τῆς ἡλεκτρικῆς καμίνου, ἥτις κατέστησε τόσον κοινὸν καὶ χρήσιμον τὸ μέταλλον τοῦτο. Δὲν θὰ ἴδωμεν ὅμως τόσον ταχέως ἀντικείμενα ἐκ ραδίου. Τοῦτο ὅμως δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἀπελπίξῃ, διότι διὰ ἀνακάλυψιν τις ἐπιτέφῃ τὴν βιομηχανικὴν παρασκευὴν τοῦ μετάλλου τούτου ὑπὸ μορφὴν κράματος, τότε θὰ προκαλέσῃ ἐκπληξίν καὶ θαυμασμόν διὰ τὴν μὴ πρόβλεψιν ἐν καιρῷ τῇ δέοντι τῆς αἰσαγωγῆς αὐτοῦ εἰς τὴν κοινὴν χρῆσιν.

Ἀερόπλانا.

Ἐν γεγονότι, ὅπερ ἡ ἱστορία πρέπει ν' ἀναγράψῃ, εἶναι ἡ χρῆσις τῶν ἀεροπλάνων εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν τῶν τελευταίων πολέμων τῆς Ἰταλίας καὶ τῶν Βαλκανικῶν Κρατῶν. Τὰ ἐμπόλεμα μέρη ἐχρησιμοποίησαν τὸ τέταρτον τοῦτο ὄπλον, εἰς ὃ ἀποδείδουσι τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ἐπιτυχίας τῶν ἐνεργειῶν τῶν.

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο δύο τινὰ ἔχομεν ν' ἀναγράψωμεν σχετικὰ μὲ τὴν χρῆσιν τῶν ἀεροπλάνων καὶ τῶν πηδαλιοχουμένων: τὸ κατόρθωμα τῆς ἀνυψώσεως μέχρι 5800 μέτρων καὶ τὴν χρῆσιν μεταλλικῶν πηδαλιοχουμένων.

Πρῶτος ὁ ἀεροπόρος Garros κατώρθωσε κατὰ τὸν μῆνα Σεπτέμβριον, παρ' ὅλον τὸν ὑπάρχοντα ἀνεμὸν, ν' ἀνέβῃ εἰς ὕψος 5000 μέτρων. Μετ' ὀλίγα ἡμῆς ἡμέρας ἄλλος ἀεροπόρος, ὁ Legagneux, ἀφῆρσεν ἀπὸ τὸν πρῶτον τὴν ἐπίδοσιν, ἀνελθὼν εἰς ὕψος 5800 μέτρων. Εἰς τὸ ὕψος τοῦτο ἀνῆλθεν εἰς 45 λεπτά καὶ τὸ κατήλθεν εἰς 10. Τὸ μηχανήμα, ἐπ' αὐτὸ ἐπέβαιναν ὁ Legagneux, ἐξύψους 470 χιλιόγραμμα· εἶχε δὲ δύο βαρόμετρα, μίαν πυξίδα, ἐν μηχανήμα, δι' αὐτὸ ἀριθμοῦνται αἱ στροφαί, καὶ ἓνα σωλῆνα δρυγόνου, τὸ ὅποιον ὁ ἀεροπόρος ἐχρησιμοποίησε μόνον, ὅταν ἀνῆλθεν εἰς ὕψος 5800 μέτρων.

Ὁ Legagneux ἐγὼ, εἰ δὲν ὑπέφερε κίχλου κατὰ τὴν ἀνάβασιν, ὅταν δὲ κατήλθεν ἦτο φαιδρότατος καὶ ὑγιεινέστατος.

Ἡ κατασκευὴ τῶν πηδαλιοχουμένων ἐκ μετάλλου, θεωρουμένη μέχρι τῆς σήμερον ἀπραγματοποίητος, εἰσῆλθε κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο εἰς τὴν πρακτικὴν, χάρις εἰς τὴν χρῆσιν κραμάτων ἀλουμινίου, ὅπερ ἐπιτρέψουν τὴν χρῆσιν μεγάλου ὄγκου μὲ μικρὸν βάρος μετάλλου, συγχρόνως δὲ μὲ μεγάλην ἀντίστασιν εἰς τὴν ρήξιν καὶ ἐπιμήκυνσιν, εἴδουν σημαντικὴν ἐλαστικότητα εἰς τὸ σῶμα.

Δύο τῶν κραμάτων τούτων εἶναι λίαν σπουδαία: τὸ μαγνάλιον (κράμα ἀλουμινίου-μαγνησίου) καὶ τὸ δουραλουμίνιον (κράμα ἀλουμινίου-χαλκοῦ-μαγνησίου καὶ πυριτίου). Τὸ τελευταῖον μάλιστα ἐχρησίμευσε διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ ἀγγλικοῦ πηδαλιοχουμένου «Maylay», 2000 κυβικῶν μέτρων, ἔχοντος διπλοὺν περιβάλλωμα καὶ ζυγίζοντος 5500 χιλιόγραμμα. Τὰ κράματα ταῦτα ἐφαρμόζονται ἐπίσης εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν ἀεροπλάνων.

Ἡλεκτρισμὸς

καὶ ἀσύρματος τηλέγραφος.

Ὡς μεγάλην πρόδοον δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ ἡλεκτρισμοῦ ἐν Κων/πόλει, ἂν καὶ μέχρι τῆς σήμερον δὲν εἶδομεν ἀκόμη τὴν ἐφαρμογὴν διὰ τὴν κινητοποίησιν τῶν τροχιοδρόμων καὶ τὴν χρησιμοποίησιν τῶν τηλεφώνων.

Οὐδεμία νεωτέρα ἀνακάλυψις ἐγένετο τὸ ἔτος τοῦτο καὶ ὅλον τὸν κόσμον, σχετικῶς πρὸς τὸν ἡλεκτρισμόν, ἐκτὸς τῆς γενικῆς χρησιμοποίησεως αὐτοῦ διὰ τὸν φωτισμόν εἰς τὰ κεντρικὰ ἐργοστάσια, διὰ τὴν θέρμανσιν τῶν οἰκοδομῶν καὶ τὰ ἡλεκτρικὰ μαγειρεῖα, διὰ τὴν κινητήριον δύναμιν· τέλος ἡ χρῆσις τοῦ ἡλεκτρισμοῦ διὰ τηλέφωνα, εἰς μεγάλην ἀπόστασιν, ἔκαμε μεγάλας προόδους.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸν ἀσύρματος τηλέγραφον, ἔλαθε κατὰ τὸ 1912 τὴν μεγαλύτεραν



Σκληρὰ πραγματικότητα.

ἀνάπτυξιν διὰ διαφόρων νέων τελειοποιήσεων, τοῦτο μὲν ὅσον ἀφορᾷ τὰς μηχανὰς τῆς διαδόσεως τῶν Χαρδζιανῶν κυμάνσεων, τοῦτο δὲ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ εἰς τὸν πρακτικὸν βίον.

Ἐκ τῶν ἐφαρμογῶν αὐτοῦ, αἵτινες εἶναι πολυπληθέσταται, ἀνφέρωμεν μερικάς: Ὁ ἐν Πικρισίᾳ πύργος Eiffel κατὰ τὸ μεσονύκτιον μεταδίδει τὴν ὥραν εἰς ὅλους τοὺς ναυτικούς. Διωργανώθησαν διάφοροι ραδιοτηλεγραφικοὶ μετεωρολογικοὶ σταθμοί· κατασκευάσθησαν εἰς διάφορα παράλια ραδιοφάρoi, δεικνύοντες εἰς τὰ πλοία ἐν καιρῷ ὁμίλης τὰ κινδυνώδη μέρη. Οἱ διάφοροι στρατοὶ ἔδρυσαν αὐτοκινήτους ραδιοτηλεγραφικοὺς σταθμούς, διαστάσεων ἀπὸ 100 ἕως 400 χιλιομέτρων. Τέλος, εἰς ὅλα τὰ κέντρα τῆς ὑψηλοῦ ἐγκατέστησαν τὰ διάφορα κράτη σταθμούς ἀσυρμάτου τηλεγράφου, ἵνα δυνηθῶσι νὰ ἐπωφεληθῶν ἀπὸ τὰ μεγάλα πλεονεκτήματα τῆς ἀνακαλύψεως ταύτης.

Μία τῶν μάλλον εὐεργετικωτέρων ἐφαρμογῶν τοῦ ἀσυρμάτου εἶναι ἡ χρησιμοποίησις αὐτοῦ εἰς τὰ κινδυνεύοντα πλοία ἐντὸς τῶν ἀπεράντων ὠκεανῶν, καὶ πρὸ πάντων τοῦτο ἀπεδείχθη κατὰ τὴν τρομερὰν καταστροφὴν τοῦ «Τιτανικοῦ», ὅτε ὁ ἀσύρματος τηλέγραφος κατέστησε γνωστὴν τὴν κρίσιμον αὐτοῦ κατάστασιν. Δυστυχῶς ὅμως τὰ πρὸς σωτηρίαν προστρέχοντα ἀμέσως ἀτιμόπλοια μόλις ἠδυνήθησαν νὰ σώσουν μικρὸν, δυστυχῶς, ἀριθμὸν ἐπιβατῶν.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς τρομερᾶς ἐκείνης καταστροφῆς, διάφοροι τελειοποιήσεις καὶ διατάξεις ἐγένοντο ὡς πρὸς τὴν τελείαν ἐφαρμογὴν τοῦ ἀσυρμάτου εἰς ὅλα ἐν γένει τὰ ὑπερωκεάνεια καὶ μικρὰ ἀτιμόπλοια. Ἐξ ὅλων δὲ τῶν Κρατῶν, αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι ἐψήφισαν νόμον ἰδιαίτερον διὰ ν' ἀναγκάσουν ὅλα τὰ πλοία νὰ ἐγκαταστήσουν τὴν ραδιοτηλεγραφίαν μεταξὺ τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτῶν.

Πρέπει νὰ εὐχαρισθῶμεν, ὥπως τὴν πρωτοδουλίαν ταύτην ἀκολουθήσουν αἱ Κυβερνήσεις καὶ τῶν ἄλλων Κρατῶν.

Σ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

Μηχανικὸς μεταλλείων.

ΣΕΛΙΔΕΣ

ΔΙΑ ΚΥΡΙΑΣ

METASY ΜΑΣ

'Αγαπηταί μου φίλοι,

Είς τὴν ἐπιστολήν, μὲ τὴν ὁποίαν ἡ Διεύθυνσις τοῦ ἀγαπητοῦ μας «'Ασ' 'Ολα» εἶχε τὴν καλοσύνην νὰ μὲ καλέσῃ εἰς συνεργασίαν τοῦ 'Ημερολογίου τούτου, μαὶ ἔγραψεν: «Εἰς τὸ 'Ημερολόγιον θ' ἀφιερωνώσιν ἄρθρα καὶ διὰ τὰς κυρίας, αἱ ὁποῖαι τόπον ἀγαπῶσι τὴν 'Επιθεώρησίν μας: ἐπιθυμοῦμεν εἰς τὰς σελίδας του νὰ εὕρῃ ἡ συμπαθὴς ἀναγνώστριά καὶ, τὸ ὁποῖον νὰ τὴν ἐνδιαφέρῃ, καὶ ποῦ νὰ δονῇ τὴν ψυχὴν της καὶ νὰ τὴν τονήσῃ συγχρόνως... Δι' ἡμᾶς, ... Ἀθηναῖς Ρ... διατίθεμεν τρεῖς σελίδας: εἰς αὐτὰς θὰ ἀναπνεύσετε, βίβλια, ἀρετὰ καὶ θὰ τὰ εἰλήτε ἀνέτως μεταξύ σας».

Στρέφω τὸ μικρὸ αὐτὸ γράμμα εἰς τὰ δάκτυλα, γεμάτη ἀπὸ χαρὰ, διότι θὰ μᾶς δοθῇ εὐκαιρία νὰ ὁμιλήσωμεν «ἀνέτως», γυνὴ πρὸς γυναῖκα, καὶ ν' ἀνταλλάξωμεν τὰς σκέψεις μας, νὰ ἐξομολογηθῶμεν τοὺς πόθους μας, νὰ ἐκμυστηρευθῶμεν τὰ ὄνειρά μας: τί πειράζει ἂν δὲν γνωρίζωμεθα μὲ τὰς περισσοτέρας καὶ προσωπικῶς; ἀρκεῖ, ὅτι ἐννοοῦμεθα, ἀρκεῖ ὁ δεσμός τῆς εὐκρινούς συμπαιδείας, τὴν ὁποίαν τρέφω πρὸς σᾶς, καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης, μὲ τὴν ὁποίαν, νομίζω, μὲ περιβάλλετε.

Μᾶς καλεῖ ἡ φίλη Διεύθυνσις τῆς 'Επιθεωρήσεως νὰ τὰ εἰποῦμεν «ἀνέτως μεταξύ μας»: πρέπει νὰ τὴν εὐχαριστήσω ἰδιαιτέρως, διότι μοῦ ἔδωσε μὲ τὸ γράμμα τῆς τὸν τίτλον, ὁ ὁποῖος θὰ ἐπιστεγάσῃ τὰ λόγια μας. «Θὰ τὰ εἰποῦμε μεταξύ μας» ἀληθινὰ ὅσα θὰ διαβίστετε κατωτέρω δὲν εἶναι ἄρθρον, τὸ ὁποῖον ἔγγραψεν εἶναι λόγια, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ λέγονται ἀπὸ γυναῖκα στόματα διὰ γυναῖκα μόνον αὐτιά: δὲν ὑπάρχει λοιπὸν ἐπιτήδευσις οὔτε εἰς τὸ ὕψος, οὔτε εἰς τὴν ἐκθεσιν. Εἶναι λόγια.

Ἐτοιμάσατε λοιπόν, ἀγαπητὴ μου κυρία ἡ δεσποινίς, τὸ παρτί σας, μ' ἓνα κύπελλον περισσότερον διὰ τὴν ὑποφαινομένην, κλείσατε τὴν πόρτα τοῦ σαλονιοῦ σας — δὲν θέλομεν νὰ μᾶς ἀκούσουν ἀδιάκριτα αὐτιά ἀνδρικά — καὶ ἔλατε νὰ τὰ εἰποῦμε μεταξύ μας.

Πόθοι.

— Τί θέλετε;

Ἐμάθετε πρὸ ὀλίγου τοὺς γάμους τῆς δεσποινίδος Ἀριίδνης μὲ τὸν κ. Ἀγαθόνικον, γάμους, αἱ ὁποῖαι ἐπεσηρώσαν ἐν ἐρωτικῶν εἰδυλλίων μακρῶν ἡμερῶν, ἠκούσατε, ὅτι ἡ κυρία Μηλιάδου ἀπέκτησεν ἓνα ἀγοράκι καὶ ὅτι περὶ θάυμασι μὲ τὸν ἄνδρα της, ψιθυρίζεται ὅτι ἡ ἀπρὸικος δεσποινίς Χρυσανγῆ ἔθελε τὸν κύριον καὶ τὴν κυρίαν Γνωμοπούλου, τῆς ἀνωτέρας ἀριστοκρατίας, καὶ τὴν ἐξή-



τησαν αὐτοὺς διὰ τὸν ὕψον των, ὅτι ὁ κύριος Πολυκράτης κατώρθωσε νὰ πάρῃ διαζύγιον καὶ ὅτι ὁ νεαρός Ἀνδρέας, φιλότιμος βιοπαλαιστής, ἠγαπήθη ἀπὸ τὴν δεσποινίδα Εὐδοξίαν Π., ἥτις καὶ ἀπέρριψε χάριν του ἄλλας προτάσεις...

Αὐτὰ κυκλοφοροῦν τὰς τελευταίας αὐτὰς ἡμέρας εἰς τὰ σαλόνια μας καὶ ὅταν τ' ἀκούετε, γεννῶνται εἰς τὴν ψυχὴν σας ἰδιαιτέροι πόθοι καὶ ἡ καρδίᾳ σας γνωρίζει ἀλλοκότους παλμούς. Ἀμέσως ἀναπηδοῦν εἰς τὴν φαντασίαν σας οἱ πόθοι, τοὺς ὁποῖους ἐξέθρεψατε τόσον τρυφερά καὶ μὲ πολλὴν στοργὴν, καὶ βυθίζεσθε εἰς μακρὸν ὄνειροπόλημα.

— Τί θέλετε;

Τί ἄλλο παρ' οὗτι μίᾳ καλῇ κόρῃ, μίᾳ ἀληθινῇ σύζυγος; Τὴν εὐτυχίαν εἰς τὸ πλευρόν τοῦ ἀνδρός ποῦ ἐξετιμήσατε καὶ ἠγαπήσατε περιπαθῶς, ἓνα σπίτι, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ εἶναι διακεχιμένα περισσότερον καὶ ἀπὸ τὸ πατσουλί καὶ τῆς λαβάνταις τὰ μύτρα τῆς ἀγάπης, τῆς εἰρήνης, τοῦ ἔρωτος, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὴν γλυκύτεραν ἀμόσφαιραν διὰ τὴν γυναῖκα, τὴν ὁραιότεραν δόξιν διὰ τὴν σύζυγον. Τὰ ποθεῖτε ὅλα αὐτὰ καὶ μίᾳ μελαγχολία σκιαῖται τὸ πνεῦμά σας, διότι φοβεῖσθε μήπως δὲν τὰ ἐπιτύχετε.

Νέα ἐφευρέσεις.



Τηλεσκόπιον πρὸς ἀπομάκρυνον, χρήσιμον διὰ τοὺς παντρημένους.

Καὶ ὁμως ἀκούσατέ με:

'Αρκεῖ νὰ θέλετε καὶ ἡ ἀγάπη, ἡ γαλήνη, ὁ ἔρως, ἡ εὐτυχία σας δηλαδὴ, θὰ σᾶς ἔλθῃ. Ἀλλὰ σᾶς ἐπαναλαμβάνω: Ἀρκεῖ νὰ θέλετε.

*Ο προσορισμός μας.

Πολλοὶ ἠθέλησαν νὰ προσδιορίσουν τὸν προσορισμόν μας, ἀλλ' οἱ περισσότεροι δὲν συμφωνοῦσι μεταξύ των. Ἐξ ὅλων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἐδιάβασα, καὶ ἀφ' ὅσα ἐνόησα εἰς τὴν ζωὴν, ὁ προσορισμός τῆς γυναῖκος εἶναι ἡ κάμνη εὐτυχεῖς τοὺς περὶ αὐτήν, παρήκουν εἰς αὐτοὺς τὴν σταθεράν καὶ μόνιμον ἡσυχίαν εὐτυχίαν, καὶ ἐκ τῆς εὐτυχίας αὐτῶν, τὴν ὁποίαν αὐτὴ προξενεῖ, ν' ἀνέλῃ τὴν ἰδικήν της.

Εἶναι ἀληθινὰ ὥραϊος ὁ προσορισμός μας αὐτός, εἶναι ὀψιμὸς, εἶναι θεῖος, διότι, μετὰ τὸ αἶσθημα τῆς αὐτοσυνητησίας, ἡ ἐκλήρωσις του συγκρατεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ὑπαρξιν, τὸν ἐμπνέει, τὸν ἐνισχύει, τὸν κάμνει ἱκανὸν νὰ δράσῃ, νὰ ἐπιτύχῃ, νὰ δοξασθῇ. Ἀλλ' ὁ προσορισμός αὐτός εἶναι καὶ δύσκολος, δὲν ἐκτελεῖται ἀνεὺς προσπάθειας καὶ θελήσεως ἐν τούτοις μὴ ἀπελπισθῆτε. Ἡ μήτηρ μας Φύσις μᾶς ἔδωκεν ὅλα τὰ φυσικά, ἡθικά καὶ ψυχικά χαρίσματα, αὐτοὺς τοὺς θαυμασίους συμμάχους μας, διὰ νὰ ἐκτελέσωμεν τὸ ἔργον μας.

*Η τέχνη τοῦ ἀρέσκειν.

— Εἰσαθε ὥραϊα; Εὐχαριστήσατε τὸν Θεόν, διότι σᾶς ἔδωκε τὴν καλλονὴν ὡς σύμμαχόν σας. Ἀλλὰ μὴ ἐπαναπαυθῆτε εἰς αὐτήν.

— Εἰσαθε ἀσχημο; Δοξολογήσατε τὴν Πρόνοιαν, διότι σᾶς ἐπεφύλαξε τόσην δρᾶσιν: μὴ ἀπελπισθῆτε.

Αὐτὰ συνιστᾷ μία γυνή, ἡ ὁποία ἐμελέτησε τὰ μυστήρια τῆς ζωῆς μας καὶ τῆς ἐπιτυχίας μας. Καὶ δὲν ἔχει διόλου ἄδικον. Ἄν καὶ ἡ χάρις καὶ ἡ ὥραιότης ἀποτελοῦσι τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῆς ἐπιτυχίας μας, ἐν τούτοις οὐτε εἶναι τὰ μόνα, οὔτε ἡ ἑλλειψὶς των μᾶς καταδικάζει ἀνεκκλήτως. Ἐχετε ἰδεῖ καὶ συναντήσῃ πολλὰς, πλείους ἴσως, αἱ ὁποῖαι, ἂν καὶ ὥραϊαι, ἂν καὶ περιβαλλῶνται μὲ θαυμασίας ἀμυρίσεις, ἐν τούτοις μόνον καταπλήσσουσιν, ἀλλὰ δὲν ἀρέσουν, μόνον ἐπιβάλλονται, ἀλλὰ δὲν ἀγαπῶνται. Ἐπίσης ἔχετε παρατηρήσει ἄλλας, αἱ ὁποῖαι οὔτε τὸ σῶμα, οὔτε τὴν κατατομήν τῆς Ἀφροδίτης ἔχουσι, καὶ μ' ὅλα ταῦτα οἱ ἄνδρες κοντὰ εἰς αὐτὰς αἰσθάνονται ἰδιαιτέρον θέλητρον, εἶναι εὐτυχεῖς. Τὰς ἀγαπῶσι. Καὶ τὸ γεγονός αὐτὸ ἐπιβεβαιῶνουν τόσοι καὶ τόσοι ἔρωτες.

Τί εἰμπορεῖ νὰ ἐξηγάγῃ κανεὶς ἀπ' αὐτό; Ὅτι ἡ ὥραιότης, ὅταν δὲν συνοδεύεται καὶ ἀπὸ τὰ ἄλλα πνευματικά, ἀλλὰ καὶ ἡθικά χαρίσματα, δὲν θέλγει, καθίσταται μάλιστα θλιπτικὴ καὶ βαρεία. Ἐνῶ τὸνναντίον καὶ αἱ

πλέον ασυνάρμοστοι γραμμά τοῦ προσώπου εξαίρονται, όταν ἀφίνουν νά νοηθῇ, ὅτι ὁπισθέν των ὑπάρχει ἀφθονία ἀρετῶν τῆς καρδιάς, τῶν ὁποίων ἡ ἀντανύγεια ἐπικρατεῖ.

Ὁ Goethe λέγει κάπου : «Ὅσον περισσό-
τερον πλησιάζω τὴν κόην, τόσοι καὶ ἀνακα-
λύπτω ἕνα κόσμον ἀγνωστον, θαυμάσιον καὶ
μυστηριώδη, ὁ ὁποῖος μὲ συναρπάζει». Καὶ
ἡμῖς εἰμποροῦμεν νά προσθέσωμεν δυνατά :
«Ὅσον περισσότερο κλίνετε πρὸς τὴν καρ-
διά τῆς γυναικός, τόσοι δύνασθε ν' ἀνακαλύ-
ψετε ἕνα ἀφανταστον ἠθικὸν κόσμον, γεμάτον
ἀπὸ θέλγητρα καὶ νοημάτων».

Λοιπόν, εἴτε εἰσθε ὦραία, εἴτε μὴ, θέσατε
εἰς κίνησιν τὸν ἠθικὸν αὐτὸν κόσμον τῆς καρ-
διάς σας, ἀναπτύξτε τὰ λεπτά καὶ εὐγενῆ
αἰσθητήματα καὶ φροντίσατε ν' ἀγαπηθῆτε δι'
αὐτά. Ἄν ἀγαπηθῆτε μόνον διὰ τὴν ὠραιό-
τητά σας, ἡ δὲ καρδιά σας μένη κενὴ καὶ
ψυχρά, θὰ εἰσθε δυστυχῆς. Ὁ ἔρωις θὰ ἐκφύ-
γῃ πολὺ γρήγορα.

Μερικὰ ἠθικὰ προτερήματα.

Ἄν εἰσθε ὦραία, προσπαθήτε νά τὸ λησμο-
νήσετε. Δὲν ὑπάρχει ἀποκρουστικώτερον διὰ
τὸν ἄνδρα, παρὰ μία γυναῖκα, ἡ ὁποία εἶναι
ὦραία καὶ ξεῖναι ὅτι εἶναι. Ἡ γυνὴ ποῦ ξεύ-
ρει τὴν ὠραιότητά της, δὲν εἰμπορεῖ νά κρύ-
ψῃ τὸ ἄκαμπτον ὕψος της, τὴν ὑπερηφάνειάν
της καὶ βροντοφωνεῖ : Προσκυνήσατε !

Ἀλλὰ τότε ἡ ἀνδρική ψυχὴ ἔνασκει κάποιαν
ἀντίστασιν καὶ ὀρθοῦται. Τὸ ἀποτέλεσμα ;
Πολὺ διάφορον ἐκείνου, τὸ ὁποῖον ἐπιδιώκει
ἡ γυνή.

Ἄν εἰσθε ἀσχημος, μὴ ἀπελπισθῆτε, τὸ ἐπα-
ναλαμβάνω, καὶ ἐπιδοθῆτε μὲ ἐπιμέλειαν καὶ
ἐνδελεχῶς εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν προτερημά-
των τῆς καρδιάς. Πρῶτ' ἀπ' ὅλα μὴ ἐφήσετε
τὴν καλοσύνην. Ἡ καλοσύνη εἶναι ἡ σαγη-
νευτική δύναμις τῆς γυναικός. Κατορθώσατε
νά πείσετε τὸν ἄνδρα, ὁ ὁποῖος σὰς πλησιά-
ζει, ὅτι εἰσθε καλή. Ἀλλὰ πῶς ; Ὅχι βέβαια
ἐπαναλαμβάνουσα τὴν φράσιν : Εἰμαι καλή...
Ἡ καλοσύνη μου...

Ὅχι, διότι τότε δὲν θὰ σὰς πιστεύσῃ καὶ
θὰ τῷ φανῇτε ἀλλαζών. Ὑπάρχουν χίλιοι δυὸ
σιγηλοὶ τρόποι νά τοῦ δείξετε τὴν καλοσύ-
νην σας ! Ἀλλὰ, διὰ νά τὸ ἐπιτύχετε αὐτό, πρέ-
πει πρῶτον νά εἰσθε καλή.

Οἱ ἄνδρες ζητοῦν καὶ κατ' ἄλλο ἀπὸ τὰς
γυναῖκας : τρυφερότητα πολλήν καὶ γενναϊό-
τητα ἐξ ἄλλου. Διατί νά μὴ τοῖς τὰ δώσωμεν,
ἀφοῦ ἡ καρδιά μας δύναται νά θρέψῃ αὐτάς
τὰς ἀρετάς ; Ἡ τρυφερότης συγκρατεῖ τὸν ἔρω-
τα καὶ τὴν νεότητά, εἶναι ὅ,τι μιά ἀπαλὴ μου-
σική διὰ τὴν λυπημένην καρδιάν. Ἀλλὰ νά
μὴ εἰσθε τρυφερά μέχρι δειλίας, δείξατε ὅτι
ὁ ἄνδρας σας εἰμπορεῖ νά βασισθῇ ἐπὶ τῆς
ἠθικῆς γενναϊότητός σας, ὅταν ἡ ἀντίρροπος μοί-
ρα τὸν προσβάλλῃ καὶ ὅταν πεισθῇ περὶ αὐτῶν,
θὰ σὰς τείνῃ τὴν χεῖρα, εἴτε εἰσθε πλουσία,
εἴτε πτωχή, εἴτε εἰσθε ὦραία, εἴτε ὄχι.

Ὑπάρχουν καὶ πολλοὶ ἄλλαι ἀρεταὶ τῆς
καρδιάς, τὰς ὁποίας ὁμοῦ δὲν εἰμπορῶ ν' ἀνα-
φέρω ὅλας. Ἀλλὰ δὲν ἀντίχω νά μὴ εἰπῶ δύο
λόγια, διὰ τὴν ἀθωότητα. Ἡ ἀθωότης εἶναι
πραγματικῶς κατ', τὸ ὁποῖον βαρύνει πολὺ
εἰς τὴν εὐτυχίαν τῆς γυναικός. Πολλοὶ κλαίου-
σι, διότι ἐξέλειπεν ἡ ἀθωότης ὡς παρηγορη-
θοῦν, διότι δὲν ἀπείθανεν αὐτὴ ἀπλοῦστατα
ἀπέστη κάποιαν ἐξέλιξιν. Ἀλλοτε ἀθωότης

ἦτο ἡ ἀγνοία τοῦ κόσμου καὶ τῶν κακιῶν
των· τώρα ἀθωότης εἶναι ἡ γνώσις ὅλων
αὐτῶν καὶ ἡ ἀποχὴ ἐξ αὐτῶν. Ἡ ἀγνότης δὲν
πρέπει νά ἔρχεται ὡς συνέπεια τῆς ἀγνοίας,
ἀλλ' ὡς συνέπεια τῆς ἠθικῆς ἀντιδράσεως.
Μ' ἐννοεῖτε !

Κατ' ἐμέ, ἡ κόρη πρέπει σιγὰ-σιγὰ νά μάθῃ
τί τὴν περιμένει ἐξ ὧ καὶ ποῖα θὰ εἶναι ἡ θέ-
σις της· ἂν τὰ μύθη αὐτὰ καὶ τηρήσῃ εὐδυνει-
δῆτως τὴν ἀγνότητά της, εἶναι ἀθώα. Καὶ
πρὸ τῆς ἀθωότητος αὐτῆς ὅλοι πίπτουν λάτραι.

Αἱ ἐνώσεις.

— Φόρεσε τὴν καλή σου φορεσιά, Μαρία,
στολίσου ὅσο μπορεῖς καλλίτερα· θὰ πάω τὸ
ἀπόγευμα εἰς τὴν κυρίαν Κλωνιάδου. Φρόν-
τισε ἐκεῖ νά φανῇς χαριτωμένη, κομψή, τοῦ
κόσμου.

Τὰ λόγια αὐτὰ τὰ ἠκούσατε, βέβαια, ἀγα-
πηταί μου δεσποινίδες, ἡ θὰ τὰ ἀκούσετε ἐξά-
παντος ἀπὸ τὴν μητέρα σας ἢ ἀπὸ τὴν θεῖαν
σας. Εἶναι τὸ προανάκρουσμα τοῦ γάμου σας.

Εἰς τὴν αἰθουσαν τῆς κυρίας Κλωνιάδου θὰ
εὐρεθῇ δὴθεν τυχαίως Ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος
θὰ σὰς ἰδῇ διὰ πρώτην φοράν. Θὰ προσ-
παθήσῃ νά σὰς φανῇ ὅ,τι δὲν εἶναι, καὶ
σεῖς θὰ κἀμετε τὸ ἴδιο. Καὶ ἂν μίαν ἡμέ-
ραν ἐνωθῆτε μ' αὐτόν, θὰ πάρετε ἕνα ξένον
καὶ ἐκεῖνος μίαν ξένην· τὸ μόνον ποῦ θὰ ξεύ-
ρετε περὶ αὐτοῦ θὰ εἶναι : ἡ παρουσία του
καὶ ἐκεῖνος διὰ σὰς : ἡ προικὰ σας.

Οἰκίρῃ τὰς τοιαύτας ἐνώσεις, διὰ τὰς
ὁποίας ἐργάζονται οἱ φίλοι, οἱ καλοθεληταί,
οἱ μεσίται καὶ ὀλιγώτερον οἱ ἐνδιαφερόμενοι
καὶ αἱ καρδίαι των. Ὁ γάμος δὲν εἶναι ἀγο-
ραπωλησιὰ ἐμπορικὴ. Ἀλλοίμονον εἰς ἐκεῖ-
νους, οἱ ὁποῖοι ὡς τοιαύτην τὸν ἀντικρύσουν.

Θὰ κτίσετε ἕνα σπίτι, εἰς τὸ ὁποῖον καὶ θὰ
κατοικήσετε, πρέπει νά ξεῖρετε τὴν στερεό-
τητα καὶ τὴν ἀντοχήν τοῦ ὀλικοῦ, τὸ ὁποῖον
οἱ ἐργαταί σας χρησιμοποιοῦν δι' αὐτό. Θὰ
ἐνωθῆτε μ' ἕνα ἄνδρα, ὁ ὁποῖος θ' ἀποτελέσῃ
μὲ σὰς ἕν σῶμα, μίαν ψυχὴν, θὰ γίνῃ πατήρ
τῶν παιδιῶν σας καὶ ὁμοῦ ἐρωτᾷτε μόνον :

— Πόσα πέρνει ;

Συζυγική μυθολογία.



— Σ' ὀρκίζομαι, γυναικοῦλά μου, πῶς εἶμαι σαστὴ Ἀφροδίτη !

— Νὰ ποῦ τὸ ὁμολογεῖς μόνος σου πῶς εἶμαι θεόγυμη καὶ δὲν ἔχω τίποτα νά φοβίσω.

Ένοχος στάσις. Ούτε ή ύγιεινή αξία του άνδρος σά; ένδιαφέρει, ούτε ή ήθική του. Άλλά μή νομίζετε, ότι εκείνος έκοπίασε περισσότερο διά σά; : έμαθεν εις τί ειδους χρωά- γραφα έχετε την προικιά σας, πόλους συγγενείς έλπίζετε νά κληρονομήσετε και ουδέν άλλο.

Αυταί αι ένώσεις δέν είναι γάμοι, επί των οποίων νά στηριχθί ή εύτυχία και ή οικο- γένεια.

Ίδια αντίληψις.

Όταν συναντήσετε ένα νέον, μή ελπίτε μέ τον νοήν σας ποτέ : «αυτός θα γίνη σύζυγός μου», ή «πρέπει νά γίνη», διότι τότε δέν θα τον κρίνετε καλώς. Πλησιάζατέ τον, ως θα έπλησιάζατε απλούς τινα φίλον, επικοινωνή- σατε μαζί του και κρίνατέ τον. Είναι τό καλ- λίτερον μέσον της εκτιμήσεως. Όταν προη- γηθί ή ιδέα, ότι θα τον λάβετε σύζυγον, θα ύποβληθίτε εις την καλήν ή κακήν έντύπωσιν και δέν θα τον εκτιμήσετε, δέν θα τον αγα- πήσετε. Τα κορίτσια μας μόνα πρέπει νά εκ- λέξουν μεταξύ των καλών άνδρων τον άρε- στον των, τον έλλεκτόν της καρδιάς των. Άλλά πρὸς τοῦτο χρειάζονται δύο τινά : πρῶ- τον οί γονεῖς των νά τά περιτριγυρίζωσι μόνον ἀπὸ καλούς νέους, νέους δεδοκιμασμέ- νης ήθικῆς και σωματικῆς υγείας, και την έλογήν ν' αφήσωσιν εις αυτά δεύτερον τὰ κορίτσια μας πρέπει ν' αναπτυχθῶσι τόσον ἀπὸ κοσμητικῆς ἀποψέως, ὥστε μετὰ πολλῆς ψυχραιμίας νά βλέπωσι και νά κρίνωσι, νά μή παρασύρονται ἀπὸ τὰ ψευδῆ αἰσθήματα και νά μή ἀπατῶνται ἀπὸ τὰς apparences.

Τί είναι ὁ σύζυγος ;

Και ιδού σεις, ή χθισινή δεσποινίς, εις τό πλευρόν ενός άνδρος, τόν ὁποῖον σεις ήρέ- σατε μεταξύ των έλλεκτόν, ποῦ σά; παρου- σίασιν οί γονεῖς σας. Πράα είναι ή θέσις σας ; ὁποία πρέπει νά είναι ή μετέπειτα ζωή σας ; Έν πρώτοις, σά; τό λέγω αὐτό και προσέ- ξατέ το, διότι είναι μία ἀλήθεια : τὰ ὄνειρά σας και τὰ ιδανικά σας θα ὑποστώσι πάντοτε ἐν τῇ πραγματικότητι κάποιαν κατάπτωσιν, μίαν διαβουκόλησιν αἱ ἐλπίδες σας. Μή τα- ραχθίτε· ή φαντασία σας, και μάλιστα ή νεα- νική φαντασία — ὦ ! την γνωρίζω καλά ! — πλάττει ὄνειρα, τὰ ὅποια ή δυστυχισμένη πραγματικότητα ουδέποτε θα δυνήθί νά πραγ- ματοποιήσῃ. Ίσως ανακαλύψετε, την επανύ- ρον ακόμη του γάμου σας, ότι ὁ σύζυγός σας δέν είναι ἑκεῖνος, ποῦ ὄνειροπολήσατε. Μή μελαγχολήσετε, μή τόν μισήσετε, διότι σά; ηγάτησε χωρίς νά τό θέλῃ· φανήτέ του επει- κής, ὡς θα θέλετε νά φανῇ και εις σά; , διότι και ἑκεῖνος θέσθη την ἰδίαν κατάπτωσιν. Άλλως τε, θα γίνη τό ιδανικόν σας, ἂν τό θελήσετε.

Μή νομίζετε, ότι ὁ σύζυγός σας είναι δε- σπότης, διότι τότε θα γίνετε δουλοπρεπής. Και ἂν ὁ σύζυγός σας εἶχεν ἀνάγκην δουλας, δέν θα σά; ἐνομιρεύετο, θα σά; ἐνομιάζεν. Άλλά και μή φαντασθίτε, ότι ἀποκτάτε ἕνα ὑποχείριον των επιθυμιῶν σας, διότι θα προσκρούσῃτε εις μεγάλην ἀντίδρασιν. Ὁ άνήρ δέν ὑπακούει, παρά εις τὰς θέλήσεις του· κάμει διά τῆς καλοσύνης σας και τῆς τρυφερότητός σας αἱ θελήσεις σας νά γίνουν ἰδικά του.

Μή σκεφθίτε :

— Τώρα, ποῦ τόν ἐλήφα, είναι πλέον ἰδικός μου.

Αὐτό είναι ἐσφαλμένη σκέψις, ή ὁποία φέρει ὀλέθρια ἀποτελέσματα. Άκριβῶς, ἀπὸ τῆς ἡμέρας του γάμου σας πρέπει ν' ἀρχίσαι νέον ἄγωνα, ὄχι τῆς κατακτιήσεως, ἀλλά τῆς διατηρήσεως των κερτημένων. Δι' αὐτό φα- νήτε ἀνεξάνιλητοι εἰς χαρίσματα, φανερόντες καθ' ἑκάστην εἰς τόν σύζυγόν σας και ἀπὸ μίαν χάριν, την ὁποίαν δέν εἶχεν ἀνακαλύψει χθές, χάριν σωματικῆν, ήθικήν, πνευματι- κήν, χάριν εἰς τό σταδίον τῆς οἰκοκυροσύνης.

Ἡ τιμή.

Εἶναι ή βάσις τῆς οἰκογενείας και τῆς εύτυχίας ἐν ταύτῳ. Άλλά θα μοῦ ἐπιτρέψατε νά σά; πῶ και : Φανήτε τιμία, ὄχι ἐκ καθή- κοντος, ἀλλ' ἐξ ἔρωτος πρὸς τόν άνδρα σας. Τότε και μόνον θα γίνη θερμός λατρός σας, όταν ἐννοήσῃ, ότι ἐπειδή τόν ἀγαπάτε και ὄχι ἐπειδή φοβείσθε αὐτόν ή τόν κόσμον, μένετε τιμία. Και διά νά δείξετε ότι τόν ἀγαπάτε, μή παραλείψετε τίποτε. Καί αὐτα τὰ πλέον ἐπουσιώδη.

Διὰ εἰς ἕνα ξένον νά παρουσιάσῃτε μέ τό κομψότερον ρούχό σας, την περ ὥραια κτενισιά σας και μέ τό περ ἡμιτομένο σας μειδίαμα, και ν' ἀποστερήτε ὅλα αὐτά ἀπὸ τόν άνδρα σας ; Πῶς θα δείξετε ότι τόν ἀγαπάτε ;

Προσέξαιτε : Ἡ τιμιότης δέν είναι μόνον ή ἐγκράτεια· ἀμία δια μίαν πύργον ποῦ ἐρᾶται τόν άνδρα της είναι ὁ ἐπιδεικτικισμός

των χαρίτων της εἰς τοὺς ἄλλους και ή ἀμέλειά της πρὸς αὐτόν.

Νά εἰσθε φιλόκαλος εἰς την περιβολήν σας και μάλιστα περισσότερον κοκέττα εἰς τόν άν- δρα σας, παρά εἰς τοὺς ἄλλους, και τότε θα ἰδῇτε, ότι θα τρελλαίνεται διά σά; , χωρίς καμία ἄλλη καλλονή, ή ξένη χάρις νά τόν παρασύρῃ.

Στό πόδι.

Ένύκτωσε περὶ και πρέπει νά πηγαῖνω. Σά; εύχαριστῶ διά την καλοσύνην ποῦ εἶχατε νά μ' ἀκούσετε και νά μέ φιλοξενήσετε. Πρὶν ὅμως σά; ἀφήσω, εἰσι 'ς τό πόδι — διά νά δείξω ότι εἶμαι γυναῖκα — θα σά; πῶ δυὸ λογάκια :

— Ἀποτελεῖτε σεις, ἀποτελοῦμαι ὅλοι μας, ἂν θέλετε, μίαν δύναμιν. Ἄς μή την ἀφή- σωμεν νά ἐξοδευθί ἀνωφελῶς. Ἡ δύναμις αὐτή εὐρίσκεται εἰς τὰ θελγητρα τῆς γυναι- κείας καρδιάς· κυττάξτε νά την χρησιμοποιή- σετε διά τό καλόν τῆς οἰκογενείας σας και τῆς κοινωνίας. Ἄν τό κατορθώσετε αὐτό, δέν θα εἰσθε μόνον εύτυχεῖς, ἀλλά και ἐνδοξοί, ἀφοῦ θα δημιουργήσετε μίαν γενεάν μέ χρηστή- ρας ἀδαμαντίνους και μέ ὑπερήφανα μέταλλα.

Ἀφήσατέ με λοιπόν τώρα νά σά; φιλήσω και νά σά; εύχθῶ τοῦ χρόνου νά εἰσθε — ὅσαι δέν εἰσθε ακόμη — εἰς τό πλευρόν εύτυ- χοῦς άνδρος, εύτυχισμένοι και σεις, τρυφεροὶ σύζυγοι και γλυκίαι μητέρες.

ΑΘΗΝΑΙΣ Ρ.



Τὸ μειδίαμα.

ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΟΙ ΡΕΜΒΑΣΜΟΙ

ΕΙΝΕ ή στιγμή εκείνη της ημέρας, κατά την οποίαν ή δύναμις της ζωής αποκάμνει, το δέ σῶμα και το πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου ζητεί ξεκούρασιν εἰς τὴν σιγὴν και ἀκινήσιαν της νυκτός. Ἀπὸ τὴν συννεφιασμένην δύσιν ὡχραὶ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου ξεφεύγουν, πίπτουν εἰς τὰ ἀντικρυνά μου ξύλινα σπήτια, και ὡς χρυσὰ φανάρια λάμπουν εἰς τὰ γυαλιὰ τῶν παραθύρων. Ψυχροφύσημα φθινοπωρινὸν ἀέρος εἰδοποιεῖ τὸν ἐρχομὸν μιᾶς ἡσύχου νυκτός τοῦ Νοεμβρίου.

Ἀκουμβῶ τὸ κουρασμένο κεφάλι μου εἰς τὸ ἐξηντλημένο χέρι μου, τὸ ὁποῖον δυναμώνει τώρα ἀπὸ τὴ γλυκεῖα ἀνάπαυσι και σιωπῇ, ἡ ὁποία βασιλεύει τριγύρω μου. Ὡ! πόσον εἶνε ἀπολαυστική ἡ στιγμή αὐτὴ της ἡρέμου ζωῆς, κατόπιν πολυπλόκου ἐργασίας και μακρὰν της ζάλης τοῦ στενοχώρου ἀνθρωπίνου πλήθους, εἰς τὸ ὁποῖον πάντοτε παίζουν τὸσον ρόλον τὰ σκανδαλώδη ἐπεισόδια τῶν ἐπισκέψεων και συναναστροφῶν μετὰ τὰ ἀνέκδοτα της ἐθιμοταξίας!

Ἀναπαύω γλυκὰ τὸ βλέμμα μου εἰς τὴν γαλήνην της φθινοπωρινῆς αὐτῆς εὐμορφίας και ἀρχίζω τοὺς συνήθεις μου ρεμβασμούς, οἱ ὁποῖοι συχνὰ κατὰ τὴν στιγμήν αὐτὴν της ἡμέρας νανουρίζουσι τὸ πνευμά μου, ὅπως ὁ γλυκὺς ὕπνος κατόπιν νανουρίζει τὸ ἀφανισμένο ἀπὸ τὴν ἐργασίαν σῶμά μου.

Δυὸ φύλλα χίτρινα και μααραμένα, ἀδελφωμένα εἰς ἓνα μισογυμνωμένο κλωνάρι ἐνὸς ὑψηλοῦ δένδρου, ἐπισύρουσι τὴν προσοχή μου. Δυνατὸ φύσημα τοῦ ἀέρος τ’ ἀπεισπᾷ ἀπὸ τὸ κλαδί, τ’ ἀποχωρίζει και μετ’ ἀπονιά τὰ στρεπογυρίζει εἰς τὸ κενόν. Τὸ ἓνα πίπτει κάτω εἰς τὴν ἀγκαλιὰ ἄλλων ξηρῶν φύλλων, τὰ ὁποῖα σκεπάζουν τὴν ρίζα τοῦ δένδρου. Τὸ ἄλλο πετιέται ἐπάνω εἰς τὰ κεραμίδια τοῦ αὐλογύρου μας, δεύτερο φύσημα τοῦ ἀέρος τὸ ξαναπαίρνει και τὸ ρίπτει μέσα εἰς τὴν λάσπην τοῦ ἐρημικοῦ δρόμου μας. Ἐνας χαμάλης περνᾷ τὴν στιγμήν εκείνην και τὸ καταπατεῖ μετὰ τὸ βαρὺ του πέλμα. Τὸ εὐστουχο! ἦτο γραπτὸ του νὰ ὑποστή τόσα! Ἐν τὸ βλέπω πλέον, ἐτάφη εἰς τὴν λάσπην και καταπατήθη χωρὶς νὰ πταίῃ. Τὸ πρῶτον; ἀκόμη κυλιέται εἰς τὴν ρίζα τοῦ δένδρου, φαίνεται δὲ νὰ ξεψυχᾷ ἡσυχῇ και εὐχάριστον κοντὰ εἰς τοὺς ἄλλους συντρόφους του. Τρυφερὸ πράσινο χόρτο τολμᾷ νὰ σκορπίσῃ γύρω του τὴν ἀνύστην και νὰ περιβάλῃ μετὰ τὴν φθινοπωρινὴν του δροσιά τὰ ξηραμένα και ἀψυχα πεσμένα φύλλα. Ψηλὰ εἰς τὸ χλωμασμένο δένδρον δυὸ πουλιὰ δίδουν τὸν τελευταῖον χαιρετισμὸν τῶν εἰς τὰς πεντηχρὰς ἀκτίνες τοῦ ἡλίου.

καρτερικώτερα αὐτὰ ἀπὸ ἄλλα πουλιὰ, ἐπωφελοῦνται της ὡχρᾶς αὐτῆς ὠραιότητος και προσπαθοῦν μετὰ τὸ γλυκὸ των τερέτισμα νὰ ξαναφέρουν μιὰ μικρὰ ἀνοιξὶ εἰς τὴν φθινοπωρινὴν αὐτὴ φύσιν.

Γιατί τὰς ἡμέρας των αὐτὰς της μικροανοίξεως νὰ προσθέσωσιν εἰς τὰς σκοτεινὰς ἡμέρας τοῦ χειμῶνός των; Γιατί τάχα και ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι νὰ μὴ παρατείνωμεν τὴν ἀνοιξὶν της καρδιάς μας; Γιατί κι’ ἐγὼ σὺν αὐτὰ τὰ πουλιὰ νὰ μὴ φέρω ὅπως τὴν ἀνοιξὶν, ὥς εἶνε και προσωρινή, μέσα στὴν φθινοπωρινὴν καρδιά μου, στὴν κιτρινισμένη φαντασία μου; πρὸς τί ἂν ὁ καυστικός ἥλιος τοῦ πόνου κατέκαυσε τὰ λούλουδα της καρδιάς μου; Ὡ! θέλω και πάλιν νὰ ψάλλω τὸ τερέτισμα της ἀνοιξιάτικης ζωῆς μου, θέλω νὰ αἰσθανθῶ, ὥς εἶνε και εἰς ὀλίγον, τὴν ἀνάστασιν και ἀφύπνισιν τοῦ ὡραίου κόσμου της εὐτυχίας μου, ἡ ὁποία ἠθέλησε νὰ στρώσῃ τὸ κρεβάτι της μέσα στὴν καρδιά μου και ν’ ἀρχίσῃ τὸν βαθὺν της ὕπνον πρὶν νὰ φθάσῃ ἡ ὥρα τοῦ χειμῶνός μου. Θέλω σὺν αὐτὸ τὸ πράσινο χόρτο, νέον χόρτο ἀνακουφίσεως νὰ εὐμορφαίνῃ τὸ ξηρὸν της καρδιάς μου ἑσάφως, θέλω νέα λουλούδια ἐλπίδος ν’ ἀνοίξωσι τὰ πέταλά των εἰς τὸν φωτεινὸν ἥλιον της ἡρεμίας της· ναί, θέλω και ἡ στερεὰ αὐτὴ θέλησίς μου διδῇ τόνον εἰς τὸ ἀτονὸν μου σῶμα, ἐλαφρύνει τὴν ἀναπνοήν μου.

Ὡ! ὁποία γαλήνη και παιδρότης βασιλεύει τώρα τριγύρω μου! Βλέπω ὡραῖον κόσμον χαρᾶς νὰ κρύπτεται εἰς τὴν ἀδύνα-

τον ἀκτίνῃ τοῦ ἡλίου, ἡ ὁποία μ’ εὐγνωμοσύνη θωπεύει τὸ ὡραῖο χρυσάνθεμον γιὰ τὴν χάρι ποῦ δίδει στὴν φθινοπωρινὴν φύσιν, αἰσθάνομαι κόσμον μετ’ ἀπερίγραπτα θέλγητρα, δταν ἡ μισοναρκωμένη μέλισσα ἀδιακοπαφίλῃ ἓνα λεπτοκαμμένο γαρύφαλλον, ποῦ ἐτόλμησε τόσον ἀφοῦ ν’ ἀνοίξῃ τὰ πέταλά του στὴν ψεύτικῃ ζέσθῃ τοῦ ἡλίου.

Ὡ! ἡ φθινοπωρινὴ αὐτὴ καλοκαιρία, ἡ τελευταία ἀνάλαμψις τοῦ γέλιου της φύσεως, μὴ δὲν πρέπει νὰ χρησιμεύτῃ ὡς παράδειγμα εἰς τὴν καμένην ἀπὸ τὴν φωτιά τοῦ πόνου καρδιά; Μὴ δὲν εἴμποροῦμε και ἡμεῖς, μετὰ τὰ μάτια της ἡσύχου συνειδήσεως, νὰ ἴδωμεν τὰς ὡχρὰς ἀκτίνες της περασμένης εὐτυχίας μας, ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ σύννεφα της καρδιάς μας; Μὴ μετὰ τὸν γλυκύκαλον παλμὸν της ψυχικῆς γαλήνης δὲν εἴμποροῦμε και πάλιν νὰ τονίσωμεν, ὥς εἶνε και γιὰ μερικές φορές ἀκόμα, εἰς τὸ γυμνωμένο κλαδί τοῦ δένδρου τῶν ἀναμνήσεων, τὸ ἄσπερ της περασμένης εὐτυχίας μας; Ἀλήθεια, κουράζει τὴν ψυχὴν ἡ παντοτεινὴ θλίψις και γι’ αὐτὸ ζητοῦμε κάποτε κανένα σταθμὸ ἀνακουφίσεως. Ἐνα στύλο τοῦ φανοῦ της χαρᾶς ν’ ἀκουμδῇσῃμε τὸ κουρασμένο κορμί μας.

Ἀρὰ γε ὅμως και ἡ παντοτεινὴ χαρὰ δὲν κουράζει τὴν ψυχὴν; ἂν δὲν περάσῃ κανεὶς ἔσθμον, βεβαίως δὲν θὰ ἐννοήσῃ τὰ θέλγητρα της ὁσσεως. Βίος λοιπὸν μετ’ εὐτυχίας μόνον, εἶνε ὁσσις χωρὶς ἔσθμον, ὅπως και βίος μετ’ πικρίας μόνον, εἶνε ἔσθμος χωρὶς ὁσσις. Ἀλλῶς τε, τοῦ κόσμου τὰ κακὰ εἶνε τόσον πολλὰ, ὥστε ὅλοι λαμβάνουσι τὸ μερίδιόν των· ὅσον ἀφορᾷ δὲ διὰ τὸ μέγεθος τοῦ κακοῦ, ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ χαρακτήρος τοῦ ἀνθρώπου νὰ μεγαλώσῃ ἢ νὰ μικρύνῃ αὐτό. Ἡ ἡσυχὸς συνειδήσις ἀφ’ ἐνὸς και ὁ μεγαλόψυχος και ὑπομονητικὸς χαρακτήρ ἀφ’ ἐτέρου μικραίνουν τὸ κακόν. Ὁ Σωκράτης ἐσυκοφαντήθη, ἀλλ’ ἐξηκολούθει νὰ φιλοσοφῇ ἡσυχῇ μετὰ τοὺς φίλους του εἰς τὸ δεσμιτήριον· δταν δὲ ἡ σύζυγός του Ξανθίππη ἐμέμφθη αὐτόν, διότι κατεδικάσθη ἀδίκως, αὐτὸς ἀτάραχος ἀπήντησε: «Μήπως ἠθελες λοιπὸν ἵνα δικαίως με καταδικάσωσιν;» Ἡ πιστὴ σύζυγος τοῦ Ὀδυσσεὺς Πηνελόπη δὲν ἐλάμβανεν ὑπ’ ὄψει τὰς κατηγορίας, τὰς ὁποίας ἐφόρτωνεν εἰς βάρος τοῦ Ὀδυσσεὺς οἱ μνηστήρες, ἀλλὰ μετ’ ὑπομονὴν ὑφαινε και ἐξύφαινε τόσα χρόνια τὸ σάβανον τοῦ γέροντος Λαέρτους.

Και εἶνε τόσαι αἱ πικρίαι τοῦ κόσμου, ὅσα εἶνε τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ. Εἶνε ἀπιστος ὁ σύζυγος ἢ ἡ σύζυγος; πόσαι μεγάλαι ψυχαι

Πρόωρος ἀνάπτυξις.



— Ἄν ἔτρεψαι, πὲ τέτοια ἡλικία νὰ τρῶς τὰ νύχια σου! ἀπὸ τόσο μικρὸ παιδί, γίνεις ἀνθρωποφάγος! !.



P. Prud' hon: Τὸ ναυάγιον.

δὲν ὑπέρονον τοῦτο; Σὲ κατακαίει θάνατος προσφιλοῦς; ἔχομεν πόσους συντρόφους καὶ εἰς αὐτό!

— Εἶμαι ἀπηλπισμένη ἀπὸ τὴν πτώχεια μου — μοῦ εἶπε μὴ μὲρα μὴ μητέρα — θὰ πέσω στὸν Κεράτιο νὰ γλυτώσω.

— Θρέψε τὰ ψάρια, τῆς εἶπα, νὰ τὰ φῶμε νοστιμώτερα.

Φύσις μεγαλόψυχος, εἶνε ἀντιτέρα τῶν δεινῶν, δὲν παρασύρεται ἀπὸ τὰ βάσανα, προσπαθεῖ δὲ νὰ γλυκαίνει τὴν ζωὴν, διότι τότε εἰμπορεῖ νὰ διατηρήσῃ τὰ σωματικὰς καὶ ψυχικὰς δυνάμεις τῆς.

Πολὺ συντελεῖ εἰς τὴν ἐλάφρυνσιν τῆς λύπης ἡ ἀνασχόλησις εἰς καὶ τι καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν ἐργασίαν· αἱ περιορισθῶν εἰς τὸ φύλλον μου καὶ πρὸ πάντων αἱ ἐξετάσω ὀλίγον τὸν ταπεινὸν κύκλον τῶν ἐργατιδῶν, εἰς τὸν

ὁποῖον καὶ ἐγὼ εὐτυχῶς ἢ δυστυχῶς ἀνήκω. Εἶνε πολλοὶ ἐκεῖνοι, αἱ ὁποῖαι δὲν ἀνέχονται τὴν ζωὴν, διότι ἐκτυπήθησαν ἀπὸ ἑνα ἀτύχημα τῆς ζωῆς· αὐταί, αἱ ὁποῖαι θὰ εὐρωσιν ἀνακούφισιν εἰς τὴν ἐργασίαν, θεωροῦσι δεῦτερον ἀτύχημά των αὐτὴν τὴν ἐργασίαν, εἰς τὴν ὁποῖαν ἡ ἀνάγκη τοῦ βίου τὰς ὁδηγεῖ. Πόσαι πάλιν προσεκκολλήθησαν τὸσον εἰς τὴν κακοτυχίαν των, ὥστε ἔχασαν τὴν ἐνέργειαν τοῦ χαρακτήρος των καὶ περιέπεσαν εἰς ἀδράνειαν!

Τί κρίμα νὰ μένῃ ἀχρηστο ἑνα εὐστροφο γυναικειο χέρι, τὸ ὁποῖον μὲ τὴν ἰδιαιτέραν του κλίσιν, ἤμποροῦσε νὰ ὠφειλῇ κοινωνίαν ἰσῶς ὁλόκληρον! Πόσα ἀρὰ γε ἐπιτήδεια δάκτυλα μένουσιν ἀκίνητα, διότι δὲν ἠννόησαν τὴν γλυκύτητα τῆς ἐργασίας, ἐνῶ ἤμποροῦσαν κάλλιστα νὰ κρατήσουν τὴν βελόνην, τὸν χροστήρα, τὴν πένναν, τὰ πλήκτρα μουσικοῦ ὀργάνου, ἔστω καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν σκούπαν καὶ τὰ μαγειρικὰ σκεύη, καὶ ν' ἀναδειχθῶσι μὲ τὴν ἐπιτηδειότητά των πρῶτοπα τελειότητος εἰς τὸ εἶδος των! Τότε μόνον θὰ ξαναεὐρίσκον τὸ εὐχάριστο φθινοπωρινὸ χαμόγελο τῆς ζωῆς των, τὸ ὁποῖον αἱ κακοτυχίαι των ἠθέλησαν ν' ἀρπάσουν. ὦ! πόσαι εὐγενεῖς τάσεις ἐκουρελιάσθησαν καὶ ἐπέταξαν τὰ πολυτίμα κομμάτια των εἰς ποδοπάτημα τῆς δειλίας καὶ ἀμαθείας των!

Τὰ μάτια μου, τὰ ὁποῖα τόσῃν ὥραν ἐστήλωνα εἰς τὰ γαλανὰ νερά τοῦ Κερατίου, ἐκουράσθησαν. Τὰ ἐκλείσα μὴ στιγμή καὶ τὰ

ἤνοιξα πάλιν, διὰ ν' ἀπολαύσω καλλίτερα τὴν εὐμορφίαν καὶ χαρὰ τῆς φθινοπωρινῆς γῆς. Ἡ βραδεῖα προχωρεῖ σιγῇ μὲ τὸ ἀχνῶδες διαδύμα τῆς τὴν πυκνὴν ὁμίχλην. Ἀνάμεσα ἀπὸ αὐτὴν διακρίνω τοὺς πολλοὺς μινερέδες τοῦ Βυζαντίου, οἱ ὁποῖοι νομίζεις πῶς τρυποῦν τὴν ὁμίχλην καὶ ἐμβαίνουν μέσα τῇ· στέκονται σιωπηλοί, ἀλλ' ἀπὸ τὰ ἄφωνα βάρη των ἀντιλαλεῖ ὁλόκληρος ἡ ἱστορία τοῦ βυζαντινοῦ μεγαλείου. Γυρίζω τὸ κεφάλι μου ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος καὶ βλέπω πολὺ κοντὰ μου τὴν περίφημον Μονὴν τῆς Χώρας (Καχριε-Δζαμί), ἔπου ἄλλοτε θεωροῦμεναι καλογραφαὶ κατεγίνοντο μὲ ἀφοσίωσιν εἰς τὴν ἐνσάρκωσιν τῆς ἰδέας των. Ὀλίγο περὶ πέρα ἀκόμη ἀπὸ τὴν Μονήν, διακρίνω τὰ ἐρημιζόμενα παλάτια τοῦ Βελισσαρίου μ' ἑνα μέρος μιᾶς χαλασμένης πύλης τῶν βυζαντινῶν τειχῶν καὶ ἐμπρὸς εἰς τὴν φαντασίαν μου περνοῦν μορφαὶ ὑπερήφανοι, ὁραταί, γλυκαίαι, συμπαθεῖς, αἱ μορφαὶ τοῦ Ἡρακλείου, Θεοφίλου, Ἰουστινιανοῦ καὶ πάλιν τῆς Θεοδώρας, Κασσιανῆς, Κομνηνῆς καὶ τόσαι ἄλλαι, τῶν ὁποίων αἱ βράντεςαὶ καὶ γλυκαίαι φωναὶ ἀντήχησαν μέσα εἰς αὐτά. Ἐξῶ ἐγεννήθησαν μεγάλοι πόθοι, ἐξῶ ἐλαμψαν μεγαλεῖα καὶ δόξαι, ἐξῶ ἠγαψαν πυρογεννημένοι ἔριστες καὶ τόσα ἄλλα πάθη, καὶ ἐξῶ ἐτάφησαν ὅλα, ὑπὸ τὰ ψυχρὰ καὶ μαύρα χρώματα. Ναί, ἐτάφησαν, ἀλλ' εἰς τὰς πτυχὰς τῆς ἱστορίας περρυγίζουσι ζωντανὰ τὰ ἔργα των καὶ ὁλόκληρος ἡ ὁρᾶσις ἐκάστου.

Ἦρχισε πλέον νὰ σκοτεινιάζῃ. Τὰ πουλὶ ἐσιώπησαν, ἡ φύσις ἐσκυθρωπῆκε καὶ ἡ ὁμίχλη ἐσκέπασεν ὅλα. Ἡθέλησα ν' ἀρπάσω τὸ παράθυρόν μου, ὅτε ἑνας διαδότης μὲ κάμναι ἀπὸ τὸ δρόμο νεῦμα. Τὸν ἐρωτῶ:

— Τί τρέχει;

— Δὲν τὰ σοὶ δώσω καλὴν εἰδήσιν, μοῦ λέγει, ἀλλὰ πρέπει νὰ τὴν μάθῃς· Ὁ Παντοκράτης μας ἀπέθανεν, ἐπέρασα τώρα ἀπὸ τὸ Φανάρι.

— Τὸν καυμένον! ἐμουρμούρισαν τὰ χεῖλιά μου. Ἐδύσε καὶ ἄλλη μεγάλη φουτογνωμία, ἑν' ἀόμην φαιετὸν ὄνομα, τὸ ὄνομα Ἰσακίμ τοῦ Ι' ἐσημειώθη εἰς τὸν νεκρικὸν κατάλογον τῶν ἐπιφανῶν.

Ἐκλείσα τὸ παράθυρόν μου, κατέδασα τὰ παραπετάσματα καὶ ἔμεινα εἰς τὸ σκότος τοῦ δωματίου μου. Ἡ κανδήλα μου ἔκαιεν ἐμπρὸς εἰς τὰς εἰκόνας· εἰς τὸ παρήγορον φῶς τῆς διακρίνω τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας μὲ τὸ γλυκὺ βλέμμα τῆς, προσφιλεῖ κληρονομίαν τῆς ἀδελφῆς μου, ἡ ὁποία ἐπίσης ἀπέθανε. Χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσω, διευθύνουμαι πρὸς τὸ ἀμυδρὸν αὐτὸ φῶς. Κλίνω γόνυ ταπεινῆς ἐκέτιδος καὶ προσεύχομαι.

ΖΩΗ ΜΕΛΑΝΔΙΝΟΥ



— Α, ἀγαπητὴ κύριε, δὲν ξέρεις πόσον μὰς χαροποιεῖ ὁ ἐρχομὸς σας! εἶδαν ὁ δέκατος ἑταῖρος τοῦ τραπέζιου.



— Φῶς μου, πάρε ἑνα γλυκὸ φίλακι εἰς ἐκδήλωσιν τῆς ἀγάπης μου.
— Θὰ προιμιοῦσα ἑνα φόρεμα...



ΕΝΑ ΕΥΖΩΝΑΚΙ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ

ΣΑΝΤΟΝΙΔΗΣ



Ο Μήτρος Καταίκης είχε εύχοινο λογίς. Τό εύθυτενός σώμά του, τό σπινθηροβόλον πνεύμα του καί ή οξειά του αντίληψις σās παρουσιάζουν ένα άνθρωπον, του οποίου ή συντροφιά σās εύχαριστεί.

Με τον Μήτρον Καταίκην λοιπόν καί μέ τινας άλλους Έλληνας, εύρέθημεν εις τό Παρίσι. Παραλείπω τά έν τώ ταξειδίω της θαλάσσης καί έν Μασσαλία λαβόντα χώραν, διότι είχε απεριόγραπτα, καί έρχομαι εις την περιγραφήν των γεγονότων μιās μόνον ήμέρας, περιγραφήν όπως μου την διηγήθη ό ίδιος Μήτρος Καταίκης.

✧

Ήτο ή 4η πρωινή ώρα μιās των ήμερών του παρελθόντος Αυγούστου. Είς την όδον Ριβολί, όπου ήτο τό ξενοδοχείον, εις τό όπου διεμένομεν, έβασίλευεν ακόμη νεκρική σιγή.

Αΐφνης κατά την ώραν εκείνην άκούω την θύραν του δωματίου μου κρουομένην ισχυρώς.

— Ποιος είναι; έρωτώ μισοκοιμισμένος.

— Άνοιξι, ρέ. Ίγώ είμι.

— Ποιος είσαι σύ;

— Άχαχούχα!... Δεν μι άναγνωρίζεις, ρέ; Ίγώ είμι οί Μήτρος Καταίκης. Άνοιξι.

— Δεν μπορώ, καύμενε, έννοις είναι ακόμη.

— Άνοιξι, σου λείου, γιατί, μή τούν Ζουνοποιόν Σταυρόν, θά κατακιρματίσουν τά παραθ’ρόφ’λλα της πόρτας.

— Θά γίνουμε ρεζίλι στο ξενοδοχείο. Έλα, πήγαινε τώρα νά κοιμηθής καί σε μιά ώρα έλα.

— Ριζίλ, ξιριζίλ, δεν χαμπαρίζου. Άνοιξι, γιατί έν όνόματι της θελήσ.ώς μ’ θά κάμου έφρουδουν ίναντίουν της πόρτας.

✧

Είδον ότι ή έπιμονή μου δεν θά είχεν αποτέλεσμα, καί έγερθείς ήνοιξα την θύραν, από την οποίαν ελαήλθεν άρειμανίως ό Μήτρος Καταίκης, καταβεβλημένος έκ της δύπνιας.

— Μπα! μπα! τί χάγια είναι αυτά, Μήτρο; Πόθεν έρχεσαι τέτοια ώρα;

— Άπό παννυχίς ίπιστρέφου. Είμι ίρτιχής καί ίβδαίμουν. Άίντε, ρέ, καί ποῦ νά σου τά λείου!

— Για πές μου λοιπόν... Κίτσε.

Καί άνάψας σιγάρον, έπεσα καί πάλιν στο χρεββάτι μου, με διάθεσιν ν’ άκούσω την διήγησιν του Καταίκη.

— Άϊ, τε, ούρέ Παναγιά μ’, τί θαυμασίους διηλθουν άπόψε! Άϊ, τε, ούρέ μανοῦλά μ, ζουή ποῦ την τριβ’ξα.

— Για πές μου, λοιπόν, καί άφησε τούς προλόγους.

— Άκου, ούρέ, άκ’σε καί αν μπουρέσης μή

ούμουλονγās πώς οί Μήτρος δεν είναι πιδλ μάννας. Άκ’σε...

Καί άφ’ού ήναψε σιγάρον καί έξηπλώθη επί του άνακλίντρον, έξηκολούθησε:

— Καθούμαστιν νουχιλώς στοῦ σαλόν’ κατ’ οί πασιās, οί Γιώργους, οί Ιρουτόβλητους Ίβάγγιλους καί οί ύπουφινόμινους. Οί πασιās μι λiece νά κοιμ’θοῦμι. Οί Γιώργους καί οί Ιρουτουμανής μι κάμ’νι του μάτ’ νά δραπιτεύσονται άπ’ του ξινουδοιχεῖουν. Ποῦ νά πāmι ήμους; Πρώτ’ μέρα στοῦ Παρίσιον, κουρισμέν’, πιθαμμέν’, έν άγνοία διατιλόντις τούν οῦδών καί τούν δρόμουν. Ποῦ νά πāmι;

— Λοισπόν;

— Του λ’πόν... Οί Θιός μās βουήθ’σιν καί νά σου έρχονται δυό τρεις Παριζιάν’ Ρουμφοί καί ζητούν ίσένα.

— Ποιοί ήταν οῦτοι;

— Τούν έναν των έλιγαν Λαβέρ, τούν



— Άνοιξι, ρέ. Ίγώ είμι.

άλλον Τάσκουν καί τούν άλλουν Ιλησιμόν’σα. Του σπουδαίου είναι, ότ’ αῦτοῦνι συνουδεύονται ύπου οῦραιās Φρανσεζας κουιλ-λούδας.

— Πώς την λέγανε;

— Λουλοῦ, ούρέ. Μωρί κουρίτσα! Μωρί κουμουστασιά, μωρί ζουμιρότ’ς, μωρί σκέρτσουν ποῦ σου ελχι! Λουλοῦ την λiece την άφ’λότ’μη καί λουλοῦδ’ ήτανι.

— Αϊ! Λοισπόν.

— Τούς λειου του λ’πόν, πώς Ισῦ Ελαβις άγνουσταν κατεῖθουν καί τούς ελπα νά περιμένουν. «Πāmι νά τον εύρουμι», λiece οί Τάσκους. «Θι, των βροῦμι Ποῦ θά μās πάη; Οῦρίσσι, κύριοι, οῦρίσσι». Κι σηκουνόμισσι οῦλοι, βγίνοῦμι άπ’ του ξινουδοιχεῖουν, μπαινιμι έντός αῦτοκίν’τουν οῦτου-

μουμπιλ καί τραβοῦμι τυχαίους καί μοιραίους. Τρέχουμ’ Ιδῶ, τρέχουμ’ Ικει, τίποτις Ισῦ, πουθινά. «Βρέ, τούν μαγκούφ’, λiece Ιγῶ. Κάπ’ θά τρύπουσιν. Μά ποῦ θά μās πάη; θά τούν Ιξεριβνήσουμι».

— Έπειτα;

— Έπ’τα, όταν Ιδουμιν ότ’ ματιουπουνοῦ-μιν, τραβήξαιμι σι άταξ μιγάλο πιρ’βόλ’ ποῦ του λiece «Μιζικ Σιτύ». Μπήκαμι μέσα καί χαθήκαμι. Τότινις Ιδέκ’σα Ινδουμύχους καί ελπουν έν παρινθές’ μι του νοῦ μ’: «Άίντι, καῦμένη Μήτρον, τί σούγραφι του πιπρουμένουν! Τσῦ, οῦρέ ζιγίρ’, ήλιπίζις νά Ιβριθής έν τοῦ Παρίσιον μιταξῶ οῦραιουν καί Ιετραφών κουπιλλοῦδουν; Πιστιβις, οῦρέ, νά περιφείσι μι οῦτουμουμπιλ στοῦ Παρίσιον καί όδιν πιρῶς καί διέρχισι νά προουκαλῆς θόρ’βουν;» Αῦτά έλιγουν καί Ιμαυτόν, όταν ή Λουλοῦ μι κουντουζυγών’ καί μι λiece:

— Βοῦ παρλε φρανοῦζ;

— Βοῦ, βοῦ!

— Σε λά προμιέρ φουά καί βοῦ βινέ στοῦ Παρίσ’; μι λiece.

— Βοῦ, σε λοῦ κουμανσιμάντ.

— Κουμάντ λοῦ τραβιβῶ; μι λiece.

— Ίετραουρντινέρ, της λiece.

— Βιζέτ άγκουίμπλ, μι λiece καί γιλάει.

— Βιβαίους, της λiece.

— Κουμπιέν ντι ζιοῦρ βοῦ ριστιρέ Ισῦ;

Τότινις, βλέπουντις πώς άνουφιλώς πήγιναν τα γαλλ’κά μ’, τιχηέντους στρίβου του μουστιν’ μ’ καί την κουβέντα καί της λiece:

— Βουλιβοῦ τσιγαράκ’;

— Μισοί, μι λiece, μισοί.

✧

Έν τῷ μεταξῶ ό Καταίκης ήγέρθη καί θεατρικῶ τῷ τρόπῳ προσέθεσε:

— Δέν περιγράφτι, οῦρέ, του τί έγ’νι μετέπ’τα. Άχ’ καῦμένη Μήτρον! Έπειπιν Ισῦ νά ελσι οῦμουγινής καί νά μέν’ς διό βίου καί τυμπανιαλούς στοῦ Παρίσιον γιά νά μάθ’ς τούν κόσμουν νά ζῇ.

— Έπειτα τί έκάμετε;

— Κι τί δίν κάμημι, ρῶτα μι. Μπήκαμι σι σιδηρόδρομου ποῦ γυρίζ’, γυρίζ’ καί πάλ’ στοῦ Ιδίου μέρους φτάν’. Μπήκαμι σι βάρκις, ποῦ πηγαίνανι μουνάχις. Μπρὲ της άφ’λότ’μες! Άκοῦς Ικ’ι βάρκις νά πηγαίνουσι μουνάχις;

— Άλλο τί είδατε;

— Άνιβήκαμι σι κυταρράκτ’, κατιβήκαμι σ’ ένα κατόι, είδαμι τοῦ φιγγάρ’ μι τ’ άστρα, μῶ του κολλίετρον φιγγάρ’ ποῦ είδα ήτανι άπαξ κουρίτσα’ θιαπέσανν.

— Ποιά, τῇ Λουλοῦ;

— Μιά φιλ’νάδα της Λουλοῦ. Ίκει ποῦ πήγ’να έχουν ύπου μάλην την Λουλοῦ, βλέ-

πουμιν μιὰ κουπιλλοῦδα ποῦ ἔμ'να ἱμβρόντη-
τους. Οὐρέ, μάτια! Οὐρέ, μάγ'λα! Ἡ τοῦ
κιν'τὸν ἱκεῖνον ἀνθουπουλεῖον ἔρχιτι κατ'
ἱπὸν μας. Τάχασα οἱ ταλαίπυρους;... Λι-
γάκ' ἀκόμ' κι νὰ σου μπρουστά μας.

— Μπὸν σουάρ, Λουλοῦ, λῑέει στὴ Λουλοῦ.
Τότινις τάχασα ντίπ κατὰ ντίπ.

— Κι ἔσελου; λῑέει γιὰ τὸν ὑπουφινό-
μινον.

— Ἰρανζιέρ! λῑέου μὴ θάρρους ἰγῶ.

— Μπὸν ἀριβέ, μὴ λῑέει.

— Μισαί.

— Κὸμ ἡλ ζιαντί, Λουλοῦ!

Ἐδῶ ὁ Μῆτρος ἐστένεξε βαθέως.

— Λοιπὸν ἔπειτα;

— Μὴ μὴ διακόπτ'ς... Ἰκ τὸν λιγουμε-
νον της μὴ τὴν Λουλοῦ, μὴ τὴν οὐξυδέρεϊαν
τοῦ πνευμάτος μ' ἀνιλήφθην ὅτι ἡ Βιουλέτ—
ἔστ' τὴν λέγανι τὴν λιγάμινι— τὰ χάλασιν
μὴ τὸν ἠκό της κι ἡθιλεν παρηγοριά. Στρί-
βου τὸν μύστακα ἱκ νέου κι λῑέου ἱκ παριν-
θέσ' μόνους μου: «Τὴν ἔκανις, παληόκουρ-
μου Μῆτρον! Ἰμπρός, ἔφρουδον στοῦ ψημ-
μένου!» Κι ἱβρουπαῖκα τὸν τρόπον παῖρ-
νου τὴν Λουλοῦ ἱκ διζιῶν ὑπὸ μάλην κι τὴν
Βιουλέτ ἱκ ἱβρουνύμουν κι μιταβαίνου στοὺς
ἀλλ'ς, οἱ οὐποῖοι κατιγίνουντο στοῦ ἡλι-
κτικὸ δουμάτιον.

— Τί εἶνε αὐτὸ τὸ ἡλεκτρικὸ δουμάτιο;

— Τί εἶνε; Δὲν μπορῶ νὰ στοῦ περιγρά-
ψου. Εἶνε ἀπαξ δουμάτιον, ἱκ τοῦ οὐποῖον
σκάλις κι παρὰθ'ρα κι πάτονμα οὐλα κ'νισόντι.
Ἰκεῖ μέσα γίνιτι τοῦ Κουτράλ' οὐ γάμους.
Τέλειον Ἰλ'ν'κὸν Βουλιφτήριον.

— Ἐπειτα;

— Μιταβαίνου λ'πὸν κι βρόσκου τοὺς ἀλλ'ς.
Τρέχ' οἱ Βλάχοι μὴ λιμαργουεῖδες βλέμμα
κι θαυμάζ' τὸν ὑπουφινόμινον. «Τί εἶνε
τοῦτου τοῦ κλιποῦρ'; μὴ λῑέει. Ποῦ τοῦ πέτ-
χες, Μῆτρον;» Κι τοῦ βλέπ' μὴ μὰτ' γαρι-
δοειδές. «Μὴ ἀνακατέβισι στὰ ἀλλότρια»,
τοῦ λῑέου ἱκ κουντουλουγία.

— Μπράβο, Μῆτρο! Καὶ ποῦ κατελῆξατε
στό τέλος;

— Ἰν τοῦ μεταξὺ τὰ ἱρήνου μὴ τὴ Βιουλέτ,
κάνου μυστικὴ συνθήκ' μ' αὐτοῦν διὰ τὰ
ἱρκόλους ἱννουόμενα κι δένου τὸν γάιδαρό
μ'. Κατόπ' τοῦ ριζάμι στὴν ζυθοπουσία κι
μέχρ' τοῦ μισονίξιον περάσανιν θαυμασίους.

¶

Ἐνόμισα ὅτι ἡ ἀφήγησις εἶχε τελειώσει
ἔδῶ. Ὁ Μῆτρος ἡγέρθη, ἦναψε σιγάρον, ἔκα-
με δυὸ-τρεῖς περιπάτους εἰς τὸ δουμάτιον, ὥσει
διὰ νὰ ἐμπνευσθῇ, καὶ ἀποτόμως ἐξηκολού-
θησε:

— Φεύγουμι ἀπ' τοὺν «Μαζίκ-Σιτύ!» Οἱ
Λαβέρ, οἱ Τάσκους, τοῦ ἱρεῖων οἱ πασιᾶς,
οἱ Γιώργους, οἱ ἱρουτόβλητους Βλάχους, ἡ
Λουλοῦ, ἡ Βιουλέτ καὶ οἱ ὑπουφινόμινους.
«Ποῦ θὰ πάμι; λῑέου στοὺν Τάσκουν». «Στοῦ
«Μουλιέν Ρουζ», μὴ λῑέει. «Τί θὰ κάμωμι,
οὐρέ, στοὺν Μύλων;... Μυλωνάδες εἶμα-
σι;» Κι μ' ἔδουκιν νὰ ἡννουήσου ὅτ' τοῦ
Μουλιέν εἶνε πριμαντουνεῖον. Ἡ καρδοῦ-
λά μ' χτυποῖσι τρουχάδην. Ἡ Βιουλέτ μὴ
κουντουζυγῶν στοῦ σκουτάδ' κι μὴ δὲν ἀπαξ
φιλάκ' μὴ τοῦ γαλατουμπουρικουεῖδες σκουμα-
τότ' της κι μὴ λῑέει: «Σὲ ζουλι οὐ Μουλιέν».
Τοῦ φιλάκ' ὅμους ποῦ μ' ἔδουκιν λαθραμπου-
ρ'κὼ τὸν τρόπον μὴ ζαλ'σιν κι ἡθιλεν οἱ Βλά-
χους νὰ μὴ ζαλῖσ' περισσότ'ραν:

— Σὶ εἶδουν, κύρ Μῆτρον, μὴ λῑέει, σὶ
εἶδουν. Τοῦ πῆρις τοῦ φ'λάκ'.

— Τί σὶ μέλλ' ἱσένα, οὐρέ; Βιβαίους μὴ
φιλ'σιν. Μὴ φιλ'σιν κι ἀπαξ κι διπαξ, τοῦ
λῑέου.

— Ἐπειτα ποῦ πῆγατε;

— Ἐπ'τα μπαίνουμιν στὴ Μητρόπουλι...

— Στὴ Μητρόπουλι; σὲ ποιά Μητρόπουλι;

— Κατιβήκαμι σκάλις ἀσπρις, γυρίσαμε
ἀπ' ἱδῶ, γυρίσαμε ἀπ' ἱκεῖ, κι φθάσαμε κατ'
βαθειά σ' ἕνα πιζουδρόμιον, ἀπ' τοῦ οὐποῖον
διήλθιν τοῦ τραμβαί καὶ μὰς πῆριν.

— Ἄ! Ὁχι Μητρόπουλι, Μητροπολιταῖν
τὸ λέγουν αὐτό.

— Μητροπουλ'τὲν τοῦ λῑένε τοῦ ἀρ'λότ'-
μουν; Μπρὲ τοῦ ἀλιτήριον. Ὁλου ἀποῦ
κατ' πῆγινιν, ὅλου ὑπουλόους ἔτριχιν. Φθάνου-
μι λ'πὸν στὴν Μουντουκμάστ' κι κατεβαίνου-
μιν ἀπ' τὴ Μητρόπουλι, ἀπὸ τοῦ... πῶς τοῦ
εἰπης;

— Μητροπολιταῖν...

— ... ἀπὸ τοῦ Μητροπουλ'ταῖν κι ἀνι-
βαίνουμι σκάλις κι γυρίζουμι κι ξαναγυρίζουμι



— Κι ἱβρουπαῖκα τὸν τρόπον παῖρνον τὴν Λουλοῦ
ἱκ διζιῶν ὑπὸ μάλην κι τὴν Βιουλέτ ἱκ ἱβρουνύμουν...

ὡς ποῦ βγήκαμιν στὴν ἱπιφάνεια. Πῆρα τὴν
Βιουλέτ ὑπὸ μάλην καὶ γλυκὰ λουγάκια λέ-
γουντις, μίχηκαμιν στοῦ πριμαντουνεῖον.

— Στὸ «Μουλιέν Ρουζ»;

— Βιβαίους, στοῦ «Μουλιέν Ρουζ». Τοῦ
μὰτ' μου θάμπουσι τοῦ ἐρ'μουν. Καφισιαντα-
νίστρις ἱδῶ, κουπιλλοῦδης ἱκεῖ, κανκότις πάρα-
πέρα, ἱκτριχά, λιμαρκουντόρ' ἱδῶ νὰ φ'λοῦν
ἀνιουθουάστους κουπιλλοῦδης σᾶν τοῦ κρύου
τοῦ ν'ρό, ψ'λά κατέλλ' ἱκεῖ νὰ χαρυντίζουντι
ἀνισχύντους μιτὰ γυναικὸν ἱλαφροῦν ἡθῶν
κι ἱθίμουν. Τοῦ τί γίνιτι, οὐρέ πιδί μ', ἱκεῖ
μέσα δὲν περιγράφιτι. Ἀνισχυντῖα καὶ τοῦ
μέγα ἔλιους. Ὅλις ἡ ζυτοιπουσιᾶς ἱκεῖ μέσα
γίνουντι χουρίς νὰ κουν'νίζουν οἱ δρᾶσι.
Ζυτοιπουσιᾶ, οὐρέ πιδί μ', ντίτ' ζυτοιπουσιᾶ.
Κι λαθραίους ἱκτριχολόγ'σα κι εἶπου ἱκ παριν-
θέσ': «Γιὰ νὰ λῑένε τοῦ πριμαντουνεῖον
Μύλων Κόκ'νον, θὰ πῆ ὅτ' ἱπειδὴ οἱ δρᾶσι
τὸν ἀνομάλων συμβινόντων ἱκεῖ μέσα δὲν
χαμπαρῖζ'νι ἀπὸν ντροπῆ κι δὲν κουν'νί-
ζουνι... ἱκονί'σιν οἱ Μήλους ἀπ' τὴ ντρο-

πῆ τ' γιὰ λουγαριασμοῦν τοὺν ἱμψόχουν κι
γι' αὐτοῦνον ἐγ'νιν... κόκ'νους!»

— Μπράβο, Μῆτρο, ὥραϊα τὸ βρήκες.
Μπράβο, πολὺ ἔφυπνο.

— Βιβαίους κι εἶνε ἔφυπνον. Ζέρ'ς τί πιδί
εἶμ' ἰγῶ; Ποῦ νὰ στὰ λῑέου τί τιταίνουντι
ἱκεῖ μέσα. Ἡ συντροφιᾶ μας διασκεδᾷ κατὰ
τοῦ μοντέλου τοὺν Παριζάνουν. Π'δουνι, χου-
ρεῖουνι. Φιλιούντι κατέμπρουσθ' μ', βλέπου
φουδουσις σηκουμένις, σφιγγουντι, ἀγκαλιαζουντι,
φ'λιούντι ἀνισχύντους κι λῑέου ἱκ παρινθέσ':
«Μῆτρον, τιτελισιν. Κ' ἱσὸν θὰ μεταβλη-
θῆς ἱδῶ μέσα. Θὰ χάσης τοῦ ἡθ'κὸν σ' κύρους
κι θὰ πᾶς κατὰ διαόλ'». Κ' ἱνῶ ἱκικτόμ'νο
αὐτοῦνα κι ἔβλεπουν τοὺν ὁύμοιρον Βλά-
χουν νὰ κυτᾷ μὴ ἀνοικτουεῖδες στόμ' τὰ σημ-
βησόμενα, βλέπου νᾶρχιτι τριχάτ' ἡ Βιουλέτ,
νὰ ρίχνιτι στοῦ λιμό μ', νὰ μὴ σφιγγ' κι νὰ
μὴ κουλάνῃ ἀπαξ φιλάκ' θυρουβῶδης κι κρου-
τουεῖδες. Νόμ'σα πῶς μὴ ἔβαλαν στοῦ στόμα μ'
βιντοῦζα, ἔστ' ἔκαμιν τοῦ φιλάκ'.

— Ὁ Βλάχος ἦταν κοντά;

— Βιβαίους. Κοντᾷ μ' ἦταν οἱ ταλαίπυ-
ρους κι μ' ἔβλιπιν κισαννουβῶδους. Νόμ'σα
πῶς κόπ'κεν ἡ λαλιά τ' κι δὲν μπορούσιν νὰ
πῆ τίπουσις. Τοῦ φιλάκ' ἱκεῖνον τοῦ βενιου-
ζουεῖδες μ' ἱβάπτισιν στὴν διαφθισρά. Τότινις
ἔννοιουσα ἱνδουμάχους στὴν καρδιά μ' πᾶς
κατεστράφ'κα τιτελισίς κι ἀνιφ' ἀλλ' ριτοῦσι.
Ἀφίνου τότινις τὴ Βιουλέτ μὴ τοῦ Βλάχουν
κι τρέχου κι βρόσκου τοὺς ἀλλ'ς.

— Καλῶς, τὸν Μῆτρον, μὴ λῑέει.

— Ἀπόψι θὰ τὰ κάμω θάλασσα, ντίτ'
λῑέου.

— Κάτσι, μὴ λῑέει. Κάτσι νὰ ἱδῆς ἱντιῶθα
κι νὰ ἀπουρήσ' τοῦ μὰτ' σ'. Κι τότινις τί εἶδον
δὲν περιγράφιτι. Εἶδον τοὺν πασιᾶν νᾶχ'
δυὸ κουπιλλοῦδης ἀγκαλιασμένις. Μιὰ ἱκ δι-
ζιῶν κι τὴν ἀλλ' ἱκ ἱβρουνύμουν κι νὰ φιλιούντι
μότης καὶ μότης ἀνιουθουάστους, ἱνῶ οἱ ρηζι
κέλιφθους Γιώργους ἱκᾶδιν λουζουεῖδους τοῦ
κατσαρουεῖδες μαλλᾶκ' της Ζιερίν. Κάτσι,
κύρ Μῆτρον, μὴ λῑέει.

— Δὲ μὴ κίθιτι, οὐρέ πιδί μ', θέλου νὰ
ἱβρίσκουμι ἀινάους ἱκ κινήσ'. Θέλου νὰ πσιῶμι,
νὰ πσιῶμι κριταλουεῖδους. Θέλου νὰ σφιῶμι
τοῦ πῶ ποῦ ἀναψι στὰ πριμαντιῶ ἱντιῶθιά μ'
κι τοῦ οὐποῖον ξανακῶρουσιν ἀπ' τὴν Βιουλέτ.

— Κάτσι, μὴ λῑέει, μισουμιθουμένους ἀπ'τὴ
γλύκα οἱ πασιᾶς.

— Κάτσι, μὴ λῑέει οἱ ἔκαφλους Λαβέρ.

— Ἀσιγίβοθ, μὴ λῑέει κ' ἡ Λουλοῦ ποῦ εἶχε
ξυκουμπουμένους τοῦ μισουφουστάνῳ τς, κι ἱν
τοῦ οὐποῖον οἱ ἐπιτόλιους Τάσκους ἔκαμιν
κατ' οἶκον ἔριβαν. Ἀσιγίβοθ, σιέρ Κατσι-
κῆς, μὴ λῑέει ἱκ νέου ἡ Λουλοῦ κι μὴ τραβᾶει
τοῦ μανίκ'.

• — Λισὲ τοῦ μανίκ, Λουλοῦ, λισὲ μονᾶ.
Λισὲ ντί... Πῆς της, ρὲ Λαβέρ, νὰ μ' ἀφῆσ'
τοῦ μανίκ'.

— Κάτσι, μὴ λῑέει κ' ἱκεῖνους.

— Ἀμέσου, ἀμέσου. Πάου νὰ μεταφέρου
τὴ Βιουλέτ κι τοὺν Βλάχουν ἀπ' ἱκεῖ κατ'.
Ἐρχουμι αὐθουρεῖ. Λισὲ μονᾶ, Λουλοῦ. Ζι
βιὲν μέντιναντι. Ζ'ἀπυρτιγὲ λα Βιουλέτ ἀβῆκ
λ' ἱρουτουλήπτι Βλάχους.

¶

— Σηκώνουμι κι τρέχου νὰ πάρου τὴ Βιου-
λέτ κι τί βλέπου; Βλέπου τοὺν Βλάχουν μπρου-
στά στὴ Βιουλέτ σᾶν ἀνδρεῖκιλλον νὰ ἱκρυ-

πτηρέβιτι ιρουτουφλιγῆ ἰσθῆματα. Τοὺν γρα-
πώνου, φίλι μου, ἀπ’ τοὺν γρακᾶν ἀποτόμους
κί τοῦ λῆου :

— Στοὺν τόπου, παληόκουρμου! στοὺν
τόπου! Μὴν ἰφουπιτσι ἰλι ἀλλοτριόου ἰδιουκτη-
σίας. Οἱ Β’άχους ἔμ’νε κόκκαλουν. Κουκά-
λουσιν οἱ ἔμ’ρους ἀπὸ τοῦ ἰχθρικόν κί τοῦ



— Στοὺν τόπου, παληόκουρμου! στοὺν τόπου!

ἀρ’μάνειουν ὕφους μ’ κί κᾶτ’ μουρμούρ’σιν.
Κί γιὰ νὰ τοὺν τιμωρήσου λῆου στή Βιουλέτ :

— Μπιζέ μονᾶ, ρέ Βιουλέτ. Μπιζέ μονᾶ
ντιβάν σιλουί, τῆς λῆου, γιὰ νὰ ζηλέψ’ οἱ
Βλάχους.

— Ἀβέκ πλιζιρ, μὴ λῆει κί μὴ κουλνάει
ἀλλ’ μιὰ βιντοδῆα.

Κί τὴν ἀρπάξου ὑπὸ μάλην κί τὴν κα-
θουδ’γῶ στήν παρέα. Μόλ’ς μᾶς εἶδιν οἱ πα-
σιᾶς λῆει στή Βιουλέτ :

— Βινέ ἰσί, Βινέ, Βιουλέτ, τῆς λῆει.

— Μὴν ἀνακατέβισι, οὐρὲ ἰρεῖπιουν, στὰ
ἀλλότρια. Ξ’χνᾶς, οὐρὲ, ποῦ εἰσι Καπνικα-
ρέα; Ἀῖ; τοῦ λῆου. Κάτσι, Βιουλέτ, ἀσιγι-
βοῦ ἰσὺ στοῦ γόνα μ’. Κί ἀφοῦ καλουκᾶθ’σα
στήν κατιφιδένια πουλιθρόν’, πῆρα κί τὴν
Βιουλέτ στοῦ πουνδᾶρι μ’ κί κάθησιν μακαρίους.

— Ἀπουρτέ ντί μπιέρ, φουνάζου στοῦ
γκαρσόν. Ἀπουρτέ ντί μπιέρ κί μιζεδάκ’. Κί
μᾶς ἔφιραν μπῆρις, ἀνιφ μιζεδάκ’ κί πίνουμι
κί πίνουμι μέχοι ρανίδους. Τότινις ἤρθα στοῦ
κέφ’, σηκώνουμι, πιτῶ τοῦ μανικουκάπ’ μ’,
βάζου στραβὰ τοῦ φέσ’ μ’ κί ἀνιβαίνου...
ποῦ νομιζ’ς;

— Ποῦ;

— Στοῦ παλκουσέν’κουν. Ἀῖντε, οὐρὲ μα-
νοῦλά μ’! Μ’ ἔπιασιν τοῦ μιράκ’ τοῦ μιγάλου
ποῦ μὴ πιάν’ διαν πιδ’ περισσώτιρουν. Ἀνι-
βαίνου τοῦ λ’πόν στοῦ παλκουσέν’κουν κί οὐ-
λοι μὴ κυττάζουμι μιτὰ φιλουπιρ’ῖργείας. Ἀνι-
βαίνου, ξηρουβήχου κί ἀρχινάου κί λῆου
τραγ’δάκ’ :

Στὰ Σέλουνα σφάζ’νε ἀρνιά
κ’ εἰς τοῦ Χρυσό κρεῖα
κ’ εἰς τῆς Βιουλέτας τὴν πουνδιά
σφάζουσι παλλ’κάρια.

Κί λῆοντας παλλ’κάρια, ὑπέδ’ξα σκερτσουει-
δῶς τοῦ ἄτουμό μ’.

Τοῦ τί ἱμισουλᾶβ’σιν τότινις, οὐρὲ πιδί μ’,
δὲν περιγραφίτι. Οὐλοὶ βλέπανι ἱμένα. Οὐλῖς
ἡ Παριζιάνις μὴ βλέπανι ἰρουτουτρουπουειδῶς.

«Μπιζ», φουνάζουν ἀπ’ κάτω, «μπιζ», φου-
νάζουν ἀπὸ πᾶν’ κί χτυποῦν τὰ χιρᾶκια τους
κί μὴ ξικουφάινου. Ἰγῶ ἰίλουτις. Εἰμι ἔτοι-
μους νὰ κατιβῶ ἀπ’ τοῦ παλκουσέν’κουν κί
ἔχουντι μπρουστὰ οἱ κουκούτις νὰ μὴ περι-
λάβ’νε. Ἐρχιτι κ’ ἡ Βιουλέτ μὴ τὴν Λουλοῦ
κί πέφτου ἰσάνου στή; γυναῖκις. Τότινις μὴ ἀγ-
καλιάζ’νε οὐλῖς, μὴ σφίγγου, μὴ τοιμποῦνι,
μὴ φιλοῦνι κί στοὺν ἀέρα μὴ σηκώνουνι —
ὅπως τοῦν Μιστριώτ’ τοὺν σηκώσανι στήν
Ἀθήνα, ὅταν μιλ’σιν γιὰ τοῦ γλουσσουλουγ’κόν
ζήτ’μα — κί μὴ πᾶνι στήν παρέα.

— Κατόπιν, σὲ ἀφήσανε ;

— Ποῦ νὰ μ’ ἀφίσ’νι. Κατήντ’σα στοὺν
Κόκκ’νουν Μύλου, τοῦ Μήλου, τῆς Ξριδούς.
Ὅλις θέλανι νὰ μὴ κόμουνι κατ’χῆ. Ὅλις
μὴ τραβοῦνι, οὐλῖς μὴ θέλουνι. Τότινις
πιάν’ τὴ Βιουλέτ τοῦ ζηλότυκουν πάθους,
σηκώνιτι μιδυσμέν’ κί λοβὼν ἰπιθετ’κὴν
ἔφουδουν, λῆει :

— Σέτ ἄ μουᾶ σελουί. Λισὲ λέ. Ἰλ μ’ ἀπαρ-
τιέν. Λισὲ λέ.

— Καὶ σ’ ἀφήσανε κατόπιν ;

— Ποῦ νὰ μ’ ἀφίσουνι, οὐρὲ πιδί μ’; Κου-
λήσανι κατιπάνου μ’ ὅαν γροσματάσ’μα. Κόν-
τιβα νὰ σκάσου. Ζέστ’, λουγιῶν-λουγιῶν μυ-
ρουδ’κὰ κί μιδυσμένους ὅπως ἤμ’να, κόντιβα
νὰ μείνου κίρανουβόλους. Τότινις κόμουν
γυναῖαν ἔφουδουν, βάζου εἰς ἰνέργειαν τὴν
οἰξυδέρκειαν τοῦ κουρμιοῦ μ’, τινάζουμι ὅαν
λιουντάρ’ κί ρίχνου καμιὰ δικαριὰ κᾶτ’. Κί



— Τότινις... τὴν ἀρπάξου ἀπ’ τοῦ μανίε’...

σώζουμι ἀπ’ τῆς Νιρσίδης. Ἰν τοῦ μιταξὺ
δμοῦς ἔρχιτι ἡ ἀστυνομία κί θέλ’ νὰ μὴ πᾶν
στοῦ κρατητήριον.

— Βι. ἐ. ἄ λὰ πουλίτς, μὴ λῆει ἀπαξ χου-
ρουφύλακας.

— Τί νὰ κόμου, οὐρὲ, στήν πουλίτς; τοῦ
λῆου ρουμῖ-α.

— Βοῦ νὶ παρλί πᾶ φρανσέξ; μὴ λῆει.
Τότινις ἰγῶ ἔκαμα τοὺν κ’τὸ κί ἀπέκρ’νι λα-
θραίους κί ὑπουλούς τὴν χρεῖσιν τῶν γαλλ’κῶν
γνώσιών μ’.

— Τί λές, οὐρὲ; τοῦ λῆου ἀπουτόμους
πάλ’ ρουμῖ-α. Ἰγῶ εἰμι Ρουμηρός, οὐρὲ, κί
δὲν καταδέχουμι νὰ μιλήσω φράγκικα. Κί
γυρίσας ἀρειμανίους τὴ μάχι μ’ πρὸς τοὺν

χουρουφύλακα, λῆον στή παρέα, ποῦ θάρσινι
πῶς θα μὴ κάτσουν μέσα στοῦ φρεσκού.

— Σηκουθῆτι, οὐρὲ, νὰ πᾶμι. Σήκ’, Βιου-
λέτ. Σηκουθῆτ’. Τοῦ στρατηγ’κόν σχεδίου
ἰπέτ’χε θαιμιασίους. Οἱ χουρουφύλακας βοήκι
τοὺν δόσκαλό τ’ κ’ ἔργιν ἀποκτις κί ἰγῶ
πραντ’κὸς ἀνθροῦπους, δίνου πέντι φάσκιλα
στὰ γῆνια τ’ ἀλλότρια, παίρνου τὴν Βιουλέτ
ὑπὸ μάλην, ἀφίον τὴν παρέα σύξυλουν κί
φεύγουμι τρουχάδην διὰ τὰ περιταίρου.

— Καὶ ποῦ πῆγες ;

— Βλέπου τ’ οὐρουλό μ’, 3 ἡ ὥρα. Βλέ-
που τὴ Βιουλέτ μισουπιθιμέν’ νὰ μὴ λῆει :

— Ἀλλόν, ἀλλόν, σιέρ Κατσικῆς.

— Οὐ βουλιβοῦ ἀλλόν; τῆς λῆου.

— Ἀ βότρ βουλουντέ, μὴ λῆει.

— Τότινις ἰγῶ ἠννόησα τὰ ἰρκόλους ἡν-
νοῦμινα, τὴν ἀρπάξου ἀπ’ τοῦ μανίε’ κί τὴν
καθουδηγῶ ἰνταῦθα διὰ τὰ περιταίρου.

— Ποῦ τὴν ἔφρασε; ἔδῶ σὶδ Ξενοδοχεῖο ;

— Βιβαίους. Μέσα τὴν ἔχου. Κοιμάτι τοῦ
καῦμένου τοῦ κουρίτσ’, ὅαν Ρουμηρός βουλι-
φῆς στοῦ Βουλιφτήριον.

— Ὡστε, ὅαν νὰ λῆε, πέρασες ὥραϊα !

— Περιφῆμους. Τάκαμι θάλασσα. Ξώ-
διμα μὲν, ἀλλὰ κέρδ’σι γλέντ’ κί μιὰ Βιου-
λέτ. Νὰ ἰδῆς, οὐρὲ πιδί μ’, τί κουρίτσ’ εἶνι !
Νὰ ἰδῆς; μάτια καρδουσειδῆ, νὰ ἰδῆς; σουματ’-
κὲς γραμμές, νὰ ἰδῆς; χεῖράς’ ἀφράτσιν κί
καμπυλουειδῆς, νὰ ἰδῆς; μεγαλειῶν, νὰ ἰδῆς;
λοῦσαν, νὰ ἰδῆς; φινουῦλα, νὰ ἰδῆς; πιρπα-
τησιὰ λιβέντ’κη ποῦ τ’ν ἔχ’ ἡ ἀφ’λότ’μη !
Σήκου νὰ τὴν ἰδῆς πῶς κοιμάτι. Ἐχ’ τοῦ
ἑνα χεῖράκ’ στοῦ σίδηρου τῆς καργιόλας κί
τοῦ ἄλλου στήν καρδουῖλᾶ τ’ς, ὅαν νὰ λῆη :
«Ποῦ εἶνι ἡ καρδιά μ’;» Κί βιβαίους τὴν
ἔχασι τὴν καρδιά τ’ς καὶ τὴν ἔκαψιν οὐ
ὑπουφινόμινους.

π

Καὶ ὁ Μῆτρος μὲ πῆρε καὶ μὲ ὠδήγησεν
εἰς τὸ παραπλεύρας τοῦ ἰδικοῦ μου δωμάτιόν
του, ὅπου εὐρέθην ἔμπροσθεν τῆς καμωμέ-
νης Βιολέτας, ἡ ὁποία πράγματι ἦτο ὥραϊα.

Τὴν πρώτην νύκτα τοῦ εἰς τὸ Π’ώσι δ
Μῆτρος τὴν διηγείτο καθ’ ὅλην τὴν διάρκειαν
τῆς εἰς Παρισίους διαμονῆς μας. Εἰς ἀνάμνη-
σιν δὲ ἔκαμε καὶ τὸ ἑξῆς ποίημα :

Πῆγα κ’ ἰγῶ εἰς τὸν Παρίσιον
κί τὰκαμα οὐρία θάλασσα
κ’ εἰς ἑνα γλέντι ἡμυρήσιον
οὐγδόντα φράγκα χύλασα !

Αὕτη εἶνε ἓν ποιήματι ἡ ἀφήγησις τοῦ
εὐζώνου Μῆτρον Κατσικῆ, τὴν ὁποίαν σᾶς
μεταδίδω με πολλὰ; μὲν ἀφαιρέσεις, μὲ οὐδε-
μίαν ὅμως πρόσθεσιν.

Θ. ΒΑΛΛΑΔΑΣ





Ο ΣΚΥΛΟΣ ΤΟΥ ΓΕΝΗΤΣΑΡΗ

ΔΙΗΓΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ



ΚΑΙ ... ΣΠΑΡΑΚΤΙΚΟΝ

ΜΗΤΕ ΣΤ' ΟΝΕΙΡΟ ΣΑΣ.

Μήτε στ' όνειρό σας νά τόν δῆτε. Γενήτσαρος, ὡς ἐκεῖ ἀπάνω, ἕνας ἄγριος ἄνθρωπος, ἄγριος στό πρόσωπο, ἄγριος στά μάτια, ἄγριος στή στολή του, ἄγριος στή φωνή. Πρὸ πάντων στά μάτια. Μάτια μεγάλα, ποῦ τὰ σφαλοῦσαν τρίχες μακρονές. Σ' ἐκύτταζε, κ' ἐτρεμες μιλῶσε, κἀγωνες πηκώνετο στό πόδι, κακάρωνες. Γενήτσαρος σωστός, Γενήτσαρος ἀπ' τοὺς πρώτους. Ὁ Ἀχτισήμπασης, ἀρχιμάγειρος, σάν νά λέμε, ὁ Ὁσμάν ἀγᾶς.

Ὁ Ὁσμάν ἀγᾶς, ξαπλωμένος στό σοφᾶ του, σ' ἕνα τομάρι ἀρκούδας, ρουφούσε τὸν *ναργιλέ* του.

Τὰ γένεια του ἄσπρα, κάτασπρα, μὰ τὰ μουστάκια του μαῦρα. Τάβαφε τὰ μουστάκια του. Τὸ στήθος του ὀρθάνοικτο, τριχοτό. Στὸ κεφάλι του ἕν' ἀψηλὸ καλπάκι ἄσπρο. Ἀσπρη καὶ ἡ γούνα του, μὲ φαροδὺνὰ μανίκια, μακρονὰ ὡς κάτω. Στὴ μέση του, σὲ φαροδὺ ζουνάρι, δυὸ πιστόλες, ἕνα πελώριο γιαταγάνι κ' ἕνα καμταίκι μὲ ἀσημένιο χέρι. Δεκαπέντε λουριά κρέμουνταν ἀπ' τὸ καμταίκι, καὶ σὲ κάθε λουρὶ μολύβι στρογγυλό. Μὲ λίγα λόγια, Γενήτσαρος ἀπ' τοὺς πρώτους. Ὁ Ἀχτισήμπασης, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ *δριᾶ*, ὁ Ὁσμάν ἀγᾶς.

Ο ΣΚΥΛΟΣ ΤΟΥ ΓΕΝΗΤΣΑΡΗ.

Ἐνα σκυλὶ μαλλιαρό, μαῦρο, ἕνα μαντρό-σκυλο, καλοθρεμμένο, ἄγριο κ' αὐτὸ σάν τὸν ἀφέντη του, ρουχάλιζε πλαῖ στοῦ Γενή-



Τὸ εἶχε σάν παιδί του, κ' ἀκόμα πειὸ πολὺ...

τσαρο. Τ' ἀγαποῦσε τὸ σκυλὶ αὐτὸ ὁ Ὁσμάν ἀγᾶς. Ἀπὸ μικρὸ τὸ πῆρε, τὸ μεγάλωσε, τὸ εἶχε σάν παιδί του, κ' ἀκόμα πειὸ πολὺ. Καὶ νά ποῦμε καὶ τοῦ στραβοῦ τὸ δίκιο, τᾶξιζε. Εἶχε πολλαῖς χάρες. Ἐξυπνο, δυναμωμένο, ἀφοβο, μὲ δόντια σουγλερά, πιστό, καλλίτερα κ' ἀπ' ἄνθρωπο. Ἀπ' τῆς πολλαῖς του χάρες,

ἂς ποῦμε μιά: Σάν εἶχεν ὁ Ἀχτισήμπασης ἀνάγκη ἀπὸ ἄσπρα — καὶ πότε δὲν εἶχε! — ἔστελνε τὸν Ἀσλάν — Ἀσλάν τὸν λέγανε τὸν σκύλο τοῦ Γενήτσαρη — τὸν ἔστελνε τὴν νύκτα ἔξω. Τὸ σκυλὶ ὅποιον ἀπαντοῦσε *γκιαούρη*, Χριστιανὸ σάν νά λέμε, τὸν ἀρπαζε ἀπ' τὸν *τζουμπέ*, καὶ τὸν τραβοῦσε ἴσια στὸν ἀφέντη του. Ἀς ἔκανε πὼς ἐναντιώνεται ὁ φουκαρᾶς ὁ *γκιαούρης*! Δόντια μυτερά εἶχε ὁ Ἀσλάν... Τὴν συνέχεια πειὰ καὶ τὸ τέλος τὸ φαντάζεσθε...

Τραβῶντάς τον τὸ λοιπὸν ἀπ' τὸν *τζουμπέ*, τὸν ἔφερεν μπρὸς στὸν ἀφέντη του. Κι' ὁ Ὁσμάν ἀγᾶς ἀλιφρώνε τὸ πουγγὶ τοῦ *γκιαούρη*, μ' ἄλλους λόγους τὸν ξεγύμνωνε, γιὰ νά τὸν τιμωρήσῃ, καθὼς ἔλεγε, πὼς βγαίνει ἔξω τὴν νύκτα ὁ *γκιαούρης*, ἀφοῦ ἦτο ἀπαγορευμένο.

Τέτοιο σκυλὶ χαριτωμένο πὼς νά μὴν τὸ ἀγαπᾷ ὁ Γενήτσαρος; Μ' ὅλα του τὰ δίκια...

Ξαπλωμένος, τὸ λοιπὸν, στό σοφᾶ του, σ' ἕνα τομάρι ἀρκούδας, ὁ Γενήτσαρος Ὁσμάν ἀγᾶς ρουφούσε τὸν *ναργιλέ* του. Ὁ Ἀσλάν ρουχάλιζε πλαῖ στοῦ Γενήτσαρο.

Θόρυβος ἔξαφνα ἔγινε ἔξω, καὶ διὰ μιᾶς στὸ πόδι βρέθηκε ὁ σκύλος. Ἀπ' τὰ βαθειὰ τοῦ κονακιοῦ μιά φωνὴ ἀκούστηκε:

— Ὁ Χαχάμπασης!

ΚΑΛΩΣ ΤΟΝ ΤΟΝ ΧΑΧΑΜΠΑΣΗ!

Μόλις ὁ σκύλος ἄκουσε τὴν φωνή, πετάχτηκε ἔξω. Καὶ σὲ λίγο νά σου τον, σέρνοντάς ἀπὸ τὸν *τζουμπέ* τὸν μουσαφίρη, τὸν Χαχάμπαση.

Μ' αὐτὸν τὸν περιποιητικὸ τρόπο ἐμπαιναν στὸν *δριᾶ* τοῦ Ἀχτισήμπαση οἱ μουσαφίρηδες. Μπρὸς ὁ σκύλος, σέρνοντας μὲ τὰ δόντια τὸν *τζουμπέ*, πίσω ὁ μουσαφίρης. Καὶ τραβῶντάς τον τὸν ἔφερεν μπρὸς στὸν ἀφέντη του, καὶ κατόπιν, ἀφοῦ γαῖγιζε, σάν νά τὸν χαιρετοῦσε, πῆγαινε νά ξαπλωθῇ πλαῖ στοῦ Γενήτσαρο.

— Καλὼς τὸν τὸν Χαχάμπαση! εἶπεν ὁ Ὁσμάν ἀγᾶς. *Χὸς γκελδὶν!*

— *Χὸς μπουλδούκ!* τοῦ λέγει ὁ μουσαφίρης καὶ τὸν κάνει *τεμενᾶ* ὡς κάτω.

Καλπάκι χαμηλὸ φοροῦσε ὁ Χαχάμπασης, τυλιγμένο στό μέτωπο μ' ἕνα πράσινο *σαρῆκι*. Κοντοφάρδουλος, κοιλαρᾶς, μὲ μιὰ γενειάδα ἄσπρη καὶ μακρονὰ, κρατοῦσε πάντα ἕνα μαντῆλι καὶ ὅλο σκούπιζε τὸ πρόσωπο, σάν ἴδρωνε, καὶ σάν δὲν ἴδρωνε ἀκόμα.

Ὁ Γενήτσαρος τὸν ἐκύτταζε καὶ γιὰ νά δείξῃ, ὅτι τὸν βλέπει μὲ καλὸ μάτι, θέλησε νά

χαμογελάσῃ. Μὰ φαίνεται δὲν ἤξερε νά χαμογελά, γιὰτὶ ἄνοιξε τὸ στόμα κ' ἔδειξε τὰ μεγάλα του δόντια. Καὶ φάνηκε τὴναι πειὸ ἄγριο.

— Τὸφερες τὸ χαρτί, Χαχάμπαση; τὴν ῥωτᾷ ὁ Γενήτσαρος.

— Τὸφερα, Ἀγᾶ μου, κατὰ τὴν προσταγή σου.

Κάνει ἕνα δεῦτερο *τεμενᾶ*, χώνει τὸ χέρι μέσα στὸ *τζουμπέ* του καὶ βγάζει ἕνα χαρτί γραμμένο τούρκικα.

— Ὅλα τὰ ὀνόματα ἕνα πρὸς ἕνα, Ἀγᾶ μου, ὅλα καταλεπτῶς.

Ὁ Ἀχτισήμπασης πέρνει τὸ χαρτί.

— *Τσὸκ ἐῆ. Εἰβαλλά*, Χαχάμπαση. Ἐγὼν τὸλεγα πὼς εἶσαι φίλος μας πιστὸς ἀπ' τοὺς πιστούς. Ἀπὸ τώρα καὶ στὸ ἐξῆς μὴ φοβάσαι κανένα. Ἐγὼ ὁ Ἀχτισήμπασης στὸ λέγια. Ὁποῖος σὲ πειράζει, τρέξε κοντά μου. Καὶ τώρα ἄμε στὸ καλὸ.

Ἐχετε τὴν περιέργεια νά μάθετε τί εἶδους χαρτὶ ἦταν αὐτό, ποῦ τόσο χαροποίησε τὸν Γενήτσαρο; Νά σᾶς τὸ πῶ: Ἦταν κατάλογος τῶν πλουσίων Ἑβραίων, σαράφηδων, τσεβαερτζήδων, τοκογλύφων, μεγαλεμπόρων, μὲ τὴν περιουσία των, πόσα πουγγιά, ἀπάνω-κάτω, ἔχει ὁ ἕνας, πόσα ὁ ἄλλος. Ὁ Γενήτσαρος Ἀχτισήμπασης θὰ τοὺς φώναζε ἕνα-ἕνα καί, ἀναλόγως τῶν πουγγιῶν ποῦ εἶχαν, θὰ τοὺς ἔπερνε τὸ *χαράτσι*.

ΝΑ ΜΑΘῆ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟ ΣΚΥΛΙ!

— Καὶ τώρα, ἄμε στὸ καλὸ, εἶχε πῆ τοῦ Χαχάμπαση ὁ Γενήτσαρος.



Καὶ σὲ λίγο, νάσου τον, σέρνοντας ἀπὸ τὸν *τζουμπέ* τὸν Χαχάμπαση.

Ὁ Χαχάμπασης προσκύνῃσε, ἔκανε ὡς κάτω *τεμενᾶ* καὶ ἔστρεψε νά φύγῃ.

Ὁ Ἀσλάν βρέθηκε πάλι στὸ πόδι καὶ ὤρμησε ν' ἀρπάξῃ τὴν ἀκρὴ τοῦ *τζουμπέ* τοῦ μουσαφίρη, γιὰ νά τὸν παραβγάλλῃ, ὅπως ἦταν ἡ συνήθεια.

Χαμογέλασε ὁ Χαχάμπασης καὶ γιὰ νά εὐχαριστήσῃ τὸν ἀφέντη χάιδεψε τὸν σκύλο.

— **Μάσαλα ! μάσαλα !** Ξυπνο ζῶο, πολὺ ξυπνο τὸ σκυλί σας, Ἀγᾶ μου, εἶπε, καὶ νὰ μὴ πάθῃ !

— **Εἰβάλλα**, ναι, ξυπνο χαϊβάνι, ὁ ἀσκήσης μου ὁ Ἀσλάν, μὰ κ’ ἐγὼ τὸν δασκαλεύω κατὰ πῶς πρέπει.

Μόλις εἶπε «δασκαλεύω» ὁ Γενήτσαρος, ἀστραψαν τὰ μάτια τοῦ Χαχάμπαση. Τοῦ κατέβηκε ἔξωφρα μιὰ ἰδέα, «**μία φασινὴ ἰδέα**», κατὰ πῶς λέγουν οἱ γραμματισμένοι. Θυμήθηκε τὸν δάσκαλο, τὸν «**Σοφοῦ Νικολῆ**». Αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο δὲν τὸν σήκωνε τὸ στομάχι του ὁ Χαχάμπαση. Ἐνῶ στὸ Χάσκι οἱ Χριστιανοί, ξυρόντας πῶς τᾶχει καλὰ με τοὺς Γενητάρους, τὸν ἐφοβοῦντο καὶ τὸν ἐσίβοντο, ὁ Σοφοῦ Νικολῆς, αὐτὸς μονάχα, δὲν τοῦ μιλοῦσε, δὲν τὸν ἔφερνε σέβας, οὔτε καὶ τὸν χαιρετοῦσε. Τὸν ἄκουσε μάλιστα μιὰ μέρα νὰ λέγῃ στὸ **τσαρσῆ**, πῶς «ὁ Χαχάμπαση εἶναι πρόστυχος ἄνθρωπος, ποὺ καταδέχεται νὰ φιλᾷ ποδιὰς τῶν Γενητάρων, πῶς δὲν ἀρμόζει στὴν θέσι του». Ἀπὸ τότε αἰτία γύρευε νὰ τὸν τιμωρήσῃ, νὰ τοῦ δείξῃ τί θὰ πῇ ἑβραϊστὴ ἐκδίκησι, καὶ μάλιστα Χαχάμπαση.

Καὶ φαίνεται τώρα ἦλθεν ἡ περίστασις. Γιατί ἀστραψαν τὰ μάτια του, χαμογέλασε καὶ εἶπε τοῦ Γενήτσαρη :

— **Γιαζίκ ! γιαζίκ !** Κρίμα, ἓνα τέτοιο σκυλί, Ἀγᾶ μου πολυχρονεμένε, νὰ μὴ μάθῃ γράμματα . . .

— Νὰ μάθῃ γράμματα ; ῥώτησε ὁ Γενήτσαρος μὲ ἀπορία.

— **Χάη, χάη**, βέβαια. Νὰ μάθῃ γράμματα, νὰ διαβάσῃ ὅλα τὰ **κιτάπια**. Δὲν ἀκούσατε, Ἀγᾶ μου, πῶς τώρα στὴν Εὐρώπῃ μαθαίνουν τὰ ἔξυπνα σκυλιὰ γράμματα ;

— Στὰ καλά σου εἶσαι, Χαχάμπαση ;

— Τὸν Ἀγᾶ μου νὰ γελάσω ; **Ἀλλὰ χιοστέρμεσιν !** Στὴν Εὐρώπῃ, Ἀγᾶ μου, γραμματισμένοι ἄνθρωποι δασκαλεύουν τοὺς παπαγάλους, τῆς ἀρκουδες, τὸ ποντίκια, τὰ ἄγρια θηρία, τὰ σκυλιὰ, αὐτὰ πρὸ πάντων, σὺν πειρὸ ἔξυπνα ζῶα, τὰ δασκαλεύουν νὰ διαβάζουν σὺν τοὺς ἄνθρώπους.

— **Πὲκ τοάφ ! πὲκ τοάφ !** εἶπεν ὁ Γενήτσαρος μὲ μεγάλη ἀπορία.

Καὶ ἔτριψε τὰ δάκτυλα τοῦ γυμνοῦ ποδιοῦ του.

Σὲ μεγάλα ζητήματα, ποὺ δὲν τᾶπερνε τὸ κεφάλι του, ὁ Ὄσμάν ἀγᾶς ἔτριβε τὰ πόδια του.

— **Πὲκ τοάφ, βάαλα ! μπίλαα !** . . . Ἀκόμα τί θ’ ἀκούσω ! Καὶ δὲν με λές, Χαχάμπαση, ἔχουμε ἐδῶ, στὴ Τουρκίᾳ, τέτοιο σχολεῖο ;

— Δὲν ἔχουμε ἀκόμα, Ἀγᾶ μου. Μὰ με τὸν καιρὸ, ὅσο προσδεύει τὸ πολυχρονεμένο Νταβλέι, **ἔλπετε** θ’ ἀνοίξουνε καὶ σχολεῖα γιὰ τὰ **χαϊβάνια**.

— Τὸ λοιπὸν στὴν Εὐρώπῃ νὰ τὸν στεῖλω τὸν σκύλο μου ;

Ὁ Χαχάμπαση ἔκανε πῶς καταβάζει νοῦ.

— Στάσου, Ἀγᾶ μου, καὶ ἡῦρα τὸν τρόπο. Ὁ σκύλος σου θὰ μάθῃ γράμματα, θὰ μάθῃ νὰ διαβάσῃ ἐδῶ, στὸ Σταμποῦλ . . .

— Λέγε ! λέγε ! φώναξε μ’ ἐνθουσιασμὸ ὁ Γενήτσαρος, λέγε με, καλὸ νάχης, Χαχάμπαση.

— Ξέρω ἓνα, ἓνα σοφὸ ἄνθρωπο, ποὺ μπορεῖ νὰ μάθῃ γράμματα σὶὸ σκύλο· καθὼς τὸν προστάξῃ ἡ ἀφεντιά σου, ὅχι δὲν θὰ πῇ. Ρωμῆος εἶνε. Σοφοῦ Νικολῆ τὸν λένε. Σοφὸς ἄνθρωπος . . .

— Καὶ ποῦ κάθεται ;

— Στὸ Χάσκι. Κάνει τὸν δάσκαλο. Σ’ ἓνα μῆνα φοιτήσῃ θὰ σοῦ τὸν κἀνῇ τὸν σκύλο σου.

— **Ἰνσαλα !** Τὰ παρακαίω ἄφιστα σὲ μένα. Καὶ τώρα ἄμε στὸ καλὸ, Χαχάμπαση.

Ὁ Γενήτσαρος σήκωσε τὸ χέρι. Ὁ Ἀσλάν ἄρπαξε ἀπ’ τὸν **τζουμπέ** τὸν μουσαφίρη καὶ δὸς του ἔξω.

— Καλὰ σ’ ἔχω, Σοφοῦ Νικολῆ ! εἶπε μέσα του ὁ Χαχάμπαση.

Ο ΣΟΦΟΥ ΝΙΚΟΛΗΣ.

Φτωχὸς γραμματοδιδάσκαλος στὸ Χάσκι ὁ Νικόλαος Καλλιμάχης, μάθαινε τὰ πρῶτα γράμματα στὰ παιδιὰ, τὸ ἀλφάβητο, τὸ ὀκτωήχι καὶ τὸ ψαλτήρι. Παιδιὰ δὲν εἶχε. Μόνο γυναῖκα, τὴν Κοκίνα Λοξή. Στὸ ὑπόγειο εἶχε τὸ σχολεῖο. Τὰ παιδιὰ ἡμερώματα ἤρχοντο, βράδυ-βράδυ, νύχτα σχεδόν, ἔφευγαν. Γιατί, ἐκεῖνα τὰ χρόνια, στὰ κρυφὰ τὰ παιδιὰ μας μάθαιναν γράμματα.

Τὸν Νικόλαον Καλλιμάχην, ἐπειδὴ σὺν μιλοῦσε ἔκαβε ἑλληνικοῦρες, ἐπειδὴ στὴ μέσῃ του εἶχε ἓνα μακρὺ-μακρὺ **καλαμάρι** ἀπὸ μπροστίντζο, σὶ αὐτὶ τοῦ πέννα ἀπὸ φτεροῦ,



Τὸν ἀρπάζει ὁ ἓνας ἀπ’ τὰ δεξιὰ, ὁ ἄλλος ἀπ’ τ’ ἀριστερὰ καὶ δὸς του δρόμο.

ἐπειδὴ ὅλο συλλογισμένος πῆγαινε καὶ κανένα δὲν μιλοῦσε, ὅλοι, Χριστιανοί, Ἑβραῖοι καὶ Τοῦρκοι, τὸν φώναζαν «**Σοφοῦ Νικολῆ**».

Ἐνα πρωτὶ, τὴν ὥρα ποὺ ψυνοῖζε στὸ παζάρι ὁ Σοφοῦ Νικολῆς, παρουσιάζονται ἐμπρὸς του δυὸ Γενήτσαροι ἀρματωμένοι.

— Ἐσὺ εἶσαι ὁ Σοφοῦ Νικολῆς ; τοῦ λέγει ὁ ἓνας.

— Ἐγὼ εἶμαι.

Τὸν ἀρπάζει ὁ ἓνας ἀπ’ τὰ δεξιὰ, ὁ ἄλλος ἀπ’ τ’ ἀριστερὰ καὶ δὸς του δρόμο.

Ἰάχασε ὁ δάσκαλος. Θέλησε νὰ μιλήσῃ, νὰ ρωτήσῃ, μὰ ἡ φωνὴ του κόπηκε.

Σὲ λίγῃ πῆγε θάρρος καὶ ρώτησε :

— Καὶ ποῦ με πηγαίνετε, Ἀγάδες μου ;

— Στὸν Ἀγᾶ μας τὸν μεγάλο, στὸν Ἀχισήμπαση Ὄσμάν ἀγᾶ, αὐτὸς σὲ θέλει.

Στὸν Ἀχισήμπαση ! Στὸν θηριώδη αὐτὸν Γενήτσαρο, ποὺ ὅλη ἡ Πόλι ἄκουε τὸ ὄνομά του κ’ ἔτρεμε . . .

— Διὰ τὴν πτωχικὴν μου σχολὴν θὰ με θέλῃ, εἶπε μέσα του ὁ δάσκαλος. Τίς οἶδεν ὁποῖαν θὰ με ἐπιβάλῃ τιμωρίαν ὁ ἀλιητὸς Ἰεσὺς γέννητό μοι ὁ Θεός !

Φθάσανε στὸ κονάκι τοῦ Ἀχισήμπαση, στὴ Κόσκα.

Μάλιστα μτῆκαν στὴν αὐλή, νάσου ὁ Ἀσλάν. Ὁρμᾷ καταπάνω του, τὸν ἀρπάζει ἀπ’ τὸν **τζουμπέ**.

— Κύριε Παντοδύναμε ! φωνάζει ὁ δάσκαλος, ἐλέησόν με ὁ Θεός !

Πάτησαν τὰ γέλια οἱ Γενήτσαροι.

— Μὴ φοβάσαι, Γκασούρη, τοῦ λέγει ἓνας, δὲν σὲ πειράζει τὸ χαϊβάνι, θὰ σὲ φέρῃ μιὰ χαρὰ στὸν **δνιᾶ** τοῦ Ἀγᾶ μας.

ΚΑΛΩΣ ΤΟΝ ΤΟΝ ΓΚΙΑΟΥΡ ΝΙΚΟΛΗ !

— Καλῶς τον τὸν Γκασούρ Νικολῆ ! φώναξε ὁ Ἀχισήμπασης, σὺν εἶδε τὸν σκύλο νὰ φέρῃ τὸν δάσκαλο. **Μπούγιουρουν**.

Ὁ φουκαρᾶς ὁ δάσκαλος ἔκανε **τεμενᾶ** καὶ σιάθηκε σὺν χαζός, βλέποντας τὸν ἄγριο ἔκείνο Γενήτσαρο.

— Γκασούρ Νικολῆ, τοῦ λέγει ὁ Ὄσμάν ἀγᾶς, βλέπεις αὐτὸ τὸ σκυλί, εἶναι ἔξυπνο χαϊβάνι, τετραπέρατο ὦ ; ἐκεῖ ποῦ πρέπει λουτὸν, μὲ λίγα λόγια, θέλω καὶ προστάξω αὐτὸ τὸ σκυλί νὰ τὸ μάθῃ γράμματα, νὰ διαβάσῃ ὅλα τὰ **κιτάπια**. Σὲ δίνω ἓνα μῆνα διαορία.

Ὁ δάσκαλος τᾶκουσε αὐτά, μὰ δὲν κατάλαβε καλά. Νὰ μάθῃ γράμματα στὸ σκύλο ! . . . Θὰ παρώκουνε βέβαια.

— Κατάλαβες τί σὲ εἶπα ; ρωτᾷ ὁ Γενήτσαρος.

— Ὁχι, Ἀγᾶ μου . . .

— Νὰ στὸ ξαναπῶ : Σ’ ἓνα μῆνα μέσα σὲ προστάξω νὰ μάθῃς τοῦ σκύλου μου νὰ διαβάσῃ !

— . . . Δὲν εἶμαι ἄξιος δι’ αὐτό . . . λέγει σιγὰ-σιγὰ ὁ δάσκαλος.

Ὁ Γενήτσαρος σηκώθηκε στὸ πόδι.

— Γκασούρη, τοῦ λέγει μὲ ἄγριον φωνή. Ἐμαθα γιὰ σένα, εἶσαι **σοφὸς** ἄνθρωπος. Ὁ Χαχάμπαση ψέματα δὲν λέει. Αὐτὸς μὲ εἶπε πῶς μπορεῖς ἐσὺ μονάχα νὰ μάθῃς τοῦ σκύλου μου γράμματα. Ἀκουσέ με : Σ’ ἓνα μῆνα τὸν θέλω φοιτήσῃ. Δὲν τῶκα-μες, πῆρα τὸ κεφάλι σου, **βερ σελάμ !**

Δὲν ἡῦρε καιρὸ ὁ δάσκαλος νὰ πέσῃ στὰ πόδια τοῦ Γενήτσαρη, νὰ τὸν παρακαλέσῃ. Σ’ ἓνα κίνημα τοῦ Ἀχισήμπαση, βρέθηκε κοντὰ του ὁ σκύλος, τὸν ἄρπαξε ἀπ’ τὸν **τζουμπέ** καὶ ἴσια ἔξω . . .

ΟΙΜΟΙ Ο ΤΑΛΑΣ !

Γύρισε στὸ σπίτι ὁ δάσκαλος σὲ κακὰ χάλια.

— Οἱμοι ὁ τάλας ! οἶα πέπονθα ! . . . ἔλεγε στὴν γυναῖκά του, ἡλίσθη συμφορὰ !

Καὶ τὰ διηγήθηκε στὴν γυναῖκά του.

— Δυνατὸν ἐστίν, ὦ γύναι, τὸν κύνα, τὸ ἄλογον ζῶον, γράμματα διδάξαι, Ὁ Γενήτσαρος τὴν ἐμὴν ζωὴν ἐπιβουλεύεται. Κατὰ τὸν νόμον των, οἱ ἄνομοι οὗτοι Γενήτσαροι ἄνευ αἰτίας, τουρκοιστὶ **σεμπέπ**, οὐδέποτε καταδικάζουνσι. Τὸ αἶτιον πρόχειρον : Παρήκουσα τὴν ἐντολὴν τοῦ ἰσχυροῦ Ἀχισήμπαση, ὁ κύων ἀνυπατάβητος διατελεῖ ὢν, καὶ ἡ ἐμὴ κίρα ἀποκόπτεται ἀπὸ τοῦ κορμοῦ. Οἱμοι ὁ τρισίθλιος ! οὐαί ! πακαί ! φεῦ ! . . .

Καὶ ἔκλαιε ὁ δυστυχισμένος ὁ δάσκαλος.

— Ἀφῆσε, ἄνδρα μου, τοῦ λέγει ἡ Κοκίνα Λοξή, ἄφῆσε πρῶτα-πρῶτα τῆς ἑλληνικοῦρες δὲν ἔχουν τώρα τὸν τρόπο τους, πῆψε τὰ κλαίματα κ’ ἔλα νὰ σκεφθοῦμε τί πρέπει νὰ γίνῃ γιὰ σωτηρίαν σου.

— Οἱμοι ! πικαί ! φεῦ ! Οὐκ ἔστι σωτηρία, ἀπόλυτα ὁ δύσμοιρος !

Μάτι δὲ τὸ πρῶτὸ δὲν ἔκλεισε τὸ ἀντρί-
γυνο. Πιστά! φεῦ! ὁ ἀντρας σκέψι, συλ-
λογισμό, ἡ γυναῖκα.

Ἐξαφνα τὰ ξημερώματα ἡ Κοκώνα Λοξή
σηκώνεται ἀπ' τὸν σοφᾶ της καὶ φωνάζει
μ' ἐνθουσιασμό:

— Ἀντρα μου, σ' ἔσωσα! Θὰ μάθῃ νὰ
διαβάξῃ τὸ σκυλί...

— Τί λέγεις, ὦ γύναι;

— Ἀκουσέ με καλά.

Καὶ κάθεται πλάι του καὶ μὲ σιγανὴ φωνή
τοῦ λέγει τὸ σχέδιό της.

— ὦ θεοί! ὦ δαίμονες! λέγει ὁ δάσκα-
λος — σὺν ἔπαισεν ἡ γυναῖκά του — ὦ πνεῦμα
ὑπέροχον! ὦ σοφὸ Σολομών, εἰς τὰς ἀγκά-
λας μου πρόσελθε, ὦ σώτειρά μου!

Καὶ τὴν ἀρπάζει τὴν γυναῖκά του ὁ δά-
σκαλος, τὴν σφίγγει στὴν ἀγκυλιά του καὶ
μάτς-μούτς, δός της φιλιά.

ΟΠΟΥ Ο ΣΚΥΛΟΣ ΜΑΘΑΙΝΕΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ.

Τὴν ἴδια μέρα πρῶτὸ-πρῶτὸ ἔρχονται τρεῖς
Γενήτσαροι στὸ σπίτι τοῦ δασκάλου, φέρνον-
τες τὸν Ἀσλάν, τὸν σκύλο τοῦ Ἀχτσήμπαση.
Μαζὴ μὲ τὸν σκύλο ξεφορτώνουν στὴν αὐλὴ
κομῆλες μὲ χαλιά ἀτζίμικα, καὶ ἀφθονα κρέα-
τα, πουλερικά, γολατερά διάφορα.

— Τὰ στέλνει ὁ Ἀγᾶς μας, λέγει ἕνας Γε-
νήτσαρος. Ὅλα αὐτὰ γιὰ τὸν Ἀσλάν. Θὰ
κοιμᾶται στὰ χαλιά καὶ θὰ τρώῃ μὲ τὸ
παραπάνω. Τὸ σκυλί καὶ τὰ μάτια σου. Ἐνα
μῆνα ἔχεις διορία τ' ἀποδέλωτα τὰ ξέρεις,
Γκιαούρη γιὰ θὰ διαβάξῃ τὸ σκυλί, γιὰ τὸ
κεφάλι σου θὰ φᾶν οἱ σκύλοι.

Μόλις ξεπόρτισαν οἱ Γενήτσαροι, πέρνει
ὁ δάσκαλος τὸ σκυλί καὶ τὸ κλειδώνει στὸ ὑπό-
γειο. Ἡ γυναῖκά του, ἀφοῦ κράτησε περισσὸ
κρέας καὶ ἀπ' τ' ἄλλα τὰ πουλερικά καὶ γολα-
τερά, τ' ἄλλα τᾶδωσε σιτῆς γειτόνισσες.

Φαγολότι τρανὸ ἐκείνο τὸ βράδυ στοῦ δα-
σκαίου. Τὸ ἴδιο καὶ τὴν ἄλλῃ μέρα καὶ τὴν
παραπάνω.



Καὶ τὴν ἀρπάζει τὴν γυναῖκά του ὁ δάσκαλος, τὴν
σφίγγει στὴν ἀγκυλιά του καὶ μάτς-μούτς...

Τὸ σκυλί τρεῖς μέραις νηστικό. Οὔτε νερό.
Γαύγιζε, ἔκλεισε, χτυποῦσε τὴν πόρτα νὰ τὴν
σπάσῃ...

Τρεῖς μέραις νὰ μὴ φάγῃ, νὰ μὴ πιῇ ὁ
Ἀσλάν! Ποῦ τὸν εἶχε ὁ ἀφέντης του μὲ
ἀφθονή τροφή, μέσα στὰ χαλιά, σ' ὅλα του
τ' ἀγαθὰ...

— Γάβ! γάβ!... Γάβ! γααβ!

— Σκασμός! ἀπαντοῦσε ἡ Κοκώνα Λοξή.

Τὴν τετάρτη μέρα πέρνει τὸ ἀντρίγυνο
ἕνα βιβλίο χοντρό, καὶ μέσα σὲ κάμποσα
φύλλα βάζει ἀπ' ἕνα μικρὸ κόκκαλο, ἕνα κομ-
μάτι κρέας σ' ἄλλο φύλλο, ἔπειτα ἀπὸ κάμ-

ποσα φύλλα ἄλλο κόκκαλο, ἄλλο κρέας παρα-
πέρα καὶ μὲ ἀλευρόνερο κολλᾷ σιτῆς; ἄκουε
τὰ φύλλα ποῦ εἶχαν μέσα τὸ κρέας, γιὰ τὸ
κόκκαλο.

Πέρνει ἡ γυναῖκα τοῦ δασκάλου τὸ βιβλίο,
ἀνοίγει τὴν πόρτα μὲ προσοχή καὶ ρίχνει τὸ
βιβλίο στὸ ὑπόγειο, κοντὰ στὸ σκύλο καὶ
ξανακλείει.

Ἀπὸ τὸ παράθυρο τὸ πσινὸ κύτταξε ὁ
δάσκαλος. Καὶ βλέπει τὸ σκύλο νὰ ὀρμᾷ στὸ
βιβλίο, νὰ τ' ἀνοίγῃ μὲ τὰ πόδια του, καὶ
νὰ προσπαθῇ μὲ τὰ νύχια του νὰ ξεκολλήσῃ
τὰ μισοκολλημένα φύλλα γιὰ νὰ βρῇ τὸ κόκ-
καλο, τὸ κρέας, ποῦ τοῦ μύριζε, καὶ γαυγί-
ζοντας, οὐρλιάζοντας, πεθαμένος τῆς πείνας,
χάπ! χάπ! νὰ χάφτῃ τὸ κόκκαλο, τὸ κρέας,
γυρίζοντας ὅλα τὰ φύλλα τοῦ βιβλίου ὡς τὸ
τέλος.

Ἡ Κοκώνα Λοξή ἦλθε κι' αὐτὴ στὸ παρα-
θυρο κ' ἔβλεπε.

— Τὸ πρῶτο μάθημα τὸ πῆρε! λέγει τοῦ
ἀντρός της. ἔπειτα ἀπὸ τέσσαρες μέραις τὸ
δεύτερο.

— ὦ θεσπεσία γυνή, ὦ σοφὴ κεφαλὴ!
λέγει ὁ δάσκαλος. Τὸ πείραμα ἐπέτυχεν ὡς
ἀριστα.

Τὴν ἄλλῃ μέρα νερό μονάχα στὸ σκύλο,
καὶ νηστικό ἔπειτα ἄλλαις τρεῖς μέραις.

Ἀρχισαν πάλιν τὰ οὐρλιάσματα. Μεγάλο
κακὸ στὸ ὑπόγειο.

— Οὐ φροντίς Ὑποκλείδῃ, ἔλεγε ὁ δά-
σκαλος.

— Σκασμός! ἀποτελείωνε ἡ γυναῖκά του.

Ἐπειτα ἀπὸ τῆς τέσσαρες μέραις τὸ «δεύ-
τερο μάθημα». Ἦγουν τὸ βιβλίο μὲ τὰ κόκ-
καλα καὶ κάπου-κάπου κρέας μέσα στὰ φύλλα
του, μισοκολλημένα.

Μὲ ποιά λαχτάρα ὤρμησε στὸ βιβλίο ὁ
φρουκαρᾶς ὁ Ἀσλάν, πεινασμένος τρεῖς μέραις,
γιὰ νὰ χάψῃ τὸ κόκκαλο, τὸ κρεατάκι, ψά-
χνοντας ἕνα-ἕνα τὰ φύλλα καὶ οὐρλιάζοντας
ἀπ' τὴ χαρὰ του!

Νὰ μὴν τὰ πολυλογᾷ, «τὰ μαθήματα» πῆ-
γαιναν θαυμάσια. Τρεῖς μέραις νηστεία, μιὰ
μέρα ὀλίγο φαγί, ὡς ποῦ νὰ μὴ πεθάνῃ ἀπ'
τὴν πείνα τὸ πολυαγαπημένο σκυλί τοῦ Γε-
νήτσαρη Ὁσμάν ἀγᾶ.

Τὸ σκυλί συνείδησε πειὰ καὶ σὺν ἔβλεπε
βιβλίο, γύριζε ἕνα-ἕνα τὰ φύλλα, σὺν νὰ τὸ
διαβάξῃ.

Ἦλθε ἡ διορία. Τρεῖς μέραις πρὶν τὸ
μῆνα, θεονήστικός ὁ σκύλος.

Εἶχε καταντήσῃ πετσί καὶ κόκκαλο.

Φωνὴ δὲν τοῦ ἔμεινε στὰ πόδια του δὲν
μποροῦσε νὰ σταθῇ.

Νὰ σου ἕνα πρῶτὸ οἱ Γενήτσαροι. Πέρνουν
τὸν Ἀσλάν καὶ τὸ δάσκαλο καὶ ἴσια στοῦ
Ἀχτσήμπαση.

— Μὴ ξεχνᾷς τὸν Χαχάμπαση, τοῦ φώναξε
τοῦ ἀντρός της ἀπ' τὸ παράθυρο ἡ γυναῖκά
του.

— Ἡσύχει, «Κοινίβε σοῦομ», λέγει
ὁ Λατίνος, «ἐκάστην τὰ ἑαυτοῦ», εἶπεν ὁ δά-
σκαλος.

ΟΠΟΥ Ο ΣΚΥΛΟΣ ΔΙΑΒΑΖΕΙ.

Μπαίνει στὸν ὄντα τοῦ Ἀχτσήμπαση ὁ
δάσκαλος καὶ καταπόδι του φέρνουν τὸν
σκύλο.

Βλέπει ὁ Ὁσμάν ἀγᾶς μιὰ τὸν σκύλο, μιὰ
τὸν δάσκαλο. Στὰ χεῖλα ποῦ ἦτο, ποῦ νὰ τὸ
γνωρίσῃ τὸ σκυλί του!

Στὰ πόδια τοῦ ἀφέντη του ρίχτηκε ὁ Ἀσλάν
κ' ἔκλεισε λυπητερά.

Ἄν εἶχε λαλιά, τί θὰ τοῦλεγε!...

— Αὐτὸς εἶναι ὁ σκύλος μου; Μποῦ δεῖλ,
μπίλαα!

— Αὐτὸς εἶναι, Ἀγᾶ μου, αὐτὸς ὁ ἴδιος.
Τὰ γράμματα εὐκολὰ μαθαίνονται;... Ἐνα
μῆνα τώρα, δός του νὰ διαβάξῃ μέρα-νύχτα.
Κατὰ τὴν προσταγὴ τῆς ἀφεντιάς σου, κου-
ράστηκα ἐγώ, κουράστηκε καὶ τὸ σκυλί, μὰ
ἔγινε φωσιήρας.

— Μποῦλέδιο, αἱ;

— Δεδιγίμ κιμπι, Ἀγᾶ μου.

Ὁ Γενήτσαρος κύτταξε τὸ σκυλί μὲ μάτια
λυπημένα.

— Καὶ τί ἔμαθε, Γκιαούρ Νικολῆ;

— Καὶ τί δὲν ἔμαθε, Ἀγᾶ μου! Διαβάζει
τουρκικά, ἀραβικά, περσικά, ἑλληνικά, γαλ-
λικά, πρωσικά, οὐγγρικά, ρωσικά, ἀγγλικά,
ἰσπανικά, πορτογαλ...

— Αἱ! αἱ!... **κιαφί, κιαφί.** Ζαφὲρ ἀγᾶ,
λέγει ὁ Ἀχτσήμπασης στὸν παραστεκόμενο
Γενήτσαρο, πὲς τὸν **μπὰς κιατίλη** μου νὰ σὲ
δώτῃ ἕνα τούρκικο βιβλίο.

Σὲ λίγο φάνηκε στὴ θύρα ὁ Γενήτσαρος
κρατώντας τὸ βιβλίο.

Ὁ Ἀσλάν, πεθαμένος στὴν πείνα, μόλις
εἶδε τὸ βιβλίο στὰ χεῖρια τοῦ Γενήτσαρη,
ὀρμᾷ, ἀρπάζει τὸ βιβλίο καί, οὐρλιάζοντας
μὲ ὅση φωνὴ τοῦ ἔμεινε, ἀρχίζει νὰ γυρνᾷ
τὰ φύλλα ἕνα-ἕνα.

— Διαβάζει, Ἀγᾶ μου, λέγει ὁ δάσκαλος.

— Διαβάζει, αἱ; **Ἀσκολοουν!** Σοφοῦ
Νικολῆ, σοφὸς εἶσαι, στ' ἀλήθεια, τοῦ λέγει
μὲ θαυμασμόν ὁ Ἀχτσήμπασης.

— **Εἰβαλλα,** ἡ καλοσύνη σου, Ἀγᾶ μου.

— Ἐνα γαλλικὸ **κιτάπι!** φωνάζει ὁ Ὁ-
σμάν ἀγᾶς.

Φέρνει ὁ Ζαφὲρ ἀγᾶς τὸ βιβλίο. Ὁ σκύ-
λος, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ βρῇ σ' αὐτὸ φαγί, ἀφί-



Καὶ οὐρλιάζοντας μὲ ὅση φωνὴ τοῦ ἔμεινε,
ἀρχίζει νὰ γυρνᾷ τὰ φύλλα ἕνα-ἕνα.

νει τὸ πρῶτο βιβλίο, χιμίζει στὸ δεύτερο καὶ
γυρίζει τὰ φύλλα μὲ τὰ νύχια του, μὲ τὰ δόν-
τια του.

— Καὶ καταλαβαίνει αὐτὰ ποῦ διαβάζει;
ρωτᾷ μὲ ἀπορία ὁ Ὁσμάν ἀγᾶς.

— **Χάη, χάη,** καὶ βέβαια τὰ καταλαβαίνει,
ἕνα πρὸς ἕνα.

— **Ἀσκολοουν!** Τί βλέπουν τὰ μάτια
μου, **Γιαραμπῆ!**

— Ὁ, τι βιβλίο θέλετε, ὅ, τι γλῶσσα θέλετε

τό πειό δύσκολο, τό διαβάζει μιά χαρά, ‘Αγά μου.

— Καλό νάχης, Γκιουόρ Νικολή... Φόρτα μου τήν σαμπουράνια τήν ρούστικη, φρεσά-ζα δ’ Αχτισήμιαση... Νά! δική σου είνε· νά τήν φορής μέ γιά σου, μέ χαρά σου· χα-λάλι σου. ‘Ό,τι χάρη θέλεις, μή φοβίσαι νά μου τήν πής. Λέγε με.

‘Ο σκύλος άκόμη δειβαζε!...

— ‘Αγά μου, γιά τόν έπαιτόν μου τίποτε δέν θέλω· και ή γούνα ποδ’ μ’ έδωσες, πούλ’ μου είνε, **έβραβια**, νάσαι καλά. Μονάχα μιά χάρη έχω νά σοδ ζητήσω...

— Λέγε.

— Μαζεύω καμιά είκοσαριά παιδιά, ‘Αγά μου, φτωχά παιδιά τού μιχαλά, καλυβογορά-ματα τά μαθαίνω. ‘Αν είνε μέ τήν άδειά σου, άλευθήρα γ’ άρχουνται τά παιδιά στό σχολειό μου, σάν νά λέμε... Ένα χατί άπ’ τό χέρι σου, ‘Αγά μου, μιά άδεια μέ τή βούλά σου... Αυτήν τή χάρη σοδ ζητώ.

— Ζαφέρ άγιά, ό **μπάς κιατίσης** νά γρά-ψη ένα **ρουχσαιναμέ** γιά τό σχολειό τού Σοφοδ Νικολή, καί νά μή τόν πειράξη. Φόρτα νά τό βουλώσω, λέγει ό ‘Οσμάν άγιάς.

— Χρόνια πολλά νά ζήσης, ‘Αγά μου, είνε ό δάσκαλος, άφού σέ λίγο πής τό χατί· πολυχρονιέμένος έσύ κι’ ό σκύλος σου.

Κ’ έστρεψε νά φύγη, μά πάλι ξανα-γύρισε.

— ‘Αγά μου, είνε, νά μή τώχης βάρος στήν καρδιά μου, θά σέ πώ πρίν νά φύγω: ‘Ο σκύλος σου πολλές γλώσσες έμαθε, μά μιά μονάχα δέν ξέρει.

— **Νασηλ δλοδρ μπουδ**!

— Έβραβία, ‘Αγά μου, δέν έμαθε. Έβραβία δέν ξέρω ό **ζάβαλης**. Καί είνε άδικο, πολύ άδικο, νά μή διαβαζή κι’ αυτή τή γλώσσα.

— **‘Ελμπετε**! Τέτοις ένα σκυλί νά μή ξοη και γιοχουτίδικα **γιαζήν δλοδρ, πλε γιαζήν**! Καί νά σέ πώ τό μυστικό μου: Τό σκυλί αυτό, τέτοις ποδ’ είνε γραμματισμένο, θά τό πώ στόν ‘Αφέντη μας, νά κοιμαρόση κι’ έπεινος τί σκυλί έχω... Καί τότε νά διής, Γκιουόρ Νικολή, τί **σαλειανότι** θά μέ κέρη, τί **πεσέσνα**! αή!... Μά, άι τού καιωβή τού ‘Αφέντη μας νά δώση τού ‘Α-αλάνη γιοχουτίδικα βιβλία: Αή! λέγε με, δέ θά ρεζιλευτώ, ποδ’ σου γιζός θά σέκασι ό σκύλος;... ‘Ανάγκη πάσα νά μάθη και γιοχουτίδικα...

— Νά βρής κένενα, ‘Αγά μου, νά ξοη έβραβία, κένενα σοφο Γκιουτί...
— Ξέρεις τού λόγου σου κένενα;

— Δέν ξέρω, μά... μέ φαίνεται, πώς ό Χαχάμιαση μορσί νά διακαλέψη τό σκυλί. ‘Απ’ αυτόν πειό καλό, πειό σοφό, δέν θά ύπαρχη...

— **Χακέν βάρ**!... Φωνάζει τόν Χα-χάμιαση, προστάζει ό ‘Αχτισήμιαση, τώρη στή συγκμή.

‘Επαιε **τεμενδ** ό δάσκαλος, έβραε τήν άδεια τού σχολειό σόν κόρφο του, φό-ρεσε τή γούνα και ύψησε.

— Καλά σ’ έχω, Χαχάμιαση! είνε μέσα του.

AMAN! AGA MOY...

Σεινέμνος-κοντάμνος έτρεξε στήν προσ-ταγή τού φθλου τού ‘Αχτισήμιαση ό Χαχά-μιαση.

— Καλώς τον τόν Χαχάμιαση, **χός γκελ-δίν**... Ξέρεις τί σέ θέλω;

— ‘Η προσταγή σου **φερμάνι**, ‘Αγά μου πολυχρονιέμενε.

— Νά μάθης τού σκύλου μου γιοχουτί-δικα.

‘Ο Χαχάμιαση νύταζε μέ μεγάλη άπο-ρία τόν ‘Αχτισήμιαση κι’ άλλαζε ή όψη του.

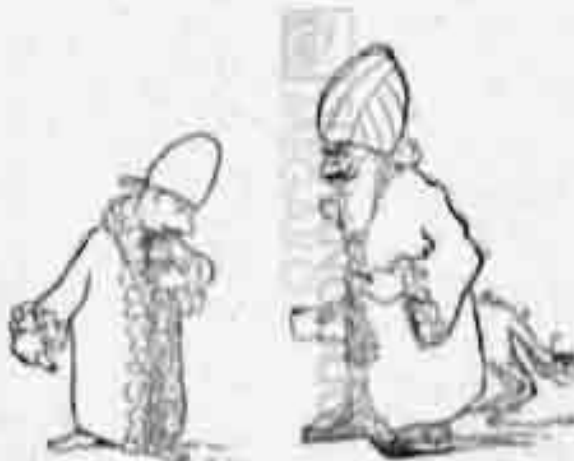
— Νά μάθης τού σκύλου μου γιοχουτί-δικα, ξαναλέγει ό ‘Οσμάν άγιάς.

— Πώς γά... τού τά... μάθω;

— ‘Εμένα ρωτά;, **σασκίν έρίφ**! φωνά-ζει θυμωμένος ό ‘Οσμάν άγιάς. ‘Εμένα ρώ-τησε ό Γκιουόρ Νικολή ποδ’ τούμαθε τού **χαίβανισθ** τώρη γλώσσας νά διαβαζή; Γιοχουτίδικα δέν ήξερε ό άνθρωπος. Μέ τό δικηο του.

Τό σάσα άνέβαινε νά τόν πνίξη τόν κοντό-φαρδο Χαχάμη.

Και δός του νά σκουπίξη τόν ιδρω του μέ τό μεγάλο του μαντίλι.



— Χρόνια πολλά νά ζήσης, ‘Αγά μου, είνε ό δάσκαλος.

— Δέκα μέρες σέ δίνω διορία, άκουσε; Σε δέκα μέρες νά μάθης νά διαβαζή τό σκυλί μου γιοχουτίδικα **κιάπαι**.

— Δέν μπορώ, ‘Αγά μου, δέν μπορώ... γιά τήν άφέντιά σου στή φοιά νά πείσω, μά...

Δέν πρόφθικε νά τιπώση. Σηρεύθηκε άγριμένος ό Γενήτσαρος.

— Χαχάμιαση, τού φωνίζει, θά μάθης τού σκύλου μου νά διαβαζή γιοχουτίδικα σέ δέκα ‘μερες· δέν τώσαμε; πήρε τό κεφαλι σου, τό πήρα, **μπάλα**! νά! μ’ αυτό τό γιο-ταγάνι.

Και σέρνει τό γιοταγάνι του.

— ‘Αμάν! ‘Αγά μου, τά πόδια σου νά φιλήσω...

Κ’ έπασε στά πόδια του.

— Πάρε τον έγω! προστάζει ό ‘Αχτισή-μιαση.

‘Ο παροστακόμενος Ζαφέρ άγιάς τόν άρπά-ζει και σπρώχνοντάς τον ίσως έξω...

— ‘Απ’ τό θεό νά τώχης, Σοφοδ Νι-καλή! λέγει μέσ’ τά δόντια του ό Χαχάμιαση άφρημένος.

ΤΟ ΣΚΥΛΙ ΚΑΙ ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΣΟΥ...

Τήν άλλη ‘μέρα πριό-πριό Γενήτσαροι μέ δυό καμήλας ξεφορτώνουν στό κονάσι τού Χαχάμιαση **χαλιά χνουδάτα, σεξανέδες**, κρέατα, πουλερικά, λαήνια μέ νερό τού Γκιόζ-Τσιέ, όλα αυτά γιά τόν σκύλο, τόν ‘Ασλάνη.

— Τό σκυλί και τά μάτια σου, τού λέγουν τού Χαχάμιαση οι Γενήτσαροι. Κάλασε τό καμήνα άπ’ τά πολλά τά γράμματα... Προσ-τάζει ό ‘Αγιάς μας νά τό καλοσητάξης, νά τό καλοσητάξης, νά τό καλοσητάξης, τίποτα νά μήν τού λάιψη.

— ‘Όσο γι’ αυτά νάσαι ήσυχοι, ‘Αγάδες μου, άπαντί ό Χ-αχάμιαση αναστενάζοντας.

Και άρχίζουν στό κονάσι τήν περιποίησι τού σκύλου. Δός του φαγι, καλό νερό και ραχίν. Νά μή σταζή, νά μή βροζή. Ξαναηόρε τ’ άγαθά τής ψυχής του. Έπειτα άπό τήν πείνα ποδ’ τράβηξε ένα σωστό μήνα στό σάιτι τού δασκάλου, έδω παράδωκε τού φαίνησε. Φαγι και ξιελωμα σάι **χνουδάτα τα χαλιά, ζέφκου σεφά**.

‘Αρχισε νά παχύνη, νά φουσκώνη. ‘Ο ίδιος πάλιν ό ‘Ασλάν, ό καλοθρεμμένος.

‘Απ’ τώλλο μέρος κάρμαπα στό κονάσι. Νύχτα-μέρα, μικροί-μεγάλοι κλάινε. Παιό πολύ ό κακομύρης ό Χαχάμιαση. Γραφτό του ήσαν νά πάρουν τό κεφαλι του οι Γενήτσαροι.

Νά μάθης τού σκύλου νά διαβαζή **έβραβία**!

— **‘Αδονάη Νιαδ**!... Έγω, νά βυλθήσαι νά μέ χαλίσω ό Αχτισήμιαση, αλόφρασι έχει νά μέ θανατώση, και ήόσε αιτία ό φονιάς!... Μά τί κακό σ’ έπαινα, ‘Αγά μου; ή προσταγή σου **φερμάνι** ήσαν πάντα γιά μένα· τί κακό σ’ έπαινα, κατισομένη; λέγε με!... Νά μάθω, λέγει, έβραβία τού σκύλου του! ‘Ω, πειό τώχη· άνάθεμά σε, έσύ κι’ ό σκύλος σου! Κ’ έλαμε, και μαζί του δλο οι δικόι του.

ΤΣΙΣΣΣΣ...

Πέρασαν οι δέκα ‘μέρες και ήλθαν πάλι οι Γενήτσαροι νά πάρουν τό σκυλί και τόν Χαχάμιαση. ‘Αγνώριστοι κι’ οι δυό. Λιγνός ό ένας — ό Χ-αχάμιαση — άπό τό κάμα· θρεμμένος, διο παχη, ό άλλος — ό σκύλος.

— Καλώς τον τόν ‘Ασλάνη μου! Καλώς τον τόν Χαχάμιαση! φώσσε ό ‘Αχτισήμια-ση, σάν τους είδε και τους δυό.

Ο σκύλος έτρεξε κοντά του και γούργαζε και ηρδούσε άπ’ τή χούρι του.

— **Μάουλα! μάουλα!** τό κόχενε τό σκυλί, Χαχάμιαση.

Και χαίδεσε τό σκυλί.

— Τώρη νά διαδή και τήν προσική του. Τάμισε και τά γιοχουτίδικα, Χαχάμιαση; Μιλιά έπαίνος.

— Ένα γιοχουτίδικα **κιάπαι**! προστάζει ό ‘Αχτισήμιαση.

Τέβανε δυό Γενήτσαροι κι’ έπαι· άτό λίγο φέρουν τό βιβλίο.

— **Γ-έλ, δγλοδρ, γκέ!**... λέγει ό ‘Ο-σμάν άγιά, τού σκύλου, δώχοντας τό βιβλίο. ‘Ο σκύλος δέν τό κονάει.

Παιό καλό μάλιστα ξιελώνεται.

— **‘Ατζαία!**... **Γ-έλ, δγλοδρ!**...

Και ρίξει τό β βλίο κοντά του.

‘Ο ‘Ασλάν ενισχθήκε. Βλέπει τό β βλίο, πετώνεται, σκυώ ει τό παιό του πόδι και... — μέ συμπάθειω — τό κίττει!...

‘Αλλος άν ήμνε, θά πιτούσε τό γέλια.

Ὁ Γενήσαρος Ὁσμάν ἀγᾶς πάτησε τῆς φωναῖς :

— Βρέ τ' εἶνε τοῦτα ! Βρέ ! Τὸ χάλασες τὸ σκυλί μου . . . Βάη *έτεποῖς* ἐρίφ ! Χρόνια τῶχ' τὸ σκυλί, ποτέ του μπροστά μου δὲν . . .

Καὶ λυγίστηκε στὰ πόδια.

— Φτοῦ ! *έτεποῖς* . . . Καλὸ δασκάλεμα τῶκανες ! . . .

Καὶ ἔρχεται κοντά του, ἀγριεμένος, ἀψηλὸς σὰν ἐκεῖ ἀπάνω, σήκωσε τὰ χέρια του καὶ φάνηκε σὰν ὄρνηο μπρὸς στὸν κοντοφάρδουλο Χαχάμη, ποῦ θέλει νὰ τὸν ἀρπάξῃ διὰ μιᾶς, νὰ τὸν χάψῃ.

— Φτοῦ ! Ἄλλη μιὰ φτοῦ ! . . . Δὲ μιᾶς ; αὐτὰ τὰ γράμματα τοῦ 'μαθες ;

Μιλιά ὁ Χαχάμπασης . . .

— Μωρέ, δὲ μιᾶς ! Γιὰ νὰ *μουρταρέψης* τὸν σκύλο μου στὸν ἔδωσα, ἢ γιὰ νὰ μάθῃ *γιαχουνίδικα* ; λέγε με !

Σὰν τὸ ψάρι ἔτρεμε ὁ Χαχάμης.

— Θὰ μιλήσῃς, ἢ νὰ . . .

Καὶ βάζει τὸ χέρι στὸ γιатаγάνι.

— *Ἀμάν !* Ἀγᾶ μου . . . Ἀπ' τὸ Θεὸ καὶ στὰ χέρια σου δὲν μπόρεσα νὰ τὸν μάθω . . . Δὲ μαθαίνει . . . πὼς μπορεῖ, χαϊβάνι ποῦ εἶναι, νὰ διαβάζῃ, λέγει ὁ Χαχάμης μὲ κλαυτερή φωνή.

— Δὲν μαθαίνει τὸ χαϊβάνι ; Καὶ σὺ δὲν ἤσουν ποῦ μ' ἔλεγες ὅτι στὴν Εὐρώπῃ ὅλα τὰ ἔξωτα ἴσα μαθαίνουν νὰ διαβάζουν ; Ἐσὺ δὲν ἤσουν ποῦ μ' ἔλεγες πὼς ὁ σκύλος μου εἶνε μὲ τὸ παραπάνω ἄξιος νὰ διαβάζῃ ὅλα τὰ *κιτάπια* ; Καὶ πὼς ἔμαθε, μωρέ, τόσες γλώσσες ; Ἐνας φουκαρᾶς δάσκαλος, ὁ Γκισουρ Νικολῆς, πὼς, μωρέ, τοῦ δασκάλεψε

τοῦ σκυλιοῦ φραντζέζικα, ρωμαῖκα, ἀράπικα, ρούσικα ;

— Διαβάζει ; . . . τὰ διαβάζει αὐτά ; . . . ρωτᾷ τρέμοντας ὁ Χαχάμπασης.

— Τὰ διαβάζει λέει ; Ἐνα *κιτάπι* φραντσέζικο ! προστάζει ὁ Ἀχτισήμπασης. Τώρα νὰ διῆς, *Τσιφούμπαση*, διαβάζει, γιὰ δὲ διαβάζει.



Βλέπει τὸ βιβλίο, τεντώνεται, σηκώνει τὸ πσιονό του πόδι, καὶ—μὲ συμπάθεια—τὸ κατουρεῖ.

Φέρνει ὁ Ζαφέρ ἀγᾶς τὸ βιβλίο καὶ τὸ δείχνει τοῦ σκύλου.

Ὁ Ἀσλάνης οὔτε κουνιέται.

— Ἀχ ! μὲ τὸν χάλασες τὸν σκύλο μου, σκύλε ! Ἐχασες καὶ τὰ φραντσέζικα . . . φωνάζει ὁ Ὁσμάν ἀγᾶς. Φέρτε ἄλλα *κιτάπια*, τούρκικα, ἐγγλέζικα, ρωμαῖκα . . .

Μὰ σ' ὅλα τὰ βιβλία τὸν ἀδιάφορο ὁ σκύλος. Τινάζει στὸ πόδι ὁ Γενήσαρος.

— Ὅλ' οὐτανμάξ, *έτεποῖς*, *κιαφίρ*, *ιμανσῆς* ! κ' ἐκεῖνα ποῦ ἤξερε τὰ ἔχασες τὸ

σκυλί μου ! . . . Γι' αὐτὸ τὸ πήρες, σκύλε, τὸ σκυλί ; καὶ θέλῃς νὰ μὲ κάνῃς ;

Ἄφρισε ὁ Ἀχτισήμπασης.

— Ἐμένα ἤρες στὸ *μαϊτάπι* νὰ πάρῃς ; ἔμένα ; τὸν Ἀχτισήμπαση ; Βεζύρη, μωρέ, κατεβάζω ἐγὼ, Βεζύρη ἀνεβάζω . . . Αἱ ! φίδι ποῦ σ' ἔφαγε ! . . . Θὰ στῶ περὶ τώρα τὸ κεφάλι σου, τώρα *μπίλαα* ! μὰ τόσο *ιχτιμπαρί* δὲν τ' ἀεῖσεις, *ιμανοῖς ἐρίφ* ! . . . Κρεμάλα σὲ πρέπει . . . Ζαφέρ ἀγᾶ, *δαιν* σοῦ *κιαφίρ*, κρεμάσέ τον. Νὰ κρεμαστῇ αὐριο πρῶτ' στὸ Χάσκι, καὶ ὅλα τὰ ἔχει του νὰ μοιρασθοῦν στὸν *δριτᾶ* μας.

Ὁ Χαχάμης ἔκανε τὰ μιλήσῃ, μὰ δὲν μπόρεσε. Ἐχασε τὸν ἑαυτό του κ' ἔπεσε λιποθυμισμένος.

Ὁ Ζαφέρ ἀγᾶς τὸν πήρε στὸν ὥμὸ του. Ἀπὸ πίσω του ὁ σκύλος γαγγίξε.

Τὴν ἄλλή μέρα τὸ πρῶτ', κόσμος πολὺς ἔτρεχε στὸ Χάσκι.

Πήγαινε νὰ διῇ τὸν κρεμασμένο Χαχάμπαση.

— Κάτι μεγάλο κακὸ θάκανε στὸ Ντιβλέτι, λέγανε.

Ποῦ νᾶξεναν πὼς τὸν κρεμάσανε τὸ φουκαρᾶ, γιὰ τὸ σκύλο τοῦ Γενήσαρος Ἀχτισήμπαση δὲν ἔμαθε ἐβραϊκά ! . . .

Μ. ΣΩΦΡΟΝΙΔΗΣ



Η ΦΙΑΚΑ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΤΗΣ



— Πῶς ; τί ; τολμᾶτε καὶ τὸ λέτε πὼς εἶσθε ἐρωτευμένοι !



— Μάλιστα, κ' ἐγὼ, ἀγαπῶ τὴν κόρη σας καὶ ἂν δὲν τὴν πάρω . . .



— Τί ἔκαμε λέει ; Ὁχι ! ὅχι ! δὲν θὰ γίνῃ ποτέ !



— Πανέρα, τὸν ἀγαπῶ, πατέρα τὸν θέλω, εἶμαι δική του . . .



— Δυστυχία μας ! δυστυχία μας !



— Ἀς εἶναι λοιπόν, οὕς δίδω τὴν εὐχή μου . . .



— Κλάψε, γυναῖκά μου, τὴν διάψεναν τῶν ὀνείρων μας.



— Ἀλλὰ ἄς χορῆγουμε τώρα, ποῦ πουλήσαμε τὴν κόρη μας χωρὶς προίκα !

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Θ. ΚΑΒΑΛΙΕΡΟΣ ΜΑΡΚΟΥΙΖΟΣ

✽ ΓΡΑΦΕΙΑ ✽

ΓΑΛΑΤΑ, ΠΕΜΠΤΟΠΑΖΑΡΟΝ, ΣΑΛΑΤΗ ΧΑΝ, ΑΡΙΘ. 16.

ΤΙΜΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ

Ἐσωτερικοῦ ἐτησίᾳ γρ. 30 | Ἐξωτερικοῦ ἐτησίᾳ γρ. 10
ἑξάμην. • 20 | ἑξάμην. • 6

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΟΛΥΤΕΛΗΣ

Ἐσωτερικοῦ ἐτησίᾳ γρ. 54 | Ἐξωτερικοῦ . . . γρ. 18

ΤΟ ΦΥΛΛΟΝ 20 ΠΑΡΑΔΕΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΑΡΙΣΤΟΒΟΥΛΟΣ Δ. ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ

Αἱ ἐγγράφαί ἀρχοῦνται ἀφ' ἐκάστης ἐξαμηνίας καὶ εἶναι προπληρωτέαι.

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ 12,000 ΑΝΤΙΤΥΠΑ

Τυπ. « Ἐμπορικὸν » Ἀριστοβούλου, Ἀναστασιάδου καὶ Σα.

Comptoir Général de L'ACÉTYLÈNE

7—Rue Hézarène—7

GALATA-CONSTANTINOPLE

Exploitation Générale en Turquie

DE TOUTES LES APPLICATIONS DE L'ACÉTYLÈNE

Agence Exclusive

des Principaux Constructeurs de l'Industrie

DE L'ACÉTYLÈNE

Eclairage - Chauffage - Soudure Autogène.

Oxygène - Carburé de Calcium.

Le Comptoir Général de l'Acétylène est placé sous les auspices de l'Office Central de l'Acétylène, 104, B^e de Clichy, PARIS, qui remplit auprès de lui le rôle de Conseiller technique.

On demande des Agents sérieux pour la province.

ΓΕΝΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΦΩΤΙΣΜΟΥ ΔΙ' ΑΣΕΤΙΛΙΝΗΣ

Ἐν Γαλιᾷ, ὁδὸς Ἑξαρῆν, ἀριθμ. 7.

Διευθυντής: ΑΛΕΞ. ΤΕΛΕΙΟΥΔΗΣ

Φωτισμὸς τῶν πόλεων, ξενοδοχείων, θεάτρων, καμινείων, ἐργοστασίων, ἐπιτύλων, σχολῶν, σιδηροδρομικῶν σταθμῶν, ἀποβαθρῶν, ἀπαρακμῶν, δημοσίων κήπων, αἰθῶν κλπ.

Ὅτι Ἀσετιλίνη φωτισμὸς εἶναι ὁ μόνος ὅστις δύναται νὰ ἀναπληρώσῃ διὰ τὰς ἐπαρχιακὰς πόλεις τὸ φωταέριον τῶν μεγαλόπολεων, τὸ ὁποῖον δὲν ὑπάρχει εἰς τὰς ἐπαρχίας.

Ἀνθρακασβέστιον.

Ὁξυγόνον.

Καθαρισμὸς τοῦ αέριου Ἀσετιλίνης διὰ τῆς ἐξόχου οὐσίας

Catalysol.

Ράμφη δι' Ἀσετιλίνην, ράμφη διὰ πυρακτώσεως Ὁ. Ὁ. Α. Φατίλια (μιάντοι) δι' αἰθῶν Ἀσετιλίνης. Λάμπαι φροσῆται, προβολαὶ, φέροι. Αὐτογενὲς συγκόλλησις μετάλλων.

Πλήρης ἐγκατάστασις μηχανημάτων διὰ τὴν συγκόλλησιν (chalumeaux soudeurs καὶ coupeurs).

Τὸ φῶς τῆς Ἀσετιλίνης εἶναι λευκότερον, σταθερότερον, υγιεινότερον καὶ οἰκονομικότερον ἢ τὸν τῶν ἄλλων εἰδῶν φωτισμοῦ. Ὅτι Ἀσετιλίνη φωτισμὸς εἶναι ὁ πλέον ἀκίνδυνος ἔλεον.

Ζητοῦνται σοβαροὶ πράκτορες εἰς τὰς ἐπαρχίας.

Διὰ πᾶσαν πληροφορίαν περὶ τῶν σχετικῶν πρὸς τὸν ἐν λόγῳ φωτισμὸν, ἀπευθυντέον τῇ κ. Α. ΤΕΛΕΙΟΥΔΗ εἰς τὴν ἀνωθι διπύθυνσιν.

ARCHIPELAGO AMERICAN STEAMSHIP COMPANY

REGISTERED IN PORTLAND, MAINE, U. S. A.

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ ΑΡΧΙΠΕΛΑΓΟΥΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ

Ἀτμοπλοῖαι: California, Indiana, Virginia, New-York, Maine, Florida, Montana, Oregon.

Γραμμὴ Σορίας. — Καθ' ἑαύστην ΤΕΤΑΡΤΗΝ, ὥραν 5 μ. μ., ἐκ τῆς προκημίας Πόλεως

διὰ Καλλίπολιν, Δαρδανέλλια, Μυτιλήνην, Χίον, Ρόδον, Μερσίναν, Βηρυτόν, Ἰόππην, Καῖφαν, Τριπολιν καὶ Ἀλεξανδρέτταν.

Γραμμὴ Ἀττάλειας. — Καθ' ἑκαστὸν ΣΑΒΒΑΤΟΝ, ὥραν 5 μ. μ., ἐκ τῆς προκημίας Πόλεως

διὰ Καλλίπολιν, Δαρδανέλλια, Τένεδον, Μόλυβον, Κυδωνίας, Μυτιλήνην, Σμύρνην, Χίον, Τσεσμέ, Καρλοβάτσι, Βαθύ, Νέαν Ἐφεσον, Τηγάνι, Λέρον (Κουλλοῦκι), Κάλυμνον, Κῶ, (Βουδρουμι), (Νίσυρον), Σύμην, Ρόδον, Μακρὴν καὶ Ἀττάλειαν.

Ἀμεσος μεταβίβασις ἐν ΣΜΥΡΝΗ διὰ ΔΗΜΝΟΝ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΝ, ΚΑΒΑΛΑΝ καὶ ΔΕΜΕΑΓΑΤΣ.

ΚΑΛΩΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ:

ΕΙΣΑΓΩΓΗ παντὸς εἶδους ἐμπορευμάτων τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς. — ΕΞΑΓΩΓΗ ἔλεον τῶν προϊόντων τῆς Τουρκίας. ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ τῶν κυριωτέρων Ἐργαστασίων παντὸς εἶδους μηχανημάτων.

(Σχέδια καὶ περιγραφαὶ ἀποστέλλονται δωρεάν τῷ αἰτούντι).

Διὰ περισσότερην πληροφορίαν ἀπευθυντέον εἰς τὸν Γενικὸν Πράκτορα τῆς Ἀτμοπλοῖας κ. Ἀλέξ. Κ. Νικολαΐδην, ἐν Γαλιᾷ, ὁδῷ Καρὰ-Μουσταφᾶ, 73.

ΤΟ ΜΕΓΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ

✎ Σ. ΣΤΑΪΝ ✎

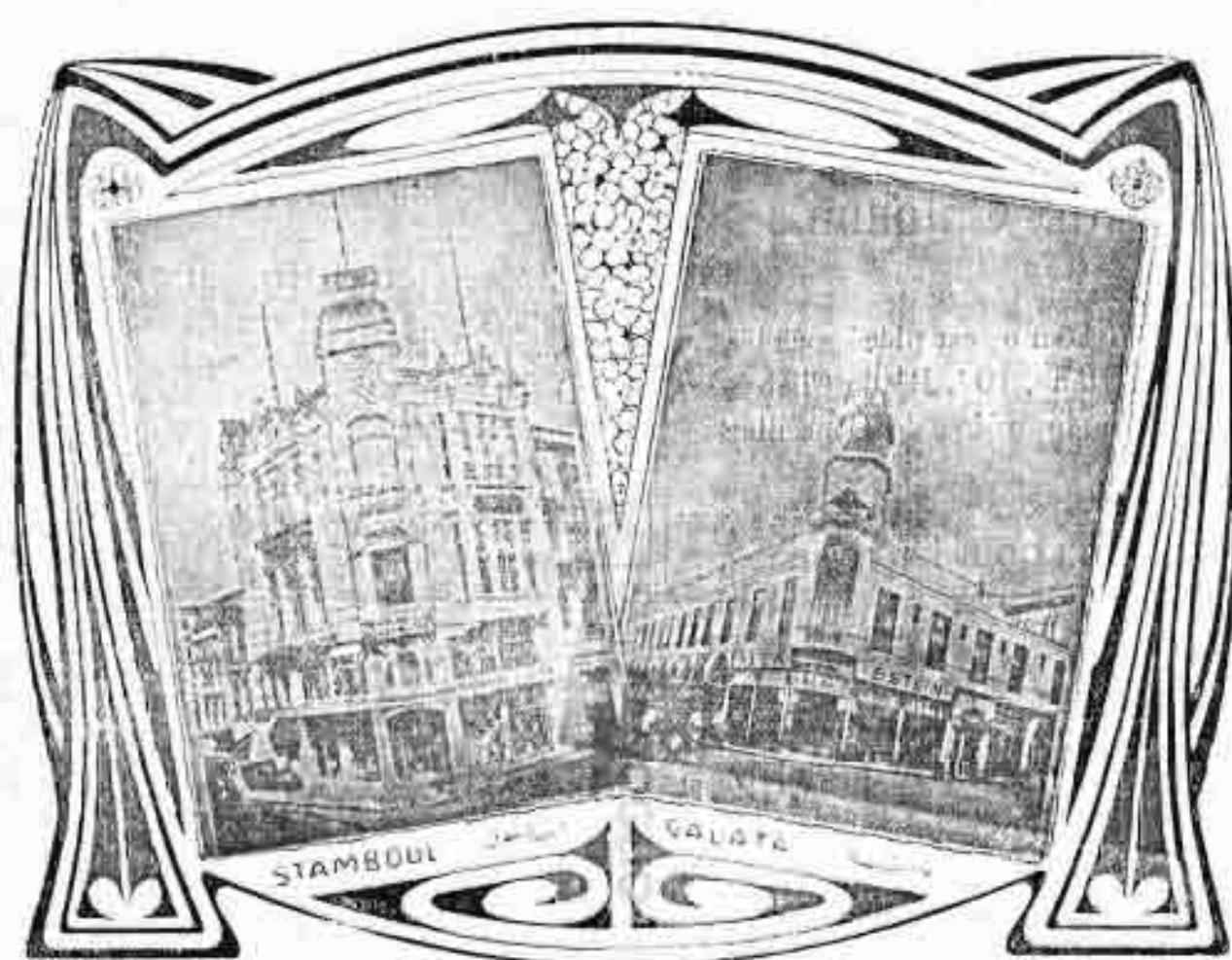
ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ, ΕΥΡΥΧΩΡΟΤΕΡΑ ΚΑΙ ΚΟΜΨΟΤΕΡΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

ΕΝ ΑΝΑΤΟΛΗ.

ΠΩΛΟΥΝΤΑ ΕΥΘΗΝΟΤΕΡΟΝ ΚΑΙ ΑΠΟΛΑΥΟΝΤΑ

ΜΕΓΙΣΤΗΣ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ

ΕΝ
ΓΑΛΑΤΑ,
ΚΑΙ
ΠΟΛΕΙ



ΕΝ
ΓΑΛΑΤΑ,
ΚΑΙ
ΠΟΛΕΙ

ΕΝΔΥΜΑΤΑ έξοχου Βιενναίας κατασκευής δι' ἄνδρας καὶ παιδιά.

ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ τῶν παγκοσμίου φήμης σημάτων WALK-OVER & STONE.

ΚΑΠΕΛΛΑ ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν ὀνομαστῶν ἐργοστασίων Vyse, Denton Habig, Glin κλπ.

ΜΗΟΝΝΕΤΕΡΙ ἐκλεκτὰ γαλλικὰ καὶ ἀγγλικὰ.

Ὑποκάμισα, Μαροκινερί, Μυρωδικά, Εἶδη ταξιδίου καὶ πολυτελείας, Γραβάτες,

Γάντια, Μπαστούνια, Μανδήλια, Βούρτσες κλπ.

✎ ΕΚΤΕΛΕΣΙΣ τῶν ἐκ τῶν ἐπιχειρῶν περὶ ἀγγελιῶν ἐπιμεριελημένη ἐναντι προπληρωμῆς ἢ ἅμα τῇ παραλαβῇ.

✎ ΑΠΟΣΤΟΛΗ κατεχόγων εἰκονογραφημένων ἐπὶ τῇ αἰτήσεσι δωρεάν.

✎ ΤΙΜΑΤΑΙ ΓΡΟΣΙΩΝ 5 ✎